

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Quaestiones quodlibetales

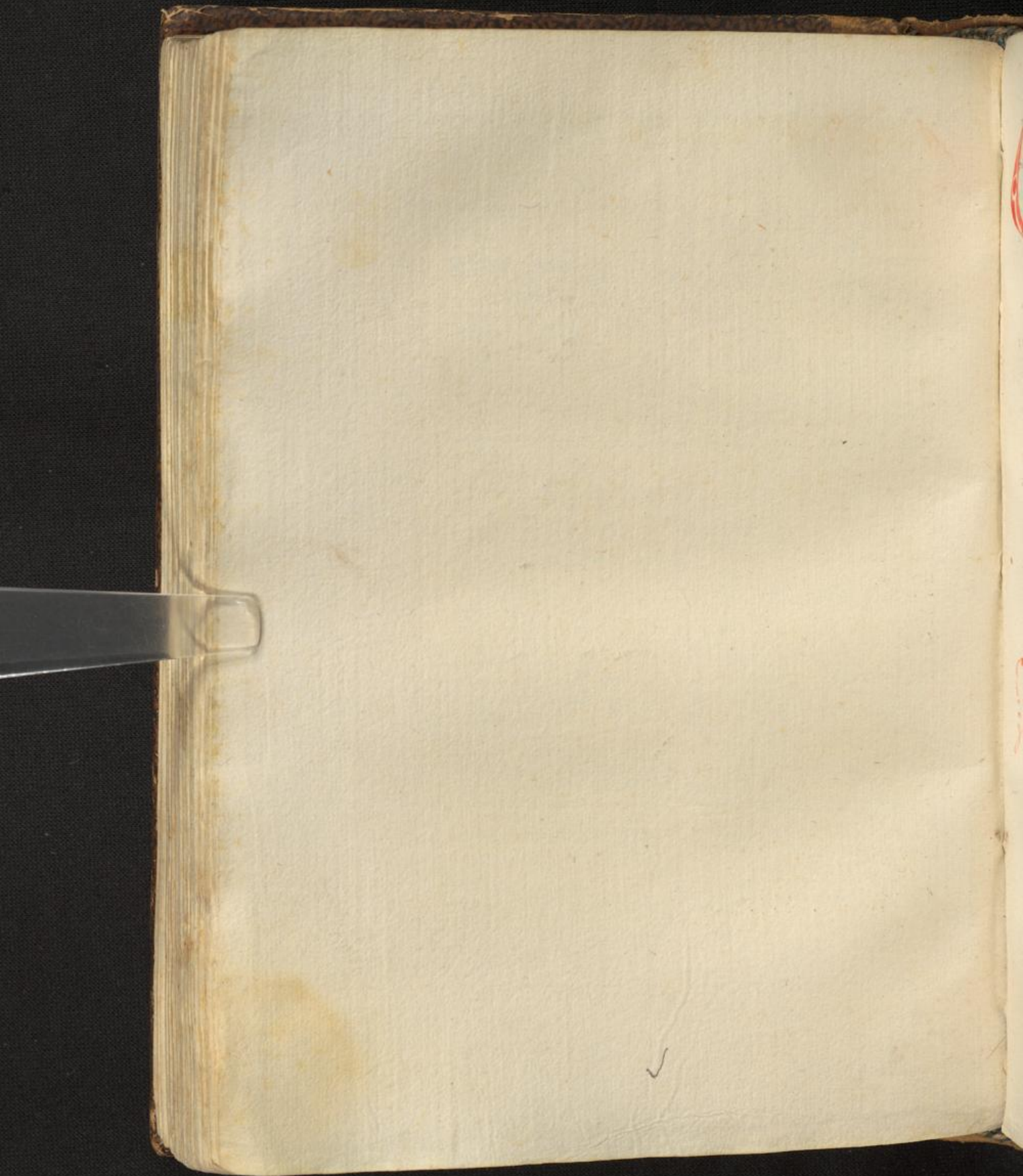
Johannes <Duns Scotus>

[Venedig], 14. Nov. 1481

[urn:nbn:de:bsz:31-306799](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306799)

GW 9070

¶ Incte

res difficiles aut sa-
lomon Ec. j. 7 cui
intelligat eas esse
difficiles subdit: n̄
pōt eas hō explica-
re sermone. 2^m igit
distinctionē rez p̄t

accipi distinctio difficultū q̄onum. Res
autē p̄t^a sui diuisione diuidi potest i re
creata 7 increata. siue in re a se 7 in rez
ab alio habentē esse. siue in re neciam 7
re possibile. siue in re finita 7 infinita.
Res autē incausata infinita 7 necessaria
deus est. Res autē causata possibilis 7
finita cōi noie dī creatura. De vtraq;
re p̄p̄osite sunt aliq̄e q̄ones. Iterū in
diuinis res accipit cēntialiter 7 notōalī-
ter: iuxta illud Aug. j. de doc. xp̄ana. c.
2. res quib⁹ fruendū est si p̄r filius 7 spl.
san. eadē q; trinitas. vna quedā sūma
res cōis oibus fruētib⁹ ea. In p̄^a par-
te auctoritatis accipit res personalr. In
2^a cēntialit. fuerunt igit aliq̄ quesita i
diuinis de cēntialit. aliq̄ d̄ notōnali siue
person. li. vnicū at̄ quesitū erat de ordi-
ne cēntialit ad notōnalia. Illud vnicū
p̄^a ponit vtpote ex cui⁹ solone patebit or-
do procedendī circa alia quesita.

¶ Est igitur prima questio.

¶ Trum in di

uinis cēntialia sint imedia-
tōria cēntie diuine. vel notō-
nalia: q; notōalia p̄bat. que cōstituit
supposita alicuius nature. sunt imedia-
tōria ipsi nature q; i^a que sunt p̄p̄rieta-
tes nature. notōnalia at̄ in diuinis cōsti-
tuunt supposita nature diuine. cēntia-
lia nō. sed sunt quasi p̄p̄rietas illius
nature igit 7c. p̄ba^a ma. nā imediate se
h̄z ad suū suppo^m p̄p̄rium. q; de illo d̄
in p̄^a modo dicendī per se. nō autē de
aliqua p̄p̄rietas. nec ecōuerso. sed tan-
tū 2° igit illud quo suppositū cōstituit

formalis. imediatius se h̄z ad naturā q;
p̄p̄rietas aliqua. p̄batō minoris. cēn-
tialia sunt cōia tribus personis 7 per cō-
sequēs per nullū cēntiale cōstituit sup-
positū. igit per notōale si ē cēntialia. p̄-
p̄rietas nature h̄z d̄ ama. c. 3. si bonū
inquit si iustū si sapiēs si q̄d̄cūq; aliud
dicas nō naturā d̄cis dei. sed que circa
naturā. Et Aug. 15. d̄ trl. c. 5. vel. 9. Si
dicā eternus immortalis iustus bonus be-
atus spiritus. horū omniū nouissimū
q̄d̄ posui videt significare sb̄am. cetera
vero hui⁹ sb̄e qualitates. Ad oppositū
ipsi cēntie imediatiora sunt i^a que sunt
perfectiones simplr: quā que nō sūt hu-
iusmodi. cēntialia sunt perfectōnes sim-
pliciter: notōalia nō. q; 7c. p̄ba^a ma. p̄me
perfectōni imediatiora sūt i^a que magis
habēt ratōz perfectōis simplicit. essen-
tia autē diuina ē prima perfectō. perfe-
ctōnes autē simplr habēt magis rōem
perfectōis q; illa que nō sunt perfectō-
nes simplr. p̄ba^a minoris. Anf. mono-
is. cēntiale ē in q̄lz meli⁹ ip̄z q; nō ip̄z. s; 7c
tale d̄ p̄fec^o simplr. notōale nō est h̄^o q; 7c
cū q̄lz p̄^a careat aliq̄ notōali. carerz aliq̄
q̄d̄ est in q̄lz meli⁹ ip̄z q; nō ip̄z 7 ita q̄lz
persona nō est simplicit perfectā q̄d̄ est
inconueniēs. ¶ Respon^o ad intellec^m
questionis sunt aliqua necessaria p̄mit-
tenda. s; d̄o questio soluenda. 3° contra
solutionem questionis dubia occurren-
tia excludenda.

¶ De primo hic que

rit de ordine imediatōis istorūz duorūz
essentialis 7 notionalis. in comparatione
ad cēntiaz diuinā videat ergo primo in
tellectus istorūz quatuor terminorū qui
ponuntur in titū⁹ s; cēntia essentialis no-
tionale 7 imediatius. De p̄mo in diuinis
necessario est aliqua entitas real siue ex
nā rei. 7 hoc in existen^a actuali. alioquin
nihil est ibi reale in actu. Illa entitas re-
alis actualis siue ponatur vnica siue po-
natur aliquo^o distinctio rei vel rationis

Ipse erit ibi ponere de necessitate aliquam entita-
 tem reale primam unicam que non preexigat
 aliquam priorem. Si enim quelibet perige-
 ret potestatem: nulla esset prima et per consequens
 nec aliquid alia esset posterior. Illa etiam per
 mam entitatem oportet esse absolutam: siue
 ad se: quod secundum Augustinum 7. de tri. c. 3. vel. 6. omnis
 entia que relative dicitur est aliquid excepto
 relativo. Et secundum ipsum ibidem in principio
 3. si non est aliquid ad se: non est omnino
 quod relative dicatur. Hec ergo ista con-
 clusio: quod in divinis ordinibus ponitur aliqua entita-
 tem reale in existentia actuali et aliqua
 unica primam et illa esse ad se. Ista real
 entitas que est in deo cum sit prima ratio cen-
 di simpliciter: rationabiliter a sanctis vocat
 entia: unde Augustinus 7. de tri. c. 4. quod est sapi-
 entie sapere: et quod est potentie posse et eter-
 nitati eternum esse: et iusticie iustum esse: hoc est
 entia ipsum esse: et infra. c. 3. vel. 6. ab eo
 quod est esse appellat entia: propter quod deus
 ipse cui propriissime et verissime convenit
 esse verissime dicitur entia: et hoc primo dicitur
 Augustinus ibidem. c. 8. vel. 13. Manifestus
 est deum abusive vocari substantiam: ut noie
 visitationis intelligat essentia: quod vere
 ac proprie dicitur ita ut foras se solam deum
 oporteat dici entiam. Est enim vere so-
 lus que incommutabilis: idque nomen suum
 suo famulo enunciat moysi cum dixit
 ego sum que sum. sed tamen sine entia dicitur:
 quod proprie dicitur: siue substantia quod abusive
 dicitur virtutibus ad se dicitur: non rela-
 tive ad aliquid. hec ille. De ista entia
 siue minime proprie substantia que ipsa sit sola ratio
 simpliciter eandem in divinis civibus ha-
 betur ibidem. c. 9. vel. 34. Substantia prius ipse
 pater est non quo pater est sed quo est. hec
 ille: et intelligit quod entia non est ratio solum
 prius eandem patet: sed eandem simpliciter. huc
 concordat Daniel. c. 9. dicens sic videtur
 quidem principaliter omnium que de celo
 dicuntur nomen: esse qui est. et hoc habet obar per
 illud Exo. 3. qui est deus. et dicit. totum enim
 in se comprehendens habet esse velut quoddam
 pelagus sive infinitum: et inimitatum hec il-

le. Recte ergo in divinis in preparatione ad cen-
 titam tanquam ad entitatem simpliciter primam et
 absolutam. Consideratur omnis ordo cuiuscumque
 que siue quozumque que in divinis sunt. Contra
 ista que dicta sunt de isto termino
 entia. potest obijci dupliciter primo sic per au-
 thoritatem Damasceni adductam totum in se deus.
 secundum istam auctoritatem entia includit to-
 tam perfectionem divinam: sed tota perfectio di-
 vina consistit in omni perfectione simpliciter: quod quicquam
 que non inclusa non habetur totali perfectione: nisi
 ergo entia est per se ista prima entitas distincta
 quilibetque per essentialia: imo est una totali
 entitas unitive includens omnia essentialia cui
 vii concordare illud vocabulum quod dicitur pe-
 lagus. proprie inmensitatem continentem unitive: hoc
 confirmat per illud Augustinus. deus est que mater excogitari
 non potest. sed quacumque unica perfectione
 simpliciter non includente omnem perfectionem
 simpliciter: potest aliquid mater excogitari ut
 puta entitas aliquid omnem perfectionem continentem
 unitive: ergo entia divina est talis entitas in-
 cludens unitive omnem perfectionem simpliciter.
 2. ad idem arguitur sic: In omni creatura
 entia eo modo quo distinguitur ab existentia
 vii esse potest illa sicut potentiale et susceptibile
 est prius actu suscepto: ergo vii similis in deo
 sed secundum dicta Augustini et Damasceni. id adducta: cen-
 tia accipit per existentiam actuali sicut appar-
 tur que est deus. ergo secundum istas auctoritates exis-
 tentia est prima entitas et non entia: ut entia
 vel saltim ille auctores habent ostendunt. Ad hoc
 quod supra prius dicitur. 2. q. 2. Alii dicitur habere ista
 ratio si quod vii esse per illud quod. quod suppo-
 nitur. scilicet aliqua immediatam essentiali ad cen-
 tia et quod quod. per ista autem supposito ar-
 quia omnis perfectio simpliciter est simpliciter sim-
 plex probat si est aliquid modo resolvable in omni
 distincta sunt a et b neutrumque per esse perfectio sim-
 pliciter simplex: quod tunc unum non facit per se
 unum cum reliquo: quod non est per se unum ex quibuscumque
 que distinctio nisi unum sit actus et aliud
 sicut potentia.

De altero termino

.f. cēntiale duplex distic^o vī. vna q̄ alit̄
vnt̄ coiter hoc noie cēntiale p̄bi 7 alit̄
theologi spālī in dīnis. nā in p̄bia acci
pīt coiter cēntiale vt distiguit 7 accēta
le put accēntale cōtinet sub se oē accēs p
accēs siue accēs cōe. 7 accēs per se siue
ppum. vñ ibi cēntiale dī qd̄ per se iclu
dit in cēn^o. quēadmodū in p̄posito rea
li mā 7 fo^o dīcunt sibi cēntialia. 7 in cō
posito rōnis vel in ipso diffinito. gen^o 7
dīa dīcūt partes cēntiales: oīs siue rei
diffinitē. Theologi alit̄ vnt̄ hoc noie
cēntiali in dīnis. Cū. n. cēntia sit oīo p^m
vt iā dēm est. 7 silt̄ est cōe cōitate reali.
qz dī de qualz p^o 7 de oīb^o singularit̄er
7 iō qd̄cūqz ēr aliud p̄dicet silt̄ mō in
dīnis dī cēntiale. qz sile cēntie in mō p̄
dicandi. siue in cōitate reali. Et p̄ oppo
sitū notōale dī illud qd̄ nec sic p̄dicatur
nec hz talē cōitate. sed q̄ pertiet ad noti
tā distictiois personaz. sic q̄ distiguit
thologus cēntiale 7 notōale: de h^o aug.
5. de tri. c. 5. In reb^o creat^o atqz mutabī
lib^o q̄ nō hz s̄bam dī. restat vt hz accēs
dīcat. In deo ar̄ nihil hz accēs dī nec tñ
oē qd̄ dī fin s̄bam dī. dī. n. ad aliqd̄ sic
p̄r ad silt̄: 7 silt̄ ad p̄rem hec ille. Cūlt̄
q̄ in creatur^o distiguit cēntiale 7 accē
tale. In dīnis ar̄ nō 7 accēntale hz 7 relati
uum ad intra. q̄. f. dīcūt rōnē p̄ ad p̄lo
nā 7 p̄ cōis pertiet ad distictā notitāz
p^o a p^o. 7 iō vt dāt regula ibi. c. 4. de di
ctis de deo s̄balr 7 relatiue cōiter dī no
tionale. hz aug. h^o vocabulo nō est vsus
sed sit vsus vocabulo relatiui vlt̄ ad ali
qd̄. Ex isto 2° p̄z breuit̄ de 3° vocabulo
qd̄ sit notōale. qz oē notōale est relatiū
ad intra. 7 c^o cēntiale ar̄ nō est relatiū
ad intra. qz tunc cēt cōe 7 nō cōe. 2° dī
stīc^o h^o vocabuli qd̄ est cēntiale. put in
dīnis spālī accipit. p̄t pont̄ tal: q̄ aliqd̄
est cēntiale qd̄ ipoztat respēm ad extra
7 aliqd̄ nō. Isti^o distictiois p^o p^m mēbz
exponat. postea 2^m p̄bat. qz forsitā ab
aliquib^o possēt negari. de p^o certū est. qz
si dē dīcat relatiue ad extra o3 q̄ i^o re^o

puentat deo fin aliqd̄ fundamē^m p̄puz
qz nō p̄pat deus ad extra nisi fin aliqd̄
intrifecū sibi: 7 illud p̄r dīcī fundamē^m.
Ex isto intrifeco cū sit reale 7 respū ad
extra cū sit rōis nō p̄t cē aliqd̄ hns p̄ce
ptū p̄ se vnū. q̄ si aliqd̄ nomē silt̄ ipoztat
illud intrifecū deo qd̄ est fundamētum
p̄patis ad extra. 7 cū hoc significabit
illam p̄pationē ad extra. illud nomē vlt̄
nō significabit p̄ce^m per se vnū vel nō si
gnificabit ambo i^o. sed tñ altez signifi
cabit altez p̄notabit. cēntiale q̄ i dīnis
q̄. f. hz cōceptū per se vnū nō icludit silt̄
7 per se absolutū 7 respectū ad extra. 7
p̄ p̄ns si icludat respēm ad extra nō p̄
se illū icludit. sed p̄ncipalr. 7 p^o 7 p̄ se
icludit absolutū qd̄ est fundamētū. illū
ar̄ respectū cōnotando icludit. 7 h^o in
telligit p^m mēbz h^o distinctionis. de 2°
mēbro h^o distictiois dīces forte: q̄ nul
lū est cēntiale nō icludēs respectū ad
extra sed sola cēntia est h^o. quodcūqz
ar̄ aliud cōe trib^o vel est respect^o ad extra
vel icludēs respectū ad extra. Quia
vero solo questionis dependet ab ista
distinctione cēntialis p̄ius posita. q̄. f.
aliqd̄ cēntiale est absolutū ad intra. alit̄
qd̄ vero dīcīt respēs ad extra. iō probō
2^m mēbzum qd̄ negandū forsitā alicui
videret. f. q̄ aliquod cēntiale nō iclu
dit aliqū respectū ad extra. p^o per rōez
fundatā in auctoritate ex ratōe simpli
citer perfectionis. 2° per rōem sumptaz
ex rōe diuine cēntie. 3° per rationē sum
ptā ex ratione intellectus diuini. 4° ex
ratione potētē vel operationis diuine.
Prima ratio talis est q̄ est perfectionis
simplr nō icludit per se relonez ad cre
aturā. sed aliqd̄ cēntiale in dīnis est per
fectio simplr. q̄ rē. p̄bō ma. perfec^o sim
pliciter nō icludit aliquid per se cui re
pugnat per se rō perfectionis simplr. qz
tunc nō cēt in quolz melius: cū icludat
aliquid cui repugnat rō perfectiois sim
pliciter. Sed rōnt ad creaturā repugnat
q̄ sit perfectio simplr cū sit ad iminum

imperfectū et potētiāle. q̄ at necio coexi-
git aliqd̄ eius potētiāle eo quo r̄lo coexi-
git terminū tanq̄. s. aliquid secū simul
nā vel p̄us. illud sic coexiges nō est sim-
pliciter neciuz. nec p̄ p̄ns simplr̄ p̄fectuz.
inior p̄z ex intentione anf. mono. 15. vbi
ponit talē distinctionē q̄cqd̄ est p̄ter r̄la.
aut est tale vt oio meli⁹ sit ip̄m q̄ n̄ ip̄z
aut tale vt nō ip̄z in aliq̄ sit meli⁹ q̄ ip̄z
Et exposita et declarata ista distinctione
cōcludit sic nefas ē putare vt s̄ba sūme
nature sit aliqd̄ q̄ meli⁹ sit aliquo n̄ ip̄z
q̄ ip̄m. sic necesse est vt sit oio q̄cqd̄ meli⁹
est ip̄z q̄ n̄ ip̄z. Et postea insert in sp̄ali
qd̄ nō est. Nō est q̄ inq̄t̄ corp⁹ nec aliqd̄
corp⁹ q̄ corp⁹ sensus discernit. Et p̄ s̄b-
dit in sp̄ali qd̄ vl̄ q̄le est. q̄ inq̄t̄ necesse est
ip̄m eē viuente: sapientē: oipotētē: vezz
iustū: emū. et q̄cqd̄ absolute est meli⁹ ip̄z
q̄ nō ip̄m. Planū est at q̄ multa istoz
s̄t eēntiālia in diuis. Di q̄ ista minor q̄
aliqd̄ eēntiāle in diuis est p̄fec̄ simplr̄.
q̄ meli⁹ est in quolz ip̄z q̄ n̄ ip̄z. Ista
sūia Anf. v̄ posse accipi ab aug. 15. de
tri. c. 4. vel. 5. viuē nō viuētib⁹ intelli-
gētia nō intelligētib⁹. in istis iusta. b̄tā
m̄f̄is p̄ferēda iudicam⁹. ac p̄ h̄ qm̄ re-
b̄ creati creatorē sine dubitatōe p̄poni
m⁹. o3 vt eū sūme viuē et cūcta intelligē
iustūq̄ et benignissimuz et beatissim⁹ fate
amur: hec ille. Tene at hec p̄n⁹ per p̄-
p̄em hanc necesse est vt creator sit q̄c-
quid in entibus p̄ferat ip̄m nō ip̄m. vel
vt Anf. dicit meli⁹ est ip̄m q̄ nō ip̄m

Pro ista sentētia potest adduci hilla-
rius. 12. de tri. c. pe qui loquēs ad p̄em
ait: per̄cta dei qui et verbū tuū et sapiē-
tia et v̄tas est absoluta genera est. vt in-
sepabilr̄ a te sit semp̄ qui in h̄is eternaz
pp̄rietatū tuaz noibus. ex te natus est
hec ille. Nihil at dei filius per natiuita-
tē accepit qd̄ dicat resp̄m ad extra. Itē
ex eodē me⁹ p̄t̄ argui accepta p̄ maiorē
extremitate hoc qd̄ est r̄lo r̄onis. vt sit
maior ista. perfectio simplr̄ nō includit
r̄ionem r̄onis. Minor que pus: et sequi-
tur p̄ q̄ aliqd̄ eēntiāle nō includit rela-

tionē r̄onis. ois at resp̄s vel ad creatū
rā est r̄onis tm̄. Ex 2° q̄ōne ordinaria ē
respectu ad extra. q̄ r̄eloni r̄onis repu-
gnat. p̄fec̄ simplr̄. q̄ est ens diminitū
minus habēs de entitate q̄ qd̄cūq̄ rea-
le. q̄ tm̄ in cōsideratione intellectus est
h̄ns suū esse. Itē 3° ex eodē me⁹ p̄t̄ ar-
gui accipiēdo p̄ ma. extremitate r̄ionez
in cōi sic p̄fec̄ simplr̄ nō est r̄lo aliqua
nec includit per se relationē aliq̄ vltra
vt pus. hec maior probat. q̄ r̄lo origis
nō est p̄fec̄ simplr̄. si tm̄ aliqua r̄lo eēt
p̄fec̄ simplr̄. maxime de illa videt̄.

Ad istas r̄ōes que p̄cedunt ex eodem
me⁹ p̄t̄ sic r̄nderi q̄ aliud est dicē aliqd̄
eē perfectionē simplr̄ et aliud aliqd̄ eē
perfectionis simplr̄. p̄m̄ ipoztat q̄ illud
eēntiālr̄ siue quiditatie sit p̄fec̄ sim-
pliciter. 2^{m̄} ipoztat nō q̄ eēntiālr̄ sit per-
fectio. sed q̄ tale denoiatiue soli p̄fectōis
simplr̄ cōueniat. Itē ergo perfectionis
simplr̄ est quā regit in i^o de q̄ p̄dicatur
denoiatiue. et quā oñdit sibi iesse v̄t po-
te quā vlr̄ cōsequitur. et sic est perfectio-
nis simplr̄ triplici mō. s. p̄exigendo: ostē-
dēdo siue manifestādo. et p̄fectōis sim-
pliciter p̄sequēdo. Consilr̄ exponat illud
Anf. sic in quolz est meli⁹ ip̄m q̄ non
ip̄m. q̄ hoc verū est intelligēdo de p̄di-
catōe denoiatiua et p̄exigendo: oñden-
tē p̄sequēdo vel in quolz est meli⁹ ip̄z q̄
nō ip̄m quēadmodū esse ip̄z denoiatiue
ponit illud esse simpliciter p̄fectū. nō
quidem sicut aliqd̄ esse album ponit
idem esse coloratum: sed sicut quid esse
album vel coloratum ponit idē esse
sufficiatū. vnde si in aliquo nō est me-
li⁹ ip̄m esse sufficiatū. nec per p̄ns erit
meli⁹ ip̄m esse albū. Consilr̄ exponat di-
ctū aug. de p̄ferr̄. Itē instat 3° r̄ōz. q̄ cō-
cludit qd̄cūq̄ eēntiāle esse ad se. q̄ qd̄-
cūq̄ illoz est perfectōis simplr̄. sed illd̄
illatū est falsuz. vt p̄z in exemplis Anf.
et Aug. q̄ aug. ponit potētissim⁹ iustissimū.
et anf. ponit oipotētē iustū et. et tm̄
ista dicunt resp̄m ad extra. 2° r̄ō ad
p̄clonem talis est. In deo est eēntia sub

ppleta actualitate eēntie matie ex nā rei
 sic intelligēdo q̄ nec eēn^o nec aliqd̄ p se
 inclusuz in i^o vel actualitate ei^o sit p̄cise
 ex cōsideratiōe cuiuscūq̄ intellect^o. hec
 ppō sic intellecta satis p̄z ex dictis in p̄n^o
 istius articuli exponēdo qd̄ intelligēdū
 sit p̄ istū iminū q̄ ē essētia. Ex hac ppōe
 sequit̄ ista que est maior rōis. s. q̄ si ali
 quid est idē essētiāl^r essētie illud ē actu
 in deo materie ex nā rei. 7 h^o siue sit idē
 essētiāl^r idēp̄tate adequata sic in cre
 aturis est illud idē qd̄ intelligit̄ p̄ diffi
 nitiōez et qd̄ intelligit̄ p̄ diffinituz. siue
 sit idē tanq̄ inclusuz essētiāl^r in i^o. quō
 illud qd̄ intelligit̄ p̄ p̄e diffinitōis pos
 ser dici idē ei qd̄ intelligit̄ p̄ diffinitum.
 ¶ Nā licz aliqd̄ possit esse in re ex nā rei
 l^z ei^o diffi^o vel pars diffinitōis nō sit ac
 tu cōpleto in re. sed tñ in intellectu p̄si
 deratē. tñ illud qd̄ intelligit̄. per diffini
 tiōē vel p̄e diffinitōis sicut significat^o
 p̄ ip̄m signū nēcio est in re actu. si illud
 qd̄ intelligit̄ p̄ diffinitū sit iā re actu. nā
 p̄dictio v̄ esse q̄ aliquid sit real^r actu.
 7 q̄ illud q̄ est idē sibi essētiāl^r hoc mō
 vel illo nō sit real^r in acu. Nūc autē in
 intellectualitas siue vita intellectua vel i
 ntellectual^r est idē essētiāl^r essētie diuine.
 sic intelligēdo q̄ nō tātum est idē real^r
 ip̄i essētie 7 hoc idēp̄tate simpliei sic
 forte qd̄cūq̄ attributū ponit idē ip̄si ef
 fētie. sed hoc mō est idē sibi q̄ si ipsa ef
 fētia diuina diffinitet̄ vita intellectual^r
 siue intellectualitas nō est extra e^o diffi
 nitiōē. sicut sapiēs vel bonū. Ex parte
 essētie arguitur sic. quicquid p̄sone iclu
 ditur in essētia diuina est in deo ex natu
 ra rei. 7 per cōsequens siue respectu ad
 extra. intellectualitas est huiusmodi. q̄
 rē. maior p̄z. nā fm iā dicta in p̄n^o ist^o
 articuli essētia ē ibi ex natura rei. ergo
 quicquid includit̄ in rōne essētie. mior
 sic intelligitur q̄ intellectualitas nō ha
 bet rōnem attributi. q. actus scōi adue
 nientis ip̄si. sed rōnem perfectionis oio
 intīme. quēadmodū vita ē in deo ē ac

tus nō attributus siue adu^o nēc sed oio
 intīmus 7 idē essētie. Ita vita perfecta
 que soli deo p̄uenit cuiusmodi est vita
 intellectualis est idē essētiāl^r ip̄si per
 essētie. hec mior sic intellecta. p̄bat au
 ctoritāte 7 rōne. auctoritate aug. 15. de
 tri. c. 5. vel. 7. Que vita inquit dicit̄ in
 deo ipsa est esse^o ei^o atq̄ nā. hec ar vita
 nō talis ē qualis iest arbori. nec qualis
 iest pecori. qd̄ habet sensuz sed nulluz
 habet intellectuz at illa vita qua deus
 est sentit atq̄ intelligit̄ omīa 7 sentit mē
 tē non corpōi. qz spiritus est deus: hec
 ille. vlt̄ ergo dicere q̄ illa vita que est ef
 fētia diuina est p̄sōe intellectualis. Idē
 6. de tri. c. vlti. loquens de deo ait sic.
 vbi est p̄ma 7 sūma vita ibi nō est aliō
 viuere 7 aliud esse. sed idē esse 7 viuere
 7 quale sit illud viuere qz intellectuāle
 subdit̄ p̄mū ac sūmū intellectus cui n̄
 est aliud viuere aliud intelligere hec ille
 Minoz etiam ista ratione probatur sic
 Licetūq̄ nō repugnat esse idē alicui sū
 stantie essētiāl^r. illud nō conuenit ve
 rissime alicui substantie nisi conueniat
 substantiāl^r 7 essētiāl^r. s. intellectua
 alitati nō repugnat eē idē substantie cui
 conuenit essētiāl^r. sicut patz in crea
 turis. qz quecūq̄ substantia ē intellectu
 alis intellectualitas est intra ratiōē ef
 fētiālē eius. sicut etiā in speciali patet ī
 homine. in cuius ratiōe ponitur rati
 onale. 7 per consequēs ista intellectuāle
 est idē homini eēntiāl^r. imo vt actu
 alissimū 7 cōpletissimū in essētia. ergo
 cū deus verissime sit intellectualis eius
 intellectualitas erit idē eēntiāl^r eius
 essētie. Tertia ratio sumitur ex parte i
 ntellectus diuini sic. nullus intellectus ha
 bet esse propriuz 7 p̄mū intellectus per
 aliq̄ actū intelligēdi cōueniētē sibi v̄
 supposito fm ip̄suz. hoc p̄z qz ois actus
 intelligēdi vel nāl^r p̄exigit̄ intellectū
 e^o ē h̄ntē. ppuz actuale eē itellēus vel sal
 tē coexigit. ita q̄ nullo^o tale eē actuale

pprius intellectus vt intellectus: nec ali
 quid p se inclusū in tali esse actuali per
 actū intelligēdi ipsi intellectui attribuit
 qz ois actus est posterior: 7 iō p̄c̄exigit
 suū p̄rius: ḡ in dō intellectus vt intel
 ctus suū p̄mū eē actuale nec aliqd p se
 inclusū in illo eē nō hz p̄c̄ise p̄ intelligē
 diuinū: s; p̄p̄atio eēntie diuine ad q̄d cū
 qz extra hz p̄m eē suū actuale p̄ intelligē
 diuinū: ḡ intellect' in deo vt actu intel
 lectus nō includit aliquā p̄p̄atiōem ad
 extra. p̄batio mī. p̄p̄atiō cuiuscūqz intrin
 seci i dō ad q̄d cūqz extrinsecū cū sit respe
 ctus rōnis hz eē suū p̄p̄riū p̄ actū alie
 intellect' p̄p̄antis: sed q̄d cūqz intrinsecū
 p̄t ad q̄d cūqz extrinsecū p̄ quēcūqz a
 ctū intellect' creati p̄p̄ari illud ad idem
 p̄p̄ari p̄t p̄ actū intellect' diuinū: qz intel
 lect' ille p̄t obiectū illud s; oī rōne ex p̄
 te obiecti intelligē s; q̄ est intelligibile: cūz
 sit eī a deo q̄ 7 eī p̄p̄ensiu': sed quic
 quid intellect' diuin' p̄t ad q̄d cūqz p̄p̄a
 re intelligendo h' actu intelligēdo p̄p̄ari:
 qz nulla ē ibi potētia sine actu ad q̄d cū
 qz intrinsecū: ḡ p̄ actū intellect' diuinū a
 ctū p̄p̄atur q̄d cūqz intrinsecū ad q̄d cū
 qz aliud ad q̄d pot̄ intelligēdo p̄p̄ari: 7 p̄
 p̄rius p̄p̄atio cuiuscūqz talis ad q̄d cūqz
 tale: hz etiā suū actuale p̄ actū intellect'
 diuinū p̄p̄antis: nō dico q̄cūqz p̄p̄atio
 hui' ad h': qz non formalit' illa q̄ inelle
 ctus creatus p̄p̄abit: s; aliq̄ p̄p̄atio hui'
 extremi ad h' extremū. Ex hoc vltērius
 p̄z 2° p̄s minoris. s. qz p̄p̄atio alicui' in
 trinseci ad aliq̄d extrinsecū hz suū p̄m eē 7
 p̄p̄riū p̄ illud intelligē: qz ill' intelligē est
 p̄m intelligē respectu hui' obiecti: 7 p̄mi
 tate eēntiali siue p̄fectōis: 7 p̄mitate du
 ratōis qz eīnū. nec em̄ est sil' p̄fectōe cūz
 intelligē creato nec postē: qz vtroqz mō
 seq̄tur qz eēt limitatū 7 mēsuratū: nec ē
 sil' nec postē: duratōe quocūqz intelligē
 creato: qz tūc seq̄ret qz intelligē in deo vt
 intelligē eēt nouū. Uel sic: nulla p̄o hēt
 suū p̄m eē p̄ operatōes suā: h' p̄z de se: qz
 nihil seipm p̄ducit ad esse vt sit: p̄ de

tri. nec p̄ p̄ns aliq̄ p̄o p̄ operatōes q̄ ē ab
 ipsa. accipit suū eē p̄m: s; oē intelligē est
 operatio intellect' vt intellect': ḡ intellect' vt i
 tellect' nō hz p̄m eē in deo p̄ operatōem
 suā: s; q̄cūqz ē in deo p̄ p̄p̄atiōes ad extra
 inquam h̄mōi hz suū eē p̄ intellect' opa
 tōes siue intellectōes: qz eē ei' p̄sistit in p̄li
 deratōe intellect': cū sit eē rōis rōis ḡ 7ē.
 4° rō sumit ex p̄e operatōis seu act' intel
 ligēdi 7 h' sic: Acc' ille q̄ de' p̄p̄hēdit
 eēntiā suā vt obiectū b̄nificū s; rōe q̄ ra
 lis. est in deo ex nā rei: s; de' p̄ intelligē
 vt intelligē p̄p̄hēdit eēntiā suā vt obie
 ctū b̄nificū: ḡ maior' p̄bat: qz infinitas i
 tēsiua nō p̄p̄erit alicui eēnti rōis: s; soluz
 eēnti reali qz ar': qz oē eēnti rōis ē sola rō
 rōis. s; nulli relatōi i finitas p̄p̄erit etiāz
 reali: vt p̄rebit infra. q. 5. Illud autē q̄
 de' p̄p̄hēdit eēntiā suā vt infinitas sub
 rōe q̄ est p̄p̄hēnsiu' ē infinitas qz i finitas
 obiectū vt infinitas: p̄p̄hēdit nō p̄t aliq̄
 actu nisi i finitas vt i finitas: ḡ cū i finitas
 simplr in p̄fectōe nō includit perse alie
 qd cui intrinsecē repugnat i finitas: sed q̄
 qz i finitas simplr nō ē eēnti rōis nec in
 cludit p̄ se p̄mo eēnti rōis. Itas p̄p̄osito
 nes expositas 7 p̄bas p̄iugendo loco
 maioris 7 minoris. i syllogismo arguit
 sic: illud qd ē eēntie diuine idē eēntialit'
 ē actu in deo mē ex nā rei. sed intellectua
 litas siue vita intellectualis est h̄mōi: ḡ ē
 in deo mē ex nā rei. Ex hoc vltērius
 q̄cūqz ē actu intellectualē siue viuēs vita i
 tellectuali 7 h' mē ex nā rei: hz actu vel
 p̄t h̄e actu intellectū vt intellectū: 7 intel
 ligē vt intelligē. de' autē ē actu intellectual'
 siue viuēs vita intellectual' ex nā rei: sicut
 p̄clusū ē i p̄ syllogismo: ḡ de' hz actu v'
 actu p̄t h̄e intellectū vt intellectū: 7 itelli
 gere vt intelligē: s; non p̄t h̄e actu aliq̄d
 eēnti reale: siue ex nā rei qd iā n̄ hz ex nā
 rei: qz h' eēt p̄tra eēnti simplicitatē: ḡ deus
 actu hz intellectū vt intellectū: 7 intelligē
 vt intelligē: 7 h' mē ex nā rei: s; null' re
 spectus dei ad extra nec aliq̄d p̄ se inclu
 deō talē respectū ē in deo actu ex nā rei

quia respectus est ad extra non potest esse nisi relatio rationis: quod aliquid essentialiter puta intelligitur est sic absolutum: quod nec est respectus ad extra nec per se tale respectum includens. manifestum est per syllogismum probat sic: nam vivens vel habet realiter vel habet potestatem operari vitaliter: quod sit ens reale sic intelligitur: quod nec sit ens ratio nec per se tale ens includens: quod operatio talis est propria perfectio non intellectiva: unde et ista ponitur consistere beatitudo talis non. propria autem perfectio et proprie beatifica non habent esse vivum ex natura rei: non potest esse ens ratio: nec per se includens ens ratio: quod ens ratio est ita divinum: quod non potest esse perfectio per se realis. nunc autem intellectus est propria operatio non vivens vita intellectuali: nisi per se habendo negetur habet in deo. philosopho. vel specialiter habet esse esse de ipso. id est metaphysice. ubi tractatur questione de intellectu et intelligitur divino aut sic: si non intelligat suppletur de actu: sed habet se quemadmodum ut sit dormiens: quod utique inquit esset insigne et venerabile: siue intelligat non est autem hoc quod sua intelligentia sed potentia: non erit itaque optima substantia. per intelligitur enim ei honorabile inest. id est. est. perfecta felicitas quam speculativus quod est operatio apparet et hinc utique apparetur. deos enim maxime suspicari sumus beatos et felices esse. actores autem quales attribuere de beatitudine est: et post exclusis ab eis actionibus virtutum moralium subditur sed tamen vivens omnes suspicari sunt eos et operari: non enim oportet dormire. et paulo post concluditur: quod de operatio beatitudine differens speculativa utique erit: et humanarum utique quod huiusmodi cognationissima felicitissima.

De quarto termino

Immediatio est distinguendum: quod dicitur immediate aliquid dupliciter. vel ita: quod ipse sit medium in primis et ultimis: et tunc est immediate positivum. Ex quo suppositum est immediatio: sive quod calor: ita quod habet rationem medium positivum in illa: sed rursus est immediatio habet quod color negativum: non enim mediat in illa extrema positivum sed magis excludit

medium in hominem et rursus in hominem et colore ut sic breviter dicat illud esse immediate positivum quod tanquam medium in extrema includitur: et illud immediatum dicat negativum ubi aliquid tanquam medium magis excludit. Posset autem distinguere de immediatione secundum rem et rationem: quod immediatum et minus immediatum vel immediatum non sunt sine ordine. ordo autem non videtur posse intelligi sine distinctione scilicet quod habet non querit qual est distinctio essentialium a notionalibus vel utroque ab essentialibus: ista distinctio immediationis non tractat ad primum: sed quicquid sit distinctio essentialium a notionalibus vel utroque ab essentialibus: secundum ista dicitur quod istum sit immediatum ipsi essentialiter puta essentialiter aut notionaliter. Itaque recolligendo de isto primo articulo: essentialiter est illud ad quod sit eorum operatio quorum querit ordo. essentialiter autem et notionaliter sunt illa quorum querit ordo in operatione ad essentialiter. de immediatione autem istorum ad illud primum est questio: et principaliter requiritur propter solam duplex distinctio posita in hoc articulo una de essentialiter. alia de immediatione. prima de essentialiter talis est: alicui essentialiter ratio siue actualitas totalis est in se ad intra. alicui autem ad extra. 2. de immediatione talis est quod aliquid dicitur est immediatum positivum ita quod ipse ponitur medium. aliquid privativum ita scilicet quod non requiritur medium aliquid inter ipsum et primum sicut in aliud extremum et primum.

De secundo articulo

lo dico tres conclusiones: quarum due sunt breves 3. principalis: prima est ista: nullum notionaliter est immediatum ipsi essentialiter divinitus ne aliquid essentialiter et hoc loquendo de immediatione primo modo. hoc probat sic: quod est immediatum primo non excedit a 3. cum sit per se medium in ipso primo et 3. scilicet essentialiter excedit quocumque notionaliter quod essentialiter est commune tribus. notionaliter vero non est. 2. conclusio est talis. omni essentialiter includere respectum ad extra: immediatius est

eēntie aliqđ notionale: 7 hoc loquēdo
 de ime. 2° mō h^o pbat: qz tale eēntiale
 non puenit ipi deo nisi p oparōem itel-
 lectus opantis ad extra: notōnale autē
 puenit eēntie ex nā rei absqz oi pparōe
 intellect^o ad extra: q̄ min^o requiritur medi-
 um int^o eēntiā 7 notōnale q̄ int^o eēntiāz
 7 tale eēntiale vbi nōcario mediat actus
 intellect^o. 13° conclusio ē: oi notionali ē ali-
 qđ eēntiale ime^o eēntie vtroqz mō ime-
 diatōis: h^o pbat dupl^r. pmo sic: q̄lis or-
 do psonē realis eēt int^o aliqua si eēt di-
 sticta reali tal^r psonē ordo ē int^o illa cor-
 rēndens illi distictōni quā hnt: vtpote
 rōnis: si distinguātur rōe: 7 hoc siue rō-
 ne sūpta ex pte rei siue materie causata
 p actū intellect^o: nūc aut^r si eēt distictō
 real^r int^o ista eēntia memoria pfecta 7 di-
 cē pfectū. memoria eēt p^o in ordine rea-
 li imediatō: ipi eēntie q̄ dīcē: q̄ 7 mō
 q̄cūqz sit distictio int^o illa eo mō est im-
 mediatō corrēndēs. maior pbat a poste-
 riori sic: vbi ē distictio rōis siue vno^o
 siue alio accipiēdo rationem: ibi con-
 cludimus ordinem sic distictōrum h^o
 q̄ illa sic disticta haberent talem or-
 dinem realem vbi essent disticta rea-
 liter. Nec ista maior inuenit hēe instā-
 tiam: nisi forte in aliqđ qđ non ē ad ppo-
 sitū. Et illud sufficēter excluditur per
 exceptōem istā si addat in maiori sic: q̄
 lis ē ordo real^r tal^r 7 rōnis: nisi forte i di-
 stictōe reali illud qđ ē posteri^o aliqđ in
 distictōe minori hēt veri^o eē illo: 7 illo
 qđ sibi corrēdet. 12° pbat a pōri illa
 maior. p^o ordinē intelligo qđ est ex p^o rō-
 nibus extremoz: 7 h^o accipiēdo p^o rō-
 nem eēntiale siue qđditatiuam non def-
 minā^o illud cui^o ē rō ad eē in re vel i in-
 tellectu. siqđē illud qđ indrnter pōt hēe
 rōem qđditatiuā itelligibūle nō deimi-
 nādo nihil aliud eē. Ex h^o p^o maior: nā
 vbi manet p se rō sūlis ordinis ibi ma-
 ner sūlis ordo: s3 in istis distictis i tali vl-
 i tali eē manet p^o eadē rō sūlis ordinis
 qz rō qđditatiua a: 7 rō qđditatiua b:

q̄ rē. nō ei eē in intellectu dat ipi a rōe
 qđditatiuā. minor p3: qz si illa ibi posi-
 ta eēt reali disticta eēt tal^r ordo real^r:
 qđ qz eēt eēntia nā intellectuālis pfecta
 iō hēt intellectu pfectū: 7 vltērius hēt
 vel habē posset obiectū actu itelligibū-
 le pportōnabilit^r sibi pns. 7 vltra: iō eēt
 vel eē posset memoria pfecta: nā hec est
 rō memoriē pfecte: itellect^o hīs obiectū
 itelligibile pportōnatū actu sibi pns:
 7 ex h^o vltēri^o ipa eēt vel eē posset sup-
 posito hnt eā pfecte p^o expmēdit: q̄ ex
 pmeret vel expmē posset noticiā decla-
 ratiuam corrēndēz illi memoriē: nūc
 aut^r p^o notōnale saltē qđ includit p^o re-
 spectū positiuū ad aliquā psonā ē dīcē:
 q̄ p^o notōnale h3 eēntiale aliqđ ime-
 diatū eēntie vtroqz mō: 7 p^o pns qđcū-
 qz aliud notōnale. sic argutū est de me-
 moria 7 dīcē: silr posset argui de volū-
 tate 7 obiecto sibi pntē 7 actu spirandi
 2° ad idē sic eēntie mediatōz ē potentia
 q̄ actio real^r pductiua fm illā potētā
 oē autē notōnale ē actio pductiua fm
 aliquā potētāz in nā diuina vel suppo-
 nēs illā: qz ē pductio alicui^o suppositi:
 vel supōnēs pductōem. ois aut^r tal^r actō
 ē alicui^o potētē q̄ h3 rōem eēntial^r: vel
 qz ē ipi^o itellect^o vel qz ē ipi^o volūtatis: q̄
 rē. Sic igit^r quātū ad istuz articulū p3
 q̄ eēntiali ad extra notōnale ē imediat^o
 2°: nullo aut^r eēntiali ē aliqđ notōnale
 imediat^o vtroqz mō. q̄libet aut^r notio-
 nali ē aliqđ eēntiale ad intra imediat^o
 vtroqz mō: qz saltē itellect^o ē imediat^o
 q̄ dīcē qđ est p^o notionale: 7 ita pns q̄-
 cūqz notional^r: volūtas ē imediatōz
 ē ipso spirare: 7 p^o pns q̄cūqz pntēte ad
 pcellionem. s. f.

De tertio articulo

instat 3 istas duas rōes positas i 2° ar-
 p3^o p^o dīcē q̄ p^o sic vbi nō manet eadē
 rō ordinis nō o3 ponē eūdē ordinē vel
 p^o sūlem: s3 i diuinis vbi istoz eēntia me-

moria. dicitur e sola distinctio rōis n̄ manz
 eadē rō ordinis q̄ e vbi ista s̄ distincta re
 aliē q̄ rē. p̄batio mī. i creatura rōali iō
 memoria p̄cedit dicitur qz ip̄a ē p̄m̄ dicitur
 di. nō sic at̄ i deo loquēdo de memoria
 vt memoria siue vt distincta ab eētia: i
 mo rō p̄ncipiadi emanatōez p̄sonalē ē
 eētia diuina sola s̄ rōe eētie vt ei cō
 iūgt̄ respect̄ real: qd̄ p̄bat̄ dupl̄r: p̄ sic
 v̄bū ē exp̄siuū oim̄ illoz q̄ i eētia di
 uina q̄si iuolue p̄tinent: q̄ i v̄bo diuio i
 telligit de qd̄cūqz distincte itelligit: q̄ nō
 p̄t̄ aliq̄lis distinctio actual̄ accipi i itelle
 ctu diuio int̄ eētia r̄ memoria p̄cedēs
 q̄dā p̄ductōez v̄bi p̄m̄ p̄bat̄ p̄ aug. 6. d̄
 tri. c. vi. v̄bi dicitur qz v̄bū ē ars p̄is plena
 oim̄ rōnū v̄uētū. Itē distinctio s̄m̄ rōez
 n̄ p̄t̄ ee nisi s̄m̄ aliq̄nē actū itelligēdi: in
 deo aut̄ p̄m̄ act̄ itelligēdi ē p̄m̄ emana
 tōis v̄bi sup̄posita p̄p̄tate p̄sonali: cur
 v̄bū p̄ducit̄ nālī r̄ actu nālī ip̄i itellēs
 q̄ nullo actu. q̄ p̄cedere p̄ductōz v̄bi p̄t̄
 h̄i distinctio ad extra v̄l ad itra. r̄ si q̄ra
 tur ab eis q̄nō q̄ distinguūt̄ i deo itellēs
 r̄ volūtas si n̄ sup̄ponit̄ i deo distinctio
 p̄ductōib̄ p̄sonari: dicitur qz possit̄ istis
 p̄ductōib̄ dicitōe r̄ spiratōe: r̄ h̄ p̄ solā
 eētia vt p̄m̄ s̄ole respectu v̄triusqz p̄
 ductōis p̄t̄ itellec̄ diuin̄ p̄pare eas ad
 aliq̄ silia i creaturis v̄niuers̄ ē p̄ductio
 itellec̄ i creatura: qz ip̄a ē nulla p̄sup
 posita alī silis ē p̄ductō volūtat̄: qz ip̄
 sa ē alīa p̄supposita: r̄ ita ex tali p̄p̄tōe
 ne ad extra itellēs p̄cipit̄ istas p̄ductōes
 v̄nā. q. itellec̄ r̄ aliā. q. volūtat̄. p̄p̄
 s̄ilitudinē istaz ad istos act̄: r̄ p̄p̄t̄ illud
 istaz p̄ductōnū p̄m̄ p̄ductū p̄cepit̄ i
 itellec̄ s̄ rōe istoz duoz p̄ncipioz. s̄
 itellec̄ r̄ volūtat̄ p̄ h̄ ipedit̄ r̄ rō: q̄a
 memoria vt memoria v̄l itellēs n̄ hēt
 rōem p̄ncipij respectu dicitur s̄ ip̄a eētia
 r̄ h̄i p̄cedit qz eēt̄ r̄ eētia p̄or ē norio
 nali. s̄ nō h̄i p̄ h̄ q̄ aliq̄d eētiale aliq̄
 distinctū ab eētia ē imediāt̄ q̄ aliq̄d
 notōnale. Cōtra. ista rō possit̄ m̄l̄ipl̄
 cū ip̄obari: qz duaz p̄ductōnū alteri?

rōis nō v̄ posse poni idē p̄m̄ s̄ole. p̄du
 ctuū: r̄ sp̄alit̄ talis p̄ductionū quaz
 v̄na nō p̄t̄ poni nisi ita altera ponat̄.
 Nō v̄ etiā rō q̄re p̄ductōes sint alicui?
 deiminate p̄silitat̄ respectu q̄z v̄nū
 est p̄ncipiū formale eiusdē rōis r̄ h̄ i p̄
 ductōnibus necessariis: t̄n̄ ista vsqz ad
 p̄ximā. q. differatur: r̄ h̄ n̄ ratio p̄ma
 confirmatur. Cū enim accipitur cōtra
 maiorē p̄me rōnib̄ qz nō manēt̄ eadē
 ratione ordinis nō manebit̄ idēz ordō:
 p̄cedit̄ de illa q̄ est p̄ma r̄ p̄sone causa:
 r̄ rō ordinis: sicut v̄l tenet̄ de p̄mo p̄
 ordine quozū cūqz: r̄ iuxta h̄ arguēdo
 assumo h̄ac maiorē v̄bi manet̄ p̄ma p̄
 rō ordinis eadē ibidē manet̄ idem p̄ or
 dō: s̄ p̄ma p̄ rō istoz ordinis. s̄ memo
 rie r̄ ip̄i dicitur ē ex p̄ rationibus istoz
 s̄ q̄ memoria ē memoria r̄ dicitur est dicitur
 In q̄cūqz q̄ eē reali siue diminuto ista
 p̄cipiūt̄ statim habet̄ ex rōnib̄ istoz qz
 memoria ē immediatior ip̄i eētie q̄ di
 cere: q̄ manēt̄ p̄ rōnib̄ istoz duoz
 extremoz occurrentium intellectui si
 ue habentium esse reale siue rōis qd̄
 cūqz semper manet̄ eadem vel similis
 p̄ rō ordinis. Et v̄lteri? cum dicitur in
 minor: qz in diuinis non manet̄ ista ra
 tio memorie ē dicitur q̄ in creaturis qz nō
 est ibi rō p̄ncipij ad p̄ncipiātum. esto qz
 illa est rō ordinis. s̄ rō p̄ncipij forma
 lis agendi r̄ actōnis adhuc habebit̄ p̄
 positum: qz s̄m̄ aug. 15. de tri. c. 15. Sic
 q̄ h̄ v̄bū n̄m̄ de n̄ra scia nascit̄: quēad
 modū illd̄ de v̄bū de scia p̄is natū est
 r̄ v̄biqz vult qz de ratione v̄bi est nasci
 de scia que scia ē in memoria: r̄ sic v̄bi
 qz dicitur verbum nasci de memoria: s̄
 lius aut̄ cuius produci est dicitur s̄m̄ ip̄m̄
 verbum ē. 63. q. q. 63. v̄bi vult qz optie
 positū est illud: in principio erat v̄bum
 quantum ad trāslationem nōis 2^a p̄. ē
 q̄ memoria p̄m̄ p̄ductū 2^a p̄ r̄ ita ma
 net̄ ista rō ordinis int̄ memoria r̄ dicitur.
 Cōfirmo h̄: qz si nō procedat 2^a p̄ per
 meōriā vt meōriā: s̄ p̄ meōriā vt eēt̄

nō magis q̄ producit̄ precise per actum
 memorię q̄ per actū voluntatis. qz eēn̄
 vt eēntia nō maḡ ē h̄ q̄ illud. q̄ pduc̄
 ē in sua realitate nō est magis dicitio q̄
 spira. nec ipsa magis ex realitate sue p
 ductionis fili⁹ siue verbū q̄ spūss. qd̄ est
 patens intentionē aug. Ad arḡ pro
 bā q̄ eēntia sub rōe eēntie vt tñ conū
 git ei respect̄ realis est p̄n̄ formale p̄ri
 mū pducēdi si^m. Ad h̄m̄ cuz dicit deus
 qd̄cūqz intellectu distictē intelligit̄ vbo
 iā pducto intelligit̄. verū est q̄ verbū ē
 etialiter pductū. sed nō querit̄ h̄ de or
 dine durationis s; origis. sic at̄ intelligē
 do q̄ p̄ nō intelligat̄ quecūqz disticta i
 se vt est p̄oz origie vbo: s̄m̄ est: 7 rōz 7
 3 aug. i. s. de tri. c. 7. vbi vult q̄ quelz p
 sona sibi memit̄. sibi intelligit̄. sibi d̄lī
 git. 7 sic infert̄ q̄ si filio intelligit̄ p̄. p̄
 nō eēt sapiēs de seipso sed de si. Ex h̄
 format̄ p̄ rō sic q̄cūqz p̄fectionē p̄ h̄e
 p̄t h̄z ea vt est origie p̄oz filio. qz h̄z ea
 a se. nullā. n. p̄fectionē p̄t h̄e nisi a se. q̄
 nec a si. q̄ si p̄ poss; noscē distictē actu
 oē intelligibile nouit̄ vt est p̄oz si origie
 nō nouit̄ q̄ aliq̄ intelligibilia distictē p̄ci
 se in si. hoc ē p̄z p̄ aug. i. s. de tri. c. i. 4.
 nouit̄ deus p̄ oia in se nouit̄ 7 in si in
 seipso tanq̄ seipsum. Ex hoc format̄ 2°
 rō. p̄ vt est p̄oz origie si nouit̄ seipsuz
 nō tñ per memoriā siue actu p̄ sed p
 intelligētiā siue actu 2°: qd̄ probatur qz
 cōsiliis est ordo originis p̄is ad filiū in
 habēdo intelligētiā perfectā qualis est
 in h̄ndo memoriā perfectā. qz vlr̄ eius
 dē p̄ ē h̄e intelligētiā perfectā cut̄ est
 habē memoriā perfectā: sicut q̄ p̄ non
 precise in filio nouit̄ seipz. q. per memo
 riā. sed per seipsuz vt est p̄oz filio. ita 7
 de notitia actuali per intelligētiā: 7 tē
 vltra. sicut q̄ actuali notitia siue intelle
 ctione per intelligētiā nouit̄ p̄ seipsuz
 prius origine q̄ in filio: ita actuali intel
 lectione per intelligētiā ingentā nouit̄
 oia disticta in se prius q̄ in filio. Ad
 probationē cū oī q̄ verbū est exp̄ss^m

oium que in eēntia diuina. q. inuolute
 cōtinent: cōcedo. sed nō precise verbum
 nec ipsa precise relucet in verbo. sed eā
 distictē relucet in intelligentia p̄is vt
 p̄is est. Quā autē probat̄ i^o precise eē
 relucen^o in vbo per illud. 6. de tri. de ar
 te. ad hoc r̄ndet aug. 7. de tri. c. 4. Ita
 est verbū ars p̄is quō sapia p̄is. 7 q̄lī
 ter hoc est ita inquit: oī filiuz sapia p̄
 tris quō lumē patris est. s. vt quēadmo
 dū lumē d̄ lumie 7 vtrūqz idē lumē. sic
 intelligitur sapia de sapiētia 7 vtrāqz
 vna sapiētie: hoc ille. Si queratur qua
 re verbū oī magis ars p̄is q̄ ipsemet
 pater. R̄ndeo 2° persone ex vi sue p̄du
 ctionis cōperit̄ q̄ est notitia declaratiua
 qz est producta per actū memorię exp̄
 mentis talē notitiā. 7 iō appropriatē oī
 cūnt de ea que pertinet̄ ad perfectionē
 cognitionis actualis. magis tamē pro
 prie oī sapiētia sicut loquitur aplūs q̄
 ars sicut loquitur aug. qz ex productōe
 sua maḡ est notitia declaratiua eterno
 rū q̄ factibiliū. 1° ratio innititur isti p
 positioni. primus actus intelligēdi in
 diuinis est principiiū propriū producen
 di verbū. Ista est falsa propter duo. p^o
 qz nullus actus intelligēdi est proprie
 prin^m producēdi verbū. 2° qz nō est p̄
 mus actus intelligēdi. sicut ipse inten
 dit loqui de illo. probō qz actus intelli
 gēdi cōiter accipitur pro ipsa operatō
 ne que est intellectio. si ergo primus ac
 tus intelligēdi est principiū emanationis
 vt ipse accipit hoc intelligitur altero isto
 rū duozū modozū. aut ita vīz q̄ est p̄
 cipiū formale quo verbū pducitur si
 cut calor in calefaciente respectu calefa
 ctionis est p̄cipiū. aut ita q̄ est p̄inci
 piū emanationis sicut actus producti
 us sicut calefactio dicitur principium
 productiū caloris pducti. neutro autē
 mō pōt intelligi. qz omne intelligere est
 ipsius intelligentie. scōm Aug. i. 4. de
 tri. c. 7. Intelligentiā dico q̄ intelligim^o
 cogitantes. producere autē verbuz siue

hinc prim^o formale producendi non cōpe-
tit nisi rōe memorie. 2° p3 ex dictis. q2 p
ductionē verbū precedit origine intel-
lectio distincta que cōuenit patri fm intel-
ligentiā propriā ingenitā. non igitur pducit
verbū p^o actu intelligendi loquēdo d^o p^o
origine sicut ipse accipit. cū probat per
hoc q^o verbū naturalit^{er} producit. pntia
nō valet. q2 quozicūq3 intellectus est
p^o n^o. est p^o n^o oiu3 illoz per modū natu-
re vel pot^{est} breuiter dici ad istā scōdam p
bationē q^o l3 verbū producat in diuinis
per p^o actu intellectus. loquēdo de p^o
actu pductiuo qui tñ nō d^o p^ope actus in-
telligendi. l3 sit actus intellect^{us}. nō tam
p^o actu operatiuo: qui p^ope d^o actus intel-
ligendi. sed prior est origine actus intel-
ligendi. vt est intelligētie pame. 7 isto vt
sic prior intelligit p^o eētā p^o p^oaz d^o n^o
cte. nō tñ in verbo producto. Ista disti-
ctio de actu productiuo 7 opatiuo pa-
tebit post. q. 13. Act^{us}. n. operatiuus nō
h3 terminū pductū sed est vltimus imi-
nus: vt p3 ex p^o 7. 10. et h^o. Actus at^{er} pro-
ductiuus semp est alicui^{us} terminū per se
qui per ipm accipit eē. Rñ ad scōdam ra-
tionē posita ab ipso exclusa est per h^o q^o
probatū est. eētā vt eētā nō eē ime-
diatū p^o n^o formale pductionis excludē-
do memoriā vt memoriā a rōe talis p^o
cipij. Ad arg^o pncipale supponit q^o p^o
diuina pstituit per aliq^o notionale 7 p
nūc supponat. Ad maiorē igitur rñ^o per di-
stinctionē. q^o aliq^o suppo^o constituitur
per aliq^o eiusdē generis cū ipsa natu-
ra. 7 tunc videt^{ur} posse cōcedi: maior. q2
nō solū natura immediatius se habet ad
suppositū. s3 etiā ad illud formale q^o cō-
stituitur suppositū. 7 hoc aliqua imedi-
atione. Si autē suppositū cōstituitur
per aliq^o alterius generis. q^o est 3 re-
motius a natura q^o genus illius q^o est
proprietates nature. tunc maior eēt falsa.
Si eni fontes pstitueretur per relonem
cū re^o plus distet a genere vstantie q^o q^o
litas vel quantitas. falsus esset q^o cōsti-

tutū sortis est 3 immediatius humanitati
q^o qualitas vel quantitas. Nunc at^{er} sup-
posita ista opinione q^o relo constituit p
sonā siue suppositū diuinū oportet dice
q^o suppositū ibi nō cōstituit per aliq^o
eiusdē generis cū natura. eo modo quo
ponit ibi genus. sed illud q^o est ad alte-
rū: 7 natura est ad se. Illud autē cōstitu-
tiū aliquo mō magis distat a natura
q^o proprietates nature. q2 si ibi proprie-
tates sent genera sapientia pertinet ad genus
qualitatis 7 paternitas ad genus relonis
s3 ibi suo mō proprietates potest eē imedia-
tior ipsi nature i^o q^o est cōstitutū suppo-
siti. Si querat quare nō pot^{est} hoc suppo-
siti cōstitut per aliq^o q^o est eiusdē ge-
neris cū natura. hec questio est d^o eo q^o
q^o supponit. nec per psequēs est ad pro-
positū. sed ad cōstitutionē personarū.
tamē cōcedo ad p^o sens suppositū. 7 tūc
pot^{est} dici q^o vbi est aliq^o de se hoc. 7 tñ
nō incōcabile nō potest intelligi aliqua
determinatione vltior nisi ad incōcabile.
eētā autē diuina est de se hoc. 7 tamē
cōcabilis. si igitur d^o intelligi aliqua deter-
minatio ad suppositū cū suppositū sit
incōcabile. o3 q^o in hoc sit per aliq^o
q^o est p^o incōcabile tale non pot^{est} eē q^o
est ad se. q2 quicquid est ibi ad se s3 istū
suppositū est perfectio simpl^{is}. 7 sic cōc-
cabile. 7 ita o3 pstitutiū suppositū differ-
re a natura genere nō qualitercūq3 sed
ea d^oia que est inter re^o ad se 7 re^o ad alte-
rū. p^o batio autē ma. pncipalis nō p^o
dit nisi de cōstitutiuo suppositū pertinē-
te ad idē genus cū mā. ¶ Aliso de ordine
eētialitū 7 notōalitū in diuinis patz ex
hoc ordo pcedēdi in qōnib^o de deo. q2
si aliq^o fuisset mota de eētā vel eētā
li ad intra i^o eēt tractanda añ qōnes de
notōalib^o. nulla at^{er} est mota de eētāli
nisi q^o ipoztat respz ad extra. 7 q^o cū
q3 notōale suo^o est p^o q^o cūq3 tali eētā
ali. iō p^o tractāde se qōnes mote de notōa-
lito^o. notōalia at^{er} vel si relones vel p^odu-
ctiones. siue i^o si idē siue nō. n^o curō. Est

§ p° qd tal de notionalib' siue pductōib'

Meritur utroz

in deo pnt ee plures pductōes eiusdē rōis ar° q sic. pductio suppositi in eē nature sbalis ē gnatio: s3 in diuis ē duplex. pductio p modū nature g° duplex gnatio 7 p pns duplex. pductio e° dē rōis. minor p3. qz ois pductō suppositi nā diuisa ē in eē nē sbal. pba° mā. nā p h° distinguit gnatio ab alijs muta tōib' p phm. 5. phy. qz ipa ē ad sbaz siue ad eē sbale g° rē. Cōtra. si possūt eē plures pductōes eiusdē rōis: vel g° plures gnatioes: vel plures spiratioes: 7 per pns plures filij vel ples spūssancti. pns falsū g° rē. Hic p cordat oēs theologū i pēoe negatiua s3 o3 vidē an ista sola si de teneat. an p rōem. Ad ipam autē diuersi diuersas afferūt rōes. pmo g° tāgē tur rōes aliquoz q ad pclusionē istam ponūtur. 2° dicit qd magis circa h° vī eē tenendū. 3° qdā dubia occurrētia excludent de pmo apponūtur ad h° qtuoz rōes. p° ē ista: ois forma eiusdē spēi siue qd magis pprie dē in diuinis eiusdē rōis nō multiplicat nisi fm māz. mā autē i diuinis eē nō pōt. vñ in diuinis nō est nisi vnica filiatio sbistēs sicut albedo sbistēs nō pōt eē nisi vna. 2° rō. de oia intelligit 7 vult vno actu simplici: g° nō pōt eē ibi nisi vna p° pcedēs p modū vbi: 7 vna p modū amoris. 3° rō: qz p sone pcedūt nālī. nā autē dēminat ad vnū g° rē. 4° rō. ex h° ē pfect' fili': qz tō filiatio diuina in eo p tinet: nō g° pōt ibi eē aliq' alia. Pna rō videt eē trāscēdēs 7 assumē dū' siue falsū fm multos. Ila enī ppositio mā. s. q forma eiusdē rōis non multiplicat nisi fm māz q fm eos eā hiet locuz de angelo sic de deo. aut intelligit sic: q forma qēuqz imālis sit de se hec siue ex rōe sue qd dicitur: sic dē dicitur ē h' ita q nihil aliud intelligēdo nisi dicitur ē dicitur fōrlis deū nō eē h' ita. Aut intelligit sic: q quis fō: imālis

aliq' non sic hec fōllī sua qd ditate tñ ip sa in re multiplicari nō pōt qz vnica fōz talis singularis signata h3 in se totā entitatē illius forme 7 intēsiue 7 extēsiue. Si itelligit pmo mō sequit' q rō forme specificē in angel' includit repugnātiām imo d dicitōem ad purificari realiter: 7 ita sicut nō stat cū pceptu hōis qd cōci piatur irrōnalis: vel cū cōceptu dei: qd pceptu tanq' indifferēs ad plures deos ita nō stat cū pceptu talis speciei qd cōci piatur plurificabil': 7 p pns quicunqz posuerūt specie angelī causa posse pluri ficari. habuerūt in intellectu suo pceptus formali repugnātes: qz pce' talis spēi 7 plurificabil': 7 p pns quicunqz cōceperūt ibi eē rōnem vliis simplici. s. dicibi lis de plurib': imo pceptio naturā i ta li vniuersalitate: icludit in illo intellectu repugnātia formalis in obiectū intelle ctū 7 modū pceptiēdi. Istud pns non vī pbabile cū multi theologū 7 catholicū sic pceptēs nām angelicā 7 speciem sic alū sine omni repugnātia pceptuū con cesserūt ibi plurificatōem 7 vltatez pē dicitā. Sācti autē vident ad hāc ptem de clinari sicut d. m. in eleinēta. ca. 12. di cēs: q vniciū est cōicabile 7 incōicabile. ipsius autē q vni' spēi cōicatio: 7 ipa be ata nā in trib' p sicut h' ppositasib'. 7 seq' tur post hoc: fm vnū quēqz ordinē an gelozum 7 virtutū drātes h' ppositasces cōdidit: non solū hoc: s3 etiā fm vnum quāqz spēm: vt vtiqz cōicantes adin uicem naturam gaudeant adin uicem: 7 naturali beatitudine cōreplati. adin uicem secure 7 amicabili disponant. hec dam. Et articuli dānati tres videntur istū articulū pma facie reprobare. vnus est a domino stephano dēnatus: q dicit sic: q quia intelligentie nōbūz naturā deus nō possit eiusdem spēi sacere plu res. error 2° q deus nō pōt multiplicā re indiuidua sb vna specie siue marerā error tertius: q forme non recipiunt di uisionem nisi fm māz. error non intel

ligatur de formis eductis de psona mē:
g de formis nō eductis si def scōs intel-
lectus ppositōis tūc sequitur q natura
specifica michael de se nō est hec: g non
repugnat sibi dīctōrie non eē hanc vel
nō esse in hoc: p illam g potētiam q pot
i quodlibet quod non includit dīctio-
nem pōr natura illi fieri 7 non in hoc:
dīctur forte q non posset stare illo: h°
non excludit ppositum: 7 nō est falsum
p mū p3: quia destruat iste 7 tūc fiat nā
in alio. non g oīno ē necesse michaelē
eē hunc vnicū. 2^m p3. quia q simul sunt
in potētia actiua agētis nec in se repu-
gnant: illa pnt simul eē in effectu: h mōi
sūt iste michael 7 ille michael si nā non
est de se hec. Esto etiā q scōs intellect^o
eēt verus. saltē ad ppositū habemus q
ista ppositio forma eiusdē rōis non po-
test plurificari nisi p materiāz non con-
cludit oīmodā impossibilitatez plurifi-
catōis filiatiōis in diuinis: cū tamē illa
plurificatio sit impossibilis simpliciter
includens cōtradictōem. Ista ergo ppo-
sicio non concludit ppositum. s. cōclu-
sionem quam tenemus sicut ipa est ve-
ra nisi accepta fm pimum intellectum:
qui rōnabiliter vī multis esse falsus: vt
dictum ē. Nō enim est doctrina conue-
niens conclusionem certissimam 7 sū-
me necessariam tenē ppter rōnes nimis
generales q videntur multis hīc ples i-
stantias. **P**reterea instatur de aia itel-
lectiua q prius nā est terminus creatōis
q infundat. p mus aut terminus creati-
onis vt talis formaliter est hic: g aia na-
turalit^r p us est hec: q vnitur mē: 7 pari-
rōne de ista anima p us nā est hec q vn-
tur materiē: vñ ista aia est hec sua pro-
pria singularitate: 7 inde est non illa: 7
p pns prima dīstinctione singularitatis
distinguitur a singularitate dīsticta ab
illa: g dīstincte sunt iste anime p us nā q
vnitur mē: non g psonē 7 pmo dīstin-
guitur sua mā: pma ppositio probat:
quia illud qō sine cōtradictōne potest

esse sine alio: 7 non ecōuerso est pri^o nā-
liter illo: hoc accipitur. 5°. metaphy. c.
de prior. **A**liq inquit fm naturam 7
sbam sunt pōra: quocūqz contingit esse
sine alijs: 7 illa nō sine illis: 7 in fine ca-
pli ad istum modū reducit oēs modos
prioris. 7 in. 7. metaphy. eē inq^t sbe est
p mū oīm: 7 hoc pbat. altoz eni nul-
lum ē sepabile a sba. aia aut non soluz
fm sbam 7 eētiam s3 fm exātiaz 7 vt
termin^o creatōis diuie pōt eē sine mā^o
g potest eē sine h° q vnatur mē. nullo^o
aut potest esse in materia nec per creati-
onem nec aliq mō qualitercūqz. nisi ip-
sa sit hec pzia singularitate. sequit^r er-
go ista ppo pma q fuit h. pbanda. si dī-
catur q non ē hec sic p materiam. s. per
vniōnem actualem: vel per eē actuale i
ipa: sed per aptitudinem essendi in ipsa
mā: 7 ipsa non est prior illa aptitudine
Istud non euadit argumētū: qz nā ipsa
absoluta ē prior nā ipa aptitudine: qz
hec anima habet aptitudinēz hanc ad
hoc corpus: 7 illi anime repugnat apti-
tudo h mōi ad corpus hoc 7 puenit sibi
alia aptitudo ad aliud corpus. **T**ūc ar-
guo sic: qō puenit 7 repugnat aliq eius-
dem speciei non puenit huic persone s3
illud quod est cōmune istis: vel saltem
preexigit dīstinctionem in istis necessa-
rio. s. huius ab illo. hec aptitudo cōue-
nit huic 7 repugnat illi: ergo necessario
preexigit dīstinctionem huius ab illo: g
prima dīstinctio non est per aptitudinē
nec prima singularitas huius 7 illius:
Confirmatur ratio aptitudinis for-
maliter loquendo non est ad se: nec est
ratio entis in actu. p mū probatur: qz
si intelligeretur ad se: ergo posset intellē-
gi 7 non ad aliud vt ad terminū. 2^m
etiā ex h° p3: qz aptitudo possz eē ad
imū nō exire. qō at nēario exigit ali-
qd nō exire: ipm ē nō exire i actu. nūc autē
hec aia ē singulare absolutū: 7 singula-
ritate absoluta: 7 singularitate in actu:
7 singularitate actuali: g aptitudo nō est

rō formalis sue regularitatis. Ex ista i-
stantia de aia hic hī q̄ nō est oīo neciuz
hoc est cuius oppo^m includit cōtradicti-
onē q̄ forma eiusd̄ rōnis nō pōt plurifi-
cari sine materia realiter. 7 licz habeat
aptitudinē ad materiā tamē prius natu-
ra habet plurificationē. q̄ p̄ma rō pluri-
ficationis nō est materialitas generalr.
7 q̄ imaterialitas nō sit p̄ri^a rō forme
eiusd̄ rōis essendi hanc nec mālitās p̄^a
ratō plurificationis i forma. probatur
q̄ quo aliquid est in actu extra cām 7 i
tellectū. eo est hoc p̄. q̄ sic esse nō com-
petit nisi huic. imo vltas siue nō hoc n̄
pōt alicui cōpetere nisi in intellectu. nūc
autē quecūq̄ entitas precipue absoluta
scipsa p̄ est in suo esse q̄ scipsa p̄ recedit
a nō eē ad eē. q̄ l3 multa cōcurrant ad
suū eē sicut materia ad eē forme 7 for^a
ad eē materie. tamē nullū cōcurrēs est
sibi p̄ri^a rō essendi in suo eē. q̄ scipsa p̄^a
est hec. 7 per p̄ns filiationē diuinā esse
hanc. accipiet p̄ ex rōe filiationis talis
nō ex imaterialitate que tm̄ aliqd̄ pōit
vel excludit aliquid anexam p̄pe singu-
laritati. Cōfirmat hoc per auctoritates
q̄ mā nō est per^a cā forme l3 sit mā for^a.
fm̄ Auic. 7 nullo modo videt aliquid
eē hoc per illud qd̄ nō est per se eius cā
7 hec est intentio p̄bi. i2. meta. c. 3. vbi
vult q̄ tā cā materialis q̄ formalis 7 ef-
ficiens hnt vnitatē 7 distinctionē specifi-
cā 7 numeralē p̄portionatā ipsis p̄inci-
piatis. hoz inquit qui si in eadē nā di-
uerfa nō sp̄. supple si p̄n^a. 7 subdit. sed
q̄ singularitū aliud tua mā 7 motus 7
mouēs 7 sp̄s numero. rōe aut vli eadē
hec ille. vtrūq̄. n. per se p̄im^m cōpositi
o3 hīe indrīaz cōsilem indrīe cōpositi.
7 determinationē; simillē determinationi
cōpositi. q̄ neq̄ indrīns cōstat ex deter-
minatis. neq̄ determinatū ex indrīnti-
bus indrīa vltitatis. q̄ frustra querit rō
singularitatis. 7 hoc p̄ri^a ratio singula-
ritatis deiminate per aliquid extrinse-
cū. tanq̄ per p̄im^m formale quocunq̄

extrinsecū sit cā aliqualis cōcomitans.
q̄ semp o3 q̄ p̄ri^a rō formalis singulari-
tatis signate sit per aliquid p̄ intrinse-
cū singulari. De 2° rōne p̄ntia est epti^a
7 videt isti propositioni inuit. vbi n̄ po-
test eē nisi vnicus actus intelligendi ibi
nō pōt eē nisi vniciū verbū siue vnicum
dicere. hec propositio gratia materie
veritatē h3 in intellectu creato. nō q̄ i^o
actu intelligendi producitū verbū sic
alias dicit. imo actu dicēdi qui non est
aliquis actus intelligendi. sed q̄ oē in-
telligere in nobis expressuz est per actū
dicēdi 7 per oē dicit exprimit aliquid
intelligere. 7 per aliud dicit aliud intelli-
gere. iō si vniciū est intelligē vniciū est di-
cere. sed ista p̄opō oīo nō h3 rōz verita-
tis in deo. q̄ nō oē intelligē diuinū est
per aliqd̄ dicit. imo intelligē paternum
respectu cuiuscūq̄ obiecti nō est per ali-
qd̄ dicit. 7 iō posset pater quātuz ad h^o
hīe intelligē vniciū respectu oīum obie-
ctorū. l3 habēt singula dicit respectu sin-
guloz obiectoz. si singula obiecta ha-
berēt p̄pa verba. Vel bī hec propositio
nō videt necia grā forme. q̄ l3 in vno n̄
sit nisi vna for^a absoluta eiusd̄ rōis. ip̄z
tū potest habē plures p̄ductiones acti-
uas pluriū terminoz. Ex^m: licz sol vna
luce sit luminosus. tamē potest habere
plures actus illuminādi. Intelligē autē
ē perfec^a intelligētis: 7 forte forma ab-
soluta. saltē est perfectio inextris operā-
ti. nō autē productio alicuius termini.
dicit autē dī actio productiua termini.
nō q̄ grā forme sequit si intelligere non
plurificat. q̄ nec dicit. Sed dices q̄ dicit
nō est actus transiens sicut illuminare.
imo termin^o eius ēt manet in. eod̄ intel-
lectu. si q̄ intelligere q̄ imanēs nō est nī
si vniciū in intellectu diuino. pari rōne
nō erit nisi vniciū dicit. Istud quidē ve-
rū est. q̄ est vnū dicere in intellectu diu-
no sicut vnū intelligē. sed querēti rōem
oportet probare p̄ntia. qui. n. poneret
filiū in diuinis dicere. poneret duo dicit

vnū p̄ris 7 alterū filij. qz non eodē actu dicendi filius produciūtur 7 producit. 7 tam̄ nō poneret nisi vnū intelligere: qz intelligere est ꝓmunicabile in diuinis si cut 7 quodlibet essentialē. 7 ideo per quos cūqz actus notō ales cōicaretur. semper ipsuz estz indistinctuz. 7 tamē ibi actus essent distincti. sicut modo essentia est omnino eadez: quāuis cōicaretur pluribz productionibus magis distinctis q̄ essent duo dicere. qz distinctis s̄m rōnem formalē. Ista tñ ppō intellect⁹ hñs vnū intelligē hz vnū dicē: vā est in intellēu creato grā mē p̄ tanto q̄ intelligē est ibi termin⁹ formal⁹ act⁹ dicēdi. 7 ita vez est ibi q̄ alter⁹ act⁹ expr̄mēdi. al⁹ ē iminus formal⁹ pp̄ limitationē ipsi⁹ imini. Ista rō nō tenet i diuinis. qz imin⁹ formal⁹ act⁹ expr̄mēdi est illitatus 7 iō n̄ o3 q̄ disti guat s̄z distictionē actū expr̄mēdi. qz si act⁹ p̄sonales. Tñ vī q̄ ista ppō vbi vnū intelligē ibi v̄m dicē posset h̄re aliq̄ euidētiā ꝓpan⁹ ad obā. qz ille intellect⁹ q̄ p̄t vno actu intelligēdo ꝓphendē pla. pari rōe p̄t vno actu expr̄mēdi expr̄mē notitiā declaratiuā plūz. 7 tñ tñ ex i⁹ p̄n⁹ h̄z q̄ in diuinis n̄ est aliud 7 aliō dicē pp̄ distictionē obōz. sic nec aliud intelli gē. Sed vltra ad hñdū rōm̄ ppōm̄ opz p̄ bare q̄ n̄ est ibi aliud dicē resp̄cū eiusdē obi. 7 h̄ vel alter⁹ p̄ dicē vtpote si po nat si dicē suū vbi vel eiusdē p̄ vtpote si ponat p̄iez dicē aliud vbum. ¶ De 3° rōe. ista ppō nā deiminat ad vnū n̄ con cludit q̄ tñ posset vnica p̄ nāliti siue p̄ modū nē p̄duci. qz non lo^m nā specifica ead. sed nā vnica in vno singulari p̄t eē p̄n^m p̄ductū plūm nāliti. sicut d̄ igne p̄ducēte p̄les ignes nāliti. Est q̄ intelle ct⁹ h̄ rōnis nā deiminat ad v^m nō quid ad v^m p̄ducibile. v^m inq̄ numero siue singulare sed deiminat ad vnū deimiatū modū p̄ducēdi. qz n̄ est ibi p̄n^m inde terminatū resp̄cū oppositoz sicut vo luntas. Si dicat q̄ iō nā p̄t eē p̄n^m plūz p̄ductoz p̄ mo^m nature. qz p̄ducit de

plūb^m materijs. 7 iō p̄exigit pla opposita de quibz p̄ducit. hic at p̄ducēs nō p̄duc de aliq̄ opposito nec ēt p̄nt p̄les eē ma de quibz fiant p̄ductiones. hoc n̄ obstat qz si agens nāle qd̄ hz in v̄tute sua acti ua effectū suū p̄tialr̄ q̄ ad formā p̄t in pla p̄ducibilia. multo magis agens illō qd̄ in v̄tute sua actiua hz effcū totalit nullā māz p̄supponē p̄t in ead vel i tot p̄ducibilia qz p̄fec^o v̄tutis actiue in ha bēdo effcū totalr̄ nō limitat ip̄m respe ctū p̄ducibilitū. nūc at p̄ te agēs nāle qd̄ hz in v̄tute sua actiua effcū suū p̄tialr̄ .s. q̄ ad formā p̄t idē manēs pla p̄du cibilia vni^m sp̄ei p̄ducē. q̄ silr̄ posset si ha beret effcū suū totalr̄ in v̄tute sua acti ua nulla. s. mā p̄supposita. Et illud p̄z manifeste. qz sicut agens vni^m sp̄ei p̄t ge nerare multa siml. ita 7 de^o creare. nō q̄ solū p̄ h̄ est possibilitas respectu plūm p̄ssibilitū ab eodē p̄ductiū ad eadē p̄ ducēda. qz p̄duci: vel p̄ducē p̄t de pluri bus p̄icipijs passiuis. sed pp̄ rōem ip̄i po^o actiue. 7 pp̄ cōitatē siue p̄silitatem termini p̄ducibil. o3 q̄ ad p̄bandū vni cū eē terminū p̄ductionis vel ēt eē p̄du ctionē vni^m rōnis. p̄bare q̄ termin⁹ p̄o ductionis nō p̄t ꝓpetē plūb^m p̄ductioni bus eiusdē rōnis siue p̄duc^o fuerit de aliq̄ siue de nullo siue p̄n^m sit nā siue non. ¶ De 4° rōne fili⁹ est p̄fect⁹ deus 7 tñ non hz diuinitatē oimō hñdi eā. imo p̄t di uinitas hñi 7 si nō alia tñ in alio suppo sito. 7 alio mō hñdi eā. q̄ ex h̄ qd̄ est p̄fectius filius intēsiue sicut est p̄fect⁹ de us. nō sequit q̄ h̄at oēm filiationē pos sibile extēsiue vel saltē nō oimō possibi li. In filiatione at cū nō sit eadē cōicabi lis pluribz nō o3 distiguere inter alietatē filiationis 7 aliū modū hñdi. imo sicut diuinitas p̄t eē p̄fecta in aliq̄. 7 tñ alio^o ha beri in alio. ita filia^o p̄t eē p̄fecta in aliq̄ 7 tñ alia hñi in alio. Ad ꝓclonem nega tiuā apponit rō talis a quibusdā. Si to ta secūditas ordinata ad gnationē filij sit exhausta in vnus filij generatione

ipossibile eēt cū illo aliū generāi. qz ille
 aliū generaret sine oi fecūditate ordia
 ta ad filij generationē. sed in deo tota fe
 cūditas ordiata ad filij gnātionē exhau
 rit in vni^o filij generatione. qz vnico ac
 tu gnādi semp manēte pducit vn^o fili^o
 semp manēs r ex eod sp vniformiter se
 hūte. nō posset ḡ restare fecūditas ad al
 teri^o filij gnātionē nisi possent sil eē due
 pductiones oio eiūsdē rōnis r ex eodē
 qd est ipossibile sicut ipossibile est vnā
 r ead māz sil moueri plib^o motib^o gnāti
 onis vl^o alēatōis i idē fz spēs dīntib^o at fz
 numerū: r hoc iuxta artē pho. qui det^o
 minat. 5. phi. nō eē possibile qz idē siml
 moueat plib^o motib^o fm eandē spēs mo
 tus hē. ḡ minor qz in diuis in generatōe
 filij exhaurit tota fecūditas ad gnātiōz
 filij. qz ac^o ille sp manēs est ex eod semp
 vniformit se hūte. Cōfirmat per ex^o. si
 vn^o hō hēt vnicū semē r nō eēt possibi
 le aliud q ad gnātionē hois: r de i^o scie
 sp eēt iste fili^o genit^o. ipossibile eēt alium
 filiū gnāri. hic b^o formādo arguit sic:
 ac^o adequat^o p^o r sp stans nō pparit se
 cū aliū eiūsd rōis ab eod prin^o actiūo.
 Ac^o vnic^o gnātiōis in diuis est adeq^o tus
 suo p^o r sp stat ḡ rē. De p^o rōe vbi illd
 exhaurit si ppe accipiat sic accipit i cor
 poralib^o denotat nihil ill^o qd exhaurit
 remanē in i^o in q p^o fuit: vt p3 de aq i pu
 teo. isto nō pōt intelligi in pposito. qz
 fecūditas nō exhaurit sic per pductionē
 filij qui tota ipsa ead sp mauet in pic. ḡ
 o3 qz fz alterā silūdinē intelligi. vt vel
 dicat exhauriri p qto qz manet in pre
 ad aliū actū pductiōis vel gnātiōis alte
 ri^o filij sic si nō maneret aq in fonte q^o tū
 ad aliū actū potatiōis posset aliq^o dici
 exhausta p actū potatiōis. cōcedit ergo
 maior. qz exhausta isto^o tota fecūditate
 ordinata ad gnātionē filij nō possz ali^o
 gnāri. sed illā minozē qz in diuis sic ex
 haurit in gnātiōe vni^o filij tota fecūditas
 q est in diuis ad gnātionē filij: o3 pbare
 Innuat^o qz pbō ei^o per hoc qz gnātiō ista

sp stat r est de eod p^o. q. de q. r de eodē
 p^o. q. passiuo. r iō nō pōt eē sil ples p
 ductiōes sic nec plures mo^o. Contra
 istā pbatiōz qz nō cōcludit sufficenti ppo
 siti pōt argui sic: quecūqz po^o possz hē
 aliū actū si ille act^o nō staret sp. i^o simpl
 citer pōt hē aliū actū. sed po^o gnātiua i
 diuis per te solū ex h^o nō pōt hē alium
 actū. qz ille act^o sp stat. ḡ i^o po^o absolute
 pōt hē aliū actū. ita qz in hoc nō ē ḡ di
 ctio: sed si pōt hē aliū actū. ḡ nēcio h3.
 nihil. n. est ibi possibile. f. qz nō includit
 ḡ dictionē qui sit in actu. ḡ ibi si in actu
 ples gnātiōes. ḡ falsa. ḡ altera pmissaz
 nō maior. ḡ minor. qz vī eē accepta ex rōe
 argūti tui. pbō maiorz rōe r ex^o. rōe
 sic. po^o nālī pō: est actu. qd qd at nō re
 pugnat pōzi nālī nisi p illud qd est po
 ster^o nālī: simplr non repugnat sibi. qz
 ḡ dīc^o simplr nō est alicui^o ad p^o per h^o
 qz illud h3 ḡ dīctiōz ad poster^o nā. si ḡ ac
 tus al^o nō repugnat potētie nisi qz po^o
 sp ē sub isto actu. absolute nō repugnat
 potētie al^o act^o. r ita sine ḡ dictione sim
 pliciter pōt aliū act^o sibi cōpetē. Exe^o
 habemus: si sol illuminaret vniuersum
 vna illuminatione aduata sibi intēsiue
 qz. f. ita perfecte sicut posset illuminare
 r exēsiue. qz. f. illa illuminatio estz toti
 us illuminabilis pō posset eē illumia^o
 a sole. si ille actus sp staret: ita qz sol nō
 posset hē alia illuminationē: hoc nō eēt.
 qz simplr repugnat soli vt est pnc^o illu
 minatiū qz sit pncipiū alterius illumi
 nationis. imo solū ex hoc qd totale su
 um passiuū est pportionaliter actua
 tū. absolute ḡ soli est cōpossibilis alia il
 luminatio. r per p^o si sol nēcio causa
 ret oēm illuminationē qz posset cāre.
 sol haberet alia illuminationē in actu.
 nūqz est ḡ nēctas illius simplr vnice p
 ductiōis nec est nēctas istius vnitat^o ex
 ex hoc qz vna pductio sp stat. Cōfirmat
 ista rō. qz si po^o ex rōe sui nō nēcio det^o
 minat ad istū actū. sed tm^o ex hoc qz iste
 act^o sp stat elicitur a po^o. i^o po^o absolute

vt pōr actu posset extendē se ad aliū ac
tū. q̄ irrōnabile videt q̄ ille act⁹ maḡ eēt
ab ista pō q̄ iste. 7 per p̄ns cū neuī pos
set eē min⁹ necius altero. vel vterqz sil ē
a pō vel neuī. Cf̄ q̄ ad istā rōez qd
nec per h⁹ q̄ acrus sep̄ stat. nec per h⁹ q̄
vna pō nō pōt sil perfici diuersis actib⁹
hī rōis sufficienti pbata. sic ipsa ē vā.
imo o3 pbare q̄ sic est necitas ad vnam
pductionē vni rōis. qd si per ipossibile
illa nō sp̄ staret vel nunq̄ eēt adhuc nō
alia posset hī i diuisi eius rōis. vt quē
admodū si hic p̄ nō eēt in diuisi oio 3
dictio eēt dicē p̄m in diuisi. ita si hī p̄
hac gnātiōe nō generaret vel per ipossi
bile gnāret actu transeūte 7 nō stāte. nul
lā aliā gnātiōe posset hīc. qz nō posita
absoluta 7 oimoda necitate ad vnicā p
ductionē. ibi possibilitas ponit ad aliā
7 per p̄ns necitas. qz qd est ibi possi
bile est necium. Ex hoc p3 qz 2⁹ ratō de
adeq̄tione abbrevians istā nō cōcludit.
qz aut maior accipit adequationē intē
siuā tm̄. vel extensiuā 7 intensiuā. si in
tensiuā tm̄. ex tali adequatione nō p̄clu
dit q̄ sit vnicā pductio possibilis. imo
alia pōt eē possibilis lz nō sil stans. hī q̄
tm̄ q̄ vnicā est possibilis sil. sed vbi nō
hī de vnicā pductione possibilis nisi sic
q̄ alia nō sit sil possibilis. ibi nō hī qui
alia sic simplr possibilis. 7 per p̄ns in p
posito necia simpliciter. Si accipiatur
adequatio 2⁹ minor non probatur nisi
forte iniatatur isti q̄ vnicā pductio sp̄
stat. 7 de hoc tactū est supra.

De scdo articulo.

dico q̄ ista 3⁹ in diuisi nō p̄ns eē plures
pductiones eius rōis. nō sola fide tene
tur. sed et rōe necia oñdit. Et p̄t forma
ri rō p̄ deducēdo ad ipossibile. 2⁹ osten
siue. 3⁹ pōt cōfirmari p̄pō ex intencōe
p̄bi. Formas q̄ rō sic. si p̄nt eē p̄les p̄du
ctiōes eius rōis. q̄ 7 infinite. 7 si sic. ergo
necio si infinite. qz nihil pōt ibi eē nisi
necium. vltim⁹ p̄ns est ipossibile māfeste

q̄ 7 h̄m̄ aīs. p̄bō p̄me p̄ntie auctoritate
7 rōc. auctoritas est aug. 3 maximū
li p̄. Absit vt iō potētiō sit p̄ filio. vt
puras qz creatorē genuit p̄. fili⁹ at nō ge
nuit creatorē. neqz. n. nō potuit sed non
oportuit. 7 subdit quare nō oportuit. i.
moderata eēt oīna gnātiō si genit⁹ filius
nepotē gigneret p̄. qz nisi 7 ipse nepos
aio suo. p̄nepotē gigneret. f3 vīaz mira
bilē sapiam ipotens diceret. silr 7 ille 7
ille 7c. Et subdit nec ipleret gnātiōis series
si sp̄ alter ex altero gigneret nec et perfici
ceret vllus eā. si nō sufficeret vni oipotēs
hec aug. Ex ista intencōe aug. hī. q̄ si
vna p̄sona pducta pductiōe tali nō suffi
ceret ad cōplendā vā vel totā pductōz
in diuisi. pari rōe nec alia aliq̄ nec q̄cū
qz. 7 ita siue eūdo indrēm q̄ fili⁹ gnāret
aliū filiū. siue compando ad eandē p̄
sonam patris. qd. f. habeat istum si⁹ 7
aliū si⁹ temp̄ qua rōe ponitur plura
litas pari ratōne. sequitur infinitas eius
de rōis. probatur eadē sequētia p
rōnem sic. qd est plurificabile eius de
rōis vel ad plura se habens nō deter
miatur ex se ad certā pluralitatē. hec p̄
posit⁹ pater. siue compando cōe ad sua
singularia. siue causaz ad sua causata. si
ue prin⁹ ad sua p̄cipiata. cōe enī pluri
ficabile eiusdē ratiōis nō determinat
ex se ad certā pluralitatē inferiorē. cau
sa etiā nō determinatur ad certā causata
ex se. Ex hac propositione probata seq̄
tur q̄ quodcūqz plurificabile eiusdem
ratiōis quātum est de se potest extēdi
ad infinita nisi determinetur aliunde.
nec determinari potest per principium
eius de ratiōis siue productionis. ergo
si per aliquod principium in diuisi pro
ductiuū potest esse pluralitas producti
onū eius de ratiōis non determinatur
talis produc⁹ ex se siue ex suo prin⁹ for
mali ad certā pluralitatē. nec ex h⁹ nec
ex illo sp̄pugnat sibi quēcūqz pluralitas
ergo vel poterunt esse infinite. 7 per cō
sequens sūt infinite: q̄ est p̄clusio illata

1
vel fiet deimnatio raliuz pductonum
ex alio ad certam plitate q ex se: vl pri
cipio productiuo: sed hic non pot dari
vñ fiat ista deimnatio. nō eni ab aliq po
steriori qz a posteriori nihil hz sua entit
tate: q nec vnitatē nec certā plitatez: nec
ab aliq qd ē sil nā cū pductoib: qz q rō
ne ipa pductio q est vni rōis non de
minat ex se ad certā plitatē pari ratōne
nec illud qd est sil nā cū illa: nec ab aliq
priori qz illō pri vl ē pn formale pdu
cendi: vl pn pducēs quod ē suppositū
a principio fō: li pductiuo nō p̄t ee deter
minatō vt pz i pbatōe ma. qz pn pdu
ctiuū eiusdē rōis nō deimnat se ad cer
tā plitatē pductonum eiusdem rōis.
nec a supposito pducēte p̄t deimnari
qz in tot pductōnes p̄t suppositū ad q̄t
se exēdit pn pductiuū qd ē in suppo
sito: si q nō ē deimnatio a p̄t pncipij fōz
lia pductiuū: nec etiā a p̄t pducētis. sic
q pz ista p̄tia ad ipossibile qz si possent
ibi ee p̄tes pductōes eiusdē rōis: qz in
finite. 2° arguit on̄sue sic: illud nullo
ē plurificabile i diuis qd n̄ p̄t deimnari
aliq mō ad aliquā certā plitatē eius
dem rōis: s; pductō eiusdē rōis i diuis
nullo pot deimnari ad certā plitatē
aliquā: q nullo ē plificabil: qd ē ppo
ma. p̄ exponā. 2° pbabo eā. certā plali
tatē dico v̄puta dualitatē imitatē q̄ter
nitatē vel aliquā aliā datā oio deimna
ri ad certā plalitātē. o° q ipossibile ē il
lā excedē q n̄ q̄licūqz ipossibile a posteri
ori vel a sil: s; icludes manifeste d̄dictō
nē: malo: ē sic itellectā p̄bo. si non p̄t oi
no deimnari quānū ē de se ad certā plali
tatē: q̄ quātū ē de se pot in qd̄cūqz qz cō
tradictōz nō icludit qz quācūqz plitatē
excedat q h̄ i i i i i. s; nih p̄t eā diuis pos
sibile sic vltra quācūqz plalitātē plifica
ri: qz tunc necario eēt plurificatuz vltra
quācūqz plalitātē q ita eēt i infinitis p̄ba
tio m. illud nō pot oino deimnari ad
certā plalitātē iferioz eiusdē rōis qd n̄
necessario p̄xigit aliqua plura alterius

rōis p que deimnetur ad certā plur
ralitatem. pductio eiusdē rōis i diuis
nō: necessario p̄xigit aliq plura alteri
rōis per que deimnetur ad certam
plalitātē: non q̄ pot omnino determina
ri ad certā pluralitātē. Isti rōis p̄bo
ma. qz m. ma. sic: si ē plurificabile eius
dem rōis nō deimnat ex se ad certā
plalitatem: hoc prius p̄batū est i argu
endo ad ipossibile: tunc pari rōne illa i
feriora vel singularia q̄ sunt eiusdē rati
onis nō h̄nt ex se certam deimnatōez
ad certam plalitatem: qz sicut ignis ex se
non deimnatur ad certam pluralitātē
ignis: ita ignes singulares ex se nō deter
minant ad certū numerū vt sint tot vl
rot ignes. plurificabile q̄ eiusdem rōis
si necessario deimnet ad certā plalitātē
h̄ ē p aliud nō p̄ poster: nā: nec p̄ illō
quod ē sil nā sicut dicituz ē q̄ deductum
ad ipossibile: q̄ solo p̄ pus vel p̄za nā
nō aut p̄ aliq̄d pus eiusdē rōis: quia sic
dicituz est pus deductō ad ipossibile
illud pus nō ē deimnās ad certā plali
tatē illoz q̄ sunt eiusdē rōis: igit opoz
qz hoc sit p̄ aliq̄ p̄zoza non eiusdem rō
nis quia eadē. q. esset de illis: nec etiam
het possent ex quo eēt eiusdem rōis.
habet q̄ ista p̄positio qz illud n̄ pot oio
deimnari ad certā plalitātē qd nō pot
deimnari p̄ aliquam plalitatem p̄oz
alter rōis. m̄no: p̄bat: qz ille pductō
nes plures q̄ ponūtur eiusdē rōis non
p̄xigūt nisi pn formale pducēdi q̄ pn
cipium pducēs i neutro isto: ē plurali
tas alterius rōis p̄ quāz deimnet p̄du
ctio ad certā pluralitātē necario p̄za
cta. qz non est in principio formali pdu
cendi. patet. ex quo ponuntur pductio
nes eiusdem rōis: qz etiam non in
supposito p̄xigatur pluralitas alteri
rōis saltem per quā deimnet p̄du
ctio ad certā plalitātē. pz. qz in tot pdu
ctōnes pot suppositum ad quoz pn se
p̄t extendere. Ista ratio ostētua sic
p̄bata pot sic cōfirmari. ois pluralitas

neōio finita: est alterius ratiois vel si nō
 alterius ratiois necessario pretergit ali
 quā alterius ratiois per quā determinē
 tur. omnia pluralitas in diuinis necessa
 rio est finita. est ergo talis vel talis. sed
 non potest esse pluralitas productionū
 eiusdē ratiois tali vel tali modo se ha
 bens. ergo nulla pōt esse pluralitas eius
 dem ratiois in productionibus. maior
 istius ratiois declarata est in argumē
 to ad impossibile et etiā ostēsiuo. minor
 primi syli. satis est manifesta. qz possibi
 litas in diuinis ponit necessitatez. et per
 pōis possibilis infinitas vel nō necessa
 ria certa finitas ponit necessitatez infini
 tatez. et minor scōi syli. hec. f. qz produ
 ctiones eiusdē ratiois nō possunt hoc
 modo vel hoc se habere: p3. nō enī sūt
 alterius ratiois ex quo sūt eiusdem rati
 onis. nec pretergit pluralitatem alteri
 ratiois per quā determinētur. hoc decla
 ratū est in argumēto ad impossibile. 3.
 declaratur iuxta intentionem phi. i2. me
 ta. vbi arguit qz nō possūt eē plures ce
 li: quia nō possūt eē plura prima mouē
 tia. hoc probat qz quēcūqz sūt numero
 multa vnū autē specie: habēt materiā.
 primū autē nō h3 materiā. est enī actus
 purus. vnū ergo et ratioe et numero pri
 mū mouēs et immobile ens. ex hoc infert
 vnū ergo celū. Ex ista intēione philo.
 videtur cōfirmari illa prima rō addu
 cta in primo articulo. qz. f. vnitas nume
 ralis necessario cōpetit cuilibet forme i
 materiali eiusdē ratiois. Sed cōsiderā
 do intentionem Aris. in diuersis locis di
 uersimode materiā accipit. et ex hoc cō
 firmari videtur nostrū propōsiō. nec ta
 mē illa prima ratio habebit robur ex i
 tentione Aris. materiā ei quādoqz vocat
 p̄cipiū receptiū faciēs compositiōez
 cū actu siue cū forma. quō dicit mām et
 formā eē duo p̄i. j. phi. et multi alijs lo
 cis. et per oppo^m fōma dī illud aliō p̄ci
 piū qd h3 rōem actus qd cū mām cōstitu
 it p̄pō^m. Alio^o for^o dī quidditas fm ipm

in multis locis. et per oppositū mā dicit
 tur quicquid h3 rōem p̄hens vel d̄ter
 minatis ipsaz quidditatē. et hoc mō d̄f
 ferētia indiuidualis quēcūqz sit ipsa. d̄
 mā respectu quidditatis spe^e. d̄i q̄ mate
 ria quāqz illō qd recipit formā. info: mā
 tē quāqz illud qd d̄bit vel determinat qd
 d̄itatē ind̄ntē. Sed tale p̄hens vel d̄ter
 minas potest intelligi dupliciter. vno
 q. intrinsecū inferiori vel d̄terminato s̄
 tali cōi. Alio^o. q. presuppositū d̄terminā
 nato. Ex^m d̄ta indiuidualis sortis d̄bit
 hoīem. p^o d̄ est intrinseca sorti. sed 2° h^o
 corp^o d̄bit albedinez vel colorē. qz in a^o
 corpe est a^o albedo. et fm h^o li nō possēt
 eē nisi tria corpa nō possēt eē nisi tres al
 bedines. p̄hens q̄ 2° pōt reduci ad mām
 p^o vel saltē in diuis q̄si mām. vbi cūqz q̄
 est pl̄alitas eiusdē rōis sibi necē est ponē
 mām accipiēdo mām nō p̄ recipiēte. sed p̄
 p̄hēte sic v̄ sic accipiēdo. qz n^o pōt pōi
 nām q̄ est vni^o rōis pl̄ificari nisi sit aliqd
 p̄hēs h^o vel i^o: et p̄ oppo^m vbi nō est h^o
 mā ipossibilis est pl̄itas eiusdē rōis. sed
 nec talis mā est possibilis respectu pdu
 ctionū in diuinis. qz nihil tale p̄hēs v̄
 d̄minas possēt eē nisi d̄miniatū ad cer
 tā pl̄itatē. et per cōis p̄i h̄ns pl̄itarē al
 terius rōis. et nulla pl̄itas alteri^o rōis pos
 set ponī p̄oz pductiōib^o talib^o. sic appli
 cata est inten^o phi. ad cōclonē hic intēā
 Sed inquiredo qualr et vbi gnāliter f3
 phi h̄at veritatē: videt d̄cedū qz p̄hēs
 d̄ceret qz nec talis mā ponī possēt i aliq̄
 qd est in diuinis. f. mā 2° d̄cta. imo nec in
 aliq̄ imālī. vñ d̄c. 7. meta. c. 9. qz quid
 erat eē et vnū qd est in quibusdā idem
 vt in p̄mis s̄bijs. dico at p̄mā q̄ nō p̄ ali
 ud in a^o est vt in mā. quēcūqz vō acce
 pta cū mā nō idē: hec ille. nō vult ibidē
 d̄cē qz in mālib^o nō est idē qz quid est et
 illud cuius est. 13 aliqui sic exponāt. sed
 nō ad intēionē eius sicut patere potest
 exponēdo 3^m ca^m 7. de quo mō transeo
 sed in nullo māli hoc ē quocūqz modo
 pl̄ificabilis est oīo idē qz quid et ipm. qz

ipz includit māz hoc est aliquid dñens
 ipz qdditate. qđ nō includit in rōe for
 mali qdditatis. uenimus q̄ cū phō in
 hoc q̄ forⁿ habens māz 2° nō est plu
 rificabilis. 7 hoc sufficit ad propo^m n³.
 qđ. s. productio eiusdē rōis nō sit pluri
 ficabilis. sed n̄ propter hoc cōceditur q̄
 nō habens māz que sit pars realis ppo
 siti nō potest plurificari. 7 tūc illud phi
 q̄ primū nō habet māz qz est act^o pur^o:
 debet intelligi de materia 2° dicta. qz n̄
 habet eā ad p̄rahendū suā quidditate
 ut sit hec. qz sua quidditate est hoc. Utz
 at illud qđ nō habet materiā p^o dictaz
 habeat materiā 2° dictā forte aliter dīce
 retur f3 phm 7 aliter f3 theologos. de q̄
 nihil ad p̄ns. nisi q̄ l^o rō de. i. meta. n̄
 h3 p^o medio hoc qđ est nō h̄e materiāz
 p^o dictā. sicut intelligunt illi quoz est p
 ma rō in p^o articulo. sed h3 p^o medio
 hoc q̄ est nō h̄e māz 2° dictā. 7 sic taz
 maior q̄ minor vera est f3 phos 7 theo
 logos. 7 p^o p̄ns qz nā diuina nō pōt plu
 rificari in diuersis suppositis est ad pro
 positū etiā vtraqz p̄missa vera de p
 ductione eiusdem rationis. 7 per conse
 quens p̄clusio est vera.

De tertio articulo obijcit 5
 predicta. 7 p^o con
 tra cōclusionē. deinde cōtra p̄missas.
 cōtra cōclusionem dupliciter. p^o sic: vbi
 p̄cipiū est eiusdē ratiōis 7 termin^o for
 malis eiusdē rōis ibi est p̄ductio eiusdē
 ratiōis. sed essētia diuina que est eiusdē
 ratiōis in diuinis est p̄cipiū p̄ductū
 cuiuscūqz p̄ductionis. 7 etiā termin^o for
 malis cuiuscūqz p̄ductionis. ergo quelz
 p̄ductio est ibi eiusdē ratiōis cū quacu
 qz. maior videtur haberi ex. 5. phyl. qz
 nō videtur productio distingui nisi vel
 ex p̄n^o formalis vel ex termin^o. p̄bō mio.
 p^o quātuz ad scđaz partē de termin^o for
 mali quodlz p̄ductū productione ac
 cipit eētiaz. qz sicut filius nihil h3 nisi
 natiū f3 hīllariū hoc est nisi q̄ nascēdo

accipit ita spūs scūs nihil habet nisi q̄
 procedēdo accipit. nō accipit essētia nisi
 sicut terminū formale. Confirmat illō
 per aug. i. 5. de tri. c. 26. vel. 25. sicut filio
 prestat essētia de p̄e gnatio. ita spūs s̄a
 cto de vtroqz p̄cessio. nō pōt at illud in
 telligi de p̄stano siue cōicando nisi sic
 de termin^o formalis p̄ductionis. nec p̄t in
 telligi essētia cōicari per p̄ductionē nisi
 sicut prim^o termin^o formalis. qz nō sicut
 p̄ns aliū terminū formale cū essētia sit
 p^o oium. Ex hac probat alia pars mī. s.
 qz essētia sit prim^o formale respectu vtri
 usqz productionis. qz termin^o formalis
 nō pōt aliquo^o eē prior prim^o formalis p
 ducēdi. Si q̄ essētia est termin^o formalis
 productionis ut iā p̄batū est 7 ipsa est
 p^o ens in diuinis. ut iā probatū est in p̄i^o
 qōne. sequitur qz ipsa essētia fm se ē p̄i
 cipiū formale p̄ducēdi in quacuqz p
 ductione. minor etiā probatur quātum
 ad vtrāqz partē per hoc qz illud est p̄i
 cipiū formale 7 termin^o formalis i q̄
 producens assimilatur p̄ducto. 7 p̄e
 cipue quādo est productio vniuoca. nē
 autē p̄i^o assimilatio p̄ducētis ad p̄du
 ctū in diuinis est essētia ipsa ut essētia.
 ergo ipsa est formalis termin^o produ
 ctionis 7 formale p̄n^o p̄ducēdi. 2° cō
 tra cōclusionē sic. habens p̄cipiūz for
 male p̄ducēdi perfectū potest illa pro
 ducere. sed filius habet p̄cipiū forma
 le dicēdi 7 generandi perfecte. ergo rē.
 proba^o ma. qz ideo est suppositū potens
 agere. qz habet p̄cipiūz agēdi 7 maxi
 me perfectū. proba^o mī. memoria perfe
 cta est primū p̄cipiū dicēdi siue gene
 randi. filius autē habet memoriā sicut
 pater. 5. d. tri. c. 7. quelibet persona me
 minit sibi 7 perfecta p3. 3° cōtra illam p
 positionē qz prima distinctio finita est
 aliquoz alterius ratiōis instat dupli
 citer. primo quia vnitati est immediatior
 distinctio minor q̄ maior distinctio eius
 dē ratiōis est minor q̄ alterius ratiōis

2° q^o a deo possunt esse immediate plura
creata et in eadem specie. ergo possibile est
q^o pluralitas eiusdem rationis esset omnino
prima et immediata unitati. et sic in causa
et causatis pari ratione in principio et pri-
cipiatis. Ad primum duplex est via re-
spondendi. primo ad maiorem q^o licet es-
sentia esset principium elicitiuum. tamen re-
spectu alterius et alterius productionis
esset aliud principium et aliud determina-
tiuum. puta aliud et aliud respectus. et tunc
maior est falsa q^o ubi est principium elici-
tiuum eiusdem rationis esset productio vni-
us rationis. nisi cum hoc esset principium
determinatiuum eiusdem rationis. quod non
est in proposito. Contra hoc si principium
elicitiuum non sufficit sine principio
determinatiuo hic et ibi eadem questio est
per quid essentia que est principium elici-
tiuum indeterminatum determinatur ad
hoc vel ad illud determinatiuum. si enim
principium eiusdem rationis non potest esse
per se principium respectu plurius alteri-
us rationis non poterit essentia que est pri-
cipium radicale elicitiuum esse principium
immediatum respectu plurius determinati-
uum principiorum alterius rationis. quia
qua ratione aliquid eiusdem rationis est
principium aliquorum plurius diuerse ra-
tionis eadem ratione et alio. vel si illa
precedant alia: erit processus in infinitum
vel si ille est impossibilis: determinatio
per respectus ut per principia determina-
tiua non sufficit. Preterea illi respectus
sunt productiones: nec autem idem deter-
minat se ad se. dicere enim essentiam deter-
minari ad generationem actiua per respec-
tus qui nihil aliud est quam generatio ac-
tiua ut dicitur postea est dicere q^o deter-
minetur ad generationem per generati-
onem et ita q^o idem est principium determinati-
uum sui. Secundo modo diceretur negando
ma. quia et si sola essentia sit principium p-
ductiuius ille tamen productiones possunt
esse alterius rationis. quia aliqua plura

litas potest esse prima. et nulla potest esse
actu infinita. nec etiam in potentia infini-
ta in diuinis. nulla autem potest esse neces-
sario finita. nisi que est alterius rationis
vel preexigens aliquam alterius rationis
ergo stante prima pluralitate necesse est
q^o in diuinis sit aliqua pluralitas primo
omnino et immediata unitati. et ita potest
poni q^o ista pluralitas sit productionum
sicut quocumque falsa est. ergo ista ma.
in diuinis q^o ubique est idem principium
et idem terminus ibi est productio eiusdem
rationis. vera est tamen in creaturis: ut
loquitur philosophus. q^o ibi est principium
formale productiuius vel est limitatum
ad productionem vnius rationis sicut ipse
est principium vnius rationis vel si est prin-
cipium equiuocum et ita productiuius plu-
rium alterius rationis terminus forma-
lis vtriusque limitatus est ita q^o non po-
test esse idem principium et terminus plu-
rium alterius rationis. neutrum potest esse
in proposito. quia ibi principium est il-
limitatum et etiam terminus formalis.
Sed contra arguitur sicut argutum est
in prima questione. q^o tunc prima perso-
na producta non magis ex productione
sua reali esset verbum quam sanctus spiritus. nec spiritus
ritus sanctus magis esset spiritus sanctus quam verbum
Item suppositum habens idem princi-
pium formale perfectum aliquarum pro-
ductionum potest ita primo per illud prin-
cipium in vnam illarum sicut in aliam
et ita prima persona eque primo posset
producere spiritus sanctus sicut et filius. et ita
spiritus sanctus non necessario est a filio. Ter-
tio modo conceditur minor q^o essentia
est principium formale et terminus for-
malis vtriusque productionis. non tamen
sic totale quin aliquid includitur per se
et in principio formali et in termino. in
principio quidem formali quia memo-
ria perfecta et voluntas perfecta includit
in essentia et in termino formali quod est
verbum perfectum et spiritus sanctus perfectus includit

etiam eētia ⁊ forte respectu vtrouqz
tā in principio q̄ in termino eētia hēt
rōnem principalis: ⁊ respectu illi quod
p̄currit cum eadē. s. intellect⁹ vel noticie
volūtatis vel amoris. p̄p̄t̄ q̄ idēitate ef
sentie idē est q̄ produciens p̄ducit ⁊ ter
minus formalis. p̄pter autē distinctōnem
p̄currētis cū eētia vtpote intellectus ⁊
volūtatis i principio p̄ductiuo: sufficit
p̄ncipiū hoc ⁊ illud ad p̄ductōes alteri⁹
rōnis ⁊ ad terminos quodāmodo alte
ri⁹ rōnis: ⁊ sic in p̄ncipio hēmus eētia
⁊ intellectū: eētia ⁊ volūtatem. i ter
mino autē habem⁹ eētia ⁊ noticia: eē
tia: ⁊ amorē ⁊ rōe et⁹ qd̄ idēz ē in p̄n^o for
mali cōicatio sit idē in termino forma
li cōicatum: ⁊ rōne eius qd̄ distinctuz ē
in p̄ncipio sit formalis ratio distincta p̄
ductōis: ⁊ illud qd̄ p̄currit in termino
sit formalit̄ distinctū. Si queras istozū
duoz p̄currentiū in principio formalī
nōne alterz ē p̄ncipiū formale ⁊ reliquū
p̄comitans: q̄ ab illo altero formalī vel
dicetur p̄ncipiū formalit̄ idem v̄ om
nino alterz. R̄nō. duo q̄ concurrūt i p̄n
cipio. s. in memoria p̄fecta eētia ⁊ intel
lectus ⁊ i volūtate p̄fecta. volūtas ⁊ ob
iectum diligibile p̄ns non se habent p̄
accōis: nec sicut remotū p̄ncipiū ⁊ p̄p̄n
quum: s; totū hoc intellect⁹ infinit⁹ h̄ns
obiectū infinitū itelligibile sibi p̄ns est
per se vnū p̄ncipiū: ita q̄ alterz sine al
tero non ē p̄ncipiū p̄ducendi: ⁊ t̄bō ē
vniciū p̄ncipiū simpliciter p̄ductiuuz
non distinctū i duo p̄ncipia p̄ductiua:
p̄similit̄ de volūtate ⁊ obiecto respectu
spiratōis: ⁊ cōsimilit̄ de terminis respe
ctu p̄ductōnum. Si q̄ras quare nō p̄t
eētia sola vt distinguitur p̄tra volun
tatem ⁊ intellectū esse p̄ncipiū cōicandi
se. R̄nō eētia materie intellectualis nō
est p̄ncipiū alicui⁹ p̄ductōis nisi vt coin
cidit cū memoria ⁊ volūtate. Ad 2^m ⁊
p̄mo ad rē. 2° ad formā argumētī. ad rē
p̄t̄ dupl̄r r̄nderi. forma q̄ est in aliquo
supposito p̄ncipiū p̄ducēdi p̄ductōe ad

equata illi forme nō p̄t̄ eē alicui alteri⁹
p̄ncipiū p̄ducendi. nūc autē memoria
ē p̄i p̄ncipiū p̄ducendi p̄ductōne
adequata illi p̄ncipio: q̄ n̄ sit in filio n̄
potest esse filio p̄ncipiū p̄ducēdi. ma
ior probatur exemplum sic: si calor eēt
igni p̄ncipiū calefaciēdi: lignum cale
factōe adequata illi calori: ⁊ ille idēz ca
lor cōicaret ligno: nō posset eē ligno p̄n
cipiū calefaciēdi: p̄bo qz nec calefaci
endī se: qz tūc calor eēt p̄ncipiū calefa
ciēdi siue p̄ducēdi calorem in eodez
supposito nec alterz quia calefactio ista
ponitur adequata illi calori. Et p̄cedit
ista p̄batio de adequatōe oimoda vbi
impossibile actōnez excedere p̄ncipiū
formale agēdi ⁊ fin istum intellectum
p̄ minor: qz memoria sic in p̄e h̄z dicti
onem in p̄e adequatam q̄ impossibile
est p̄ncipiū dictiū excedere h̄c dī
ctōnem: sicut ipossibile ē in diuinis dī
ctōem esse nisi hanc: qz de se est hec. p̄t̄
ex solutōe questōnis: quia quicquid in
diuinis non p̄ceegit p̄fialitatē alterius
rōnis illud de se ē hoc. dictio in diuinis
non necessario p̄ceegit pluralitatē al
terius rātōis: q̄ de se ē hec: ⁊ p̄ p̄ns p̄nci
piū et⁹ habet h̄c dictōem oino adeq̄
tam sibi: nō p̄t̄ q̄ esse p̄ncipiū in filio.
Ad eandem rōnem probandam acci
ptenda est ista propositio ⁊ redit in ean
dem sniam cum alia suppositum acci
piens formā p̄ p̄ductōem adequatam
illi forme nō p̄t̄ p̄ illā formā p̄ducere. si
lius recipit memoriā p̄ p̄ductōem ade
quatam illi memoriē q̄ rē. minor decla
ratur sicut in rōne iam facta p̄batio ma
ioris: quia si fm illam p̄ducet aut ergo
se aut alterz: non se qz hoc est ipossibile
fm aug. i. de tri. c. i. nec alterum quia il
la p̄ductio illius ponitur adequata p̄n
cipio p̄ductiuo: sic ergo non oportet q̄
rere determinatiuum concurrēns cum
p̄ncipio elicitiuo vt sit vna dictio: nec
etiam aliquam negatōnem potest habe
re sic vt sit tale p̄ncipiū formale: sed

esto q̄ essentia vel quodcunq; positiuū
 materie acceptum sit in parte formalis
 ratio dicendi v̄l generandi: tamen non
 potest esse in filio ratio dicendi vel gene-
 rādi: qz ipm̄ vt in pie ē p̄ncipiū p̄ducti-
 onis adequate quantum ad p̄nam ra-
 tionem ⁊ per illam filio cōmunicatur
 quantum ad scōaz ratōnem. ¶ Quan-
 tum ad scōam videlicet ad formā argu-
 menti pōt fieri aliqua difficultas i ma-
 ⁊ mī. qz haberi pōt aliquid dicti multi-
 pliciter ex p̄ntis. licet proprie non dicat
 aliquid formam habere in abstracto ni-
 si habeat eam sicut forma: sic significa-
 ta nata est haberi hoc est tanq; formaz
 non enim proprie diceretur h̄re albedi-
 nem qui haberet eaz clausam in bursa
 qz non est ille modus p̄fect⁹: qz albedo
 nata ē haberi vt forma i formās. Ulic⁹
 nomen abstractū significat p̄ncipiū agē-
 di constructū cū gerundiuo significāte
 aliquam actionem natū ē h̄re a supposi-
 to vt sit illi p̄ncipiū agendi illa actōne
 vbi gratia: habeo potētiam vidēdi: ista
 potētia nō solū nata est h̄re a me vt for-
 ma: sed etiam vt p̄ncipiū mibi operādi
 fm̄ illā formam: ⁊ hoc notat illa p̄struc-
 tio gerundiuū cū abstracto tali. Simi-
 liter ista grāmatica p̄z ex vsu loquēdi ⁊
 si enī vera sit hec. filius dei scit generati-
 onem p̄ris nō tñ ista: filius habet sciam
 generandi p̄similit̄ nec ista. iste h̄z volū-
 tatem generādi: nec est aliq; ratio nisi ex
 cōstructione grāmaticali: quia non solū
 notatur abstractū haberi ab illo vt for-
 ma sed vt p̄n^m talis opatōnis p̄cedētis
 ab isto supposito: p̄similit̄ hic michael
 scit deum creasse mundum ⁊ creatōem
 mundi: non tamen scit creare munduz
 quando ergo accipitur in ma. illud qd̄
 habet p̄ncipiū dicendi p̄fectum pōt per
 illud dicere loquendo de h̄re pp̄rie sic
 dicitur abstractū haberi quādo habet
 vt forma suppositi ⁊ etiam de p̄structō-
 ne pp̄ria nōis significantis p̄ncipiū
 actus cum gerundiuo significante actio-

nem que cōstructio notat illā huc sup-
 posito esse p̄ncipiū agendi. p̄cedo ma-
 iorē: quia in s̄biecto includuntur illa q̄
 requirūtur ad hoc qz p̄dicatum insit:
 quando enī in hoc forma habet vt for-
 ma huc ⁊ huc p̄ncipiū agendi pōt
 p̄ hoc eē p̄ncipiū agendi: sed sic minor
 est falsa: quia ⁊ si filius h̄t memoriā
 p̄fectam aliquo modo habendi: non
 tamen vt formam: ⁊ si habet vt formā
 non tamen vt p̄ncipiū agendi: propter
 rationem dictā in responsione reali. ¶
 Ad p̄batōem mī. illa p̄positio memo-
 ria p̄fecta est p̄ncipiū p̄fectum di-
 cendi posset dici qz est p̄positio trunca-
 ta ⁊ oporteret eam supplere p̄ aliq̄ ad-
 ditum significās cui sit p̄ncipiū dicen-
 di: vt quia ē indifferens pōt p̄cedi qz ab-
 solute ē p̄ncipiū dicendi: nec pl^r po-
 nit mī. de memoriā: qz filius habet me-
 moriam p̄fectam est manifestum. cōclu-
 dendo ergo filius h̄z p̄ncipiū p̄fectuz
 dicendi que fuit minor p̄imi sylogismi
 fit fallacia amphibologie vel figure di-
 ctōnis vel p̄ntis amphibologie: qz i ma-
 iore p̄structio nō determinat actū illuz
 significatum per gerundiuū p̄cedē ab
 aliquo supposito determinato: quia nul-
 lum suppositum certuz ponebatur ibi
 in s̄biecto oiois: s; tñ designabatur qz
 p̄cederet ab aliquo p̄ncipio formali. qz
 illud ponebatur i p̄positōe pro s̄biecto
 in conclusione autē ponitur ⁊ supposi-
 tum determinatū ⁊ forma: ⁊ iō ex vī con-
 structionis notat in conclusione qz actus
 non tantum cōparatur ad p̄ncipiū
 formale: sed etiaz ad suppositū vt egre-
 diens ab aliquo. figura dictōnis: quia
 per similitudinem dictōis actus signifi-
 cati in gerundiuo in p̄missa ⁊ in cōclu-
 sione cōmutatur: habitudo actus ad for-
 male p̄ncipiū in habitudinez actus
 ad suppositum agens: ⁊ sic cōmutatur
 quale quid in hoc aliquid. fallacia con-
 sequentis: quia in maiore habetur act⁹
 significatus in gerundiuo in vniuersali

est nihil quod includit dictionem et solū illud. quia illud excludit omne esse extra intellectum et in intellectu. quod non est sic includens dictionem sicut non potest esse extra animam ita non potest esse aliquid intelligibile vel aliquid ens in anima quia nunquam dictionem cum dictione constituit unum intelligibile neque sicut omnem cum obiecto neque sicut modum cum obiecto. Alio modo dicitur nihil: quod nec est nec potest aliquid ens extra animam ens quod vel res isto modo accipit omnino consuevit et extendit se ad quocumque quod non includit dictionem siue sit ens rationis. hoc est patet habens esse in intellectu considerate siue sit esse reale habens aliquam entitatem extra considerationem intellectus. sed accipit in isto modo membro minus cōter pro ente quod habet vel hic potest aliquid entitatem non ex consideratione intellectus. Et istorum duorum membrorum quorum utriusque principium ad primum membrum distinctionis primum videtur valde extendere nomen rei. et tamen ex eodem modo loquendi satis probatur. cōter. n. dicimus intentiones logicas esse res rationis: et rationis rationis esse res rationis. et tamen ista non potest esse extra intellectum. non quod nomen rei sit versus loquendi de terminat se ad rem extra animam. et isto intellectu consuevit putat res vel ens dicitur quodlibet conceptibile quod non includit dictionem siue siue cōitas sit analogie siue vniocatiōis de quo non curio modo. posset poni primum obiectum intellectus. quia nihil potest esse intelligibile quod non includit rationem entis isto modo. quia ut dictum est potest includens dictionem non est intelligibile et isto modo quocumque scia quod non solum vocat realis. sed et que vocat rationis est de re siue de ente. In 2o membro istum primum membrum dicitur res quod habet vel hic potest entitatem extra animam. Et isto modo videtur loqui autem primum membrum. c. 5. quod ea que sunt cōia omnibus generibus si res et ens. nec potest illud intelligi de vocabulis in vna lingua. quia in vnaquaque lingua est vnum conceptum inditans ad omnia illa que sunt extra animam. conceptum. n. si idem apud omnes primum pyarmentias. et cōter in quibus lingua est vnum nomen ipso modo talis conceptum cōi quilibet sit in cōitas siue analogie siue vniocatiōis. Demus quod primum membrum. scilicet consuevit bipertitum in illud

quod non includit dictionem qualescumque esse habeat. et in illud quod habet vel habere potest primum esse extra intellectum. et isto modo vel utroque modo vel saltim modo accipit autem rem et ens: ut dictum est. 2o accipit boetius dicitur distinguendo rem in modum rei. sicut loquitur li. de tri. p. inquit que sit differentia predicacionum. quia alie quidem. q. re monstrat alie. q. circumstantia rei. quia ista predicantur sic. quod sunt se re aliqua monstrant. illa vero non ut esse sed potius extrinsecus alie quid apponunt. vlt ergo distinguere re contra circumstantia. et sic habet sola tria genera sua qualitas et quantitas re monstrant. alia vero rei circumstantias. Hoc nomen res in 2o membro acceptum dicitur alie quod ens absolutum distinctum contra circumstantia siue modum qui dicitur habitudinē vni ad alterum. 3o modus habet a philosopho: qui dicit. 7. meta. accidentia dicuntur entia quia sunt entis et infra. c. 3. sicut de non ente logice. quidam dicunt esse non ens. non quidem simpliciter: sed non ens. sic et qualitate et infra quemadmodum non scibile est scibile et quemadmodum medicinale eo quod ad idem quidem et vnum non idem autem et vnum sic et de ente. et videtur eandem finem dicere in principio. 4. quod quemadmodum medicinale et salubre multipliciter dicitur ita et ens. Ens ergo siue simpliciter siue potissime dicitur. et hoc siue sit analogum siue vniocum accipit ibi philosophus pro ente cui per se et primo conuenit esse quod est substantia sola. sic ergo sub primo membro consuevit continentur ens rationis et ens quocumque reale. sub 2o ens reale et absolutum et sub 3o ens reale et absolutum et per ens. Ex ista distinctione patet quod questio si res sit res nullam difficultatem habet de re 3o modo accipiendo vel 2o modo: quia non est substantia neque ad se tantum. ergo in primo membro. sed nec de ente rationis. quia per se res est intelligibilis sine dictione. Est ergo hic sermo si habeat esse siue sit res habens entitatem reale propria extra animam. et de hoc dico quod est res. 2. que res:

q̄ autē relatio sit res p̄bo: h̄itudo p̄ns
extrema realia ⁊ realit̄ extincta ⁊ h̄ ex
natura rei est real: q̄z entitas ei⁹ q̄l̄e h̄et
nō ē precise i aia: ⁊ p̄ p̄ns ip̄a fm̄ entita
tem p̄p̄iaz est res suo mō: s̄z habitudo
patris ad filiū est tal̄ vt p̄z ex sc̄da que
stione ordinaria. Ex hoc apparet q̄ res
ip̄a sit: q̄z si sit res singularis vel ē ad se
vel ad altez. ip̄a formaliter est res ad
alterum: nec ista d̄erem̄inatō ad altez
repugnat ei q̄ est res isto mō loquēdo.
q̄z isto mō res n̄ distinguit̄ p̄tra moduz
vel habitudinē vel circūstantiā rei: sed
includit eam.

De secundo articū

lo p̄ dicit̄ illud q̄d ē reale: 2° quātū pri
net ad logicū p̄sideratio hui⁹ p̄positio
nis: r̄lo vt p̄p̄at ad eētā ē res. 3° p̄tēbit
de p̄possibilitate ⁊ icōpossibilitate isto
rū de q̄b⁹ q̄rit̄. De p̄ dīco q̄ r̄lo vt p̄p̄a
rat ad eētāz est res: q̄b⁹ p̄batur sic: q̄n̄
aliq̄ quocūq̄z mō distincta constituunt
3^m nō p̄stituunt illud nisi vt aliq̄ mō se
h̄nt adiucē vt aliq̄ mō vn̄tūtur: ⁊ hoc
apparet de causis extrīsecis q̄ nūq̄ cānt
nisi aliq̄ modo p̄currāt ad causandū: ⁊
magis de cāis intrīsecis q̄ n̄ p̄stituūt sup
positū nisi vt suo mō vn̄iant eēn⁹ ⁊ r̄lo
sed oēs p̄stituūt p̄sonā q̄l̄cūq̄z rōz ha
beāt p̄ncipiū: q̄ h̄ ē in quātū p̄currūt q̄d
n̄ p̄t eē nisi vt r̄lo ē i eēn⁹. ex hoc h̄eo q̄
eētā ⁊ r̄lo p̄stituūt p̄sonāz non nisi vt
r̄lo ē in eētā: s̄z relatiōem eē in eētā ē
relatiōem h̄ic p̄patōnem ad eētā ve
rissimā quam p̄t h̄ic circa p̄sideratio
nem intellectus: q̄ relatiō non p̄stituūt p̄
sonā nisi vt p̄p̄ata ad eētā: sed non cō
stituūt personam nisi vt res. alioquin p̄
sona vt p̄stituta formaliter nō esset res
q̄ relatiō vt p̄p̄ata ad eētā est res.
2° sic: q̄z p̄p̄aratiō ad eētāz ē oīno ip̄a
met relatiō aut aliq̄d supueniēs siue rei
siue rōnis non curo quātū ad p̄posi
tum. si est omnino ip̄amet p̄z q̄ ip̄a sit
res ex p̄mo articulo: ⁊ cum ip̄amet sit

sua p̄p̄atio ad eētāz: q̄ ip̄a vt cōpara
ta ad eētā est res. si 2° mō nulla habi
tudo adueniens cuiusq̄z siue absoluto
siue respectiuo siue etiam illa habitu
do sit realis siue rationis destruit illud
cui aduenit s̄z potius p̄supponit p̄z de
int̄tōibus sc̄dis que non destruit rōes
int̄tōnum p̄marū quibus adueniūt: n̄
q̄ destruit illa realitas relatiōis p̄ h̄ q̄d
est p̄p̄ata: ⁊ p̄ p̄ns p̄z p̄po^m. Ex hoc p̄z
que res sit: q̄z ad q̄d cūq̄z p̄p̄aratur alī
quid ipsum ē ip̄m. nā fm̄ p̄m p̄ p̄hy.
q̄ vere est nulli accipit. ⁊ esto q̄ s̄ba bo
uis p̄p̄arata ad hominem non sit s̄bsta
tia hominis: t̄n̄ semp est res ⁊ que res ē
s̄ba: ⁊ q̄ s̄ba bouis: quia ip̄a est ip̄a sic h̄
relatiō q̄ essentialit̄ est ad altez nunq̄ ē
nō res: nūq̄ etiā ip̄a est nisi ip̄amet res
ad altez. p̄p̄aratiō aut̄ vt dicit̄ est nun
q̄ destruit realitatē p̄p̄iaz s̄z p̄suppōit
h̄ic t̄n̄ est alius modus dicēdi d̄ istis re
latōib⁹ q̄ talis ē. relatiō p̄p̄atōez ip̄ortat
⁊ ad oppositū ⁊ ad fundamētū. ex alio
aut̄ ordine h̄z q̄ sit realis simplr. f. ex or
dīne ad fundamētū. ex alio q̄ sit distincta
ab alia. f. ex ordīe ad obiectū. p̄ eētā
diuina ē realitas oīm r̄lonū diuina: id
fm̄ hui⁹ p̄patōnem nō d̄nt reali: s̄z 2° q̄
r̄c. Cōtra. illud q̄ aliq̄d ē ens hac entī
tate eo tanq̄ fundamento p̄ximo vnī
tatis est vnū vnitate cōr̄ndente tali en
titati. ⁊ per p̄ns distinctū a quocūq̄z en
te non h̄nt h̄ac vnitatē. a q̄ q̄ relatiō ē
res in actu extra suā cām ab eo ē distin
cta realit̄ a r̄lone q̄cūq̄z q̄ nō est ip̄amet
siue q̄ non ē ens entitate p̄p̄ia ipsius.
Cōfirmat̄ sp̄alit̄ de r̄lonib⁹ i diuiduis
q̄z q̄z r̄lo saltē p̄sonal̄ seip̄a formalit̄ ē i
cōicabil. q̄ aut̄ seip̄o solit̄ est in cōicabi
le seip̄o formalit̄ a quocūq̄z cōmuni
cabili est distinctū q̄ relatiō a quo h̄z suā
realitatē qua formalit̄ est incōicabilis
ab eo habet distinctōnez. Pr̄eterea si
essentia vt dicit̄ur est realitas oīm rela
tōnum ⁊ t̄o fm̄ illā p̄p̄aratiōnez nō d̄nt
ferunt realiter ergo cum illa p̄p̄aratiō

sit et in eentia seest qd vt si i eentia n differunt
 realit: qd vt si in eentia vl nullo differunt
 qd oio e irrõnabile vl sola ratõne diffe
 runt: 7 si hoc g pstituta p ipas vt sũ i eentia
 sola ratione differunt. persone autem
 cõstituuntur per ipsas vt sunt in eentia
 vt dictum est in prima ratione ergo 7c.
Quantũ g ad istud videt rõnabilius
 qd ab eodem habeat qd sit realis 7 qd sit
 distincta a relatione opposita 7 hoc in
 telligendo quomodo cõqz. nam non est
 itelligibile qd sit realis nisi sit realis ha
 bitudo ad oppositũ: 7 sic realiter distin
 cta ab opposito: nec ipa potest esse rea
 liter distincta ab opposito nisi vt habi
 tudo realis: 7 sic est res eo modo quo
 sibi conuenit esse res: seipsa ergo forma
 liter est res 7 seipsa formaliter est distin
 cta ab opposito. A fundamento autem
 habet vtrunqz fundamentaliter 7 radi
 caliter. **Quantũ** ad logicũ ista ppositi
 tio relatõ vt pparata ad essentia est res
 videtur distinguenda: qd ista inquantũ
 vel fm qz vl vt dupliciter accipiuntur
 aliqui eni hec dicõnes notat ratõnez ac
 cipiendi illud quod determinat p ipa. ali
 quando eni non solũ hoc: sed pprie im
 portat causalitatem respectu inherente
 predicati. Exẽplum motus est actus en
 tis i potentia fm qd in potentia. li fm qd
 ipoztat rõnem fm quam motus e actõ
 mobilis: quia cũ sint immobili due rões
 est eni in actu 7 est in potentia ad aliud
 motus est actus eius cõsiderati i poten
 tia. nec tamẽ ibi hoc qd est fm qd est in
 potẽtia notat eam inherẽtie predicati:
 quia quãdo sic accipitur infert vlez fm
 phm pmo poz. vt iusticia e bonũ fz qd
 bonũ sequitur fm ipm: g iusticia e om
 ne bonũ: 7 planius a parte sbiecti: vt si
 homo fm qd rationale intelligit: sequit
 qd omne rationale intelligit. hoc modo
 etiã qn idem ponitur determinatio sui
 ipsi mediante hac dictione inquantũ
 In pmo sensu ppsideratur pccisa rõ ipsi
 qd determinatur in alio sensu notatur qd

rõ reduplicati sit ratio inherẽtie pccica
 ti cũ sbo. pmo oicim qd hõ ppsideratus
 inquantum homo est pccississime cõsi
 deratus. 2º mõ hõ fm qd homo e rõnal
 qz qd psequitur reduplicatõem est rõ i
 herente predicati. 7 etiam pcedi põt qd
 homo fm qd homo est risibilis: 7 est ibi
 cã inherente 2º dicendi p se. **Ad** pro
 positum cũ dico qd relatio vt compara
 ta ad essentiam diuinam est res: potest
 intelligi dupliciter. pmo mõ vt rõi pps
 derate sb tali pparatõne pueniat hõ pcc
 catũ res. vel 2º qd illa pparatio sit rõ i
 herente huius pccicati qd e res. 2º ppo
 sitio est falsa: qz illa cõparatio ad essen
 tiam est sola cõparatio rationis. est eni
 inter extrema non distincta realit. rela
 tionem. s. 7 eentiam: que tñ põt inrellõs
 pparare 7 ita e in ea relatio rõnis. non
 ergo de isto intellectu loquitur s. de pcc
 mo: 7 tunc est sensus qd paternitas non
 solum pccise accepta fm qd paternitas
 sed etiam fm qd ppsiderata sb ista rõe vt
 comparatur ad essentiam vel vt est in
 essentia est res: quia ista comparatõ nõ
 diminuõ nec destruit pccitatem eẽ rem
 sed pssupponit sicut procedit 2º ratõ ad
 conclusionem scõi articuli. **Ex** mõ homo
 vt risibilis intelligit. hec nõ est vera sic
 qd risibilitas sit cã inherente predicati:
 sed sic est vera qd homi ppsiderato sb rõ
 ne risibil non repugnat hõ pccicati itel
 ligere: sed puenit. 7 isto mõ quecũqz de
 terminatio sb qd cõsideratur sbm qd tñ
 non excludit pccicatũ nõ falsificat ppo
 sitioem in qd predicatũ dõ de sbo sic det
 minato. **Ex** istis patẽ potest illud qd
 qritur s. 3º pmo videre itellectũ huius
 qd dõ qd rõ e rõ. naz qd aliquid dicatur
 rõ põt ad ppositũ itelligi duplr. vno
 qz e modus illius cui pparatur 7 non res
 tali realitate sic boeci vocat habitudi
 nes circũstantias 7 nõ res: qz nõ hñt ta
 le realitatez qualẽ hñt ille qd rõ sũ circũ
 stãtie 7 quãto aliquid recedit a realita
 te pfecta tãto magis accedit ad rõnem.

Alio modo aliqd vt accipitur sb rōne
formalit: pōt dici rō vel ens rōnis sic si
homo vt vlt dicatur eē rō: p quāto pfi
deratur sb vltate q est p se rō. Istis du
obus modis pōt pcedi q relatō vt ppa
ratur ad eēntiam est ratio: quia est mo
dus circa eēntiā 7 nō habet talem entit
tatem formalit qlem h3 eēntiā. s3 est .q.
circunstācia respectu eius: 7 etiā cum di
co vt ppat ad eēntiam hec cōpatio vt
dicitū est impoztat rē rōnis: 7 sb ea pfi
deratur pñitas: 7 p rōtō pñitas vt cō
parat ad eēntiā ē ens rōnis q2 acceptuz
sb rōe s3 siue sic siue sic dicat q pñitas
vt pata ad eēntiā ē rō non tollit quin
pñitas sit res q2 quātū ad pñimum ipa
suo est res. f. res ad aliud: licet dicat rō
respectu rei ad se quātū ad 2^m ipa pside
rata sb rōe q est ppatio ad eēntiā dī res
q2 illud sb q pñitas nō destruit reali
tate ei: s3 ipsam pñitas. ppatio eni
alicui⁹ ad altez pñitas entitatē fm
se. Ex hoc pz q ista stant simul q ipa re
latio pata ad eēntiam sit rō. f. duplici
mō pñitas: 7 tñ q ipa vt ppatur ad eē
ntiam sit res sicut iā dicitū ē. stat etiaz
q ipa pata ad oppositū sit res q2 ipa
met est cōparatio ad oppositū 7 ipsa
met ē ipa res q est talis ppatio 7 magis
vltate dī res vt pata ad oppositū 7
rō vt ppatur ad eēntiā: q2 vt cōpat ad
oppositū est eque 7 siltis entitatis cū op
posito nec respectu eius h3 rōem modi
sicut nec eōuerso silt ipa ē ppatio sui
ad oppositū 7 iō cū dicit vt pata non
pñitas sb aliqua rōe q pñitas dicat rō
nō eni ē aliud pñitas vt ppat ad siltatō
nem q pñitas vt ppatio ad siltatōem:
7 h^o est in spālī pñitas vt ē pñitas. stat
q simul q pñitas vt pata ad opposi
tum sit res nō tñ eo mō q vt ppatur ad
eēntiā ē res: s3 vt ppa^o ad oppositū est
res istis duobus mōis q2 siltis entitatis
distince cōtra modū 7 ē res nō accepta
siue pñitas formalit sb rōtione: 7 q
ipā pata ad eēntiā sit rō. ppi duo op

posita: q2. f. mod^o eēntie: 7 q2 accepta sb
rōe q ē ipa ppatō ad eēntiā: tñ vtroq^o
7 vt ppa ad opp^m 7 vt ppa ad eēntiā est
res 7 eadē res: q2 ipsamet est ppatio rea
lis vt pbatū est.

De tertio articulo

arguitur p pñitas p^o sic. si rō pata ad
eēntiam est res: aut ergo res ad se aut
ad alterū q relatio sit res ad se q ltercū
q2 videt includē tradictionē: q vt ppa
rata ad eēntiā est res ad altez s3 vt ppa
tur ad eēntiā est idem qd eēntiā: q rela
tio vt idem ē eēntie vel vt ē eēntiā ē res
ad altez: 7 tē vltra: q eēntiā ē res ad al
tez. Ista pñā pbat p silt: qd si hō fm q
rationale itelligit: q rōnale itelligit: 7 ra
tōne etiam quia pñitas qd puenit alicui
per rationem alicui⁹ pñitas conuenit ei.
Item si relatio vt pata ad qd cunq^o sit
res pñitas realitate: q similiter relatō in
creatura vt pata ad fundamētum est
res pñitas realitate: 7 nō pñitas realitate
fundamēti: q est ibi accñs pñitas accñta
litate: q2 non ē ibi sba 7 tūc sequitur q
illa est actualitas relationis in creatu
ra: 7 accidentalitas absoluti in quo fun
datur: 7 sic videtur sequi pñitas in in
finitum: quia illa accidentalitas relatō
nis habet pñitas realitatem: 7 nō nā
si accidentalem: ergo h3 pñitas accidē
talitatem 7 illa similis: 7 sic in infinitū
q2 similis in diuinis si h3 pñitas real
tatem vt ppatur ad eēntiam: q illa
est sbalis vel accñtalis. non accidental:
quia nullum accidentale est in deo. s.
de tri. c. 5. q habet pñitas sbalitatem:
7 tunc pater paternitate habebit esse p
se 7 ad se qd ē incōueniēs: q2 tūc erūt in
diuis tria p se eē: q2 tres rōes: cu3 tam ē
nō sit ibi nisi vnicū p se eē. fm bñm aug
7. de tri. c. 8. dicit: q sba ē q pat est 7 q
fili⁹ similis habet esse: s3 non sit q pat est
pñ. Rñō ad p^m pz in 2° articulo de disti
ctōne ist^o pñitas relatō vt ppatur
ad eēntiā ē res: q2 vera est. put li vt vel

inquātur denotat determinationē vel
 specificationē siue determinatā accepri
 onē paternitatis sub ista rōe que est cō
 patio ad eētā. nō est at vera prout de
 notat causalitātē inherētē predicatū ad
 sūm. In pmo q̄ intellectu quādo queri
 tur que res sit dici potest q̄ est res ad al
 terū. q̄ p̄pa ad eētā nō facit q̄ pa
 ternitātē repugnat sua propria realitas
 que est realitas ad alterū. nec tamē sic
 intelligendū q̄ paternitas p̄pata ad di
 uinitatē sit res ad alterum ita q̄ alteruz
 sit diuinitas vt sit sēsus p̄nitas ē res ad
 diuinitatē. sed est sensus paternitas cōpa
 ta ad eētā est res rōnis 7 in se res ad
 alterū. s. ad sūm. q̄ qui compar p̄nitas
 ad diuinitatē excludendo filiū vel non in
 cludendo sūm nō compar paternitātē ni
 si habeat duo p̄tradicōria in intellectu
 suo. cū paternitas sūm illud q̄ est sit p̄
 ad sūm. 7 lz paternitas nō sit seipsa com
 parata ad diuinitatē sed ad sūm vt ad cor
 relatiuū. tamē paternitātē ipsaz inducē
 do eē ad sūm potest intellectus compare
 ad diuinitatē. q̄ intellectus p̄r aliquid
 compare per actū suuz ad illud q̄ non
 est per cor̄e ex nā rei. s. hūc intellectuz
 potest dici q̄ paternitas vt comparata ad
 eētā est res ad alterū 7 cū infer̄ q̄ vt
 est eētā vel vt idē eētā ē res ad alterū
 cōcedat in sūm intellectu. 7 vltra cū dicit̄
 q̄ eētā est res ad alterū. Rūdeo hoc p̄r
 itelligi dupl̄r per īp̄tātē vel forma
 liter. p̄o possz cōcedi 7 est sensus dicti q̄
 diuinitas est res que est ad alterū. q̄ ē pa
 ternitas. nō at est cōcedendū formalr q̄
 diuinitas sūm suaz formā sit ad alterū. s. z
 q̄ in aū fuit predica formalis dicendo
 p̄nitas vt compar ad eētā est res ad
 alium. iō si inferat illis predica in p̄ntē
 q̄ diuinitas est formalr ad alium negāda
 est p̄nā. q̄ nō o3 q̄ predi eo p̄ueniat d̄
 terminatiōni. quō p̄uenit alicui intē sū
 tali d̄terminatiōe. q̄ īo d̄terminā non notat
 eē rō inherētē predicatū ad sūm sic hūc.
 7 p̄ hoc p3 ad p̄batiōes p̄ntie. hō sūm q̄

rōalis 7ē. Ista p̄nā tenet prout ly s. z q̄
 notat cālitate inherētē predicatū ad sūm
 sic at nō accipit in p̄posito hoc q̄ dicit̄
 vt compar ad eētā. 7 sūr ad p̄batiōē
 sequētē. esto q̄ predi verius insit illi q̄
 est rō inherētē alij hoc nō habet nisi s. z
 q̄ ly sūm q̄ tenet p̄p̄e reduplicatiue. hūc
 at nō sic accipit. vt d̄cm est in illa distin
 ctiōe logica i sc̄do articulo. S. z si obijc
 atur. q̄ illud q̄ est in aliquo formalit̄
 potest illud denomiare. ergo si relatio
 vt comparata ad eētā sit in essen. esse
 potest denomiari a relone. 7 per se q̄ns
 essen formalr refert ad aliud. Rūdeo
 aliqua denomiatiua vel cōcreta predi
 cant de aliquibus. p̄ modo per aliqua
 de aliquo per 2° modo siue per accidēs
 de composito quidē ex susceptiō 7 for
 ma predicatur denominatiua siue cō
 creta forme per primo modo specialr
 si subiectū est per vnum quātuz ad cō
 ceptū. sicut homo dicitur rationalis si
 ue animatus per primo modo. sed cor
 pus q̄ est altera pars compositi dicit̄
 denominatiue animatus siue per sc̄do
 modo siue per accidēs. q̄ illud nō est
 totū includens formā sed susceptiuum
 recipiens formā. vbicunqz ergo est aliq̄
 forma oportet dare p̄dicatiōis forma
 lē de toto que est per primo modo. etiā
 in creaturis oportet dare cōmunit̄ p̄
 dicationē que sit proprie denominatiua
 forme de susceptiō. In diuinis prima
 predica nō negatur. nā pater generat
 siue generans generat. pater est. q. com
 posituz includens. q. essentialiter for
 illā que de ipso predicatur. sed denomi
 natiua predica. q. forme de. q. su
 susceptiō non oportet dare illi. hoc de
 claratur auctoritate 7 ratione. ratione
 sic q̄ itelligitur ibi. q. susceptiū forme
 est illimitatū ad oppositas formas vel
 relationes. 7 tamen non distinguitur ab
 eis. q̄ autē denominatur a forma ali
 qua denotatur per hoc esse distinctum
 ab opposito. quia ergo hūc non est susce

ptium propriuz forme. sed comune si-
 bi 7 opposito 7 forma talis denomiare
 n̄ posset nisi ppum susceptm. qz nō nisi
 distinctū ab opposito. iō nulla est pdica^o
 denoiatiua rsonū de susceptiuo. hoc cō
 firmat per dam. li. j. c. 5. vbi vult qz rlo-
 nes deimnat hypostases nō n̄z notant
 q̄ illud deimnare de q̄ pdicat in creto
 qz notant illud ppare ad oppo^m 7 disti-
 guere ab oppo^o. Ad formā q̄ rōis qn̄ ac-
 cipit re^o ē in cōn. q̄ cōn^o p̄t denomiari a
 rone. nō seq̄t rō dicta ē. 7 cū dē om̄is
 for^o p̄t denoiare illud in q̄ est. extendē^o
 denoiationē ad pdicationē denoiatiuā
 essētiālē in creto: sicut hō est aiatus. 7
 ad denoiationē ppe dicta. sic hō est rsi-
 bilis. vel lig^o est albu. vel hō intelligit.
 cōcedi p̄t qz ois for^o aliq̄ istoz modo
 denoiat illud in q̄ est. qz ad min^o de ppo-
 sito pdicat in creto. h̄ illud sit extēdē^o
 denoiationē. sed si tu accipias dei^o in q̄
 est vt in susceptiuo pdi^o pdicat ppe de-
 noiatiue negandū est. nisi illud suscepti-
 uū sit limitatū vel nisi pdica^o i^o denoi-
 tiua ipotez s̄bm eē. ppum 7 distinctū ab
 oppo^o. Ad 2° h̄ cēt magna difficultas
 p se tñ in pposito eā ptraeo. pcedē^o tñ
 qz rlo q̄ est acc̄is in creaturis ppam h̄z
 acc̄ntalitatē. qz i^o est p^o res 7 nō est i^o res
 in q̄ fundat. nec est res p^o ens sic s̄ba. ita
 oz dare qz ipsamet p^o sit res h̄ns ppam
 acc̄ntalitatē. q̄ nō sit acc̄ntalitas ent̄ ad
 se sed acc̄ntalitas ad alterū. sicut. n. non
 est eadē entitas ad se 7 ad alterū. sic nec
 eadē acc̄ntalitas acc̄ntis entis ad se 7 ac-
 cidētis entis ad alterū. 7 cū arguit qz est
 pcessus in inf^o. Rñ standū est i ipsa
 rone: nec vteri^o pcedit. vbi ḡa. in albe-
 die fundat s̄litudō ista s̄litudō h̄z aliq̄
 acc̄ntalitatē ppam ab acc̄ntalitate albe-
 dis distinctā. sicut rlo est gen^o distinctum a
 genere q̄l ratis. Si q̄ras de acc̄ntalita-
 s̄litudis si ipsa est alia a s̄litudie: dico
 qz nō. qz s̄litudō est sua acc̄ntalitas ad
 sun^o 7 seipsa accidit fundamēto. sicut se
 ipsa est ad oppo^o. Utr̄ ei qd̄ cōuenit ali-

cū sic. qz oimoda s̄dic^o sit illud eē sine
 hoc. hoc est idē realit̄ illi. 7 per oppo^m
 vbi nō est oimoda s̄dic^o nō oz idē esse
 oio. nūc at̄ s̄dic^o est s̄litudinē eē 7 nō eē
 fundamē^o 7 ē nō eē ad terminū. iō ac-
 cidētalitas sua ad fundamē^o est idē sibi
 sicut ipsamet est s̄litudō vel bitudo ad
 oppo^o. stat^o est qz acc̄ntalitas s̄litudis
 nō est alia res a s̄litudie. sed s̄litudō est
 quedē res a^o ab albedie. qz bitudo 7 ē
 acc̄ntalitas albedis p̄t poni qdā res a^o
 ab albedie. qz albedo est qdā res abso-
 7 absolutū p̄t eē sine s̄dictiōe sine s̄bo
 7 iō nō est idē bitudini sue ad s̄bm. nec
 seipsa accidit illi. nā est q̄ i^o qua rōe s̄li-
 tudo acc̄ntalis albedis h̄z aliā acc̄ntali-
 tatē ab albedie. pari rōe acc̄ntalitas s̄li-
 tudis h̄bit aliā acc̄ntalitatē a s̄litudie.
 falsa est ē i^o qua rōe acc̄ntalitas s̄litudi-
 nis est eadē sibi pari rōe acc̄ntalitas al-
 bedinis ē eadē sibi. qz albedo est ens ab-
 solutū 7 similitudo rlo 7 ex hoc nō est
 s̄dictiō albedinē eē sine p̄pōe ad superfi-
 ciē. est aut̄ s̄dictiō s̄litudinē eē sine p̄pa-
 tiōe ad sun^o. 7 iō illa p̄pō nō est eadem.
 albedini. ista at̄ est eadē s̄litudini. nihil
 autē aliud est s̄litudinē eē q̄ bitudinez
 h̄ ad hoc. nec tñ dico qz rlo ad qd̄cūqz
 p̄p̄etur seipsa p̄patur. qz p̄t p̄pari rlo-
 ne rōis que nō est ipsa. sed ē forte reali-
 alia a se. sicut p̄portionalitas fundat
 in p̄portione. sed hoc dico qz rlo seipsa
 7 nō a p̄patione p̄patur. si tamē p̄patur
 ad qd̄cūqz siue quo est s̄dictiō ipsaz eē.
 Et cū arguitur vterius de s̄baltate re-
 lationis in diuinis. dico qz licet p̄hus dī
 stinguat in pdicamentis s̄bam primā a
 scōa tamen ad p̄positū eēntia habet
 ratiōem vtriusqz s̄bstantie quātum ad
 aliquid. s̄bstantie quē idē scōe quo ad h^o
 qz ipsa est cōis. nō tamen quo ad hoc qz
 ipsa sit vniuersalis. hoc est diuisibilis v̄
 plurificabilis. est. n. cōis cōitate reali f̄z
 dam. c. 4. ibi est cōitas sola s̄bstantie n̄
 rōnis sicut ē in natura creata. h̄z autē
 ratiōem s̄bstantie prime quātum ad h^o

q̄ est eē hoc. siue ſingularē. q̄ eē^o de ſe
ē hec. nō dico quo ad hoc q̄d ē eē incōi-
cabile. q̄ hoc eēt iperfectiōis. nō reſtat
aut̄ alia rō ſbe qualitercūq̄ accepte in
diuinis querē^o vltra rōem eēntie niſi
rō incōicabilitatis. iſta aut̄ in diuinis n̄
pōt eē per^o rō ſbe q̄^m ad cōem op̄ini. ſz
quā loquimur cōiter in iſtis q̄onibus.
qm̄ nō mouet de hoc q̄d adhuc. q̄ q̄e-
quid ē ibi nō tantū ſba ſed et ad ſe cōi-
cabile ē. p̄z q̄ r̄e in diuinis nullā h̄z rōz
ſbalitatis. q̄ t̄m^o h̄z rōem incōicabilita-
tis. que nec ē rō ſbe ſcōe nec p̄me q̄^m ad
illud q̄d pertinet ad perfectiōz ſbe q̄d ē
eē hoc illud eni cōuenit eēntie de ſe. Si
arguit̄ p̄ hoc q̄cqd pertinet ad ſbam p̄
mā h̄z per ſe rōem aliq̄ ſbalitatis h̄^o ē
incōicabilitas que nō eſt ibi niſi per re-
lariōz q̄ r̄e. ¶ R̄n^o intelligēdo maiorē de
icōicabilitate pertinente ad ſbam p̄^m
que ē incōicabilitas ſingularitatis ipſa
vā ē in creaturis nō ſic in deo. r̄ rō ē q̄
vlti^m p̄bens nām ſiue ad ſingularitatez
ſiue ad incōicabilitatē in creatur^o ē ei^o
dē generis cū nā p̄cta. r̄ per p̄ns ip̄z ſm
rōem ſuā formale pertinet ad gen^o ſbe.
in deo nō ē ſic vt dictū ē prius. q̄ vt di-
cū eſt p̄^o ad incōicabilitatē p̄bere non
pōt aliquid pertinēs ad gen^o ſbe in diui-
nis. q̄ q̄d h̄z tale eſt cōicabile. Sz adhuc
arguit̄ illud per q̄d in diuinis ſit p̄ctio
vel determinat̄ q̄litercūq̄ dicta ad incōi-
cabilitatē vel ad incōicabile. ſm rōnem
ſuā formale eſt ſba vel acc̄s. q̄ in hec
nō cadit me^m: nō at acc̄s. p̄z q̄ ſba. q̄ h̄z
p̄pam ſbalitatez. R̄n^o deo: hic reſpōdet
Aug. 5. de tri. c. 6. q̄ nō oē q̄d in deo eſt
ſm ſbam d̄z vel ſm acc̄s. d̄z eni aliqd
ibi q̄d nec ſm ſbam d̄z nec ſm acc̄s. vt
pote illud q̄d ad alteruz d̄z. Si adhuc
p̄ replices ſic. illud quo formalr ſuppo-
ſitū in diuinis incōicabile ē aut eſt tale cui
cōpetit formaliter inherere aut cōueni-
re pōt aut cui repugnat oīo: ſi primū. q̄
eſt acc̄s: ſi 2^m cū illud ſit ſba cui repur-
gnat inherere alteri. r̄ hoc prout ſbſtā

tia diſtinguitur cōtra accidens. ſequit̄
q̄ habet rōem ſbe propria r̄ ita prop̄i
am ſbalitatem q̄d eſt propoſitum. R̄n^o
ſm Auic. 2° meta. nō inherere r̄ nō poſ-
ſe inherere. nec eſt ratio ſbe vt ſbſtātia
eſt genus nec inherere eſt ratio acciden-
tis. vel alicuius generis accidentis. quia
inherere eſt dare eſſe vel actū ſm quid
alicui termino priori ſimpliciter enti. ſz
ſba eſt illud ſubſtractū cui conuenit nō
inherere vel cui repugnat inherere r̄ ac-
cidens vel qualitas vel quātitas eſt na-
tura cui cōuenit inherere. Detur ergo i
diuinis illud mēbrū q̄ quo per^o in diui-
nis ē formaliter incōicabilis eſt tale cui
repugnat inherere. repugnat eni illi da-
re eē ſm quid alicui eni ſimpliciter po-
ri. ergo r̄ inherere. r̄ hoc ſm rationem
ſuā formale. nec tamē. ſequitur q̄ ſz ſu-
am rōem formale habeat propriam ſb-
ſtālitatē. q̄ vt dictū eſt hoc nō com-
plet rōem ſbſtātie vt diſtinguitur cō-
tra alia genera. Si. 4. replicet quibus-
cunq̄ repugnat inherere. repugnat eis
per aliquā vnā rōem. ſbſtātie autē cō-
uenit vel alicui de genere ſbſtātie hoc
r̄ per te proprietati incōicabili in diuinis
ergo per aliquid cōmune eis nō per ra-
tionē entis. q̄ eni nō repugnat inherere
nec per rationē alicuius inferioris ente
niſi ſbe. patet diſcurrendo. ergo illa p̄-
p̄teritas incōicabilis cui ſm ſe repugnat
inherere. ſm ſe includit propria ratiōem
ſbſtātie. r̄ ita habebit propriaz ſubſtā-
tialitatē q̄d eſt propoſitū. ¶ Reſpōdeo i
perfectio poteſt repugnare alicui vel q̄
includit perfectionē ſimpliciter vel quia
includit imperfectionē illi imperfectioni
ni repugnantē. ſiquidez ſunt multe im-
perfectiones repugnantes inter ſe. verbi
gratia. repugnat deo eſſe albu. r̄ nigro
repugnat eſſe album. deo autē propter
perfectionē ſimpliciter. que repugnat to-
ti generi coloris. imo toti generi quali-
tatis. imo toti generi entis cauſati. nigro
autē repugnat albu propter perfectiōz

sua limitataz sub genere coloris que p
 sectio limitata necessario habet imper
 sectione anexam. aliaz tamen 7 in alio
 gradu a perfectione albi. ergo illa ma.
 neganda est. quibuscuq; repugnat eade
 imperfecto cuiusmōi est inherere vel de
 pendentia ad subiectū eis repugnat per
 aliquid idez in ipsis. quia nō oportet q
 eis quibus repugnat aliquid idez sit ali
 quid vnius rationis q a parte ipsorum
 sit ratio illius repugnantie imo ratio p
 pria vniuscuiusq; eorum potest esse ra
 tio repugnantie ad aliquid idē. Ad pro
 positū inherere siue dependere ad su
 biectum est imperfectio. ideo ista repu
 gnat substantie cum ipsa talis entitas sit
 q sibi repugnat esse entitatē diminutā.
 quia dat esse simpliciter. siue primum.
 qd est oppositū ei qd est inherere. cum
 hoc etiā repugnare potest relationi in
 diuinis que licet non det eē simpliciter
 siue per se esse. tamen ipsa talis entitas
 ē q repugnat sibi eē entitatē diminutā
 siue actum scdm quid. inherere autem
 repugnat essentie diuine. quia est perfe
 ctio simpliciter. repugnat etiā relatiōi
 diuine licet nō sit perfectio. quia ipsa ex
 ratione sua nō potest eē entitas imper
 fecta. 7 inherere nō potest competere ni
 si enti dependenti 7 per cōsequens imp
 fectio. Ad argumentū principale cū ar
 guitur q relatio vt comparata ad essenti
 am est ratio. 7 q causa huius est. qz ipsa
 vt comparata ad essentia transit in essen
 tiam. vtrūq; assumptū potest habere
 vnu intellectū verum 7 aliū falsum.
 potest enī intelligi ratio vt ratio oppo
 nitur rei siue enti extra animā: 7 hoc est
 falsum. quia ad quodcūq; comparatur
 semper est res extra animā propria re
 alitate que est ad alterū. Alio modo po
 test intelligi ratio idem: q modus siue
 circumstantia rei: scdm boetiū sic conce
 dendū est q relatio sit ratio respectu es
 sentie. nō tamen propter hō tollitur qn
 comparata ad ipsam sit res. Consimiliter

potest intelligi transire in essentiam. vno
 modo ita q nō habeat propriāz entita
 tez ad alterū. 7 iste intellectus est falsus
 Alio modo transire in essentia sic q nō
 remanet distincta realiter ab essentia. Et
 licet nō sit hoc questio de idéptitate vel
 distincte relationis 7 essentie. imo illa est
 difficilior. questione proposita. tamē cō
 cedi potest q relatio comparata ad essenti
 am est ratio scdo modo 7 hoc modo nō
 manet realiter distincta est tamen res ex
 tra animā propria realitate que est ad
 alterū. 7 sic manet prout manere exclu
 dit transitū destructiuū proprie reali
 tatis. Consimiliter si inferatur in cōclu
 sione q ipsa vt comparata ad oppositū
 est ratio supple respectu essentie. quia sic
 accipiebatur in premissa cōceditur. ad
 nihil enī cōpari potest qd tollit ab ipsa
 quin sit modus essentie. tamen nō sequē
 tur ergo vt comparatur ad oppositū non
 est res. qz hoc modo eē rōnem. nō repu
 gnat ei q est eē rē. Si arguitur respectu
 essentie est res: ergo 7 alia res. 7 sic nō trā
 sit in essentiam quātum ad idéptitatē re
 alē. Respondeo q questio de realitate re
 lationis nō est questio de alietate. imo
 prima pertinet ad problema de accēte
 vel genere. 2° ad problema diffinitionū
 de eodē vel diuerso: patz ex primo tho.
 in exemplo etiā patet idē. homo vt cō
 paratur ad soz. est res. imo soz. vt compa
 tur ad sortē res: 7 vtrūq; probatur: qz
 idéptitas realis nō est nisi rei ad rē. ho
 mo est idez realiter sorti 7 soz. est idem
 soz. 7 vt dicitur idē soz. comparatur soz.
 patet de se. nec tamen homo vel soz. vt
 comparatur ad soz. est alia res a soz. sic q
 in proposito stant q relatio vt compa
 rata ad essentia est res 7 tamē nō alia res.
 Et si queratur nūquid ē eadē res cū esse
 tia vel alia. si detur q eadē realiter hoc
 tamē nō oportet propter qdē. pposi
 tā. sed sufficit dicē q ipsa ē res que ē ad
 alterū. sic q ad quodcūq; comparatur trā
 sit in essentiam 7 manet.

Ovide queritur

de relatione originis in comparatione ad personam: et specialiter ad personam primam. videlicet. scilicet. separata vel abstracta relatione originis posset manere prima persona diuina constituta et distincta: et arguitur quod sic quod aduenit persone constitute nec constituit nec distinguit prima distinctio relatione originis est homini respectu prime persone in diuinitate et cetera. probatur. relatio originis sequitur actionem vel passionem ex. scilicet. methaphisica. illa que uenit prime persone non potest sequi nisi actio: quia prima persona non est ab aliquo. actio autem non potest esse nisi suppositi existens: ita quod ratio actionis presupponit rationem suppositi: ergo prima persona est persona vel suppositum per aliquid prout ipsa relatio. **O**ppositum abstracta relatione non manet nisi essentia vel substantia composita que non potest esse ratio constituti personarum: quia non est propria nec composita et cetera. In hac questione que supponit quoddam dictum compositum. scilicet. quod persona diuina constituit per rationem: quod dictum non discutitur hoc quod est difficile. **o**ppositio scilicet sit in istis questionibus suppositum tanquam compositum processum. non enim omnia in dubio reuocare ubi suppositi dictis compositis. **o**ppositum potest declarari. nam ista questio non querit generaliter si persona diuina potest constitui per relationem: scilicet specialiter de prima persona quia de ea videtur esse specialis difficultas et hoc propter prioritatem eius ad alias que repugnant ne correlatiue. ergo supponendo compositum opus. de eo quod queritur specialiter de prima persona sunt hic tria videnda. primo supposito quod aliqua persona diuina constituitur per relationem ut videtur questio supponere. an repugnet specialiter prime persone. 2. dato quod non que relatione posset prima persona constitui. 3. que liter se habent iste relationes adinuicem que compositum procedunt inesse prime persone. et ultimo patet. quod per quoddam correlatio cuius que abstracta relatione vel separatione possit stare ratio prime persone.

De primo accipio

hanc propositionem suppositis eiusdem nature non repugnat habere proprietates hypostaticas que sunt simul natura: probatur ista quia supposita eiusdem nature non habent in se prioritatem nature seu positatem essentialem. et confirmatur per philosophum 3. metaphisica. concordantem in hoc cum philosopho. quod in his que sunt eiusdem speciei non est prius et posterius. nunc autem ex hypothesis. 2. persona potest constitui per relationem aliquam originis: ergo non repugnat prime persone constitui per aliquam proprietatem que sit simul natura cum illa eiusmodi est alia relatio originis. **o**pposita si specialiter repugnet prime persone constitui per relationem originis non esset propter aliquid commune sibi et alijs quia ex hypothesis non repugnat alijs: ergo propter aliquid quod est speciale prime persone sed hoc est falsum: quia nihil est sibi speciale nisi prioritas originis secundum quam quilibet persona est ab ipsa et ipsa a nulla: sed propter hanc prioritatem non repugnat sibi constitui per relationem originis ad 2. personam: quia hoc non esset nisi propter simultatem quam requirit relatio inter duo extrema: que simultas videtur repugnare illi prioritati in hac parte: a: sed hoc non est verum probatur: quando sunt aliqui ordines alterius rationis: quorum vnus non includit alium: nec preexistit: nec coexistit necessario illum. potest esse sine illo: immo cum quadam simultate opposita illi ordini: patet satis in exemplo. ordo durationis et nature sunt tales: quod ille qui est nature non includit illum qui est durationis. nec necessario preexistit siue coexistit: sed potest esse sine illo: patet et ratione: quia nunquam est impossibile separatim nisi per hoc quod hoc includit siue necessario coexistit illud. Nunc autem ordo nature siue essentialis et ordo originis sic se habent quod ordo originis non semper includit ordinem essentialem. nec ipsum necessario preexistit nec coexistit: ergo potest stare simultas opposita ordini essentiali cum ordine originis: sed simultas

opposita ordini essentiali sufficit ad similitudine correlatiuorum. ergo potest aliqua esse simul similitudine correlatiuorum. que est si multas essentialis et tamen esse ordo originis inter ea. minor que est bipartita. s. de non includendo ordine vel non pretergendo illud. probatur. quia ordo nature siue essentialis necesse includit imperfectionem in altero extremo. s. in posteriore. ordo originis non requirit nisi quod hoc sit ab hoc. hoc autem esse ab hoc non includit necessarium imperfectionem eius quod est ab hoc. quia non includit necesse quod procedens sit imperfecta natura illo a quo procedit. processio enim non includit de se quod sit equiuoca. nec persequens quod forma imperfectior sit in producto quam in producente.

Iuxta illud quod supra ponitur de 2° art^o. dico quod alia relatione constituitur 2° persona et alia sibi opposita constituitur 1° persona. probatur sic. 1° proprietates incohibiles posituue et proprietates constitutuue prime persone. talis est illa que correspondet correlatiue prime relationi in persona producta. 3° 7°. ma. p. 3. quia cum persona includit essentiam et entitatem incohibibilem que sunt in questione supposita secundum Ric. 4. de tri. proprietates prime persone non oportet aliquid per se importet nisi primam entitatem incohibibilem. minor patet quia secundum finem communem in ista questione supposita nihil potest esse ibi incohibibile nisi proprietates pertinetes ad originem. et per consequens in 1° persona non est incohibibile nisi proprietates pertinetes ad primam originem. Illa. n. que pertinet ad secundam originem incohibibilis est. quia est duarum personarum producentium. Illa autem que pertinet ad primam productiois actiuam opponitur illi que pertinet ad primam passiuam sicut. n. filius primam proprietatem habet pertinentem ad generari siue dici ita pater primam proprietatem incohibibilem habet pertinentem ad dicere siue gignere. quia illa conuenit patri secundum quod habet intellectum secundum qui intellectus

est 1° ratio productiua in patre. Contra istam rationem instatur contra utranque istam premissarum et 1° quod ad ma. videlicet enim quod ingenuum sit prima ratio constitutuua prime persone et tunc maior est falsa. quia prima proprietates posituua sit proprietates personalis. hoc probatur auctoritate et ratione. Auctoritas est dam. c. s. oia inquit que habet per filium sunt propter ingenuitatem que non significat omniam sibi sed modum existentie: hec ille. Ratio autem talis est: primum incohibibile est prima ratio constitutuendi primam personam. hoc probatur. quia cum entia sit ratio persone eandem simpliciter et cuilibet persone etiam eandem hec. nihil ergo ultra requirit ad rationem per se nisi incohibibilitas. et ita incohibibile quocumque 1° habito habet persona. sed ingenuum videtur importare primum incohibibile 3° 7°. probos mi. quod est ab aliquo et ab ipso aliud prius respicit illud a quo est quod illud quod est ab ipso. hoc probatur quia per prius a quo ipsum est habet esse. ordo autem ad posterius presupponit eius esse. Ex ista propositione de ordine positiuo ad prius et posterius inferatur hoc consequens quod si aliquid non habet ordinem ad prius sed tantum ad posterius quod est ab ipso per prius sibi conuenit negatio ordinis ad prius quam ordo ad posterius. nunc autem prima persona non habet ordinem ad priorem. et habet ordinem ad posteriorem. ergo sibi prius conuenit illud quod negat ordinem ad suum prius. tale est ingenuum. probos. quia non tantum contradictoria referuntur ad idem instans duracionis sed sicut licet loqui ad idem nunc siue signum nature hoc per inducendum. quia cum hec sit vera 1° dicendi per hoc est rationalis. hec autem vera 2° homo est risibilis. hec autem per accionem hoc est albus. et sic potest assignari instanta nature siue signa nature quod ad ordinem istarum predicationum si affirmaret hominem esse rationale per se in primo signo nature siue primo modo et negat ipsum esse rationale 2° modo siue in 2° signo nature non est contradictio. sicut non est contradictio si

multi magistri hic cōcedūt ppo^m q^m ad
 ma. q^d aliq^d incōicabili positiuo cōstitu-
 itur p^o p^o de q^d est hic fmo. Cū q^d argui-
 tur p^o ista opi. p^o ingenito p^o Dam. p^o p^o
 cū m^o ibidē. subdit. n. in solis p^orietati-
 bus paternitatis 7 filiationis 7 processi-
 onis differentiā cognoscimus. ergo quā-
 do prius accepit omnia p^oter ingenera-
 tionē 7c. intelligendū est q^d sub ingenera-
 tione cōprehendit paternitatē sicut pa-
 tet in diuersis capitulis eius. nunc nomi-
 nat vnā p^orietatē prime persone nūc
 aliā. 7 per p^osequens per vnāquāq³ itel-
 ligit quācūq³ p^orietates p^oriam.
 Ad rōem cōcedo q^d ordo ad prius quo
 dāmodo precedit in aliquo ordinē ipsi
 us ad posterius maxime quādo ordina-
 tum est in se absolutū. concedo etia³ q^d
 negatio ordinis ad prius in aliquo pre-
 cedit ordinē positiuū eiusde³ ad posteri-
 us. sed nō sic in illo q^d constituitur for-
 maliter per ordinē ad posterius q^d nul-
 lus ordo in illo potest esse prior: nec etiā
 negatio ordinis quā sit ordo quo cōsti-
 tuitur. si ergo cēt suppositū absolutum
 posset cōcedi q^d ingenitū esset quodam-
 modo prius paternitate. sed cuz proba-
 tur generaliter de quocūq³ supposito
 7 de ordine ad posterius 7 negatiōe or-
 dinis ad prius. illa p^opositio qua dicitur
 q^d cōtradictoria referuntur ad idē
 nūc nō solum in ordine durationis. sed
 etiam n° 7 originis est vera intelligendo
 de per^o cōtradictoria. prout affirmatio
 cōparatur ad negationē. nō est autē ve-
 ra intelligendo de affirmatione 7 nega-
 tiōe comparādo ad 3^m de quo dicitur.
 Exemplū albū p^o. a. 7 nō albū p^o. b.
 nō cōtradiciunt inter se nec ad quodcū-
 q³ comparātur. 7 hoc intelligendo per
 a. 7 b. siue signa duratiōis siue signa na-
 ture vel originis. Sed si ista comparā-
 ad aliq^d cui cōuenit vel cōuenire pos-
 sunt. nō oportet q^d si album cōueniret
 ipsi. c. p^o. a. q^d nō album cōueniret ipsi
 c. p^o. a. Nihil ei est q^d nō oio prius sit

ipsuz sicut homo oio est homo. 7 si ho-
 mo esset lapis esset oio prius lapis. sic
 lapis est lapis tamē nō oio prius est nō
 lapis. q^d nulla negatiō pōt eē eadē alicui
 p^o. sicut ipm est ipm p^o. cōcedo q^d itelli-
 gēdū est eē ab aliquo 7 nō esse ab aliquo
 referri ad idēz instās siue nūc cuiuslibet
 ordinis ad hoc q^d sint cōtradictoria. vt
 .s. pro quo nūc affirmatur esse ab alio
 q^d ponit pro eodem nūc nō esse abneget
 illud idē. sed nō oportet q^d illi de quo
 ista dicitur cōueniat eque prius nō eē
 ab. sicut illi cōueniret esse ab si esse ab si
 bi cōueniret. 7 per p^osequens supposito
 cui cōuenit negatio ordinis ad prius p^o-
 oritate originis nō eque pmo cōuenit ista
 negatio sicut cōueniret affirmatio ordi-
 nis si illum ordinēz haberet. Respōde-
 tur aliter ad mī. p^orials ratiōis. 7 hoc
 dupliciter. primo sic q^d p^oma p^orietates
 incōicabiles in p^o p^o n est rō accepta s^o
 ratiōe actuali. sed sub ratiōe aptitudi-
 nali. vtpote nō sub ratiōe paternitatis.
 vel generationis. sed sub rōe gnātuitatis
 7 p^oriatis aptitudinalis. 7 hoc probat
 q^d hec ratiō suppositū cuiuslibz alteri. ex
 hoc sequit ad ppo^m q^d nō sub rōe cōicati-
 onis vel gnātōis actualis ad pcedēs ac-
 cipitur cōstitutū p^o p^o. sed s^o rōe hūi-
 dis aptitudinalis accipiet p^o incōicabile.
 Alia ratiō ad eandē mī. q^d illud q^d est i
 p^o p^o. q. hitudo ad scōam pōt dupl^r
 cōsiderari vno mō vt p^opetas. alio vt re-
 latio. 2° simul est cū cōstitutiuo scōe p^o
 pp nām correlatiuoz. p^o mō p^o cōstitue-
 re. nec repugnat sibi ipsa rō simultatis
 q^d uenit relatiuis. Cōtra ista sic p^o am-
 bo p^oietim. 2° vtrūq³ diuisis. p^o sic. in
 p^o p^o oina ē vna entitas formalr incōica-
 bil 7 p^o 7 h^o in ex^o actuali 7 in re ex nā
 rei. 7 h^o p^o de se. q^d plures eē entitates
 incōicabiles p^omas in eadē p^o oina 7 ex
 nā rei est incōpossibile. nulla. n. potest ef-
 se p^opetas p^onal nisi sit entitas incōica-
 bil formalr. 7 p^o 7 p^o incōicabil in tali p^o
 sona. 7 h^o in ex^o actuali. 7 ex nā rei.

quia persona diuina nō per aliqd potē
tiale: nec per aliqd quodcūq; non re-
ale: nec per aliqd cōicabile nec per ali-
quid non pmo incōicabile. potest esse p
mo hec psona: g̃ qualitercūq; intellect⁹
consideret diuersimode q̃ est in prima
psona reale aliqd p̃stitutū p se: tamen ē
habens condiciones p̃dictas: ⁊ ita non
oporet distinguere qz vt accidit maior
tale nō potest esse nisi vnicū oio. Ita at
entitas oio vnica quomodo cūq; p̃side-
ratur necesse ē vt in se sit actus nō solū
aptitudo vel potentia: qz nihil ē ibi nisi
actualissimū. etiā ē necesse vt i se sit hec
entitas vel ad se vel ad alterum. Nulla
enim entitas potest esse in existētia actu
ali quin sit fōr̃tis ad se vel ad alterz: ⁊ ita
quodcūq; distinguitur in consideratōe
rō generatōnis vel generatiuitatis i par-
titate. necesse ē in re q̃ ista entitas incōi-
cabilis prima que dicit actualiter habi-
tudinem p̃me persone ad sc̃daz sit p̃ma
entitas incōicabilis in prima persona ⁊
ita p̃mum formale constitutū in p̃ma p-
sona. ¶ Preterea p̃tra vtrāq; viam du-
pliciter: qz ille distincōes sunt ad vltimū
difficultatem istā: quomodo p̃ma
psona pōt eē prior sc̃daz: ⁊ tamen sil nul-
la cum ea: p̃pter hoc requirit q̃ p̃stitu-
tum p̃me p̃sone aliq̃ mō non sit sil cum
sc̃daz: quia si constitutū sit simul cum
sc̃daz p̃sona g̃ ⁊ p̃stitutū. si aut̃ relatiōne
ad sc̃dam p̃stituatur illud quod cōstitu-
tū est erit oino simul cū 2°. p̃pter hoc enī
videt̃ prima via ponere gnatiuitatez ne
ponat p̃stitutū p̃me p̃sone illud quod ē
oino simul ⁊ non p̃us 2° p̃sona. Sc̃da
via videt̃ querere aliqd p̃stitutum vt p̃-
prietatez sibi nō vt relatiōez. lz vt relatiō
sit simul cū filio tñ sub illa alia ratione
vt. s. p̃p̃etas possit aliquo mō h̃re ratō-
nem p̃oris. Est ergo distincō i vtrāq;
via p̃pter hanc difficultatem fugiēdaz
.i. ne p̃stitutū prime p̃sone vt cōstitutū
sit oino simul cum sc̃daz persona: sicut
correlatiuum cum correlatiuo. Ita au-

tem difficultas est nulla: ⁊ illud quod i-
tendit fugere non est inconueniens: sed
necessarium. primum patet: quia quan-
do vnus ordo p se non includit alium:
nec necessario p̃reexigit illuz nulla est re-
pugnat̃ istum esse sine illo. patet non so-
lum de origine sed etiam de alijs. nunc
autem ordo originis nō per se includit
ordinem essentialem: saltez illū in quo
prius potest esse sine posteriori. nec ne-
cessario p̃reexigit illuz: ergo potest esse
sine illo origine ⁊ cum similitate oppo-
sita illi ordini: ergo p̃ter ordo originis sta-
re cū hoc qd̃ alterz extremū vt est extre-
mum huius ordinis nullo modo possit
esse sine reliquo: ⁊ ita simul natura cuz
similitate. s. opposita illi ordini. minor
probata est prius q̃ ordo originis nihil
includit nisi hoc esse ab hoc: quod po-
test stare cum similitate nature: qz non
includitur ibi aliqua ratō cause nec ali-
qua ratio principij. istud potest ostendi
per exemplum. sed exempluz est al qua-
liter d̃nbium. p̃p̃ietas personalis ē oio
p̃ma ⁊ p̃p̃ia persone cuius est. negatio
aut̃ non est oio alicui enti ⁊ primo pro-
p̃ria. ingēitū autem vt distinguit̃ p̃tra
essentiam ⁊ relatiōem posituam i p̃ma
psona p se ipozat negatiōem ergo ⁊c.
¶ Aliū r̃ndetur adhuc ad rōem ⁊ ad mī-
nozē sic: q̃ licet p̃ prime ad sc̃dam sit
relatiō originis sola vna realiter tamen
illa distinguitur fm rōnem. put est ha-
bitudo prime persone ad sc̃dam. potest
enī intelligi sub ratione aptitudinis ad
generandum vt exprimitur sb̃ nomie ge-
neratiuz: ⁊ sb̃ ratōne potētie: vt sup̃posi-
tum exprimitur p hoc q̃ est potens ge-
nerare: vel sb̃ ratione actus vt exprimi-
tur per hoc nomen generans: vel sb̃ ra-
tione habentis gēituz coexistens vt ex-
primitur nomine p̃ris. illa ergo relatiō
personē p̃me ad sc̃dam que est realiter
vna fm illā rationem p̃stituit primam
psonaz fm quā dat ei esse personale: h̃
aut̃ est fm primā istaz rōnū: qz s̃z quā

libet aliā vī ppetere persone iam pstituta. p^o aut oio ē rō generatiui. g^o rē. Dec minor declaratur qz illa ē prior f3 quā immediatius habet ordinem ad oppositum. nam in ordine ad oppositum attenditur ista distinctio rāōnum. media tius autem respicit oppositum sū rāōne ista q̄ est par 7 imediati^o sū ista rāōne gnāntium. h^o etiā declarat qz alie rōnes fm quēdā ordinē se includūt 7 non ecōuerso. nō ei oē gnānti ē potēs gnāre s3 ecōuerso: sicut nec oē potēs gnāre generat: sed ecōuerso. nec oē gnāns ē pat^o utpote si moriaē ante formatōem fetus in vtero: sed ecōuerso ois pī q̄ h3 secum gnātum coexns gnāt vī gnāuit: vī g^o generatiuum esse primum tanq̄ inclusuz in ceteris vel eis presuppositum. Qñ g^o accipit in mī. rationis pncipalis in isto articulo qz generare est prima ppietas incōicabilis in pma persona: hoc est verum loquēdo de ista relatione fm rem quā impoztat generās vel generare sed non loquēdo de ipsa sū rōne gnāre: sed sū rōne generatiuitatis: qz sic est pōr 7 si huic addatur qz 2° psona pstituit per generari vt gnāri: tūc illa ē falsa prima psona pstituitur p rōnez oppositā illi q̄ pstituit scōam psonā: 7 hoc intelligēdo nō de relatōe eadē fm rem: sed de rōne eiusdem rōnis realis. Alit^o rīdet ad eādē mī. qz pstitutus prime persone pōt dupliciter p̄siderari: vno mō vt ppetas alio mō vt rō pstituit aut vt ppetas 7 p psequens non vt relatio cor̄ridens relatōni i 2° psona. ¶ Cōtra ista arguit duplici: pmo ptra ambo p̄iūcti. 2° contra vtrāqz diuisim. p̄iūctim sic relatō nō pstituit psonā nisi fm q̄ est in re 7 ex nā rei alioquin nō pstitueret psonā realez qz reale non constituitur nisi p illud qd est in re 7 ex natura rei. ista relatō pme psonē nō est in re ex nā rei nisi i ratione actua^o possibili sibi: g^o quātūcūqz possit p̄siderari per intellectū sū rāōne apitudinis vel actualitatis cū non consti-

tuat personaz diuinā nisi vt est in re ex nā rei 7 hoc non est nisi sū rāōne actua^o alissima sequit qz non pstituit nisi sū rōne actua^o. ¶ Per idem ptra scōam rōnis onem: quia si intellectus possit p̄siderare circa p̄nitatem rōnem ppetatis 7 rōnem relatōis: nō tñ ipsa est in re nisi sū vnica rōne reali: sū ista g^o pstituet 7 sub illa non potest esse ad se: ergo relatio: 7 non nisi relatio cor̄respondens 2° psonē 7 ita sequitur ppositum. 2° sic iō queritur ista distinctio i vna via pncipij generati 7 in alia ppetatis 7 relatōnis vt viter pstitutū pme psonē cē oino simul cum cōstitutio scōe psonē: qz viderur aliq̄ modo esse prius: sed nō oportet h^o vitare tanq̄ inconueniēs: quia vt argutum est in primo articulo vbi sunt ordines distincti rē. ergo simul stāt ordo originis inter primam personam 7 scōdam siue inter constitutum huius 7 illius: 7 simultas cor̄relatōis: non g^o vt viterur ista simultas oportet ponere illā gnāuitatem constitutum prius: vī aliaz ppietatem 7 nō paternitatem. quātūz ad primam viam: nec etiam paternitatem vt ppietatem nō vt rōnem. quātūz ad scōdam viam: qz oino sū rāōne reali cōstituit 7 sū illa est ad scōdam psonam: 7 ita simul cum illa. Confirmatur quia qz necessario dat esse p̄fecte alteri ex h^o necessario est prius origine illo: 7 simul cum eo ita qz non potest esse sine eo. nō est g^o repugnantia inter esse prius origine 7 esse simul natura sed necessario cōcomitantia qñ est perfecta origo 7 p̄fecta. ¶ Confirmatur illud exemplo sed forsā includit aliquod dubiuz si fortes est pater platonis nō solū fortes est prior origine platonis: sed for. pater p̄us est origine pla. filio: p̄bo qz p̄nitās ē p se cā p̄ozitatis originis. includēdo g^o totum illud quod est per se causa alicuius prioritatis non per hoc tollitur illa prioritas ergo for. pater. put includit paternitatem que est causa p̄ozitatis: adhuc esset p̄oz.

origine pla. filio ubi iduditor rō poste-
rioritatis originis: 7 tñ for. vt pater est
simul natura cū pla. filio sicut correlati-
uum cum correlatiuo. Possit etiam cō-
firmari ratio pncipalis ptra vtrāq; rñsi-
onem ad istā mī. quia in 2ª psona nō q̄-
ritur distinctio aliqua in pstitutiōe nec
etiā fm aptitudinē nec fm actualitatez
nec fm rōnem pprietatis 7 relationis:
7 tamē equalit̄ requiritur entitas posi-
tiua 7 entitas relatiua ad pstituedū pri-
mam psonam sicut scōam: qz vtrāq; ē
eque incōcabil̄ 7 vtrāq; ē eque actual̄:
7 fm cōem viam nulla pōt eē pma enti-
tas incōcabil̄ nisi relatio originis. Cō-
tra p̄mam viā arguitur spāl̄ter. p̄mo
p hoc qz aptitudo non ē primo incōcabi-
lis. nō enim videt̄ aptitudo incōcabilis
nisi v̄ per fundamentū c̄ ē vel p termi-
num ad quem. si enim aptitudo vt ap-
tutudo non est p̄imum sed est alicuius
entis cui aptitudo conuenit. nec eī vni-
tas siue incōcabilitas erit oīno p̄ma. s;̄
reducetur ad aliquam entitatem que si
sit cōcabilis etiā aptitudo p̄sequens ē
cōcabilis. sicut enī natura humana cōi-
cabilis ē ita aptitudo rñsibilis p̄ns ē cōi-
cabilis. 7 cōiter rñsiones per aptitudi-
nem videntur minus efficiētes: nisi def
aliqd p quod sit illa aptitudo alioquin
facile eēt solue oia: dicēdo hoc sic ē: q̄a
talis aptitudo est non sufficit hoc: si enī
queratur quare lapis descendit non suf-
ficīt rñdere qz ap̄ natus est: nisi assigne-
tur que ē ratio aptitudinis: quia. s. gra-
uis: 7 hoc quia sic mixtū est: qz. s. in eo
dñatur terra: qd est elemētū graue 7 ter-
ra grauis: qz talis fm aliqua q̄litate pri-
orem: vel qz talis fm q̄dditate specificā
¶ Qñ ergo arguit̄ per illam rationē qz
relatio constituit s̄b ratōne generatiui-
tatis. pcedo ma. quia s̄b ratōne illa con-
stituit s̄b q̄ dat p̄mo eē incōcabile. gnā-
tuturas vt talis. s. vt distinguitur a gnā-
re est hmōi minor ista duplicat̄ est falsa
Et qz vt sic nō dat eē actu^m quale soluz

pōt eē in diuinis. 7 quia vt sic non dat
eē incōcabile p̄mo qd p̄ refert ad eē p̄-
sonale. p̄bō illa de mediatori 7 imme-
diatori: pcludit p nobis: quia loquēdo
de relatiōe originis p̄me p̄sone ad scōaz
ipsa solū s̄b illa rōne s̄b qua respicit im-
mediate scōam ē ibi actualissime 7 sim-
pliciter incōcabilis: imo circūsc̄pta illa
ratōe s̄b nulla alia eff; ibi actualissime
nec incōcabilis. Qd innuitur in illa p̄-
batione qz rōnes alique eiusdem r̄sonis
q. sunt p̄sone iam constitute: rñdebit in
rñsione ad p̄mū pncipale. possit etiam
illud de immediatori alit̄ adduct̄ p̄clu-
sioe nostra: quia 2ª persona formaliter
cōstituitur relatiōe 7 imediate respicit
p̄mā p̄sonaz. nō enī ponitur illa p̄stitui
gnābilitate 7 pari rōne in proposito.
¶ Qñ p̄firmatur illa ratio p hoc qz gnā-
tutū includitur in quolibet alio nō eō
uerso: hoc nō concludit p̄ortatem p̄sti-
tutōnis p̄sonalis: qz nō p̄ortatē i actua-
litate incōcabilis: s;̄ t̄mmodo i p̄ndo: 7
vt p̄līmū que sunt p̄iora in p̄ndo sunt
cōiora 7 minus incōcabilia: Contra
2^m. nulla entitas vera hec signata potest
esse extra animā: quin vel sit formaliter
ad se vel ad altez: licet forte fm aliquos
possibile eēt aliquem conceptum indif-
ferentē haberi q̄ nec per se eff; ad se nec
ad altez: tñ nulla res extra aiām posset
eē indifferēs quin p se entitas hec sit ad
se vel ad altez. def illud q̄ qd dicit̄ cōsti-
tuere vt ppriet̄as dicatur a quero ergo
p̄nter an entitas eius in re sit formaliter
ad se vel ad altez. si formaliter ad se cō-
stitutū p ipsum est formalit̄ ad se qd ip̄i
negant. si formaliter ad altez: q̄ illud s̄b
ratōne formali qua cōstituit̄ ē relatio.
qd est p̄positum. **¶** Preterea cum dicit̄
paternitas vt ppriet̄as: quero quid in-
telligis: vel reduplicat̄ ibi formale cōsti-
tutum p̄sone. aut aliqd p̄ns in re vel in
intellectu formale p̄stitutū eius. si 2^m mō-
da ergo illud formale p̄stitutū ad qd se
quitur illud qd nō ē nisi p̄nit̄as vt p̄a

nitas qz modus ille non psequitur nisi illa realitatem formale: qz pstitutū est p se entitas ad altez. si pmo mō cum ppetas p^e relatorz rōnis importat. sequit qz illa pma persona pstitutū relatorz rōnis qd est absurdū. qz autem pscise importz relatorz rōnis pbat: qz dicit habitudinem pinitatis ad patrem. paternitas at ad patrem nullam habet habitudinem nisi rōnis: qz nec distinctōem. Ista ratō r pncipal' pclo ptra istā distinctōem declaratur sic quantumcunqz sit relator realis ad oppositū realit' distinctū tñ intellectus pōt ppare illā ad fundamētū vel sōm in quo ē: r si sibi nō sit distinctio real' nulla potest ibi esse cōpatio nisi p itelle ctū r solū rōnis. Itēz autem intellectus pōt pconsiderare illud sōm rōnis istius cōparatōis vel relatorz rōnis. per hoc enīz qz sic pconsiderat nihil variat in rōne illius qd p^e pconsiderat. Exemplū risibile pparatur ad hoīem sō illa rōne r habitudine qua est ppetas eius. r rationale vt ē oīa specifca humanitas pparatur ad hoīem sō rōe qua est natura siue qdditas eius. In omnibus istis pparatōib' nō variat cēntia persone ei' qd pparat si ei qratat qua rōne risibilitas est demonstrabilis de hoīe vel est p se passio ei'. risibile vt risibile: ita qz si verum ē hoc risibile vt ppetas demonstratur de hoīe p illud vt denotat aliqd pns rōez risibilis. non autē distrahens ab eius rōne etiā vt pparat ad ipm: vñ si risibile fm qz risibile est qualitas: etiā vt p se passio demonstrata de hoīe ē qualitas. nō autē est relatio: licz illud qd dicit modū eius. s. ppetas dicat relatorz rōnem. cōsistit si rōnale vt rōnale sit sōa suo mō. rōnale vt oīa specifca hoīs est sōa sili modo: licet h' qd est esse oīam importat quādam relatorz rōnis qz itēoz scōaz r sic vlr qdqd reale puenit alicui pconsiderabili fm se r fm aliquā habitudinē rōnis si dicatur sibi ppetē vt tale. s. vt ppetas vel oīa: nō destruit p se rō illius qd sō

est illi habitudinē nec illa habitudine est formalis ratio alicuius pdicati realiter inherēti. s. tñmō est rō sō qua illi quod sōest ppetit illud psum. de ista reduplicacione ei' qd dī vt tale patet i precedēte. q. articulo 2°. Ad ppositum pinitas vt proprietates: cum non habeat ibi nisi quedam relatio rōnis stabit semp eadē ratio formalis eius de quo dicit ista cōparatio: r illa pscise erit ratio cuiuscūqz ppetij dicit de sōo: r ita si paternitas vt paternitas si relator paternitas vt ppetas erit relatio. si enim intelligeretur li vt ppetas vt causalitas inherētie pdicati realis ad sōm sicut ista est falsa paternitas vt ppetas est relatio ad filium: ita ista esset falsa paternitas vt ppetas ē relatio real': s. sic ē rō rōis: quia h' qd est eē ppetatem non est ratio inherētie alicuius pdicati real': cum ipz dicat formalit' relatorz rōis. spālter autē de cōstitutōne reali extra aiaz nihil iuuat tale vt qz qd pstitutit formalit' aliqd reale oportz eē reale r vt reale. Alit' dī adhuc ad mī. q. exponendo istam rōnionem secundam de ppetate: qz essentia diuina pstitutit personam. non tamen absolute vt cēntia: s. vt sola rōne oīs a rōe: p^m pbatur sic: quia psona puenit p se sōsistere. sola autem essentia est ratio sōsistere. quia fm aug. 7. de tri. c. 8. vel. 9. sōa ē qua p se pī ē. r idē. s. c. 8. oīs res ad se sōsistit quāto magis deus. p rōnez autē comparatur psona ad oppositū. Contra illud. cum dicitur qz essentia vt sola rōne differens a relatione constituit psonam primam. aut li vt dicit formalē rōnem respectu pdicati. aut quid pns formalem rōnem. si pmo modo cū hoc quod est differre sola ratione a relatione non importet nisi relationem rationis. sequitur qz relatio rationis est ratio formalis constitucndi personam. Si secundo modo tunc quero illud respectu cuius illud vt dicit rationem cōsequentem: hoc nō potest poni nisi cōn'

fm se. qz tu dicis qd essetia rē. ergo esse
 f3 se erit rō cōstituēdi in re qd tu negas
 ¶ Preterea essentia vt sola ratōe vt dif
 ferens a rōne aut est cōicabilis aut nō.
 si cōicabilis ē cōicabile formaliter cōsti
 tuit incōicabile si incōicabile rē essentia
 omnimodo etiā vt cētia sola rōne dif
 fert a relatione tñmodo est ad se. r ita
 nō formaliter ad alterū sicut relatio. r
 tamē nō realiter distincta a relatiōe. er
 go cētia oio vt cētia est sola rōe diffe
 rens a relatione. r tunc vt prius essen
 tiā cōstitueret. Consimiliter pōt
 argui si cētia vt sola rōe differens a re
 latione cōstituit tunc cētia aut est ad
 se aut ad alterū. si est ad se ergo cōstitu
 tū formaliter est ad se. si ad alterū. ergo
 cētia vt essetia erit in alterū. qz essetia
 vt essetia sola ratione differt a relatiōe
 sicut probatū est. ¶ Preterea generalii
 cōstitutū est cōstituto ratio differēdi vl
 cōueniēdi. nō autē ipsum vt cōueniēs
 vel differens sed fm se cōstituit sicut ra
 tionale fm se nō vt cōueniēs nec vt dif
 ferens cōstituit hoiem licet homo cōsti
 tutus per rōnale per ipsum distinguat
 formaliter vel cōueniat. distinctio ergo
 vel cōueniētia cōuenit cōstitu^o per rati
 onē formale cōstitutiuā. nō autē inclu
 ditur in ipsa ratione vt est cōstitutiuā.
 Da ergo hic aliquā rationē cōstitutiuā
 que sit cōstitutio ratio cōueniētie vl dif
 ferentie. ita tamē qz in ipsa vt est rō con
 stituēdi nō includatur per^o cōueniē
 tia vel differentia. ¶ Ad arg^m de ista via
 de subsistere dico qd subsistere est equo
 cū. vno modo accipitur pro per^o cō
 ut excludit inherere. r in alio esse vt ps
 in toto. r hoc modo vnū est subsistere
 sicut vnum est per^o esse. r sic loquitur
 auctoritates Aug. Alio modo subsiste
 re est incōicabiliter per^o eē. r hoc mō si
 tres subsistentes sicut sē tres persone qz
 tres subsistentes incōicabiliter licet non
 sit nisi vnum per^o ens. maior ergo ista
 consti^m persone dat esse subsistere vel est

ratio subsistendi debet intelligi 2° quia
 est rō incōicabiliter subsistendi.

De tertio articulo

vt qd si aliquid cōstituat sub ratione pri
 ori ipso sepato per rōz r rōe posteriori.
 possit remanere cōstitutū. qui ē diceret
 qd relatio originis ad scōam personā cō
 stituat primā sub rōe generariui que est
 prior ratione generationis vt generatio
 videtur cōsequenter dicere qd separato
 siue circumscripso generare posset pri
 ma persona remanere vel in se vel saltē
 in intellectu cōsiderante sed in re nō pos
 set fieri circumscripso vnus sine altero.
 qz sunt idē realiter. Consimiliter si gene
 rare cēt prius paternitate r generare sb
 ratione generare cōstitueret primā per
 sonāz. videretur qd prima persona pos
 set remāere circumscripso paternitate vt
 paternitas est. Dic ergo duo sunt viden
 da. primo de re si est aliqua distinctio p
 pteratū in prima persona nō quaricū
 qz quia de ingenito r spiratione actiua
 nō est hic sermo sed illarum que dicūt
 relationē originis inter primāz personā
 r scōam. Et scōo ex hoc cū quali circun
 scriptione vel abstractione posset pma
 persona remanere. ¶ De primo dico du
 as cōclusiones. Prima est ista vnica so
 la r omnino vnica est relatio originis i
 ter primā personā r scōam. ita qd nulla
 est distinctio talis realis qualitercunqz
 in re ante merāz considerationē in elle
 ctus. scōo dico qd illa relatio que omni
 no vnica est sic in re potest ratione disti
 gui siue diuersis rationibus cōsiderari.
 Primuz probatur dupliciter. primo sic
 vnica r sola est vnus ab vno perfecta
 origo. r hoc intelligendo originem acti
 uam a parte originantis r vnicam pas
 siuāz a parte originati. h3 bec r illa sūt
 quodāimō due. Relatio autē originis iter
 primā personā r scōāz dicit pfectā rōez
 originis scōe persone a p^o. ē est tñ vni
 ca. r hoc accipiēdo actiue a pte patris

et tunc est vnica actiua in patre: et quasi passiuæ a parte filij et erit ibi etiam vnica passiuæ. pbatio maioris. illa non est perfecta originatione vnus ab alio qua circumscripta nihil minus ipsum esset perfecte originatum ab illo. sed si sint plures relationes originis qualitercunq; distincte a parte rei sint a et b vna earum circumscripta adhuc secunda persona esset originata a prima: quia altera vt a est relatio originis et non nisi perfecte originis: ergo b non est perfecta originatione: siue relatio perfecte originis inter illas: sed si esset distincta ab a esset relatio originis perfecta et distincta. Consimiliter arguitur de b circumscripta a et ita vtracq; istarum circumscripta esset secunda persona a prima: quia per alteram originem: et non esset: quia perfecta originatione est circumscripta. Si dicas non potest a circumscribi manifeste b nec econuerso: istud non valet quia duabus originibus quarum vtracq; sit perfecta non potest idem suppositum originari ab eodem. per vtracq; enim totum haberet totum esse quod possit accipere a producente: et idem impossibile est qd per alteram siue manentem cum ea siue quocunq; modo accipiat aliquid esse. Hoc secundo arguitur per quoddam argumentum magis logicum: quia relationes distincte qualitercunq; in re sic qd non sint omnino vnica formaliter realiter non predicantur de se inuicem in abstracto licet sint in eodem supposito. hec enim est falsa paternitas siue generatio actiua est spiratio actiua siue inascibilitas fm aug. 5. de tri. c. 6. non est hoc idem dicere ingentium: quod est dicere patres: quia si filium non genuisset nisi prohiberet ipsum esse ingentium. Ita auctoritas habet suum intellectum: quia in secundo articulo dictum est qd relatio ad secundam personam presupponitur ingentio: sed saltem tantum habemus qd non est hec vera predicatio in abstracto pa-

ternitas est inascibilitas: hec autem est vera generatio actiua est paternitas et econuerso. et generatiuitas est generatio actiua sicut paternitas et econuerso. Adtra istud. relatio pertinet ad scdm modum fundatur super actionem et passionem ex. 5. meta. et ad propositum videtur ibi dicere qd pater dicitur quia genuit sicut filius quia genitus est. sicut qd fundamentum non est idem relationi nec econuerso sic nec generatio et paternitas. h. confirmatur per hyl. 9. de tri. c. 15. exortio autem a deo est absoluta natiuitas qd paterni nominis consecuta est confessio. Vult ergo dicere qd paternitas consequitur natiuitatem siue generationem et hoc declaratur per hoc quia pater non est pater ex hoc qd generat: sed precise per hoc qd habet genitum coexistens secum haberet autem genitum coexistens videtur differre ab eo quod est generare. qd in animalibus descendens semen habet actum generationis sicut sibi conuenit actus: et tamen tunc non habet genitum secum coexistens. et per consequens tunc non est pater sed postea. Dico tamen qd i deo oino eadem relatio realis est generatiuitas: generare et paternitas: qd fm aug. de fide ad petrum. c. 12. proprium solius patris est: non quia non est natus ipse sed quia filium genuit et fm hyl. 12. de tri. patri proprium est qd semper est pater: et filio qd semper est filius et ponit magister iniaz auctes li. p. di. 26. non est aut nisi vna proprietate personal vnus persone: qd eadem hec et illa. et tñ ista proprietates distincte considerabiliter: et sic potes hie distinctas rationes: et hec sit 2. qd h. opposita: et iuuabit ad solutionem obiectorum. Hic dupliciter qd possit assignari omnia rationes siue rationum sibi quibus possit considerari ista relatio: vna quarum ad idem siue indeimitatem vel abstractionem in considerando. Alia quarum ad possibilitatem vel actualitatem vel plenitudinem siue determinationem. quarum ad primam pnt ista considerari: pducens natiuitatem

7 simile in nā pducēs: 7 3° incōicabili
 exns: 7 q̄ ad hoc pducēs: 7 p̄ 3° tertius
 modus ē indeterminatio: 2° 7 2° p̄mo.
 2° aut̄ modo possum p̄cipē hūc hac ge-
 neratōne gnātiuum. hunc potētem hac
 gnātiōne generare hūc hac generatōne
 generātem: hūc quia hac generatōe ge-
 nūst: hūc quia hac generatōe h̄z genitū
 secū coexns. In creaturis p̄ma d̄ra ē vni-
 uersalitatē sic q̄ exēdit se ad plura. 2°
 differentia que est h̄c rōnis est ibi real
 7 cum sepatōne reali. p̄ eo q̄ aliquid i-
 perfectōnis importat p̄ se in vno quod
 nō in altero: 7 h̄z in diuinis p̄ma differē-
 tia rōis possit aliquo modo saluari in
 vna p̄sideratōne intellectus ita q̄ rema-
 neat p̄ceptus indeterminatio: nō rema-
 nente conceptu determinatio: tamen i-
 re non iuuat: quia oio idem est in re q̄
 s̄sternitur isti conceptui 7 illi. 2° differē-
 rentia in diuinis saluat diuersitatem cō-
 ceptuum siue diuersoꝝ modoꝝ concē-
 piendi idem tamen applicando ei q̄d ē
 in re debz in quolibet accipi quod est p̄-
 fectionis: 7 omitti quod ē imperfectio-
 nis. nam in aptitudine 7 potentia imp̄-
 fectionis ē separari ab actu. in actu ē im-
 perfectōnis q̄d non statim h̄t secū ter-
 minum: 7 q̄ non manet sed trāsit: 7 in
 eo q̄ quasi p̄sequitur actū suū: sicut pa-
 ternitas est imp̄fectōis quod nō est sem-
 per in summa actualitate cōicatiois na-
 ture. p̄fectionis autē est q̄d manet 7 ha-
 bet secum coexns. Ablatis ergo
 imp̄fectōibz 7 retentis his que sunt p̄-
 fectionis generatio non est tantū dispo-
 sitiuā ad terminū: sed complete produ-
 ctiuā termini: que quidem generatio p̄-
 fecta 7 generatio p̄pleta 7 generatio nō
 transiens sed semper manēs includit to-
 tum q̄d requiritur. paternitas etiam q̄
 non sequitur actū generandi quasi dis-
 positiuum 7 p̄uium 7 ita transeuntem
 7 manet in sua actualitate completa q̄
 semper est in completa cōicatioe natu-
 re: ipsa includit totum. gnātiō ergo ista

completa 7 eterna: 7 paternitas illa cō-
 pleta 7 eterna: 7 paternitas illa p̄pleta 7
 eterne actualitatis omnino idem dicūt
 ex parte rei: sed vnam rōnez p̄fectionis
 que est in creaturis magis importat h̄
 nomē generatio q̄ paternitas: 7 ecōuer-
 so est de alia. Ex his patet ad obiecta i
 p̄mo articulo que videntur pbare ali-
 quam distinctōem ex natura rei in ge-
 nerationem 7 paternitatem: quādo p̄i-
 mo arguitur q̄ paternitas fundatur su-
 per generatōem actiuā ex. 5. meta. il-
 lud requireret plūxiorem tractatum 7
 de hoc satis dictum ē alibi. tamen ad p̄-
 positum dico q̄ si quo modo generatio
 est p̄ius paternitate in creaturis non ta-
 men est vt fundamentum: sed ipsa potē-
 tia generatiua siue natura que generat
 est fundamentū: sed est p̄uā vt dispo-
 sitiuā sine qua non ex̄te paternitas nō
 inest: ita q̄ ibi est distinctō sicut est inter
 dispositōem p̄uā 7 terminū com-
 pletum. p̄ 3° q̄ ista ratio distinctōis
 non manet in diuinis: quia ibi non ē
 generatio nisi completa 7 necessario se-
 cum ponens terminum in esse. nec ē pa-
 ternitas p̄sequens cōicatioē: sed perpe-
 tue communicatōis. Ad hyl. potest re-
 sponderi q̄ nomen paternitatis potest
 dici sequi generatōnem s̄m q̄ ista i deo
 comparantur ad generatōez 7 paterni-
 tatem in creaturis: est quidem tunc que-
 dam cōsecutio s̄m rōnem sicut in crea-
 turis est cōsecutio realis. vbi enim aliq̄
 sunt distincta s̄m rōnem similes habēt
 ordinē rōis q̄lem h̄ent realē si essent di-
 sticta realit̄ sicut alias dictū est. Si quis
 autem p̄terue insisteret in v̄bis huius
 auctoritatis possz faciliū r̄deri: q̄ p̄fel-
 sio nois p̄ni p̄secuta ē creatōem mundi
 7 forte nomē p̄nū 7 h̄ loquēdo de p̄fel-
 sione 7 noie a q̄cūqz intellectu creato: s̄z
 ipsa p̄nitās nō ē p̄secuta nec naticatē s̄-
 lū de q̄ intēdit̄ i aucte hyl: nec etiā gnā-
 tiōē p̄is nisi p̄secutōe rōis: de qua dcm̄
 ē p̄ h̄ p̄z ad aliud q̄d d̄ de p̄nitāte q̄ ē

habitus hñtis secū genitū 7 iō distin
guitur a gnātōe in creaturis: 7 p oppo
sitū h nō distinguit nisi rōne.

Existis duabus cō

clusionibus. quomodo. s. vnica ē in re
latio originis p̄me p̄ ad scōam q̄dāmō
tñ distincta fm rōem patē p̄t q̄o p̄
p̄ manē p̄t sepata r̄ōe originis ad 2^{am}
si intelligat de manē in eē reali. p̄ q̄ nō
nec op̄z distinguere de ista r̄ōne vt fm
vnam rōnem vel allā accepta: q̄ quan
tum ad rem vnica ē 7 ita vnica sepata
in re: non manet p̄stitutū p̄ ip̄az. Si at
intelligatur de manere fm p̄sideratōez
intellectus: 7 hoc absq̄ implicatōe p̄di
ctōis vt sit sensus: an in p̄sideratōe itel
lectus sepata relatōe originis inē p̄maz
p̄sonā 7 scōam posset manē sine p̄dictō
ne intellects p̄me p̄. Distictōe illa v̄ vtē
dū q̄ prius posita ē de diuersis rōnibus
eiusdē r̄lonis q̄ ip̄a sepata fm oēs illas
rōes: 7 hoc in intellectu sic circūscribere
eam a supposito non manet i intellectu
aliq̄d suppositū relatū r̄ōne tal̄ originis
q̄ q̄ cito intellect̄ p̄cipit r̄lonem talem
originis fm nullā rōez inē suppo. p̄dcō
ē q̄ sil̄ p̄cipiat suppo^m rela^m tali r̄ōe se
pata tñ illa re^m ap̄d intellectū fm vnā rō
nē posterio: nō ē p̄dictio q̄ maneat i i
tellectu suppositū rela^m fm rōem p̄o:ē.
Iste aut̄ rōes i intellectu n̄o habet rōez
p̄ceptibil̄ p̄o:is 7 posteriori sic nate eēt
p̄cipi ab obis. p̄portōabilr motis n̄i i
tellect̄. sepata tñ r̄ōe originis ad 2^{am} p̄^{am}
p̄z quācūq̄ rōez ei⁹ siue quātū ad idr̄ia
siue idemiatōez siue quātū ad actuali
tatē siue apritudinē siue p̄itōez: adhuc
forte sine p̄dictōe possz itelligi q̄s incōi
cabilis s̄b̄sistēs. Sz si q̄rit q̄ s̄olū intelli
gētur eē incōicabilis. R̄no. ab ip̄o p̄ce
ptu relatio icōicabilis 7 ab illa s̄ō: abso
luta icōicabilis forte possz abstrahi q̄dā
p̄cept̄ indr̄ntioz hec. s. s̄ō: vel entitas in
cōicabilis: 7 illud in suo singulari p̄prio
posset intelligi eē q̄ h^o p̄: l̄z nō intelliga

tur i singulari aliq̄ alie⁹ p̄cept̄ isertiois
sicut intelligo aliquando nō solum ens
sed hoc ens: vel substantiam hanc non
determinate concipiendo in intellectu
meo singulare alicuius inferioris: puta
hoc animal vel hūc lapidem: sicut quā
do video a te motis prius apprehendo
q̄ est corpus q̄ animal 7 animal q̄ hoc
animal. 7 istum conce^m indifferentē for
te incōicabil̄ forte itellexit ille qui cōce
pit suppositū in diuis nō deiminādo i i
tellectu suo illud suppositū eē absolutū
vl̄ relatū quō o:z dicē d̄ p̄his nisi pona
tur q̄ ois eoz de deo p̄cept̄ ad extra sit
falsus: q̄ planū ē q̄ n̄ p̄cept̄ h^o suppo
sitū relatiū mouē celū: 7 tñ aliq̄d hoc
suppo^m posuerūt mouē celū: q̄ actio n̄
est nisi suppositi. si ergo nō p̄cept̄ rō
nem suppositi incōicabilis indifferentē
ad suppo^m absolutū 7 relatū n̄cario
p̄cept̄ h^o suppositū abso^m mouē celū
q̄ ē s̄m: nec isti q̄d d̄m̄ ē de p̄ceptu ali
cui⁹ idr̄ntis ad abso^m 7 relatū 7 de p̄ce
ptu incōicabil̄ suppositi ad suppositūz
absolutū vl̄ relatiū repugnat illud q̄d
d̄m̄ ē supra q̄ q̄cūq̄ entitas signata in
re vl̄ ē s̄olū absoluta vl̄ s̄olū ad altez
q̄: n̄ possibile est ab aliquibus abstra
bi conceptū indr̄ntez. nec absolutū nec
relatū 7 tamē quodcūq̄ signatū ex̄ns
extra aiaz n̄cōio 7 deimiate ē h^o vl̄ illō
ita q̄ indr̄ia p̄cept̄ abstrahibil̄ a p̄uri
bus nō p̄cludi indr̄am singularis ex̄n̄i
ad h^o vel illud. Ad arg^m p̄ncipale p̄z
i solutōe questōis q̄ m̄i. ē negāda. 7 ad
p̄batōem ei⁹ p̄cedit q̄ illa r̄ō cōstitues
p̄mā p̄sonā p̄inet ad originē imo ipsa
ē originatio actiua. 7 cū accipit q̄ actio
p̄supponit suppositū. R̄^o q̄ p̄ma entī
tas incōicabilis non p̄supponit aliq̄d
ens incōicabile: nec p̄ p̄ns p̄supponit
suppositū: quia suppositū ē ens icōica
bile. Actō aut̄ p̄ima productiua siue p̄
ductō p̄ma vel originatio actiua est p̄
entitas incōicabilis i diuinis: q̄ illaz ni
hil p̄cedit nisi memoria p̄fecta vel eēn^o

7 totus hoc est cōicabile. sed primū pro
 ducere nō potest cōicari. qz tunc produ
 ctū per illud producerz se. qd est impos
 sibile. nec enim mens hoc capit fz aug.
 p^o de tri. c. j. Lū ergo accipitur q actio n̄
 potest esse nisi suppositi existentis si in
 telligatur hoc de eē hypostatico potest
 intelligi vel suppositi existentis aliqua
 entitate prior ipsa actione vel suppositi
 si existentis hypostaticē ipsa actione for
 maliter. 7 sic dupliciter potest intelligi.
 primo mō est falsa. qz nō est ibi entitas
 hypostatica quia nec incōicabile an ac
 tionē. scdo modo est vera. qz ipsa actōe
 est ens hypostaticē quia incōicabiliter.
 Sed arguitur cōtra hoc. quia oē agere
 presupponit eē. ergo agere nō potest eē
 prima ratio eēndi ipsius agentis. ¶ Re
 spondeo eē in diuinis potest accipi vel
 pro eē simpliciter vel pro eē incōicabili
 simpliciter nō est ibi nisi unū eē. sicut
 sepe dictū est per augus. vt eēntie. eē au
 tē incōicabile siue hypostaticum est ibi
 aliud 7 aliud: sicut alia 7 alia persona.
 Si ergo accipias in proposito q agere
 presupponit eē simpliciter qd est eē ad
 se cōcedo. Si autē accipias q agere pre
 supponit eē hypostaticū q i proposito
 nō est nisi eē ad alterū falsuz est. quia ipz
 agere est primuz eē ad alterū. sicut ipsa
 actio productiua ē prima habitudo ad
 alterū. Et si arguas q non solum agere
 presupponit quodcūqz eē sed presuppo
 nit potens agere. si enim nihil est potens
 agere tunc nō erit actio. sed potens age
 re nihil est in proposito nisi supposituz
 ergo vt prius agere presupponit suppo
 sitū. ¶ Respondeo hic posse agere nullo
 modo a parte rei p̄supponitur ipi age
 re. imo agens est primo potens ipso age
 re. sed presupponit illud quo vt princi
 piali aliquid est potens agere. Istud
 7 oia dicta in solurione istius articuli
 patere possunt si cōcipiatur hoc. q ali
 qua habitudo realis vnica originis est
 inter primā personaz 7 scdam. Illa enim

vnica est productio actiua 7 est habitu
 do producentis ad productū. sed vt cōi
 ter loquimur de productione tanq̄ de
 habitudine vel relatiōe cōcipimus ipsa
 habere aliquid vt fundamentū. quādo
 loquimur de ea vt de actione cōcipim^o
 eam habere principiū formale produ
 ctiuū. si ergo alicui nō est difficile concipi
 pere q relatio nō presupponit suppositū
 sed tantū essentia que est quasi fū
 damentū sicut cōceditur cōmuniter fz
 cōmunez vīa nō est ei difficile cōcipere:
 q actio nō presupponit suppositū neqz
 vt agens neqz vt potens agere. sed tantū
 presupponit eēntiaz que est quasi ratio
 formalis agendi. Si cōtra illud argui
 tur actio in diuinis nō est pure relatio:
 sed aliquid absolutū. Hoc dicitur licet i
 creaturis a quibusdaz negaretur saltez
 de actione productiua quia nō videtur
 q ratio productionis actiue possit intel
 ligi ad se sed ad alterū. tamen quicquid
 sit de hoc in diuinis actio productiua ē
 mere habitudo. quia fm August. 5. de
 trini. c. 5. 7. io. omne qd est in diuis aut
 fm substantiā dicitur aut ad alterz. 7 qd
 fm substantiā dicitur cōmune est. origo
 igitur quecunqz siue dicatur actio siue
 passio formaliter est relatio. Si tandem
 arguitur logicē omnis actio denominat
 aliquid agens. sed in proposito nō de
 nominat nisi suppositū. denominās au
 tē presupponit illud qd per ipsuz deno
 minatur. ergo rē. ¶ Ad hoc patet ex re
 sponsione ad primuz argumētū in tertio
 articulo questionis precedentis. vbi di
 ctū est q nulluz personale in diuinis p
 prie predicatur denominatiue de aliquo
 subiecto incōicabili de quo est modo p
 mo. licet forte posset dici predicari dno
 minatiue de aliquo significante eēntiaz
 cōiter in cōcreto. vt deus est generans. s̄
 tali denominatiōe nō oportet hic loqui
 quia talis predicatio denominatiua ve
 rificatur pro aliquo cōtento s̄ subiecto
 quare autē nō sit ibi proprie denomiā^o

siue p̄dica^o dnoiatua de s̄bo nō trāscē
dēte cā ē. q. p̄p̄e p̄dica^o dnoiatua d̄ s̄bo
nō ē nisi i p̄creto. 7 nō de eo qd̄ includit
p̄p̄uz; sed d̄ s̄bo receptiuo p̄p̄uz. p̄p̄etas
at p̄sonal̄ i d̄inis nō p̄dicat̄ de aliq̄ incō
creto nō trāscēdēte nisi de ipsa p̄^ostitu
ta p̄ ipsā. 7 ita icludēte ipsā. ḡ de iⁿ de
noiatuē p̄dicat̄. sola at̄ eēn^a ē s̄bi. q. s̄bz
receptū tal̄ p̄p̄etatis. S̄z de eēn^a nō p̄
dicat̄ i p̄creto p̄p̄ cāz q̄ tāget̄ in fine p̄mi
articuli qd̄is seq̄nt̄. ¶ Lōseq̄nt̄ q̄rit̄ de
r̄lōne origis in d̄inis q̄ritū ad perfectio
nem suam intrinsecam 7 est questio.

Uerū re^o origis sit forma
lit̄ infinita. arguit̄ q̄
nō. qz qd̄qd̄ est formalr̄ inf^m ē
p̄fec^o simplr̄. qz nō p̄t̄ eē mag
p̄fcm̄ q̄ inf^m formalr̄. r̄lō origis nō ē p̄
fec^o simplr̄. ḡ 7 c̄. p̄bō. mi. vna p̄^o h̄z r̄lō
nē origis q̄ a^o nō h̄z. si ḡ ḡ l̄ eē p̄fectō
simplr̄ vna p̄^o h̄iet̄ aliq̄ p̄fectiōz simplr̄
q̄ a^o careret̄ q̄ n̄ incōueniēs. Oppo^o ar
guit̄ sic. ens vidit̄ p̄ f^m 7 inf^m p̄ q̄ descē
dat̄ i. iō. gnā. ḡ qd̄cūqz ens 7 si n̄ sit i ali
q̄ genē f^m vel inf^m. re^o origis n̄ ē finita qz
tē nō eēt̄ idē realr̄ eēn^a vine. f^m. n. n̄ pōt̄
eē idē realr̄ inf^m. ḡ ipsa est formalr̄ inf^m
nita. Hic si tria vidē^a. p^o de itellcū qd̄is
2° quid est tenēdum de questioē. 3° du
bia occurrēt̄ia excludēt̄ur.

De primo inf^m h̄z p̄huz 3°
p̄bi. ē c^o q̄ritatez
accipiēt̄ib^o sp̄ ē aliqd̄ accipe extra. Intel
ligit̄ sic. c^o q̄ritate accipiēt̄ib^o. i. q̄ritūcūqz
accipiēt̄ib^o sp̄ aliqd̄ restat accipe. Et rō ē
qz inf^m in q̄ritate sic loq̄r̄ p̄hs nō p̄t̄ h̄ie
eē nisi in po^o i accipiēdo sp̄ alre^o p^o alte
rū 7 iō q̄ritūcūqz accipiat̄ illō n̄ ē nisi f^m
7 qd̄a ps totū inf^m pōlis. 7 iō restat ali
qd̄ alre^o ipsi inf^m accipiēdū. Ex h^o cō
cludit̄ qz sic inf^m h̄z eē in fieri 7 in po^o in
q̄ritate ita nō h̄z rōz totū. qz totū est c^o
nihil ē extra. sed extra illō inf^m h^o ē ex
tra illō qd̄ h̄z eē de ipso sp̄ ē aliqd̄ extra
nec est p̄fcm̄ qz p̄fcm̄ ē cui nihil p̄fectōis
deest. sed uti sp̄ aliqd̄ deest. Ex h^o ad p

po^o mutem^o rōz inf^m in pō in q̄ritate
in rōez inf^m i actu in q̄ritate si posset
ibi eē i actu. si. n. sic nūc necio sp̄ crescēt
q̄ritas inf^m p̄ acceptioē ptis p^o partē
sic imagiaremur oēs p̄tes acceptabiles
s̄l̄ acceptas 7 s̄l̄ remanē h̄erem^o inf^m
q̄ritate in actu. qz tanta eēt̄ in actu q̄ra
eēt̄ in po^o. Et oēs ille p̄tes q̄ i inf^m suc
cessiōe eēt̄ reducte in actū 7 h̄ient eē p^o
alias. tūc s̄l̄ eēt̄ in actu accepte illō inf^m
in actu v̄e eēt̄ totū 7 v̄e p̄fcm̄ totū. qz n̄
h̄il sui eēt̄ extra. p̄fcm̄ esset. qz nihil s̄bi
deest. imo nihil p̄t̄ addi f̄m rōz q̄ritat̄
qz tūc posset excedi. Ex h^o v̄ltra. Si i en
tib^o intelligam^o aliqd̄ inf^m i entitate i ac
tu illud d̄z itelligi p̄portioabilr̄ q̄ritat̄
imagine inf^m in actu. sic vt̄ ens illō
dicat̄ qd̄ nō p̄t̄ ab aliq̄ in entitate excedi
7 ip̄z v̄e h̄ebit̄ rōz totū 7 p̄fecti. totū qd̄e
qz h̄z totū inf^m actu in q̄ritate nulla p̄te
sui nec ēt̄ p̄te q̄ritatis talis careret̄ tam
q̄lz ps eēt̄ extra alia. 7 sic totū eēt̄ ex ip̄
fectis. sed ens inf^m in entitate sic nihil eēt̄
tatis h̄z extra: qz nec ē totalitas depēdz
ex aliq̄b^o ip̄fectis in entitate. sic. n. totū ē
qz nullā h̄z p̄te extrinsecā. qz tūc nō eēt̄ to
talit̄ totū. ita ē q̄uis inf^m in actu eēt̄ p̄
fectū in q̄ritate. qz s̄bi f̄m se totū nihil
q̄ritatis talis deest. tū cuilz p̄t̄ e^o deest
aliqd̄ q̄ritatis: q̄. f. eēt̄ in alia. nec ip̄z eēt̄
sic p̄fectū nisi qd̄lz eēt̄ ip̄fectū. S̄z ens
inf^m sic est p̄fcm̄. qz nec s̄bi nec alicui eēt̄
deest aliqd̄. sic ḡ ex rōe inf^m posita in 3°
p̄bi. p^o applicādo h̄z imaginatiōez ad ac
tualē in q̄ritate si essz possibil̄ v̄lteri^o ap
plicādo ad inf^m actualē in entitate
vbi ē possibil̄. Dem^o aliq̄le itellcū q̄l̄
p̄cedēdū ē ens inf^m itēsiue siue ip̄fectiōe
vel in v̄rute. Ex hoc possumus ens inf^m
nitū in entitate sic describē. qz ip̄z est cu
nihil entitatis deest eo^o q̄ possibile ē illō
h̄i in aliq̄ vno. Et h^o p̄ tato addit̄ qz n̄
pōt̄ in se realr̄. 7 formalr̄ per idēptatē
oēm entitatē h̄ie pōt̄ ēt̄ describi p̄ excel
sū ad qd̄cūqz aliud ens finitū sic. Ens i
finitū ē qd̄ excedit̄ qd̄cūqz ens finitū nō

D

fz aliquā decimāta pportōz: fz vltra oēs
 decimāta pportōz: vel decimābile vbi
 gra. accipiat hec entitas albedo. excedit
 ab alia entitate q̄ e scia in triplo. itez ex
 cedit ab aia intellectia i duple. itez a su
 pmo anglo: esto q̄ i cēplo: q̄licūqz p
 cedis in entib' sp̄ eēt dare in q̄ pportōe
 decimāta supmū excedit isimū n̄ q̄ ibi
 sit ppe pportio tal' q̄li vtunt mathema
 tici: qz nō pstat angel' ex aliq̄ iferioze cū
 aliquo addito cū sit simplicior: fz itelli
 gēdū e h' fm pportōez vtutis 7 pfectio
 nis sic e excessus i sp̄eb'. 1o mo p op^m
 ifinitū excedit i entitate finitū vltra oēs
 pportōem assignabiles. Ex h' sequit qz
 ifinitas intēsiua nō sic se hēt ad ens qd
 oī ifinitū tanq̄ qdā passio extrinseca ad
 ueniēs illi entit: nec etiā eo' q̄ vey 7 bo^m
 itelligūtur passiones vl' ppetares entis
 imo ifinitas intēsiua dic' modū itrisecū il
 li' entitatis cui' e: sic itrisecū: qz circum
 scribēdo qdlibet qd e ppetas vl' q. ppe
 tas ei' adhuc ifinitas ei' n̄ excludit: fz in
 cluditur i ipa entitate q̄ e vnica. vñ ipa
 entitate p̄cissimē accepta absqz. f. q̄cū
 qz ppetate vey e dicē qz aliquā magni
 tudinē p̄paz vtutis h3 sibi itriseca: 7 nō
 magnitudinē finitā qz ipa repugnat si
 bi: ḡ ifinitā. ipm etiā ifinitū p̄cissimē
 acceptū nō s̄b aliq̄ rōe ppetatis attribu
 tal' vt bonitatis vl' sapie p̄t p̄pari fm oz
 dinē cēntiale ad aliq̄ q̄ excedit 7 nō fm
 aliquā pportōez decimāta qz tūc est
 finitū. itrisec' ḡ mod' cuiuslibet ifiniti i
 tēsiue e ipa ifinitas q̄ itrisec' dic' ipm eē
 cui nihil deest: 7 qz excedit oē finitū vltra
 oēm pportōez decimābile. Et istō core
 lariū p̄firmat p dam. c. 7. vbi ip̄e vult
 qz cēntia dic' pelag' s̄be ifinitū 7 itermia
 tū. s̄ba ḡ fm qz h3 rōez oio pmi i diuis:
 7 vocat ab eo pelag' sic ipa e ifinita 7 i
 tmiata. sic at n̄ icludit i ea nec vitas nec
 bonitas nec aliq̄ ppetas attributal: ḡ ipa
 ifinitas e mag' mod' itrisec' cēntie q̄ ali
 qd attributū. Uiso de ifinito de h' qd
 arit' videam'. f. si rlo solū possz eē ifini

ta. h' ei nō e q̄rē si rlo sit eadē realit' ali
 cui ifinito de q̄ nō e du^m cōit qz realit' e
 eadē cēntie: nec etiā e q̄rē si rlo sit p idē
 p̄titate illō ifi^m. fz e q̄rē si rlo solū: h' e
 fm suā entitatē p̄paz q̄ est entitas ad al
 tez sit ifinita itēsiue ifinitate illi' entita
 tis: h' e si entitati ppe h' p̄ntitatis vt est
 entitas p̄pa h' p̄ntitatis sit ifinitas iten
 siua mod' p se itrisec': ita p se itrisec' qz
 nō tm rōe alicui' alit' qz sit realit' illi en
 titati idē: fz nō icludēdo aliquā entitatē
 nisi istā: imo circūscribēdo qdlibet p̄ter
 istā ad altez adhuc eēt entitas illa q̄ est
 ad altez itēsiue ifinita i seip̄a. Ex hoc
 p3 statū qz r̄nsio illa q̄ cōit dat nō e ad q'
 stione vt pote dicēdo qz rlo originis e i
 finitā solū qz cēntia e ifinita 7 illa rlo
 est cēntia. Nō enī q̄rit si sit p idē p̄tate
 aliq̄ res que sit solū ifinita: fz q̄rit an
 ipa p se pmo' sit illa res cui' mod' p' i
 trisec' sit ifinitas. Et iō si sic arguit: diui
 nitas e ifinita solū p̄ntitas e diuinitas
 ḡ rē. p3 qz arg^m nō pcludit qz maior est
 va de p̄dicatōe solū. mior at nō nisi de
 p̄dicatōe p idē p̄tatez. p̄ntitas e cēntas
 fm oēs: ḡ nō p̄t ferri p̄clo in q̄ e p̄dica
 tio solū qz nō p̄t maior idē p̄ntitas pcludit
 i p̄clone extremoz q̄ sit idē p̄ntitas eoz
 ad mediū in p̄missis. An ex alia de nca
 rio: 7 altera de p̄rigētū n̄ sequit p̄clo nisi
 p̄rigēs vl' vnio p̄rigens extremoz. Nisi
 aut i p̄clōe h̄iet p̄dicatio solū hui'. f. p̄
 nitas e ifinita nō habet ppo^m sic p3 p
 ite^m p̄ expositū: qz n̄ h̄iet nisi qz p idē p̄
 tate e res qdā q̄ e ifinita. Si at itēdas cō
 cludē p̄dicatōez solū 7 n̄ tm p idē p̄tate
 tē ibi eēt p̄mutatō p̄dicatōis idē p̄tate in
 p̄dicatōem solū: 7 iō i illatōe e falla' sic
 dictōis. p̄mutat enī q̄le qd i h' aliq̄d. i.
 itē p̄tat mediū qd e q̄le qd eē h' aliq̄d:
 qz sic ille ex me' oñte q̄le qd inferr me^m
 dicēs h' aliq̄d ita h̄ ex vi illatōis tal' p̄di
 catōis solū: itēdit itēre ac si eēt h' aliq̄d
 ex vi illatōis q̄ alit' nō tenēt. altera autē
 nō fuit nisi p idē p̄tate ḡ p̄mutatō p̄dica
 tōz p idē p̄tate solū vi interpretari vira

qz p̄dicatōez i p̄missis fuisse sōlē: s; nō ē ibi p̄dicatio formalis: qz nō pōt illa mī nor vīficari nīsi p̄ p̄dicatōem idēpticaz. Pōt autē breuī dīci qz p̄clo ista p̄nitās ē īfīnīta. p̄pe loquēdo non ē vā: 7 rō est ex mō significandī formali adiectiui: qz significat formā vt forma ē eius de q̄ dī p̄p̄t istā p̄p̄tate adiectiui nō pōt p̄dicari nīsi p̄dicatōe sōlē: 7 tūc inferēdo eaz ex p̄missis erit fallacia figure dīctōnis s̄m modū p̄us assignatū. si q̄ īfīnītum nō dī formali p̄dicatōe de p̄nitāte simplici p̄clo est falsa: sic q̄ intelligēdo p̄clo nē de idēptitate reali alicui īfīnīti ad p̄nitāte nūmō dī inferri hec p̄clo. s. qz p̄nitās ē aliqd qd ē īfīnītu: s; questio h; spālē difficultatē s̄m qz alio mō itelligitur. s. de īfīnītate q̄ sit formal mod' ītrī se' p̄nitātis s̄m suā entitatē.

De secundo articū

lo teneo hāc p̄cloz s; qz expositū ē. p̄nitās nō ē sōlē īfīnīta. Et ad h' sūt tres rōes. p̄ma rō sumit ex entis īfīnīti vnitāte. 2^a ex e' cōicabilitate. 3^a ex e' simplicitate 7 īcōponibilitate. Si qdē ens īfīnītu itēsiue ē vnicū īplurificabile 7 n̄ artatū s; cōicabile 7 cūctūqz īcōponibile. P̄ma rō sic formatur: nō pōt eē plura reali dīstīcta 7 sōlē īfīnīta. plures sūt rōes originis reali dīstīcte: q̄ nō sūt formalitē itēsiue īfīnīte: nec p̄ p̄ns aliq̄ illaz qz q̄ rōe vna 7 q̄libet alia maior p̄bat p̄ p̄pando ista pla īni se. 2^a p̄pado īfīnītu itēsiue ad entia fīnīta gnālīter 7 3^a ad itellēz 7 volūtātē spālī. P̄mo sic īfīnīto nībil dīfīcīe entī eo mō q̄ possibīle ē illud hū ī vno: s; oēm p̄fectōez simplici possibīle ē realit' 7 p̄ idēptitatē hū ī vno sūme p̄fecto. īfīnītu s; h; ī se realit' 7 p̄ idēptitatē oēm p̄fectōez simplici: s; nō h; ī se realit' 7 p̄ idēptitatē illud qd realit' ē dīstīctū ab eo: q̄ ab īfīnīto nulla p̄fectio simplici siue nullum p̄fectum simpliciter pōt esse realit' dīstīctum. esset autem p̄fectio simpliciter dīstīctū

cta realit' si esset aliud īfīnītum realit' dīstīctum. Habemus ergo ma. qz non possunt esse īfīnīta plura realit' dīstīcta. sed in p̄batione illa ma. scōa p̄portio videt esse p̄bāda. s. qz possibīle ē omnem p̄fectōem simplici per idēptitātēz haberi in summo p̄fecto. p̄batur q̄ sic: quia nībil est summe p̄fectū cui dīfīcīe aliqua p̄fectio simplici: qd p̄bat: qz nulla p̄fectio simplici est īcōponibīlis alteri p̄fectioni simplici: 7 si non pōt quēlibet haberi in sūmo p̄fecto: hoc esset p̄pter aliquam īcōpossibīlītātē earum. Assumptum. s. qz nulla sit īcōpossibīlis alteri. p̄batur p̄ rōem p̄fectionis simplici: quia enī ipsa ē melior in quolibet q̄ non ipsa: hoc est qz quodlibet īcōpossibīle sibi: sicut exponitur dīctum Anf. in rōne secūda p̄ncipali hui' articuli. si sint q̄ due p̄fectiones simplici īcōpossibīles inter se dicatur a 7 b crit in quolibet melius ipm q̄ non ipm. hoc est qz quodlibet īcōpossibīle sibi 7 ita erit melius b quod ponitur īcōpossibīle sibi: 7 pari ratiōne b si ē p̄fectio simplici erit melius q̄ a talis circulatio est īpossibīlis: qz tunc idem eēt īp̄fectius seipso. 2^a comparādo illa plura inter se. p̄batur potest illa maior p̄ h' qz plura bona excedūt ī bonitāte idem bonum vni: 7 hoc qm ī quolibet istoz pluriū est eq̄līs bonitas sicut in vno illoz. nūc autē si sint plura īfīnīta in quolibet eoz ē eq̄līs bonitas sic ī vno q̄libet eoz: ergo illa plura bona excedūt ī bonitāte illud bonū: 7 ita illud vni nō est īfīnītu. 7 si dicas qz sic argueret qz deus 7 creatura excedūt deuz non valet: tū qz quodlibet illoz pluriū nō ē equē bonū cū vno illoz: p̄ inde ē qz bonitas cuiuscunqz illoz alit' ab illo vno eminent' p̄tinet ī illo vno: 7 tō ipm cum illo bono acceptū nō auget neqz excessū facit sup illud bonū ī se oppo^m ē ī hypothesi: qz ibi vni bonū nō p̄tinet totalit' eminent' ī altero: qz h' ē p̄ rōem īfīnīti

Ex p̄p̄tōe īfīnīti ad alīa fīnīta gnālī ar
 guī sic: vñū īfī^m suffīcīēter īnat depēdē
 tīā oīm fīnītoꝝ 7 spālī p̄^m a q̄ depēdēt
 s̄ n̄ p̄t̄ pla suffīcīēntī īmiare depēdētīā
 ī eodē ordīe depēdētīe eīusdē depēdētīs
 q̄ nec pla eē īfīnīta. p̄bō ma. sic depēdē^a
 q̄cūq̄ ē rōe īp̄f̄ctōīs sic īmiare depēdētīā
 nō q̄līcūq̄ s̄ p̄^o: p̄uēt alicuī rōe p̄f̄e
 ctōīs. sūma at̄ p̄f̄ctō q̄ īp̄ossībile ē exce
 dī ē ī vno īfīnīto ītēsīue. Appet̄ et̄ illa
 mator̄ de facto: q̄ vnīca eēt̄na termīat
 suffīcīēter oēm depēdētīā cuiuscūq̄ de
 pēdētīs q̄ tā illā que ē ad p̄mā cām effī
 cīētē: q̄ illā q̄ est ad cām exēplare: 7 ad
 p̄mā fīnalē mīnor. f. q̄ nō p̄t̄ eē pla p̄^o
 īmīnātīa eandē depēdētīā. p̄bat: q̄ illō
 nō īmīnat suffīcīēter depēdētīā q̄ cīrcū
 sc̄p̄to suffīcīēntī termīnat illa depēdētīa
 q̄ tūc alīqd̄ depēdēt ab alīq̄ q̄ cīrcūsc̄p̄
 to nīhīl mīn^o h̄iet a q̄ suffīcīēntī depēdēt
 7 p̄ n̄s q̄ cīrcūsc̄p̄to ad hūc poss̄z rema
 nē ī suo esse. sed sī plura ī eodē ordīe
 possent suffīcīēntī termīare depēdētīam
 vno eoz̄ cīrcūsc̄p̄to ad hūc īmīnaret̄ de
 pēdētīa p̄plete q̄ ad alīez̄ 7 ita illud n̄
 termīnat. 7 parī rōe de altero argueret̄
 7 sic neutꝝ vel vtrūq̄ termīnat. **S**
 cut̄ q̄ p̄ma p̄bō ma. p̄cedit̄ ex hoc q̄ īfī
 nītū h̄z realī 7 vnītīue oēm p̄f̄ctōnem
 sīmplī: q̄ oīs tal̄ p̄t̄ h̄^o mō h̄z ī eodem
 sic ista p̄batīo p̄cedit̄ ex h̄^o q̄ īfīnītū h̄z
 ī se emīnēt̄ 7 p̄t̄īue oēm p̄f̄ctōez̄ lī
 mītātā: 7 ex h̄^o oēm depēdētīā entīs lī
 mītātī suffīcīēter īmīnare p̄t̄. 7 sic iste
 due p̄cedūt̄ ex hoc q̄ oēm est ī p̄mo ar
 culo de īfīnīto q̄ h̄z oēm rōez̄ entītātīs
 sīue oēz̄ entītātē eo mō q̄ possībile ē h̄z
 ab vno: q̄d̄ ē vel īdētīce p̄ p̄f̄ctōīb^o sīm
 p̄līcītī vel emīnēt̄ p̄ p̄f̄ctōīb^o līmītātīs
 Ex ista at̄ p̄p̄tōne īfīnītī ad alīa gnālī
 p̄t̄ arguī breuītī sic: In entīb^o fīnī ordīnē
 eētīalē ascēdēdo sp̄t̄ur ad vnītātē: 7 p̄
 n̄s necē ē illū ordīnē statum h̄zē ī alīq̄
 vno. īfīnītū aut̄ ītēsīue ē oīo sūmū 7 h̄^o
 s̄z ordīnē eētīalē: q̄ ē oīo vñū. 13° p̄bat
 ma. spālī ex ordīe īfīnītī ad ītelēz̄ 7 vo

lūtātē 7 h̄^o sic: ens īfīnītū ē oīm p̄^m ītel
 lect^o īfīnītī: 7 obīectū eī^o etiā bīfīcū: s̄z
 nō p̄t̄ eē eīusdē ītellect^o īfīnītī pla obīe
 cta p̄ma 7 bīfīca. Lōsīmīlī enī posset
 arguī de obīecto p̄mo 7 bīfīco volūta
 tīs. P̄mā p̄p̄sītīo p̄t̄ īntelligī de p̄mī
 tate trīplīcī 7 de q̄lībēt̄ ē vera: 7 fīnī h̄^o
 p̄ma p̄p̄sītīo cōtīnet̄ trīa mēbra. vna
 p̄mītās obīectī dī eē p̄mītās adēq̄tōīs
 q̄n. f. potētīa nō excedīt̄ illud obīm: q̄uo
 coloratū vel lūmīnosū dī eē p̄mū obīm
 vīsus. Alīo mō p̄^m p̄t̄ oīcī: vīrute cur^o oē
 alīud īntelligīt̄ vel cognoscīt̄ a talī īntellē
 q̄uo lux ē p̄mū obīectū vīsus. 13° p̄^m
 p̄t̄ oīcī p̄f̄ctōīs q̄d̄ ī se p̄t̄net̄ tāq̄ īfī
 mo p̄f̄ctōem oīm obīectoꝝ 7 vīrūtē p̄
 fīcīēndī potētīā. obīm aut̄ bīfīcū ē illud
 īn quo sūme p̄fīcīt̄ 7 q̄erāt̄ 7 satīat̄ ītelle
 ctus. Ex hīs trīb^o p̄t̄ accīpt̄ tres ma.
 nā īdē itē^o n̄ h̄z dīfīctīa adēq̄ta obā: q̄z
 nō p̄t̄ īn alīud obīm dīfīctū s̄ sūū obīm
 adēq̄tū: q̄z tūc īdē obīm eēt̄ adēq̄tū 7 nō
 adēq̄tū: 7 tūc potētīa excedēt̄ illud ī ope
 rādo cīrcā alīud ex eō dīfīctū. 7 etīam
 nec potētīa p̄t̄ h̄zē pla obīecta. q̄ p̄mītā
 te vīrūtīs q̄ est sc̄dō īntellectus q̄z nō p̄t̄
 eē q̄ vīrute a īntelligat̄ vl̄ īntellexīt̄ 7 ita
 b̄ 7 ex vīrute b̄ īntelligat̄ q̄qd̄ īntellexīt̄ 7
 ita a: q̄z q̄ a sūt rō īntelligēdī b̄ 7 econuer
 so ē cīrculātīo 7 ista cīrculātīo ē īmpōs
 sībīl. nec p̄t̄ etiā ītellect^o sūme q̄etārī īn
 duob^o ex eō dīfīctīs q̄z nō h̄z p̄ obō bī
 fīco 7 q̄etārīo illud q̄ cīrcūsc̄p̄to nīhīl
 mīnus q̄etārēt̄ 7 bīfīcārēt̄ s̄z cīrcūsc̄p̄
 to vno ad hūc eēt̄ ī alīo sūme satīat̄ q̄e
 tal^o 7 p̄f̄ctus q̄ īn illo nō poss̄z eē p̄f̄ct^o
 parī rōe nec ī alīo. Parēt̄ īgīt̄ tres ma.
 q̄z eīusdē ītellect^o nō p̄t̄ pla eē obā ex
 eō dīfīctīa p̄^o p̄mītate adēq̄tōīs: nec p̄^o
 p̄mītate vīrūtīs: nec p̄ma p̄mītate p̄f̄ctō
 nīs sic obīm bīfīcū ē p̄mū mīnor. f. q̄
 īfīnītū fōllīt̄ 7 īntēsīue ē p̄^m obīm īntelle
 ct^o oīvīnī q̄lībēt̄ īstoz̄ mōz̄. p̄bat: 7 p̄^o d̄
 2° p̄mītate q̄z q̄d̄ ē rō eēndī ē rō cognof
 cēndī īfī^m q̄cū emīnēt̄ p̄tīncat̄ ī se q̄d̄
 ībet̄ fīnī oēm entītātē etīam emīnēt̄

ptinet in se oēs cognoscibilitatē. sic at cō
tinēs vtrualr aliqd est et motū ad et' co
gnitionē. sic g' infim' intensiue qdēcūqz hz
rōz obiecti pmi respectu intellect' diuī
ni 7 h' pmitate vtrutis. Ex h' seqt' q' ipz
est obm' p' pmitate adēctōnis. qz sic
onsum est alibi in mā de intellectu diuī
no intellect' diuīn' nō hz obm' adequa
coe per abstractiōz ab oib' obiectis sed
rōe cōitate vtrut' ad oia per' obiecta. ali
as vilecēt' et' intellect' . qz possēt' imutāi
ab obō finito. qd' g' ē sibi p' vtrualr est et
p' adēctū. Ex hoc et' p' 3' p'imitas. s. p
fectiōis. q' est obiecti beatifici. qz in pfe
ctissimo obō 7 sūme p'itēre oēz pfectō
nē oium obiectoz sūme q'etaf. p'ficiē: 7
satiat: ipsa po': 7 ita beatificat. Confir
mat ista rō q' ad ma. 7 mi. qz sint pla i
finita d'isticta. a. 7. b. Intellect' diuīn' po
terit intelligē vtrūqz. alio qn alterū non
hiet rōz entis. neutru' at pōr itelligi nisi
actu p'phensiuo cū sit formalr infimū.
vnico at actu p'phensiuo nō pnt intelli
gi duo d'isticta h'ntia p'paz infimū. qz
vnica obm' intensiue infim' adequat vnice
p'phensiuo. g' intellect' diuīn' duob' acti
b' p'phensiuis intelligēt. a. 7. b. g' hz illos
hiet sil' duos act' qd' est ipossibile. quia
vnica p'phensio infinita 7 ifinitū adēct
vni intellectui ifinito vel nō sil' 7 ita suc
cessio vel muta' vel nunq' cū vtrūqz sit
infim' intensiue. 2' rō p'ncipalis de cōica
bilitate sic formalr. ois p'fec' sumlr est cōi
cabile. oē infim' intensiue est p'fec' simpli
cū. g' 7c. n' at p'petas psonalis ē cōicabil
qz ē formalis rō incōicabilr exndi. g' n'
p'petas psonalis est infinita intensiue. mi
nor est māifesta. qz nihil pōt eē magis
p'fecū q' q' sit infim' intensiue. p'ob' ma. p'.
qd' hz q' colligit' ex intētiōe an'f. mon. is
p'fec' simplr ē q' in q' h'ntē ipaz meli' est
ipsā h'ntē q' nō ipaz h'ntē. Dec' regla idiget
dupl'ca expōne. nō. n. intelligit' sic meli'
ē ipz q' sua nega' d'ictorie. qz sic qd'libz
positiuū eēt p'fec' simplr. qz qd'libz positiuū
ē simplr meli' sua negatōe d'ictio' oppo

sita. hz itelligit' ibi nō ipz p' q'cūqz sibi in
cōpossibili et' positiuē. vt sit sensus p'fec'
simplr ē in q' h' meliozi q'cūqz sibi icom
possibili. 2' intelligit' in q'cūqz nō p' q'cū
qz nā. sed p' q'cūqz supposito nō intell' gē
do vt est tal' nē vel talis. sed absolute ac
cepto vt ē tale suppo' p'cindēdo rōz nē
ē suppo'. h' p'z qz auro sic cōsiderato
vt hz nāz auri vel supposito p'siderato
vt subsistēs in nāz auri nō ē meli' n' auz
q' aurū. qz incōpossibile vt incōpossibi
le nō ē alicui meli'. destruit. n. enūtatēz
ipsi'. imo meli' sic ē auz eē auz q' qd'cū
qz incōpossibile nē auri. Est g' itellec'
p'pōis iste p'fec' simplr ē tal' q' in q'cūqz
supposito abso' p'siderato hz rōz suppo
siti nō deiminādo nāz in q' vel ē sit sup
po' meli' est ipz q' nō ipz. h' ē q' qd'cūqz
incōpossibile ipsi'. Ex h' seqt' p'po' q' n'
p'fec' simplr sit formalr incōicabil. p'. p'.
qz qd' ē formalr incōicabile ē formalr i
cōpossibile cuiqz alii cōsiderādo et' illud
sū rōe suppositi nō includē nāz ē illō
p'bat. qz qd' repugnat alicui cum vt sibi
repugnat destruat ipz vt sic n' est meli'
ipz q' nō tale. qd' at ē d' se incōicabile re
pugnat cuiqz et' sū rōe suppositi. g' nō est
meli' illi et' vt p'sideret sū rōe suppositi
q' nō ipz. Dem' g' istā ma. q' nulla p'fe
ctio simplr ē formalr incōicabil. 3' argu
it ex incōpossibilitate sic p'fec' simplr cui
cūqz cōpossibili sibi in eodez supposito
necio ē eadē reali. sic itelligē q' i abstra
cto accipiēdo hoc 7 illud verū ē dicē h'
est illud. Sed re' origis nō ē cuiqz p'possi
bili sibi in eod' supposito sic eadē. g' 7c.
minor ē manifesta. qz ista nō ē vā gnā
actiua est spira' actiua. maior p'bat idu
ctiue 7 rōe iductiue sic: nihil ē in d'ictis
qd' nō sit idē eēn' d'ine. imo et' 7 cullibet
eēntiali. ita q' p'siderādo vtrūqz i abstra
cto simplr verū ē h' ē h'. de eēn' g' 7 d' ef
fētialib' de qd' cōit' appet q' qd'libz sit infim'
formalr p'z ma. q' qd'libz eoz ē idē cuiqz si
bi p'possibili in eod' supposito. p'bat etiā
eadē ma. rōe sic. qz infim' n' solū ē n' p'po'

sed et oio incōpōibile cuſq; aliū. oē ei cō-
ponibile pōt ee p̄. 7 p̄ p̄ns excedi. qz to-
tū ē ma' ſua pte. Inſi' at nullo' p̄t exce-
di. q̄ est oio ſimplex 7 incōpō' 7 incōpōi-
bile. Si at aliqd' p̄poſſibile ſibi i eodez
ſuppoſito nō eet oio idē ſibi tūc ipz nō
eēt oio incōpōibile. qz tūc ſibi eēt aliq'
p̄poſitio ſaltē aliq' act' 7 potētie. Dēm' q̄
p̄mā pte ma. ſ. q' inſi' ē idē realr ei qd' ē
ſibi cōpoſſibile in eodē ſuppoſito. 2^a p̄
ma. ſ. q' ſic ſit idē q' ſit vā p̄dica' i abstra-
cto. vtp̄ta dicēdo h' ē h' p̄bat. qz cū p̄
dica' affirmatiua ſit vā rōe idēptitatis.
ois l' erit vā abstracti de abstracto vbi
p̄ abstractionē nō tollit rō idēptitatis:
vbi at p̄ abstractiōz tollit rō idēptitatis
nō ē vā: Ex' hec ē vā albedo ē color. qz
lz extrema ſint abstracta n̄ tñ ſit abstra-
cto niſi a ſbo alius nē. 7 illud ſbz n̄ ſu-
it p̄ciſa rō idēptitatis eoz extrēoz. ma-
net q̄ rō idēptitatis nē ad nām i' ſbo ex-
cluſo. Albedo at 7 muſica n̄ h̄nt idēpti-
tatē niſi p̄ accōs rōe ſbi. lz q̄ hec ſit vā:
albū ē muſicū p̄ tāto q' idē ſbz denoiat
ab vtroq; accōte tñ abstractione ſcā ab
i' ſbo qd' ſit rō idēptitatis eoz hec ē ſcā
albedo est muſica. p̄z q' p̄dica' i' abstra-
cto vā ē qn̄ extrēoz ē talis idēptitas q' p̄
abstractiōz nō tollit rō idēptitatis eoz
Mō qn̄ vnū extrēmū ē inſi' p̄ abstra-
ctionē a ſuppoſito nō tollit rō idēptita-
tis ad ipz. 7 h' cuiuſcūq; p̄poſſibil' ſibi i
eod' ſuppoſito. Et iō p̄p̄ inſinitatē vt iā
argutū est n̄ p̄t ee p̄poſſibilis in eodem
ſuppoſito niſi vā 7 p̄fecta idēptitate re-
ali. q̄ abstractione ſcā a ſuppoſito q̄diu
manet rō extrēmi inſinū formalr ſp̄ in
q̄cūq; abstractione manet rō idēptitatis
extrēmi ad extrēmū. 7 p̄ p̄ns vā p̄dica' i
abstracto h' est h'. Ex' iſta rōe p̄z gn̄alit'
q' qdā p̄dicatiōes in diuis ſi vē nō ſolū
in p̄creto: ſz et in abstracto. q̄ non ſi op-
poſiti de oppoſito. qdā vē in cōcreto lz
nō in abstracto. qz nō loq̄mur de illis q̄
neutro' ſi vē. vbi. ſ. extrema ſe oppoſita
qz nec p̄t ē ſi' nec p̄nitās ſiliatio. Vbi

at extrema nō ſi oppoſita ſz p̄poſſibilia
in eod' ſuppoſito ibi ſp̄ ad min' ē p̄dica'
vā in cōcreto ſic p̄t ē ſpirās: p̄t ē ingenit'
nō at in abstracto. ſic p̄nitās ē ſpiratio
7 tñ hec ē vā deitas ē p̄nitās. deitas est
ſpira'. h' nō ē niſi qz vinitās ē formalr i
ſinita. nō at p̄nitās nec ſpiratō. 7 iō ab-
ſtrahēdo a ſuppoſito deitate cū ſp̄ ma-
neat in ipſa rō inſinitatis ſp̄ manet ratō
idēptitatis ſimplr ad p̄nitatē 7 ad ſpi-
rationē. 7 iō manet rō vītatis affirmati-
ue p̄dicatiōis in abstracto. ſed p̄nitatēz
q̄ nō ē formalr iſinita abſtrahēdo a ſup-
poſito n̄ manet rō idēptitatis ei' ad ſpi-
ratiōz actiua q̄ et nō ē iſinita. qz neutrū
extrēmū ſm̄ p̄p̄az rōz ſui h̄z inſinitatē.
7 iō lz hec ſit vā p̄t ſpirat. qz eidē ſuppo-
ſito cōuenit vtrūq;. tñ abstractione ab i'
ſuppoſito ſcā. qz neutrū eoz ē inſi' non
ē vā p̄dica' in abstracto p̄nitās ē ſpira'
p̄er oppo' ſiſtis rō est. qn̄cūq; aliqb' ef-
ſeriale p̄dicat de aliq' cēntiali. vel p̄ona-
le de cēntiali vel cēntiale de p̄sonali. v'
pote hec ē vā ſapia ē p̄nitās. ſapia ē ſpi-
ratio 7 e'. qz abſtrahēdo a ſuppoſito
adhuc manet alterū extrēmū inſi' . ſ.
ſapia. 7 iō remanet adhuc rō idēptitad
extrēmi ad extrēmū ſcā tali abstractione
7 p̄ p̄ns rō vītatis in p̄dicatiōe affir-
matiua. ¶ P̄z q̄ gn̄alit' iſta maior q' nūq' ē
negāda p̄dica' in diuis p̄ idēptitatz ab-
ſtracti de abstracto niſi qz neutrū extre-
mū est formalr inſi'. ſicut hec est negā-
da p̄nitās est ſpira'. Cāca m̄ ma. iſtam
q̄re p̄dica' aliq' in abstracto in diuis ne-
gat. duplr ab aliqb' oē qz licz p̄nitās 7
ſpira' ſint idē realr tñ dōnt rōe. 7 h' ſuffi-
cit ad ipediendū talē p̄dicatiōē. Qz at
p̄bat q' talis oīa nō ſufficit qm̄ iſta est
vā ſapia est bonitās. Rūdet q' ſic attri-
butū po' nō ē attributū ſapie. Sic nec i
p̄poſito. Sed h' nō vī p̄abile. qz attri-
butū vt attributū dicit intētōz ſcōbam
vel rōnē aliq' rōis cāca illud de q' dicit'
Un̄ et nūerat 7 verū est dicē q' bonitās
7 ſapia ſi duo attributa. q̄ ſm̄ illud ſm̄

qđ e nūera nō est verū dīcē h' e h'. qz illud ē rōis. sed nō pp h' negat ista sapia ē bonitas vbi nō includit illud rōnis qđ nūerat in eis. q̄ a sili nō includēdo nisi illud qđ rei est. si oīo idē eēt in repinitas ⁊ spira: eēt hec vā pīnitas est spira ⁊ n̄ ista notō vel ppetas pīnitatis est notō vl ppetatis spiratiōis. Quēcūqz. n. si ead̄ re simplr in deo ipsa significata ē in ab abstracto ⁊ in oib' pme ipōis siue significanti' rē pme intētiōis p̄dicant de se inuicē in abstracto. ⁊ nō in noib' scđe i positiōis siue accepta s̄z aliq̄ noia scđe i tētiōis. sic p̄z in creaturis. vñ licz ista sit vā fortis est hō nō tñ rō fortis q̄ est singularitas est rō hois q̄ est vltias. Alii dicit al' ⁊ rōabil' vt vī ⁊ ad ppo' q̄ ppetates in ead̄ p' dīnt ex nā rei p̄ter p̄side ratiōnē intellect'. qz ad h' sufficit dīspa' ⁊ nō sint oppositē: ⁊ pp h' p̄dicā' vniū' de alia i abstracto nō est vā. Et h' iō qz illa dīstīc' ex nā rei est pp nō infinitatem h' ⁊ ill'. qz si h' vel illud eēt inf' n̄ est talis dīstīc' nec impedīret talis p̄dicatio.

Circa tertiu' articu

lū 5 p̄decā arguit quadrupl'r. p' sic qđ nō est p̄phensibile nisi ab intellectu inf' nito ē formalr inf' gnātiō illa vt gnā' est formalr incōprehēnsibile nisi ab intellectu inf' nito. q̄ rē. mī. pbat p̄ illud yf. 53. gnātiōnē et' q̄s enarrabit. qđ expōnēs hier. omē' p' sup mat. de gnātiōne et'na filij qđ inq̄t ipossibile p̄pha dixit af fatu rē. s̄z qđ ē ipossibile affatu ē icōphēnsibile ab itell'ū finito Cōfirmat ēt p̄ illō amb. p' de tri. c. 5. q̄rēs a te quō putas inquit filiū eē genitū. ⁊ sequit: mibi ipossibile est generatiōis scire secretū mens de ficit: vox silet: nō mea tñ sed angeloz: ⁊ supra cherubin ⁊ seraphi. ⁊ supra oēs sensū est. ⁊ pbat ibi qz scriptū ē. pax xpī q̄ erupat oēs sensuz: ad phi. 4. Ex hoc arguit ambro. ex quo pax xpī est supra oēm sensum quō nō supra oēm sensum est tanta generatio. ¶ Preterea ⁊ arguit

sic. ois actio adequata principio ⁊ imi' no infinito est formaliter infinita: gene ratio in diuinis est actio adequata prin cipio formalis infinito ⁊ termino infinito qz p̄n' est eētia vel memoria infinita. ⁊ p̄im' termin' est fili' qui est infinitus. termin' ē formalis est eētia cōicata. si ue notitia declarata. quoz vtrūqz est i' finitū. Et p̄z q̄ ista actio est vtrūqz ade quata. qz nō pōt eē nisi vnica huius p̄i cipi ad hunc terminū. ergo rē. ¶ Pre terea 3' rō subsistēdi est rō perfectissime essendi. relatio originis p̄ime persone ē rō subsistēdi. ergo est ratio perfectissime essendi. ⁊ per cōsequens infinita. qz esse in diuinis est formaliter infinitum. ¶ Preterea intellectus diuinus est forma liter infinitus. Alioqui nō cōprehendēt infinita essentia diuina de qua tactū est qōne p̄i' articulo p'. q̄ intellectus vt in tellectus eā cōprehendit. nō est aut' inf' nitus. nisi qz est idē eētie diuine que est p' infinita. sed p̄nitas est eadē illi. ergo p̄nitas pp eandē rōem est formaliter i' finita. Ad p' istoz quādo alicuius itel lectus est aliqđ p̄imum obm' p̄imita' virtutis per illud qđlibet aliud obm' in telligitur fm ordinē quē vnūqđqz obie ctū h̄z ad illud p̄n'. Ista p̄z ex rōne i' q̄ facta est in i'. q. articuli ⁊ de intellectu ⁊ volūtate. Ex' qm' alie' intellect' est aliqđ p' obm' p̄imitate virtutis immediat' itel ligit vtrūqz et' illud qđ est per idē illi q̄ illud qđ ē p̄ accūs idē illi. nūc at' itell' dīni est oīo idē obm' p' p̄mitate virtutis ⁊ adequatiōis sicut tactū est. eēt'. s. sub rōe eētie. n' q̄ personale est illi' intel lectui h' obm' p̄imū. p̄p̄inqu' tñ est p̄i' obiecto q̄ aliqđ creatū pro quāto q̄ est idē obiecto p'. ⁊ iō propinquitas in entitate. ⁊ per p̄ns in cognoscibilitate. Ad formā argumenti maior est vera sic. itel ligendo. q̄ si obiectū est incōprehensibile propria incōprehensibilitate est et' inf' p̄p̄a infinitate. sed sic maior ē flā. s. q̄ gnātiō illa vt gnātiō ē incōprehēnsibil

sed illa minor posset hinc vix intellectū p
accūs vñ fm aliqđ ꝑcomitas vel adhuc
7 magis ad ꝑpositū fm illud qđ ē rō i
telligēdi ipaz ipa eni nata ē hmo itelligi
ꝑ eēntiā tanqꝫ ꝑ ꝑ^m obiectū tā ab itellēu
diuino qꝫ bñō: qꝫ eēntiā vt eēntiā ē hñū
obñ tā illi qꝫ isti. ista autē rō itelligēdi
gnātōez ē icōprehēibil: 7 ita quātō pos
set dici incōprehēibil ꝑncipatiue siue
cāliter possz etiā dici ē cōprehēibil ꝑco
mitāter siue quātū ad illud qđ icludit:
qꝫ gnātio icludit cōicacōez eēntie qꝫ sit ꝑ
ipaz vel ꝑ naturā ꝑone ad ꝑsonā. Ista
autē cōicatio ꝑesuppositiue icludit ifini
tatē eēntie qꝫ ipa non posset sic cōicari
plūb^o suppositis nisi eēt ifinita: 7 iō gnā
tio ē incōprehēibil quātū ad ꝑsupposi
tū. s. cōicacōez eēntie qꝫ reqꝫit eē ifinitū
S; 5 istas rñsiones arguit: qꝫ sp restat
vis de ꝑpa rōne gnātōis vt gnātio ē ꝑ
qđcūqꝫ ꝑncipiū itelligēdi itelligat: 7 qꝫ
qd ꝑerigit i itelligēdo 7 cōicādo sp ip
sa i ꝑpa itelligibilitate sua vñ icōphēsi
bil ꝑ auctoritates adductas: 7 cuiuscun
qꝫ itelligibilitas ꝑꝑria ē incōprehēibil
illud ē itelligibile ifinitū. ¶ R^o possz di
ci qꝫ ꝑphēibile intellectui finitō ē necessa
rio finitū: 7 icōprehēibile illi intellectui
nō ē finitū: 7 sic ꝑcedit minor qꝫ gnātio
vt gnātio ē icōprehēibil intellectui cre
ato: 7 ita fm ꝑꝑram eēntiatē 7 ꝑphēsi
bilitatē nō est ifinita: s; ex h^o nō sequit
qꝫ sit ifinita: de qꝫ tanget i rñsione ad ꝑn
cipale argumētū: fm h^o g^o maior hui^o ar
gumēti ē negāda accipiēdo incōprehēsi
bile negatiue ꝑ nō possibili ꝑphēdi: qđ
ad h^o qꝫ eēt vā optet illud itelligē rñe. s.
ꝑ hñte quātitatē vñualē exēdentē se vl
tra oē ꝑphēnsibile vl oē ꝑphēnsibile ex
cedētē qđ nō est i ꝑposito. Ad 2^m adeq̄
tio dicit ꝑꝑe eēlitate duoz in eadē quāri
tate: 7 sic nō ē adeq̄tio in ꝑposito. Alio
mō adeq̄tio dicit nō fm quātitatē s; fm ꝑ
ꝑortōez: 7 sic dicit aliqđ adeq̄tū alteri qđ
ē sūme ꝑꝑortioari sibi. si ibi sit adeq̄
tio vtpote effect^o adeq̄^o cause qđ ē ꝑꝑorti

onat^o i rōe effect^o: licet ille nō sit simplr
sibi adeq̄^o eēlitate quātitatē. 1° mō il
luminario dicitur adeq̄ta soli qꝫ maior
eēt nō posset: s; lumē nunqꝫ sit eēle etiāz
fm ꝑfectionē quātitatē ipi soli: qꝫ ē ef
fect^o equocus. Ad formā: tūc maior est
vā de adeq̄tōe ꝑmo mō si illa eēt: sed sic
minor ē falsa: 7 ꝑcise vā de adeq̄tōe 2°
nec adhuc de adeq̄tōe illo mō qđ. s. ē fm
itensioē s; fm extensioē. qꝫ. s. vnuz ꝑn
cipiū gnāndi nō ꝑr extēdi ad aliā gnātō
nem qꝫ ad istā. Nō ē qđ adeq̄tio quātita
tiua: nec ē ꝑꝑe adeq̄tio fm ꝑꝑortōem
quātū ad itensioē s; tān quātū ad extē
sioē: 7 ita nullo mō icludit ifinitatez
quātā ē in illo cui adeq̄tur. ¶ Ad 3^m sic
tactū ē i ꝑcedētī q̄stione articulo 3° s; b
sistē ē equocū. vno mō accipit ꝑ ꝑ se eē
vñ sic loq̄tur aug. 7 dicitur c. 8. ois res ad
se s; b; sistit quātō magis deus. Alio mō
ꝑ incōicabilitē ꝑ se eē. s; qđ ē cōicabile in
telligit nō. q. s; b; sistens: s; qđ i inherēs s; b;
sistētī 7. q. modū inherētē habēs. ꝑmo
mō ꝑcedo qꝫ s; b; sistere formaliter dicit ꝑ
fectissimū esse 7 non dicit nisi eēntiam
fm aug. 2° s; b; sistere ꝑꝑe ꝑꝑonit ꝑꝑe
cte esse sed non formaliter icludit: s; tā
tum addit incōicabilitatē supra ꝑ se eē
ꝑmo mō acceptū: 7 illud sic ē rō s; b; sistē
di quod ē ratio icōicabilitē ꝑ se essen
di: 7 talis ē rō. rō autē eēndi icōicabilitē
non est ratio ꝑfectissime essendi. Ad vl
timū ꝑcedo qꝫ intellect^o est formalr infi
nitus ꝑꝑa ifinitate qđ est mod^o itiricē
sue ꝑꝑe eēntiatē. s. intellectualitatis vt
intellectualitatis: 7 tñ ꝑnitas nō sic ē in
finita. cū h^o tñ ꝑnitas est eadē realiter
eēntie aliqđ modo sicut intellect^o: 7 cum
additur qꝫ ifinitas intellectus est ꝑꝑo
ꝑter idēꝑritatem eius ad eēntiam. ¶
Rñō ꝑmum omātio in oīuinis vt ta
ctū est in ꝑma q̄stione est eēntia vt
eēntia: qđ fm dam. est pelag^o ꝑꝑter ꝑꝑre
hēsiōne oīm ꝑfectōnū diuiaz. ista ē ifi
nita nō tñ itēsiue i se: s; etiā vñualit ꝑri
mo 7 ꝑ se ꝑnēs oīa itiricēca: qđcūqꝫ

at illud cōtinet p idēptatē a^o sed n^o p^o
 oia. qz nec a se sed v^ote eēntie a qua ēt
 hz sua infīnitatē. Uides qz eēntia hz in
 finitātē r formalitē: r p^oam: r p^omā;
 qz a se. qz respectu oium dī pelagus: qz
 oēs perfectissime cōtinet entitatē intrin-
 seca vt possibile est eā cōtineri i vno for-
 malit. Ab hac at p^o sicut lz loq emanāt
 oia ordinate. p^o quid intrinseca eēntialia
 que nō dicunt respectū ad extra. 2° noti-
 onalia. 3° r vltimo creata siue extrinseca
 r qd lz emanans recipit illud pfectionis
 ab ea c^o est capax si sibi nō repugnat. r il-
 lius recepti cā. q. effectiua r p^omaria ē
 infīnitās eēntie. cā at siue rō formalis ē
 ipsa entitas p^oba cuius lz emanātis. eēnti-
 ale qz recipit ab ea infīnitātē formale. qz
 talis eēnt^o sufficit in rōe pncipij r funda-
 menti ad dandū talē q^oritatē r talis q^ori-
 tas v^otal ipsi nō repugnat sicut nec cō-
 cabilitas. ipsi at rsoni psonali cōpetit p
 eēntiā eē ad alterū: nec cōpetit sibi infī-
 nitās itensua p^oba. qz ipsa nō est capax ta-
 lis q^oritatis sic nec cōcabilitatis. Etia i
 genere pncipij formalis est stat^o. h^o eniz
 accipit infīnitātē illud nō qz h^o est h^o: r
 illud est illud. sicut hoc accipit cōcabili-
 tatē illud incōcabilitatē. qz hoc est hoc
 r illud est illud. repugnātia. n. formalis
 r nō repugnātia p^o reducit formalr ad
 rōz ei cui dī eē repugnātia. Tandē ab
 eēnt^o creature recipiūt entitatē finitā. qz
 talis sola eis ppetit. Ad formā igz argu-
 menti dico qz sola idēptas eēntie nō ē
 sola rō hndi infīnitātē formalr. sed ē rō
 sufficiens oi ei cui formalr nō repugnat
 infīnitās. formalr at repugnat relōni p-
 sonali vt pbatū est: r nulli eēntiali. Et
 si qras qre cōpossibilis est infīnitās huic
 r nō huic. pōt qri in oppo^o qre huic re-
 pugnat incōcabilitas ē huic nō qd oēs
 pcedūt. r est ead rō: qz in rōe pncipij
 formalis. qz. f. formalr h^o ē h^o r illud est
 illud formalr. qz at in rōe pncipij fūda-
 mentalis ipsa eēnt^o est vnū pncipij illi-
 mitatū a q multa si ordinate nata pce-

dere r qd lz in p^o istanti in q. q. emanat
 vel pcedit i esse. suā hz entitatē. h^o talē r
 illud talē. r huic sua entitas est rō repu-
 gnātie alicui: c^o tū illi nō est rō repugnā-
 tie entitas sua. Ad arg^o pncipale sic de-
 claratū fuit in p^o art^o infīnitās in enti-
 tate dicit totalitatē in entitate r per op-
 positū suo mō finitas dicit p^otal^o: atem
 entitatis. oē. n. finitū vt tale minus ē infī-
 nito vt tali: fm euclidē. 7. conclone. 4.
 ois nūerus mior maioris nūeri ps ē vel
 ptes. Hoc nō sic itelligendū est qz iste bi-
 nari^o sit ps illi^o marij: qz nihil est sic i oi-
 uinis. sed q^o ad p^oortiones oēs attendē-
 das i q^oritatib^o ille binari^o se hz ad illum
 mariū sic ps vel pres ad totū. qz sili mō
 excedit ab i^o mario sic excedit al^o binari-
 us ab a^o mario c^o ē ps. Ita dico h nulluz
 creatū est ps dei cū dē sit simplicissim^o.
 sed oē finitū cū sit minus i^o entitate infī-
 p^oformit pōt dici ps. lz nō sit fm aliq^o p-
 portione decimnatā qz excedit in infī-
 r h^o aliud ens ab ente infīnito dī ens p
 pncipatōz. qz capit p^o ill^o entitatis qz ē
 ibi totalr r pfecte. Hoc qz volo hie qz oē
 finitū cū sit minus infīnito est ps. cui qz re-
 pugnat eē ps vel excedi realr ab aliq^o ei
 repugnat eē finitū. nūc at p^onitati huic
 repugnat eē ps dinitatis illo^o vel excedi
 a dinitate. qz pp infīnitātē dinitatis pa-
 ternitas cū sit cōpossibilis sibi in codez
 supposito est simplr idē sibi. r p^o rōs re-
 alit^o excedi nō pōt nec ē ps n^o rōz p^o hie
 nō qz est finitā nec infīnita sic p^o pbatū ē
 qz sic finitū hz rōz p^ois mō p^oco ita in
 finitū hz rōz totū h^o. f. ex plenitudie q^o-
 titatis v^otalīs sue mensurās oē aliū vt
 mat^o p accessū ad ipz r minus p^ocessū. lz
 nec p^onitās hz rōz totalitatē. qz mēsurā-
 tio fz gradū quedā pfectiōis stat ad ali-
 qd p^o i ordie mēsuradi. qd ē eēnt^o abso^o.
 Dico qz breuiter qz p^onitās nec formalr
 est finitā nec formalr infīnita. Et cū ar-
 guis ex dīsiōne imediata entis in ista ēt
 anteq^o descēdat in. io. gnā. cōcedo bñ qz
 ista nō didunt ens vt iā p^octū ē ad aliq^o

gen. imo qd bz gen. r ens vt imediate in differēs ad. io. gnā est p̄cise ens finituz. finituz tñ r infi^m nō didunt ens nisi ens q̄tū. qz sicut fm p̄hm. j. p̄bi. finitū r in finitū q̄ritati p̄gruūt qd est vez de finitō r infinito p̄pe r q̄ritate p̄prie accepti ita ēr extēsiue loquēdo finitū r infinitū vt si passiōes entis cōueniunt p̄cise entī q̄to in se hñti q̄ritatē aliq̄ p̄fectionalē talis āt q̄ritas nō cōuenit entitati nisi q̄ p̄ōr eē p̄tialis vel totalis inī eētias. q̄ritatē. n. p̄patā ad aliā stati o3 excedē vl excedi r eē p̄tiale vel totale sic h loquimur de p̄tiali r totali: p̄nitās āt vt p̄nitās nō p̄ōt eē inī entitates totalis nec p̄tialis. Possz ēt dici q̄ q̄ritas v̄tialis nō cōuenit nisi entitati q̄dditatiue. vt. f. dīstīguūt ab entitate hypostatica. r p̄ p̄ns nec finitās nec infinitās. Jsta āt entitas lz sit in se quodā q̄dditatiua tñ vt ē tal est tñ hypostatica 3° dicit p̄ōr q̄ q̄ritas v̄tialis nō cōuenit nisi entitati abso^o. Sed ille due rñsiōes vltime p̄cedūt ali qua dubia de entitate hypostatica r entitate relatiua. q̄. f. n̄ hēant q̄ritatē v̄tūalē. Cūso de relatiōe origis in diuis se quē qd de relatiōibus cōib^o r est vnica.

Extrema equalitas i diuinis sit reſo realis. arguit q̄ sic. illa reſo est realis que h3 fundamētū reale r extrema realiter diſtincta. iſta ē h^o q̄ rē. p̄bō mi. ibi est magnitudo real. f. eētie. r p̄ſone reali^o ſūt diſtincte que dīcunt ad inuicē equales. Contra oīs reſo realis fundat ſuper actiōz r passiōz vel ſupra q̄ritatē. 5. meta. in deo nulla rlo realis fundat ſup q̄ritatē. qz f3 augu. 5. de tri. c. 2. de^o est magn^o ſine q̄ritate. q̄ n^o est ibi reſo realis niſi fundata ſup actionē r passiōē. talis aut̄ ibi est ſola re^o origi nis. equalitas aut̄ nō est rela^o origis qz eiuidē rōis in vitro q̄ extremo. Jtē eadē est magnitudo in tribus perſonis ſicut eadē eſſētia. q̄ extrema nō ſi reali^o diſtincta nec per p̄ns rela^o realis. Dic ſi tria vi

dēda. p̄mo ſi equalitatē i diuinis ſit aliq̄d fundamētū reale. ſcdo ſi ſit realis diſtincto extremo. 3° ſi illa equalitas ex natura rei inſit extremis fm fundamētum.

Primus articulus

habet tria. p^o vidēdum de fundamēto equalitatis in cōi. 2° quid poſſet assignari fundamētum equalitatis in diuinis. r ſi ſint plura fundamēta que r quor r 3° de quocūqz eoz ſi ſit ibi reale. p^o vidēf accipi a p̄ho q̄ fundamētum equalitatis ſit q̄ritas. ait. n. in predicamētis q̄ p̄p̄riū est q̄ritati fm eā equalē vel ineq̄lē dici. Jstud 2° notat fundamētum illius relationis. ſicut loquit. c. de qualitate q̄ p̄p̄m ſibi est q̄ aliquid fm eam diſtinctū vel diſtinctū. Jstud dicit de fundamēto equalitatis vel ſilitudis vidēf magis explicare. 5° meta. c. de adaltitud: equalitate. ſilē. idē f3 vnū dicunt oīa. eq̄litas quoz quātitas est vna. ſilē quoz quālitas est vna. idē quoz ſba est vna. h̄ ipē v̄ innuere q̄ nō ſola quātitas ē fundamētum equalitatis ſ3 requirit vnitas q̄ritatis. r tūc est qd gnālioz qdē p̄p̄ſita duplex vna an vnitas ſit formale in fundamēto eq̄litas. r ſi daret q̄ ſic an imediatioz q̄ ipſa q̄ritas e^o est vnitas. vel e^o. 2° qd an vnitas ſit per^o pertinēs ad fundamētū equalitatis ipoſtet per^o aliq̄d poſſ^o vel ſolū p̄uatiōz. vel negatiōz q̄ ſi dīceret ſola negatiōz ipoſtare r cū h^o eē p^o de fundamēto equalitatis ſiue tanq̄ rō p̄xima ſiue remota ſequit q̄ gnālī eq̄litas nō eēt rlo realis. Jsta cōcluſiōz generalē r iſtas duas p̄miſſas ex q̄bus ſequit nō o3 hic diſcutē qz trāſcendūt qdōz p̄p̄ſitā. cōcedentes. n. equalitatē eē alī bi relationē reale ad huc negat ſpālīter de equalitate diua. Eſto iḡ q̄ eq̄litas gnālīter ſit rlo realis vel poſitiua neſcio ſiue nō ad huc inquire ſi q̄ritum est ex p̄te eoz que requirunt ad relationē reale p̄nt ēr equē ſaluari in eq̄litate diua ſic i equalitate creata. De 2° in iſto articulo

.f. de equalitate in diuinis in spali quid sit et fundamētū. Illud videt augu. assi gnare 2° de fide ad petrū vbi loquens d tribus personis diuinis dicit. nulla iquit alterā pcedit eternitate. aut excedit ma gnitudine: aut superat ptate. qz nec filio p anterior aut maior est. Et pot addi aut et potētor. Illud dicitū Aug. proba tur ex dictis phi. qz si equalitas est fm qritate cū qritas p diuidat in conti^m et discretā in diuinis nō pot eē equalitas fz qritate discretā. qz nulla est ibi nisi tri nitas. q nō est nūerus. vel si est plalitas minor ps est quodā maioris. et ita ineq lia sibi. Quātitas at cōtinua didit i per manētem et successiua. in deo nō est qri tas successiua. est tñ aliq que est sibi cor respōdens q est qritas duratiōis. et illa ppe dī emitas. qritas permanēs in cre aturis dī cōiter magnitudo mol. et ois sibi corndens in diuinis dī magnitudo vtutis. Sequit g ex dicto phi dcm aug. q ad hoc q equalitas sit in diuinis aut est fm magnitudinē. aut fm eternitatē. 2° dicit aug. exponit. qz tunc ex dictis vī superfluere 3^m qd addit fm ptatem. Sz est rñsio q equalitas aliquoz attendit ppe fm aliqūd ei intrinsecū et ad se. ex pñtī tñ equalitas attendi pot in ppatōe a extrinseca. Unde ex psequēti ex hoc q aliqua forma aliqua habent in equali gradu sequitur q fm eaz possunt equa liter agere in compatione ad extrinseca equalitas ergo potestatis proprie nō est alia ab equalitate magnitudinis. et hoc ex equo distincta. sed est q. explicans qdā equalitatē magnitudinis. que. f. ma gnitudo est forme actiue. sic in creaturū que habēt equalē magnitudinem caloris habēt potētiā equalē calefaciēdi. sic g sunt tria cōnumerādo equalitatē que ē in cōpatione ad extrinseca cū equalita te que est fz intrinseca. ppe at et ex equo sunt tñ duo que sunt ad se et ad itra fz que atēdit equalitas. f. fz magnitudiez et eternitatē. Et forte propter ista Aug.

in replicando tñ modo ista duo repli cat. nō potētiā cū ait nō est pater filio anterior aut maior. nō dicit aut potē tor. Est etiaz aliud du^m circa illud dī ctum augu. quare nō scdm plura atē ditur equalitas. sunt enīz pater et filius equales scdm sapiētā: fm bonitatez: fz iusticiāz et talia. Respōdeo non sunt equales fm sapiētiam nisi vt habentes vnā magnitudinē. et iō fm quacūqz per fectionē essentialē sunt equales. sp pxi ma rō equalitatis est magnitudo illius perfectiōis. et iō per solā magnitudinem i telligit ipse quacūqz perfectiōē essentī alē. quātum. f. ad illud qd est fundamē tum equalitatis. qz nulla fūdat nisi sub ratiōe magnitudinis. De 3° in isto arti culo p3 q ad illud vidēdum o3 tria vid re. p1^o an magnitudo sit ibi ex nā rei: 2° an emitas. 3° an potestas. De p^o opoz tria videre. p^o qualiter magnitudo ponī possit in diuinis. 2° qz magnitudo ē ali cuius magnitudo. iō ad hoc q hēamus magnitudinē ex nā rei o3 p^o habere ali quid ex natura rei cuius sit magnitudo Et 3° an illa magnitudo ei sit ibi ex nā rei. vt sic p1^o istoz qd. f. est de magni tudine requirat tria ad hñdum cōplete propo^m. De p^o pbs. 5. meta. c. de quāti tate dicit. Sunt autē magnū et paruum et maius et minus et fm se et ad inuicem dicta quāti passiones fm se. trāsserunt et et ad alia hec noia. vlt dicere q ma^m et parū siue accipiant absolute. et fm se siue respectiue fm se cōueniunt qritati ppe dicte. translatiue autē alijs. Et hoc apparet satis per rōem quia nō negar3 pbs equalitatē esse indiuiduoz eiusdez spēi in quolz genere et in equalitatē spe cierū. et per pñs cū fm ipm equale et in equale nō dicant nisi fm quāritatē qri tas aliquo cōuenit omni enti cuiuscūqz generis. et per pñs licet magnū et parū fm eum sint passiones proprie quārita tis tamen translatiue accepta sunt tran scendentia et passiones totius entis.

aug. aut. 6. de tri. c. 7. ista magnitudine
 qua pbs dicit trāslatiue dicta dicit esse
 magnitudinē nō mol s3 bonitatis 7 pfe
 ctōnis. In his inq̄t q̄ non mole magna
 sūt idē ē ma^r eē q̄d mel^r esse. Patet ḡ
 q̄ magnū pmo^r s3 arit. ppe dcm : 7 s3
 aug. magnū mole nō est i deo nec i aliq̄
 spūali: s3 magnū trāslatiue t̄m p̄m: 7
 magnū bonitate 7 v̄tute vel pfectōe p̄t
 poni ibi: q̄ illō ē trāscēdēs pueniēs suo
 mō oi entī. Quātū ad 2^m ne de dubijs
 asserat certū. certū est q̄d ē ibi eēntia ex
 nā rei. q̄d etiā declaratū ē in primo arti
 culo p̄me questōis. Et statī ex h^o inferf
 3^m. s. q̄ ip̄a eēntia vt eēntia h3 ex nā rei
 p̄pa 3 magnitudinē 7 h^o p̄bat auctori
 tate 7 rōe duplici. auctoritas est dam. c.
 9. vbi vult q̄ eēntia ē pelag^r q̄dā sbe i
 finitū 7 iniminatū. eēntia vt sep: dcm ē
 dī ab eo pelag^r q̄dā. q. p̄ozitate 7 p̄mā
 p̄phensioē h̄ns oim 7 vt sic fm ip̄m ē
 ifinita 7 itermiata: sic ḡ ē ifinitas eēn^r
 vt eēntia. Ex his sic arguit: eēntia ē infi
 nita ex nā rei vt accipit ex aucte dam.
 q̄ vt ē pelag^r ē ifinita: 7 vt ē oino p^o ex
 nā rei dī pelag^r. ifinitas aut eēntie dicit
 magnitudo ei^r p̄pa: ḡ h3 p̄pam magni
 tudinē ex nā rei. minor: quatū ad aliqd
 satis p3: q̄ sicut quātitatiua ifinitas p^o
 prie dicit magnitudinē: imo extēsiue il
 limitatōem quātitatis p̄pe ita ifinitas
 intēsiua: 7 i pfectōe dicit sūmā pfectōez
 vel magnitudinē pfectōis. Per rōem
 arguit sic: ifinitas intēsiua puenit eēntie
 ex nā rei illa ē p̄pa magnitudo eēntie ḡ
 7c. maior p̄bat: q̄ sicut declaratur ē in
 questione p̄cedere ifinitas intēsiua non
 dicit p̄petatē vel passioē ei^r cui^r est sed
 modū intrinsecū ei^r circūscripta etiā qua
 cunq3 p̄petate. nulli ḡ p̄t puenire nisi
 cui ex na rei intrinsece puenit. p̄dō mī.
 q̄ entitati q̄d dicitatis absolute q̄ nata est
 h̄c rōem mēsure v̄l mēsuralis vel cōue
 nit finitū vel ifinitū cui ḡ repugnat fini
 tū ei puenit ifinitū. tal ē eēntia diuina
 Posset ḡ argui ad p̄bandū ma. p. h^o q̄

relatio rōis nō p̄t p̄petē ifinitas intē
 siua: q̄ tūc relatio rōis eēt pfectio sim
 plicit: ḡ nec ifinitas p̄t alicui cōpetē ex
 relatioē rōis s3 t̄m ex nā rei. 1° arguitur
 sic p rōem mod^o obiecti b̄fici vt obie
 ctū b̄fici ē: ē i re 7 ex nā rei. Ifinitas
 intēsiua ē talis mod^o i eēntia diuina ḡ ē
 ibi ex nā rei: 7 p̄ p̄m magnitudo. maior
 p̄bat ex pfectōe alicui^r act^o b̄fici q̄ vt
 mel^r capiat distinguat de duplici actu
 intellectus 7 h^o loquēdo de simplici ap̄
 p̄hensione siue intellectōe obiecti simpli
 cis: vnus indfni p̄t eē respectu obiecti
 ex̄ntis 7 nō ex̄ntis: 7 indifferēt etia re
 spectu obiecti nō reali p̄ntis sic 7 reali
 p̄ntis: istū actū frequētē expimur i no
 bis q̄ v̄ta siue q̄d dicitates rez̄ intelligim^r
 eque siue habeat ex nā rei esse extra in
 aliq̄ supposito siue nō. 7 ita de p̄sentia
 7 absētia. 7 etiā h^o p̄bat a posteriori q̄
 scia cōclusionis vel itellect^o p̄ncipiū eā in
 intellectu manet re ex̄nte 7 nō ex̄nte p̄
 te vel absente: 7 eā p̄t h̄i act^o sciēdi cō
 clusionē 7 itelligēdi p̄ncipiū: ḡ eā p̄t h̄i
 itellectō extremi illi^r a q̄ depēdet illud itel
 ligere p̄plexum p̄conib^o vel p̄ncipiū. iste
 actus intelligēdi q̄ sciētific^o dicit p̄t: q̄
 p̄uius 7 req̄su^r ad itelligēdi p̄ncipiū p̄t sa
 tis p̄pe dicit abstractiū: q̄ abstractū ob
 iectū ab ex̄ntia 7 nō ex̄ntia: p̄ntia 7 ab
 sētia. Ali^o act^o itelligēdi ē quez t̄m non
 ita certitudinalit expimur i nobis. pos
 sibil^r tamē ē talis q̄. s. p̄cise sit obiecti p̄
 tis vt p̄ntis: ex̄ntis vt ex̄ntis hoc p
 batur: q̄ ois pfectio cognitōnis absolu
 te q̄ p̄t cōpetē potētie cognitīue sensitī
 ue p̄t eminētē cōpetē potētie cognitīue
 intellectīue. nūc aut pfectōis ē i actu cō
 gnoscēdi vt cognitio ē pfecte attigē p̄m
 cognitū. nō aut pfecte attigitur q̄ nō i
 se attigē s3 t̄m in aliq̄ dīminuta vel
 dēriūata silitudine ab ip̄o. sensitīua at
 h̄c h̄c pfectōem in cognitōe sua: q̄ p̄t
 obiū attigere in se vt ex̄ns 7 p̄ns ē in exi
 stētia reali: 7 nō t̄m dīminute attigēdo
 ip̄m in q̄dā pfectōe dīminuta: ḡ ita p̄fe

etō ppetit intellectiue i cognoscēdo: s; nō
 possz sibi ppetē nisi cognoscēt exns 7 vt
 in existētia ppa pns ē vel i aliq̄ obiecto
 intelligibili emūnēt ipm p̄tinere de q̄ n̄
 curam ad pns. talē autē actū cognitōis
 de existēte vt existēs 7 pns ē h; angelus
 de se: nō tñ eni intelligit mīchael se eo
 q̄ intelligēt gabrielē si gabriel adnichila
 retur intellectōe. s. abstractiua: s; intelligit
 se vt exntē 7 vt exntē eūdē sibi: sic etiā
 intelligit suam intellectōem si reflectat
 sup eā: n̄ solū p̄siderādo intellectōez sic
 qdā obm̄ abstractū ab exntia 7 nō ex
 istētia: q; sic intelligit intellectōem alterius
 angeli si nulla intellectō e' eēt: s; intelligit
 se intelligē h' est intellectōem sibi inexistē
 tem: q̄ ista intel' possibil' angelo ē possi
 bil' simpliciter intellectiue nre: q; p̄mittit
 nobis q̄ erim' eōles angelis. ista inquā
 intellectio pōt ppe dīci intuitiua: q; ip
 sa ē intuitio rei vt existētis 7 p̄ntis. Ex
 ista distinctōe ad ppositū. Act' bñificus
 intellect' nō pōt eē cognitio abstractiua:
 s; nccō intuit' ua: q; abstractiua ē eque
 existētis 7 nō existētis: 7 sic bñitudo pos
 set eē obō nō exntē: qd ē impossibile ab
 stractiua etiā posset hūi l; obm̄ nō atti
 gatur i se sed i similitudine. bñitudo autez
 nunq̄ habet nisi ipm obiectū bñificum
 immediare ad se attingat: 7 h' est qd ali
 qui vocāt 7 bñ ipam intuitōem vīstonez
 faciale: 7 accipit ab aplo p' ad cor. i. z.
 vīdem' nūc p speculū in enigmate: tūc
 aut facie ad facie. Ex his pz maior q; si
 actus bñific' ē nccō intuitiū' ip' obiecti
 q̄ est ei' vt exntis 7 in exntia ppa p̄ntis:
 q̄ ois p̄ditio q̄ est obiecti p se bñifici ē ei'
 p se vt in exntia reali: imo vt i ipsa rea
 li exntia p̄ntis: ex q̄ habem' ma. pbatō
 mī. q. s. infinitas sit p se cōditio obiecti
 bñifici. null' itellēs nec etiā volūtas i ali
 q̄ obō pfecte dētat nisi sit i eo tota pleni
 tudo p̄mi obiecti quāta. s. possibil' ē p'
 obō: tal' plenitudo p̄mi obi itellēs vl' vo
 lūtat' nō p̄t eē nisi infinitas: q̄ nulla potē
 tia bñificabil' p̄t dētari i aliq̄ nisi sit infini

tū 7 p p̄ns infinitas ē p se p̄ditio obi dēta
 ti: 7 ita bñifici: ma. pbat p' q; cū po' nā
 līr iclīnat ad p' obm̄ suū. vbi autē nō ē
 plenitudo obi p̄mi: s; defect' plenitudi
 nis sibi nō est dētudo: imo po' vltēri' in
 clīnat vbi vltēri' ē rō p̄mi obiecti. Pro
 batio mī. cui nō repugnat infinitas illud
 nō h; totalē plenitudinē sibi possibilēz
 nisi sit infinitū. hoc pz q; sola infinitas
 ē sūma plenitudo ei' cui ē p̄possibil'. nē
 autē p̄mo obiecto tā itellēct' q̄ volūtat'
 infinitas nō est icōpossibil': q; siue sit ens
 siue vey vl' aliq̄ tale abstractuz ab oi
 bus siue p̄mū ens vel p̄mū vey qd vtu
 alit' p̄tinet alia pz q; infinitas n̄ repugnat
 sibi: q̄ nō h; totalē plenitudinē suā nisi
 hēat infinitatē. Sic q̄ quātū ad istum
 articulū de magnitudie habem' q; ibi
 sit aliqd ex nā rei cui' sit magnitudo vt
 eētia: 7 q; ei' sit magnitudo ex nā rei 7
 q̄lis magnitudo q; nō ppe fm p̄m: s;
 trāsūptiue 7 nō mol. fm aug. s; pfectōis
 Contra ista arguit sic. 5. de tri. c. 2. Idē
 inq̄t aug. ē illi esse 7 magnū eē: q̄ magni
 tudo trāsīt i eētia: 7 p̄sequēs nō ma
 net ibi magnitudo fm p̄p̄iaz rōez ma
 gnitudinis. nō aut fūdat eēlitate nisi s; rō
 rōne magnitudinis: nō dico mol s; vtu
 tis. R̄no dico q; oi p̄petate p̄ ipossibil
 le vl' possibile circūscpta ab eētia oluā
 na ipa h; p̄p̄a magnitudinē. s. p̄p̄az infī
 nitatē. h; eni gradū intrīsecū: sic res finī
 ta h; p̄p̄az finitātē: imo magis sic si cir
 cūscribas ab hōie oēm p̄petatē adhuc
 h; p̄p̄am finitātē in ordine entiu. sic q̄
 p̄cedo q; est idē deo eē qd magnū eē: 7 a
 liq̄ mō sic l; dīcē magis intrīsece q̄ deo
 iustū eē vel sapiētē esse: q; nō ita dīcē ma
 gnā p̄p̄etatem vl' attributū sic iustuz
 vel sapiēa. trāsīt ergo i ipm p̄p̄i sūmaz
 idēptitatē magnitudinis ad eētā cū i
 fers: q̄ nō manet fm p̄p̄az rōem magni
 tudinis: negan' ē p̄ntia: imo i creaturis
 sic trāsīt magnitudo p̄fectōis q; nō est
 aliud realit' ab eo cui' est: 7 tñ m̄az fm
 p̄p̄az rōem magnitudinis vt p̄p̄iunt

fūdamētū eq̄lītatis vel eq̄lītatis. Est ei vna species entū quātūcūq; imālis alteri sp̄ei imāli eq̄lis v̄l ineq̄lis fm̄ p̄fecti onē: q̄ manet in eam magnitudo fm̄ p̄fectōez vt fūdas istā eq̄lītātē: 7 tñ trāsīt ista magnitudo in eētīaz p̄ idēptitātē: qz ait aug. 6. de trī. c. 7. de ista magnitūdine idē est mai' eē qd̄ melius eē. boni t̄ as enim eētīalis q̄ vna sp̄es est melior alia nō ē res addita eētīe. Nō sūt q̄ op̄posita in diuinis imo nec i creaturis trāsire 7 manē si recte intelligat: trāsire p̄pter realē idēptitātē: 7 manē p̄pter p̄paz q̄ddītātē: nec seq̄tur: manet q̄ manet realiter dīstīctū: s; sic aliqd̄ manet qn̄ sua p̄pā q̄ddītās nō ē dīstructa siue p̄ corrup̄tione siue p̄ reductōem ad possibilitātē siue p̄ p̄fusione: p̄ trāsīt ignis i aquā 2° si p̄ potētīā diuinā resolueret i mān p̄mā fm̄ se manētē. 3° si ex eo 7 aqua gnētur mīxtū neutri' actualitate manēze nullo istoz modoz trāsīt aliqd̄ in diuinis 7 solo mō sic trāsire infert nō manē. Non q̄ seq̄tur p̄pter oppositū manet hoc ē in p̄pā 7 p̄fecta 7 plena actualitate: q̄ manet realit' dīstīctū: qd̄ declarari posset si eēt questio de alietate reali. sed ex h^o seq̄tur aliud dubiū: qz sicut se hēt magnitudo ad essentīā sic se v̄l hīc eq̄lītās ad idēptitātē. si q̄ magnitudo trāsīt in eētīā eq̄lītās trāsībīt i idēptitātē: 7 ita nō erūt tres r̄ones eōes i diuinis. s. eq̄lītās similitudo 7 idēptitās. Hic pōt p̄cedi q̄ eq̄lītās n̄ eque dīstīguīt ab idēptitātē 7 similitudine sic ista duo dīstīguītur int̄ se: s; q̄ eq̄lītās dīcat modū p̄puz v̄riusq; r̄onis ad h^o. s. q̄ tā idēptitās q̄ similitudo sit p̄fecta. Si enī p̄ impossibile p̄ hēt diuinitatē maiorē 7 filius minorē eēt qd̄ idēptitās ibidē. s; qz fun^m nō habēt eādē magnitudinēz nō eēt ibi p̄fecta idēptitās qz nō cū eq̄lītate. Cōsimilit' duo hīres scīaz maiorē 7 minorē sūt ali quo mō siles: s; nō p̄fecte siles: qz nō eq̄les in scīa i q̄ affīant. magnitudo igitur eadē cuiuscūq; fūdamētū siue idēptitātē

siue similitudinis dat cuiuscūq; idēptitātē 7 similitudini q̄ ip̄a sit p̄fecta eq̄lītās: q̄ dicit modū similitudinis: q̄ ip̄a sit p̄fecta 7 modū idēptitātē: qz q̄ ip̄a sit p̄fecta sic magnitudo eadē dicit modū fūdamētū s. q̄ ip̄a sit p̄fectū. Ultio i isto articulo vīso de magnitudīe vīdendū ē q̄ est vnitās q̄ vt p̄us dīcī ē vīdet requiri siue p̄ se siue q̄cūq; mō in fūdamētō eq̄lītatis Et ē sciēdū q̄ si vnitās magnitudinis alīcubi sit real' 7 realit' h̄ verissime ē real' qz hec vnitās ē numeralis siue singularis magnitudinis i duob'. in alijs non ē vnitās numeralis: s; alijs forte sit vnitās aliq̄ v̄lis siue r̄ōis de q̄ nō curo mō. tñ certū ē q̄ nulla vnitās veri' ē real' q̄ vnitās numeralis: 7 q̄ ista sit p̄pē i dō alīcui' cōis oib' p̄sonis dicit dam. c. 8. In oib' inq̄t creatis hypostasib' qd̄ diuersum ē re cōsiderat. cōitatio autē 7 copulatio 7 vnū r̄ōe siue cognitōe cōsiderare in facta vō 7 icōp̄zebēssibillī trīnitātē eō uerso ē. illīc enī cōe. qd̄ 7 vnū re cōsiderat. vniūq; enī hoz se h̄z ad alterz nī hīlomi' q̄ ad seipm̄. cognitōne vō ē qd̄ diuīū. Ad p̄positū ē etiā r̄ō: qz ex. io. metha. vnū 7 multa imēdiate diuīdūt ens: q̄ si ex nā rei in p̄re 7 filio sit magnitudo eētīe vt p̄batū ē illa magnitudo vel erit vna vel p̄les: nō p̄les qz nō alter' r̄ōis p̄z nec etiā p̄les eiusdē r̄ōis qz eadē eētīa numero nō est magna p̄libus magnitudinib' eiusdē sp̄ei v̄l r̄ōis: q̄ b̄re uī hēm' p̄clonē p̄mā hui' p̄mī articuli s. q̄ eq̄lītatis idīuinis. put dī fm̄ magnitudinē ē fūdamētū reale 7 ex nā rei quātū ad q̄libet qd̄ req̄rit ad fūda' eq̄lītatis: 7 h^o eq̄ sic in q̄libet fūdamētō cuiuslibet eq̄lītātē siue magis idīuinis. Restat nūc vīdē de eītīate. p̄z qd̄ q̄ ip̄a ē alīcui' qd̄ ē ibi ex nā rei: qz ip̄a ē eītīe vt eītīa. eītīa autē ē ibi ex nā rei. alio qn̄ nīb̄ eēt ibi eītīs ex nā rei. hēm' q̄ aliqd̄ ex nā rei cur' ē eītītas. s; o; q̄re an ex nā rei ueniat sibi eītītas vt eītītas: v̄ q̄ sic: qz sic infinitas intēsiua dicit modū

intrinsicū cēntie vt cēntie ita cēntitas vt
 cēntitas dicit modū intrinsicū exntie vt
 exntie: tunc cū ibi sit exntia ex nā rei.
 pari rōe mod⁹ intrinsec⁹ illi⁹ ⁊ h⁹ ex nā rei
 sicut mod⁹ intrinsec⁹ alter⁹: p h⁹ ē diony
 sius de diuī. nōi. c. 5. p̄is. 3. de⁹ nō qdā
 mō est exns: s; simplr ⁊ icircūscriptiue to
 tū eē accipit in seipō ⁊ p̄accipit: p̄p̄ qd
 dicit rex scloz: ⁊ seq̄tur: ip̄e ē eē exntib⁹
 ⁊ ip̄m ē exntiū: ⁊ exns an̄ sc̄la. ip̄e ē eni
 euū cuoz q̄ est an̄ sc̄la. Lōsili mō vī sibi
 attribuerē cuū cuoz p qd̄ intelligit eter
 nitas fm̄ q̄ ip̄e ē exns simplicitē ⁊ icircū
 scripte. **C**ōtra illud obijc̄it p̄ illd̄ boeciū
 5. de p̄lo. p̄sa. 6. vbi vult q̄ cēntitas ē in
 iminabil̄ vite tota siml̄ ⁊ p̄fecta posses
 sio: ⁊ silis snia hētur ab ansel. mon. 27.
 ⁊ fm̄ istā corrigēda ē snia. r̄icar. 2. tri. 9.
Carē inq̄t initio ⁊ sine ⁊ oi murabilita
 te dat̄ enū eē: sic supplēda ⁊ itelligēda ē
 ista snia fm̄ descriptōem p̄dictā in q̄ po
 nit̄ vita q̄ accipit̄ p̄ exntiā actuali p̄fe
 cta quō Joh. 5. sic p̄ h̄z vitā in semetip̄
 so sic dedit̄ ⁊c. h̄ ḡ ponit̄ tanq̄ ⁊ notatū
 q̄ q̄si s̄m̄ vl̄ s̄damētū cēntitatis: ⁊ illd̄
 certū est eē in deo ex nā rei sicut exntia p̄
 fecta: s; alia tria. s; terminabil̄ qd̄ exclu
 dit desirōez: ⁊ tota sil̄ qd̄ excludit succel
 sionē: ⁊ p̄fecta possessio qd̄ excludit depē
 dēntiā ⁊ participatōem. illa enī nō vī
 dentur dicē vltra vitā nisi r̄loem positi
 uā vel negatiuā. negatiuā quidē negati
 one terminatōis: negatōe successiois: ⁊
 negatōe depēdētie. et r̄loez positiuā po
 tētiālē vel aptitudinalē q̄ iminabil̄
 vī dicē posse p̄ se coexistē cūcūq; dura
 tōnē vel exntie tota siml̄ sine variatōne
 ⁊ successione posse coexistē cūcūq; p̄fe
 cta possessio a seipō existē ⁊ nō depēdē
 in exndo. Si ḡ hec ē p̄p̄issima descriptio
 cēntitatis quā iuenim⁹: ⁊ h̄ ē vnuz tm̄ ex
 nā rei. s; vita. 3. aut̄ q̄ p̄plet̄ rōem ei⁹ nō
 sūt ibi ex nā rei vt vī q̄ p̄ se ip̄oztāt vel
 negatōem alicui⁹ p̄fectōis extrinsecē vl̄
 r̄lonē aliquā aptitudinē vel potentialē
 ad aliqd̄ extrinsecū ⁊ nec sic nec sic est ali

qd̄ eoz ibi ex nā rei: ⁊ p̄ q̄nō nec cēntitas
 vt cēntitas erit ibi ex nā rei. **H**ec cōclō ⁊
 si p̄cedit̄ pōt̄ r̄nderi ad illud qd̄ arguit̄ i
 p̄trarium q̄. s; cēntitas sit p̄p̄us modus
 exntie diuine sicut infinitas essentie di
 uine: hec ē neganda q̄ si p̄ impossibile
 essentia diuina raptim transiret adhuc
 haberet tam essentia q̄ exntia modum
 intrinsicum. s; infinitatem intensiuam: s;
 nō haberet illa exntia cēntitatē p̄ quam
 intelligimus infinitatem duratiuā: q̄ vl̄
 tra infinitatē intensiuam non addit̄ ni
 si negatōnem deficiendī vel relatōnem
 ratōis potentialitatis. s; coexistēdi cū
 cūq; possibil̄: que relatō non est nisi rō
 nis. hoc p̄t̄ hoc modo quia si angelus
 annihilaret̄ cras nō h̄iet̄ aliū moduz
 intrinsicuz in nā sua q̄ si maneat i eter
 num sicut manebit ⁊ fm̄ aliq̄s sine suc
 cessione: quia illam negant̄ de euo: nō
 est ḡ possibile vltra infinitatem intensi
 uam cēntie vel exntie que infinitas dicit̄
 tur magnitudo siue sit huius siue illius
 intelligere ibi aliquā quantitatem q̄ sit
 ibi ex nā rei q̄. s; sit duratōis p̄petue: s;
 quicquid intelligitur super addituz ad
 dit relatōnem rationis vel negatōnis.
Terum est igitur q̄ exntia hēt modum
 sibi intrinsicum sicut essentia: sed illud
 non est nisi infinitas intensiua. eternitas
 autē vt eternitas siue iminabilis dura
 tio vt iminabil̄ duratio n̄ ē infinitas. **A**d
Dio. p̄cedo q̄ ex nā rei de⁹ ē exntia icir
 cumscripta: hoc est infinita intensiue:
 ita q̄ magnitudo proprie exntie est infi
 nitas: ⁊ ita esset si per̄ impossibilie de
 us statim desineret̄ esse. **S**ed quod ad
 dunt vltērius q̄ ip̄e est cuum cuozum
 hoc est eternus vl̄ eternitas verum qui
 dem est hoc: quia sua existentia habet
 repugnantiam ad desinere esse: ⁊ funda
 mentuz illius repugnantie est ibi ex na
 tura rei sc̄z existentia: sed formalis ratō
 repugnantie ad desinere esse siue sit ne
 gatio desitionis siue necessitas coexistē
 di cūcūq; compossibil̄: hoc vltra

illud qd est ex nā rei addit negatiōz im
 pfectiois ad respectū ad extra. nec dīo.
 dicit qd ibi ex nā rei est eū euoz sic est
 exnō. sicut hz aug. dicitm' deū eē magnū
 esse sapientē bo' rē. sicut frequēter dicit
 nō tñ pp h' o'z q' illi ex nā rei pueniat h'
 vel illud sine oi negatiōe vel rōne rōis.
Quātū ḡ ad istū articulū hī c' sit eini
 tas. s. exnō. De ista einitate an insit ex
 nā rei teneat alia via duaz dīctaruz i'
 que videt inquirēti pbabilior. De vni
 tate einitatis tanq' q'ritatis fundant' eq
 litatē r hoc s' rōe vni' nō o'z hīc alit' oi
 scutē q' dcm est prius de vnitae magni
 tudis. De 3°. s. ptate. ptas maxime im
 portat rōne ad possibile. r p' nō rōne
 rōis. qz sicut alibi pbatū est de' ad nōbil
 aliud a se pōt referri realr. si ḡ ptas vt
 ptas ponat fundamētū q' ad illud fun
 damētū nō est ibi eq'litat' ex nā rei. Si
 āt accipiat ptas p' i' h'z qd iste respect' dī
 de deo qd forte est voluntas qz illud est
 absolutū qd est p'cipiū oium possibili
 um. si voluntas vt volūtas ponat ibi ex
 nā rei de q' tactū est aliqd in p' qōe. sed
 q' illud fundamētū qd ē reale est ibi ex
 nā rei. sed tñ illud nō est fundamētū eq'
 litatis s'm ptatē vt absolute accipit. sed
 vt accipit s' rōe ptatis ad obā extrinseca
 Nā s'm volūtatē absolute p' r' filius nō
 si eq'les nisi h'z magnitudinem intrinsecam
 volūtat'is. r illud est p' h'z qd attēditur
 eq'litat'. nō āt 3°. h'z ḡ volūtatē vt 3° sūt
 eq'les. put volūtas est eq'lis p'ri' possibi
 lis. ita q' eq'litat' ptatis est sp' eq'litat' p'ri
 cipij vt p'cipij. r p' nō eo q' aug. inten
 dit assignare eq'litatē h'z ista 3° sp' includit
 tur in fundamētō eq'litat' 3° ptas vt po
 testas siue calitas actiua. r cū i' nō sit nī
 si rōis nunq' fundamētū qd assignatur
 3° eq'litatis est ibi ex nā rei. Sed obijct
 qz rō nō pōt fundari in rōne. ḡ nec eq'
 litas in ptate. p' pbat. qz si sic. eēt p'cel'
 sus in infim'. tū p' aug. 7. de tri. 3°. de qd
 relative dī est aliqd excepto relatiuo. ḡ
 o'z reducere ad aliqd absolutū. r o'z rō

nez fundari i aliq' absoluto. Diceret for
 te q' antecedēs nō est verū qz. 5. geometrie
 diffinit euclides pportioabilitatē sic. p
 portioalitas est similitudo h'z pportioem.
 Similitudo ista dicit rōnez formalr r est
 pportio r pportiois vt duoz fūdamē
 toz silium. pportio āt māifeste impor
 rat relatiōz. Sed q'qd sit de h'. Ad p
 postū pōt dīci q' rē rōis pōt bñ fundari
 in relatiōe rōis. sicut ista est vā loqndo
 de intētiōib' scōis gen' est spēs. hec intē
 gen' cōcipit s' intētiōe vlioz q' spēs qd
 est vlc. r p'cipit sicut dīns spē ab hac intē
 tiōe spēs r ab hac q' est dīa. r nō hīs
 sub se per' inferiora nisi nūero dīa. Nāz
 hec intētiō generis in colore r i' in aiali
 nō dīnt nisi nūero solū. fūdat' ḡ hec
 intētiō que est spēs in hac intētiōe que ē
 gen'. r rō h'z possibilitatis ē in relatiōib'
 rōis. qz ipsa rō pōt p'pari ad aliā. possuz
 āt relatiōz rōis intelligere r cā ad aliāz
 p'pare. ḡ i' 2° rō fundatur in relatiōe p'
 rō āt equalitatis que fundatur in pote
 state est tātum rō rōis sicut illud in fū
 damēto est tātum relatiō rōis.

De scdo articulo principali
 tria dico. p' q' eq'lit'
 tatis in diuis extrema si realr distincta.
 1° q' ipsa ēt requirit distinctiōem realez
 extremoz illoz. 3° q' ipsa nō qualitūqz
 requirit puta cōcomitanter. sed p'exti
 git illā distinctiōem. Primū p' qz p'one
 dīcūtur equales ista equalitate vna al
 teri. nō autē dī essētia equalis sibi vel p'
 sone vel ecōuerso. persona āt a persona
 distiguitur realr. 2° pbat per auctori
 tē hīl. qui dicit. 3. de tri. Similitudo sibi
 ipsi nō est. Si āt similitudo nō requireret dī
 stictiōem extremoz posset aliquid idēz
 eē sibi sile. sic est de idēpitate. idē. n. ē si
 bīpsi idē. p' eo q' idēpitas nō req'rit ex
 tremoz distinctiōz. Hoc āt pbat auctori
 tate aug. 6. de tri. c. 9. vbi vult q' in filio
 est h' equalitas. Si āt equalitas nō req'
 reret distinctiōem extremoz possz pa
 ter esse equalis sibi. r per p'ns cuz p' sit

por origine filio pma eqlitas eet in pic.
 nuc aut p tato dictu aug. e vez qz no e
 sibi eqlitas nisi in psonas distinctas: 7 to
 no e sibi nisi genito filio. In ipso q est p
 eqlitas 7 terminatiue q. f. p. e eqlis sibi: 7
 pma eqlitas. q. denoiatiue vl relatiue q
 f. no e ad iminu aliq sbsequete. 3^m p
 bat. f. q. distinctio pexigit roi eqlitatis: h
 pbat roe fudata i aueritate accepta. loh.
 5. piem suu dicebat deu eqlē se faciedo
 oco. 7 inuit tal demōstratō xps dicebat
 7 viffime piem suu deu ee: q se faciebat
 h° e se afferrebat eqlem deo. cōicatio at
 pfecta nē nō pōt ee sine cōicatioe ei in p
 pria sua magnitudine: 7 p pns nē sine eq
 litate in cōicantes 7 illū cui cōicaf: 7 q
 ipa cōicatio siue gnatio q importaf i h°
 q piem suu dicebat deu pexigaf ipi eq
 litati pbat p h° qz qlis ordo real eet in
 aliq si illa eēt distincta realit tal ordo e
 in ea vbi sūt eadē solū distincta roe. hec
 rō est sup sepe declarata. nuc at si cēn
 tie magnitudo differret realit ab ipa ef
 fctia: eēntia por eet realit magnitudine: 7
 p pns cōicatio eēntie cōicatioe sue ma
 gnitudinis: q qliscōq distinctio sūt in il
 la i pposito tali mō cōicatio eēntie erit
 ptoz cōicatioe magnitudinis 7 p pns
 eqlitate: qz nō est in altero extremo nisi
 fm magnitudine cōicata. 2° arguit ad
 idē qz plalitas eiusdē rōnis nccio fin: ta
 nccio pexigit plalitate alteri rōnis fm
 quā ipa deiminet. Ista sūt declarata i
 solutioe 2° qōnis. mō aut eqlitatis i pso
 nis diuis plalitas e eiusdē rōis 7 nccio
 fin: ta: q ipa pexigit plalitate alteri rōis
 p quā ipa deiminet ad certaz plalitatez
 Ista plalitas alterius rōnis p: exacta n
 pōt poni nisi in ppetate psonali. minor
 quātū ad pma pte f. q. eqlitatis i plōis
 diuinis e aliq plalitas. pbat: qz relatiue
 opposita nccio sūt distincta 7 p pns plu
 ra 7 cū rōes i eis sūt rōes oppositōnis
 ille eq vel multo magis erūt opposite 7
 distincte: 7 si idē nō pōt ee sibi vt. a. di
 ctū e fm hyl. multo magis eqlitas i vno

eqli e distincta ab equalitate in alio eqli.
 Alia ps ml. f. q. illa e eiusdē rōis satis e
 euidēs: qz sic e in qlibet eqlitate. 3° ps
 ml. f. q. e nccio finita p3: qz alioqui pos
 sent ee infinite eqlitates i diuinis 7 per
 pns nccio eēt. 7 si instet q maior ppo
 sito e va d plalitate reali 7 nō alia. si ac
 mino: sic accipiat plalitate eqlitatu esse
 reale in diuis tūc petit pncipiū. Lōtra
 h° maior e va de qciqz plalitate siue rei
 siue rōis. ml. etia pbatā e qlitūqz sit. f.
 q nccio e plalitas qz nō solū i rōib^o re
 alib^o nō pōt ee eadē rō real in vtroqz
 extremo s3 alia 7 alia: imo h° vez e i re
 latōib^o fm rōem. quāuis eni rōes rōis
 sūt diuinate entitatis respectu rōnuz
 realiū: nō in sua entitate hnt oppositōez
 7 distinctōem corrdentē sue entitati: vt
 p3 in ex^o satis pueniēt. rō eni e vt dē
 de deo e tm rōis: 7 tm ipa cā suo modo
 oppositōez 7 incōpossibilitatē tāta hēt
 ad cātū sicut pntitas ad filiūz. nō eni pe
 ritur dlo i mi. accipiēdo i mi. q ista sit
 plalitas realis: s3 tm accipit gnali q sit
 distinctio eqlitatis i relatiuo 7 suo corre
 latiuo qd vez e sine relatio sit realis si
 ue rōis 7 e plalitas nccario finita 7 eius
 dē rōnis. sedtur q dlo: q nccio pexigat
 aliquā distinctōez alteri rōis p quā de
 minef: 7 nō iuenit tal alteri rōis nec re
 alis nec rōnis nisi plalitas ppetatū per
 sonaliū. Juxta illud p3 correlatiū ppē
 qd rōes cōes dcludūtur de psonis i di
 uinis p rōes originis: sic dcm e in 2° ar
 ticulo p^o qōnis q p ppetates eēntiales
 dcludūt de psonis hnt^o illas ppetates
 psonales ppē qd vtpote p meoziaz pfe
 ctā ppē qd dcludūt de psona hntē tales
 meozia a se q sibi puenit dice vbi pfm
 7 p voluntatē pfcāz dcludūt q hntē eā a
 se puenit spirare: que admodū dcludēt si
 meozia differz a dīe: 7 voluntas a spira
 re: ita i pposito pōdo rōes pōales ad
 cōes e sūlis pccius qz si differret realit
 hie istā nāz eadē p gnatioz 7 ee idē vel p
 gnatioz hie magnitudine eadē 7 ee eqlis

sic p h° qd̄ ē a pducē b pfecte ipfca; ma
gnitudine demonstrat̄ eglitas a z b ita
vbi ē oia qliscūq; rōnis sp manēt idē or
do pceptū quātū ad noscibilitatē: 7 p
pns idem ordo scibilitatis.

Contra dicta i isto

arti. ob. duplr. p° 3 pcloez. 2° 3 illā itā
pbatōz de pexigētia illa. Cōtra p° sic
eglitā aliq; n̄ ē nisi rlo fm magnitudi
nes eorū dē pmesuratas ini se; n̄ ē q̄ eglī
tas eoz nisi fm plures magnitudines
adiuicē pmesuratas; q̄ cū fm magnitu
dinē eēntie dī ē psonaz eglitas cum h
nō possit eē plalitas rei; s; tm rōis o; q
magnitudo bis accipiat fm itellectū ad
h° q̄ fūdet eglitatē semel. s. vt i hac p° z
semel vt i illa; q̄ nō ē distinctio fūdamētī
q̄ reqrūt nisi per tm iteratā acceptōnem
itellō z ita rōis tm. Pretea for eiusdē
rōis nō distiguit nisi p distinctōem mē
ex. i. mēb. eglitas ē for tm z eiusdē rō
nis z vt acceptū ē i arguēdo nō ē ibi mā
aliq; q̄ nō ē ibi alia z alia eglitas; nō q̄ ē
h solū n̄ distinctio fūdamētī fm p° arg^m
s; nec distinctō rlonū oppositaz fm istō
arg^m. Pretea 3° pbat q̄ nec ē distinctio
extremoz iquātū sūt extrema q̄ tm req
rūt. nā extrēa n̄ sūt extrēa nisi iquātū
imīnāt rloez. nō at imīant nisi iquātūz
hnt fūdamētū eglitatē z iquātū hnt illō
nō distiguit. 4° z vltio. qd̄ pueni pso
nis diuis fm sbaz nō distiguit i eis. nūc
aut fm aug. 5. de tri. 7. qrim° s; qd̄ pū
sit eglī sili°. nō at fm h° q̄ ad ptem dī fi
li°. Restat q̄ vt s; illō qd̄ ad se dī sit eglī;
hec aug. bī q̄ hec mī. asūpra. s. q̄ eglitas
pueniat psois fm sbaz. Itaz q̄tuoz rō
nū 3° pfirmat pma; z 4° scōaz z pnt tā
gt. p distictō rōib°. Pzia rō vī eē fūda^m
vnt opiniōis z iō 3 illō qd̄ accipit i ea. p
fūdamētō. s. q̄ eglitas real reqrūt distin
cras magnitudies z pmesuratas. arguit
p° sic: Rlones q̄ fūdat in aliq̄ fūdamētō
vt ipm ē vnt nō magis reqrūt distinctō
nē ei° q̄ ille q̄ fūdat in aliq̄ nō vt vnu;

z h° loquēdo hincinde eglī. s. quātū ad
illud qd̄ ē eē relatōz realē s; relatōes ori
ginis fūdat̄ in eēntia diuisa nō vt vna
ita q̄ vnitas nō ē rō pprima fūdatī z re
latōnes cōes p oppositū fūdat̄ in fūda
mētō illo vt vnt ē; q̄ nō maiorē distincti
onē reqrūt i fūdamētō rloes cōes vt sūt
reales q̄ rloes originis. s; iste nō reqrūt
fm oēs; q̄ nec ille. Pretea eēn° fm se z
nō vt bis accepta fm itellcm fundat dī
stictas relatōes reales originis p tāto vt
vī q; ipa vt secūda in rōe pncipij cōica
riui z imini cōicabil est ifinita fōlir; sed
ipa vt quāta vntalit̄ ē ifinita fōlir; imo
ipa ē quātitas ifinita; q̄ pari rōe ipa vt
sic quāta p fūdare rloes cōes opposi
tas reales; z nō tm vt bis accepta p pfi
deratōez itellect°. Pretea qd̄ addit de
quātitatib° distinctis pmesuratis. Que
ro quid itelligit p illud qd̄ ipē dicit egl
litate realē nō eē nisi fm magnitudines
sic pmesuratas. aut eni p h° qd̄ est eē cō
mesuratas itelligit rō fōl eglitatis. aut
aliq̄ rō pua fūdamētāl. si p° ē manife
sta petitio; nō ē real pmesuratō; q̄ non ē
real eglitas. s; 2° nō vī pbabile q̄ sit rō
i fūdamētō psupposita eglitatis; imo cō
mesuratio actual vī eē postrior eglita
te q; vī ipoztare coexrētōez z applicatō
nē aliq; eglitū z modū talē extēdēdi si
ue hūdi quātitatē s; quā pnt coertēdi
z applicari ad hoc q̄ sint pmesurabilia
Un corp° xpi in eucharistia nō ē pmen
suratū alicui hūti quātitatē; s; nec pme
surabile potētia ppinq̄ sb eo mō q̄ hēt
ibi eglitatē. nō est q̄ arg^m aliq̄ a pōzi nō
est real pmesuratio; q̄ nō ē real eglitas.
Ad arg^m igif rīdeo q̄ si eēnt due ma
gnitudines q̄rū neutra aliaz excedēt hē
rēt tm vltra rōem quātitatis fūdat̄ egl
litate vnitate s; dīminutā z fm qd̄. qn̄
aut ē in duob° suppositis eadēz magni
tudo numero tūc cū distinctōe extremo
rū ē ibi vnitas simplr. hētur q̄ simplr ex
tremoz distinctio z simplicitē vnitas for
me fm quā referūtur: z ita ver° ē ibi il

lud qd reqrit ad relatōem cōem q̄ si nō
 eēt vnitas for:me i extremis nisi fm qd:
 nā relatio cōis h° h3 gnāle cū alijs q̄ rlo
 reqrit dīstictōem extremoꝝ: s3 h° hab3
 spāle q̄ reqrit vnitatē sūdānti: negāda
 ē ḡ illa ppositio q̄ eq̄litas nō ē real nisi
 fm plures magnitudines: imo illa q̄ est
 fm plures magnitudines ē fm qd eq̄lī-
 tas real: q̄ ē fm vnitatē magnitudinis
 fm qd: ḡ vbi ē vna magnitudo simpli-
 citer p̄t eq̄litate simplr 7 reale nō op3
 q̄ illa vnitas sit bis accepta vt rō sūdā-
 di: q̄ iterata acceptio nihil adderet ad
 illud qd ē rō sūdādi: s3 magi dīstrahēt
 t̄mō sufficit q̄ ipa realit sit vna habi-
 ta i extremis realit dīstictis. Ad 2^m de
 illa ppositōe maiore dīctū est in questi-
 one. 2^a. 7 exposita ē intentio p̄h. i. me-
 taphy. quō accipit mā 7 h° mō eq̄litas
 h3 mā: q̄ plalitas eq̄litaris nōcō p̄x
 igit plalitate alter^o rōnis fm quā nōcō
 dēminat ad certā plalitate: vt p3 i 3° cō-
 clusione istī articuli q̄ ē q̄ eq̄litas p̄x
 igit rōes originis. Ad 3^m cū dī extre^m
 inquātū extremū terminat pōt dīuersi
 mode itelligi ista reduplicatio vel q̄ re-
 duplicat relatiō qd dī oppositū vel cor-
 relatiū: v̄l reduplicat rō sōl vltima: q̄
 s. vltimate sōlī ē relatiō vel core^m: vel q̄
 reduplicat rō sōl nō vltima s3 sūdāmē-
 talis. q. p̄ua p̄mō 7 scdo maior ē vā q̄
 s. extremū inquātū extremū o3 realiter
 dīstingui ab extremo: 2° falsa ē: 7 soluz
 illo modo minor ē vera. vñ p̄batō q̄ ac-
 cipit q̄ extremū inquātū ē extremū ter-
 minat. Adhuc ibi li iquātū h3 tantā re-
 duplicatōem quātā p̄t 7 solūmō in 3°
 sensu p̄bat p h° q̄ iminat inquātū hēt
 i se sūdāmētū. Ad 4^m dīco q̄ hec p̄po-
 sitio fm qn sit cōpatio ad p̄dicatuz re-
 spectiū non sp̄ norat suum casuale esse
 rōem formale vltimatā inherētē p̄dica-
 ti: s3 cōius vel saltē cōiter norat ipm eē
 rōnem sūdāmētale. dīco enī for. fm al-
 bedinem esse similem pla. cum tamē al-
 bedo non sit rō for:malis proxima esse

dī similem pla. sed similitudo effendi
 similem sicut albedo effendi album.
 Pro tanto tamen hoc concedit quia al-
 bedo est rō fundamētalis similitudinīs
 dico r̄c q̄ aug. intelligit ibi q̄ eq̄līs est
 patri fili^o fm sbam q̄ p̄nitas 7 filiatio
 non sunt p̄prie rationes fundamenta-
 les ipsius equalitatis: s3 aliqd qd ē cōe
 eis 7 aliquid quod est ad se: quando er-
 go accipit in ma. illud quod dicitur fm
 sbam in personis non numeratur in eis
 ista est vera prout li fm notat proximā
 ratōem formalem: 7 sic minor est falsa
 nec ad intentionem aug. sed t̄mōdo i-
 telligit prout casuale huius p̄positio-
 nis fm: notat eē ratō fundamentalis re-
 spectu relationis q̄ p̄dicat. 7 si obijcia-
 tur quare ergo pater non dicitur pater
 fm sbantiam cum sbantia sit ratio
 fundamentalis respectu paternitatis 7
 immediat^o q̄ respectu equalitatis per-
 te. Dicit potest q̄ cum dicitur fm sbaz
 ibi accipitur sbantia prout est vna. ē
 autem fundamentū vtriusq̄ relationis
 vna qdē exis s3 nō vt vna imo vt vna
 in tribus est fundamentum equalitatis
 ipsa autem que est vna 7 non vt vna in
 tribus est fundamentum paternitatis:
 siue filiationis: imo vt secunda in ra-
 tōne p̄ncipij 7 termini cōicabilis qua
 si proximo fundat. Aliter potest dīci
 logice q̄ nihil dicitur vere competere
 alicui fm a si a sit ratio transcendens 7
 hoc siue rō formalis siue fundamenta-
 lis: vnde hec ē falsa for. fm colorē est al-
 bus. hec autē est vera for. fm albedinē ē
 albus: nunc autē essentia est ratio funda-
 mentalis paternitatis. est tamē trāscen-
 dens. est autē equalitatis ratio fundamē-
 talis non trāscendens sed adequata: 7
 ideo scdm logicam augusti. p̄prie lo-
 cutus est: vt hec sit vera aliquo modo
 pater secundum essentiam est equalis
 quō ista non est vera fm essentiam est
 pater: imo ista est vera fm memoriā
 est pater: q̄ ista ratio fundamentalis ē

adequata relationi illi. 2° dicitur his q^{ue} dicitur si in 2° arti^{culo} de p^{er}ig^o. Di. n. q^{ue} eq^ualitas n^{on} est aliq^uo reali^{ter} distincta a p^{er}sona^{rum} lib^{er}. sed iⁿ suo intellectu icludit illas 7as essentia^{rum} vnitate^m 7as sic deducit. In vnitate n^{on} est p^{er}siderare nisi essentia^{rum} 7as r^{ati}ones reales q^uo^{rum} sit distinctio. id est ad se n^{on} refert. nec re^{fer} ad alia^m r^{ati}onem p^{er} aliq^uo r^{ati}onem alia^m Lu. n. di^{ctum} q^{ue} p^{er}nititas opponit^{ur} relatiue filiaritatis opposito n^{on} est re^{fer} media ini filiaritatis 7as p^{er}nitate^m. q^{ue} isto re^{fer} multiplicaret iⁿ inf^{initum}. 7° iⁿ eo eq^ualitas vtriusq^{ue} ipoztat 7as f. p^{er}sonaz distinctio^{rum} 7as essentia^{rum} vnitate^m. q^{ue} ex h^{oc} si eq^uales q^{ue} si eius^{dem} siue vni^{us} magnitudinis. icludit q^{ue} eq^ualitas iⁿ suo intellectu 7as r^{ati}ones distiguete^m 7as essentia^{rum} vnitate^m. Lo^{quendo} tra istud: si. n. icelligat per se icludere 7as n^{on} t^{ame}n m^{ul}ti siue p^{er}igedo h^{oc} v^{er}u^m sim. p^{er} q^{ue} essentia^{rum} 7as re^{fer} n^{on} facit^{ur} p^{er}ceptu^m p^{er} vni^{us}. nullus. n. p^{er}ceptu^m vni^{us} est p^{er} se ad se 7as p^{er} se ad altez. eq^ualitas at^{que} v^{er}u^m h^{oc} c^{on}ceptu^m p^{er} vni^{us}. **P**roterea q^{ue} p^{er} icludit alia^m alius r^{ati}o^{nis} n^{on} est per ^{se} eius^{dem} r^{ati}o^{nis}. eq^ualitas at^{que} est p^{er} se vni^{us} r^{ati}o^{nis} iⁿ p^{re} 7as si. q^{ue} n^{on} icludit per se r^{ati}ones origis istaz p^{er}sonaz. q^{ue} ille r^{ati}o^{nis} si alius r^{ati}o^{nis}. Dico q^{ue} q^{ue} eq^ualitas fundam^{entali} ipoztat essentia^{rum}. p^{er}igitiue at^{que} c^{on}oztat r^{ati}ones personales. sed nec p^{er} se h^{oc} vel illud ipoztat. sed per se ipoztat r^{ati}onem aliq^uo est alteri^{us} r^{ati}o^{nis} a r^{ati}onib^{us} origis q^{ue} re^{fer} h^{oc} id est fundam^{entali} remotu^m q^{ue} a^{nt} re^{fer} h^{oc} fundam^{entali} p^{er}iquu^m. 7as fm hanc relati^{onem} c^{on}em p^{er}sona^{rum} p^{er}stitute p^{er} r^{ati}ones origis referunt. Et p^{er} h^{oc} ad ar^{tem} c^{on}cedo eni^m q^{ue} f^{er} eq^ualitate^m essentia^{rum} n^{on} refert ad se. neq^{ue} est f^{er} eq^ualitate^m p^{er}nititas refert ad filiaritatem. sed n^{on} sequit^{ur}. q^{ue} p^{er}nititas n^{on} est a^{nt} re^{fer} ab eq^ualitate. imo fm eq^ualitate^m refert p^{er} h^{oc} essentia^{rum} am 7as p^{er}nitate^m ad filiu^m. nec apparet p^{er}ba bilitas iⁿ ista p^{er}nitia eq^ualitas est re^{fer} a^{nt} ab illis origis. q^{ue} f^{er} illa vel id est refert ad se v^{er} re^{fer} ad r^{ati}onem opposita^m. imo q^{ue} plus est f^{er} p^{er}nitate^m nec refert id est ad se nec re^{fer} ad relati^{onem} opposita^m. sed relatiu^m ad c^{on}ozlatiu^m oppo^{nit} 7as sic est iⁿ p^{ro}posito. nisi q^{ue} ubi relatiu^m c^{on}stituit p^{ri}mo relati^{onem} q^{ue}

refert. hic autem t^{er}mⁱⁿu^m denomiⁿat a relati^{onem} qua refertur q^{ue}si aduentia^m.

De tertio articulo

dico q^{ue} ista re^{fer} q^{ue} iⁿest extremis istis iⁿest f^{er} fundam^{entali} q^{ue} est iⁿ eis ex n^{on} rei. Et h^{oc} p^{ro}bat duplici auctoritate euangelij 7as duplici auctoritate Aug. 7as duplici r^{ati}o^{nis}. p^{ri}ma auctoritas est Job. 5. p^{ri}ma allegata. p^{ri}ma suu^m dicebat est de^{us} eq^uale se faciedo deo. qua. n. necitate 7as realitate p^{er} genuit filiu^m ead^{em} genuit sibi equale dicete aug. 3° max^{im}u^m li. 3°. c. 2. vel 29. Si dicim^{us} inquit q^{ue} p^{ater} maior est filio. q^{ue} p^{ater} genuit filius n^{on} genuit. cito respondebo. iⁿ mo ideo p^{ater} maior non est filio. quia equale genuit filiu^m. 7as hoc iudei ceci^{li} iclererunt fm q^{ue} pertractat Eriso. sup Jo. 5. q^{ue} x^{ristus} iⁿ dicedo se filium patris dicebat se ex hoc est equale patri. Et hoc ite^{rum} probatur ex 2° auctoritate euangelij 7as 2° aug. illa euangelij est Job. 20. q^{ue} d^{icit} mibi p^{ater} maior omnibus est. 7as verbum Augu. huic c^{on}sonans est. 15. de tri^{nit}ate. c. 14. p^{ater} inquit genuit filium per omnia equalem sibi non enim scipsum integre perfecteq^{ue} dixisset si aut minus aut amplius esset iⁿ verbo q^{ue} iⁿ seipso. Ex istis formatur talis ratio. perfectissima comunicatio non est nisi perfectissimi termini comunicabilis 7as imperfectissima magnitudine sc^{ilicet} qua omnio sit equalis productus producendi. Si ergo ex natura rei est comunicatio illa iⁿ generatione diuina est necessario perfectissima sicut terminus perfectissimus comunicatur iⁿ magnitudine perfectissima qua datur filio q^{ue} est maior oibus sicut ipse dicit. sic ex natura rei data est sibi equalitas ipsi patri habenti eandem essentia^m iⁿ ead^{em} magnitudine. **H**uic concordat tertia auctoritas scripture q^{ue} est ad philo. sc^{ilicet} non rapinaz arbitrat^{us} est esse se equalez deo. Et cum hac tertia auctoritate concordat Augu. sup Job. omeⁿ. 16. sup illud eq^uale se facies deo

Sed non ipse se faciebat eque s3 ille illuz
 genuerat equelem. si ipse se faceret equalem
 deo cadet i rapina. Aug. vult dicere no se
 fecit equelem deo rapiendo vl vsurpado eqli
 tate s3 faciebat. i. assererat se eque deo p
 pter h° qd dixit se natu ex deo. vn dicit
 ibide xps equelem pti natu e. Cui sic illuz co
 medat apls. qd cu in forma dei eet no ra
 pina arbitrat e e eque deo: qd e non ra
 pina arbitrat nisi qd no vsurpauit eqli
 tate dei: sed erat i illa in q natu e vn pmi
 sit an. ecce inqt intelligunt iudei qd no i
 telligunt arriani qd dei filius ineqle pti di
 cut: nec iudei intellexerunt piem ee equez si
 lio: s3 tu intellexerunt i verbis qz tal pme
 daret fili qd eque eet pti. Ex oib° isti ver
 bis scripture 7 aug. vi hui q sic p nale ge
 neratoz cõcata e filio na eade 7 magni
 tudo sbe sic 7 equeitas. Ad pconẽ istaz
 ro pma e ista: si eet alia magnitudo in
 pte 7 in filio fm arrianos fili eet mioz
 pte minoritate q eet relatio realis 7 no
 tm ratiois. rones eni de pmo mo suda
 te sup quantu no vt vnu sunt reales: io
 magis vel eq si eade magnitudo cõcat
 erit equeitas real. 2° ro est q qsi pfirmat
 ista: qz no vi pbabile qd opp° ipsectu sit
 i entib° ex na rei. 7 no possit ibi ee op°
 pfectuz ex na rei: Nũc at equeitas e op°
 pfectu 7 ieqleitas op° ipsectu fm aug. d
 quantitate aie vbi loqt ad discipulu sic:
 equeitate inqt in equeitati iuris anponis:
 nec qsq e vt estimo huano sensu pdit
 cui illud no vedeat. Nũc aut in entib° e
 pfecta ieqleitas qz maioritas 7 minoritas
 ex na rei 7 real: qd vi irronabile q in ent
 b° no sit pfecta equeitas real 7 ex na rei.
 nusq aut e perfecta nisi i personis diu
 nis: qz nusq alibi est magnitudo pfecta
 Consiat possit argui de ideptitate 7 di
 uersitate: qz ideptitas e extremu siue op
 positu pfectu. e aut fm multos aliq di
 uersitas pfecta i entib° q sit relatio real
 q aliq ideptitas pfecta q sit relatio real
 nusq aut est ita pfecta sicut in psonis di
 uinis. illa eni q est ciusde suppositi ad se

no est relatio real. illa aut q e in creatu
 ris alterius ad alterz no e pfecta: qz non
 est ibi nisi diminuta vnitas. Ex his tri
 bus articulis pcludit soluto questõnis. si
 eni fm cõem sniaz relatio realis no req
 rat nisi ista tria. pmi sũdamentu reale
 qd. s. sit i re 7 ex na rei. 2° 7 extrema re
 alia 7 realit distincta. 3° 7 q ipa ex na rei
 insit extremis absq. s. oi psideatõe irel
 lect° vel absq operatõne potentie extri
 sece. 7 ista tria conueniunt equalitati in
 diuinis eque sicut cuiusq equalitati i
 entibus: vel magis vt patet de se in arti
 cul° premisiss sequitur qd hec equalitas
 erit relatio realis sicut alia quecunqz re
 alis 7 magis ista qd quecunqz alia. Ad
 primum argumentum principale patz
 ex prima sententia que ponitur de ma
 gnitudine in primo articulo: quia non
 est illa magnitudo mol sed perfectio
 nis: 7 sic deus est magnus fm augusti.
 non sine quacunqz magnitudine: quia
 esset contradictio nec per consequens si
 ne quantitate quacunqz: sed est magni
 vno modo sine quantitate. alio modo
 non. Ad secundum argumentum pa
 tet qd magnitudo no numeratur: respõ
 deo ad primam obiectionem contra di
 cta in scõo articulo. 3° arguitur sic: il
 la relatio non inest ex natura rei q eque
 inestet si inestet ex sola consideratione i
 tellectus circumscripta existentia reali.
 sed circumscripta per impossibile exi
 stentia reali diuinarum personarum
 posita tamen sola considerari in intelle
 ctu earuz: ad huc intelligitur equalitas
 quemadmodum nunc in entibus ratio
 nis intelligitur que non excedunt se fm
 suam entitatem: equeitas q personaz no
 necessario reqrit exntiam realez psona
 rum sic quin sine ea possit itelligi esse. ¶
 R° qd oio necessario psequitur aliqd siue
 exntis siue fm exntia psequitur illud vt exntis
 ita ipm vt itellẽm nãario psequitur illud
 vt itelligit vt quẽadmodu ad hoiez rea
 lit exntẽ psequit ipm ee risibile exnt ita si

telligat hō siue sit . siue non sit necario
intelligit risibile pñs ipz in intellectu nec
tñ sequit qz risibile nō sit et passio realis
ita hic pp necia z psecutionē equalitatē
ad supposita distincta in nā oīna siue i^a
eristant eq̄litas puenit eis exñter siue i^a
intelligant circūscribēdo exñtiaz vel ab
strahēdo ab exñ^o in intellectu psequit eq̄
litas. Ad formā ḡ argumēti dico qz i^a
maior q̄ accipit rōnē nō eē reale q̄ ppe
rit extremis hñtib^o oīo eē rōis pcedi p̄t
si itelligat qz eis tñ ppetēt vt hñtib^o esse
rōis. sed sic mior est flā. nō. n. tñ puenit
istū vt hñtib^o eē rōis lz eē reale rōis realr

Uiso de his q̄ cō
ueniunt deo p ppatōnē ad itra z
spālit de his q̄ ipōtāt respēm
psonē ad psonā restat vidē de his q̄ cō
ueniūt deo p ppatōnē ad extra. siue q̄
ipōtāt respēm dei ad creaturas. Et p̄
de respectu p̄t eē difficultas. vno q̄ ad
extremū cui puenit. 2° q̄ ad extremū si
ue oppo^m qd respicit. De respēu ad ex
tra q̄tū ad illō cui puenit duo s̄ q̄sita. p^o
de i^o extrēo in gnālī. 2° spālī p^o qd ē ista

Utrum deū eē oīpotentē pos
sit nālī rōe z necia de
mōstrari. Et h^o in gnālī intelligēdo non
descendēdo ad aliq̄ psonā i spālī. 2° qd
est spālī p̄pando ad vnā psonā. vtrum
vbū dei vel fili^o in dūnis hēat aliq̄ cālita
tē p̄paz respēu creature. Ad p^m sic p̄ce
dit. vī p^o qz deū eē oīpotentē possit nālī
rōe demōstrari. qz nālī rōe demōstrat
deū eē infinite potētē. ḡ z oīpotētē. añs
pbat. qz p̄hs pbat. 8. p̄hī. deū eē infini
te potētē ex h^o qz mouet tpe infinito. p
bo p̄nā. infinita po^o nō pōt ab aliqua
po^o excedi: nec intelligi excedi. qz tūc ali
qua possit eē maior i^o. z ita i^o nō est in
finita. sed oīs po^o q̄ nō est oīpoten^o pōt
intelligi excedi a po^o que est oīpotētia.
Ad oppo^m si pōt demōstrari deū eē
oīpotentē. ḡ z deū posse gnāre filiū: pñs
falsum. qz est mere credibile. z per pñs

nō nālī rōe demōstrabile. pñ^a pbat per
Aug. 5. maxi^m li. 3. c. 7. vbi arguit sic. si
p̄ nō genuit filiū sibi equalē aut qz non
potuit aut qz nō voluit. Et vltius argu
it si nō voluit eū inuidū dixisti. si nō potu
it vbi est oīpotētia dei patris. Vult ḡ ar
guere si p̄ nō potuit gignē filiū sibi eq̄
lē nō fuit oīpotēs. ḡ ex opposito si est oī
potēs p̄t gignē filiū sibi eq̄lē. z ita si añs
est demōstrabile z pñs. **P**retēa si sic
posset demōstrari deū posse creare oīne
creabile. pñs est flū. qz angelus ē q̄ddā
creabile z tñ nō p̄t demōstrari nālī rōe
vt vī qz angel^o sit ab eo creabil. qz p̄hs
sequens rōem nālē nō posuit intelligen
tias creatas a dō. imo eas necio a se po
suit. hoc est nō ab a^o effectiue. i. meta. c.
5. Vbi postq̄ oñdit sbām sepatā nullā
hie magnitudinē per hoc mediū. qz hz
po^o infinita z infinita po^o nō pōt eē i
magnitudie querit vtz ponēdū sit vnā
talē aut plures z decimiat qz plures. Est
ḡ nō solū s̄z ipm p̄ s̄ba imālis sed q̄cum
qz infinita z pari rōe est a se necia. hic
p̄mittendē s̄z due distinctiones necie. Et
2° iuxta mēbra distinctionis soluenda est
qd. **P**rima distinc^o est nō ex p^o posteri
o^z que est qz demōstrationū a^o est p̄pē
qd siue per cām: alia qz: siue per efficiē.
Probat ista distinc^o per rōem. qz omne
necium verū nō euidēs ex iminis hñs
tñ p̄nēxiōnē neciam z euidētē ad aliō
vt pñs necium euidēs ex iminis p̄t de
mōstrari per illud verū euidēs. nūc at
aliq̄ verū neciū nō euidēs ex iminis hz
cōnēxiōnē neciaz ad aliq̄ vezz accep^m
a cā z aliq̄ ad verū acceptū ab effectu.
nō solū. n. vītates de causis nō p̄nt esse
sine quibusdā veris de effectib^o. sed nec
e^o iḡ pōt aliq̄ verū deberi per aliq̄
verū euidēs acceptū a cā. z tūc pp qd
vel per aliq̄ verū acceptū ab effectu z
tūc qz. Et vī hic sequi correlariū qz p̄ri
cipia imediata siue euidēs ex iminis n̄
p̄nt demōstrari demōstratione qz. qd
si verū est tūc quedā media vera iter p^o

vera et conclusiones ultimas et soluz illa sunt demonstrabilia. quia per veravltima. qualiter autem verum acceptum ab effectu possit esse evidens et tamen veruz acceptum a causa non evidens patere potest: si aliquis consideret modum illum acquirendi sciam per mera. et 2° posteriorum per experientiam. quia per experientiam est frequenter notum de effectu. quia est ex multis singularibus acceptis a sensu et nullo modo scitur propter quid ita est. quia illud non habet a sensu nisi mediante ulterioze inquisitione
 2° distinctio est de omnipotentia. et illa presupponit confusum intellectum huius imminu omnipotentia: qui talis est. quia omnipotentia non est passiva sed activa non quocumque sed cetera per hoc habet quod ipsa est respectu alteri in eentia cabilis. quia non est calitas nisi respectu diversis simpliciter. quod est per respectu possibilis non generaliter ut opponit impossibile. nec etiam ut opponit necessario omnino a se prout convertit cum producibili sed respectu possibilis prout possibile idem est quod cabile. quia imminus potentie causatiue. includit et omnipotentia quam ad uniuersalitate non quidem ipsius potentie. non enim omnipotentia est quocumque per formaliter. quia non est per aliqua creature. Sed ista uniuersalitas est ipsius potentie non simpliciter sed respectu huius quod est possibile siue creabile. ut sit sensus omnipotentia est ipsa per actiua respectu cuiuscumque creabilis Et hoc potest intelligi dupliciter. vno modo quod sit cuiuscumque creabilis immediate vel mediate. alio modo quod sit cuiuscumque creabilis et immediate saltem immediate cause. hoc est nulla alia causa actiua mediante.

De secundo articulo

videndum est de demonstratione. et primo de demonstratione per quid. 2° de demonstratione quia. de demonstratione per quid si tres conclusiones. Prima est ista deum esse omnipotentem utroque modo accipiendo omnipotentia est verum demonstrabile in se demonstratione propter quid. 2°

conclusio istud verum est demonstrabile viatori stante simpliciter statu vice. 3° conclusio: illud verum non potest demonstrari viatori ex notis sibi naturaliter et de lege dei. de demonstratione quia si due conclusiones. Prima est ista deum esse omnipotentem omnipotentia respiciente immediate quodcumque possibile. licet sit verum non tamen est nobis demonstrabile demonstratione quia. 2° conclusio deum esse omnipotentem omnipotentia immediate vel mediate quodcumque possibile respiciente potest demonstrari a viatore demonstratione quia. sic ergo sunt. 5. conclusiones ex quibus integratur solutio questionis
 Prima conclusio probatur sic. illud est verum demonstrabile in se propter quid per aliud verum prius generaliter quod ex terminis suis habet quod sic potest demonstrari. tale est istud verum deus est omnipotens utroque modo ergo etc. maior patet. quia tale verum est in se quale est ex ratione terminorum. unde illud est in se verum notum per se quod ex rationibus terminorum est per notum. ex hoc sequitur quod tale verum in intellectu concipiente sic terminos sit per se notum. minor probatur. quia verum illud quod ex terminis suis est necessarium et mediatum ex terminis etiam habet quod in se sit demonstrabile propter quid. tale verum est istud deus est omnipotens utroque intelligendo omnipotentia. proba per 3. n. quod sit verum et necessarium. nec hoc hic probatur. quia de hoc non est questio sed tamen modo de modo quo illud verum possit ostendi siue innotescere. Quod est sit verum necesse est mediatum probat. qualis est ordo realis inter aliqua distincta realia. talis est ordo cognoscibilitatis inter eadem qualitercumque distincta in esse cognoscibili. nunc autem si est distinctum realiter inter voluntatem et primum ad extra est talis ordo realis quod natura habet tale intellectum et tale voluntatem. idem est sic potens respectu talium ad extra. quod alitercumque est hic distinctum spiritus est ordo cognoscibilitatis talis quod quia natura diuina habet tale

intellēm 7 talē volūtātē. iō h3 talē pōz que est oipotētia. p3 q̄ h° verū neūz h3 mediū 7 qd̄ mediūz. q2 intellēm vel volūtātē vel vtrūq3. Hoc idē. s. q̄ illud verū sit mediātū. p̄batur sic. q2 oē vcz neūm vel est mediātū vel imediatum illud at̄ nō est imediatū q̄ rē. p̄ba° mī. q2 notidale imediatū vi puenire eēntie q̄ illud qd̄ dicit resp̄m ad extra. vt hī ex solone p̄me qōis. nūc at̄ notidale nō ita imediate cōuenit eēntie diue sic ali qd̄ effētiale. sicut p̄bat in solutōe eiusdē qōis. q2 dicit cōuenit per h° mediū qd̄ ē perfecta memoria. q̄ multomagis oipo tētia q̄ dicit respectū ad extra. nō cōue nit deo siue cuiusq3 p̄sone diuine oio i mediate. Prima p̄bo istaz duaz possz hīe quādā declaratiōe anexaz. que. s. po° sit formalr oipotētia. vel magis p̄ prie loquēdo imediatū fundamētū resp̄ctu oipotētie. an. s. itellect° in deo an volūtās. s3 hī expla° nō est ad p̄positūz simplr neēia. q2 ex vtroq3 mēbro eque hī intētū. 2° sic intelligit q̄ viator. nīl hīs qd̄ repugnet statui vie nec simplici nec ēt ad tps p̄manēs cuiusmodi pontē raptus pauli p̄t hīe istā notitiā p̄ medi um pp̄ qd̄ oē est oipotēs. intelligēdo de vtraz oipotētia. hec p̄ p̄bat sic. In q̄ cūq3 intellectu p̄t hīi p̄ceptus simplex vtrualr includēs vitatē imediatā 7 vte ri mediatā. in i° intellectu hīi p̄t notitiā pp̄ qd̄ vitatis mediate. sed stāte simplici ter statu vie citra. s. oēz notitiā p̄manē tē vel transcūtē. que. s. repugnat statui vie p̄t hīi talis p̄cept° simplex vtrualr i cludēs istā oē est oipotēs. 7 ē vtrualr i cludēs suā imediatā p̄cedentē. q̄ rē. mī nor ista q̄tū ad h° q̄ aliq3 p̄ceptus sim plex vtrualr includit istā mediate aliq a° imediata. p3 ex h° q̄ in p̄batiōe p̄me cōclusiōis oñsum est istā cē mediatāz. Sed restat h° p̄bare q̄ talis cōcept° in i tellectu viatoris possit hīi stāte simplr statu vie. hoc est citra cognitiōē n̄ tū beatificā sed ēt rapt°. hoc at̄ probat p°

exemplo. 2° rōe. Exemplo sic: aliquid i telligat per accēs sicut intelligitur hō in telligēdo albū vl risibile. vltorius aliqd̄ intelligitur per se sed in vli vt intelligat hō intelligēdo aial. 3° intelligat aliqd̄ per ēt in particulari. sed adhuc quoda cōfufe. sicut inte° boiem anteq̄ intelligā diffinitioē. 7 quorcūq3 gradus ponat q2 licet primus gradus posset distingui per absolutū 7 respectiū vltimus tam gradus cognoscendi aliqd̄ incōplexum cognitiōe scientifica siue p̄uia sciētie est cognitiō diffinitiuā. q2 ipsa est cogni tio per° in particulari diffinitissima. ex cēdēs ēt illā cōfufaz cognitiōē de qua loquit p̄hs p° p̄hi. sustinent autē hec 7 noia ad rōem rē. Saltē in hac cognitiō ne diffinitiuā habet cōceptus euidēt 7 virtualiter includens oēs vritates ne cessarias d̄ tali obō. Ex h° arguit. Cognitiō diffinitissima p̄uia actui scie siue cō cept° maxime euidēt includēs vitates p̄icipiōz 7 cōclusiōnū qui p̄t hīi citra visiōē clarā siue cognitiōē intuitiuāz ē obiecti sufficit ad hōndum sciam de ta li obō. Sed quecūq3 cognitiō de deo q̄ sit citra visiōē clarā vel cognitiōē in tuitiuā est simplr possibilis statui vie. q̄ talis cōceptus pōt simplici hīi de deo stāte simplici statu vie qui sufficiat ad cognoscendū verū cōplexū. Huius syllā maior apparet exemplo iaz posito. 7 cū hoc ex quadaz diffinitioē inter intel lectiōē abstractiuā 7 intuitiuāz que po sita est questione. 6. articulo primo. Et breuiter hīc repetitur. quia et si cognitiō abstractiuā possit esse nō existentis eq̄ sicut 7 existentis tamen intuitiuā nō est nisi existentis vt existens est. Cognitiō autē hominis abstractiuā 7 diffinitiuā potest esse nō existentis 7 existentis. p3 ex dictis ibi: 7 patet ex se. quia ita habe tur si res nō existat: sicut si existat. ergo illa cognitiō diffinitiuā est citra cognti ones intuitiuāz obiecti diffiniti vniuer salis. mīnor ēt p3 ex dictis ibidem quia

sola cognitio intuitiva diuine essentie e
 illa que ponit hoicem extra statum vie.
 si simpliciter simpliciter. si ad tempus ad
 tempus. Quod pbatur est ex pto pba
 tur etiã ratione sic. de quocũq; obiecto
 scientie pot haberi cognitio simpliciter
 distinctissima abstractiua obiecti citra
 intuitiuã. deus aut est p^o obiectũ alicuius
 scie. q̄ de ipso pot haberi talis noti^o
 distinctissima citra intuitiuã. 7 p^o pñs
 ppositum. qz illa nõ poneret aliquem
 extra statũ vie. 7 tñ virtualiter 7 euidẽ
 ter est includens omnes vitates necessa
 rias de deo. pñs ma. omnis scia est de
 re nõ precise vt exñs est. quod intelligo
 sic. qz ipsa exñtia 7 si sit ratio intellecta
 in obiecto vl circa obiectũ tñ nõ neces
 sario requirit vt actualit^{er} pueniẽs obie
 cto inquantũ obiectũ est scibile. Istud
 pbat ex intentione phi. 7. meth. c. 13.
 Demonstratio inquit est necessarioz 7
 diffinitio scientifica. 7 nõ contingit sic
 nec sciam quandoq; sciam quandoq;
 ignorantia esse ita nec demonstratioz
 nec diffinitioẽ. supple qñq; ptingit eẽ
 talem quãdoq; nõ esse talem. Ex hoc
 cõcludit. palam aut ipsozum. s. singula
 rium coru ptilibiliũ neq; scia neq; diffi
 nitio. neq; enim sunt manifesta corru
 pta sciam habentibus cum a sensu ab
 cesserint 7 saluatis in aia ratioibus eis
 dem non erit demonstratio. neq; diffini
 tio. Intelligo sic rationẽ phi. qz si de cõ
 tingenti siue de corruptibili vt tale esset
 diffinitio vel demonstratio cũ illud tale
 possit qñq; eẽ qñq; nõ. saluata tñ rõe
 in aia sequit qz esset qñq; scientia de il
 lo obiecto qñq; ignorantia 7 qñq; de
 monstratio 7 quãdoq; nõ. qd est impos
 sibile. Ex hoc q̄ habeo istã ppositioẽz
 qz cum ratio in aia possit manere non
 manẽte exñtia actuali obiecti sequit qz
 exñtia non est p se rõe obiecti vt scibile
 est. qz rõe scientifica non pot manere ea
 dem in aia non manente eodẽ qd est p
 se scibil^{is} vt scibile est. siue autem scibile

possit existere in re siue non saltẽ ratio
 eius vt scibile est pot manere eadem in
 aia non manẽte existẽtia. Abstrahit q̄
 scientia ab existẽtia ita qz nõ includit
 eam in ratione scibilis. Juxta istã cõ
 clusionez haberi potest correlatiũ quõ
 theo^o potest eẽ scientia in intellectu via
 toris stante simpliciter statu vie. qz intel
 lectus potens habere pceptũ virtualit^{er}
 includentẽ omnes veritates de ipso ne
 cessarias ordinatas immediatius. s. 7 me
 diat^{er} potest de illo obiecto habere sci
 entiam ppletam. Sic autẽ potest intel
 lectus viatoris habere de deo. ergo 7ẽ.
 minor p3. qz distinctissimus conceptus
 subiecti theo^o qd est deus potest habe
 ri citra cognitionem intuitiuã. 7 ille cõ
 ceptus 7 virtualiter 7 euidẽt continet
 omnes vitates necessarias de subiecto.
 Contingentes autẽ non potest includere
 quia ille non sunt nate includi in ratio
 ne alicuius subiecti. Quocũq; enim ve
 ritas includit sufficienter in aliquo sim
 plici conceptu est necessaria. Tamẽ de
 contingentibus sunt quedãz veritates
 necessarie non quidem de actu eorum
 sed dõ possibilitate. 7 ille etiã modo pre
 dicto sciri possunt. vtpote deus est po
 tens creare. potens resuscitare. potens
 beatificare. 7 sic de alijs articulis fidei
 respicientibus ptingentiaz. nec vltra il
 lud verum necessariũ 3 de eo quod est
 deum posse est aliquid proprie scienti
 fice cognoscibile quantũ ad tale ppi
 um. Estet q̄ viator perfecte scientifice
 theologus. qui per conceptũ distincti
 simum diuinitatis possibilem haberi
 citra cognitionẽ intuitiuã cognosce
 ret ordinate veritates omnes necessari
 as. siue illas que sunt de intrinsecis que
 necio insunt siue illas q̄ sunt de possibi
 li cõpando adextrinsecã. Ex h^o sequit
 qz si poneret theologia eẽ pprie sciaz in
 qdã lumine citra lumen glorie 7 supra
 lumen fidei 7 illud lumẽ poneret talis
 cognitio siue cõceptus obiecti vera eẽs

opinio. Sed sic si vñ intellexisse qui po-
suit lumen. qz videt posuisse lumē in q
cognoscere obiectū. nō autē qd eēt for-
malis ratio siue formalis cognitio ipsi
obiecti sicut hic est positū. 3ª conclusio
est ista. qz hō viator ex puris naturali-
bus nō possit demonstratiue ppter qd co-
gnoscere istā deus est omnipotens. hoc p-
batur sic qz ppositio mediata non po-
test cognosci ppter quid nisi p propria
immediatā. nec illa potest simpliciter co-
gnosci nisi ex terminis. et specialiter nisi
ex rōne termini subiecti. quod. s. subie-
ctū. includit predicatum et ppter hoc
includit veritatē siue noticiā illius im-
mediate. **C**oordinatio ḡ sciētie ppter
quid nō est possibilis intellectui nisi ha-
benti pceptum d subiecto virtualiter et
evidenter includentem totā illam coor-
dinationē. sed talis pceptus de deo nō
est possibilis viatori ex puris naturali-
bus p statu isto. probatio huius. qz non
est sibi possibilis ex nālibus nisi pceptus
qui potest causari virtute intellectus agē-
tis et fantasmatū. nihil. n. aliud ē natu-
raliter mouens intellectū viatoris d le-
ge cōmuni. Istoz autē virtute. s. fanta-
smatum et intellectus agentis non potest
causari in nobis pceptus distinctus de
deo qui virtualiter et evidenter includit
veritates ordinatas vsqz ad istā deus ē
omnipotens vtroqz modo. Cuius pba-
tio dependet ex solutione questiois illi-
us. quō deus ē cognoscibilis a viatore
Sed nunc breuiter potest sic ostēdi. viator
habens cōceptum simpliciter et perfectissi-
mum ad quem attingit hō ex naturali-
bus nō transcendit cognitionē perfectis-
simam simpliciter de deo possibile metha-
physico. Cognitio enim fidei nō tribuit
conceptum simpliciter de deo. sed tantū
inclinat ad essentiendū quibusdā pple-
tis que nō habent euidētiā ex termi-
nis simplicibus apprehēsis. et p pñs p-
fidem nō habet conceptio simplex tra-
scendens oēm pceptum simpliciter apud

metaphysicū. Hoc etiam patz. qz me-
taphysicus infidelis et alius fidelis eun-
dem pceptū hnt. Cum iste sic affirmās
de deo. ille vero negās non tm dicitur
sibi inuicē ad nomen sed etiam ad intel-
lectum. **N**unc autē pceptus simplex p-
fectissimus ad quē attingit metaphysicu-
cus de deo nō includit euidētiā verita-
tes ordinatas ad istā deus est omnipotens
vtroqz modo. qz phy multi attingētes
vt supponit ad conceptus pfectissimos
possibiles viatori ex nālibus de deo. ad
noticiā huius veritatis attingē non po-
tuerunt. qd tm fuisset eis possibile si ta-
lem pceptum simpliciter habuissent. imo
fuisse eis. q. necessariū. quia ex virtute
illius vidissent illam veritatē. q. imedi-
atam. et vterius applicando per illam
ex ista necessaria deductione sciuisent
veritatē illam mediata. **P**robat hoc
aliter. qz primū pncipiū ad quod attingit
metaphysicus et hoc pceptū de deo
non est sibi notū nisi tm quia. esset autē
notum sibi ppter quid si posset habe-
ri cōceptio de deo virtualiter et euidētiā in-
cludentē veritates ordinatas de deo. ḡ
7c. **P**rima ppositio qz metaphysicus
non attingit ad pncipiū pceptū d deo
magis notum qz quia. pbat. qz pmissa
media ad pcludendū quocunqz pceptū
de deo est aliqua ppositio particulari af-
firmans de ente particulari aliqz predi-
catum qd ppetit enti creato. et ex tali p-
missa pcludit metaphysicus de ente p-
ticulari pdicatū pceptū de deo. vtpote
si arguit aliqz ens ē cātum. ḡ aliqz ens
est cā non cātā. vel aliqz ens est finitū
ḡ aliqz ens est infinitū. vñ aliquod ens
est possibile. ḡ aliqz est necessariū. Oēs
iste p. pbant p h. qz pditio imperfecta nō
inest alicui enti nisi alicui enti inest con-
ditio pfectior. cum imperfectū depēdeat
a pfecto. Oēs iste pñe nō pbant alicū
nisi quia. sicut manifestū est. **C**ontra
illud obijcit. quia cum voluntas sit me-
dium ad pcludendū omnipotentia de

deo. et hoc demonstratione propter quid. sicut dictum est in prima probatione prime conclusionis. et intellectus viatoris potest cognoscere ibi esse voluntatem. imo esse primam et perfectissimam voluntatem. sed per hoc medium potest cognoscere propter quid omnipotentiam in deo esse. Item omnis propositio vera et necessaria de extremis habetibus conceptus simpliciter simpliciter est se nota. talis est illa que affirmat de deo passionem aliquam. § 72. Præterea passiones note de ente naturali concludunt aliquas perfectiones de deo. quia imperfectio in mobili concludit de primo motore perfectiones physice sed potest attingere ad cognitionem habendam de deo. quia per effectus naturales non videtur quod cognitio metaphysici possit transcendere physica si metaphysicus possit tamen habere cognitionem quia per tales effectus. Rationes ad ista queere alibi.

Jam consequenter

videndum est de demonstratione quia primo videndum est de omnipotentia immediata respectu omnis possibilis. ubi primo intellectus illius immediationis exponetur 2º positio phorum videbitur. et 3º quid sit tenendum. De primo sicut mediatio cause respectu effectus potest intelligi dupliciter vel scilicet quia causat per causam mediam. vel quia causat mediante aliquo effectu. Non enim omnis effectus medius ad alium effectum est semper causa illius effectus. ita potest intelligi immediatio cause active. vel excludendo causam actuam mediam vel excludendo effectum medium priorem illo effectu. De utraque immediatione simul. dico quod non solum philosophi. sed etiam theologum negaret deum esse omnipotentem immediate. quia non conceditur deum posse causare relationem nisi per vel durationem vel naturam quando fundamentum et ita non potest in quocumque effectu immediate. sic quod nullo effectu. quod medio prius natura creato. Est ergo difficultas de immediatione ut excludit solutio

do causam efficientem mediam. et intelligendo effectum generaliter siue illa causa mere in cando attingat effectum principalem siue tamen aliquem effectum priorem vel disponentem ad illum. 2º. scilicet de positio one phorum. circa hoc philosophi vident sentire non solum quod non sit demonstrabile deum esse omnipotentem immediate sed etiam quod hoc sit impossibile. Et videtur per eos in ista propositione stare per necessarium et omnino perfectum ad nihil immediate contingere se habet. hoc probatur. quia nulla novitas seu contingencia potest assignari in principio immediate a tali principio. non enim quia illud principium aliter se habet. cum sit simpliciter necessarium. nec quia illo uniformiter se habente aliquid aliud requirit vel impedit. quia non est principium imperfectum. et per se nec impedibile nec inficiens siue aliud requirit. Si ista propositio iam probata vera esset. scilicet quod nihil potest esse immediate et contingenter a principio necessario et sufficiente. statim sequitur quod non potest causare omne possibile immediate. Ista propositio probatur primo in speciali de motu. quia sequitur quod deus non potest immediate causare motum. siue specialiter motum localem siue specialissime circulationem celi. Et hoc videtur secundum intentionem phorum probari. primo generaliter. quia si posset omnem effectum immediate causare sine causa secunda sic posset facere quod nulla causa secunda haberet actionem propriam. Sed secundum mentem. 9º. metaphysice super illud. igitur possibile. Cum enim entia non habeant actiones proprias non habebunt essentias proprias. Manifestum est quod apud philosophum in convenientes est deum posse essentias omnium aliorum destruere. Cum secundum ipsum aliqua alia a deo sint formaliter necessaria. Confirmatur. quia si præter ordinem causarum in universo posset quocumque effectum causare. sed ordo calitatis in causis non esset simpliciter necessarius. sed essentialem. quod est inconueniens apud philosophum.

2° specialiter videtur hoc ostendi de motu. qz fm phm. 8. phif. potentia in finita nō pōt imediate mouere corpus in tempore. qz si sic aliqua potētia finita posset mouere corpus in equali tempore. sicut ipse deducit ibi. eo qz augmētata virtute motiua minuit tempus in quo mouet. Habet ḡ ex intentōe Arl. qz deus nō pōt imediate cāre motū p pzie dictū. qz cū sit successiu' necio erit in tēpore. Si dicat qz pōt rem motus cāre sed sine successione. qz per mutatiōnem subitā ad illud ad qd finitum mouens moueret in tempore. Cōtra hoc nō soluit. qz deus nō pōt imediate cāre motum circularē celī qz nō in tempore vt pcedit. nec in instanti quia in illo instanti totū celum esset in eodez loco et quelibet pars sui in eodez loco in quo prius. ḡ in isto instanti celum nō mutat. 3° hoc videt ostendi de quocūqz effectu mālī. quia p transmutationem materie vt videt habet pducti. Videt enim Arl. 7. meth. ptra pla. pbare qz separatā a materia nō possit imediate transmutare mām. Et pmentato: ibidem. impossibile est qz forme separate transmutēt mām. nihil. n. transmutat mām nisi quod est in mā. et hoc conuenit dicentibus mundū generari qz trāsmutans ipsuz sit aliqd indiuiduoz vt indiuiduū vt corp' p'iculare hec pmentato: Ultimo videt istas pbationes posse cōfirmari et ex intentione phi. 8. phif. vbi videt velle qz quidd deus pōt imediate cāre et h' totalit' necessario causat. quia nō videt posse pnt' p'ingentia ad causandū et nō cāndū nisi ppter aliquam mutabilitatē in agente. et hoc qn effectus totalit' et p'cise dependet ab agente. Nunc autē si deus posset imediate in qdlibet causabile quodlibet dependet totalit' et p'cise ab eo. et per p'ns necio qdlibet cāret. et tūc sequitur magis qz cāe secunde p'uenit actiōibus suis. quod tangit p'ma rō. et qz deus im

mediate cāret omnē motum. quod tangit secūda rō. et qz deus imediate causa ret omnē effectū mālē. qd tangit 3° rō. De 3° tenendū est fm cōmunē iniam theologoz deum sic esse omnipotentē qz sine quocūqz alio agente possit cāre quodlibz causabile. nec tñ istud potest demonstrari demonstratione quia. P'mum probat auctoritate. In p'ncipio creauit deus celū et terrā. Adducitur etiaz ad hoc ratio. qz virtus actiua cuiuscunqz cause secūde eminentius ē in prima cā et in primo agēte qz in ipsa cā secūda. h'ns autē eminentius virtutem actiua videt posse in effectū ab ipso illo qz diminue habet virtutē illā. Non enī ad p'ductionē effectus requirit imp'ectio virtutis actiue. qz nulla imp'ectio ē ratio agendi. sed est magis imp'edimentum actiōis. Cōfirmat qz videm' causas equocas ita p'fectos effectus p'duce re sicut vniuocas. qd nō esset nisi haberent virtutē actiua eo modo quo sufficit ad causandū p'fecte. non autē habent virtutē vniuocā sed tñ eminentē. ḡ 7ē. Ista rō licz videat p'habilis non tñ esset p'ho demonstratio. negaret. n. istaz p'positionē quicqd in se eminenter vel virtualit' habet virtutē actiua cause p'ime ipsum pōt imediate effectū illius cause causare. Diceret. n. qz eminentiorī mō h'ns talē virtutē pōt qdēz in suo ordine in effectū talis virtutis. sed ordo suus est qz sit causa superior et remotior. Cum adducit qz imp'ectio non requiritur ad causandū. dicerē qz cum dico imediate cāre 2° dico. s. cātionē. et ille requirit p'fectionē et modū siue imediationē causandi et ille requirit imp'ectiōnem annexā. ḡ ad imediate cāndū requiritur imp'ectio nō sicut rō causandi sicut p'dictio necessaria in agente. Ubi enim est ordo essentialis ibi non potest aliquid esse p'ximū imp'ectissimo nisi ipsum sit aliquantū imp'ectū. quia si p'fectū esset p'ximū imp'ectissimo

effecte eque immediatus cuilibet alij a se. et
 tunc ista non haberet ordinem essentialē
 sicut nō esset ordo essentialis in spibus
 numeroꝝ. si quelibet eque immediate p
 cederet ab unitate. Ex quo pꝛ qꝛ ista p
 positionē negaret pꝛs perfectior cā ime
 diatius cāt. intelligēdo per immediatius
 exclusionē cause pꝛpinqꝛ active. imo
 diceret qꝛ sicut pꝛfectior est causa superi
 or ita pꝛ plures causas medias causat.
 nec iste cause medie reqꝛuntꝛ vt addat
 perfectio cālitatꝛ que tota pꝛfectissime ē
 in sola pꝛma sed magis requirunt vt ha
 beat ordinatā pꝛfectio descendē ad vlti
 mum impꝛfectū. ordinatā aut pꝛfecto n̄
 habet sine diminutiōe pꝛfectionis et cuꝛ
 impꝛfectione annexa. 2^m. s. qꝛ illud verū
 non pōt demonstrari demonstratōe qꝛ.
 probat pꝛ aucte. qꝛ pꝛi ad noticiā talis
 veroꝝ. i. possibi^m demonstrari demon
 stratione quia deuenire potuerūt. non
 aut ad noticiā huius veri. imo et^m op^m
 tenuerunt. qd̄ nō est verisile de aliqꝛ de
 monstrabili demonstratione quia. 2°
 hoc pꝛbat rōe. qꝛ ordo causalitatis nō
 cōcludit qꝛ supior possit sine inferiori i
 effectū in que pōt cum inferiori. sic sol
 non pōt per se generare hoiem sine pa
 tre sicut cum pꝛe. qꝛ pari rōne ordo iste
 nō cōcludit qꝛ pꝛma cā possit sine secūda
 in effectū istum in que pōt cum secūda
 hoc etiā manifestius est in alijs generi
 bus causaz. Si. n. fm aliquos esset or
 do essentialis in materijs puta qꝛ pꝛma
 mā aie intellectiue pꝛpinqꝛ sit corpus
 organicuz. et sic vltorius vsqꝛ ad māim
 simplicitꝛ pꝛimā que sit pꝛpꝛia mā respe
 ctu forme pꝛme sꝛbalis. nō oꝛ qꝛ mā sim
 plicitꝛ pꝛ^a possit eē immediata respectu
 cuiuscūqꝛ forme cuius pōt esse alia mā
 secūda hoc etiā pꝛ in formis. nō. n. oꝛ
 qꝛ pꝛ forma possit esse immediata forma
 cuiuscūqꝛ informabilis cuius pōt esse i
 mediate alia forma 2^a. et hoc siue pꝛma
 forma et 2^a accipiant ordine generatio
 nis siue pꝛfectionis. **Ista que dicta sunt**

de cā māli et formali habent maiorem
 euidentiā si vera sit opinio d̄ pluralita
 te formaruz. de quo mō nō est questio.
 Sed ad pꝛpositum sufficit qꝛ si in caus
 mālibus et formalibus esset ordo: non
 oporteret qꝛ pꝛmū eēt cā immediata cui
 iuscunqꝛ causabilis. qꝛ mō vbi talis or
 do est puta in causis efficiētibus nō oꝛ
 qꝛ pꝛma possit esse cā immediata cuiuscū
 bet. hoc etiā pꝛ in causis efficiētibus
 respectu cognitōis. nā pꝛnci^a ponuntur
 cause respectu cognitōis pꝛclusionis:
 vt habet 2° pꝛpꝛ. h̄ pꝛmum pꝛncipiūm
 habeat veritatē euidētissimā et etiam
 cōtineat eminenter et virtualiter verita
 tes omniū posteriorꝛ: non tñ oꝛ qꝛ pos
 sit esse immediate causa cognoscendī qd̄
 cunqꝛ posterius. imo oꝛ per media oꝛ
 dinatē pꝛcedere ad hoc vt acquirat co
 gnitio pꝛclusionis remote. **Hoc tandē**
 patet in ordine causaz finalium. accipi
 endo enim vltimū in aliqua coordinā
 tione finium non oꝛ qꝛ illud possit esse
 causa finalis immediata respectu cuius
 cunqꝛ. qꝛ aliquod remotuz nō ordinat
 ad ipsum nisi mediante sine pꝛpinqꝛio
 re. sic organa exteriora ordinata ad po
 tionem vel incisionē nō ordinant ad sa
 nitatem nisi mediantibus istis finibus
 pꝛpꝛijs. Sed licet hec pꝛelo nō sit demon
 strabilis. quia tñ cum vera sit opp^m de
 monstrari non pōt ideo ad rōnes addu
 ctas pꝛ opinione phozum rōndendū est.
Ad pꝛmam. theologus bene pꝛcederet
 qꝛ causa pꝛma pōt ista causata non solū
 pꝛiuare suis actibꝛ sed etiam pꝛpꝛijs en
 titatibus. quia ea pōt annihilare. Nec
 pꝛcordat cum pho in ista pꝛpositione qꝛ
 omne sempiternū est formalitꝛ necium.
 et hoc vocado omne euiternū sempiternū.
 qꝛ euiternū simpliciter potest nō
 esse. licet non tali potētia passiva intrin
 seca qualis est in corruptibilibus. Alit
 licet deus pꝛinet entia 2ª actibꝛ suis
 pꝛueniēdo cālitatem eoz et cāndo esse
 ctus quos illa possunt cāre nō oportet

q̄ prius illa suis entitatibus. manent
 enim 7 nō causant suos effectus q̄ alia
 causa immediate causat illos. possent tñ
 illos causare. sicut manet iste ignis 7 tñ
 non causat ignem in hoc ligno si aliud
 agens fortius pueniat in igniendo. pos-
 set tamē causare quia formā que ē p̄-
 cipium igniendi habet. 7 ita potest in-
 telligi dictum p̄mentatorum cum ait. Cū
 entia nō habent actiones p̄prias: non
 habebunt eēntias p̄prias. quod in an-
 tecedente neget habere actionē p̄prias.
 debet intelligi non tñ actualiter quia
 tunc argueret a destructione posteriori
 ad destructionē prioris 7 eēt fallacia cō-
 sequentis. quia plurib⁹ alijs modis po-
 test poni destructio istius posterioris.
 puta per fortius agens p̄ueniens vel
 per contrariū impediens. Sed debet
 intelligi in antecedente nō habent acti-
 ones p̄prias. nec actualiter nec aptitudi-
 naliter nec virtualiter. 7 bene sequit q̄
 nō habebunt p̄prias eēntias. q̄ quod-
 libet actū per p̄prias formā 7 virtutes
 habet virtualiter suam actionē etiaz qñ
 non actualiter p̄ducit. Et ista expositō
 aūtis pōt haberi ex illo verbo p̄menta-
 toris quod p̄mittit. p̄uenit istis vt nul-
 lum ens habeat actionē p̄prias natu-
 ralem. 7 subdit. Cum entia non habe-
 bunt actiōes p̄prias supple naturaliter
 vel aptitudinaliter fm̄ p̄prias naturā nō
 habebunt eēntias p̄prias. Illi autē p̄tra
 quos arguit ibi. s. moderni ponūt vnū
 agens omnia entia sine medio. sed non
 sicut xpiani. q̄ fm̄ Aug. 7. de ci. c. 3.
 Sic deus res quas p̄didit administrat
 vt eas agere p̄prios motus sinat. h. n.
 posset agere oia 7 sic agendo entitates
 quidez rerum nō destrueret. sed eas. q̄
 otiosas 7 vanas relinqueret maluit tñ
 eis sicut entitatē sic 7 virtutes actiua 7
 p̄prias tribuere actionē. non. n. vltiter
 p̄fectionē rebus subtraxit cuius sunt ca-
 paces. Ad secundā. formā māle nō ne-
 gat theologus immediate induci i māz a

deo. imo inferius in q̄ōne de bona for-
 tuna dicit qd Ari. sensit de aia intel-
 ctiva. de intentiōe eius. 7. meth. vbi ad-
 ducit p̄metator. 7 vt dicere q̄ nullū im-
 māle possit trāsmutare māim immediate
 Et si intelligat de deo sicut vt specialiter
 per illud v̄bū dicentib⁹ mundū gnārī.
 negaret eū theologus. 7 eandē iniaz dē-
 cit p̄mento. 3. post illud qd mouet māz
 necio est corpus hñs qualitatē actiua
 aut potentia que agit p̄ corpus hñs q̄li-
 tatē actiua. 7 imponit Ari. q̄ idē sentit
 Sed meli⁹ vt q̄ qñ lra Ari. pōt hñe sa-
 num intellectū. 7 lra p̄men. sanū inte-
 hñe non pōt. q̄ dicit Auer. nō hñe inte-
 tione Ari. 7 saluet eius intentio. qd hñe
 etiā vt posse fieri. Nam de hoc ad p̄is
 breuiter transeundo dicit pōt. q̄ Ari. ibi
 arguit 3 pla. p̄bado q̄ idee nō sunt ne-
 cessarie ad gnationē. q̄ sufficit hoc ali-
 quid ad generandū hoc aliqd. sed nec
 idee p̄nt generare hoc aliqd. q̄ si gene-
 rans nō est hoc aliqd. nec genitū erit h⁹
 aliqd. Utraq̄ p̄ntia. fati tenet p̄tra ide-
 am pla. nec tñ extēdenda est ad p̄posi-
 tum n̄m. s. de deo. q̄ si idea generaret
 eēt gnans vniuocū q̄ eius dē sp̄i. nō est
 aut aliq̄ cā vniuoca necessaria nisi p̄po-
 sita 7 mālis sicut gnituz est p̄positū 7
 māle. Hoc p̄p̄ parte rōnis. s. q̄ idee n̄
 sunt necie. Pro 2ª parte. s. q̄ idee nō
 p̄nt gnare fac illud qd si gnans vniuoc-
 cum nō sit hoc aliqd p̄posituz 7 māle:
 nec genitū erit hoc aliquid. deus autē 7
 pōt eē cā gnationis 7 req̄rit ad genera-
 tionē. nō sicut cā vniuoca sed equoca.
 7 hoc sup̄ma in cui⁹ vtute agit ois alia
 cā tam vniuoca q̄ equoca. Ad 3^m. ab-
 solute p̄cedendū est tam Ari. q̄ Auer.
 deum posse immediate mouerē corpus ne-
 gasse. Et in hoc h̄ theologus vt unq̄z
 negare. Posuerūt tñ deū mouere ce-
 lum mediate. s. mediate intelligentia q̄
 est p̄pria motrix celi. de hoc amplius
 tanget r̄ndendo ad 3^m ar^m p̄ncipale ad
 questionē. Ad 4^m quod confirmat

istas tres ppositiones dici pot qd no est
de intentione Ari. qd deus absolute ne
cessario causet quicqd imediate causat
hoc est sine ca media agente. sicut dicit
inferius de aia intellectiua in qone de
bona fortuna. sed fm ipsuz deus necio
agit quicqd pot agere imediate. hoc est
sine oi medio siue agente ad ipsuz. siue
ad aliqd puium dispones ad illud. r si
ne oi medio cato siue puio ad illud. il
lud qd sine oi medio cato puio siue
cante puio pot agere h° necio agit. Et
ro huius est apud eum qd ex quo istud
a solo deo imediate oino depedet ipsi
uus nouitas in eendo siue pti° no redu
ceret fm ipsum vltimate nisi in aliqua
nouitate in deo. Et sic intendit ipse ar
guere. 8. phyf. qd illa nouitas motus i
vli siue oino primi motus siue etiā oio
primi causati quodcuqz illud eēt. esset
imediate a deo sine oi ca me agente vel
disponente r sine oi cato medio. De il
lo aut qd pot deus imediate care: sine
f. ca me agente attingente illud dum tri
sit aliqua ca dispositiua ad illud vl sal
tem aliqd causatu puium reqsitum ad
illud no diceret Ari. qd deus necessario
simpliciter illud causaret. sed tantum
necessitate ineuitabilitatis. r h° posito
illo pmo vel puio quod requirit. In
neuro aut istorum concordat cum eo
theologus. quia ponit qd deus per vo
luntate libere r ptingenter se habet ad
quodcuqz causabile extra. r hoc exclu
sa necessitate non solum imutabilitat
sed etiam ineuitabilitatis. Concedo qd
qd Ari. fm sua principia negaret deum
multa posse imediate causare. puta oia
illa in quorum pductione est simplici
ter cotingentia absqz vtraqz necessita
te predicta. sed in hoc theologus contra
dicit sibi. sicut dictum est. Est qd de
monstratione quia cōclusio pncipalis
r in ordine 4. ista. s. qd deū habere om
nipotentia imediate respectu cuiuscūqz
causabilis licz sit verum no tamen no

bis demonstrabile demonstratione quia.
Quinta conclusio pncipalis est ista
qd demonstrabile est viatori demonstra
tione quia deum esse omnipotentē me
diare vel imediate. hoc est qd possit cau
sare quodcuqz causabile vel imediate
vel p aliquod mediū quod subsit cau
salitati eius. Hec conclusio pbatur per
hoc qd necesse est statum eē in causis ef
ficientibus. r hoc pbatur 2° meth. r p
batio Ari. breuiter nunc tangēdo stat i
hoc. tota vniuersitas causatoz causaz
habet. non autē aliquid istius vniuer
sitaris. quia tunc idem esset causa sui. qd
aliquid extra totam vniuersitate illā.
Si qd in causis no ascendat in infinituz
non soluz quelibet est causata sed tota
multitudo erit causata. r psequēs ab
aliquo extra totā illam multitudinem
q in illo ei ē status tanq in simplici
ter primo causante. Pot autē illius con
clusionis adduci alia pbatio talis. Causa
effectiua quāto superior tanto pfectior
in causalitate. qd si supra istā datam est
alia in infinitū superior i causando illa
erit in infinitum pfectior in causalita
te. r psequens habebit causalitatē in
finite pfectā. causalitas autē cāta vel
dependens in cādo no est infinite pfe
cta. qz est impfecta respectu illi a quo
dependet. qd si in infinitum ascendat in
causis aliqua erit oino incāta nec depē
dens in cādo. r per pns in illa erit sta
tus. sic qd ipsa erit effectiua no cāta nec
dependens in causando. r ab ipso est ois
causalitas cause inferioris. vel saltez in
virtute eius causat. Et hoc ad pposi
tum sequit qd in quocūqz causatu pot
aliqua causa inferior mediate vel ime
diare: in illud idem pot illa causa supe
rior. r hoc saltē mediate cā pma. r p
sequens pma causa habet oipotentia
am fm intellectū pertinentē ad istū ar
ticulum. Ista ratio videtur duplici
posse impediri. Primo qd diceretur qd
in ordine cārum efficientiuz licz status

fit ad vnum primū efficiens tñ istud nō est deus. sed aliqua intelligētia mouēs primū celum. nec rō nālis deducit q̄ vltra tale mouēs: deus imediate moue at nisi rōne cause finalis. Sicut videt p̄s illum modū mouendi appropria re ipsi deo. i. meth. vbi ait q̄ mouet si cur amatum 7 desideratū. 1. 2° diceret q̄ efficiens p̄mū quodcūq̄ sit non p̄batur h̄c potentia 7 respectu ois causabilis qualitercūq̄. s. imediate 7 mediate. sed tñ respectu oium causabilium in sua coordinatione. o3 q̄ p̄bare q̄ p̄ter illa nō essent alia possibilita cāri extra illaz coordinationē. Ista duo excludunt per hoc q̄ non est nisi vnicum ens a se siue non ab alio. Ex hoc. n. sequit q̄ nō est nisi vnicum agens nō dependēs in agēdo. quod. n. depēdet in essendo si agat dependet in agendo.

Ad argūta prin

cipalia. Ad primū p̄ videndū est d̄ antecedente 7 postea de p̄ntia. De ante dicunt quidā q̄ Ari. non intellexit p̄mū ens esse infinite potentie intensiue siue vigor. sed tñ extensiue siue duratione rō. n. sua nō plus p̄cludit. s. q̄ ipsū mouet motu infinito. qz motus ille nō est infinitus nisi duratione. Et ad hoc videtur sufficere virtus infinita in duratione. Contra dupl. p̄ cōtra illud q̄ imponit Ari. ex hoc q̄ deus est infinite potentie p̄cludit q̄ non potest eē in magnitudine nec habere magnitudinē qz nec infinitā cum nulla talis sit: nec finitam qz quacūq̄ po^a in magnitudine finita posset aliqua esse maior. intelligit q̄ in ante talē infinitatē potentie cuz qua fm intentionē eius nō posset stare op^m p̄ntis. s. habere magnitudinē vel esse in magnitudine. qz hoc esset dicere q̄ faceret p̄ntiā que fm intentionē eius nō teneret si op^m p̄ntis posset stare cuz oīte. Nunc aut cum potentia infinita fm durationē pōt stare op^m p̄ntis. s. eē

in magnitudine fm intentionē eius cū manifestum sit celū habere magnitudinē. 7 tñ fm ipsum h3 potentia infinitate durationis. imo fm ipsum. q. meth. 7 p̄° ce. 7 mun. 7 multis alijs locis. Oē sempiternū est formalit̄ necessarium. 7 ita si actiuū habet potentia actiuā infinitam fm durationē. q̄ in ante nō tñ intelligit ille de potentia infinita duratione sed de aliqua alia que repugnat magnitudini illa aut nō est nisi infinitas intensiua. Concedo q̄ cum ista p̄clusionē q̄ Ari. s. ue sufficienti p̄bauerit intentum suū siue nō intellexit de infinitate potentie intensiua. Sed tūc restat 2^m. s. de p̄batione. qualis. s. eius p̄batō p̄cedat. De h̄ dico q̄ tanta p̄fectio pōt p̄cludi de potentia ex hoc q̄ sufficienti pōt in talē actū que cāt quanta pōt cōcludi ex hoc q̄ exit in talē actū. Et si q̄ aīns Ari. s. q̄ deus mouet motu infinito falluz sit fm theologos: tñ multi eorum cōcedunt q̄ pōt mouere motu infinito etiā a parte ante. sicut oēs p̄cedūt q̄ a parte post. tñ differunt a p̄ho in h̄ qz p̄s ponit istaz potentia necessario p̄iuncta actui. qz inter extrema fm se i mutabilia est bitudo oīno necessaria. talia fm eos sunt deus 7 celū. q̄ in ista est habitudo necia imutabilitatis ad quā sequit motū qui cātur ab hoc i illo esse necessariū. n̄ illa necitate que repugnat motui. sed necitate ineuirabilitatis. non pōt q̄ cessare. Nec p̄cedat se cum theologus in p̄ma p̄positione ini extrema rē. nec in 2° de celo. qz nō ponit mouē n̄ cōio p̄petē deo actualit̄. ponit tñ posse infinito tpe mouē. Ex isto posse sicut ex ipso mouere. p̄cludi pōt i finitas potētie. Sed nunq̄d intensiue Dico q̄ sic. nulla. n. virtus pōt p̄ infinitum tēpus mouere nisi vel a se vel virtute alterius 7 tandē o3 fiare ad aliquā primam que mouet ex seipsa. Ari. q̄ arguit de potentia p̄mi mouētis qui non mouet virtute alterius sed a se. Et ex h̄

pōt inferre q̄ ipsa sūt infinita intensiua
 qd̄ aut̄ habet a se potentiā actiua h̄z a
 se entitatē. qd̄ aut̄ h̄z a se aliqd̄ h̄z illud
 in tota plenitudine que sibi d̄z p̄petere
 nihil. n. habet limitatē in aliq̄ nisi ha-
 beat ab aliquo agente determinante il-
 lud ad certū gradū. qz si vnū ens habe-
 at a se plenitudinē entitatis ⁊ aliud ens
 nō h̄iet a se talem plenitudinē sed enti-
 tatem limitatā oīno nulla esset rō qua
 re illud plus h̄iet plenitudinē entitatis
 q̄ istud. sed videt̄ esse casus qui nō pōt
 esse in his que sunt a se. Ex hoc igit̄ q̄
 primū mouens mouet a se. ⁊ p̄ p̄ns est
 a se cuz tota plenitudo pot̄ actiue ⁊ entitatis
 nō possit eē sine infinitate intensiua.
 sequit̄ q̄ ipsum sit infinite potētē
 intensiue. **Cōtra hoc qd̄ accipit in an-
 tecedēte q̄ mouet motu infinito.** quia
 eque habet s̄m te p̄positus si moueret
 motu finito sed a se. **Lōcedo q̄ vis p̄nci-
 palis in hoc stat q̄ est mouere a se.** sed
 aliquā euidentiā h̄z rō de motu infini-
 to. qz s̄m Ari. motus p̄mus est primo i-
 finitus. ⁊ ita ille est magis p̄p̄ius pri-
 mo mouētī. primitas aut̄ motionis est
 mediū p̄p̄ius ad p̄positū si intelligat̄
 in antecedēte mouet motu infinito pri-
 ma infinitate. que. s. non est ab iufinita-
 te motus alterius sed a sola virtute illi-
 us mouentis. **De p̄ntia licz infinita
 potentia actiua sit vere omnipotentia:**
 non tamē sequitur si ratione naturali
 potest cōcludi hoc habere infinitā po-
 tentia m. q̄ ⁊ om̄n̄ potentia. quia nō est
 notum ratione naturali infinitam po-
 tentiam esse omnipotentia. ⁊ hoc totū
 intelligendo de omnipotentia imedia-
 ta respectu cuiuscunqz possibilis. Cum
 pbatur q̄ infinita potētia sit om̄nipo-
 tentia. quia infinita potentia nō potest
 excedi nec intelligi excedi. quecūqz aut̄
 potentia que non est omnipotentia po-
 test intelligi excedi. **Responderet p̄ns
 q̄ potentia sup̄ma nō est omnipotentia:**
 sicut intelligimus omnipotentia. ⁊ tū

est infinita potentia. non q̄ potest intel-
 ligi excedi s̄m intensionem. quia sic in-
 finita est. sed licz possit intelligi excedi
 aliquo modo s̄m extensionē. quia non
 est omnipotentia nō tamen p̄p̄ie hoc
 intelligi potest. quia nō sine cōtradicti-
 one. quia diceret p̄ns omnipotentia im-
 mediatā respectu cuiuslibet in aliquo
 eodem esse includeret cōtradictionem.
 quia destrueret ordinē eētialem cau-
 sarum. **Uerum est q̄ q̄ sup̄rema potē-
 tia actiua siue potentia infinita est om-
 nipotentia.** sed nō est notum per ratio-
 nem naturālē q̄ sup̄rema potentia pos-
 sibilis etiāz intensiue infinita sit om̄nī
 potentia p̄p̄ie dicta. que. s. potest in-
 quodcūqz possibile imediate. **Ad pri-
 mum argumentū in cōtrarium.** quod
 scilicet est de generatiōe filij. **Rūdeo q̄
 potentia actiua potest intelligi p̄p̄ie.**
 quia p̄ potētia causatiua cui correspō-
 det possibile: idest causabile. **Alio
 modo potest intelligi magis extensiue
 pro potentia p̄ductiua cui correspōdet
 possibile. i. obiectū p̄ducibile. ⁊ ita om-
 nipotentia potest intelligi dupliciter.**
 Primo modo potētia causatiua om̄is
 causabilis. 2. modo potētia p̄ductiua
 om̄is p̄ducibilis. Si secūdo modo
 intelligeret solus pater eēt omnipotens
 quia solus pater habet fontalē secūdi-
 tatem ad p̄ducendum omne p̄ducibi-
 le. **Sancti vero nō sic loquunt̄ d̄ om-
 nipotentia.** sed tū p̄mo modo. vi. s. im-
 portat potentia causatiua om̄is cau-
 sabilis. i. possibilis. quō nec filius ē pos-
 sibilis nec spiritus sanctus. licz sit p̄du-
 cibilis. qz nō est causabilis. nec in alie-
 te nature p̄ducibilis. sed q̄ sancti lo-
 quuntur de omnipotentia. i. pro poten-
 tia causatiua om̄is causabilis que est
 cōmūnis tribus personis absolute con-
 cedendū est q̄ omnipotentia non resp̄-
 cit actum notionalē intrinsecum. ⁊ si q̄
 posset demonstrari deum eē omnipotentem.
 nō tamen potentem in tales actus

notionales. Sed cōtra hoc est difficul-
tas in auctoritatibus Aug. ⁊ Richar.
adductis. Ad auctoritates Aug. que
allegata fuit prius in contrariū dici po-
test. q̄ ista p̄sequētia si pater nō potest
generare filium vel nō equalē filium
non est omnipotens nō est formalis. eo
modo quo arguit a destructione parti
in quantitate ad destructionē totius. s; est
a destructione posterioris necio con-
sequentis ad destructionē prioris. quia
si nō posset generare filium aut filium
equalem: aut hoc esset quia non cōpe-
tit eius perfectioni cēntial: aut quia nō
competit eius p̄prietati personali. non
secūdo modo quia illa p̄sona est a se. ⁊
ideo non repugnat p̄prietati sue aliqd
actiue producere. Si primo mō. q̄ non
habet naturam perfectam cui possit in
aliquo supposito competere potētia p̄-
ductiua omnis productibilis. ⁊ si q̄ nega-
tio actus notionalis nō infert formaliter
negationem omnipotētie: tamē gra-
tia materie tener p̄sequētia de ista per-
sona cui nō repugnat ratione p̄prietatis
sue actus talis notionalis. Sed cō-
tra hoc arguitur per hoc q̄ omnipotē-
tia videtur proprie respicere deum vel
personam diuinā pro obiecto. Juxta
illud Richar. 12. de tri. vbi arguit q̄ si
duo eēt omnipotentes: vnus faceret
aliū nullipotentem. quod nō sequere-
tur nisi respectu omnipotentie in vno
eorum obiectum eēt alter omnipotens.
Ad hoc potest dici sicut dictus est ad
argumentū Aug. q̄ non tenet illa con-
sequētia tanq̄ a toto in quātitate. est
oipotens: ergo est potēs circa aliū siue
circa aliū deum oipotentē. q; aliū de-
si poneret non esset obiectum omni-
potentie p̄prie dicte. sed necessario esset a
se. Sed p̄sequētia sic tenet per locū ex-
trinsecum. vno modo quia vn' omni-
potens posset sua voluntate omnia pos-
sibilia ⁊ cōpossibilia pducere. Alius
vero omnipotēs posset sua voluntate

eadez possibilia impedire. q̄ ille faceret
illum nullipotentē. nō agendo aliquid
circa ipsum sed circa obiectū potētie ip-
sius. Si dicas illum cum isto in obie-
ctis volitis vniuersaliter concordare. Cō-
tra quanq̄ illud videat esse pura fictio
de illis respectu quoz vtraq; voluntas
mē contingenter ⁊ eque independenter
se habet. tñ ex hoc sequitur q̄ ille faciat
istum nullipotentē. quia nō possunt eē
due cause totales cāntes idem causatū
quia vel illud bis acciperet esse vel nō
vtraq; vt distincta ab alia esset cā com-
pleta. Iste autē qui per te ponitur con-
cordare cum illo in volitis per suam p̄-
prietatē voluntatē potest eē causa totalis
⁊ completa volitoz. q̄ ille nō potest eē
causa totalis distincta respectu eorum
dem. Et sicut est de duobus ita de om-
nibus. q̄ per voluntatem illius ex parte
obiectoz potest ille fieri nullipotens.
hoc est nō potens aliqd ponere in actū
voluntate illius pueniente vt distincta
⁊ totaliter causante idem. Sed cōtra
rñsiones istas datas ad auctates Aug.
⁊ Richar. arguit per hoc q̄ formaliter
sequit si filius est omnisciens: q̄ est scies
generationē patris. ⁊ p̄similiter ē om-
niuolens est volens istam generationē
q̄ a simili de omnipotentia sequit in p̄-
vera ⁊ formali: est omnipotēs. q̄ est po-
tens in generationē illaz. ⁊ non tñ gra-
mē sic dicit rñsio. Hic pot dicit q̄ in om-
nibus istis noib'. omnipotēs. omnisci-
ens. omniuolens est distributio nō act'
sed obiecti ipsius act'. q̄ formaliter infer-
ri potest de obiecto hoc ⁊ illo. ⁊ ita de
quibuscunq; obiectis actus talis. Nūc
autē scientie ⁊ voluntatē diuine in qua
cunq; persona diuina obiectū simpliciter
est actus notionalis. nō sic est obie-
ctum potentie. igit formaliter omnisci-
ens ⁊ omniuolens insunt scire ⁊ vel-
le actum notionalē. non sic omnipotēs
posse actus notionalē. Ratio illius dif-
ferentie est. q; actus notionalis est quid

scibile et volubile. non aut simpliciter possibile prout possibile intelligit causabile. quia et si habeat rationem boni et veri non tamen rationem causabilis et causati. Ad aliud autem de creatione angelorum. concedo quod sicut ista demonstrat quod deus potest in omne causabile mediate vel immediate. ita potest demonstrari in particulari quod possit in hoc. quoniam minor mediante qua inserti talis potest esse evidens vel demonstrata. aliter non. quia secundum philosophum per primo. Quod tingit scire de omni mula esse sterilem et ignorare de hac mula. si hec minor est ignota. scilicet hanc esse mulam. Nunc autem minor respectu huius conclusionis deus potest care angelum est ista angelus est cabilis. De ista minore dicitur quod tamen est creata et non demonstrabilis et ideo conclusio sequens est tamen creata. licet maior universalis sit demonstrata. Dicitur secundo. quod ista minor neganda esset secundum philosophum et ita conclusio. Posuit enim philosophus ut dicitur isti omnem intelligentiam esse a se. quia posuit omnem intelligentiam esse necessariam. sicut pater. scilicet metaphysica. Causatum autem ab alio est ex se non ens et de se possibile. quod autem est simpliciter necesse est nullo modo est possibile. non ergo posuit Aristoteles ista contradictoria. scilicet intelligentiam esse necessariam quod plane posuit et tamen eam esse causatam ab alio. Dicitur etiam a quibusdam quod Aristoteles posuit intelligentiam esse infinitam. et ex hoc sequitur etiam quod ipsa sit a se. quia quod est ab alio est finitum. antecedens probatur. quia. scilicet metaphysica. c. 4. repetit ostensum esse quod non convenit primum movens habere magnitudinem. quia habet potentiam infinitam. et finitum non habet potentiam infinitam. Post illud statim in principio. 5. c. querit utrum ponendum sit unam talem substantiam aut plures et determinat quod plures secundum membrum latitudinem. intentio ergo sua est comparando conclusionem precedentem ad conclusionem sequentem quod plures sunt substantie sine

magnitudine quod infinite potentie. Item c. 5. post principium. palam inquit est quod tot substantias necesse est esse natura simpliciter et immobiles secundum se et sine magnitudine. propter predictam causam in. 4. c. scilicet habere potentiam infinitam. quia illa non potest esse in magnitudine nec finita nec infinita quia nulla est. Sed quia nulli auctori imponenda est sententia falsa vel multum absurda nisi habeat expresse ex dictis eius vel sequat eundem ex dictis eius. Et cum istud angelum esse ens a se sit non tamen falsum sicut patet sed etiam valde absurdum quia oppositum eius potest demonstrari ut patebit. nec istud legatur expresse ex littera Aristoteles. non ut hoc sibi rationabiliter imponi. Dico ergo de ista minore angelus est cabilis duo opposita predictis. primum quod illa est demonstrabilis secundum quod illud fuit ab Aristoteles. primum probum sic non possunt esse due nature intellectuales simpliciter infinite. sed quocumque natura intellectualis si est a se siue incara ipsa est simpliciter infinita. ergo non possunt esse plures nature intellectuales simpliciter incausate. primum est incausata alioquin non esset prima. ergo quelibet alia est causata. Prima propositio istius deductionis probatur diffusius in questione de unitate dei. nunc tango unam probationem. quia utraque illarum intelligeret alteram perfectissimam tantum. scilicet quantum ipsa est intelligibilis. et comprehensibilis. et similiter una diligeret aliam quantum ipsa est diligibilis et sic etiam utraque seipsam comprehendit et diligit. et ita utraque tam secundum intellectum quam secundum voluntatem beatificatur tam in se ipsa quam in alia. eandem autem potentiam simul comprehendere duo obiecta adequata infinita est impossibile. quoniam utrumque obiectum toti virtuti potentie totaliter adequatur. immo nec una potentia potest habere duo obiecta eque prima. essentia autem istius est primum

obiectum sui intellectus. nō ergo essen-
tialius erit p̄m̄z obiectum istius. s; nec
obiectum secundariū: qz nō est entitate
posterius q̄ sit cētia illius cum sit infi-
nita sicut ista. nec p̄ p̄ns est posterius ea
intelligibilitate. potentia etiā ita p̄fecte
cōprehendere essentia alterius sicut pro-
pria est impossibile. p̄cipue qm̄ natura
propria nō includit eminentē naturā al-
terius nec dependet essentialit̄ ab illa al-
tera. nec est eiusdē speciei cum illa que
oia sunt vera in p̄posito de deo. s. 7 in-
telligentia. ¶ 2° p̄positio huius dedu-
ctionis. s. qz nā que est a se est infinita.
patz ex illo qd̄ dicit̄ est. s. qualiter p̄ho
probat p̄m̄ mouens esse infinite potē-
tie qz est a se potē. 7 iō h; plenitudinē
potentie. ¶ 2°. s. qz Arl. p̄cessit istam mi-
nozem. p̄ho. 7 p̄mo ex intentione eius
i2. meth. p̄cedit. n. oia habere ordinem
essentialē inter se 7 magis ordinē cētia-
lem ad vnum p̄m̄. Tunc at̄ infinitū in-
tensiuē nō pōt eē subordinatū cētia-
lit̄ alicui alteri. nec sic ad finē. qz bo^m infi-
nitum nō est propter alteruz bonū. bo-
num aut̄ totius vniuersi vtroq; mō se
habet. 7. s. in ordine entiu; inter se 7 in
ordine eorum ad op^m separū. nec infinitū
pōt eē subordinatū alteri vt p̄nci-
palioz. qz habet virtutē actiuaz infinitā.
Et ē fm̄ ipsum in fine i2. Entia
non volunt male disponi vn̄ q̄ p̄nceps
¶ R̄ndetur qz ordinē p̄cessit in entibus
separatis. qz 2° ea dependet a p̄. s; nō
sit caliter ab ea. sicut ē in sp̄ibus nume-
rorum 7 figuraz. Cōtra hoc nihil est
dependēs ab aliquo i essendo a quo nō
habet in aliquo genere cause eē. 7 simi-
liter de p̄manencia. 7 nō obstat illud d̄
numerū. qz numerus minor potentia-
liter seu mālter acceptus ē pars maio-
ris. ps aut̄ habet rōnem materie. vt ha-
bet. s. meth. partes inquit totius vt ex
quo cause sunt. 7 idem ibidē. hoz autē
hec quidē q. subiectū vt partes. nume-
rus vō minor actualit̄ 7 formalit̄ acce-

ptus nō est ps maioris. nec ab ipso sse
accepto depēdet maior in cēndo. P̄re-
terea in eodē. i2. c. 4. de primo mouēte
dicit qz mouet sicut appetibile 7 intelli-
gibile. h; aut̄ mouent non mota. Sic
aut̄ deus mouet intelligentiā sibi proxi-
mam. q̄ causat intelligere ipsius intelli-
gentie. sed illud intelligere vt isti dicit̄
fm̄ Arl. est idem qd̄ sba intelligentie.
Si dicat qz illud mouere ē methapho-
ricum 7 nō proprie aliqd̄ cāre. Cōtra
ois intellectio que non est eadē obiecto
causat̄ ab obiecto 7 videt qz effectie fm̄
p̄men. ibi dicit̄. qz balneum in mēte
mouet vt efficiens. 7 vt extra mouet vt
finis. probat idē 2° fm̄ intentionē Arl.
8. phis. quia ibi probat qz mouēs infi-
nite potentie nō pōt imediate mouē ce-
lum. mouet igit̄ imediate ab aliq̄ mo-
uente potentie finite. illud aut̄ est intel-
ligētia propria motrix. vult qz illa sit
finita 7 per p̄ns nō a se. hec p̄ntia est su-
perius ostensa. P̄ticia ex eodē. 8. ar-
guis sic. p̄ns vult ibi qz mouens infinitē
potentie moueat celū motu infinito
7 nō imediate vt dicit̄ est. q̄ mediate. s.
mediate intelligētia. Et hanc esse et̄ in-
tentionē. s. mouens finitū mouere celū
imediate 7 mouens infinitū mediate.
dicit̄ p̄mentator. i2. meth. p̄mento. 4i.
sunt igit̄ respectu celi duo mouētia or-
dinata. Tunc arguo sic. quicunq; sunt
agentia essentialit̄ ordinata. aut 2° ac-
cipit esse a p̄. exēplū de celo 7 igne. aut
2° 13 nō accipiat eē a p̄ tū accipit aliq̄
influentiā. ex^m. Baculus motū accipit
a manu vt possit vltērius mouē pilaz.
aut 3° ambo attingūt eundē effectū. s;
ordine quodā. p̄. s. p̄ncipali. 7 2° mē-
nus p̄ncipali. tū ipsū eundē effectū at-
tingit. Ex^m de p̄e 7 m̄re resp̄cū gnatio-
nis. plis. fm̄ op̄ionez ponentē m̄rem eē
actiuā. Quero qz quō isto; triū mōz
se hnt̄ ista duo agētia in mouēdo celū.
non 3°. qz statim sequit̄ qz in eāi tpe
ūno in eodē tpe moueat vtrius finitū 7

Infinita. qz vtraqz attingit motuz ime-
 diate tanqz propriu effectum. Si det 2^m
 cum nihil fm Arl. recipiat ab intelligē-
 tia aliud ab eius essentia habet ppositi-
 tum. Si det primū patz qz hoc est ppo-
 situm. p3 qz Arl. sic intellexit ista agen-
 tia esse ordinata qz 2^m eet a pmo. 7 tūc
 primū mouet mediate qz dat esse 7 vir-
 tutem primo mouēti. 7 qz ppe dat il-
 lud esse 7 virtutē ideo est ca ppetuitati
 in motu. finitas autē virtutis que nō ē ali-
 ud a nā angeli est cā successions motus
 qz illi virtuti pōt esse aliqua resistentia
 in mobili que nō posset eē virtuti infi-
 nite. 3° probat hoc idēz ex intentione
 Auer. qui de intentione Arl. loquēs in
 tractatu de sba orbis. c. 3. dicit sic. Cor-
 pus celeste nō indiget tm virtute mouēte
 in loco sed etiam virtute largiēte esse 7
 sbam suam 7 pmanentiā eternaz rē. 7
 post. dixerūt quidā ipsum. s. Arl. nō di-
 cere cām agentē ce^m sed tm cām mouē-
 tem. 7 illud fuit ualde absurdū. Ita autē
 posuit Arl. ce^m eē formalitē necessariuz
 sicut intelligentias. qz vltimē oēm sbam
 sempiternā dixit formalitē esse necessari-
 am. vt p3. 9. meth. c. 7. est autē potentia
 nihil sempiternū rē. 7. 12. meth. satī ha-
 beret intentio eius de hoc. c. 5. 3. ita sta-
 ret cā intentione eius qz deus esset cā eē
 7 sba ipsius intelligentie sic fm Auer.
 fuit intentio ei^o de celo. Preterea hec
 est intentio Auer. expsse. 9. meth. c.
 4. qz ois intelligētia cāta est a primo. 7
 forte in hoc nō solum nō ptradicit Arl.
 sed explicat illud de modo 7 ordine p-
 ductionis qd Arl. non explicauit. Et
 si dicat Arl. posuisse oēm intelligentiaz
 a pmo imediate pductam: tunc Auer.
 quantū ad ordinē quē ponit ptradicit
 ei. sed ad ppositū qz intelligentia sit p-
 ducta habet pcordia. De mō illius cau-
 sationis satis haberi pōt ex intentione
 Auer. quo ad hoc. s. qz nō posuit eaz p
 motū vel mutationē vel cum aliqz noui-
 tate. sed qz totuz esse intelligētie sp esset

a pmo. 7 in diuersitate essentie sic nos
 ponimus qz filius est a patre semper in
 eadē essentia. 7 fm Arl. sempiternū est
 lumen in illis corporibus p'picuis que
 nunqz cadūt in vmbra aliē corporis. s.
 corporū cāntiū vmbriam in vniuerso. 7
 tm illud lumē perpetuū in corporib' il-
 luminatis poneret a sole effectiue. Nō
 eni lumen illud diceret a se formalitē. qz
 tunc nō esset eiusdē rōnis cum lumine
 in illa parte que aliqñ nō illuminat. nā
 illud lumen cuz sit nouū certū est qz cā-
 tum est a sole. qd autē cātū est nō est eius-
 dem rōis cum eo qd est a se. Qñ 3° p-
 batur fm intentionē Arl. angelū non
 esse causatū qz fm ipsuz est formalitē
 necessariū. Dico qz ipse nō posuit ista
 inter se repugnare cātum 7 formalitē ne-
 cessariū. cum dicat 2° meth. sempiterno-
 rum pncipia semp est verissima necesse
 est. qz sunt alijs cā veritatis. Sempiternā
 3° que ipse posuit formalitē necessaria
 pcessit pncipia habere. Itēz. 5. meth.
 c. de necessario nihil phibet necessari-
 rum quorundā esse alteras cās. Hoc
 etiā p3 in veritatibus pncipiū 7 pclusio-
 nis. si tm pncipiū sit cā pclusio-
 nis. Cum arguit cātū est de se
 non ens sed possibile esse. pprie dō est 3°
 qz nō est de se ens. vel magis nō est a se
 ens. ita qz cāto nō o3 qz ppetat aliqz non
 entitas sed negatio modū essendi qui est
 a se esse 7 ista negatio est ppossibilis ne-
 cessario. licz negatio entitatis nō sit cō-
 possibilis ei. Qd etiā dicit qz causatū
 est de se possibile si intelligit de potē-
 que est dīa entis opposita actu: talis
 potentia non necio inuenit in cāto nisi
 qd causat cum nouitate. nō autē neciuz
 fuit apud Arl. pncipio cātionis 7 noui-
 tatis. sicut nec apd illos theologos qui
 dicunt deuz posse pduxisse aliquid ab
 eterno. est tm omne cātuz possibile hoc
 est obiectū potētie cātue. sed ista possi-
 bilitas licz repugnet necitati a se non tm
 fm Arl. repugnat necessitati formali.

Ad aliud cum imponit Ari. d. infinitate intelligentie op^m est vez. 7 etiaz in se demonstrabile. 7 onsum est pus q^d sit de eius intentione. ¶ Ad illas g^o auētes eius p^r hoc adductas. Ad p^rma^o vlti^o ma. 4. c. nō est illa q^d p^rimū ē sine magnitudine qz inf^r potenti. sed p^r illā seq^r alia^o q^d q^d recitata vt p^rius onsa. s. q^d est impassibilis 7 inalterabilis. oēs. n. aliq^d motus sunt posteriores illo qui est fin locū. hec ille. Nō est aut^r illa s^rba mobilis fin locū: q^d p^rbari pōt ex p^rhabitis ibi. 7 tunc p^rcludit q^d nō est mobilis aliq^d posteriori motu 7 ita inalterabil. 7 tūc sequit^r p^rm^o. 5. c. vtz aut^r vnā talē 7c. ita q^d talitas ista referet ad esse inalterabile de quo imediate p^rcessit sermo. Nō aut^r referet ad esse po^r infinite de quo fuit sermo in p^rcedente pagrapho. que. n. cōtinuatio esset sermonis q^d esse tale referatur ad p^rditionē p^rius habitā mediate 7 non ad illā que p^rius imediate habetur. vel posset dici q^d si tale referat ad illam p^rditionē mediate p^rpositā referenda est ad illud q^d fuit in clusiōe. s. nō habet magnitudinē. 7 p^rcedo q^d plures sunt tales sine magnitudie sicut plures sunt inalterabiles 7 impassibiles. Ad aliam auētem dico q^d negatio pōt per tot mē propter quid de aliquo p^rcludi q^d possunt eē in ipso cause repugnātie ad affirmationē oppositā. 7 si aliquid vnum sit cā adeq^ra repugnātie illud erit me^m adequatū ad ostendendū talē negationē. infinitas intēsiua est vna cā repugnātie ad hīc magnitudinē s^r nō adeq^ra. hīc at^r intellectualitē sine mā est rō adeq^ra. Ista aut^r duo o^r cōiungit. s. intellectualitē 7 imālitatē ad hīcū mediū sufficiens. qz sicut nō sufficit intellectualitas sola fin mentē Ari. sic p^r in hoie sic nec imālitā sicut p^r in celo. ¶ Ad istā g^o auētem dico q^d nō hīc magnitudinē pōt p^rcludi ex infinitate potētie. 7 sic p^rcludit ibi. c. 4. clusiōe penl. 7 etiā p^rcludit. 8. p^rhyf. Pōt etiā p^rcludi

ex alio. s. imālitatē cū intellectualitate purum. n. intellectuale nō pōt hīc magnitudinē. qz forma intellectualis non est extēnsibilis. sed si aliq^d intellectuale sit quantū habet mā que p^rficit a forma intellectuali. 7 tunc recipit quantitatē nō rōe intellectualitatis sed rōe mālitatis quā p^rficit forma intellectualis. sicut est in hoie. Hec g^o est vera nā hīs in finitā potētiā non h^r magnitudinē. 7 hec. nā intellectualis nō hīs mā non h^r magnitudinē. Ibi g^o versus sinez. 4. c. probat nō hīc magnitudinē p^r hīc potētiā infinitā. sed illud nō est me^m adequatū respectu p^rdicati. ibi at. c. 3° post principū habet de substantiā imobilis q^d o^r cas esse sine mā. sempiternitas. n. cas esse o^r. Et si aliq^d est actu sempiternum. g^o actu sine mā. 7 postea in p^rm^o. 4. c. habet quō iste s^rbe mouentes sunt nature intellectualis. Ex istis h^r 2° me^m ad remouendū magnitudinē q^d est eē intellectuale sine mā. 7 istud ē mediū adequatū respectu p^rdicati. qn^o g^o d^r. c. 4. q^d o^r tot s^rbas esse sine magnitudinē p^rpter causam p^rdicatā. hoc o^r intelligit de illa cā adeq^ra que. s. est intellectualitas sine mā que dicta ē in p^rm^o. 3. c. 7 in p^rm^o. 4. c. non aut^r o^r refert ad illā p^rpositionē que tacta ē in fine de infinitate potētie. nec hoc videt destruere sententiā l^re cuz intellectualitas imālis sit p^rpria cā imo adeq^ra respectu p^rdicati. hoc aut^r q^d est hīc infinitā potētiā vel non est eius cā vel non est adequata. qz p^rdicatum omni intelligentie puenit. mediū autem conuenit soli deo. cui honor est 7 gloria in se. se.

Utrum filius
vel verbus diuinū habeat
cālitates p^rpria respectu
creature. arguit q^d sic. qz ars dicit respectum causalitatis ad artificiatū 7 idea ad ideatum. sed verbo diuino p^rceptū p^rzie esse artem 7 habere in se ideas om

num factibilis. § rē. minor p3 p Aug. 6. de tri. c. 9. vel 37. verbū inquit perfectum cui nō deest aliquid est ars quidē omnipotentis et sapientis dei. hoc pro prima parte minor. et sequitur. plena omnium rationū viuētū incōmutabilitū et hoc pro secunda parte minoris. quia per rōnes illas intelligit ideas vt p3 ex intentione eius. 83. q. q. 46. et sequitur ibi. nouit deus omnia que fecit p ipsū hoc p vtraq3 parte minoris. intelligendo sic. nouit tanq3 i arte in qua relucēt rōes artificiator. Ad op^m Aug. 2. de tri. c. 8. loquens de filio incarnato. miti inquit a patre sine. s. f. non potuit et sequitur paucis interposit. Fortasse aliquis cogitat vt dicamus etiam a seipso missum eē filium. q3 ille Marie conceptus et partus opatio trinitati est qua causante omnia causant. Et istā conclusiōnem concedit implicite cum rōdet ad obiectionē que posset fieri extra eam dicens. quō inquit pater filium misit si ipse se misit cui primo respondeo rē. Item ibidem intelligit istam incarnationem vna eadēq3 operatione patris et filij inseparabiliter esse factam. nō vtriq3 inde separato. s. f. Item ibidem. li. 4. c. 9. vel. 28. plane sidenter dixerim patre et filio et. s. f. vnius eiusdēq3 substantie deū creatorem trinitatē omnipotentē inseparabiliter operari. **Questio ista generaliter pposita intelligi pot de quacunq3 causalitate que deo puenit respectu creature. sed argumenta magis tangunt de causalitate effectiua. De ista causalitate pmo inquirēda sunt tria videnda. 1° vtrq3 aliqua rō formalis causandi sit. ppria verbo. 2° vtrq3 aliq3 modus vlt^o ordo in cālitate seu cādo sit. pprius sibi. 3° vtrū aliq3 respectus causalitatis vlt^o aliq3 alius respectus ad creaturam includat per se in eius pprietate constitutiua.**

De primo dicit pot q non est propria sibi

aliqua ratio formalis agendi ad extra. Et hoc pot tripliciter ostēdi. pmo auctoritate. secūdo rōne sumpta a posteriori. et tandē ratione sumpta a priori. **Auctoritas est Aug. 5. tri. 17. vl. 34.** vbi dicit sic. ad creaturaz pater et filius et spiritus factus sunt vnum pncipiū sicut vnus creator et vnus deus. **Ex h^o** videt q sicut est in eis vna formalis deitas per quā dicunt vnus deus: sic ē vna formalis rō cādi et pncipiādi p quā dicunt vnus creator et vnu pncipiū. Hoc idem vult Dio. de di. no. dices cōmunita totius diuinitatis sunt cābilis oia. **Ratio a posteriori sumit ab actu cādi de quo ait saluator. Joh. 5.** quecūq3 ille. s. pater fecerit hec et filius sibi facit. p hoc q ait quecūq3 p3 q non se hnt pater et filius in agendo sicut cā vltis et particularis. sicut sol et pater in generatiōe aialis. **Ex hoc q ait h. patz q non sunt cause varie respectu alioz creatorum. sed eorundez ex hoc q ait facit. p3 q nō se hnt sicut agens et ratio agendi. ratio quippe agēdi nō proprie agit. Ex eo q agit similiter. p3 q nō hnt se in agendo sicut cā supior et inferior. que nō agit virtute ppria sed virtute alterius. puta depēdēt et impfecte respectu eius nec etiā agunt sic due cāe priales cōtinentes vnam cālitatē ppletaz. siue sint eiusdē rōis vt duo trabētes nauem. siue sint alterius rōnis. vt intellectus agens et fantasma fm aliquos in mouendo intellectū possibilē. q3 in talibus neutra causa pot dici cōplete facerē sed ambe faciunt complete et totaliter. vtraq3 autē per se non nisi diminute et partialiter. vnde magis pprie dici potest vtraq3 alteri coagere q facere effectum. similiter tales due cause non omnino similiter causant effectū. **His q disferentis et impfectiōibus exclusis intellexit xps q pater filius et pari rōnctora trinitas quecūq3 causata simul causant. et hoc eque perfecte et complete.****

Ex hoc sequit q̄ verbo nō est ppria ali
qua ratio formalis agendi. p̄ntia ista p
batur nullū suppositū formaliter agit
nisi sit actu per illud q̄d est sibi formalis
ter ratio agēdi 7 inte^o sic. vel q̄ habeat
illud tanq̄ formā informantē vt est in
creaturis. p̄pter q̄d Ar^o. 2° de aia. p̄clu
dit aiam esse actum 7 formā corporis.
quia est principū quo p̄ueniunt ei ope
rationes corpori asati vel sic q̄ illud q̄d
est principū agendi sit omnino idē sup
posito agenti. sicut est in forma simpli
ci subsistente que se tota statim ē illud
q̄d est ex. 8. metha^o. 7 ita se tota agit. ¶
Tunc at illud q̄d est ppriū vni p̄sone
non p̄t esse actus alterius p̄sone nec p̄
mo mō nec 2°. sic vult Aug. 7. de tri.
c. 4. vel. 19. vbi vult q̄ pater nō p̄t eē
sapiens sapientia genita. sequit q̄ si illō
quod est rō formalis agendi in aliqua
actione sit ppriū vni p̄sone q̄ alia per
sona non agit formalit̄ illa actione. Si
dicat ad illud fm vnā opinionē q̄ tres
persone in suo intellectu cōmuni 7 esse
tiali habent vnum verbū quod est for
male p̄ncipiū causandi. q. p̄xi^m 7 essen
tia. q. remotū. sed pat̄ habet illud ver
bum a se. q. dicēdo ipsum. filius. 7. s. f.
habet ipsum a solo patre. qui vice om
nium vniciū verbū dicit ad p̄ficiendū
intellectum essentialē. ¶ Et similit̄ dicit
de. s. f. respectu voluntatis. Cōtra cer
tum est q̄ pater nō habet v̄bū vt actus
suum formalē altero p̄dictoz̄ modoz̄
q̄ tantū habet ipsum vt cor̄e^m vel cō
substantialē. distinctū tamen in supposit̄
to. sed neut̄ modū h̄ndi sufficit ad hoc
vt sic h̄ns dicatur formalit̄ agere ista
actione respectu cuius illud q̄d sic ha
betur est ppriū formale p̄n^m. quia neu
ter modus h̄ndi saluat hoc p̄n^m forma
le haberi tanq̄ formā vel actum h̄ntis.
q̄d tamen requirit ad hoc q̄ h̄ns posset
dici agere tali actione. Istud p̄z de crea
turis non t̄n de cor̄elatiuis sed q̄bus
cunq̄ distinctis hypostatice p̄paratis

ad eandē actionē. 3° arguit ad p̄posi
tum a p̄ori primo per mediū ppriū
sic. formalis ratio cādi i deo 7 prima
est intellectus vel volūtas vel aliq̄s act^o
intellectus vel voluntati. sed triūz̄ p̄so
narum est idē intellectus 7 eadē volun
tas. 7 per p̄ns eoz̄ est oīno idem actus
intelligēdi 7 volēdi 7 idem obiectū si
ue p̄marium siue secundariū. q̄ 7 eadē
ratio formalis cādi ē prima est cois
tribus p̄sonis. Hanc rōnē tangit Aug.
2. tri. 8. quō inquit pat̄ cum. s. filiū san
ctificauit si ipse seipsū scificauit. vtrūq̄
enim ipse d̄ns ait sicut. p̄bat ibi. 7 post
quō pater cum tradidit si ipse se tradidit.
vtrūq̄. n. dicit ap̄lus. sicut ipse p̄o
bat ibi. Et subdit r̄nsonem credo r̄nde
bis si p̄be sapis. qz vna voluntas ē pa
tris 7 filij 7 inseparabilis opatio. quasi
dicat h̄^o veri q̄ pater agit 7 filius simi
liter agit cā est p̄pter eandē rōnē agē
di. qz vna voluntas est p̄is 7 filij. 7 ex
hoc sequit inseparabilis opatio. Doc eti
am cōfirmat per illud. 3. tri. 6. volūtas
dei prima est 7 summa cā omnīū. i. for
malis rō cādi. Diceret ad hoc q̄ lz̄ vo
luntas vel intellect^o sit formalis rō cau
sandi: nō tamen in qualibet p̄sone. sed
aliqua pprie habet potentia vt est p̄n
cipium formale vel p̄ximū cādi. Cō
tra hoc. si est eadē potentia. 7 h̄ns eun
dem actū 7 circa idem obiectū ipsa in
quocunq̄ supposito sit semp̄ habebit
eandē rōnē cālitatis respectu obiecti
causabilis per ipsa; potentia. nam sup
positum nō tribuit aliquā rōnē cau
salitatis ipsi rōi formali agēdi fm ip̄m
habet rōnē cause agēdi precise per
hoc q̄ habet rōnē formalē agēdi. que
cunq̄ q̄ persona habet eandē potentia
habebit eandē habitudinē ad obiectū
causabile. ¶ Aliud mediū ppriū accipi
tur ad p̄positū ipsum. s. esse diuinū. 7
ex hoc mediō arguit sic. esse diuinū cō
mune est tribus. qz ipsa essentia cōmu
nis est tribus. esse aut̄ diuinū est ppriū

principiū causandi. pbo esse rerum p-
 prie est esse cātū 7 oz q' causet a suo sūt.
 ḡ per se cāt ab esse diuino. **C**ōtra hoc
 essentia vt essentia nō est pncipiū agen-
 di nisi p modū nature. deus autē ad ex-
 tra nihil agit hoc mō. **U**ltimo potest
 ostendi ppositū p mediūz cōe a pozī 7
 hoc sic. oē cātum p se dependet a cā p-
 sic impfectū 7 possibile a pfecto 7 sim-
 plicit' necessario. ḡ illud quod ē forma-
 lis ratio causandi ē formalis ratio ter-
 minādi istā dependentiā causati. 7 p pns
 formalis rō eēdi pfectū 7 neēiū. 7 ne-
 cessitas 7 pfectio eadē est cois tribus p-
 sonis. ḡ 7 rō tīandi dependentiā cātū erit
 cois. 7 per pns formalis rō agēdi erit
 cois. **C**ōtra ista potest argui notū 7
 amor in diuis fm qd sunt pcedētes se
 rōes fm qd crea' produciunt. 7 h' fm ge-
 nus cause formalis. sine qd' inte' 7 vo-
 luntas eēntiales n̄ sufficiēt disponerēt
 ad ipsas creaturas producedas. Nūc at
 noticiā pcedens vbi est. 7 amor proce-
 dens. s. f. est. ḡ vbo ē aliq' rō formal' cān-
 di ppa. 7 sūt. s. f. maior oñdī qdrupli-
 citer. **P**rimo sic. sapia vt est eēntial nō
 est nisi speculatiua. sed vt est psonalis est
 practica respectu opandoz p̄tines in se
 ideas q' sunt p̄n' opatiui. Nūc autē nō
 sufficit ad operādu aliq' notū tanq' rō
 p̄xima nisi sit practica. ḡ rō 2ª ostendit
 per exēplū d' artifice creato. Artifex. n.
 in sapia artis duplicē hz noticiā de ar-
 tificiatio. vnā simplicis notū in arte vli
 qua intuet opanda pure speculatiue. 7
 aliā hz noticiā dispositiua ad opus. q' i
 arte p̄riculari p̄cepta de arte vli: intuet
 ordinē pductionis sue in opus 7 ē cog
 practica sine q' impossibile est artificē pce-
 dere in opus. Sūt deus i notū simpli-
 ci eēntiali nouit singula simplr 7 abso-
 lute tanq' iu manifestatiōe quadā. In
 noticiā vō pducta nouit eadē intrinse-
 ca 7 extrinseca tanq' in qdaz declaratiōe
 7 spālī nouit factibilia i eo tanq' in q-
 dā dispositiōe eoz ad op'. sic ḡ notū

artis vli nō sufficit sine notū artis p̄ri-
 culari que ē dispositiua 7 practica ita in
 deo nō sufficit notū eēntialis siue notū
 cia pducta. **3^a** ostendit ista maior per
 qdā sūt in nālibus. qz sic forma nālis
 nō est p̄n' actionis fm q' ē pfectio eius
 in q' ē: sed solū fm q' hz re^m ad effectū.
 sūt sapia vel amor solū fm q' hz re^m
 ad effectū est p̄n' opandi. sapia autē dī-
 sponens 7 amor affectas q' respiciūt ef-
 fectū nō sunt nisi sapia 7 amor pceden-
 tes. **4^a** oñdī eadē maior ex ordine p-
 ductionis intrinsece ad extrinsecā 7 hoc
 sic. vbi in diuinis itat ordo rōnis in cēn-
 talibus: ibi incipit ordo originis in pso-
 nis. ḡ pari rōne vbi itat ordo originis i
 personis ibi incipit ordo originis crea-
 turaz nō pōt ḡ p̄ creaturam pducere
 nisi pus productis vbo 7. s. f. Si autē pē-
 hiet in se formalit' oēz rōnē cāndi crea-
 turā ita q' in vbo nō cēt aliq' p̄pria rō
 cāndi vt q' posset p̄ cāre hz non produ-
 ceret filiū. **C**ōfirmat istud p Aug. 15.
 de tri. c. 12. vel. 28. pōt eē inquit verbuz
 n̄m q' nō sequat op'. opus autē eē non
 pōt nisi pcedat vbi. sic vbi dei eē potu-
 it nulla exīte crea'. crea' at nulla esse
 pōt nisi p ipsum p que facta sunt oia.
Ad ista. maior p̄me rōnis neganda ē
 qz vt dictū ē pus notū 7 amor fm que
 deus est cā creature sunt coēs formalit'
 tribus psonis. Ad p̄mā p̄bationē istā
 maioris. notū in memoria 7 notū ver-
 bi nō differūt in nobis vt speculatiua 7
 practica. qz n̄ differunt nisi sic h̄tualis
 noticiā 7 actualis. que pueniūt sp̄ in rō-
 ne speculatiui 7 practici. Si ḡ notū eēn-
 tialis in p̄e se hz sicut noticiā i memo-
 ria respectu noticie que ē in vbo n̄ erit
 illa in p̄e speculatiua 7 aliā practica. s3
 vel vtraqz practica vel vtraqz specula-
 tiua. Qd addit ibi de p̄tinentiā idearū
 soluet r̄ndendo ad argu^m p̄ncipale.
Ad 2^m. noticiā in p̄e de creatura nōn
 se habet sicut noticiā arti vli respectu
 noticie eiusdē in verbo. patz hoc ex p̄di

eris. quia se habent sicut noticia memo-
rie et intelligentie. et licet prima sit. q. ha-
bitualis. et 2^a. q. actualis. tñ utraqz est
eque vltis vel particulari. Illud etiam
quod dicit de arte vli q. ipsa sit specu-
latiua. et ars particulari practica nō
videt verum. q. fm diffinitionez art. s.
6. ethi. Ars est habitus cum recta rōne fa-
ctiuus. patet q. ois ars ē habitus pra-
cticus. q. ois habitus factiuus ē practi-
cus. Hoc etiam arguit ex eo qd dicitur
artem particularez p̄cipi de arte vli. q. z
cōclusiones practice resoluunt in prin-
cipia saltem vt in p̄cipia prima.
imo videt q. nō possint resoluti aliquo
in p̄n^o speculatiua: nisi practica sit sub-
alternata speculatiue. q. ois doctrina
p̄clusiones p̄prias resoluti in p̄cipia p̄-
pria nisi sit subalternata alicui superio-
ri cuius cōclusiones habet p̄ principijs
Si quandoqz q. inueniat dicitū ab aliq.
auctore q. ars vltis est speculatiua et par-
ticulari practica. Hoc indiget exposi-
tione et pōt sic intelligi. quāto aliqd me-
dium recedit magi ab vno extremo tā-
to non solū accedit ad alterū sed dicit
habere rationē alterius. sicut p̄ ex. 5.
ph̄. q. rubeū respectu albi dicit nigrū.
Nunc autē cognitio mē speculatiua est
illa que nullo mō est directiua in opus
Cognitio vero mere practica est illa q.
immediate est directiua in opus. quecūqz
q. cognitio media p̄ quāto magis rece-
dit ab vno extremo: tanto magis pōt
dici p̄tineri sub altero. Nunc autē co-
gnitio artis vltis non est immediate dire-
ctiua in opere. quia opationes sunt cir-
ca singularia. p̄ meth. Noticia autē ar-
tis particularis est immediate directiua.
pro tanto ig. ē noticia artis vltis pōt di-
ci speculatiua p̄ quanto nō est imedia-
te directiua in opus sicut ē particulari.
nec tñ est simpliciter speculatiua. sed di-
rectiua: licet mediate. quia particularis
vltimate eius est immediate directiua. Q.
additur ig. q. in verbo tanq. in dispo-

sitiua nouit de factibilia qd intelligit
per noticia dispositiuam in deo. In no-
bis video vnaz noticia de agibili deter-
minantē quid sit agendū. et hanc sequi-
tur actus voluntati qua recte volo sic
agere sicut rō dicit agendū esse. Itaz
volitionē sequit quedā cognitio q. scio
me sic velle. Et si scire voluntatē meaz
esse imutabile et nō impedibile scirem
me aliq. sic facturū eē. In deo autē nō
possumus h̄re distinctos actus re sed
quali rōne. Aut q. per noticia dispositi-
uam intelligis in deo noticia. q. p̄ceden-
tem oēm actū voluntati. siue illū quo
vult se sic facturū esse. et tunc sequit q.
si talis noticia in deo dispositiua est in
vna persona et in alia. q. ois noticia in
deo. que. q. p̄cedit oēm actū voluntati
habet in intellectu diuino vtute primi
obiecti mouentū. illud autē mouet necio
intellectū diuinū ad quācūqz noticia
p̄cedentē actū voluntati. q. in tota ista
mouitione nō inuenit p̄n^o motiū nisi p̄
modū nature. et p̄ p̄ns necio. Aut p̄ no-
ticiam dispositiuā intelligis illā que se-
quit determinationē voluntati. et tunc
sequit q. cum quelibet p̄sona nouit de
terminationē voluntatis in quāqz p̄so-
na sicut in seipsa: q. quelibet h̄z eque no-
ticiam dispositiuā de quilibet operabili.
Nec valet dicere q. hec p̄sona nouit il-
lam sic disponere de operabili. sed nō se
ipsam. q. sicut argutū est ad p̄clusionē
principalē istius articuli vnus volun-
tatis vna est dispositio. et ita si vna per-
sona disponat de hoc operabili p̄ p̄ns
et alia que habet eandem voluntatem
eodem modo imo eodez actu disponit
et per p̄sequens reflectendo se per actū
intellectus super actum voluntatis. si-
cut vna scit se sic disponere de hoc ope-
rabili sic et alia. et sic noticia dispositiua
isto modo intellecta ē cōmunis tribus
personis. ¶ Ad tertiam probationem
que est de forma naturali actiua. Rñ^o
licet forma naturalis actiua habeat re-

spectum quendam ad pductuz qui re-
 spectus significatur per nomen princi-
 pij vel potentie. tamen illud quod dicitur
 esse principium vel potentia tanq[ua]m
 substratū huic respectui est aliqua for-
 ma absoluta. quod probatur quia nō
 minus formale principium actionis vel
 motus est aliquid absolutuz q̄ termi-
 nus. Et precipue si ista ppositio est ve-
 ra illud est formale principium agendi
 in quo agens et pductuz assūlantur
 nunc autem terminus formalis actio-
 nis vel motus non solum potest eē for-
 ma absoluta. sed necessario videt ex. 5
 phis. q̄ est forma absoluta non inclu-
 dens aliquam relationem. q̄ vel est ne-
 cessarium vel saltem possibile q̄ illud
 quod est principium formale agendi sit
 forma absoluta et vt forma absoluta.
 hoc declaratur in exemplo. quia licet ca-
 lor sit potentia calefaciendi. et hoc qd̄ di-
 co potentia importat respectum in co-
 ceto: tamen ille respectus per se non in-
 cluditur in ratione principij actiui. sicut
 loquimur de principio actiui. acci-
 piendo pro illo quod immediate deno-
 minatur ab illo respectu. hoc patet in
 alio exemplo magis remoto hoc quod
 est subiectum importat ex significatiōe
 nominis respectū. Si tamē queratur
 quid sit primū obiectū visus nō respon-
 detur per aliquod relatiuuz. quia tunc
 esset facile assignare omnia obiecta po-
 tentiarū. puta q̄ primum obiectum vi-
 sus est visibile. et auditus audibile. et sic
 de alijs. sed oportet assignare p̄ primo
 obiecto aliquod absolutum substratuz
 illi relationi que importat per hoc qd̄
 est obiectuz. cuius absoluti forma sit p̄
 se motiua talis potentie. sicut lux v̄ co-
 lor respectu visus. et sonus respectu au-
 ditus. et sic de alijs. hoc est quod dicit
 Aristo. 2. de anima. cuius inquit est vi-
 sus hoc est visibile. et sequit. visibile est
 color hoc aut̄ est fm se visibile. sed scip-
 sum autē non ratione. sed quoniam in se

ipso habet causam esse visibile. omnis
 enim et. vult dicere q̄ si color est primū
 obiectuz visus ipsum fm se est visibile
 non per se primo modo. et hoc est q̄ di-
 cit nō ratione. hoc est. hoc predicatum
 quod est visibile nō cadit in ratioe sub-
 lecti. sed per se 2. modo quia i subiecto
 est causa predicati. et hoc intendit cum
 subdit. sed quoniam in seipso habet cau-
 sam. Consimiliter est in multis alijs. et
 specialiter in pposito. quia cum queri-
 mus principium actiuum respectu ali-
 cuius actionis non intelligim[us] de respe-
 ctu qui importatur in concreto per h̄
 quod est principium actiuum. tunc enim
 facile esset ostendere respectu omnis acti-
 onis suum principium. quia principium
 actiuum respectu calefactiōis est calefa-
 ctiuum. et illuminatiōis illuminatiuum
 et sic de singulis. Sed intelligimus de il-
 lo quod est primum fundamentum il-
 lius respectus. illud autē est forma abso-
 luta. et hoc nō includendo aliquē respe-
 ctum. quia respectus ille non posset ali-
 cui esse prior natura termino respectus
 forma aut̄ actiua est p̄ natura termi-
 no actionis saltem in actionibus equi-
 uocis. Applicando q̄ ad pposituz si no-
 ticia que est ratio formalis producendi
 creaturam non plus includat rationez
 respectus ad eam q̄ ratio respectus in-
 cluditur in forma in ratione p̄ncipij
 actiui naturalis et ibi nō includitur sed
 t̄m consequit. videtur sequi q̄ in ratio-
 ne noticie vt est formale principium pdu-
 cendi creaturā non includit respectū ad
 eam. Alii breuissime p̄t dicit q̄ in no-
 ticia pducta nō ē aliq̄ respectū ad crea-
 bile qui nō sit in notia cōi tribus perso-
 nis. sicut huius p̄batū est. Ad quartā p̄-
 bationē maior. licet ista p̄gruen[da] de po-
 ritate pductionis intrin[seca] ad extrinsecā
 possit multiplici impedi: t̄m p̄cedit 2. q̄
 vera est. s. q̄ p̄ nō posset pducē creatu-
 ras nisi p̄us pductis filio et. s. et rō h̄
 est. q̄ q̄ ab eodē ynu simpli nectio pro

ducit et aliud contingit non potest producere illud ad quod contingit se habere nisi per producentem illo ad quod necio habet. et maxime quoniam eadem est necessitas producti et producentis. productum extrinsecum contingit producenti. Intrinsicum vero necio sic quod ipsum est necium eadem necessitate quod et producentis. Non potest quod inchoari ordo productorum extra nisi prius fiat ordo productorum intra. Alia ratio est. quod productum potest coincat calitas respectu posteriori si non repugnet proprietati rationi illius producti. nam ex ordine productorum non repugnat sibi calitas cum ipso sit per productum. Quod si per productum ut tactum est in ratione potest sit producta per se creatura et cum non repugnat sibi ex ratione productionis calitas respectu creature sequitur quod est per creaturam non tamen per productum quod ipsa sit et ut productiva ipsi. Ex hoc dupliciter ratio positivatis potest haberi ex verbis Augustini ibi adductis. primo ratio in hoc quod ait verbum dei esse potuit non existeret creatura. non autem est. 2° in hoc quod subdit per quem omnia facta sunt. Nec tamen ex istis duabus rationibus nec ex ista auctoritate sequitur quod verbo sit aliqua propria ratio formalis causandi. quod absque tali proprietate rationis causandi potest stare tam positivatis persone ad creaturam tanquam producti ad productum: quod positivatis tanquam principii productivi ad productum. non enim oportet quod productum immediate producenti vel productioni et etiam productivi tertijs habeat propriam rationem producenti illud tertijs. sed sufficit quod habeat rationem communem eandem cum primo producente sic quod necio sibi illam coincat antequam ultimum productum producat. et sic est in proposito. per hoc apparet quare pater filio et spiritui sancto non producti non possent creare. quod non producto illo ad quod producentis necio se habet non potest produci illud aliud ad quod contingeret se habet. non producto etiam illo quod naturus est habere eandem causalitatem respectu tertijs cum producente non potest produci illud tertijs. quod illa propositio assumpta si verbum non haberet propriam rationem candi pater et si

non produceret verbum tamen posset creare. falsa est propter duplicem rationem predictam.

Si arguitur contra hoc. quod secundum auctorem Augustini allegata creatura necio perigitur verbis in ratione cause. unde ait creatura nulla esse possit nisi per ipsum per quem omnia facta sunt scilicet verbum. non autem necio perigeret in ratione cause si totalis et completa calitas esset in patre. **R.** quod verbum necio perigat in ratione cause ad productionem creaturam potest dupliciter intelligi. vel tanquam calitate perficiens vel tanquam in eadem calitate cum primo pro exacto conveniens. **P**rimo non requiritur filius quod non perficit calitatem patris sed pater in se et a se habet calitatem perfectam. et eam coincat filio. et ideo filius habet quod pater habet. 2° requiritur filius. quod non per creaturam producat coincat sibi eadem nam cum patre. et per se eadem virtus activa respectu cuiuslibet posterioris. sequitur quod filius tanquam conveniens in eadem calitate cum patre perigat ad productionem creature. Aliter potest dici et redit in idem quod effectum perigere aliqd in ratione cause potest esse dupliciter. Uno ex parte ipsius effectus simpliciter quantum est de se. ita scilicet effectus non haberet a quo sufficienter posset produci nisi illud esset causa. Alio ex parte necio perimitante in causa. primo modo filius non perigitur in ratione cause. sed 3° modo quod eandem perfectionem totalem candi habet pater si per impossibile solus esset. sed non potest in actu illius causalitatem exire nisi prius filius percurrat secum vel coincat secum in eadem perfectione et secundum eam exeat in eundem actum.

De secundo articulo

principali dico quod filius negat a se auctorem primariam candi. Job. 5. non potest filius a se facere quicquam. concedit autem subauctoritatem in candendo. cum subdit. nisi quod viderit patrem facientem. et. j. ibidem opera que dedit mihi pater ut perficerem ea ipsa opera que ego facio quod etc. Dedit mihi pater eccese subauctoritas. ego facio. ecce calitas.

Consimiliter respectu spiritus sancti.

habet filius auctoritate in agendo. Et ratio vtriusque est. quia a quo aliquid habet principium agendi ab eo habet et agere. et per consequens virtute illius agit. non virtute eius tanquam cause superiori. quia non habet virtutem distinctam ab eo. sed virtute illius tanquam principii communicatis sibi causalitatem. et ideo habens auctoritatem in ista causalitate in qua recipiens habet subauctoritatem. ¶ Sed hic obijciat quia si pater prius origine causat quam filius. ergo filius non causat illud causatum. quia quod prius causatum est posterius causari non potest. nisi idem bis causaret. quod est impossibile. Similiter potest argui de ordine originis sic de ordine causalitatis. quia si pater facit a se et filius non a se. ergo pater causat prius origine. et tunc ut prius non poterit causari a filio. quia in secundo signo originis quia idem non potest bis causari. ¶ Ad istam respondeo quod ordo in causando potest intelligi vel ut actio respicit producentem. vel ut respicit productum. Si primo modo est ordo auctoritatis et subauctoritatis in proposito. quia ille est inter supposita agentia in habendo principium formale agendi per quanto. scilicet unum illo habet illud ab altero. 2º modo non est hic ordo quia non prius ponit creatura in esse per actionem patris et postea sequitur actio filii. sed virtus causando ordinate secundum ordinem originis habet in utroque prius natura quam terminus producat. Et ista virtute habita a tribus in eodem signo nature. completo tamen toto ordine originis ponitur effectus omnino simul a tribus. ¶ Quod si dicitur quod prius causatum non potest posterius causari. procedat referendo prius et posterius ad ipsius causari et sic probat propositio. sed non propter hoc est negandum quin prius habens virtutem causando et posterius origine habens eandem possunt per ipsam simul natura habita in utroque simul effectus causare. ¶ Aliter potest dici specialiter ad

2º. quod prius origine causare est causare a se. posterius origine causare est causare ab alio. sicut autem ab alio habet virtutem causando vel a se. sic et causare. nec est verum quod sic prius causatum ab aliquo non possit posterius causari ab alio. quia habet intellectus est iste quod aliquid non possit causari ab uno a se. et ab alio non a se qui intellectus falsus est ubi eadem virtus activa est in producente et producto.

De tertio articulo

principali dico quod nullus respectus ad creaturam potest per se includi in constitutio persone verbi. tum quia quicquid in ea includitur per se est reale. distinguendo reale contra ens rationis. quia constitutum est sic reale. et per consequens quicquid in ipso per se includitur est hoc modo reale. Nunc autem quicunque respectus in divinis ad creaturam est tamen modo ens rationis. ergo et. tum quia quicunque respectus dei ad creaturam habet per fundamentum primo aliquid commune tribus. non dico sic proximo quod ex natura fundamenti oritur relatio illa. quia tunc esset relatio realis. sed sic proximo quod illud sit prima ratio comparandi per actum intellectus divini personarum divinarum ad creaturam. Sicut etiam tactum est in primo articulo de intellectu et voluntate. sic posset probari de quocunque finem quod deus per actum intellectus est comparabilis ad creaturam. Quod autem fundamentum proximum est commune tribus: respectus non potest esse proprius uni. non ergo respectus ad creaturam includitur per se in proprietate alterius persone. quia quicquid includitur sic est proprius illi persone. Tum tertio. quia iuxta primam viam posset argui quod quicquid est in persona divina est necesse esse a se. et hoc excludendo per se aliud in ratione cause. non autem in ratione principii. quia quicquid est ibi est in causatum. licet aliquid ibi posset poni principiatum. Nunc autem respectus ad crea-

turam etiam in quocumque esse reali vel cognito non potest esse necessarius a se hoc modo. quia nec terminus respectus potest esse necessarius sic. quia in quocumque esse creatura est vel possibilis vel saltem non necessaria a se. si nullus respectus ad creaturam in quocumque esse potest per se includi in persona diuina. Sed ista ratio licet forte procedat ex veris tamen apparenter posset multipliciter improbari et impediri. et non euidenter solui nisi cum prolixitate tanta quantam hic aggredi non intendo. Sed obicitur contra istud quia verbum importat per se proprietatem secundum eundem personam. et cum hoc per se importat respectum ad creaturam. **¶** Prima propositio patet ex principio euangelij Job. In principio erat verbum. ubi euangelista per hoc quod est verbum intendit exprimere proprietatem secundam personam in diuinis. Et Aug. 7. trini. c. 4. eo verbum quo filius. **¶** 2^a propositio probatur per illud. 83. q. 63. ubi exponit illud In principio erat verbum. Aug. quod grece inquit logos dicitur. latine verbum et rationem significat. hic tamen verbum melius interpretatur ut significetur non solum ad patrem respectus sed etiam ad illa que per verbum facta sunt operantia potentia. Vult ergo cum dicitur verbum importet respectus ad creaturam. **¶** Item contra rationem factam obicitur. quia si verum sit hoc quod accipit in illa ratione quod creatura in quocumque esse non est necessaria a se. nec per consequens quicunque respectus ad creaturam est sic necessarius tunc sequitur quod nec respectus dei ut intelligentis ad creaturam intellectam. nec respectus eius ut creatiui ad creaturam ut creabilem sit necessarius a se. sed deus nihil est formaliter et necessario nisi illud sit necius a se. si sequeretur quod deus non necessario est intelligens creaturam nec causatiuus creature: quorum utrumque est falsum. **¶** Ad ista ad primum posset

esse duplex difficultas. vna ex re. alia ex significato huius nominis verbum. **¶** Quantum ad primum dico quod in proprietate secundum personam non includitur aliquid respectus per se proprius ad creaturam: propter rationes ad hoc positas. Quantum ad secundum dico quod respectus realis et respectus rationis non faciunt aliquid per se vnum. et ideo si tales duo respectus importentur per hoc nomen verbum sequitur quod illud nomen non precise significat vnum per se conceptum quia respectus ad patrem ut dicentem est realis respectus ad creaturam ut dictum vel causatam est rationis tantum. si hoc nomen verbum per se importat tamen vnum conceptum sequitur quod alterum illozum significabit et alterum notabit tantummodo quod si verum est probabiliter dici potest quod sicut idem significat filius et filiatio licet alio modo significandi: sic idem significat verbum ut est. quod. concretum et eius abstractum si licet fingere. quod. scilicet est verbatio quod significat idem licet alio modo. verbari enim est idem quod dici siue intellectualiter exprimi. et per consequens verbum importat in concreto hoc quod est intellectualiter expressum. et tunc connotabit relationem ad illud quod dicitur per verbum. per tanto quod connotat noticiam perfectam que noticia habet respectum rationis ad cognita per eam. fin hoc igitur quantum ad significatum huius vocis verbum esset iste ordo quod primo et per se significatur respectus originis. scilicet expressio intellectus passiuus. sed modo concreto. Secundo connotatur noticia. quod terminus formalis comunicatus per istam expressionem. et illa est comunis tribus tamen appropriata verbo. Tertio vero per hoc quod ista noticia habet respectum ad noscibilitatem connotatur in nomine verbi talis respectus. fin hoc neganda esset secunda propositio assumpta in argumento. et cum

probatur per Aug. 83. q. 9. 63. dici potest q. p. tanto melior est translatio huius quod est logos in hoc quod est verbum q. in hoc qd est ratio. quia h. nomen ratio nec respectum originis. pprium nec illum consequentem appropriatum qui est ad creaturam ita importat sicut hoc nomen verbum. quare verbis ut verbum potest comparari per intellectum ad quodcumq. et per consequens habere ppriam relationem rationis.

Qd vero ait ut significatur ad patrem respectu. hoc debet intelligi de eo quod primo et principaliter significatur. quod autem ad id ea que facta sunt ibi debet intelligi significare pro connotare.

Ad secundum potest dici q. necessarium a se absq. omni repugnantia quantum est ex parte sui potest esse sine esse reali cuiuscumq. non necessarium a se. quia non est contradictio quantum est ex parte prioris absoluti: q. ipsum sit sine posteriori. tamen illud necessarium non potest esse sine esse cognito cuiuscumq. alterius. quia esse eius necessarium requirit cognitionem alterius. et per consequens alterum in esse cognito. et consimiliter est de esse possibili. Non igitur persone diuine competere aliquid reale potest. nisi illud sit necessarium a se. hoc est incausatum. quicquid autem includitur in proprietate persone competit persone ut aliquid reale. potest tamen persone diuine competere aliquid cognoscere vel aliquid posse licet illud non sit necessarium a se. sicut nec terminus. Aliter potest dici q. deus est sic necessario intelligens creaturam et causatiuus creature: q. vtrumq. istorum formaliter dicitur aliquid necessarium a se. put. a se excludit causam. sed non necessarium in esse reali sed in aliquo esse diminuto: quicquid autem includitur in proprietate persone sic est necessarium a se: q. est in esse reali. Nunc autem necium a se non necessario coexigit

aliquid aliud in esse reali: et coexigit aliquid aliud in esse cognito vel esse diminuto. Tertio modo potest dici q. alio modo est necessarium illud quod necio requiritur et hoc siue preexigatur siue coexigat ad esse necessarium. Alio modo est necium illud quod ad esse necium consequitur. Ex dictis de causalitate effectiua patet solutio questionis de causalitate exemplari et finali. quia cum causa exemplaris sit aliqua ratio formalis exemplans et causa finalis sit aliqua ratio terminans siue finiens sicut causa efficiens aliqua ratione formalis efficiens: sequitur ex consimili ratione q. nulla istarum causalitatum potest esse propria nisi ratio formalis causandi sit propria non potest alicui persone esse propria ratio exemplandi siue finiendi. sicut nec formalis ratio agendi. Hoc potest probari hic sicut prius probatum est q. causa effectiua sed de probationibus prius positis evidenter ad oppositum videtur illa vltima. quia ratio formalis terminandi dependentiam causati ad causam in quocumq. genere cause de quo est hic sermo est aliqua perfectio. et loquendo de causa prima in quocumq. illorum generum est aliqua perfectio simpliciter. Si ergo quecumq. perfectio simpliciter eadem est in tribus: sequitur q. quecumq. causalitas in quocumq. generum illorum sit communis. Ad argumentum in oppositum dico: ad minorem dico q. quelibet persona sicut est creatrix sic est artifex. et cum sit simplex in qua non differt habens et illud quod habetur. quelibet est ars. et ars eque particularis et eque actualis. sicut patet respondendo ad obiectiones: in primo articulo. tamen appropate verbis de ars sicut sapia siue noticia. p. tanto q. ex modo sue processiois operit sibi q. sit noticia actualis procedens de memoria prima declarans omne intelligibile quod in memoria illa continetur. Hoc p. per

Aug. 7. trini. c. 4. ita dicitur filius sapientia patris. quemadmodum dicitur lumen patris. 7 qualiter hoc sit statim subdit. i. quemadmodum lumen de lumine 7 vtrunq; idem lumen. sic intelligit sapientia de sapientia 7 vtraq; vna sapientia. consimiliter dico ars de arte 7 vtraq; vna ars. ¶ Ad illud quod addit in minore de ideis patz prius in rñtione ad primam obiectionē in primo articulo. quia idee sunt cōmunes cuilibet persone: licz appropriētur verbo ppter modum ppiū emanationis eius. qz procedit vt noticiā actualis declaratiua omnis obiecti quod. q. habitualiter continetur in memoria paterna.

Consequenter

queritur de omnipotentia in cōparatione ad obiectū quod respicit. 7 sunt tres quæstioes. prima quæstio de omnipotentia vt respicit substantiā immaterialē: 7 est ista. Utrū deus possit facere angelum informare materiam. 2° quæstio est de omnipotentia vt respicit formam accidentālē sed habentē eē modo supernaturali. 7 est ista. Utrū deus possit species i eucharistia conuertē in aliquid pexistens. 3° est de omnipotentia. put respicit formam accidentālē habentē eē modo naturali. 7 est hec. Utrū deus possit facere q; manente corpore 7 loco: corp^o non habeat vbi: siue esse in loco. ¶ Ad primam quæstionē arguitur q; sic deus potest facere formam materialē esse sine materia. 7 formam imaterialē eē in materia 7 per consequens angeluz esse in materia 7 informare materiā. antecedens sic. quia deus facit accidens materiale sine subiecto in sacramento altaris. ¶ sequentia pbatur. quia nō magis videtur repugnare forme imateriali eē in materia q; forme materiali esse sine materia. ¶ Contra si angeluz informaret materiam: aut daret ei actum sim-

pliter siue substantialem: aut actu sine quid siue accidentalem. non pmo modo. quia cum sit per se subsistens nō potest facere per se vnum cum alio. actus autē substantialis facit per se vñ cum illo quod informat. nec secūdo modo. quia sine Aristo. pmo phis. quod vere est nulli accidit. angelus est id quod vere est. 7 rē. ¶ Dic sunt tria vidēda. primo intellectus quæstionis exponat. 2° solutio eius. put possibile fuerit declaratur. 3° aliqua dubia dissoluantur. ¶ De primo breuiter h non queritur si angelus habeat materiam partē suā. quia tunc angelus non informaret materiam. sed forma que est altera pars eius informaret eam. sicut ignis non informat materiā sed forma que est altera pars eius. nec queritur vtrum angelus possit informare materiam hoc est effectiue transmutare mām ad formā. 7 hoc virtute dei: licz forte virtute sui non possit. vt sic deus faciat angelū effectiue informare materiā. sicut sine alii quos facit corpus effectiue agere in spiritum. ¶ Sed queritur de informatio ne formali. an. s. deus possit facere angelum esse formam informantē. ¶ De secundo cōclusio negatiua est tenenda. 7 ad hoc possent poni due rationes. quarum prima sumitur ex medio cōmuni secunda ex medio magis ppro. ¶ Ad dēntur postmodū rationes inquirendo de eis si cōcludant. ¶ Prima ratio ē ista illud quod est simpliciter per se subsistēs non potest esse forma materie. angelus est huiusmodi. 7 rē. maior declaratur. Ens p se potest intelligi tripliciter. vno modo intelligitur ens per se solitarie. put accipitur pmo posterior: in tertio modo per se. 7 hoc modo accidens potest esse ens per se quādo nō est in subiecto. Secūdo modo dicit ens per se pro ut distinguitur cōtra ens in alio. 7 sic p se ens est idem qd nō inherens actualit nec aptitudinalit. 7 h^o modo quæcunq;

substantia non tñ pposita sed etiã ma-
 teria 7 forma est ens per se. quia forma
 substãtialis licz insit materie informan-
 do. non tñ inheret: quia inherere dicit
 nõ per se informare. qz inherens nec est
 actus simpliciter s; actus fm quid. nec
 cum illo cui inheret facit p se vnuz. op-
 pposita pueniunt ei quod p se informat
 Tertio modo ens per se dicit illud qd
 habet actualitatẽ vltimaz ita qd nõ est
 per se ordinabile ad aliquẽ actum sim-
 pliciter vltra istum quẽ habet qui quid-
 dem actus vltior: possit esse actus ei-
 per se. 7 hoc vel primo vel participati-
 ue. qd hoc modo est p se ens pmuniter
 dicitur suppositum 7 in natura intelle-
 ctuali dicitur psona. hoc modo intelli-
 gitur maior de ente per se. Istud soluz
 dicitur pprie subsistens. sicut phus lo-
 quitur 2° de aia dicens. q materia e po-
 tentia hoc aliquid. species aut fm quã
 aliquid dicitur hoc aliquid. 3^m qd est ex
 ipsis qd simpliciter est hoc aliquid. s. per
 se subsistens habet actualitatẽ vltimaz
 non ordinabile per se ad aliquẽ actum
 vltiorẽ. maior sic intellecta pbat. quia
 forma substãtialis p se ordinat ad
 esse totius. Illud aut esse est actus sim-
 pliciter ppositi quidẽ per se primo. sed
 forme participatiue qz pars dicit esse p
 se per accõs hoc esse per se participatiue.
 totũ aut primo. qd igitur est per se sub-
 sistens nec põt ordinari ad aliqd esse p
 se illud non põt eẽ p mse forma. pbatõ
 minoris. angelus est pfectus in specie p
 secta imo pfectiore q sit aliqua species
 substantie materialis. ordo. n. specierũ
 est vt ordo numeroz. 8. meth. nunc au-
 tem aliqua sba materialis e ita in actu
 vltimo qd nõ est p se ordinabilis ad ali-
 quem actuz vltiorẽ. alioquin posset
 esse pcessus in infinitũ in substãtis ma-
 terialibus. vt quelibet posset eẽ ps alte-
 rius. q multo magis angelus e p se sub-
 sistens fm intellectũ predictuz. Dec rõ
 pcedit ex medio cõi. qz mediũ illud qd

est per se subsistens eque pcludit ppo^m
 de igne sicut d angelo. imo de quocũqz
 qd est pplete in aliqua spẽ sbe. Hinc pz
 qd nõ vnibile non e ofia distinguẽs an-
 gelum ab aia. qz est cõe angelo 7 igni.
 Hinc etiã pz quare aia separata nõ est
 persona. licz. n. non sit nata inherere: 7
 ideo sit ens p se 2° predicto. lz etiã pos-
 set eẽ ens per se p^o. i. solitarie: n tñ per
 virtutẽ cause extrinsece sic põt accõs vl
 forma mãlis: sed virtute nature sue sibi
 creclite. 7 hoc qz nõ neõio dependet a
 mã in pprio suo esse tñ non põt eẽ ens
 per se 3° pdicto. 7 solũ illud quod e sic
 per se ens dicit suppositũ. in nã autẽ in-
 telligibili dicit psona. 7 sic est psona in
 coicabilis. qz sibi repugnat coicari non
 tñ vt vlt singularib: sed vt forma mẽ
 actuande per ipsaz. 2° rõ ad ppositũ
 est hec. quicqd põt esse forma svals h^o
 sibi cõpetit imediate p essentia suam. s.
 posse dare actũ simpliciter ipsi mẽ. qz. 8.
 meth. pz qd nõ est alia rõ quare h^o pos-
 set facere per se vnũ cuz mã: nisi qz hoc
 est p se actus 7 illud p se p^o. 7 huius nã
 est aliqua rõ vltior: nisi ppria rõ hu-
 ius 7 illius. q cui repugnat eẽ actuz mẽ
 hoc pãse repugnat sibi per rõnẽ ppria
 pntia ista pbat. qz maiorĩ perfectioi at-
 testat qd alicui repugnat eẽ formam mẽ
 qd q sibi pueniat. si q non põt hoc sibi
 puenire nisi p suam ppria rõnẽ: sequi-
 tur qd cui repugnat maxime repugnat
 bit per ppriam rõnem formale ipsius.
 Si igitur ratio ppria quidditatiua an-
 geli eẽ nota: per illam ppter quid pos-
 set ondi q sibi repugnat informare ma-
 teriam. Ista ratio licz ostendat qd me-
 dium esset pprium ad cõclusionem si
 ipsa esset vera: tñ non ostẽdit pclusionẽ
 esse veraz. vnde negãs eam diceret qd nã
 repugnat huic informare. nec eẽntia sua
 propria est ratio p se repugnãtia. Ideo
 vltorius confirmat rõ sic. cui libet actui
 simpliciter per rõnem ppria vel cõuenit
 aptitudo ad p se informandũ vel repu-

gnat informare de eentia angeli nō est dare primū. § 2^m. et tunc ultra vt argutum est: ipsa essentia ē ppria ratio repugnante. pbatio minoris. aptitudo non ē sine actualitate quin sit imperfectio aliqua. § 3^m ratio posset poni talis ordo pfectionis in formis videtur esse per recessuz earū a materia. sicut actus perfectior plus recedit a potentia. s3 aia intellectua tantū recedit a mā q̄ nature sue relicta pōt habere eē suum. p̄prium sine ea. § angelus qui est perfectior quacūqz anima intellectua plus recedit a mā sed non videt q̄ plus possit recedere nisi sibi repugnet in eē materie. ista ratio nō videtur multū probare qz multiplex v̄at excellentia actus ad actū alia q̄ ista sic recedat a materia. imo anima intellectua s3 possit eē sine materia: tamē ita perfecte potest vniri materie sicut aliqua forma inferior. ita diceretur q̄ angelus potest quidez eē sine materia etiā pfectiori modo q̄ anima intellectua. sed tñ potest esse in materia quia licz dependere a materia sit imperfectio: nō tñ est evidens q̄ posse cōmunicare actualitatē suam mē sit imperfectio. et precipue qñ talis cōmunicatō potest esse sine dependentia. sicut ponetur in pposito. § 4^m ratio videt sumi fm aliquos ex operatione angeli que ē intelligere. et hoc sic. intelligere est operatio imaterialis. § intellectus est potētia imaterialis. et vltim^o § natura intellectualis est natura imaterialis. § Prima p̄sequētia pbatur per hoc. q̄ operatio inest operanti fm potentiam propriam vt fm rationem. p̄ximam operandi. et p̄sequens si potentia sit materialis illa operatio nō est imaterialis. § 2^a p̄ntia pbat quia potentia non excedit s̄bam et videt ista p̄ntia p̄cipue tenē de natura illa que ē mere intellectualis cuiusmodi ē natura angelica. nō sic manifeste tenet d̄ natura que est oiminate intellectualis. et cum hoc sensitua quā-

tum ad aliquā potentiam. sicut est aīa nostra. qz illa dependet a mā in operādo saltem aliqua operatione. sed nā mere intellectualis nullo modo dependet a mā in operando. nec per p̄ns in cēdo. Videt etiam p̄ntia a primo ad vltimū cōfirmari per cōmentū p̄positionis pe nultime d̄ causis vbi habetur. Impossibile nanqz est vt sit res cuius substantia cadat sub tempore. et eius actio sub eternitate. sic enim eius actio melior eēt ipsius substantia: hoc est impossibile. § Primum aīa pbatur ex obiecto. quia ab obiecto actus quilibet recipit speciē et perfectionē. nunc autē obiectum intellectus inquantū huiusmodi a materia abstrahit. quia forme in materia sunt indiuiduales quas nō apprehendit fm q̄ huiusmodi. § Si huic rationi instet quia simili ratione posset p̄cludi p̄ operationes et vltimū per potentia q̄ anima intellectua esset imaterialis. et tamē p̄clusio est falsa. hoc est q̄ non est perfectio materie. licz fm aliquos vera sit d̄ immateriali hoc est nō cōposita ex materia et forma. Diceret q̄ bene potētia intellectua est imaterialis et etiam anima hoc modo est imaterialis. quia nō est imersa materie nec a materia totaliter apprehensa. et hoc declarat qz quanto forma est nobilior tanto magis d̄natur materie corporali et minus ei iungitur et magis eam sua virtute excedit anima aut nostra vltima in nobilitate formarū. vnde in tantū sua virtute excedit materiā corporalem: q̄ habet aliam quam operationem et virtutem in qua nullo mō cōmunicat cum materia corporali. et hec virtus dicitur intellectus. § Contra istud. homo nō est homo fm animam siue per animā nisi fm q̄ anima informat materiam. ergo nec operatur operatione propria hominis secundū animā nisi vt anima informat materiam. § vel intelligit fm animam vt fm formam que sit principū huius

operationis. vñ intelligit fm eam vt in
format materiam. **P**rima ppositio
probat. quia compositum non est il-
lud quod est nisi ex partibus. et hoc nõ
vt diuisis sed vt vnitis. vt patet ex. 7.
metha. respectu huius syllabe ab. de a
et b. et ita vniuersaliter de partib' et to-
to. nec solum est hoc verum de parti-
bus materialibus quas vocat ibi elemē-
ta. sed etiam de partibus essentialibus
que sunt materia et forma. compositum
enim ex hoc vnum est. quia hoc est po-
tentia et illud actus. sicut vult. 8. meth.
hoc est quia vna pars que est potentia
lis informatur. et alia que ē actus infor-
mat ipsam. **I**tem secundo cōtra idē.
Anima fm supremum gradum perfe-
ctionis sue essentialis informat materi-
am. sed intelligere non potest compete-
re sibi fm aliquem gradum superiores
q̄ sit supremus: non ergo competit sibi
vt excedit materiam. intelligendo p̄ ex-
cedere nõ informare. prima patet quia
alioquin homo non esset supremus ens
corporale. nec per cōsequens. primum
angelo in ordine specierum. quia nõ es-
set actus formaliter per illud quod ē su-
preum in anima intellectiva que est
proxima forma angelo. **D**e ista quar-
ta ratione videndum est primo d̄ ante-
cedente. Illud antecedens. s. q̄ intelle-
ctio est operatio immaterialis: potest in-
telligi tripliciter. **U**no modo per op-
positum ad operationes sensitiuas que
dicuntur organice. quia exercentur per
organica determinata. et sic materiales:
quia requirunt determinatam partem
corporis determinate cōplexionatam.
et per oppositum intellectio est operatio
non organica. nõ enim per aliquā par-
tem corporis determinatam exercetur.
et hoc modo intellectus dicitur esse nul-
lius partis corporis actus. intelligendo
sic vt in nulla parte vel per nullam par-
tem pprie exerceat operationem suam

sicut potentie sensitivae. Sed ex isto in-
tellectu antecedenti non videtur sequi
immaterialitas forme. forma enim pu-
re materialis dum tamen sit vniuersalis
in toto et in qualibet parte: non dicitur
operari per organum. sicut ignis nõ di-
citur operari per organum. et pimenta-
roz. 7. metha. super illud ergo sicut di-
ctum est. Virtutes iste assimilantur in-
tellectui in hoc q̄ non agunt per organum.
et loquitur d̄ virtutibus que sunt
in seminibus. et paulo post. virtutes que
sunt in corporibus animalium agunt
per instrumenta determinata et mem-
bra propria. virtus autem formativa
non agit per membrum pprium. et ra-
tio huius est. quia sola forma dicitur
princi- operari organice. que. s. quodā
modo illimitata in agendo: potest esse
principium difformium actionum que
tamen non possunt elici nisi median-
tibus partibus dissimilib'. et ideo requi-
ritur q̄ perfectibile a tali forma habeat
partes dissimiles per quas operationes
ille organice exercentur. et talis forma ē
pprie sola anima que propter sui per-
fectionem vltra formas inferiores po-
test esse principium plurium operatio-
num per ipsam cōuenientium suo tori.
et ideo requirit pro suo perfectibili ade-
quato corpus habens partes maioris
dissimilitudinis que conueniunt pluri-
bus operationibus dissimilib' qua-
rum potest esse principium. **I**mmo ex
isto intellectu antecedenti videtur pos-
se argui q̄ intellectio est operatio eque
materialis sicut visio. quia visio potest
exerceri per partem materiale deter-
minatam. intellectio autem non per ali-
quam partem sed est totius primo. nõ
enim manus intelligit sed homo. sed si
anima non vt perficiens totum possit
esse principium intelligendi: q̄ ipsa vt per-
ficiens quancunq̄ partem eque possit
esse principium intelligendi sicut ipsa vt

per se totum. et tunc dici posset ita
 digitus intelligere sicut homo. quia ita
 esset in actu per formam ut est principi-
 um intelligendi. Si ergo totus est eque
 materiale sicut pars ut magis sequitur
 quod ista operatio que non competit for-
 me nisi ut est in toto sit eque materialis
 sicut illa que sibi competit ut est in par-
 te. ¶ Rursus ad hoc operatio que com-
 petit forme ut est quodammodo illimita-
 ta perfectio si communicatur materie vel
 toti communicatur ei quod est in actu per
 formam sic illimitatam. tale est totum
 et non aliqua pars eius respectu anime
 intellective cui ut sic illimitata est com-
 petit intellectio. ¶ Alio modo posset
 intelligi antecedens quod intellectio est im-
 materialis terminative. hoc est tendit in
 obiectum abstractum a materia. et in hoc
 intellectu videtur antecedens probatum
 fuisse per imaterialitatem obiecti. sed
 ista probatio non concludit imaterialita-
 tem simpliciter etiam terminative siue
 obiective. quia secundum omnes quidditas rei
 materialis potest esse per se obiectum in-
 tellectus nostri. sed tantummodo si requi-
 ritur in obiecto imaterialitas. hoc est
 abstractio a materia individuali. et ex
 hoc sequitur quod operatio sit imaterialis
 terminative. hoc est indifferens ad obie-
 cta singularia materialia. et tunc ad ha-
 bendum conclusionem intentam oportet
 probare quod operatio que respicit unive-
 rsale per obiectum non possit aliquo modo
 communicari materie. ¶ Tertius intel-
 lectus antecedens est iste intellectio non
 est primo alicuius materialis tanquam pro-
 ximi receptivi. sed eius receptivum pro-
 ximum et proprium est forma non illa to-
 tius que est quidditas sicut est humani-
 tas. sed illa que est simplex et altera pars
 compositi. quolibet autem operatio sensi-
 tiva est primo compositi ex materia et
 forma sicut proprium receptivi. sicut patet
 in principio de sensu et sensato. non enim
 ipsa anima est immediate receptiva visi-

onis. sed ipsum organum quod est compo-
 situm ex anima et determinata parte cor-
 poris est prima ratio recipiendi visio-
 nem. nec est anima nec aliquid anime nec
 illa forma mixtionis que est in determi-
 nata parte corporis sed forma totius or-
 ganum eo modo quo humanitas est for-
 ma totius hominis est prima ratio re-
 cipiendi visionem. ¶ Ex hoc patet quod si or-
 ganum dicat illa pars totius animalis
 in qua tanquam in primo receptivo recipi-
 tur sensatio. organum dicitur aliquid compo-
 situm ex anima ut est principium talis ope-
 rationis et ex parte corporis sic mixta.
 et tunc patet quare oculus cecus non est
 oculus nisi secundum quid. quia non est nisi al-
 tera pars compositi quod natum esset di-
 ci oculus carens alia parte qua complete
 oculus est oculus. Ex hoc etiam patere
 potest quod si potentia dicitur illud quod
 est ratio prima recipiendi actum. poten-
 tia visiva non erit aliquid precise anime
 sed vel erit forma totalis ipsius organi
 vel aliquid sequens illam formam. Pa-
 tet etiam quare anima separata non po-
 test sentire. quia non habet receptivum
 sensationis quod est organum. nec for-
 malem rationem recipiendi que est for-
 ma totalis ipsius organi. ¶ Per opposi-
 tum est de intellectione quia receptivum
 eius proximum et prima ratio formalis
 recipiendi eam est anima vel aliquid ex
 parte anime precise non includendo ali-
 quam materiam et propter hoc possunt ip-
 sa competere anime separate. quia ibi ma-
 net proximum eius receptivum. Scien-
 tiam istum tertium intellectum qui
 plus continet veritatis intelligere est ope-
 ratio imaterialis. quia proximum recep-
 tivum habet non includens materiam.
 saltem corporalem. et ideo sine tali ma-
 teria potest ipsa operatio haberi. nunquam
 autem potens habere operationem sine
 materia potest habere esse sine materia.
 ergo natura illa cuius est ista operatio
 propria potest habere esse sine materia.

Ex hoc g̃ medio. s. operatiōe potest concludi ipsius nature talis immaterialitas hoc est a materia in essendo separabilitas. nō autem illa immaterialitas vlterior que est impossibilitas informādi materiaz. 7 hoc est rationale q̃ ex intellectuone que est mediū cōmune anime 7 angelo possit concludi immaterialitas cōmunis vtriq̃. ¶ De tertio principali obijctur cōtra primam rationē. qz ex. 7. metha. forma est magis ens q̃ cōpositum. g̃ illa non ordinat ad esse totius tanq̃ ad aliquid perfectius. ¶ Preterea specialit̃ de anima videtur q̃ ipsa sit per se subsistens. quia ipsa per se operatur. operatio enim qua p̃positū operatur per se non cōperit soli forme. anime autē separate competit intelligere. ¶ Preterea esse anime est esse cōpositi g̃ non ordinatur ad illud esse. Antecedēs probatur. p̃pter hoc enī anima humana remanet i suo esse. totius esse destructo. non autē alie forme quia hoc idē esse quod est totius; est ipsius anime nō sic in alijs. ¶ Preterea hec aqua potest esse pars alicuius totius aque. 7 ita est ordinabilis a esse p̃fecto quod sit eius participatiue. 7 per p̃sequens hec aqua nunc non est per se subsistens. ¶ Preterea idem nō repugnat eidem nisi per eādem rationē repugnātie. si g̃ angelo repugnet informare materiā; hoc est per aliquam vnā rationē in angelo p̃pter quā sit ista repugnātia. non g̃ sunt due ratioēs. vna cōmunis sicut p̃cessit prima ratio. 7 alia p̃pria sicut p̃cessit secunda ratio. ¶ Preterea s̃m phos ce li vident esse animati. nō autem potest poni ibi anima intellectiua. quia intellectiua inferior angelo nō potest p̃ficere corpus nisi p̃ficiat s̃m perfectionē vegetatiue 7 sensituiue quas includit. ṽl nī si ille si sint distincte simul p̃ficiant. ¶ Preterea angelus quādoq̃ sumit sibi corpus per quod exercet act̃ vite. ergo

cum agere p̃supponit esse dabit illi eoz porū esse viuū. 7 per p̃sequens informabit illud. ¶ Ad ista quinq̃. Ad primam nō intelligitur plus 7 magis s̃m perfectionē sed s̃m principalitatez 7 independentiā. quia esse principij principalioris est independens respectu principiatū 7 respectu principij minus principalis. ¶ Ad 2^m quāuis ista ponatur ratio fundamētalis p̃ conclusionē ista q̃ anima intellectiua est subsistens. tamē conclusio nō videtur vera loquendo p̃ prie de subsistente eo modo quo prius dictum est q̃ ens per se tertio modo ibi accipiendo dicit̃ subsistens. sed nec anima intellectiua vnita est per se subsistens idest solitarie sicut accidens in altari dicitur per se ens. quia tunc vnita nō informaret corpus. separata enī quia sic est per se ens nō informat. si g̃ vnita eēt sic per se ens eundē modum essendi haberet informans 7 nō informat. ¶ Ad rationem g̃ illaz intellectio que est operatio imanens in operante potest dicit̃ p̃petenter per se alicui dupliciter. Uno modo sicut p̃ximo susceptio. Alio modo sicut remoto. exempluz primo modo superficies dicitur alba. secūdo modo non. sed bene dicit̃ homo est albus. sic anima dicitur per se intelligere tanq̃ p̃ximū receptiuū intellectiois. sed non primū quando est vnita. qz quando est vnita est ratio s̃m quam intellectio cōuenit homini tanq̃ toti per formam. homo autē dicitur per se intelligere tanq̃ receptiuū remotum. quia nō recipit intellectioez nisi per hoc q̃ anima que ē eius forma p̃ximius recipit eam. quando g̃ accipitur in maiore quod per se operat̃ est per se subsistens verum est d̃ primo operat̃e. quod. s. sic operatur q̃ non est vltorius alicui ratio operandi illa operatione. Si autē nō esset subsistens sed forma informans nō posset operari quin vltorius esset ratio

operādi suo toti. sed isto modo minor
est falsa q̄ anima per se intelligit. hoc
enim non est verum nisi eo modo quo
operatio cōuenit forme sicut proximo
susceptiuo. ¶ Ex ista patet quomodo
Intellectio est imaterialis. s. non q̄ non
sit ipsi anime vnite pur informat ma
teriaz sed quia ipsa est solius anime vt
proximi susceptiu. totius autē compo
siti tanq̄ remoti susceptiu. 7 tantū fm
partem formalez sui. ¶ Ad aliud. ha
bens omnino idem esse non videt sim
pliciter imperfectum per hoc q̄ non cō
municat alteri illud esse. si ḡ anime eēt
idem esse quod 7 totius: quare anima
separata esset imperfecta in essendo cū
tunc nihil sibi tollatur nisi q̄ suuz esse
non cōmunicat alteri. quare etiā idem
esse habens anima eēt imperfecta in es
sendo 7 totuz habens idem esse eēt per
fectum in essendo. quomodo etiā ma
net eē totius nisi maneat totum habēs
illud eē. Dico ḡ q̄ eē anime manet idēz
dum anima manet ens illo esse. 7 hoc
siue sit cōiuncta siue separata. 7 consi
militer videtur q̄ esse totius non ma
net idem nisi dum totum manet idem
illo esse. quia nullius esse actuale vide
tur manere idēz: nisi illo actualiter ha
bente illud esse. Videtur ergo ista negā
da q̄ eē anime est idem quod esse toti
us. quia habens esse videtur pars ha
bentis esse. cōsimiliter videtur eē se ha
bere ad eē. ¶ Et illa probatio que ad
ducitur ad propositum. s. q̄ anima re
manet in suo eē non sic alie forme: non
concludit ppositum imo oppositum.
ideo enim remanet in suo eē. quia esse
eius est omnino incorruptibile 7 per se
7 per accidens videretur autem corru
ptibile si eēt idem cum esse compositi.
compositum enim vere corrumpitur.
sicut enim generatō videtur terminari
ad eē generati: ita eē corrupti videt esse
terminus a quo corruptionis. 7 per cō

sequens nō manere. **Alie** autē forme
materiales nō manent in suo eē corru
pto toto. non quia eē earum fuit aliud
ab eē compositi corrupti. sed quia ipse
corrupunt per accidens hoc autē est
vel quia agens corrupens per principi
um suum actiuū contrariuz illis atin
gat illas vt contraria: vel saltem atin
git cōpositum corrupendo ipsuz 7 for
me tales sunt inseparabiles a composi
to in eēdo. neutrum autē istoz verum
est de anima intellectiua. Si etiam vt
isti dicunt anima intellectiua sit incor
ruptibilis quia eē per se cōuenit forme
que est actus. quod aut fm se conuenit
alicui inseparabile est ab illo. sicut ḡ im
possibile est q̄ forma separet a seipsa:
sic ipossibile ē q̄ forma subsistens desi
nat eē. Si inq̄ ista sit ratio incorru
ptibilitatis anime intellectiue: sequitur
q̄ non est incorruptibilis ppter hoc q̄
idem est eē eius 7 totius. est enim sepa
rabilis a toto manēs tamen inseparabi
lis a seipsa. ¶ Potest tamē ad clarius
videndū resposiones ad duo argumē
ta p̄dicta distingui de eē. vno modo eē
potest intelligi illud quo primo forma
liter aliquid recedit a nō eē. primo au
tem receditur a nō eē: per illud per qd
aliquid est extra intellectuz 7 potentia
sue cause. h° modo cuiuslibet entis ex
tra intellectū 7 causam est p̄rium eē.
¶ Alio modo dicitur eē vltimus actus
cui. s. nō aduenit aliquis alius dans eē
simpliciter. 7 ipsum dicit simpliciter ha
bere eē cui primo cōuenit eē sic dictum
primo inq̄ sic. q̄ non sit alicui alteri
ratio eēdi illo eē. ¶ Istō modo cōpo
situm p̄fectum in specie dicitur eē 7 so
lum illud. pars aut eius dicitur eē per
accidens tantūmodo vel magis p̄rie
participatiue isto esse totius. sic igitur
solum compositum est per se ens acci
piendo eē secundo modo. **Anima** au
tem intellectiua nō dicitur subsistēs nō

si improprie et fm quid licz dicatur ens
 et per se ens primo modo accipiendo ee.
 et hoc pro responsione ad primu argu-
 mentum. Per eandem distinctione pa-
 ter ad secundu quia primo modo acci-
 piendo ee forme et totius non est idem
 esse omnino. 2o modo est idem ee. sed il-
 lud non est vtriusq; eodem modo. sed
 totius primo et partis participatiue.
 Ex hoc patz quomodo anima separa-
 ta dicitur imperfecta in essendo. quia eo-
 modo quo ipsa est vnita pot dici perfe-
 cta in sendo. non essentialiter et prima-
 rie sed participatiue. suo quidez pprio
 esse est eque perfecta separata et coniu-
 cta sed coniuncta perfecta est esse totius
 participatiue licz non primarie. et qua-
 tum ad hoc separata est imperfecta. qz
 caret ipso esse totius. et possz dici qz ista
 imperfectio est imperfectio simpliciter
 quia caret illo esse quod est pfectio sim-
 pliciter licz non ppria. imo ipsa est ma-
 ior perfectio qz esse eius proprium. qz
 includens illud esse. Non igitur dicitur
 forma imperfecta ex hoc solo qz no co-
 municat suam perfectione alteri. sicut
 nec ipsa perficitur in hoc qz comunicat
 sed dicitur imperfecta ex carentia perfe-
 ctionis esse totius. que carentia cocomi-
 tatur illud no comunicare. ¶ Ad 4m
 illud quod potest esse pars integralis
 omoge totius et si participet esse eius
 quando est in toto: et no participet qua-
 do est extra totum. tamen separatim no
 dicitur imperfectu. quia habet ee eque
 perfectuz cum illo esse quod potest par-
 ticipare. vnde non dicitur proprie ordi-
 nabile ad esse totius sic illud quod na-
 tum est esse pars essentialis per se ordi-
 nabilis ad ee illius cuius natum est ee
 aliquid nec potest esse in se aliquid eius-
 dem rationis cum illo. ¶ Ad aliud di-
 co qz in eode possut plura includi quo-
 rum cuilibet fm ppriam rone etiam
 alio circumscripito repugnat aliquid ide.

et tunc quodcuq; illoz pot esse ro repu-
 gnantie illius includenti ad aliud. Exe-
 plum hoi per rationez sbe repugnat qz
 sit albedo etiaz quocunq; alio circumscri-
 pto. item p rone ronalis. illa g propo-
 est negada qz vnu vni no repugnat nisi
 per vnam rone repugnatie. sed si ad-
 datur non nisi p vnicam rone piaz
 distingui potest. quia ratio repugnatie
 vni extremo copert illi cui est ratio re-
 pugnandi et alteri repugnat. vel g pmi-
 tas ista refertur ad istam puenientiam
 et tunc illa erit prima ratio repugnantie
 que primo puenit isti et cum hoc repu-
 gnat alteri. vel primitas ista refertur ad
 repugnantiam et tunc illa erit prima ra-
 tio repugnantie que primo opponitur
 illi et cum hoc couenit isti. et vtroq; mo-
 do potest distingui de pmitate comuni-
 tatis et perfectionis. Quantu ad pmi-
 tatem comunitatis prius repugnat sub-
 stantie ee quantitate qz animal. et ta-
 men quantu ad primitate perfectionis.
 quia animal plura includit ppter que
 repugnat sibi qz sit quantitas qz substa-
 tia includit accipiendo tamen vniformi-
 ter primitates vera est ppositio. qz eius-
 dem ad idem vna est prima ratio repu-
 gnantie. et ex hoc sequit qz non pcessit
 vtracq; ratio posita ad conclusionez ex
 ratione repugnantie prima eadem pmi-
 tate. quod concedo. Similiter quantu
 ad primitate comunitatis prius pperit
 homini esse sbam qz ronale. et quantu
 ad primitate perfectionis est et. Sed
 si arguat idem non pperit eidem nisi p
 eandem rone. g similiter est de repu-
 gnantia. Rndeo no est simile. qz mul-
 tis comuniter non conuenit idem pdi-
 catum saltē qd non est de eentia eoz ni-
 si per idem coe eis. sed multis repugna-
 re pot idem non p aliquid coe eis. Exe-
 plum. repugnat homini et albedini esse
 angelum. et licz forte homini et albedi-
 ni sit ens comune: tamen non est ratio

istius repugnante. quia cōuenit angelo.
 Exemplū manifestius. lapidi albedini
 chimerē repugnat esse deum nō tamen
 per aliquid cōmune sicut manifestū est
 ¶ Ad argu^m principale nego p̄ntiam ⁊
 ratio est. qz p̄ntis p̄t esse rō repugnan
 di alicui ne insit sibi: qd si inesset esset
 posterius. sic repugnat hōi eē rudibile.
 ⁊ illud quo formalit̄ hō est hō est ratō
 illius repugnante. ⁊ tñ rudibile si ines
 set: esset posterius hoie sicut passio est
 posterioꝝ suo subiecto. Est igit̄ pu^m sim
 pliciter necio cā repugnante. sic. s. qz cō
 tradictio ē illa p̄iungi. nō sic necessario
 p̄t esse rō p̄ueniēte alicuius postero
 ris. sic. s. qz p̄tradictio sit illa non vniri
 qz non est p̄tradictio abso^m p̄ntis sepa
 rari a suo posteroꝝ. ¶ Ad p̄positū for
 mam mālem separi a materia nō req̄
 rit nisi qz forma non sit simplicit̄ necia
 rō sue vnionis ad mā. qd verum est.
 qz est entitas absoluta ⁊ ita p̄t nā illa
 vnione. sed formā imālem vt angelum
 posse vniri mē poneret aliq̄ vniri quo
 rum vnū est rō repugnante. vt ostensuz
 est in solutione questionis.

De secundum

A questū an deus posset sp̄s
 in eucharistia conuertē in
 aliquid p̄xns. arguit qz nō. qz non p̄t
 aliquid p̄ueri in aliud nisi habeat ali
 quid cōe. iste sp̄s nō habent aliqd cōe
 cum aliquo p̄xnte. § 7c. maior p̄bas
 si nihil maneret cōe: § esset istaz specie
 rum annihilatio ⁊ nō p̄uersio. minor p̄
 bas qz iste sp̄s nō hnt sbam subiectam
 nec etiā mā. que ē p̄m sbm in his que
 transmutant̄ adinūcē. Cōtra. nā p̄t
 istas sp̄s p̄uertere in aliqd nō p̄xns. §
 deus p̄t illas p̄uertere in aliqd p̄xns
 aūs p̄. qz iste sp̄s p̄uertunt p̄ actū nu
 tritōis in sbam nutriti ita qz ex eis vir
 tute nature generet̄ caro nō p̄xns. qz si
 p̄xns magis habet p̄positū. p̄similiē

ex eis virtute ignis posset generari ignis
 ⁊ virtute celi posset generari aliquid
 animal per putrefactionē. ¶ Probatio
 p̄sequente. magis videt̄ potentia diuī
 na posse super istas sp̄s vt cōuertēdas
 in p̄xns: qz potentia nature in non
 p̄xns. quia potētia excedit potēti
 am in infinitū. p̄xns in infinitū ⁊ non
 p̄xns in infinitū nō variant̄ rationē termini
 in infinitū. § 7c. ¶ Questio ista nō que
 rit generaliter d̄ possibilitate totalis cō
 uersionis vnus in aliud: sed specialiter
 de p̄uersione inter tales terminos de q̄
 bus ē specialis ⁊ p̄pria difficultas. Ad
 cuius solutionē p̄p̄iam videndū est p̄
 mo si in istis terminis de quibus queri
 tur sit aliqua specialis ratio impossi
 bilitatis ad cōuersionem totalem. Et hoc
 videndū est primo ex parte illius termi
 ni a quo qui dicit̄ quantitas separata.
 2° ex parte termini ad quem qui intelli
 gitur per hoc qz est aliquid p̄xns.
 3° ex parte p̄uersionis qualis est ista cō
 uersio. puta si illa fm qz tangit̄ argumē
 tum sit annihilatio.

De primo dico.

qz non est aliqua specialis ratio impos
 sibilitatis in quantitate separata quin sp̄
 sa possit eque conuerti in quocūqz si
 cut posset aliud creatū. vbi ponitur cō
 uersio totalis esse possibilis. hoc potest
 ad p̄sens breuiter ostendi sic. illud agēs
 eque potest quemcūqz terminū in que
 cūqz totaliter cōuertē: qd in virtute
 sua actiua habet vtrūqz terminū eque
 totaliter quantū ad esse ⁊ non eē. ⁊ etiā
 qdlibet necessario cōcomitans vtrūqz
 terminum in essendo. deus habet que
 cūqz duo creata eque isto modo i sua
 potestate sive potentia actiua. § 7c. ma
 ior primo exponit sic. totum aliq̄ tene
 tur cathe^e ⁊ significat idem quod p̄fe
 ctum ex p̄tibus. Aliquando sicut cathe^e:
 ⁊ significat idem quod que libet pars.

In gnatione fm psm pmo de generati
one conuersio e totius in totum hoc in
telligitur pmo mo qz tam corruptuzqz
generatum est p se vnum. 7 is vere totus
In generatione vero fm qd qualis est i
alteratione vel augmētatione ibi genera
tum non e p se vni fm psm. 7. met. c.
6. Non fit inqt quale sed quale lignum
nec qm sed qm lignum. 7 ideo ibi
genitum non e vere vnum. In pposito
vero itelligitur puerfio totalis iue toti
us i totum accipiedo totum sicut the
vt pote q sic pueratur composituzqz icō
positum. vt mā i materiam 7 forma in
formam. maior sic exposita. pbatur. qz
agēs quod eque hēt in virtute sua acti
ua vtrunqz terminū conuersionis quā
tum ad aliquid partiale i eo. eque pōt
vnum i alterū conuētere puerfione pti
ali. sicut. n. generās quod hēt in virtute
sua actiua formā huius corrupti 7 for
mam h^o genitū pōt illud i illud puerter
puerfione ptiā q est fm formam. sic il
lud agēs quod eque hēt in virtute sua
formā huius corrupti 7 formā hui^o ge
niti eque pōt ptiā puertere illud cō
rumpendo vel generando. ergo pari rō
ne agēs qd eque hēt in virtute sua acti
ua vtrūqz terminū istum 7 vtrunqz
illum 7 hoc quātum ad quodlibet viri
usqz 7 quātū ad quodlibet necessario cō
comitans vtrūqz in eēdo. eque potest
vtrubiqz istum terminū conuētere i
illum conuersione totali. tale aut agēs
est deus. Sedo modo sic. eodem modo
potest aliquid conuēti i aliud in quo il
lud potest succedere isti. nunc autez vir
tute diuina potest quodcumqz creatum
fm se totum 7 quodlibet eius succedere
alteri creato ergo rē. Contra illud ob
icitur primo sic. quia scōm hoc de^o pos
set eque cōuētere substantiam corpore
am i sbam incorpoream. 7 vnam incor
poream i aliam sicut pōt puertere vna
corporeā in alia corporeā. pna pz qz po
tentia dīna eque hēt terminū vtrubiqz.

sed pns est falsum. hoc pbat pmo per
Aug. sup gene. l. 7. Omne corpus in oē
corpus posse mutari non defuerint qui
asserent. corpus aut aliquod pueri i
aiam fieriqz naturam incorpoream nec
quenqz sensisse scio. nec fides habet. In
eodem li. etiam. c. io. 24. vel. 26. expres
sius habet idem. omne inquit corpus i
omne corpus mutari credibile est qdli
bet autem corpus posse mutari in aiam
credere absurdum est. ¶ Preterea Boe.
l^o de duabus naturis 7 vna psona chri
sti in parte qua disputat contra Eucitē
dicit neqz corporea sba in incorpoream
mutari posset nec incorporee in se iuicē
pprias formas mutant. sole. n. in se mu
tari possunt que hēt vnius nature sba
cōe hec ille. 2. instatur contra istam rō
nem. qz cum non solum sbstantie crea
te sed quecumqz creata eque sbstant vir
tuti diuine sequeret qz si aliqd creatum
posset deus totalr cōuētere i aliud cre
atum. qz hoc possit eque de quibuscun
qz creatis. 7 tunc sequunt multa que vi
dent inconuenientia puta qz sba posset
conuēti i accūs: 7 ita posset fieri inbe
rens. 7 absolutum posset conuēti i res
pectiuum 7 ita posset habere duos ter
minos. 7 pari rōne econuerso i vtraqz
puerfione. ¶ Tertio instat cōtra istaz rō
nem. qz qz agēs in virtute actiua habe
at totaliter vtrunqz terminū nō ifert
nisi qz pōt totaliter istum destruere. qd
est annihilare 7 illum totaliter pducere
quod est creare. Sed hoc creare 7 illud
annihilare nō est puertere hoc in illud
g rē. ¶ Ad ista. Ad pmoz inte^o Aug. ibi
pbare qz aia in pma pductione non sit
pducta de aliquo corpore sicut ipse p
cedit 7 pmo per viā diuisionis de singu
lis corporibus 7 tandem summatim d
oi corpore p illud qd allegatum est. cor
pus pueri in aiam rē. Productio autē
pmaria nō hēt opus miraculosum sed
talis est qualis cōpetit rebus pductis.
Non vult g negare quin deus posset p
b

uertere corp^o in aiām. s; vult dicere q^d
 hoc i p^oma rerū pductōe non sit factuz
 vel nō potuit fieri fm modū illius pdu
 ctōis. quia illa non erat miraculosa sed
 correspondens naturis rerum. pductarū
 hoc est de intentōe Aug. ibidem. Si ar
 guatur ex verbis Aug. quia dicit omne
 corpus posse mutari in omne corpus s;
 non in aiām: non est primū at possibile
 nisi per omnipotentiam diuinam. ergo
 nec scōm per illā est possibile. quod est
 propositum. ¶ R^o si aliquid est impossibi
 le vbi cōcurrunt multe rōnes impossibili
 tatis. quodcūq; aliud vbi dicitur aliqua
 istarū rōnum cōparatū ad istud potest
 dici possibile. nō absolute sed respectu
 b^o. vbi gratia. Si lapidē est impossibile
 videre. et aīal excecaturū ē possibile vidē
 re et catulū ante nonuz diem impossibile
 respectu est videre. In istis sēper posteri
 us ē possibile respectu p^oius qz nō re
 maner rō illa q̄ est p^ocipua respectu im
 possibilitatis i p^ori. P^o d^olcurrēdo p
 rōnes impossibilitatis i istis exēplis. Ad
 p^opositū ignē cōuertī in ce^m multas hēt
 rōnes impossibilitatis. puta qz non habēt
 ista corporea p^o transmutādū se iucez
 cuiusmōi sūt qualitates actiē et passiue
 formalr vel virtualr oppoⁿō ē habēt
 sōm receptiū transmutatōis adinūcē
 nō ppter istas rōnes solas ē impossibile
 corpus p^ouertī in aiām. sed ppter aliam
 rōem repugnatīue. que. s. est q^d vnum ē
 extensum aliud nō. et sic non pueniunt
 in aliquo qd natū est manere cōe i trās
 mutatione vnus corporalis in aliud.
 quia corporeale nō transmutat in aliud
 nisi per alteratōem que recipit in corpo
 rali et mō extenso. et ita nec pductum p
 ducitur nisi vt extēsū et habes modū ex
 tensi. ¶ Ad aliam auctoritatē que ē boe
 tij. dico q^d intentio sua est quod non sūt
 p^ouertibilia in se inūcē nisi que hēt ma
 teriam cōmunem. nec hec oia. sicut ait
 ibi. sed ea tantuz que in se facere et pati
 possunt. vnde dicit ibidē q^d non pōt es

in lapidē pmutari. ergo non loquit^r d^o
 quacūq; conuersiōe possibili deo. sed
 de p^ouersione que requirit materiam cō
 munem. immo et vltra hoc etiāz quali
 tates actias et passiuas mē oppositas. q̄
 sufficiunt ad p^ouersionem naturales: qz
 aliter intelligi non potest q^d es non pos
 set conuerti in lapidē nisi de conuersi
 one naturali et nō quacūq; sed imme
 diata. Si obijcias q^d sic intelligendo ob
 iecta sua non potest haberi q^d quā intēdit
 probare. s. q^d humanitas non posset cō
 uerti in deitatez quia fm predicta ex p^o
 missis suis non poterit predicta p^oclusio
 concludi nisi de p^ouersione immediata
 que posset fieri virtute nature. de tali p^o
 uersione non fuit cōtradictio inter ipm
 et euticem. ¶ R^o rō Boetij in p^omissis
 suis non plus concludit q^d qd dicitur ē
 supra. s. q^d natura humana non pōt cō
 uerti in diuinitatē tali p^ouersione que re
 quirat sōm cōe et p^oncipia agendū et pati
 endū mutuo in p^ouersione. sed vt habeatur
 p^o quam intendit scilicet q^d per nullam
 potentiam potest humanitas conuerti
 in diuinitatem. oportet addere istaz p^o
 positionem diuinitas non minus exce
 dit actiuam potētiam quacūq; causa
 tiuam in ratione termini q^d vnum ens
 naturale excedit quancūq; potētiaz
 naturalem cōparatum ad aliud ens na
 turale. patz quia hec p^opositio cum di
 uinitas sit infinita et incausabilis nullo
 modo potest esse terminus potētie ca
 tiue. quodcūq; autem creatum potest
 esse terminus potētie causatiue et hoc nō
 tantum absolute sed comparatum ad
 quodcūq; aliud ens creatuz tanq^d suc
 cedens illi. tunc fiat argumentum Boe
 tij per locum a maiorē. si per totam po
 tentiam creatam non potest es immedi
 ate mutari in lapidē. ergo multo ma
 gis vel eque potest per quancūq; potē
 tiam actiuam natura creata conuerti i
 diuinitatem. Ad illud de substantia et
 ente absoluto concedi potest conclusio

que infertur. q̄ s̄ba potest cōverti in ac-
cidens. r̄ ens absolutum in ens respecti-
uum non tñ sequitur q̄ substantia in-
heret in manens substantia. quia vterq̄
terminus conuersionis habebit propri-
um modū essendi sibi cōrrespondētem. ita
q̄ terminus a quo si fuerit substantia ha-
buit modum per se efficiendi. terminus au-
tē ad quē istius cōuersionis si fuerit acci-
dēs habebit propriū modum sibi cō-
respondētem. i. in alio. n̄ ergo substantia
existit in alio sed substantie per se enti tan-
q̄ termino a quo succedit ens in alio tā-
q̄ terminus ad quem. Cōsimiliter de
ente absoluto r̄ respectiuo. Ad tertiu-
m dicitur potest q̄ n̄ improbat cōuersionem
totalem quantitatis nec etiam in aliquid
preexistēs. sed si aliquid improbat. ipro-
bat generaliter cōuersionē totalem que
tamē in ista q̄cōe supponenda videtur. r̄
illa supposita difficilia declaranda essēt.

Defecundo principali cō-
ceditur cōi-
ter q̄ nō est aliqua rō specialis impossibi-
litas ad istam cōuersionem in preexistē-
tia termini ad quez. quia in eucharistia po-
nitur panis uertit in corpus christi p̄xi-
stēs. hui⁹ crediti possibilitas declaratur
vno modo sic. deus quia n̄ agit vt instru-
mentum cuz sit primū agēs ideo potest
agere n̄ per motum r̄ sic sequitur q̄ po-
test formam destructā eandem reduce-
re. r̄ hoc in eadē materia. n̄ ideo prohibe-
tur forma eadē redire actione alicuius
agētis creati. quia illud agēs agit p̄ mo-
tum. qui cū sit successiuus n̄ potest idez
ridere. ¶ Alterius deus respicit materi-
am vt est quid. sic est idistincta. q̄cūq̄ er-
go formā potest ponere in hac materia
eadem potest ponere in quacūq̄ materia
¶ Ex istis duob⁹ declaratis arguit q̄ de-
pōt formā destructā eadē reducere in
suā mān ex p̄ r̄ p̄ n̄s ex 2°. pōt illā for-
mā in quacūq̄ mān reducere. r̄ pari rō-
ne formā manentē in materia pp̄ria pōt
eadem in quacūq̄ materia inducere. sed

ad idēptitatē forme in numero sequitur.
q̄ eadem sit materia. q̄ deus potest face-
re q̄ quecūq̄ materia fiat hec materia.
sicut potest facere q̄ fiat sub hac forma
potest q̄ deus facere q̄ forma corporis
christi ponatur in mā panis. sicut potest
facere q̄ materia panis fiat sub hac for-
ma. r̄ sic ista mā cōuertit in materiā illi⁹
corporis r̄ forma in formā r̄ totū in to-
tum. ¶ Assumpta multa in ista deducti-
one declaratur distase sed declarationes
ille causa breuitatē possūt omitti immo
deductōem breuiado vis eius in hoc vi-
detur stare. cōpositum a. cōverti totali-
ter in cōpositum b. est potētiāle a. in for-
mā forma ipsius b. hoc autē est possi-
bile ergo r̄ p̄ma pbatur q̄ potētiāle ip-
sius a. in formā forma ipsius b. est istō
potētiāle fieri illud qz idēptitas forme
cōcludit idēptitatem materie. r̄ ita p̄-
uertitur a. in b. non solum forma in for-
mam sed materia in materiā r̄ econtra
probatio secūde quia potētiāle ipsius a
r̄ potētiāle ipsius b. est quid idistinctuz
r̄ sic in hoc et in illud potest eadez for-
ma induci ab agēte respiciente illud po-
tētiāle vt est quid. isto modo breuiam-
do istam deductionem non videtur ne-
cessariū eē ad proposituz illud q̄b̄ ibi tā-
gitur de reditōe forme destructe. ¶ Lon-
tra istud mā tota vt ē quid sub qua ra-
tione deus eam attingit in agendo. aut in-
telligitur eē eadē idēptitate numerali
aut tantummō eadem qz eiusdem rati-
onis. si p̄mo modo hoc videtur falsum
r̄ contra Ari. 12. metha. c. 2°. horum in-
quit que sūt in eadē sp̄e diuersa sūt p̄-
cipia non sp̄e. sed qz singulariū aliō tua
mā r̄ sp̄e r̄ moues r̄ mea. rōe aut vni-
uersali eadē. Si ēt sit eadē numero ma-
teria a. r̄ mā b. q̄ cum forma a. n̄ possit
educi de mā a. qz mā a. iam actu hēt il-
lam formā pari rōne non poterit educi
de materia b. intelligat per a. corp⁹ chri-
sti r̄ p̄ b. panis. educat forma corporis
christi n̄ p̄pter hoc materia panis fieri

materia corporis siue conuertetur i eaz
 qz materia quada prioritate e prior for
 ma fm Aug 12. confessi. c. 16. esse vtiqz
 aliquid non formatu potest formari au
 te quod non est. non potest. sic ergo e p
 or materia qz illud quod ex ea fit. r i li.
 13. c. 18. cum aliud sit celi r terre materi
 es aliud celi r terre species. materiem q
 dem de nihilo oino. mundi autem spez
 de informi materia. simul tamen vtru
 qz fecisti. r fm illud 2° methaphy. in su
 damento nature non est aliquid distin
 ctu rē. Et per rōem. quia ipsa materia
 est eadem sub oppositis formis. forma
 autē non potest sine ipsa manere. Nunc
 autem ad variationem posterioris nō
 sequitur variatio potis. non q si hec for
 ma recipiatur in aliqua materia seque
 retur q illa fieret ista. nam ibi non ē nī
 si inductio forme in materia que prius
 eam non habuit. materia aut transiens
 a priuatione ad formā. non ppter hoc
 fit mā que ipsa pus non fuit. Si intelli
 gat 2° mō q quecūqz mā vt quid est ea
 dē. hoc est eiusdē rōnis ex hoc non seqz
 q forma que ē in ista materia posset ea
 dem numero sil in eē illi. sed tū q aliq
 eiusdem rōnis cū ea. hoc autē non suffi
 cit ad habendū intentū. Uterius quan
 tum ad istū articulum dico q duplicif
 potest intelligi conuersionē fieri in pxi
 stens. vno mō. s. in illud quod aliquan
 do fuit sed nūc non manet. Alio modo
 in pxi stens quod. s. presuit r nunc i eo
 dem eē manet. Et hoc 2^m adhuc duplr
 intelligitur. Uno modo q manens sim
 pliciter i eē prehabito tamen aliqua no
 uitate superaddita illi eē sic termin^o no
 ue conuersionis. puta q ibi sit noua pre
 sentia illius termini alicui cui prius nō
 fuit pns. Alio modo q ibi non sit aliq
 nouitas nec in ipso eē nec in aliquo po
 steriori. De istis tribus intell. ctibus p
 ordinem est videndum. Primus nō hz
 aliquā difficultatem de termino pxi
 stente. hoc est q aliqū pfuit q de nō pre

existente. nisi ista si deus pot destructus
 idem numero reparare. quod pceditur
 ab oibus catholicis nec mirum qz non
 est ibi contradictio. De alio intellectu p
 existentis. qd. s. in eodē eē manet est am
 plior difficultas. qz nulla mutationum
 de quibus loquitur phus. 5. phy. videt
 posse ad terminum pxi stentē sic. Pri
 mus aut intellectus subdiuisionis ē se
 cundus principalis. qui videtur possibi
 lis. qz ita videtur de facto ponendū in
 eucharistia. corp^o. n. christi pns r reti
 nens idem eē simplr. per istā conuersio
 nē fit de nouo pns spci panis. Et consi
 mlr posset poni de qritate puerēda in
 pxi stis. qz non ē aliqua repugnātia ex
 pte termi ad quē. Contra ista arguit p
 mo ptra illud qd dē de eucharistia r h
 sic fz illud aliqd est p se termin^o ad quē
 puerfionis fm q succedit termino a quo
 sed p te corp^o succedit pani fm istā pnti
 am quā hēt de nouo r non fm eē sbale
 q est p se termin^o fm q hēt illā pntiā vl
 fm q sit pns. sed sic eē pns non dicit for
 malr sbam nec aliquid sbale. qz eadem
 sbā per te manens non fuit pus pns r
 nunc ē pns. q p se terminus ad quē con
 uersionis i eucharistia non eēt sbā. r p
 pns ista puerfio non eēt transbatio. qz
 transbatio est transitio vnus sbe in ali
 am. ¶ Preterea 2° arguitur ptra illd qd
 dē hoc eē possibile d quantitate. primo
 sic iō genitum ē vbi pus corruptus fuit
 qz rō locandi que ē quātitas manet eadē
 in vtroqz. sic etiā in eucharistia qd fuit
 ratio locandi panē manet idem i couer
 sione. r per hoc corpus christi quod est
 terminus conuersionis potest poni ibi
 esse siue habere presentiam talem. ergo
 per oppositum si nō manet illud quod
 fuit in termino a quo ratio locandi. se
 quitur q terminus ad quem non est ibi
 vel non habebit talem presentiam. sed
 si quantitas conuertatur in aliquid pa
 tet q ratio loquendi non manet. quia
 qritas fuit illa ratio locandi. ¶ Preterea

si per conversionē quantitatis in aliud aliud fieret hic presēs sequeretur quod illud esset hic. tali modo essendi quali modo cōuersum habuit hic presens esse. s3 cōuersus quōd est quantitas fuit localiter circūscriptiue terminus ad quem cōuersionis est hic localiter ex quo videntur sequi duo impossibilia. Primo quod idem sit simul in duobus locis localiter p̄nta probatur. quia terminus quod fit hic localiter potest manere in suo proprio loco localiter sicut corpus christi nunc māct localiter in celo. p̄nta autē quod idem sit simul in duobus locis localiter videtur inferre multa impossibilia. puta quod idem sit moueretur et quiesceret. quia posset ibi moueri. et hic quiescere. Similiter quod idem simul calefieret et frigeretur. si hic habeat approximatum ignē ibi aquā. Similiter idē esset cōtinuum et non cōtinuum si hic habeat diuidens partem a toto et ibi nō. Similiter idē erit sil mortuus et viuus si animal habeat ibi corruptiuū inferens mortem et hic nō habeat sed quecūq; necessaria et sufficientia ad salutē. 2° impossibile p̄ncipale sequens ex h^o quod terminus cōuersionis sit hic localiter est istud. quod duo corpora possent esse sil in eodem loco. p̄nta probatur. tū quia cōuertat istud in duo corpora qua rōne ē hic localiter vnum et aliud. tum quia cōuertatur istud in aliq̄d maius. illud maius si sit hic localiter pars erit cū parte. p̄nta autē scilicet quod duo corpora sint simul videt Aristot. probare esse impossibile ex intētionē. 4. physicozū. Ad ista ad primum si terminus per se transbatio nis est substantia et fm esse substantie nō vt arguitur cum corp^o s3 esse substantie succedit panī proprie loquendo de successione. q2 et si habeat esse post esse panis. non tamen incipit habere illud esse desinente pane. quod videtur necessarium ad hoc quod proprie diceretur succedere ibi inesse. Alioqui posset dici sol succedere vermi corrupto. q2 habet esse su-

um post esse vermis. negāda est ergo ista propositio fm hoc aliquid est per se terminus ad quem fm quod succedit termino a quo. quia fm idem est prius et nunc manens. et per p̄nta alteri proprie nō succedens corpus christi diceretur terminus esse ad quem transubstantiatiōis et hoc ideo. quia illa nō est productiua termini ad quem sed tantummodo cōuersiua alterius in ipsum. fm autem illud esse non dicitur proprie succedere termino a quo sicut prius dictum est. possz tamen ista concedi quod fm illud est nouitas in termino ad quem fm quod succedit termino a quo. accipiēdo proprie succedere. et tunc concedi potest quod non essz hic nouitas in termino nisi fm istam p̄sentiam fm quam nunc vere et realiter est hic. et prius non fuit hic dum substantia panis fuit hic. Ad scōm dico quod nō corp^o christi est vbi fuit panis nec tamē quantitas que fuit panī formalis rō essendi hic. est formalis rō corpori christi essendi hic. tum quia quantitas ista non est formaliter in corpore christi. ergo nec aliquid corpori christi cōpetit p̄ illam vt per rōnem formalem. tuz q2 quantitas nō potest esse formalis ratio locandi nisi circūscriptiue. quia illa est rō determinata ad illum modum locationis. quicquid ergo per quantitatem vt per rōnem formalem locatur. hoc circūscriptiue locatur corpus christi nō sic est presens in sacramento patet ergo rē licet q̄ non manēt illud quod fuit cōuerso rō formalis locandi. adhuc poterit d̄us terminum cōuersionis facere ibi presentem vbi cōuersum fuit. et quod adducitur de generato et corrupto. si cōcedatur eandem quantitatem manere et id per illam generatū localiter esse vbi corruptum fuit hoc nō cōcludit propositū quia per istam cōuersionem non oportet terminum esse localiter vbi fuit ipm cōuersum. immo est hic eodem modo esse dī. quem tribuit sibi agens cōuertēs ali-

Ud in ipsum. ¶ Ad aliud negari potest
 ista ppositio. iminus est hic eodem mo
 do essendi quo mo fuit hic illud quod
 couersum est. Instantia eniz est. quia sb
 stantia panis que puerfa fuit. fuit hic lo
 calit suo modo. sicut scilicet substantia
 panis pot ee alicubi localit. quia pars
 sb quantitate fuit in parte loci ⁊ tota i
 toto. nec tn substantia corporis christi in
 qua puerit e h tali mo. immo tota est
 vbiqz. non g sequit q terminus in quez
 couertit quantitas necessario sit hic lo
 caliter. Si tn daret q deus posset couer
 tere qritate in illu terminu ⁊ q i fierz h
 localit. alicui forte videret q illa que se
 quant ex hoc non sut impossibilia sim
 pliciter. sic. s. q includat ptradictioem que
 sola dicunt esse impossibilia deo. apud
 que non est impossibile omne vbu. hoc
 est omnis pceptus possibilis in intellectu
 qualis est omnis cceptus in quo non i
 cludunt cōtradictoria. Lum g ex primo
 istozū quod est idē corpus ee simul i du
 obus locis localit inferū multa que ap
 parent impossibilia. p duas ppositio
 nes videt. pbabili posse respondere. pri
 ma est. forme piores ipso vbi. non va
 riant. ppter variationem ipsius vbi. qz
 ppter variationem posterioris non va
 riat prius. ex qua ppositione habet q
 idem habens duo vbi. non ppter hoc
 variat fm aliquam formā substantiale
 nec fm aliqua de genere quantitatis. vl
 qualitatis. quia forme istozum generuz
 sunt simpliciter piores ipso vbi. scda pro
 positio est ista quacūqz passionem ad
 formā substantie. vel quantitatis. vl qua
 litatis. recipiet idem corpus a duob⁹ agē
 tibus sibi in isto eodem vbi approxima
 tis. illam ⁊ non aliam recipiet ab eisdez
 sibi i diuersis locis vl vbi approximat.
 Exemplum. si hic circa lignuz approxi
 ment ignis ⁊ aqua qualem transmuta
 tionem facient circa illud lignū. eandez
 ⁊ non alia facient circa idez lignū si ha
 beat duo vbi ⁊ in vno approximet sibi

ignis ⁊ i alio aqua. Istud pbat ex pma
 ppositione precedente. quia in diuer
 sis vbi non variat forma absoluta que
 est simpliciter pior ipso vbi. Istas duas
 applicando solunt que tangant i argu
 mento ⁊ multa similia. Primum scilicet
 idem moueri in hoc loco siue vbi ⁊ qui
 escere in alio vbi. non sunt repugnātia.
 sicut nec habere hoc vbi ⁊ illud. qz ista
 duo. s. moueri ⁊ quiescere fm vbi sunt
 posteriora ipso vbi. id possūt variari fz
 variatōem in illo piori. Scdm de cale
 fieri ⁊ frigesieri soluit p scdam ppositio
 nem. non. n. aliter caleficeret ⁊ frigesieret
 existens in duobus vbi. q existēs i vno
 vbi in quo haberet ista duo agentia ap
 proximata. ⁊ sicut tunc si altez agentia
 simpliciter vincēt vritem reliqui agentis
 illud assimilaret sibi passum ⁊ ipediret
 reliquū qd eēt minoris vritatis assimila
 re sibi passum. si aut eēt aliquo modo
 equalia in vritute alterarent passuz. q. ad
 quoddaz mediū inter duo extrema. sic
 etiā nunc quando ponit idem in duob⁹
 vbi. Tertiu de continuitate soluit p idē
 qz si agens soluens cōtinuitatem vincēt
 vritem cōseruantis cōtinuitatez abso
 lute cōtinuatas esset diuisa vtrubiqz. n
 tn vt ab aliquo vtrubiqz. sicut rñdet de
 corpore christi in pixide quando idem
 corp⁹ fuit diuisum in cruce. Quartū si
 militer vel facili⁹ soluit. quia forma sb
 stantialis si vritute alicuius agentis circa
 istud in vno loco seperaret a mā simpli
 cit. nusqz esset vnita eidem mā. vt dicēt
 de corpore christi quando fuit mortuū
 in cruce non fuit viuum in eucharistia.
 ¶ Scdm pncipale qd inferit tanqz incon
 ueniēs. s. duo corpora posse ee simul di
 ceref non ee iconueniens. nec impossibi
 le. qz contradictio non apparet cū vni
 tas loci non sit formalit vnitas corpori
 sed corpus habet ppriam vnitatem in
 triseā cui accñtalit aduenit ee i vno lo
 co g non sequit qd cūqz corp⁹ est in hoc
 eodem loco e idē corpus. nec simulas

variat unitatem corporis v'l loci. Ad
 autem Ar. 4. phy. dici potest. q' pba
 tio sua ad hoc pcedit q' v'ute ppria v'l
 nature create ppter sui limitatōem nō
 potest idem corpus eē in diuersis locis
 adequatis. sed de virtute diuina illimi
 tata non concludit. Tertius intellec
 tus principalis scilicet q' aliquid ma
 nens in eodem esse quod iam prius ha
 buit nulla oīno nouitate facta circa ipz
 potest esse terminus noue conuersionis
 declarat esse possibilis hoc modo quan
 do deus conseruat creaturam terminus
 illius conseruationis non ē aliquid no
 uum sed idem et fm idem esse quod pri
 us habuit. non g' requirit conseruatio
 actio vel passio nouitatem in termino.
 g' nec conuersio. p'ntia declarat ex hoc q'
 sicut deus volens hoc h'fe esse. q. post
 idem esse conseruat illud. sic volens illō
 habere esse post esse illius conuertit illō
 in istud. quia facit esse istius et si non p
 prie tamen aliquo modo succedere ipsi
 esse illius non requirit autem ad hoc q'
 illud sit terminus actionis qd' simplicitē
 et pprie succedit alteri. s. tanq' nouum.
 sicut patet in conseruatione. fm hoc di
 ceret q' sicut deus eodem velle creat il
 lud inq'ntum vult hoc esse post non esse
 et conseruat illud inq'ntum vult hoc esse
 q. post idem esse. sic eodem velle cōuer
 tit aliud in illud. qz vult illud esse post
 istud. Si arguit quomō pōt illud eē ter
 minus p'uerfionis posituue si p'eam nō
 accipiat aliquod esse. cum etiam in di
 uinis illud quod est terminus actionis
 accipiat esse per illam actionem. Dicere
 tur q' non oportet omnes terminū acti
 onis posituue habere esse acceptum p' il
 lam actōem. nisi vel simplicitē vel i ordi
 ne ad aliquod aliud. et sic terminus cō
 uersionis potest dici accipere esse i ordie
 ad conuersum inq'ntuz deus vult istō eē
 post illud. Alit' diceret q' actio positua
 vel est pductua termini simplicitē v'l eq
 ualent et ista conuersio 2° mō est pducti

ua. qz q'tum est ex parte sua ipsa suffice
 ret ad hoc q' terminus acciperet esse p
 eam. sed si non accipit esse. hoc iō est q'
 iam p'bet illud esse. Contra istam de
 claratōem arguit. qz fm hoc posset dici
 deum q'quid annihilat conuertere i so
 lem. qz vult soles manere in suo eē. post
 esse illius annihilati sicut hoc p'existēs
 manet post esse illius conuersi. Aliter
 pōt declarari possibilitas illius intelle
 ctus et hoc sic quod pōt esse termin' cō
 uersionis concomitante ipm aliquo po
 steriore quod non includit in p'fe termi
 no ipsi illo circūscripto pōt eē termin'
 eiusdē hoc p'z. qz vt prius est termin' cō
 uersionis et a p'ore vt p'us pōt circūscribi
 posterius. nunc aut' ista corporis christi
 ē p'fe iminus transbationis lz concomi
 tet p'ntia illa qua de nouo est p'ns spec
 ei panis. sicut declaratū fuit exponēdo
 intellectu p'cedentē. g' sine tali p'ntia et q'
 cunqz nouitate alie' posterioris ipso eē
 corporis. posset corp' eē imin' p'uerfiois

De tertio

pncipali tenet cōsi
 ter q' in conuersi
 one totali non ē annihilatio imi a quo
 vna opinio deducit ex hoc q' p' p'uerfio
 onē. nanis non ē nihil. et p'bat q'. qz si
 eēt nihil oporteret dicē q' eēt annihila
 tū. et vltra deducit si non ē nihil ē aliqd'
 non aut' ē qd' p'fuit. qz illud conuersum
 ē. nec aliquid extra iminum ad quē pa
 ter discurredo. g' p' p'uerfionē ē illud in
 qd' p'uerfum ē vt sic v'z sit dicē. qd' p'fui
 it panis est corpus christi. Aut si ista ne
 garef necio est dare q' aliq'tas corporis
 christi sit ei' qd' fuit panis. Contra illō
 qd' ipse addit q' panis p' p'uerfionē non
 ē nihil s' aliqd' sic q' aliq'tas corpori sit
 eius qd' fuit p'ns. pōt argui p' sic. quod
 nullo' alr se h'et i se post cōuersionē q' p'
 us se h'uit nec aliqd' in se alr h'z. non h'et
 aliquam aliquiditatem quā p'us non ha
 buit. corpus christi nullo' se h'et in se alr
 ter post conuersionem q' ante. sed ante
 conuersionem panis non habuit in se

aliquitate panis nec aliquiditas corporis
 erat aliquiditas panis. ergo nec post con-
 uersionem. ¶ Preterea eē termini ad quē
 conuersionis requirit nō esse termini a
 quo. patet si termini sint oppositi cum
 esse vnius oppositi excludat esse alteri
 us oppositi. ergo terminus ad quē con-
 uersionis vt talis non habz in se entita-
 tem vel aliquiditatem termini a quo. Aliter
 dicitur quod non annihilat. qz manet in
 potentia materia corporis christi. ¶
 Contra hoc arguit quia tunc non pos-
 set deus annihilare aliquod materiale
 nisi simul annihilaret omnia materialia
 quia quocūqz materiali nō annihilato
 semper in materia eius manet in poten-
 tia quocūqz materiale. ¶ Preterea vbi
 totum trāsit in totū. ibi non manet ma-
 teria termini a quo. cum ergo i trāsmu-
 tationibus que requirunt materiaz ma-
 teria manēs sit illa que fuit corrupta. ¶
 Aliter dicitur qz sicut fm Ari. 5.
 physicoz. transmutatio naturalis ali-
 qua est a non subiecto in subiectū. et il-
 la est generatio. aliqua econtra. vt cor-
 ruptio. aliqua a subiecto in subiectum
 vt alteratio. et generalr motus proprie
 dicitur. sic in transmutatione supernatu-
 rali aliqua est versio a non subiecto in
 subiectum. vt creatio. aliqua eō vt anni-
 hilatio. et aliqua a subiecto in subiectū
 vt conuersio totalis vnius positivi i aliū
 non est ergo ista conuersio annihilatio qz
 hēt per se terminum posituum. ¶ Con-
 tra hoc. licet sint duo termini positui
 tamen cōcomitatur duo termini nega-
 tui. sicut quando concurrunt generatio
 et corruptio cōster in naturalibus sunt
 duo termini negatiui cōcomitantes du-
 os terminos posituos sicut esse aque
 corrupende cōcomitat non eē ignis
 generandi. et esse ignis cōcomitatur nō
 esse aque. Cōsimiliter in proposito eē
 panis cōcomitatur non esse corporis
 christi. et esse corporis cōcomitatur nō
 esse panis. Tunc arguitur mutatio dicitur

esse creatio vel annihilatio ex perse
 terminis eius. non aut ex cōcomitanti-
 bus perse terminos. sicut generatio nō
 est perse creatio propter hoc qz terminus
 p̄se a quo non ē nihil sed priuatio. et cō-
 similiter ē de perse termino ad quē cor-
 ruptionis. Cum ergo comparando per-
 se terminos huius conuersiois qui sūt p̄sis
 et nō eē panis cū illud nō esse sit totale nō
 esse quia nihil panis manet. sequeretur
 qz ipsa destructio perse cōsiderata sit an-
 nihilatio. ¶ Aliter potest dici et deduci
 ad ppositum illud exemplum de corru-
 ptione vbi non tantū per accēs termi-
 nat aliquod posituum. quod. s. est per-
 se terminus generationis cōcomitans
 sed cum corruptio sit destructio partia-
 lis. s. totius non nisi fm formam ibi re-
 linquitur altera pars compositi. s. mate-
 ria p̄se. qz corruptio nō ē annihilatio. quia
 aliquid corrupti manet. Sed si ista esset
 p̄cisa ratio. tunc forma videretur an-
 nihilari quia nihil eius remaneret. Sicut
 illud manens non est perse terminus cor-
 ruptionis ad quem. Ideo magis adhuc
 distinguitur perse corruptio ab annihila-
 tione per suum perse terminum. quia
 ille non est nihil siue negatio absoluta.
 sed est negatio in apto nato siue priua-
 tio. et pro tanto etiam forma posset dici
 non annihilari. quia ei succedit pro ter-
 mino non nihil. sed priuatio illius for-
 me. adhuc si vtrāqz istarum rationum
 deficeret. puta si deus subito conuerteret
 totum ignem in totam aquam non
 manente eodem subiecto communi. ad-
 huc non esset annihilatio. quia terminus
 ad quem destructionis ignis et si non sit
 p̄prie priuatio forme ignis. tamen non
 est negatio extra genus. sed ē negatio vt
 includatur in forma opposita positua
 negatio autem in genere non potest esse
 terminus ad quem annihilatio. sicut
 nec talis negatio potest esse terminus a
 quo creationis. In proposito licet due
 p̄ime rationes non inueniantur qz nec

aliquid termini a quo maēt. nec forme
 eius succedit priuatio ipsius proprie lo-
 quendo. quia non in eodem susceptiuo
 tertia tamen ratio inuenitur. quia de-
 structionem panis terminat negatio eē
 panis non extra genus. sed vt includit
 inesse termini ad quem. ¶ Sed contra
 hoc arguitur. quia termino destructio-
 nis accidit q̄ sit terminus aliq̄s ad quē
 positiuus. ergo qualis esset ista destruc-
 tio si non esset terminus positiuus con-
 comitans. talis est modo quantum ad
 perse rationem destructionis. non ergo
 prohibetur esse annihilatio per hoc q̄
 terminus positiuus cōcomitatur. ¶ Di-
 ceretur autem hic q̄ negatio extra gen^o
 ⁊ negatio i genere absoluta tamen ⁊ ne-
 gatio que dicitur priuatio. non differūt
 formaliter fm rationem negatiōis. ⁊ ta-
 men sic distinguūt q̄ alicuius muta-
 tionis vnum est perse terminus ⁊ non
 aliud vt patet de corruptione. ita nega-
 tio vt includitur in termino positio suc-
 cedente est hic perse terminus. ¶ Ad ar-
 gumentum principale. aliquid esse com-
 mune terminis potest esse dupliciter vt
 cōitate reali. sicut materia que est com-
 mune s̄stractum vtriq̄ termino i cor-
 ruptione. hoc modo non oportet in cō-
 uersione totali aliquid esse cōe terminis
 immo tale commune repugnat conuer-
 sioni totali. ¶ Alio modo potest intelli-
 gi cōe communitate ratiois. puta q̄ vī
 q̄ terminus contineatur sub ente. ⁊ h^o
 sufficit ad excludendum rationem crea-
 tionis ⁊ annihilationis. quia in illis al-
 ter terminus non continetur sub ente ⁊
 hoc modo diceretur q̄ iste species ⁊ illō
 preexistens in quod conuerterentur ha-
 berent aliquid cōe. Aliter posset pōi ali-
 quid commune terminis non essentiali-
 ter. sed cōis habitudo ad idē agens. qz
 potentie agentis eodem modo subiacet
 vterq̄ terminus conuersionis. ⁊ hoc eti-
 am sufficit ad excludendum annihilati-
 onem. quia nihil proprie non subiacet

potentie agentis. cuz non sit aliquid cā-
 bile. ¶ Argumentum in oppositū pbat
 q̄ natura potest conuertere aliquid i ali-
 ud conuersione totali. ⁊ ita non requi-
 rit s̄m cōe quod manifeste est inconue-
 niens. in quacūq̄ trāsmutatōe natura-
 li fm p̄m ideo ad illud argumentum
 dicendum est. q̄ agens naturale pōt om-
 nem trāsmutationem illam ⁊ soluz cā-
 re circa istas species. que trāsmutatio
 potest hic habere subiectum trāsmuta-
 bile nulla autem trāsmutatio substan-
 tialis habet hic subiectū trāsmutabi-
 le. quia nulla est hic substantia. nec cō-
 posita nec materia. ideo agens naturale
 non potest hic trāsmutationem s̄balē
 cāre sed accētalem in qua sufficit q̄ritas
 p̄ s̄bo. In illo ergo nunc in quo p̄ actio-
 nem agentis naturalis eucharistia hēt.
 p̄mo non esse cuz natura nihil eorum
 pat nisi aliquid impossibile. p̄ducē-
 do p̄duceretur virtute nature q̄dam
 compositum per accēns. s. q̄tum quale
 qualitate impossibile eucharistie q̄
 corūpitur ⁊ istius compositi s̄m p̄fu-
 it. ⁊ forma iducta ē ab agente creato ha-
 bente eam in virtute sua actiua. Sz nū
 quid tunc p̄ducitur aliqua s̄ba. ¶ 2° n̄
 actione nature. qz non passum de quo
 producat s̄bam. si ergo tunc s̄ba p̄duca-
 tur. hoc est actiōe dei qui disposuit nū-
 q̄ accēns esse sine s̄bo nisi in eucharistia
 manente. ⁊ ideo illa destructa deus pro-
 ducit s̄bam compositaz que nata est af-
 fici suis accētibz cātis per agens natu-
 rale nec illa s̄ba noua requiritur p̄pter
 actionem nature. immo actionem illaz
 sequitur ordine nature. nec necessario.
 quia deus posset non producere s̄bam
 illam. sed sequitur ordine dispositionis
 diuine. ¶ De ipsa autem destitōe eu-
 charistie duplex est opinio. vna que vi-
 detur esse Inno. de officio missę pte ter-
 tia. vbi dicit q̄ quis spēs maneat que
 posset afficere s̄baz panis ⁊ vini si eēt
 ibi. si tū tāta fiat alteratio circa spēs q̄

panis eis affectus non eēt pueniens nutrimentum. desinit eē eucharistia. ⁊ i eodem instanti actione diuina fiet ibi noua substantia que nata est affici illa qualitate. hoc autē est substantia panis. ⁊ tūc illa manet vterius in aliatione vsq; ad instans generationis noue substantie. ⁊ illam generare natura corrupēdo illaz substantiam cōpositā quam potentia diuina reduxit. Alia est opinio q; manet q̄diu manēt qualitates que possent afficere sb̄am conuersā. licet ipsa sic affecta non eēt conueniens nutrimentū: nō q̄ desinit eē eucharistia nisi qñ desineret ipsa substantia panis: ⁊ fm hoc eēt dicens dū q; in illo instanti corruptionis spēz est ibi substantia noua sed non panis. q̄ illa non eēt nata affici qualitatib; incōpossibilib; panis iam iudictis. sed talis ē illa sb̄stātia noua qualem nā generaret de pane corrupto. si sb̄stātia panis ibi fuisset.

Ad tertium sic

preceditur. arguit q; deus non pōt facere q; manente corpore ⁊ loco cōpus non hēat vbi i loco. q; non possūt manere extrema qm maneat relatio media. sicut nō pnt eē duo alba quin sint filia. corp⁹ ⁊ locus vident eē extrema inter q̄ ipsum vbi ē q̄si bitudo media. fm illud. 6. p̄ncipioz. vbi est circūscriptō corp⁹ a circūscriptōe loci pcedens.

Contra sic se hnt corpus ⁊ loc⁹ ad vbi sicut actiuū ⁊ passiuū ad actionē ⁊ passionē. nunc autē de⁹ pōt facere q; manente actiuo ⁊ passiuo non sūt in illa actio ⁊ passio q̄ rē. maior pbat. q; ita videt vbi bitudo media in locū ⁊ corp⁹. sicut actio ⁊ passio in agens ⁊ patiens. minor pbat q; sicut habet Dan. 3. Tres pueros in fornacem missos ignis non cōbussit. ⁊ tñ fuit actiu⁹ q; flāma erūpens iniecit eos qui miserūt eos in fornacē. ⁊ corpora eoz erāt passiuā. quia non ē vīsimile q; tūc hūerunt dotē impassibi-

litatis. Ita qd pōt hie duplicem intellectū. vnū de corpore ⁊ loco in cōi aliu; de corpore ⁊ loco determinato. ⁊ vterq; pōt sb̄distingui. Et iō sunt hic quatuor declarand. 1. p̄ si corp⁹ in cōi repugnat non hie vbi posito loco in cōi. 2. si repugnat loco in cōi eē sine vbi siue n̄ circūscribere. ⁊ hoc posito corpore in cōi. 3. si possibile sit hoc corp⁹ ⁊ h̄ loco manentib; sed hoc corpore huic loco n̄ pnt. q; hoc corpus non hēat hoc vbi. 4. si hoc corpore ⁊ hoc loco manentib; ⁊ hoc corpore huic loco pntē possibile eēt hoc corpus non hie hoc vbi.

De primo dico q;

non includit p̄dictōem corpus eē sūm corpore aliquo continente ⁊ p̄ p̄ns sine vbi. immo ita est de p̄mo ce⁹ qd nō habet corpus cōtinens. posito etiam q; eēt locus non tantum quicunq; sed aliquis capax huius corp⁹ nō eēt ad huc p̄dictio. q; hoc corpus non haberet vbi. Ratio p̄mi est. q; nō est cōtradictō ab solutum manere absq; respectu ad illō quod nō est p̄s eo vel saltem qd nec ē p̄ius nec simul nā cum ipso. nunc autē locus nec est p̄ius nā corpore nec simul immo videt posteri⁹ corpore q̄ rē. Ex hoc pōt accipi rō sc̄di. Contra istud corp⁹ p̄se competit eē in loco. ita q; cōporeitas est p̄se rō eēndi in loco sed p̄dictio est rōnem formalez eē. nisi illud sit cuius est rō formalis. P̄terea corp⁹ locatum dependet a locante. q; illa bitudo locati ad locans ē bitudo quedam dependente sed absolutū nō pōt eē sine opendentia p̄p̄ia quam natum est habere. P̄terea cōtra illud qd dicit de p̄o celo arguit. q; illud corpus si moueat. non est dare quo motu moueret nisi loco. sed moueri localit̄ requirit eē in loco. q; moueri localit̄ est aliter se habere in loco nunc q; p̄ius. Si det q; celuz quiescit. sequit q; quiescit quiete opposita illi motui quem natum est hie. ⁊ ita

quiescit localiter. et tunc ppositum. Ad
 pimum pot dicitur quod dimensio est ratio funda-
 mentalis prima respectu ubi. et si sic in-
 telligeret ratio formalis bene pot talis ratio
 formalis separari ab illo respectu cuius dicitur
 esse ratio. et hoc intelligendo in actu hinc non
 separaretur ab aptitudine vel potentia ad il-
 lud. Exemplum albedo isto ratio essendi
 simile. et tamen non est contradictio quod sit
 sine similitudine actuali. Contra si di-
 mensio est propria ratio fundamentalis res-
 pectu passive locatōis saltem ista erit p-
 se 2° modo et si non primo corpus locat. sic
 color videtur sed in ppositione p se 2° modo
 cum sit neccia simplicitatis sibi non pot esse
 sine p dicatione. ¶ R^o quod corporeitas est ratio
 fundamentalis respectu huius quod est esse
 locale. et respectu huius est quod est loca-
 ri. propria quidem et prima utriusque. quia
 cuius est potentia eius est et actus. sed res-
 pectu primi est ratio necessaria. et spec-
 tu secundi ratio non neccia. quia aptitudo est
 intrinseca per istam rationem etiam p se ac-
 ceptam. sed illud ad quod est aptitudo
 non inest actualiter nisi p agens reducens
 aptitudinem ad actum. negandum est igitur quod
 assumit. scilicet hanc esse p se 2° modo corpus lo-
 cat. licet concedendum sit hanc esse p se co-
 pus est locale. Et exemplum huius est p se
 2° modo homo est risibilis. hec autem contin-
 gens homo ridet. ¶ Ad tertium illa depen-
 dentia que est locati ad locans non est sim-
 pliciter necessaria ex parte eius quod di-
 citur dependere sicut est dependentia cau-
 si ad causam. sed est dependentia aliqua
 lis tanquam ad illud quod natura est conseruare
 rem in sua dispositione naturali. corpus
 quidem naturale in suo loco naturali na-
 tum est sic conseruari. sine tamen tali con-
 seruante potest absolute esse. ¶ Ad tertium
 potest dici quod si mouetur. mouet et
 locare non finem locari. quia nunc aliter
 corpus contentum quam prius locauit sed
 non aliter locatur quod non locat. et isto modo
 intelligitur dictum. Quicquid celum est in
 loco per centrum. quia suum esse in lo-

co est locare locale fixum in loco. Si
 queratur de isto locare ad quod genus
 pertinet ut sic motus ille diceretur esse
 in illo genere. non ad genus ubi. quod ubi
 est circumscripcio passiuua. non ad aliquid ali-
 ud genus. tunc quod motus esset in pluribus
 generibus quam ponit philosophus. scilicet physicorum
 tum quia discurrendo non inuenit ad
 quod genus aliud pertineat. ¶ Preterea
 sicut celum potest circulari licet non con-
 tineatur a corpore sic potest circulari
 licet non contineat corpus. puta si esset
 idem corpus continuum et sphericum. igitur
 illa forma fluens finem quam est p se
 motus circulationis. posset p se esse si-
 ne respectu tamen ad continens quam ad conten-
 tum. et ita est forma mere absoluta. Ra-
 tionem quere.

De secundo articulo

lo dico quod non apparet p dictione suppositi
 concuam esse sine respectu ad aliud cor-
 pus ut contentum. esto etiam quod aliud cor-
 pus sit quod esset natum contineri ut prius
 argutum est de respectu locatōis passive
 ita pot hic argui de locatōe actiua. Item
 pfirmat. quod celus est incorruptibile et hinc
 finem se tota sunt incorruptibilia hinc p hinc non
 tamen eo sunt incorruptibilia quam celus. quod for-
 ma elemēti cum sit eiusdem rationis in toto et in
 pte. non est formalis ratio incorruptibilitatis in to-
 to. sic nec in pte. et hinc non sit aliquid causa naturalis cor-
 ruptiua totius elemēti sic prius. tamen ista pos-
 sibilitate intrinseca reduci ad actum non est
 ita impossibile sicut esse corrupti. Aut sal-
 tem hinc theologos possibile est deum esse an-
 nibilare que quod tamen est ex formis suis sunt
 corruptibilia hinc non annibilet celum quod hinc
 forma sua est incorruptibile. quod in pserua-
 do plus et magis neccium non requirit tamen
 quam mediu ad aliquid minus neccium pserua-
 ri. Absolute igitur potest annibilare elemē-
 ta et nihil inouare circa esse celi. hoc possi-
 to latera celi non pcurrerent in instanti.
 ti. quia natura non potest facere talem
 transmutatōem in instanti. remanere igitur

pōt superficies cōcaua celi ⁊ tamen non
 continens aliquod corpus. Cōtra ista
 vacuum esse est impossibile simpliciter
 vt probat Ari. 4.° phisicorū. sed si su-
 perficies cōcaua esset sine corpore. esset
 vacuum. igitur ⁊c. Ad pbationem ma-
 ioris. vna ratio p̄bi in. c. de loco contra-
 ponentes locum esse spacium est ista. qz
 tunc infiniti vtiqz eēt loci ⁊ subdit ad
 pbationem istius p̄nie. distante enīz acre
 ⁊ aqua idem faciunt omnes partes i to-
 to quod omni aqua i vase. Preterea
 inter latera vacui nihil est medium fm
 p̄bm. 5. phisicorū illa sunt simul quo-
 rum nihil est medium. si igitur esset va-
 cuum latera essent simul ⁊ non simul.
 ¶ Preterea i tempore est p̄tradictō duo
 instantia esse distantia ⁊ non esse temp⁹
 medium. igitur pari ratione in loco cō-
 tradictio est duo est. localiter distantia
 ⁊ non esse corpus medium. Ad primū
 ista probatio p̄nie fm p̄bm multiplici-
 ter exponitur. sed qualitercūqz p̄nia de-
 claretur non tenet nisi ponendo vacuū
 esse spacium actu dimensionatum licet
 non habeat qualitates naturales. quan-
 diu enim ponitur ibi dimensio in actu
 semper remanet ratio scōm p̄bm. quā
 non compatitur secum aliud corpus ni-
 si vnum diuidat alterum. sed vacuum
 istud quod ponitur possibile deo in isto
 membro non est aliquod spacium h̄ns
 dimensiones positiuas. sed tantum mo-
 do est ibi possibilitas ad tantas dimen-
 siones positiuas cum carentia cuiuscun-
 qz dimensionis in actu ⁊ hoc modo po-
 test dici de omnibus rationibus p̄bi ibi
 positīs qz procedunt cōtra vacuūz vno
 mō. imaginando. s. qz sit spacium actu
 dimensionatum sine corpore. ⁊ ita nihil
 cōcludunt cōtra intellectum qui cōcedi-
 tur deo esse possibilis. ¶ Ad scōm dico
 qz medium pōt intelligi vel positiuū ⁊
 actuale. vel priuatiuum ⁊ potentiale. et
 vtroqz mō debet intelligi nullum esse
 medium eorum que tangūt se ⁊ que si

simul. latera autem vacui ⁊ si nō habe-
 ant medium. primo mō. habent tamen
 medium 2° mō quia inter ea posset tm̄
 corpus intercepti quantum est illud cor-
 pus qd interceptitur qn̄ spaciu⁹ est actu
 plenum. est ibi igit medium potentiale
 ⁊ sequit ex hoc qz est ibi medium priua-
 tiuū siue priuatiue. qz carens tanto me-
 dio q̄tum posset intercepti inter illa ex-
 tremā. ¶ Ad tertiuū dicitur qz nullo mo-
 tu exite possz esse q̄s aliqua etiā pp̄ie
 accepta. qz nullo corpore moto possz ali-
 qd corpus vniformiter se habere. ⁊ cuz
 hoc esse aptū natū aliter ⁊ aliter se h̄e
 sicut corpus beati posset vniformiter se
 habere in sua dispositōe licet nullū cor-
 pus aliter se haberet. qz non oportet qz
 aliqua corpora inferiora aliter se habe-
 ant ad hoc vt beati vniformiter se h̄eāt
 nec aliqua alia corpora ponuntur tunc
 forma mouēda. huic ē vniformi dispo-
 sitioni correspondet propria mensura
 que est tēpus. inter cui⁹ quecūqz duo in-
 stātia imaginata posset tātus fluxus siū
 mor⁹ intercepti. ⁊ ita si tēpus dicit mēsu-
 ra motus siue fluxus illa vniformis exi-
 stentia habebit tēpus licet nō vniformi
 actuale positiuū sed potentiale ⁊ puati-
 uum. vnde intellectus habens noticiā tē-
 poris actual ⁊ positiuū. applicando eaz
 ad istā duratōem vniformē pōt cognos-
 cē q̄ritatē ipsi⁹. s. qz tāta h̄ret positiuē si
 eēt tps positiuū. p̄sitr ē i p̄posito de di-
 stātia i loco positia ⁊ puatia. sic mora p̄-
 uatia mēsurat ptes alic⁹ successiuas sic
 dimensio puatia mēsurat ptes p̄manen-
 tes ⁊ h° qz puatio equat h̄itu suo. vñ il-
 lud ar̄m pōt adduci p̄ p̄posito p̄firmā-
 do. ⁊ hoc sic. possibile est distantiaz ali-
 quā eē inter aliq. q. fm tps h̄z non sit inf
 illa tps positiuū intermediū. hoc ē posi-
 tiua mēsurā mor⁹. s. sufficit qz sit tps po-
 tētiāle vl puatiue acceptū ad hoc vt sit
 distātia iter illa t̄p̄alis fm quā hoc dicitur
 eē posterius vel p̄us eo igr a sili d lo-
 co ⁊ distātia localiter si arguit contra

hoc q̄ distantia non potest esse nisi sit aliquid in quo sit illa distantia. ⁊ hoc nihil est quia nullum medium. Potest dici q̄ distantia formaliter importat respectum inter extrema. respectus autem ē in vno extremo ⁊ ad aliud sicut ad terminum. hic autem est dare vtrunq; terminum posituum licet non sit mediuz posituum. ⁊ si ex solo primo istoz dice retur habitudo positua posset cedi q̄ hic eēt distantia positua. sed si vltra h̄ requiratur q̄ mediū sit posituum tunc saltem saluatur propositū. quia hic est distantia priuatiua ⁊ positua potentia lis sed non actualis.

De tertio patet q̄ si hoc corpus non sit huic loco p̄ns non inscribit̄ isto loco igit̄ non hēt vbi in hoc loco si etiā non est huic loco p̄ns. s̄m cursum nāe est in alio loco. ⁊ s̄m naturā non pot̄ simul habere duo vbi. s̄ non hēt hoc vbi. ⁊ tamē iste locus manet q̄ manet hic vltimuz cor poris p̄tinentis ⁊ hoc patet in 2° articulo

Contra hoc locus importat rōnem cōtinentis. q̄ superficies absoluta circūscripta rōne p̄tinentis non hēt rōnem loci nunc aut̄ p̄tinere cū dicat re^m non videt̄ manere nisi sit ad eundē terminum. igit̄ q̄n p̄tinetur aliud ⁊ aliud nō videt̄ manere idem locus. sed q̄n corpus non est p̄ns huic loco non est idem contentū.

¶ 4° phy. vult p̄ns q̄ idem loc^o maneat succedentibus sibi inuicem corporibus ex hoc patet q̄ non est alius loc^o si aliud locatum p̄tineat. q̄n igit̄ arguitur de relatione p̄tinentis ad contentuz cedi pot̄ q̄ locus vltra superficiem addit relatōem p̄tinentis. vt intelligitur p̄ illud quod dicit̄ in diffinitione vltimū cōtinentis. hoc est p̄ximū ⁊ imediatū p̄tinentis ⁊ tūc p̄nter dicendū est v̄l q̄ variato p̄tēto non variat̄ relatio in alio extremo. ⁊ hoc eodem modo quo respicit̄ illud extremum. quia respicit̄ pro extremo per se. contentum in cōi ⁊ non hoc

signatum. vel pot̄ dici q̄ variato contēto variatur relatio ip̄a cōtinentis. ⁊ ita est aliud ⁊ aliud continere respectu alterius ⁊ alterius cōtenti. sed nō variatur extremū relatum. q̄ idē est continens ⁊ ita idē locus. Exēplum h̄ corpus h̄ns albedinē si s̄m eā est simile multis multas habet similitudines. q̄ similitudo numeratur termino numerato. sed t̄n ip̄um non est multa similia sed vnū s̄m. sicut habens multas scientias est vnū sciens: q̄ concretuz non numeratur ad solam numerationem forme. sed oportet q̄ cum hoc sit n̄seratio suppositi habentis formam.

De quarto videt̄ q̄ posset esse ibi triplex intellectus p̄mus q̄ hoc corpus mō q̄t̄tatiuo sit p̄ns huic loco sine alio cor poris presente. Alius intellectus q̄ s̄m cū alio presente sit hoc mō presens. Tertius intellectus q̄ sine modo quantitatio sit huic loco presens: de p̄mo planum videtur q̄ talis presētia nō potest eē sine vbi. sicut non potest poni sine circūscriptiōne passiuā corporis a loco: q̄ circūscriptiō illa non videtur aliquid ponere vltra hoc q̄ est corpus esse presens huic loco modo quantitatio scilz tanq̄ coextensum ⁊ commensuratum.

¶ Sed hic est dubium. quia ista circūscriptiō vel presētia non videtur dici aliquid nisi respectum formaliter ⁊ per consequens ipsum vbi nihil eēt formaliter nisi respectus. hoc consequens videtur falsum. quia s̄m philosophuz. 5. ⁊ 7. physicozum. ad relationem non ē per se motus. sed s̄m philosophum. 5. physicozum. motus est per se in genere vbi. Si dicitur q̄ vbi per se importat ⁊ absolutum ⁊ respectum ⁊ per illud absolutum quod importat distinguitur ab alijs generibus que similliter importat̄ respectus. sed determinatos per determinata fundamenta. **Contra** absolutum ⁊ respectus non faciunt per se vnū

ceptum. s; cuiuscūq; generis ē concep-
tus p se vñ. q̄ 7c. nec absolutum p se
bit re^m ad tale genus vel ad talē speciez
in tali genere ppter idē mediū. qz nō
facit p se vñū pceptū cum illo. Similit̄
ex eodem mō pōt argui vltērius qz acci-
piatur vterq; istozū pceptū per se. vñ
qz si ē cōmunis ē dicibilis de pluribus
quid. ergo vtrobiq; ascendendo status
est ad v^m conceptum cōmunissimū per
se dicibilis de pluribus. 7 tunc i vtroq;
processu stabitur ad conceptū propriū
generis in illo processu. ¶ Hic dicit pōt
qz si fm cōiter dicta saluanda sit distinc-
tio. io. generū. 7 per p̄ns. 6. genera vlti-
ma non p̄tineant sub genere relationis
cū non appareat qz ipozent formas ab-
solutas. nec simul ipoztant absolutū 7
respectum. vt argutū est p̄ns est dicere
qz sunt eēntialiter respect^o. nec tñ de ge-
nere relationis igitur oportet distingue-
re inter respe^m 7 respe^m etiam distinctioē
fm genus. pōt autē distinctio respectū
quos ipoztant ista sex genera ab illo
respectu qui proprie dicitur relatio que
est quartū genus accipi ex illo dicto cō-
muni quo dicitur respectus de gene-
re relationis esse respectus intrinsecus ad-
uenientes respectus autē illozū sex gene-
rū extrinsecus aduenientes. hoc potest
intelligi sic. nullus respectus sic intrinse-
ce aduenit absoluto. qz conueniat ei fm
se siue ad se. quia tunc non eēt respectus
de rōne enī respectus est qz sit vñ^o ad
alterum. ille igitur respectus dī intrinse-
cus adueniens qui necessario psequitur
fundamentū posito termino. qz non pōt
esse respectus magis intrinsecus absolu-
to. 7 p oppositū ille est extrinsec^o adueni-
ens qui non necessario cōsequit fundamē-
tū etiā posito termino. Si ista sūt
vera. rñderi pōt ad illam auctoritatem
p̄hi. 5. p̄hy. qz neget motū ad relationē
p̄pe dictam qz pertinet ad quartū genus
non autē ad quencūq; respectū pertinen-
tem ad aliqō sex generuz. imo concedit

ibi motū eē in vbi. qui cōiter non dī eē
motus ad formā absolutā. qz vbi vt vi-
detur non ē forma absoluta. sed re^o cor-
poris p̄tenti ad locū p̄tinentem. Rō au-
tē dīe relationis ab alijs respectib^o in nō
terminando motuz videt eē. qz ex quo
re^o necessario psequit extrema posita nū-
qz pōt ipsa acquiri p se sed tñ^o p accis
alio. s. absoluto acq̄sito in altero relato-
rū. 7 talia qz non acq̄runt nisi p accis a^o
acq̄sito negat p̄ns in. 5. p̄hy. p̄ termina-
re motū. spēs autē non nēcio p̄ns extre-
ma pōt h̄re p̄pam nouitatē. absqz noui-
tate vnius vel alteri^o extremi. 7 iō pōt
h̄re p̄pam acq̄sitionē. nā ita videt eē
de vbi. qz pōt deus cōseruare idē locabi-
le 7 eūdē lo^m. 7 tñ non manebit eadem
circūscriptio. qz corpus ē abñs ab i^o lo-
co 7 hoc ē pōt nā facere. ponendo aliō
corp^o p̄ns illi loco. non igr ista extrema
locū 7 locabile nēcio psequit ipm vbi.
7 iō potest eē nouum nouitate propa
7 acquiri corp^o nullo absolutio acq̄si-
to nec corp^o nec ipsi loco. ¶ Sed si qz
ratur quo potest acq̄sito respectus esse
successiua nisi successio ponat in aliquo
absoluto. diceret qz corpus successiue s; p-
tem aliam 7 aliā sit p̄sens eidem par-
ti loci. similiter corpus fm eandem par-
tem sit successiue p̄sens aliqz 7 aliqz par-
ti loci. ita qz tam ex diuisibilitate corpo-
ris qz loci sequitur diuisibilitas circū-
scriptionis corporis a loco. 7 diuisibili-
tas successiua quando pars post partē
acquiritur. non est qz diuisibilitas in res-
pectu sine diuisibilitate in absoluto. s;
est successio i respectu. qui ē circūscrip-
tio sine successioē in forma absoluta cor-
poris vel loci. ¶ De secundo intellectu in
isto articulo. s. an hoc corpus h̄ret hic
vbi. si simul cum ipso h̄ret aliud cō-
pus modo extenso. videt posse dici qz tē
hoc corpus non haberet hic vbi. qz pa-
ri ratione aliud corpus haberet hic vbi
non possunt autē esse duo vbi eiusdē lo-
ci. quia vnius loci vna circūscriptio. Itē

corpus locatum facit latera continentis distare. sed hoc corpus quod aduenit secundo huic loco non facit latera eius distare. immo iam per aliud corpus quod prius fuit hic fuit distantia inter latera. Et confirmatur. quia si vtrunq; faceret latera distare. igitur vtrunq; eēt mediū inter ista distantia. sed vbi ē aliud et aliud mediū per se. ibi videtur esse alia et alia distantia. et ita inter eadez latera eiusdem loci eēt duplex distantia. Potest tamen dici q; in isto intellectu vtrunq; corpus haberet vbi in hoc loco. quia cum vtrunq; ponatur hic sicut contentum coextensum et commensuratum. vel vtrunq; erit locatum quod est positum vel neutrum. et tunc est locus iste vacans in quo ponuntur esse duo corpora modo extensiuo. quod nullus diceret. Similiter vtrunq; istorum amoto altero remanente. illud remanēs habebit hic vbi. sed non aliū modum habebit hic ex parte sui ad locum continentē quomodo hēat. Istud patet per op^m de angelo. quia si angelus sit similis cum corpore non hēt proprie vbi in isto loco in quo corpus coexistens habet proprie vbi. quia angelus non est ibi coextensus et commensuratus illi loco nec replet illū locū. unde si corpore amoto solus angelus ibi maneret. locus ille proprie diceretur vacans cuius opposita istorum sunt vera et corpore coexistere alteri corpori. Et si queratur quomodo potest locus iam plenus iterum repleti. Rōdeo ad obiectiones pro aliqua parte. Ad primam scilicet istam viam que ponit in eodem supposito et fundamento posse esse plures respectus eiusdem rationis ad diversos terminos concedendum est q; eidem loco potest competere alia et alia circumscriptio actiua. et potest sibi in alio et alio corpore alia et alia circumscriptio passiuā respondere. Ad aliaz facere latera distare potest intelligi dupliciter. vel effectiue.

et sic agens distendens latus a latere facit ea distare. vel quasi formaliter. et sic medium interceptum dicitur facere distare et hoc secundo modo concedendum esset q; vtrunq; corpus hic extensiuē existēs facit latera huius loci distare. quia vtrunq; est mediū inter extrema. primo autem modo neutrum corpus facit latera distare. sed ipsum agens quod primo diuidit hoc latus ab illo. et per hoc etiam patet quomodo vtrunq; replet. quia non effectiue sed formaliter. non enim est maius inconueniens locum plenum repleti de nouo aliquo replēte formaliter quā continens vnum sibi commensuratum de nouo continere aliud simili modo continendi. Ad confirmationem illā diceretur q; accipiendo distantiam pro illa habitudine que est in vno distāte ad alterum ut ad terminum non est nisi vna distantia inter eadem extrema siue sint plura media siue vnicum. nec illa est vera hoc modo loquēdo de distantia q; vbi est aliud per se mediū. ibi est alia per se distantia. nisi intelligatur aliud per se mediū. hoc est aliud necessario requisitum tanquā mediū distantie. sed in proposito non requiritur illud tanquā aliud. Si autem distantia acciperetur alio modo pro dimensione media inter extrema que distant concedendum esset sic loquendo q; inter latera continentia duo corpora est duplex distantia. De tertio intellectu in isto articulo scilicet q; si hoc corpus esset presens huic loco. sed non modo quantitatio hoc est non tanquā coextensum loco nec commensuratum. Potest dici q; tunc proprie non haberet vbi in hoc loco. quia proprie vbi est forma secundum se diuisibilis. cum secundum eam per se posset esse motus et ideo non conuenit alicui nisi diuisibili. et per modū diuisibilis se habenti corpus autem quod non coextenditur loco. sed est totum presens cuiuslibet

pti illius loci. non hēt modum diuisibi-
lis in cōparatione ad locum. nec p̄ p̄ns
habet vbi. pp̄rie respectu eius. Extendē
do tamen vbi ad talem p̄ntiam simpli-
cem fm̄ quam angelus dī eē hic. sic con-
cedendum eēt q̄ corpus p̄ns fm̄ istum i-
tellectuz diceret ip̄oprie habere vbi. nā
vere est hic p̄ns non circūscriptum. Ad
ar^m principale si illa maior que accipit
vera est. non hēt veritatem nisi de rela-
tione pp̄rie dicta. respectus autem quē
importat vbi non est talis. Istoz aut
declaratio p̄ ex dictis i tractādo p̄mūz
intellectum in 4. ar. p̄ncipali.

Expeditis his

que q̄sita erant de deo. sequū-
tur aliq̄ quesita de creaturis. 2. p̄mo de
oibus in cōi. deinde de quibusdā in spālī
De oibus in cōi fuit vnum questū 7 ē
istud. Utrū rei create sit idē respect^o ad
deum vt creantem. 7 deū vt p̄seruantēz
Arguit q̄ non. aliqd̄ pōt creati 7 nō p̄-
seruari iḡr t̄m pōt h̄re respectum ad de-
ū vt creantē. 7 nunq̄ h̄re respectuz ad
deum vt p̄seruantem. iḡr non ē idē res-
pect^o. p̄batio p̄mi aūtis. Res i istāti cre-
ationis non p̄seruat. q̄ non indiget con-
seruatōe. nisi q̄n pōt non eē 7 de se tēdit
ad non eē. sed dum creat non pōt nō eē
nec tunc tendit ad n̄ eē cum tunc accipi-
at eē. nihil iḡr p̄seruatur nisi qd̄ manet
post instans creatōis sue s̄ deus potest
aliquid creare qd̄ non maneat p̄ instās
creatōis sue. q̄ non ē cōtradictio q̄ t̄m-
mō hēat eē in vno instanti 7 in illo cree-
tur. Contra eiusdem simplicis ad idēz
simplex non ē nisi idē respectus realis
nunc aūt dei creantis 7 p̄seruantis eadē
ē voluntas qua formaliter creat 7 p̄ser-
uat. 7 ipsa ex̄ntia rei create 7 p̄suatē ea-
dem ē. iḡr respectus ē idē rei create 7 cō-
seruate ad deum vt creantem 7 p̄seruā-
tem. Dic sunt tria vidēda. p̄mo de eo
qd̄ p̄ncipalr querit. s. si idē sit respect^o
realis in creatura ad deum vt creantēz

7 p̄seruantem. 2. de eo q̄ tangit p̄mū ar-
gumentū si simul posset dici res creati
7 conseruari. 7 ista difficultas magis tā-
git modum loquēdi. 3. de quodā an-
no qd̄ tangit idē ar^m. s. si posset aliquid
creari qd̄ t̄m non p̄seruet post instās cre-
tionis.

De primo dicit pōt q̄ idēz
ē respectus cre-
ature ad deum vt creantem 7 p̄seruātez
7 hoc p̄batur sic. eiusdē re 7 rōne ad idē
re 7 rōe non ē dependentia cēntial^r nisi
vnica eiusdē rōnis. ex̄ntia aūt creature
p̄manētis est eadē oīno in creatōe 7 p̄-
seruatōe. 7 ex pte tērnū est oīno idē re 7
rōne. s. velle dīnum 7 h̄itudo non solū
ad creantē. sed ad conseruantē est habi-
tudo dependentē cēntialis 7 eiusdē rōnis
iḡr rē. maior p̄bat. si eēt plures depen-
dentie oīno cēntiales inter extrema oīo
eadē. sicut dependentia creature ad deū
vt ad efficiētē 7 vt ad finē. t̄m iste vidē-
tur eē alterius rōnis. si enī eēt eiusdēz
rōnis eēt sibi incōpossibiles in eodem
7 fm̄ idē. q̄ q̄n aliquid dependet ad ali-
ud aliqua depēdentia si illa sit sufficiēt
terminata non dependet ab eo alia depē-
dentia eiusdē rōnis. q̄ tunc vtraq̄ illa
rū sine alia terminaret 7 dependeret ta-
li dependentia 7 non dependeret. 7 hoc
dependentia sufficiēter terminata. mior
hēt tres partes. p̄ma. s. q̄ idē sit eē rei p̄-
manētis in creatōe 7 p̄seruatione p̄ba-
tur. q̄ in hoc est oīa p̄manētis a luc-
cessiuo. q̄ successiuum oū manet semp
hēt aliud 7 aliud eē. sicut aliam 7 aliaz
partē. sed p̄manens hēt sēper idē eē. nec
variat fm̄ partē 7 partē. q̄ tunc eēt suc-
cessiuū. nec fm̄ totū 7 totū. q̄ tunc i q̄lz
alio 7 alio instanti haberet totalr aliū
7 aliud eē. qd̄ est absurdum. 2. ps mior
ris. s. q̄ velle dīnum oīno idē. est rō ter-
minandi h̄itudinē rei create 7 conserua-
te. p̄batur. q̄ velle dīuinū respectu cui^o
cūq̄ volūbilis sp̄ manet idē. illud autēz
ē rō p̄ria intrinseca terminandi qd̄cuq̄

extrinsecū. 3^a p^a minoris. s. q^o vtracq^{ue} hi-
tudo est hitudo dependētie essential^{is} de
creatōe est manifesta. de p^{er}seruatōe p^{er}bat
q^u ad illud depēdet res cēntialit^{er} in essen-
do q^u est sibi rō hādi esse. talis est cōser-
uatio cāe p^{er}seruantis iuxta illud Aug^o.
liij. sup gen. c. xiiij. Creatōis nanq^{ue} po^{te}
t^{er} oipotētis atq^{ue} oitētis virtus: causa
subsistēdi est omni creature: que v^{er}us
ab eis q^u creatā sūt regēdis si aliq^u cessā-
ret: s^{ed} illo p^{er} cessaret spēs. oisq^{ue} nā p^{er}cl-
derz. neq^{ue}. n. sicut structoz edū cū fabri
cauerit abcedit: atq^{ue} illo cessāte atq^{ue} ab-
cedente stat op^{er} eius. ita mūdus nec ictu
oculi stare poterit si ei deus regimē sub-
traxerit. hec sibi. Dicere hic q^u fundamē-
tū relōnis creature ad deū ut createm
nō est absolute exētia rei create. s^{ed} ipsa
creatio passiua. p^{er} s^{er} fundamētū relō-
nis creature ad deū p^{er}seruante nō est exi-
stētia creature absolute. sed ipsa p^{er}serua-
tio passiua. h^{oc} p^{er}bat p^{er} p^{er} m. v. meta. c.
de ad aliquid. ubi vult q^u relōnes secun-
di mōi fundant sup actōem et passionē
nunc autē h^{oc} absoluta exētia creature sit
eadē in p^{ri}mo nūc essēdi et deinceps: tam
creatōem passionē et cōseruatōem passi-
onē eē eadē nō est manifestius q^u illd q^u
q^urit. hic dicit pōt q^u p^{er} m. v. meta. nō in-
telligit q^u actio et passio sint p^{ri}ma fun-
damēta relōnis scōi modī. q^u relatio nō
manet fundamēto nō manēte. māet at
relō scōi modī nō manēte actōe uel pas-
sione: sicut aliq^u manet p^{er} non manēte
generatōe. q^u autē dicit relatiōem de 2°
mō fundari sup actōez et passionē intel-
ligend^o est nō tanq^u sup fundamētū pro-
p^{ri}ū uel sup rōem p^{ri}mā fundādū: sed
tanq^u sup dispōnem mediā inter funda-
mentum p^{ro}p^{ri}um et ipsam relatiōem. ip-
sa autē potentia actiua et passiua possūt
poni fundamētū imediatū relatiōis ip-
sius actōnis et passiois. licet requirā
actio et passio mediā: non ut ratio fūdā-
di relatiōem: sed ut quoddam p^{re}uium
ad hoc ut ipsa in fundamēto tali sūdēt

Specialiter autē in p^{ro}posito nō v^{er} conce-
dendū q^u aliqua passio sit ratio funda-
mentalis huius habitudin^{is} quā hab^{et}
creatura ad deū: ut creatē uel p^{er}seruan-
tē: quia nunq^{ue} p^{ro}p^{ri}e est passio nisi quan-
do est aliq^u passū recipiens formam ab
agente: q^u fm p^{er} m. v. meta. Do^o actia
est p^{ri}nc^{ip}al^{is} trāsmutādū aliud inquātuz ali-
ud. igit pō passiua est p^{ri}nc^{ip}al^{is} trāsmutā-
di ab alio. talis trāsmutatio nō inuenit^{ur}
nisi ubi ē passum recipiēs eā ab agēte. i
p^{er}seruatōe et creatōe nō est ita. sed totuz
creatū et totū p^{er}seruatū ē totalit^{er} a crea-
te et p^{er}seruāte: nō sic ut aliquid eius ut pas-
sum recipiat formā ab agēte. hic objici-
tur p^{er} illud Aug^o. xi. sup Scōi. vbi vult
q^u aer nō est factus lucidus a sole: sed sic
lucidus. alioq^u recedēte sole remaneret
lucidus. eque autē v^{er} quēcūq^{ue} creatura
depēdere a deo in esse sicut aerē in illūia-
to esse: q^u ipse intelligit p^{er} luciduz esse a
sole. igit nulla creatura respectu dei ē fa-
cta in eē: s^{ed} p^{er}tinue sit in eē. et p^{er} p^{ri}mo eē cre-
ature est in p^{er}tinuo fieri: Rū^o. p^{er} m. 3. p^{er} m.
si. dicit q^u aliqua sunt in fieri q^u non h^{ab}ent
p^{ro}pletū eē: sicut successiua. et p^{er} oppositū
aliquid dē in facto eē q^u sic habet eē cō-
pletū q^u nō depēdet in eēndo ab aliquo
extrinsecō. creatura autē sp^{irit}us in essendo eā
depēdet a deo in esse: q^u eque sp^{irit}us ab ipso
p^{er} idē uelle ipsius h^{ab}et idē eē. et h^{oc} mō pos-
set dicit^{ur}: q^u p^{ro}ductio p^{er}sonē diuine sp^{irit}us est i
fieri: quia nunq^{ue} ista p^{er}sona pōt h^{ab}ere esse
nisi accipiēdo actualit^{er} a p^{ro}ducēte. et t^um
eē p^{er}sona est maxime p^{er}manēs. hoc mō ef-
se creature h^{ab}et sit p^{er}manēs: t^um respectu dei
a culus volitōe actuali sp^{irit}us eque depēdet
sp^{irit}us est q^u sit in fieri. hoc est actu dependens
a cā dante eē: et nunq^{ue} in facto eē. hoc est
in actu sepato et indepēdēte a q^u cūq^{ue} a^o
nō t^um est in fieri nouo et nouo: s^{ed} p^{er} obm
illi est in facto eē. hoc est in eē p^{ro}pleto ac-
cepto sine aliqua nouitate addēda.

De secundo articulo

lo dico q^u eū isto respētu creature h^{ab}itis

eē ad deū ut a quo hz esse: pnt ꝑcurrere
 diuersi respectus. idē. n. eē qñqz imedia
 te succedit nō esse opposito. sicut in istā
 ti in quo res incipit eē. qñqz aut nō im
 mediate succedit ipsi nō eē: s; quasi eidē
 eē ut pñs hito. ita intelligēdo q; lz nō sit
 ista positio in ipso eē fm se: tñ dī esse in
 ipso p ꝑpatōem ad aliud pñs secum co
 eris. pñs respēus d. f. est ipsius esse ad
 nō eē pcedēs nō est realis: q; nō ē ad ter
 minū positiuū. 2° aut qui est ipsius esse
 ad esse idē qñs pērtēsā uel magis cū alio
 pozī exis: nō est realis p quāto ē eiusdē
 ad idē. respectus aut ipsius eē ad causā
 a q; est: est realis. igit̄ neuī illoꝝ dictōū
 respectuū est idē illi. Cōtingit tñ eadem
 uoce multa distincta aliqñlīr ipotari. sic
 pōt imponi aliquid ad significandū de
 pendentia ipsius eē ad cām nō pñse. sed
 ut est cū respectu ad nō esse imediate p
 cedēs. 7 sic significat hec uox creare uel
 creatio q; ibi nō tñ notat depēdētia rei
 ad cām in eēndo. s; lz ultra hoc in accipiē
 do. tunc pmo illud eē pñ non eē. pōt etiā
 aliqua uox imponi ad significandū illaz
 depēdētia ut est cū 2° respectu. f. ut ē ip
 sius eē ad seipm qñs pñhabitu: 7 sic iponi
 tur hec uox pseruare. ubi nō tñ notat
 dependentia in eēndo. s; cū hoc habitu
 do illius eē quasi ad idē esse ut pñhabitu
 Pro tāto igit̄ nō est uerz dicē de creatu
 ra q; creatur pprie nisi in pmo instanti
 q; nō nisi in illo habet imediatū ordiez
 ad nō esse pcedēs. nec est uerz dicē q; cō
 seruet nisi post pñm instās: q; nō nisi tē
 hz imediatū ordinē ad seipm qñs pñhabi
 tū. Propter igit̄ istos distinctos respect
 rōnes ipotatos p creare 7 pseruare nō
 pter vnū de re qñ aliud pñdicat. respect
 tñ ille q; est ad cām semp manet idē. est
 iste pñse significaret duabus uocibus
 utraq; simul uere pñdicaret de eodem si
 cut hoc qd est eē ab alio dāre esse. 7 hoc
 qd est accipe eē ab alio pñse significant
 illā habitudinē nō intelligendo ibi dā
 ul accipe nouitatē. nec illā ipotat: q;

uerū est dicē q; filius accipit deitatem a
 patre: 7 pater dat ei 7 cōicat deitatez. et
 ista duo sp simul pñdicant de eodez. nec
 curo disputare de significato huius uo
 cis creare an p se significet respectuz ad
 creatoꝝ 7 ꝑnotet respēū ad nō esse pce
 dens. an ecōuerso illū p se significet 7 il
 lū ꝑnotet ad cām. An utrūq; significet
 7 tūc nō significat pñse ꝑceptū p se vnū
 s; duos respectus. 7 vnus est real: 7 ali
 rōnis: q; nō faciunt ꝑceptū p se vnū: qā
 qd cūq; istoz trū det. hoc saltez soluat
 q; uterq; respectus aliqualit̄ ipotat:
 pñse tamē propter illā q; est rōnis negat
 idē sil creati 7 conseruari.

De tertio principa

li dico q; nō est ꝑdictio aliqd ens tantū
 modo in vno instāti hīc eē. ipm enī in
 stans raptim transit ita q; nō est nisi ut
 ita loquar instātance. uel si dicas instās
 fm sbam sp manere idē: si illud dicat eē
 sbā mobilis: cum illa sbā nō sit p se ter
 minū alicuius ꝑtinui de genē ꝑtatis. se
 quif q; illud qd uocas instās fm sbam:
 nō est iminꝑ ꝑtinuans p se pres tpio. sal
 tē instās fm eē nō manet s; raptim tran
 sit. 7 ita oīz dicere de mutatoe: 7 p conse
 quēs de instāti: qd est p se mēsurā mu
 tatois. nō aut vī maior ꝑtradictio d re
 pmanēte q; nō nisi in vno instāti hēat
 eē: q; de iplo instāti uel mutatoe: q; est
 res permanēs possit hīc idē esse nō pñ
 se p instās: sed pñsiue. 7 instans ul mu
 tatio nō possit. tñ pmanēs totū eē suūz
 habet in instāti vno: q; in hoc distiguit
 ꝑ successiuū. nō est ergo ꝑdictio si illud
 esse ultra hoc instās nō habeat. ¶ Con
 tra hoc vi Aris. viij. phy. ubi ait. oppo
 nunt inq; generatio 7 corruptio: quare
 si impossibile est siml mutari fm oppo
 sitas. nō erit aut ꝑtinua mutatio s; erit
 mediū ipsoꝝ tps. Et in sine. c. penit̄ in
 conueniens vī si factum necesse est moꝝ
 corrupti 7 nullo tpe pmanere. Pretea
 inferius in codē. viij. uult q; non est acci

pere vltimum in esse ipsius corruppen-
di. sed p̄mū in eē gnāndi. 7 cū hoc etiam
p̄mū in nō esse corrupendi. signū inquit
vtriqz cōe est. 7 p̄mo 7 posterioz. huius
aut finis: illius aut p̄mū. res aut sp̄ poste-
rioris passiois est. 7 idē paulo post ipsi
t̄pis in quo fiebat sc̄m̄ est in vltio signo
¶ Preterea. si res creata t̄m̄o hēat esse
in instāti: tunc in illo vez est dicere: res
ista incipit esse: quia tunc p̄mo est. 7 sil
verū est dicē res ista desinit esse: qz tunc
vltimo est. nunc autē repugnātia v̄ qz sil
res incipiat esse 7 desinat eē. ¶ Ad p̄m
intentio p̄bi est ibi qz solus motus local
potest esse p̄tinuus 7 p̄petuus 7 nullus
alius motus nec etiā mutatio. 7 hoc p̄
bat: qz oēs alij motus 7 mutatioes sunt
ex oppositis in opposita. ut gnātiois in
quit 7 corruptiois. esse 7 nō eē imini sunt
Alteratiois aut p̄trarie passioes rē. Si
igit aliqz istoz motuum uel mutatio^m
posset esse perpetuo p̄tinuus: hoc nō ef-
set ab eodem termino a quo ad eundez
terminū ad quem: quia in motu sic sim-
pliciter vno uera est ista p̄positio. vi.
physi. mutatio autem neqz vna infini-
ta. esset ergo illa p̄tinua perpetuo p̄ con-
tinuam reflexioez a termino in termi-
num. puta si motu finito moueret a ca-
lido in frigidum cessaret alteratio quā-
tum est in istis terminis. nisi statim esset
reflexio a frigido in calidum. sed in tali
reflexione motus prior 7 posterior: cum
sint oppositi nō possunt p̄tinuare nec fa-
cere vnum motum continuum. cuius p̄-
batō est: quia tunc mobile simul moue-
retur motibus uel mutatioibus opposi-
tis. hec cōsequētia probatur: quia i mo-
tu p̄tinuo verum est dicere a p̄ncipiō mo-
tus qz mobile mouetur ad vltimūz imi-
num. sicut si vltimūz terminus motus
continui est calor: verum est dicē d̄ mo-
bili in p̄ncipio motus qz calefit. si igitur
calefactio posset continuari frigelectōi
a p̄ncipio huius totalis motus continui
esset veruz dicere qz mobile calefit 7 fri-

gefit. Et p̄pter p̄silem rōem p̄bauit ibi
qz non potest p̄tinuari corruptō genera-
tioni ut sit vna mutatio: quia tunc a p̄n-
cipio mutaret oppositis mutatioibus qz
corruptōe 7 generatōe. Nam in quacūqz
vna mutatioe siue p̄tinua uerū est dicere
qz a p̄ncipio mutat ad vltimū terminū.
Ille autē est iminus generatōis. Igit a p̄n-
cipio mutat mutatione generationis. et
t̄n tunc p̄ positū mutatur mutatioe cor-
ruptōis. quia illa ponit p̄cedere ut cōti-
nuāda generatōi. istud autē nihil est con-
tra hoc qz d̄c̄m̄ est rem in vnico solo in-
stanti. s. creatōis habē esse: qz nō p̄cedo
qz illi creatōi possit p̄tinuari adnibila^o
ut sit vna mutatio. qz tunc fin ar^m p̄bi
q̄n creatur uerū est dicere qz adnibilat:
s; t̄m̄o p̄cedo qz creatōem p̄sedē adnē-
hilatio. Et si arguit qz tam adnihilatio
qz creatio est in instāti: qz vtraz est a v-
tute infinita que nō p̄t agere in tēpe ut
v̄ p̄hs p̄bare. viij. phy. igit in p̄posito
uel erunt in eodē instāti qd̄ est in cōueni-
ens p̄ho. s. idē sic mutari oppositis mu-
tationibus. uel erunt in diuersis instā-
tibus. 7 tunc illa instātia erunt imme-
diata: quod etiam est. inconueniens apud
phylosophum. ¶ Ad hoc dico qz ratō
phylosophi que tacta est: scilicet qz idez
non potest simul mutari mutatioibus
oppositis probat corruptōnem non pos-
se continuari generatōni. sed cum hoc
est alia conclusio uera: scilicet qz genera-
tōnem non potest immediate sequi cor-
ruptio. sed illius est alia ratio hec: scilicet
qz vtraz est in instāti: 7 non simul
in eodem ut patet. erunt igitur in alio 7
alio instāti: sed non sunt duo instātia
sibi immediata. hec probatio que est se-
cundum intentōnem phylosophi l; nō
ibi ponat eā nō est p̄ p̄p̄m n̄m: qz ista
res creata q̄ nō manet nisi p̄ instans cre-
atōis adnihilatio ei^o non est in instāti.
sed in tpe habito instāti creationis: si
quidem post instans non est aliquid in
tpe indiuisibili imediatū: s; diuisibili

tali. s. immediatōe qua p̄tinuum imiatuz
ē immediatū suo termino. ⁊ hoc mō mo
tus ē immediatus ultimo q̄ctis: quia post
illud statz est motus sicut diuisibile p̄
indiuisibile qd̄ est eius p̄ncipiū. ¶ Tū igitur
arguit: q̄ adnihilatio ē in instāti ne
gandū esset de adnihilatōe in casu in q̄
loq̄mur. ⁊ hoc semp̄ referendo intentio
nez ad instans t̄pis siue in illo dicat pro
prie eē creatio ⁊ adnihilatio siue magis
cū illo. Et cū p̄bat: q̄ v̄tus infinita nō
agit in t̄pe. Illā p̄ponem p̄hs nō p̄cedēt
nisi de v̄tute infinita nāli nēcitate agēte
q̄ de alia nō est incōueniēs illud ad qd̄
ipse deducit. s. q̄ v̄tus finita et infinita a
gunt in equali mēsurā. Theologi autēz
nō p̄cedunt deū agere nāli nēcitate cir̄
creaturā. Sed nunqd̄ tenēdo deū agē
nāli nēcitate nō posse p̄cedi aliqd̄ posse
manere t̄m p̄ instans: cū mutatio sic t̄m
maneat etiā fm̄ p̄m. Quere r̄nsiones.
¶ Ad aliā autētem p̄hi illa req̄rit aliūm
intellētiā etiā ab v̄troq̄ p̄dictoꝝ. q̄ scilicet
nā nihil p̄ducit q̄ statim corrup̄ta
tur. nec q̄ necesse est mox corrup̄ti: sic ipse
dicat. q̄ nā p̄ducēs sic influit ad p̄serua
tōem p̄ducti q̄ possit p̄ t̄ps aliqd̄ manē
ta q̄ corrup̄tia uel nō sunt approxima
ta uel nō v̄ncūt v̄tutē gnātis ⁊ p̄seruā
tia generatū. quia tunc generans impe
diretur generare. nec ex illo pōt haberi
aliq̄ impossibilitas respectu pō diuine
sed t̄m impossibilitas fm̄ cās nāles in
se p̄patas. ¶ Ad aliud dico q̄ in gnātō
ne ⁊ corrup̄tōe nāli corrup̄tū non habz
ultimū sui esse: quia tūc h̄iet q̄litates cō
ueniētes salte in tali gradu in q̄ possent
stare: cum forma illius. ⁊ si sic: nō subitō
abijerent. nec igit corrup̄tō subitō
corrup̄tes. ⁊ sicut corrup̄tū nō habz
ultimū sui in eē: sic h̄z p̄m in nō eē: quia
cū eē genitū p̄currēt nō eē corrup̄tū. genitū
autē in instāti gnātōis h̄z eē: q̄ tūc for
ma eius est in m̄ā. ⁊ h̄z tūc p̄mū esse: q̄a
tunc forma immediate succedit p̄uatiōi: ⁊
sicut genitū h̄z p̄m in esse: sic corrup̄tū

h̄z p̄mū in nō esse. sed si aliq̄ v̄tute cōser
uaret aliqd̄ ens i eē in aliq̄ instanti v̄lūo
ibi tunc nō esset dare p̄mū nō esse: sic es
set d̄ illa creatura p̄manēte q̄ nō h̄iet eē
nisi p̄ instans. Uniuersaliē autē dico q̄ i
succedētibus sibi inuicē siue sint opposi
ta p̄uatiue siue p̄dictoꝝ: siue quali p̄rte
q̄ ambo positua: nunq̄ est dare v̄ltimū
p̄cedentis ⁊ cū hoc p̄mū p̄ntis. q̄ tunc op
posita essent in eodē instanti. uel duo in
stātia immediata: semp̄ t̄m alteruz est dare
s. uel v̄ltimū p̄tōis uel p̄mū posterioꝝ
q̄ diuisibile nō est immediatū nisi indi
uisibile. ⁊ succedētia sibi inuicem sūt op
posita immediata. Cum igitur illa que
accipiūt nō esse post eē quedam sunt ra
pti transeuntia quedā p̄manētia nāliē
genita ul corrup̄ta. quedā autē p̄nt eē en
tia p̄manētia v̄tute diuina p̄ducta l̄ cor
rupta. In p̄mis. s. rap̄ti transeuntib⁹ est
dare tam ultimū q̄ p̄mū in eē. q̄ illud
instās in q̄ solo h̄iet eē: ⁊ iō nec est darē p̄
mū nec v̄ltimū in nō eē: q̄ tā in toto tē
pe iminatio ad hoc instans q̄ in toto tē
pe sequēte h̄ instās h̄iet nō esse. In scōis
autē est dare p̄mū in eē h̄z nō v̄ltimū. ⁊ sicut in
nō eē est dare p̄mū ⁊ nō v̄ltimū: sic expo
sitū est pus p̄ intentōe p̄hi. In alijs autē
q̄ p̄ v̄tutē diuinā p̄ducunt l̄ destruunt
pōt eē v̄terq̄ istoz mōꝝ. Et etiā 3° mō
s. q̄ sit ibi dare v̄ltimū in eē ⁊ nō p̄mū
in nō eē: q̄ illa v̄tus pōt i quēcunq̄ mo
dū successions vnus ad alterū qui nō
includit p̄dictōem. ¶ Ad aliud dico: q̄ i
cipit: dupl̄ exponit. vno mō cū positōe
p̄ntis ⁊ negatōe p̄teriti. sic s. est ⁊ non p̄
us fuit. alio mō p̄ negatōem p̄ntis ⁊ po
sitōem futuri: sic nō est ⁊ erit. ¶ Simi
liter desinit dupl̄ exponit. dico igit q̄ se
cūdū vnū modum exponendi veruz est
q̄ simul aliquid incipit ⁊ desinit: q̄a ra
ptim transiens incipit. hoc est est ⁊ n̄ fu
it. ⁊ desinit esse: hoc est: est ⁊ nō erit: ubi
v̄trobiq̄ affirmatur esse. ⁊ negationes
iste h̄inc ⁊ inde. s. nō fuisse ⁊ nō fore nō
sunt oppositē. p̄se autem repugnantia

important incipere et desinere secundum istos intellectus in quibus est aliquid idez affirmatum et negatum: vel opposita aliqua includuntur. ¶ Ad primum arguendum principalem patet ex secundo articulo principali: quod modo primum animus est verum. scilicet quod aliquid potest creari et nunquam preseruari. hoc enim est terminus ex ratione alterius et alterius respectus importati in hoc quod est creari et preseruari. scilicet respectus ad oppositum. scilicet ad non esse precedens quantum ad creationem et ad ipsum esse ut per habitum quantum ad preseruationem: qui duo respectus sunt termini respectus rationis. primum est respectus negatiuus: quod ad non esse. et nullus talis est realis. et est eiusdem ad idem per habitum. sicut primum ad idem esse non habitum. non est autem verum ratione respectus ad causam. Et cum inferat igitur potest habere respectum ad deum creatorem: et tamen nunquam habet respectum ad deum preseruante procedi potest si vniformiter accipiat. hoc est quod deus nunquam dicit preseruare illud quantum ad totum quod importat per preseruare. Si autem intelligatur quod nunquam habebit ad deum respectum illum quem importat hoc quod est preseruari a deo qui est respectus dependentie ad causam in eundo. neganda est consequentia: quia etsi nunquam habeat respectum dependentie cum illo alio qui est quasi successione ad seipsum: tamen illud qui est dependentie necessario habet et tunc in ultimo puncti non potest plus concludi nisi quod totum quod importat per illum terminum creari non idem totum: quod importat per preseruari. scilicet duplex respectus hic duplici respectui ibi. quod verum est: quia licet ille qui conuenit vtroque importat sit oio idem. tamen alter qui importat in hoc quod est creari alius est ab illo altero qui importat per hoc quod est preseruari.

De creaturis

Quod in spali terminus querebat de creatura viuente et huiusmodi vita sensitua uel intellectuua. Et erit questio comunis omnis viuenti hac vita uel illa et erat ista. Cirus.

actus cognoscendi et appetendi sint essentialiter absoluti: vel essentialiter relativi.

¶ Arguitur quod relatiui: quia talis actus non potest intelligi nisi cointelligendo terminum. absolutum autem potest intelligi non cointelligendo aliquid in ratione termini. igitur ratio prima probatur: quia non potest intelligi quod sit visio nisi sit aliquid visibile uel obiectum. minor de se est manifesta. ¶ Contra. talis actus est qualitas. omnis autem qualitas est forma simpliciter absoluta: quia genera sunt impermixta. § ratio. ¶ Questio ista non querit de actu terminato ad cognitionem quo. scilicet actu productur uel educit uel inducit ipsa cognitio: sed querit de actu cognoscendi: quod scilicet ipsa cognitio actualis ita quod iste actus si dicat actio non intelligitur quod sit de genere actus: quia ipsa est semper ad terminum aliquem accipientem aliquid modo esse per ipsam actionem. sed intelligit quod sit actio hoc est operatio que agens tanquam actu ultimo perficit. Et breuit ad cautius loquendum in tota ista questione intelligit huiusmodi non modo actio per actionem de genere actus. § scilicet actio productur: uel saltem aliquid modo ad esse termini per ipsam ponendi. et hoc nomen operatio intelligit per actum intrinsecum quo ipsum operans perficit ultimat. ¶ Item licet questio generaliter possit intelligi de respectu ad obiectum vel subiectum. non tamen arguuntur videtur restringere eam ad primum intellectum. ¶ Est igitur intellectus questionis primo tractandus iste. An actualis cognitio sit essentialiter relatiua ad obiectum cognitum et similiter de actuali appetere ubi tria sunt videnda. primo quod in omni intellectuone et generaliter operatione quacumque de qua loquimur est aliquid entitas absoluta. secundo qualiter illud absolutum habeat aliquam relationem ad obiectum sibi annexam. tertio an illa relatio sit actui isti essentialis.

Prima conclusio

probat tripliciter. primo sic: ultima perfectio substantie viuente non est sola relatio operatio est huiusmodi perfectio substantie

viue que nata est operari. puta viuendi
 vita sensitua vel intellectua. igit opatio
 n̄ est sola relo. igit r̄c. maior pbat: q̄a so
 la r̄o n̄ sūme appetit appetitū n̄ali r̄ ele
 ctio n̄ae p̄fectissime appetētis. s̄z ultima
 p̄fectio n̄ae viuētis a tali n̄a sūme deside
 rat desiderio n̄ali. de q̄ intelligi p̄t illd̄
 aug. s̄z. d̄ tri. c. iij. Beati oēs eē uolum?
 q̄b̄ sp̄ verū est siue de b̄itudine actu co
 gitemus siue nō. r̄ t̄n̄ sine actuali cogni
 tiōe nō est in nobis actuale uelle uolun
 tat̄. Ibi d̄ etia; vult q̄ q̄cqd̄ aliud q̄sp̄
 latenti uelit ab hac uolūtate cōi nō rece
 dit. desiderat etiā sūmo desiderio electi
 uo uolūtatis b̄n̄ disposit̄. Minor p̄ba
 tur ēt p̄ p̄m. i. r̄. x. ethy. ubi vult q̄ feli
 citas q̄ est finis vltim̄ n̄ae intellectualis
 r̄ p̄ p̄is sūme desiderabil̄: ē opatio opti
 ma. uel p̄sistit in opatōe optia. Idē vult
 xij. metha. c. vi. ubi de deo loquēs dicit
 q̄ si nō intelligat qd̄ vtiq̄ ē insigne r̄ sta
 tim post. si nō ē h̄ qd̄ sua intelligētia sed
 p̄: nō est vtiq̄ optia s̄ba p̄ intelligētia in
 telligit actualē intellectuōem. n̄a ad p̄bō
 nē d̄cē p̄ntie statim s̄dit. p̄ intelligē. n.
 ei honorabile iest. Idē h̄. ix. meta. c. vij
 ubi vult q̄ act̄ est p̄: p̄ nō soluz tpe et
 r̄ōe: s̄z etiā s̄ba: hoc ē p̄fectōe. v̄n̄ in p̄bō
 ne illius mēbr̄i q̄ act̄ p̄: est s̄ba: exem
 plificat ipse ut vir puero r̄ hō spermate
 r̄ p̄clonē sic intellectā ibi. p̄bat: q̄z gr̄a a
 ctus tanq̄ finis sunt alia ordinata ad a
 ctū: sicut declarat ibi in multis exēplis.
 S̄l̄r̄ auct̄es multe de fine vlti r̄ sūme
 desiderabili q̄ est b̄itudine siue d̄cant de
 cognitōe sicut illa aug. visio ē tota mer
 ces. siue loquant̄ de dilectiōe. sic de docē
 na xp̄iana sūma merces est ut ipso p̄fru
 amur saltē in hoc oēs p̄ueniūt q̄ finem
 vltim̄ r̄ maxime desiderabilē dicūt esse
 opatiōem uel in opatiōe p̄sistere. 2° p̄bat
 p̄clo p̄ncipalis sic: relo p̄prie d̄cā nō est
 noua sine nouitate alicuius absoluti p̄
 oris. r̄ hoc in s̄bo uel in imino. opa^o aut̄
 p̄t esse noua sine nouitate cuiuscūq̄z al
 terius p̄or̄is absoluti in ipso opante. sine

etiā cuiuscūq̄z alteri^o absoluti nouitate
 in imino. igit opatio nō est p̄cise relatio
 p̄prie accipiēdo relonē. igit r̄c. maior
 p̄bat. t̄n̄ p̄ p̄m. v. p̄hyfi. ubi negat mo
 tū in ad aliqd̄. r̄ exp̄ssi^o in. vij. ubi vult
 q̄ ad v̄tutē r̄ maliciā nō est alteratio. q̄z
 sunt ad aliqd̄. hec autē q̄ ad aliqd̄ neq̄
 gn̄atiōes s̄nt: neq̄ gn̄atio est ipsoz neq̄
 alteratio oio. hec ille: t̄n̄ p̄ r̄ōnem: q̄z re
 latio p̄prie d̄cā neōio sequit̄ extrema s̄l̄
 posita. r̄ ita nō p̄t eē noua sine nouitate
 alicuius extremi. minor p̄bat q̄tū ad p̄
 mā p̄tem: q̄z illud qd̄ erit de p̄o acc̄ntali
 ad actū nō recipit aliquā formā nouaz
 p̄orem ipsa opatiōe: q̄z t̄n̄ nō fuisset p̄i
 us in p̄o acc̄ntali s̄z eēntiali. 2° p̄o mino
 ris est manifesta. p̄z. n. q̄ nihil absolutū
 aduenit. visibili q̄n̄ v̄z actū. nec intelligi
 bili q̄n̄ intelligit actū: r̄ p̄sistit de alijs.
 ¶ D̄terea ois relatio realis fundamē
 tū suum p̄r^o uel r̄ōem fundādi. p̄ximā
 neōio p̄sequit̄ uel p̄comitat̄. r̄ hoc post̄
 to termino nūc aut̄ ipsa p̄m opatiōaz
 nō neōio p̄comitat̄ relo actuali ad obm̄
 igit ipsa p̄o nō est p̄rima r̄ō fundādi ta
 le relonē igit si ponat̄ aliq̄ relo actualis
 opantis ad obiectū oporteret dare sibi
 p̄ fundamēto uel r̄ōe fundādi p̄rima a
 liqd̄ posterius ipsa p̄o: r̄ q̄si mediū inter
 ipsam p̄m r̄ illā relonē. tale qd̄ non v̄
 posse poni nisi ipsa opatio. nūc aut̄ illd̄
 qd̄ est p̄r^o fundamētū relon̄is uel p̄r^o
 ma r̄ō fundādi eā. aut est absolutū. iu
 xta illud. vij. de tri. ca. ij. Omne qd̄ rela
 tiue d̄ est aliquid excepto relatiuo. aut
 saltē nō est p̄cise illa relatio cuius ē fun
 damentū uel r̄ō fundādi. igit opatio nō
 est p̄cise relo opantis ad obiectum. r̄ pa
 ri r̄ōne operatio non est p̄cise aliqua re
 latio. ¶ Ex hac p̄clusione sic p̄bata cō
 cluditur ulterius p̄positū sic. si hec ope
 ratio est p̄cise respectus: tunc eēt relatiō
 quia respectus quem p̄bus concedit ali
 quo modo conuenire operatōni est p̄o
 p̄rie de genere relatiōis. r̄ p̄tinet ad itūz
 modū relatiōoz: ut patet ex. v. meta. cū

igit opatio non sit p̄cise relatio ut pb̄at
ratōes iam posite: sequitur q̄ non sit p̄
cise respectus. 2. p̄ consequens est ibi ali
qua entitas absoluta quod est propo
situm in isto articulo.

De secundo articulo

lo p̄ncipali tria sunt vidēda. p̄mo argui
tur q̄ in opatōe n̄cō est aliq̄ relatio re
alis ad obiectū. 2. dicit q̄liter hoc sit in
telligendum. 3. videbit̄ de ratōibus ad
istud pb̄andum positis. P̄mū ostēdit̄
tripliciter: 7 hoc correspondenter tripli
ci pb̄atōi posite in p̄mo arti. p̄mo ex ra
tōne p̄fectōnis que fuit mediuz in p̄ ra
tōne. arguit sic: vltima 7 summa p̄fectō
n̄e opatiue non potest esse sine reali re
latōne ad obiectū p̄fectissimuz circa qd̄
ipsa nata est opari. opatio aut̄ est sūma
p̄fectio talis n̄e. igit 7c. maior pb̄at: qz
si sūma p̄fectio nature viue diceretur a
liquid ut est ad se: ipsa s̄ba rei hoc mō ef
fer sūma p̄fectio: qz s̄ba est p̄fectio: quo
eūqz suo accidente fm̄ aris. vij. metaph
igit p̄cedat b̄ritudinē creare esse accidēs
illī n̄e beatificabilis. 7 cū hoc summam
eius p̄fectōem. hoc nō pōt poni ut ē ali
qd̄ ad se: sed p̄cise inquantū p̄nectit 7 se
p̄iungit fini vltimo simplr. s. obiecto ex
trinfeco qd̄ p̄ ipm̄ attingit. ipsa igit rela
tio ad ipm̄ obiectū est formal rō p̄pter
quā beatitudo d̄i sūma p̄fectio. **L**ōfir
matur hoc p̄ illud aug. 13. de tri. c. v. ul
xv. ubi alijs diffinitōibus beatitudinis
reprobatis p̄cludit quasi p̄ vera diffini
tōe. beatus igit nō est nisi hz oia q̄ vult
7 nihil mali vult. **E**x hoc arguit: qn̄ i
p̄cretis est p̄dicatio p̄ se p̄mo mō sequit̄
q̄ abstractū p̄dicat̄ de abstracto: patet i
exemplo albū est coloratū p̄ se p̄mo 7 p̄
p̄sequēs nō rōne subiecti: sed rōe forma
li. 7 ideo hec ē vera: albedo est color. igit
si hec est vera. p̄mo mō beat⁹ habet q̄
quid bene vult. sequit̄ q̄ beatitudo ē ut
ita dicā habitio cuiuscunqz bene uoliti
nunc autem habitio vel habere v̄i p̄ se

importare relatiōem. **S**. iuxta 2^m me
dium. s. de nouitate absoluti arguit sic.
Ad formā absolutā nouaz pōt eē per se
mutatio. Ad opatōem puta intelligere
uel huiusmodi nō pōt eē p̄ se mutatio.
igit 7c. maior pb̄at. qz forma absoluta
pōt acq̄ri s̄bo nō tm̄ p̄ accūs ad acq̄sitō
nem alteri: s̄ p̄ se p̄pria acq̄sitō: qz p̄t
p̄mo p̄ se succedē sue p̄prie p̄uatōni. mi
nor pb̄at p̄ p̄hm. vij. phy. dicentē. neqz
in intellectuā p̄te aie ē altera. sciēs enī
max⁹ ad aliqd̄ d̄i. 7 multa ibidē tam in
lfa p̄bi q̄ in p̄mēto vidēt̄ eē ad hāc in
tentiōez. **S**. iuxta tertū mediū. s. de d̄i
stinctōe relōnis 7 fundamētī eius argui
tur sic. In cuius s̄ba est relō illud nō est
aliqd̄ absolutū. s̄ in 3° relatiuoz i s̄ba
vni^o extremi. s. mēsurati est relō. opatō
n. refert ad obm̄ illo 3° mō. igit 7c. maior
pb̄at qz absolutū nō includit in sua rō
ne cēntiali relatiōem: qz tūc eēt p̄ se ad alte
rū p̄ illū resp̄m̄ inclusuz 7 eē p̄ se nō ad
alterū s̄ ad se: qz ponit̄ absolutuz. mior
p̄z p̄ p̄mentatorē. v. mēta. ubi vult q̄ in
3° relatiuoz relatio est in substantia al
terius extremi tantum: sicut in ratione
intellectus 7 non in ratōne intellecti uel
intelligibilis. relatio inquit non est i s̄
stantia intellecti. sicut est in substantia i
tellectus. igit 7c. **I**bi etiam illud verbū
p̄bi idē bis diceret. exponit sic. intellect⁹
non refert ad intelligentē s̄ ad intellc̄m
quia si ita esset tunc intellectus p̄stitueret
tur p̄ intelligentem: 7 videtur esse econ
uerso. ex quo sequeret q̄ illud qd̄ p̄stitu
itur p̄ aliud cōstituar̄ illud: sicut ipse ar
guit q̄ intellectus si diceretur ad intelli
gentem constitueretur p̄ ipsum: ita intel
ligit q̄ p̄stituitur p̄ itelligibile ad qd̄ d̄i
nō aut̄ p̄stitueret p̄ illud: si eēt i se aliqd̄
absolutū. **C**irca 2^m i isto arti. distiguo
de opatione: 7 est distinctō manifestioz
in actu cognoscēdi. pōt tm̄ poni forte in
actu appetendi. aliq̄ est p̄ se ex̄ntis sicut
q̄ attingit obiectuz in sua p̄pria ex̄ntia
actuali. **E**x^m de v̄sione coloris 7 cōiter

In sensatōe sensus exterioris. Aliq̄ etiā est cognitio obiecti nō vt exñtis in se. s; vt obiectū nō existit: vel saltē illa cognitio nō est eius vel actualit̄ exñtis. Ex^m: vt imaginatio coloris: q; cōtingit imaginari rem qñ nō existit sicut qñ existit. Cōsimilis distinctio pbari pōt i cognitione intellectiua. hoc pbat. pmo q; p; q; aliqua pōt eē intellectio nō existētis aliqua etiā potest esse obiecti exñtis vt exñtis: q; talē hēbit btūs de obiecto beartifico: alioqñ posset aliq; esse btūs in obiecto. esto per impossibile q; ipm nō esset exñs: de q; dī hīc clarā visionē siue facialem ppi hoc q; actus ei⁹ cognoscē dī tēdit in illud ut in se pñs in p̄pria existētia actuali. 2° pbat idē. q; q̄cqd est pfectionis in cognitōe magis pōt cōpetere cognitōi intellectiue q̄ sensitīue. nūc aut̄ posse attingere obm̄ in se reali pfectionis est: vbi nō vileseret po^o attīgens p̄p̄ imperfectōem obiecti. s; intellectus pōt hīc actū quo sic attingat obm̄ in sua reali exñtia: saltē illud obm̄ qd ē nobilius tali intellectu vel eque nobile. Et si ccedatur de intellectu nro ipm. s. posse hīc talem actū cognitōis q; attingat rem vt exñtem in se: pari ratōe pōt hoc pcedi de quocūq; obiecto: q; intellectus n̄ est p̄p̄ respectu cuiuscūq; intelligibilis. Cōtra istā distinctōem arguit pmo p hoc q; intellect⁹ n̄ in cognoscendo abstrahit ab hīc et nūc: et pari ratione ab omni cōditōe exñtis vt exñtis. igit̄ nō p̄perit sibi aliqd p se intelligē vt existēs. ¶ Si sint due tales intellectōes possibiles intellectui nro: tūc pari rōne eiusdē obiecti poterūt eē due t̄les. Que ro tunc quō distinguerent. nō nūo t̄m: q; duo accñtia eiusdē speciei nō pnt eē in eodē s̄bo siml. nec speciei: q; siue act⁹ cognitōis accipiat speciei a po^o siue ab obiecto cū hīc sit eadē po^o et idē obiectum: nō pōt poni differētia specifica. ¶ Ad primū illorū dici pōt q; distinctio q; ponitur cōiter inī cognitōez intellecti

uam et sensitīuaz ex pte obiecti: puta q; intelligim⁹ vniuersale: sentim⁹ singulare et quocūq; distinctio alia isti cōrrendens nō d; intelligi tanq̄ inī potētias disparatas ex equo: sicut ē distinctio vīsus i vīdendo colorez: ab auditu in audiēdo sonos. sed d; intelligi distinctio intellect⁹ a sensu sicut potētie supioris cognitīue ab aliq̄ cognitīua subordinata sibi: et p pñs q; po^o supior pōt cognoscere aliqd obm̄ vel sub aliq̄ rōne qd obiectuz: vel sub qua rōe po^o inferior nō pōt cognoscere. nō t̄m oportet ecōuerso q; inferior possit aliqd obiectū vel sub aliqua rōe cognoscere quin supior possit etiā p̄p̄ctiori mō obm̄ illud cognoscere: et sub eadem rōne cognoscibilitatis ex pte obiecti. et sic pōt pcedi q; intellectus pōt cognoscere obiectū nō vt hīc et nūc: q; s̄b rōne quidditatiua absoluta. sensus aut̄ nō pōt sic cognoscere obiectū: q; est virtus limitata ad cognoscenduz ipm sub rōne exñtis: sed nō p̄pter hoc intellect⁹ determinat ad cognoscenduz obm̄ sub mō opposito: q; indifferēs ē ad cognoscendū ipm sub vtroq; mō. ¶ Ad 2^m cōcedi pōt q; sint due cognitōes eiusdē obiecti simul: sic q; nō distinguat obiectuz ab obiecto: sic essentia ab exñtia: q; licz inter ista sit aliq̄ distinctio obiecti: tam nō sufficiens ad p̄positū: q; etiā ipa existētia pōt cognosci cognitōe abstractiua. sicut. n. essentia sic exñtiam possuz intelligere s; nō sit realiter extra intellectum. dicent̄ igit̄ cognitōes distincte: et hoc fm specē p̄pter rōes formales motiuas hīc inde: q; in cognitōne intuitiua res in p̄pria exñtia est p se motiua obiectiue. in cognitōe aut̄ abstractiua ē p se motiū aliquid in q; res habet esse cognoscibile: siue sit cā virtuali p̄tinēs rem vt cognoscibile: siue sit effect⁹ puta species vel similitudo rep̄bensīue p̄tinēs ipm cui⁹ est similitudo. ¶ Ista distinctio ne actus cognoscēdi supposita pōt dici q; p̄mus. s. qui ē rei exñtis in se necessa

rio habet annexā relatōem realē ⁊ actualem ad ipm obiectū. ⁊ rō est: qz nō potest esse talis cognitō nisi cognoscēs habeat actualit̄ ad obiectū talem habitu dīnem q̄ necessario requirit extrema in actu ⁊ realiter distincta: ⁊ que etiā nām extremoz̄ necessario cōsequit̄. In speciali aut̄ vī esse duplex relatio actualis in isto actu ad obiectū. vna pōt dici relatio mensurati vel veri⁹ mensurabilis ad mensurā. Alia pōt dici relatio vniētis formalis in rōne mediū ad terminūz ad quē vnit: ⁊ ista relatio mediū vniētis specialiori nomie pōt dici relatio attinentie alteri⁹ vt termini vel tendētie in alterū vt in terminū. Ista autē distinctio duarū relationū. s. mensurabilis ad mensurā ⁊ attingētie ad terminū: fati videt esse māifesta: qz vtraz̄ ab altera separi pōt: sicut in eētīs supior: habet rōnem mensurē respectu inferioris. nec tñ semp inferior: habz respectu supioris relatiōem attingētie de qua loquimur. Actus etiā volūtatis vel intellect⁹ tota liter causantis obiectū: videt hīc relatiōnem tendētie respectu eius vt termini intellectōis vel volūtōis: siue ista relatiō sit realis siue tñ rōnis: nō tñ talis intellectio vel volūtio habet respectu tal obiecti relatiōem mensurabilis: sed magis relationē mensurē. De p̄ relone. s. mensurabilis loquit̄ Arist. v. meta. q̄ illa p̄ prie ptinet ad tertiū modū relatiōis: vbi sciendū q̄ aliqd mensurari ē intellectum de eius quātitate deiminata p̄ aliud certificari: ita q̄ mensurari importat respectū ad intellectūz cui sit certitudo: ⁊ ad mensurā p̄ quā sit certitudo. p̄ma nō est realis: sic nec scibilis ad scientiāz. 2ª est causati nō in esse sed in cognosci ad cām in cognosci: ⁊ hec est relō realis q̄ntum est ex pte depēdentie cātī ad cām q̄ depēdentia ē rōe extremoz̄: ⁊ nō tñ p̄ actū intellect⁹ p̄pantis hoc ad illud: tñ qz ista bitudo depēden^t nō quidē ipius cognitōis ad cām cognitōis q̄ bñ est rea-

lis: sed depēdentie obiecti vt cogniti ad obm: vt p̄ qd cognoscit̄ est ini extrema nā ut hñtia esse reale sed tñ ut hñtia eē cognitū: iō ista bitudo nō est simplr realis: nec tñ est ita pure relō rōnis: sic est illa q̄ est vlis ad singulare: vel illa q̄ est p̄dictoriū ad p̄dic^m: qz Arist. nō dicit relonem in 3° mō eē mensurati ad mensuram sed eē mensurabilis: hoc ē apti nati mensurari ad mensurā: hoc ē apti nati mensurare. qd sic pōt intelligi sic ex dēis p̄z: mensurari actualit̄ est actualit̄ depēdere i cognosci: ita mensurabile dicit ap: iudinalē vl pōlem depēdentia in cognosci vel dicit depēdentia in cognoscibilitate. vniūquodqz aut̄ se hz ad cognoscibilitatē sic se hz ad entitatē. igit per mensurabile intelligit̄ illud substratū rōne cui⁹ hoc ē mensurabile: ⁊ illud ē entitas cāta vl p̄ticipata: vt sic in 3° mō relatiōis p̄ h^o qd est aliqd dicit vt mensurabile ad mensurā: intelligit̄ dicit tanq̄ depēdens in entitate ad illud a q̄ p̄cipat entitates: vt sic sit relō simplr real ex pte mensurabilis in hoc 3° mō. qz illud intelligit̄ ens p̄ticipatiōē vl imitatiōē respēu alteri⁹. Alteri⁹ ad p̄pō^m: cū aliqd possit multiplici p̄cipare p̄fectiōem ab alio act⁹ cognoscendi sic p̄cipatiue se hz respectu obiecti sic similitudo respēu cui⁹ est. nō dīco similitudo p̄ cōicatiōē eiusdē forme si cut ē albi ad albus: sed similitudo p̄ imitationē: sicut est ideati ad ideā. Scōs act⁹ cognoscendi q̄. s. nō est necario exntis vt exntis: nō necario hz relonem realē actualē ad obm: qz relō realis actualis requirit p̄ se iminū realē ⁊ actualē: tñ iste scōs act⁹ pōt poni hīc ad obm relonem realē pōlem: ⁊ hoc p̄mā de q̄ in p̄cedēti mēbro dicit̄ est. s. mensurabilis vel depēdentie: nō aut̄ scōam. s. vniētis vel attinentie. pōt etiā ista cognitio hīc ad obm relonem rōnis actualē: sed illā nō necario requirit ad hoc q̄ sit ipsi⁹ obiecti. Sūt h̄ q̄tuor declarāda. p̄ q̄ cognitio abstractiua hz relonem realē pōlem et

aptitudinalē. s. mēsurabilis ad obm̄ et
 nō exn̄s. hoc pbat: qz illud qd hēt relo
 nem actualē ad iminū exntem 7 q̄tum
 est ex pte sui vniformit̄ se hz ad illū hz
 realez aptitudinalē ad illū terminū qn̄
 nō est exn̄s. opatio ē hmōi: qz est aliqd
 mensurabile p obm̄: hoc ē aprū natum
 in entitate sua depēdere ad obm̄: 7 hoc
 in spēali tali depēdentia q̄lis ē eius qd
 est silitudo p imitationē vel p̄cipatōez
 ad illud cur̄ est silitudo. hec om̄ia q̄tū
 est ex pte fundamēti essent in actu si ter
 minus eēt in actu. 2^m. s. de reloe attingē
 tie ad iminū qui attingit p̄t dīci qz co
 gnitioni abstractiue nō puenit talis rlo
 realis pōlis vel aptitudinalis. pbat: qz
 nō puenit fundamēto q̄tū est ex pte ei⁹
 nec sibi p̄peteret in actu si imin⁹ ponere
 tur in actu: qz iminus nō est nat⁹ p illū
 actū attingi vt actu exn̄s. 3^m. s. de reloe
 ne rōnis in cognitōe abstractiua potest
 dupl̄r intelligi. Vno mō sic: qn̄ termin⁹
 nō hz esse reale: sed tm̄ esse in intellectu
 tūc ad ipm̄ nō p̄t esse nisi relo rōis: qz
 nō p̄t relo veri⁹ h̄e esse q̄ termin⁹ ad
 quē est. nūc aut̄ obm̄ qd terminat cog
 nitionē abstractiua nō oportet h̄e esse
 nisi in intellectu. igit̄ 7c. **A**lius p̄t eē
 intellect⁹ talis: ac⁹ intelligēdi obm̄ ab
 stractiue p̄t intelligi actu reflexo. cum
 n. ista intellectio sit silitudo obiecti per
 obm̄ cognitū: p̄t illa cognosci reflectē
 do: 7 intellect⁹ sic cognoscēs istā cogniti
 onē p̄t p̄pare ipam ad obm̄. ipa autē
 sic p̄pata p actū intellect⁹ refert relone
 rōis. **I**n istas duas relones rōis vna
 est dīa. nā 2^a sicut p̄t esse obiecti non
 exntis: sic p̄t esse cognitōis nō exntis.
 si tm̄ illa cognitio sit intellecta 7 p intel
 lectū p̄pata. p^o aut̄ relo nō p̄t esse nisi
 ac⁹ exntis 7 nō vt obiecti cognitū p ali
 quem actū reflexū nec p intellectū p̄pa
 ti. Ex hac dīa sequit̄ alia. s. qz 2^a relo ē
 ratōis q̄tum ē ex pte vtriusqz extremi.
 p^o q̄tum est ex pte obiecti ē rōnis: q̄tū
 est ex pte ac⁹ esset realis: qz v̄t sequi na

turā actus 7 nō tm̄ p̄peterē illi actui vt
 obiecto intellecto vel p̄pato. **C**ōtra h^o
 ens reale nō req̄rit tanq̄ ad naturaz ei⁹
 p̄ns vel cōcomitans aliqd nō reale. igit̄
 actus cognoscēdi realis nō hz relonem
 rōnis p̄sequentē ipm̄ ex nā sui. **R**ā^o p
 actū cognitōis obm̄ hz esse cognitū: et
 tō p̄t nām actus sequi aliq̄ habitudo
 que sit ad obm̄ vt h̄is tale esse. Ex hoc
 patet q̄tum quō. s. relo ratōis necario
 cōcomitaf: qz hoc veri⁹ est de p^o relone
 rōnis. nā sine scōa posset cognitio ipsa
 esse sicut ac⁹ rectus sine reflexo p̄nte. et
 multo magis posset obiectū terminare
 actū illū absqz hoc qz h̄eret relonem rō
 nis ad actū. 2° p̄tingent catur post actū
 intellectōis recte. igit̄ nō fuit in obiecto
 necaria rō terminadi illū actū. **T**unc
 itio in isto arti. r̄ndendū est ad arcumē
 ta facta in p̄ma parte hui⁹ articuli p̄o
 q̄nto vident̄ minus p̄cludere. Ad p̄mū
 p̄cedo qz opatio que ē vlti⁹ p̄fectio nāe
 opantis necessario hz annexā relonem
 puta si loq̄mur de opatōe beatifica ho
 minis vel angeli ista necessario ē exntis
 vt exntis: qz si sit cognitio ē intuitiua: si
 sit volutio est necessario p̄comitās int̄u
 sitionem. sed cū dī qz ipsa est vltima p̄fe
 ctio p̄cise inq̄tuz p̄nectit cū obiecto. dī
 co qz vltima p̄fectio p̄t intelligi vel ali
 qua summa p̄fectio p se vna: v̄l p̄fectio
 integrata ex illa 7 om̄ib⁹ necessario p̄co
 mitantibus. p̄mo mō dico qz opatio ē
 vltima p̄fectio: 7 est simpliciter p̄fectio
 quocūqz p̄comitante ipsam: etiā illa re
 latione quā formalit̄ importat p̄nexio.
 qz si possem h̄e opationem sine illa re
 latōne essem br̄is: nō aut̄ essem br̄is si
 haberē relonem sine opatiōe. **I**stud pa
 ter de beatitudine dei q̄ formalit̄ p̄sistit
 in opatione fm̄ illud phi. xij. meta. vbi
 de eo loquēs ait: Si nō intelligat quid
 est insigne 7 venerabile: sed hz quemad
 modū si do: miēs siue intelligit: 7 nō est
 hoc qd sua intelligētia. s. actuali⁹ intelle
 ctio nō est vtiqz optima s̄ba. 7 pbat cō

sequentia. p. intelligere. n. ei hono: abile
 inest: et tñ beatitudo ei nō reqrit relati
 onem rōnis in opationē r'obm: qz etsi
 possit intellect' eius ppare actū suū ad
 obm: tñ ista ppario siue relatio rōis nō
 includit in ipsa opatiōe que opatio fm
 se est beatifica. nō. n. videt ratiōabile q
 magis de' sit btūs formalit' aliq' opatio
 ne includente relonem rōnis q' q' beati
 tudo angeli includat aliquā talez relati
 onem. beatitudo tñ creata necario req
 rit relonem ad obm sed realē. et hoc qz
 nō pōt hēre maiorē vnitatē cū obiecto
 q' vnitatē relonis. opatio aut' dei habz
 cū obiecto verā vnitatē et identitatē: et
 tō ibi nulla requirit' relō ad hoc vt ipsa
 sola et absoluta sit plene beatifica. In
 hoc p3 vna excellētia beatitudinis diui
 ne sup creatam. qz illa vt absoluta ē ple
 ne vltimū bonū eius. beatitudo creata
 nō est vltimū nisi cū relone ānera. Qñ
 igit' dē q' est vltima pfectio inq̄tum p̄ci
 se p̄nectit cū obiecto. Reduplicatio ista
 pōt intelligi fieri vel rōne relonis vl' rō
 ne fundamētū. p̄ximū. p̄mo mō negandū
 ē: qz ipsa formalis rō relonis nō est sibi
 rō essendū vltimā pfectōem. 2° mō cōce
 dendū est q' inq̄tum p̄nectit hoc ē inq̄n
 rum est fundamētū. p̄ximū p̄nectens:
 sic est p̄fectio vltima. Per idē p3 ad illā
 p̄firmatōem: Btūs est qui hz rē. si eniz
 hēre intelligat sibi importare relōem: tūc
 vel est descriptio p̄ illud qd necario cō
 comitat opationē beatificā. vel hoc no
 men beatitudo nō importat p̄cise abso
 lutū: sed cū respectu ad obm. Si autē p
 hēre intelligat opatio q' obm hz: iuxta il
 lud Aug. lxxxiij. q. q. xxv. hēre deū nihil
 aliud est nisi nosce. tūc hēre beatificū nō
 importat p̄ se relōnez: sed illa tñ modo
 p̄comitat. **C**ōtra hoc: non est p̄dictio
 absolutū separi a relone sicut p̄us a po
 steriori: et maxime qñ nō est relō depen
 dentie essentialis. igit' si opatio beatifica
 sit absoluta: postet p̄ potentiaz diuinaz
 separi a relone illa: et tūc esset btūs: non

tñ p̄nectus obiecto. **P**osterior' genera
 tione est p̄fectius fm p̄m. ix. meta. sed
 relatio si ē aliud ab opatione absoluta
 est posterior' generatōe. igit' rē. Ad p̄m
 alibi. **A**d 2^m: illa p̄pō p̄hi d3 intelligi
 p̄cedendo ex eodez ordine: qz si in alio
 ordine vel gnē sit aliqd posterior' genera
 tione: nō oportet q' sit p̄fectius. sic. n. ac
 cidens esset p̄fectius forma s̄bali. et tātū
 isto mō est relatio posterior' absoluto:
 nō. n. in eodez ordine aduenit tanq' p̄o
 p̄tū p̄plementū absoluto: sed absoluto
 in se hēte propria p̄fectionem p̄pletam
 ex illa p̄fectione consurgit relatio. **A**d
 2^m argumentū qd accipit ex. vij. phys.
 si diceret q' Arist. omnia illa dicit non
 fm op. p̄p̄iam: sed fm op. Pla. videt
 posse haberi ex p̄mentatoz: vbi in fine
 p̄mentū: Arist. inquit intelligit in hoc
 loco nō q' hec sit opinio eius: sed inten
 dit declarare vīm opinionis hui'. hec
 ille. Sñia etiam in se videt illa quā im
 ponit Aug. Pla. in. xij. de ciui. et Arist.
 .j. posterior. s. q. addiscere nō sit nisi re
 minisci. aut. n. sic: Acquirere cognitōem
 in p̄ncipio nō est generatio neqz altera
 tio. hō. n. sit sciens et intelligens qñ ani
 ma eius quiescit et firmat: quēadmodū
 qñ surgit a somno. Et p̄mentatoz expo
 nit: et in alia translatōe apparet illa eadē
 sententia q' nō mutat animā in p̄ma ac
 ceptione sciētie: sicut nec mutat qñ post
 impedimentū somni vel ebrietatis pōt
 vti sciētia qua p̄us nō potuit vti. tñ pōt
 aliter dici q' si Arist. ista dixerit fm p̄
 priam opinionē hoc fuit q' motū et mu
 tationem nō dixit per se esse ad aliquā
 formam nisi que potest p̄p̄ia acquiri
 one acquiri: et ideo ad nullā formā dē
 rit esse motū que tñ acquiritur alia ac
 quisita: sicut est de relatiōe. vñ vult sibi
 q' in qualitatib' illis nō est alteratio q'
 fiunt cum quedā alterantur: hoc est cū
 alteratio sit in alijs. densata. n. aut rare
 facta rē. et post: Sicut sanitas frigidoz
 et calidoz cōmensuratio quedam est.

et ideo sanitas non est proprius terminus alii
 cuius alterationis. sed aliquid alia alteratio
 ad aliquem gradum calidi uel frigidi. et tunc
 ipsum est commensuratum alijs quantitatibus cor
 poris. et sic est sanitas. Si autem hoc esset
 manifestum. scilicet quod scia uel actu considerare et
 set sola re lo satis patet quod secundum intentionem
 aris. ad illam non esset mutatio uel altera
 sed probatum est in primo articulo. quod operatio non
 est sola re lo. et pari ratione uel maiori nec
 habet scie. Unum uero aliquid ultra addendum
 scilicet quod aris. non procedit alterationem esse ad ali
 quam qualitatem nisi quod per primo accipi sic quod
 ipsa non tamen sequatur per accipi ad formam
 inductam sic re lo. sed nec eius inducitur ne
 cessario sequatur inductioem alicuius for
 poris. et tunc ista re lo eius non est uero nisi
 de alteratione immediata primo alterati in il
 lo ordine. et sic ad sciam per considerationem
 non est aliqua alteratio immediata primo
 alteranti in illo ordine: quod primum tale est
 obiectum extra. cognitio autem in intellectu
 non immediate capitur ab obiecto ut extra.
 sed in aliquid intra: quod intelligitur cum uolumus. quod de
 aia. quod ad intelligendum habemus obiectum
 intra. ad sentiendum requiritur obiectum extra.
 quod autem intelligat de tali alteratione de qua
 dicitur est. probatur: quod patet autem procedit sensum
 alterari dicens: et ipsi sensus alterant. pa
 tiuntur enim actio enim ipsorum motus est per
 eorum: patet aliquid sensu. huius autem negat
 per intellectum alterari: ut uero assignat
 per rationem: quod noticia intellectiva accipit non
 immediate ab obiecto extra quod est primum alte
 ras in isto ordine. sed mediante cognitione
 sensitiva. unum ad probandum quod nulla muta
 tio est ad sciam. autem ex ea. non quod est secundum
 experientia uniuersalem accipiuntur sciam. Et
 sic illud uerbum sciens maxime ad aliquid
 dicitur intelligi sic. ad aliquid. id est ad obiectum in
 tra et non immediate ad obiectum extra quod est
 primum alteras. et ista re lo sic particulariter uelle
 ta de alteratione prima sufficit ad propositum
 suum ibi: quia rationem illam quod mouens et
 motum simul sunt. interdit probare indu

ctive in singulis motibus et spacialiter in al
 terationibus uero habet instantiam de illis quanta
 tibus quod non immediate inducunt a primo al
 terate: quod ibi alteratum et si simul sit cum primo
 alterante: non tamen cum primo in illo or
 dine de quo manifestius est quod ipsum sit al
 terans. et modo possit dici quod dicitur Aristoteles est
 intelligendum de alteratione quod est motus. uel
 si est indiuisibile est mutatio terminati
 ua uel continuatiua motus uel saltem que
 est subiecti mobilis uel mutabilis et ab a
 liquo agente naturali. nullum istorum inuenitur in
 parte intellectiva: quia ipsa est indiuisibilis
 et ita non susceptiua motus quod requirit sub
 iectum diuisibile. ipse etiam quod indiuisibilis
 ideo non est localis prout alicui agenti naturali
 quod non replet locum. agens autem physicum
 non est actiuum nisi in passum sibi loca
 liter prout sensus autem pro oppositum potest dici
 alterari. et quod ibi propositum quantum recipit: et
 quod ab agente naturali cui est localis presentis.
 ¶ Istud tertium dicitur uero satis uerum sed non
 uero posse haberi ex textu Aristoteles. ibi. ¶ Ad
 tertium potest dici quod in tertio modo relatiuorum
 sic procedit rationem esse in se alterius ex
 tremi tamen: sicut in duobus primis modis co
 ceditur rationem esse in se utriusque extre
 mi. unde dicit ibi commentator: relatio est
 duobus modis. aut re lo est in se utri
 usque extremi relati. aut in substantia al
 terius tamen. nunc autem in duobus primis
 modis non includitur relatio essentiali
 ter in utroque extremo. immo utriusque se
 cundum se est absolutum. sed dicitur ibi
 relatio esse in substantia utriusque extre
 mi: ut in fundamento proximo siue ra
 tione fundandi. et sic in tertio modo est ta
 tum in se alterius extremi: hoc planius
 habet in alia translatione ubi sic habetur: sed
 numerum et prout dicitur ad aliquid omnia sunt ad
 aliquid: eo quod ipsum quod dicitur est alterius dicitur
 ipsum quod est: sed non eo quod aliud ad illud me
 surabile uero et sensibile et intellectuale eo
 quod aliud ad ipsum dicitur ad aliud dicitur
 tur uult dicere quod relatiuorum primis duo
 bus modis per se dicitur ad aliud: et non tantum

eo qd aliud refert ad ipsum. In itio mō
tū vnū extremū est per se fundamentū
relatiōis. reliquū uero dī ad aliud solū
qz aliqd est eius. **H**ic breuiter oīci pōt
qz hec est differētia istoz modoꝝ: quia
in p̄mis duob⁹ est relatio mutua: ita qz
in vtroqz extremo est rō fundandi rela
tionem vnā: r ratio terminandi relatio
nem aliam. In tertio mō est relatio nō
mutua: sed ratio fundādi relatiōem est
tū in vno extremo: r in alio ratio imi
nandi eandē. quod addit ibi de illo bis
diceret idem r̄c. pōt cōmentator ibi sic
intelligi: qd aliqd dīcat cōstitui per il
lud ad quod essentialit̄ depēdet: h̄ illud
nō sit intrinsicū illi: r sic constituitur p
illud qd est mensura eius. si igit̄ intelle
ctus diceretur ad intelligentē vt ad mē
suram: cōstitueretur hoc mō per ipsuz.
sed intelligens cōstituitur per intellectū
vt per formā suam. igitur erit circulus
in cōstitutōibus: h̄ nō eodem mō con
stituendi. r hoc est impossibile: dum tū
vtrunqz cōstitutū dependeat per se a
cōstituentē: quia nō potest esse circulus
in p se dependētis: r hoc pōt intelligi
per illud dictū cōmentatoris: ibi Idem
diceret bis. r tūc idem erit causa et cau
satum eiusdem. sed facilius exponit lit
tera Aristotelis ibidem fm aliaz trāsla
tionem: quia si intellectus diceret ad in
telligentem vt ad mensurā: r cum dicit̄
ad intelligibile vt ad mensurā idem vt
mensurable erit bis dictuz: hoc est ad
vtrunqz duoz vt ad mensurā: quod ē
inconueniens de duobus disperatis. f. qz
vtrūqz sit p̄plete mensura eiusdem.

De tertio articulo

p̄ncipali dīco qd relatio pōt tripl̄ se ha
bere ad absolutū. Uno mō cōtingent̄
r p accidēs: vt similitudo ad albedinē.
Alio mō necessario: vt relatio creature
ad deū. Tertio mō fm verā identitatē:
sicut in diuinis relatio p̄sonalis se hēt
ad essentiā. sed nō videt̄ qd possibile sit

amplior identitas que p̄prie dīcat iden
titas essentialis: quia nec relatio potest
essentialit̄ includi in absoluto: qz idem
esset essentialit̄ ad se r essentialit̄ ad alte
rum. nec absolutū r relatio possunt in
cludi in aliquo p se vno: sic p se vno qz
sit vnus generis: r ipius sit p̄prie cō
ceptus p se vnus: r qz ipm sit p se i vno
genere: quia sicut in rebus nō potest fie
ri vnū per se ex distinctis nisi illa se ha
beant sicut p̄prie actus et p̄prie potē
tia in eodē genere: vt patet p p̄m. viij.
meta. sic nō pōt aliquid esse h̄ns per se
cōceptum vnū: r cū hoc p se includens
distincta nisi p̄ceptus vnū sit p se poten
tialis r alteri actualis p se determinās
illū potentialē. relatio r absolutū non
p̄nt habere tales p̄ceptus quoz vnū sit
p se determinabilis: r alius p se det̄mi
nans: qz si aliquis cōceptus absolut⁹ sit
indifferēs pōt p̄trahi p cōceptum abso
lutum quousqz sit determinatissim⁹ sub
genere absoluto. p̄similiter de cōceptu
relati sub genere relatiuo. neuter igitur
est p se p̄tractius vel determinatius al
terius: qz vterqz sine altero natus ē h̄c
p̄ceptuz determinatissimū in p̄prie co
ordinatione. Ex his ad p̄p̄o. in actu
cognoscendi de q̄ querit̄ est aliq̄ entitas
absoluta: vt p̄batū est in .j. arti. ibi etiā
est aliq̄ relatio vt probatū est in 2. arti.
Et ex isto vltimo h̄c qd absolutū r rela
tiuū nō p̄nt cōstitui aliqd p se vnum:
nec saltē vnū generis qd s. habeat cōce
ptum p se vnū. Ex his sequit̄ qd act⁹ co
gnoscendi vel nō est aliquid p se vnum
vnū generis: v̄ nō p se includit̄ illa duo
que p̄bata sunt ibi p̄currere. videt̄ autē
p̄batuz in p̄mo arti. qd essentialit̄ inclu
dat absolutū: r p̄cipue in p̄. ratiōe. igit̄
v̄ qd act⁹ talis nō sit cōstituit̄ relatiuus
sicut p se includēs relatiōem. vel si dīcat̄
qd est quoddā totū includēs ambo illa
tūc nō est aliquid p se vnū essentialit̄ re
latiuū: sed vnū p accidēs essentialit̄ in
cludēs alterā p̄m: sicut diceret̄ impro

prie q̄ hō albus ē essentialit̄ albus. hoc
 .n. improprie dī: qz nihil essentialit̄ pro
 prie dī: de eo qd̄ nō est in se aliq̄id vnū
 essentialit̄: sicut nihil pōt eē verū de eo
 qd̄ est in se falsum: sicut ē illud cuius rō
 includit repugnantia. qd̄ qz nō est in se
 possibile: ideo nihil dī de ipō possibile.
 vel sibi esse possibile. sic in pposito: qd̄
 nō est p se vnū nihil pōt ei esse vere vel
 p se vnū. Si querat supponēdo opati
 onem esse p se vnā: 7 per p̄ns vni gene
 ris ad qd̄ genus ptinebit. Pōt dici p se
 est i genere q̄litas. hoc pbatur discor
 rēdo p genera. p̄ qz nō est in genē sub
 stantie. 7 siliter de om̄ibus alijs generi
 bus p̄ter q̄ de q̄litate: relatiōe: actiōe: 7
 passione. nō est aut̄ relatiō vt pbatum
 ē in p̄mo arti. nec actiō nec passio. p̄bo
 p̄mo p mediū cōe illud. s. qd̄ positū est
 in p̄mo arti. qz sicut nulla relatiō nec vl
 la actiō de genere actōnis: nec passio de
 genere passionis est p̄fectio vltima agē
 tis vel operātis. hec opatio est p̄fectio
 7c. **P**̄terea actiō ē trāsmutatio alte
 rius in q̄tum alterum: sicut po^o actiua
 fm̄ p̄m. v. meta. est p̄ncipiuz transmu
 tandi aliud in q̄ntum aliud. passio etiaz
 est trāsmutatio ab altero in q̄tum alteri
 opatio aut̄ cognoscendi vel appetendi
 nec trāsmutatio alterius: nec trāsmuta
 tiō ab altero. qd̄ lz videat eē manifestū
 tñ p̄bari pōt: quia trāsmutatio tā acti
 ua q̄ passiva ē necessario ad aliq̄e ter
 minū accipientē esse illa trāsmutatōe
 qz fm̄ terminū formalē passuz se habet
 aliter q̄ prius. opatio nō est ad aliq̄e
 terminū accipientem esse p̄ ipsam: imo
 eo mō quo habet terminū ad quez: nec
 est p̄ductiua termini ad quez: nec educti
 ua de po^o passi nec inductiua in passuz
 sed p̄supponit terminū. om̄is aut̄ actiō
 de genere actōis vel est p̄ductiua termi
 ni vel eductiua vl̄ inductiua: immo eo
 ipō quo actiō talis ponit in diuinis pu
 ta generatio vel spiratio p̄ ipsam aliq̄s
 terminū accipit esse. s. suppositū genituz

vel spiratū. **T**ertio sic agens actōe de
 genere actōis nunq̄ est simplicit̄ p̄fecti^o
 p̄ illā: immo ex p̄fectiōe sua p̄plete agit
 cōicando alteri p̄fectionē. nunc aut̄ ope
 ratio est p̄fectio simplicit̄ opantis. relin
 quitur igit̄ tandē q̄ illud absolūtū qd̄ ē
 in opatione sit aliq̄d de genere q̄litas.
 Et si querat in qua specie. vno mō pōt
 dici qz discorredō p̄ species illi^o generis
 rōnabili^o videt̄ ponenduz qz sit in p̄ma
 specie: quia in nulla alia pōt poni. parz
 de 2^a 7 de 4^a. de itia etiā patet si in illa
 nō sit nisi qualitas sensibilis: sicut vide
 tur hū in p̄dicamentis. 7 etiaz qd̄ videt̄
 innui. vij. physī. In illa etiā p̄ma specie
 vident̄ poni om̄is q̄litas sp̄uales: siue
 sint in esse quieto sicut sunt habit^o: siue
 in fieri sicut sunt opatiōes. nisi forte di
 ceretur qz opationes ptinent ad tertiaz
 specie qualitatis: 7 qz sint passiones sp̄
 rituales: 7 qz p̄hs intentionē ibi fecit ex
 p̄esse de passionib^o corpalib^o tanq̄ ma
 nifestioribus. lz aut̄ in aia sit distinguer
 opationem p̄prie dictam a passione cu
 iusmodi ē delectatio vel tristitia in vo
 luntate: qz opatio tendit q̄si in terminū
 opationis. passio aut̄ quasi a termino
 causat̄ in subiecto sicut tristitia a trista
 bili in volūtate. tñ in hoc p̄ueniunt sp̄
 ritualis opatio 7 passio: qz vtraqz ē in
 fieri in subiecto: 7 p̄ tāto vtraqz possit
 dici passio ptinens ad tertā specie. quic
 quid ar̄ dicat̄ circa hoc de p̄^a specie vel
 tertia: hoc saltē videt̄ pbabile qz opatio
 sit in genē q̄litas. **Q**̄tra hoc vi illud
 p̄bi. ix. metaph. quozū inquit nō est ali
 quod aliud opus p̄ter actiōem: in istis
 existit actio: vt visio in vidente: 7 specu
 latio in speculāte. hec ille. In rētio sua ē
 distinguere int̄ actōem transcūntē 7 im
 manētē. vult igit̄ ibi qz aliqua actiō sit
 immanēs sicut exemplificat de visione
 7 speculatiōe. tñ p̄stat qz iste sunt opatio
 nes. igitur opatio est actio fm̄ eū. Item
 p̄hs. ij. de aia: Intelligere quoddā pari
 est. Item. x. ethi. c. ij. vel. ij. dicit sic: nō

tñ si nō qualitatus est delectatio: ppter
 hoc neq; bonoz. neq; n. vritis opatio
 nes sunt qlitates neq; felicitas. hec ibi.
 Itē. vij. phyls. sciens 7 cognoscēs dicun
 tur ad aliqd. vbi pmentator: digni^o est
 matur eē de. c. d aliqd q̄ de qualitate.
 Preterea p rōnem: absolutū nō dīstin
 guitur specificē p aliqd extrinsecū sed p
 ppiam oīam intrinsecā sibi 7 absolu
 tam. nūc aut opatiōes dīstinguunt spe
 cifice p obiecta dīstincta specie. qz opa
 tiōes circa dīstincta specie magis dīstin
 guuntur q̄ opatiōes q̄ sunt cū obie
 cta eiusdem specie. iste aut dīstinguunt
 numero. igit ille hñt maiorē differentīā
 q̄ numeralē: 7 ita specificā. ¶: opatio
 habet ppiā perfectōem 7 nobilitatem
 ab obiecto: vt vī satis manifestū p illud
 x. ethic. c. iij. vel. iij. fm vnūquodq; op
 tima est opatio optime dīspōsiti ad po
 tentissimū eoz que sunt sub ipā: hoc ē
 circa obīū optimū talis opatiōis. Ad
 ista ad pmiū: opatio hz ouas p ditiōes in
 quibus puenit cū actiōe. p^a est q̄ semp
 est in fieri nō dico successiuo: qz opatio
 est indiuisibilis: sed sic in fieri q̄ in cōti
 nua dependētia ad cām eandem et fm
 idem: sicut dependētia rei cōseruate ad
 cām cōseruantem de q̄ dictuz est p̄us in
 quadā qōne habita de ista mā. 2^a cōdi
 tio est q̄ opatio transit in obīū sicut in
 terminū hz nō accipiat esse p ipam: qz p
 suppositū in suo esse: 7 ppter istas ouas
 p ditiōes pōt opatio dici actio: sicut p
 pter istas significat grāmaticē p verbū
 actiuū: 7 ppter eandem dī opatio actus
 secūdu. 7 ita ista dīstinctio actionis sic
 intellecta in transeuntez 7 immanentez
 nō est generis in spēs: sed vocis in signi
 ficationes. nā actio transiēs est vā actio
 de genere actiōis: actio immanēs est q̄li
 tas: sed equoq; dī actio ppter p ditiōes
 p dicitas. Alio mō pōt actio de genē acti
 onis diuidi in actōez immanentē 7 trā
 seuntez sic supius in inferioza. nā nō so
 lū ad formā inductā p motū in passuz

aliud ab agēte ē actio de genē actiōis: s; z
 etiā ad formā inductā p mutatiōem in
 ipomet agēte. illa. n. forma absoluta cū
 sit noua ē termin^o alicui^o actiōis p pzie
 dicte p quā accipit esse. qñ igit for^o imi
 nans actōez ē extra ipm agēs: tūc actio
 illa trāsit. qñ vō forma illa ē in ipō agē
 te: tūc actio est immanēs. dīstinctio isto
 rum duoz modoz intelligēdi actōem
 immanentez p; qz illud qd fm p^m intel
 lectū dī actio immanēs: hic dī termin^o
 actiōis immanētis fm aliū intellectū. 7
 qd in alio 2° intellectu dī actio: cōiter i
 telligim^o p hoc qd est elicē. qñ dicimus
 q̄ po^a elicit opatiōem. 7 p hoc qd est dī
 cere qñ dicim^o q̄ memoria siue supposi
 tum p memoria dicit verbū: 7 p spirat
 qñ dicim^o q̄ p voluntatē spirat qd amo
 rem. Iste scōs intellect^o de ista dīstincti
 one actiōis immanētis 7 transeūtiōis hz sit
 verus: nō tñ est de intentōe p̄i sic p̄m^o
 vt patz ex eo qd dicit. ix. meta. nō est ali
 ud opus pter actōem. opus vocat opa
 tum. pter aut illā actiōem q̄ inducit vel
 educit opatio est aliqd opus: hoc ē imi
 nus opantiōis: puta ipsamet opatio. 7 se
 quitur ibi: In istis existit actio vt visio
 in vidēte. vbi satis exp̄mit q̄ visionem
 vocat actōem immanētē: nō aut aliquā
 aliaz cui^o visio sit immanēs. ¶ Ad 2^m pōt
 dici q̄ sicut esse albū est hīe albedinem
 tanq̄ formā: sic sentire vī esse sentientē
 est hīe sensatiōem sicut formā. vñ si ob
 lectū vel dē^o causaret effectiue sensatōez
 nō diceret sentire: sed ipē sensus in q̄ sō
 iectiue recipit sensatiōem. est igit sentire re
 cipere vel hīe sensatōem: 7 sic intelligē
 recipere intellectōez. qz hz intellēs fm ali
 quā opatiōem cāret in se intellectōez: tñ
 nō diceret intelligēs in h^o q̄ causat. sed
 bñ denōtaret aliq̄ mō a vbo significāte
 talē actōem vel causatiōez: vtpote si eēt
 impositiū tale verbū intelligēfico. qd
 igit dī intelligē est pati nō pbat q̄ sit p
 se de genē passiōis: sed q̄ formalit^o deno
 minat p hoc q̄ recipit in aliq̄ sōiectiue:

vt sit sensus; intelligere est recipere intellectionem: et recipere est quoddam pati. Ad aliud. x. Ethic. dici potest vno modo quod operationes virtutis dicuntur actus elicitive operationum proprie dictarum: et ille actus bone sunt: quod generatio boni est bona. ille autem operationes actus non sunt qualitates: sed proprie sunt de genere actus. Iste intellectus vult haberi a commentatore quod ad probationes illas. neque virtutis operationes qualitates sunt dicit sic. siquidem operatio motio est operatio. motio autem non est qualitas. hec ille. operatio motio potest dici motio ad operationem. Et si obijciat per hoc quod dicit neque felicitas. potest dici quod sicut nomen operationis sumit hic minus proprie per actionem imminuta ad operationem proprie dictam. sic felicitas potest improprie sumi per actionem imminuta ad ipsam. et sufficit Aristoteles. accipe operationes virtutis et felicitates per illas per quibus sufficienter potest instare per hanc propositionem: de bono est qualitas contra quam intendit facere instantia. Alii potest dici ad illam auctorem quod intendit ibi tamen de qualitatibus in esse quieto cum dicit: neque virtutis operationes qualitates sunt. quod apparet per hoc quod negat ibi istam propositionem. delectatio non est qualitas: igitur non est bona. et probat quod non sequitur per illam instantiam. neque. n. virtutis etc. antecedens. n. in ista consequentia non est verum nisi de qualitate permanente. nam delectatio vere est qualitas sed in fieri. igitur sufficit sibi instare de illis que hoc modo non sunt qualitates: sicut nec delectatio est qualitas. scilicet non in fieri. quod autem delectatio vere sit qualitas probatur ex dictis ibidem. nam intendit probare quod delectatio non est motio. omnium inquit motionum proprie videtur esse velocitas et tarditas vel in se vel in comparatione ad aliud. delectatio autem nullum horum existit transponere in delectationem velocitatis vel tarde est. non est autem velociter delectari. vult dicere quod delectatio non est velox: et ideo non est motus. sed contingit velociter transponi vel transmutari ad eam. igitur po-

test esse imminuta transmutatiois velocis. igitur potest esse terminus motus. sed secundum philosophum. v. phisicorum. motus non potest esse per se ad actum et passionem. igitur ipsa delectatio non est actio nec passio. et tunc discurrendo per genera relinquit tandem quod est qualitas. Illi igitur qui fecerunt istam proportionem supposuerunt tanquam verum: omne bonum est qualitas habens esse quietum. delectatio non est talis. igitur etc. Et ad istam maiusculam in enthymate respondet philosophus per instantias de operatione virtutis. Quod autem non omnis operatio sit actio proprie dicta. probatur per illud ibidem. c. v. Appetere inquit delectationem existimabit quod utique omnes. quod probatur subdens: Quoniam et vivere omnes appetunt. vita autem operatio quedam est. hec ibi. quomodo vita vel vivere posset dici actio de genere actus. Ad aliud de. vii. phisicorum. Ista philosophi secundum eam quod dicta sunt in secundo articulo. intelligenda est sic: quod scientie necessario annexa est relatio ad obiectum intra: et ita non est a primo alterante immediate nec per se ad ipsam est per alterationem: sed illud quod commentator addit exponendo quod dignum est quod sit de. c. ad aliquid quod de qualitate: potest habere alium intellectum: de quo dicit respondendo ad argumentum principale. Ad primam rationem diceret quod actus distinguuntur per obiecta prout ad manifestationem: quod manifestatio est distinctio obiectorum quod actuum et ex illa tanquam ex manifestiori innoscitur ista Et confirmatur hoc: quod. 2. de anima sicut vult philosophus quod actus distinguuntur per obiecta: immo magis quod obiecta sunt prout ipsi actibus. propter quod oportet prius tractare de distinctio obiectorum quod actuum: ita etiam vult quod potentie distinguuntur per actus. hoc autem non est essentialiter: quod actus est essentialiter posterior: potest. et posterior non est per se ratio distinguendi prius. igitur nec ibi illud aliud. scilicet de obiectis in comparatione ad actus debet intelligi de distinctione essentiali. Aliter potest dici quod a quod aliquid habet entitatem ab eo habet unitatem

et p consequens distinctionem catu igit
sicut hz entitatem a quacunqz causa p
se ita unitatem et distinctionem. et etia
qdcunqz dependens ab illo a quo depen
det eentialit. et maxime vez e hoc qua
do depedz ab aliq taq a ca ppa siue tio
ppo sue depedentie. qz qn communit
iminat depedentia eius et alterius no ita
accipit unitas ei et distinctio fz unitatez
et distinctionem talis imini depedentie.
nuc aut act depedz ab obō taq a timio
ppo sue depedentie. Lōcedi igit pot q ac
tus distinguuntur p obiecta sicut p ali
qua extrinseca a qb act dependet depē
dētia eēnali et ppa. nō tñ distinguūt
p illa sicut p formalia distinctia nec etiā
qd e ad ppositū sicut p timinos relatō
nis incluse in actib. Et cū bz q absolu
ta distinguuntur p intrinseca. vez e tā
q p formalia distinctia. Si acciperetur
q non distinguūtur p extrinseca. conce
dēdū eēt sic intelligendo sicut p correla
tiua et p se timinos relatōis. qz abolutū
nō reqrit extrinsecū vt p se correlatiuuz
nec p se timinū relatōis. pnt tñ absoluta
distingui p aliqua extrinseca sicut cāta p
cās ppa siue per illa ad que habēt pp
az depedentia i entitate. et unitate talia
subiecta respectu opatō. Ad aliaz rō
nē pater p idē qz act et si nō sit eentialit
relatiuus cū tñ sit p se mediū vnies po
tētiām tali obiectū bz pfectior ex maio
ri pfectōne obi. fz istā pfectōnem nō hz
ab illo taq a pncipio intrinseco. fz sicut
a cā extrinseca vel saltem ab aliquo ex
trinseco quod terminat depedentiam
eius eentialem.

De quarto princi

palī dici potest. qz illa qualitas que uel
e opatio uel includitur in operatōne nō
hz relationem ad subiectum magis eēn
tialē qz alie qlitatez. et iō si ponat alias nō
eē eēnaliter relatas ad subiectū de quo
nō e mō qstio nec ista ponetur. eēnalit
flata ad subiectū. qz si dicatur istā eē in

fieri et per hoc essentialius dependere a
sbo. qz alias que sunt in facto eē vel in
qeto eē. Respondeo istud nō variat de
pendentia ad subiectum. sed tñ variat
modū eēndi ipsius forme in se uel saltē
in comparōne ad causam datam eē Ad
argumētum pncipale dici pot qz si aliq
voz imponeretur ad precise significan
dū entitatē absolutā q e opatio vl i op
atōne. et p se in genere qlitatis: significa
tū illū vocis posset intelligi nō cointelli
gēdo obm in ratōne termini sed cōmu
nit voces imposte ad significandū op
atōnem important relatōnem. uel pnci
paliter uel cōnotando. et rō e quia opa
tō cōiter intelligitur sub respectu tendē
te ad obm. et sub mō qz intelligitur sū co
cōmuniter significatur. Exempluz spēs
intelligibilis e qualitas absoluta. quod
saltē o3 eos cōcedere qui ponunt spe
ciem eē formalem rōne intelligendi. s.
p se pncipatiuam actus et tamen cōmu
niter vocatur similitudo obiecti. nō qz illa
sit rō quā p se importat hoc nom simi
tudo. sed qz ipsa ex natura sua e quedā
forma imitatiua et representatiua obiec
ti ideo dicitur similitudo talis. s. p imi
tatōnem et etiā cum significatur p hoc
nomen spēs adhuc non significatur sū
rōne absoluti precise sed includendo il
lam relatōnem sub qua communiter i
telligitur. vnd etiā spēs dicitur alicuius
obiecti species. cōsimiliter e de uocibus
significatib opatōnez. Et si arguas ali
qua opatō puta illa q nō e obi vt exis
tētis nō hz ad obiectū nisi relatōnez po
tētiōnalē nunc aut o3 cointelligere ob
iectum tanquam terminum actualis re
lationis. quia qui intelligit actum cog
noscendū oportet ut cointelligat obiec
tum non tantum ut cognoscibile fz ut
actu cognitum igitur cognoscei impor
tat relationem actualē. Respondeo re
latō que qrtuz est ex parte fundamenti
esset actualis et propter non entitatem
termini est potentialis ipsa denomina
r

nat frequenter fundamentuz l' subiectū
quasi actualiter inesser. ¶ Exemplū cō
ceditur q' aia separata nō est tm̄ idinabil
ad corp' sed qd' inclinatur ad corpus z
tamē non ē ibi actuali' inclinātō. qz ter
minus non est in actu, sed p' tāto actu
aliter denominat. qz q' tū est ex pte aie
actualiter inesser. Cōsimiliter dicitur q'
scia practica dirigit lz nō sit actual' di
recto fm̄ eam. puta quādo nulla alia
potentia ab intellectu operatur nec di
rigitur fm̄ eam. ¶ Cōsimiliter dicitur
q' albedo ē mēsurā oim̄ colorum. z sic
de pmo in quolibz genere resp'cū poste
rio: lz q' nō sit actual' mēsuratō p'
pter defectū termini. Cōsimiliter pōt
dici h. q' qz rlo operatōis ad obm̄ sem
per q' tū ē ex pte eius inesser actu: iō sub
rōne eius quasi actualiter ibeant' op
atō intelligitur. z sic significatur. z sic
obiectū cōintelligitur vt tminās actua
lem dependētis. Istud qd' dictū ē verū
ēēt si cōintelligeretur sp' obiectū sub rōe
mēsure. qz rō mēsurabilis ē ibi potētia
lis. ut prius dictū ē. nūc autē intelligēdo
opātōem o3 cōintelligere obiectū tāq'
illō qd' attingitur p' opātōnem. Ceterū
igitur vt eē dicendū q' o3 obiectū cōin
telligi tali actu vt terminū attingentie
vniōis in actu q' ut tminū depēdētie
vel mēsurabilis. ista autē attingentia est
relatio ratōnis in actu abstractiuo. sed
quia sub rōne illius relationis attingē
tie communiter intelligitur. z hoc atū
gentie actualis. lz illa nō sit actualitas
real' sed actualitas relationis rōis. z iō
cōster opatio significatur sub tali rela
tōne actuali. z o3 obiectū cōintelligi vt
terminans talē relatōnem actualē.
Dinc p3 q' illud arl. in predicamētis ni
hil phibet idem in plurib' generibus
enunciari. quod nō est verum de aliq'
per se vno. lz de aliquo vno p' accōis. q'
etiā quādoqz vno noie significatur. sic
forte hoc nomen scia. sed nō ppter hoc
est unuz fm̄ diffinitōem fm̄ illud. z

metba. c. 3. diffinitio est nō si nomē ra
tioni idem significet. omnes. n. rōnes ef
sent termini. hoc est diffinitōnes. z pro
bando consequentiam subdit. Erat enī
nomen qd' cuiuslibet rōni idem. Quare
z alias diffinitio erit. Et ex hoc possit
intelligi dictum auerrois. 7. phisicoz
dignus ē inquit qd' sit de. c. ad aliqd'
q' de qualitate. quod forte vey est quā
tum ad illud qd' formalius ē in signifi
cato nois impositi ambobus vel illi
toti p' accidens. quod ē absolutum sub
respectu. Ex hoc etiā forte pōt intelligi
illud. 5. metba. q' aliq' dicitur ad aliqd'
fm̄ genus. vt medicina inqt' coz' est q'
ad aliquid. qz ipsius genus scia videtur
ēē coz' q' ad aliqd'. nomē forte sp'ci im
ponitur p'ccise ad significandum qua
litatem. p' hoc nō d' ad p'prium coz'
relatiuum. nomē at' generis nō impoi
tur p'ccise ad significandum genu' siue
qualitatem. sed ad significandum ipsū
sub respectu.

Consequenter
queratur de his que pte
nent specialiter ad creaturā hntem vt
tam intellectualem. Et primo de his q'
sunt cōia hōi z angelo. De inde de his
que sunt hōi p'pria. Cōmūnia sunt ista
intellectus z volūtas. de intellectu fue
rūt quesita duo. vnū de obō. aliud de
causa actiua intelligendi. Primum fu
it. Utz aia sue naturali p'fectōni relic
ta possit cognoscere trinitatem p'fona
rum in diuinis. Et idem pōt queri de
āgelo videtur q' sic. qz qui potest cogit
cere aliq' actum p'gnoscendū pōt etiā
cognoscere obiectum ut est obm̄ illius
actus. nūc aurem aia vel angel' ex sua
p'fectōne naturali pōt cognoscere actū
bea tificum alterius anime uel āgeli. z
obm̄ illius actus est deus trinus. igitur
zē. probatio maio. actus est naturalis
isimilitudo obiecti. act' etiā p' se tendit
in obm̄. igitur qui cognoscit illum actū

propter vitiosam conditionem predictam
 sequitur quod cognoscat omnem. probatio mi-
 nor. potest non est impedita sed sue naturali per-
 fectioni relicta potest cognoscere quodcum-
 que contentum sub suo obiecto primo siue
 adequato. alioquin non esset sibi adequatum.
 sed omnem adequatum eodem modo angelici
 intellectus quod nostri est ens in eodem. vel
 saltem ens limitatum. actus autem be-
 atificus creature continetur sub isto ob-
 iecto primo. Contra omnem supernaturale non potest
 creatura cognoscere ex perfectione sua natu-
 rali. quia tunc non esset sibi supernatura-
 le. nunc autem trinitas est omnem supernatu-
 rale immo omnem beatificum igitur etc.
 Ad intellectum questionis aliqua premit-
 tantur. primo de perfectione naturali
 anime vel angeli. Anima humana nisi
 in quocumque statu. siue. scilicet nature institu-
 te siue destitute siue restitute habeat eadem
 perfectionem naturalem intelligendo de
 illa quam ex necessitate nature requirit.
 tamen ad perfectionem naturalem supremam
 in solo tertio statu attingit in quo non tamen habet
 supernaturalem perfectionem glorie. sed et
 perfectionem supremam ipsius nature. Pos-
 set igitur intelligi quod vel de illa perfectione
 naturali que se habetur: vel de ista su-
 prema. et tunc in primo intellectu bene
 proprie dicitur anima relicta etc. sed in
 isto secundo intellectu magis proprie queri-
 tur hoc modo. An anima ad perfectionem
 naturalem supremam reducta ex ista
 perfectione possit sic cognoscere trinitatem
 Secundo premitto quod animam posse cog-
 noscere aliquod omnem. vno modo potest
 intelligi ipsam posse recipere illam cogni-
 tionem. Alio modo ipsam posse attingere
 illam cognitionem et hoc vel ex se sola
 vel saltem ex concursu carum que nature se
 concurrere naturaliter ad illum effec-
 tum. Istorum membrorum. secundum infer-
 primum sed non econverso. quia ad primum
 sufficit nuda capacitas quomodo lapis
 per oppositum non potest cognoscere. quia repu-
 gnat sibi recipere illum actum. Ad secundum requiri-

tur quod tali capacitati correspondeat aliquid
 qua causa actus naturaliter. quia vero difficul-
 tas est in secundo membro questionis. ideo de primo
 breuiter expediendo posset procedi quod si in-
 tellectus possibilis est propria potentia recep-
 tiua cuiuscumque intellectionis. ita quod licet re-
 quiratur aliquod primum intellectioni non
 tamen tanquam potentia receptiua vel ratio reci-
 piendi. sicut superficies ponit ratio recipi-
 endi coloris. tunc quodcumque ens quod habet in na-
 sua intellectum possibilem potest ex natura
 sua cognoscere quodcumque cognoscibile.
 hoc est recipere cognitionem eius quantum est ex
 parte sui. Tertio premitto quod cognitio intelle-
 ctiva de qua est questio potest intelligi per
 facta aut imperfecta. et intelligi ad opposi-
 tum non de perfectione intensiua. quod ad subie-
 ctum sed de perfectione ex parte obiecti. scilicet.
 illa intelligatur perfecta qua attingitur
 omnem sub perfecta ratione siue cognoscibili-
 litatis. hoc est per se propria et distincta. et per
 oppositum imperfecta dicatur illa que attingi-
 tur tamen per accensum vel tamen in aliquo concep-
 tu communi vel confuso. Item cognitio
 distincta vel est mediata vel immediata. de
 co immediata quam obiectum non mediante aliquid
 alio obiecto intelligitur per quod vel in quo intel-
 ligatur. ita quod hic excluditur medium cog-
 nitum. non autem medium quod est precise ra-
 tio cognoscendi vel intelligendi. Ex istis
 sequitur quod ad solutionem questionis tria se-
 videnda. primo de cognitione imperfecta
 secundo de cognitione perfecta immediata
 tertio de cognitione mediata. et in quibus
 libris istorum ad quam potest anima angelica
 attingere ex perfectione naturali vno modo
 vel alio intellecta.

De primo. Intellectus se-
 cundum philosophum tertio de anima habet dupli-
 cem operationem scilicet intelligentiam
 simplicium et intelligentiam composi-
 torum scilicet componere et diuidere in-
 tellecta. et prima potest esse sine secun-
 da et non sic econverso etcetera.

Primo igitur videndum est de prima cognitione. dico quod anima ex perfectione naturali etiam quam habet in isto statu qui est inter tres status infimus: potest habere intellectum imperfectum istorum terminorum deus et trinus non autem perfectam. potest enim ex cognitione habentis abstractendo cognoscere ens secundum se. et sic de bono. et hoc isto modo que tangit Aug. 8. de tri. c. 5. bonum hoc et bonum illud tolle hoc et illud et vide ipsum bonum si potes ita deus videbis. et ibidem inferius satis patet quomodo non solum potest cognosci deus in isto quasi confuso conceptu boni: sed in conceptu quodammodo proprio. si intelligit bonum per eam tiam vel bonum summum. unde ait inferius. si poteris sine illis que participative bona sunt prospicere ipsum bonum cuius participatione sunt bona: perspexeris deum.

Consilium per hoc verum potest intelligi ipsum verum. et secundum Aug. ibidem. c. 3. deus veritas est. cum deus veritas mane si potes in intellectu veritatis. et si intelligas veritatem non tamen in conspectu: sed per essentiam tam habes conceptum quodammodo proprium deo. Breuitate dico quod quodcumque transcendens per abstractum a creatura cognita potest in sua indifferetia intelligi. et tunc concipitur deus quasi confuse sicut animal intellecto homo intelligitur. Sed si tale transcendens in conspectu intelligitur sibi ratione alicuius spatiose perfectionis. puta summum vel primum vel infinitum: tam habet conceptum sic deo proprio quam nulli alii convenit.

Consilium abstractendo a numero proprie accepto. qui scilicet est quantitas discreta ratione proprie discretionis: haberi potest conceptus eius quod est trinitas. Et ad istum modum acquirendi cognitionem simplicem istorum terminorum deus et trinus sufficit naturalis anima etiam in hoc statu. Quod probatur primo. quod fidelis et infidelis contradicentes sibi de hac propositione deus est trinus et verum non tamen contradicunt sibi de nominibus: sed de conceptibus. quod non esset nisi verum in intellectu suo haberet conceptum ter-

minorum. Hoc 2. probatur: quod fides que deus distinguit istum ab illo cum non sit habitus inclinans ad assentiendum ex noticia terminorum non est ratio noscendi terminos: sed presupponit eorum noticia. 3. potest idem dici: quod abstractio entis ab hoc ente et summi ab hoc summo in sensibilibus est naturalis. et ista duo sibi iuncta non habent repugnantiam: propter quod ratio ista ens summi non est ratio in se falsa: sicut loquitur philosophus. 3. metha. c. de falso. quod illa ratio est in se falsa cuius partes includunt repugnantiam et illa non potest concipi aliquo actu simplici intellectus. et per oppositum ista ens summi potest. si suo actu concipi. quod alterum istorum non repugnat alteri.

Restat ulterius videre qualiter habet noticia de predictis terminis. scilicet deus et trinus possit ex natura sua cognoscere veritatem huius propositionis deus est trinus. et cum possit intelligi de complexione haberi noticia credulitatis vel scire: et hoc vel scire propter quod vel quod videndum est que istam possit haberi de isto complexo deus est trinus. Dico quod prima scilicet noticia credulitatis saltem acquiritur potest haberi et modo ex naturalibus. hoc probatur secundum Aug. xi. de civi. c. 3. Ea que remota sunt a nostris sensibus quoniam non testimonio scire non possumus. de his alios testes requiruntur eisque credimus a quorum sensibus remota esse vel fuisse non credimus et idem. 15. de tri. c. 13. vel. 23. Absit ut scire nos negemus que testimonio didicimus aliorum. Alioquin nescimus esse oceanum nescimus esse terras atque vias que celebrissima fama promittat. Ex his et similibus auctoribus etiam habemus quod credere possumus testimonio aliorum et tam firmiter ut illud credere dicat apud eum scire. igitur magis possumus et magis debemus credere testi magis veraci. et adhuc magis contenti que persone singulari. nunc autem ecclesia catholica est contra maxime verax. quia illa maxime veritatem commendat et mendacium reprehendit. igitur et testimonio certissimi credi potest. et precipue

in illis in quibus illa plus sanatur mendacium. puta de his que sunt fidei et morum. Potest igitur viator ex natura sua audita et intellecta cōi doctrina ecclesie firma credulitate assentire his que ipsa docet de fide et moribus. iter que principale ē de trinitate in diuinis. De ista credulitate acquisita videtur accipi illud ad Ro. x. fides ex auditu. s. sane doctrine christi. d. qua subdit. Auditus autem per verbum christi de ista etiam potest accipi illud Aug. contra epistolam fundamenti. b. Ego inquit euangelio non crederem nisi me ecclesie catholice auctoritas cōpelleret. Sed vltra istam fidem acquisitam hēmus fides infusam. et ad illam habendam licet possit homo ex naturalibus se disponere: non tamen ex natura intrinseca nec etiam concurrentibus quibuslibet causis naturalibus motibus intellectus ad eam potest attingere. quia causa solus deus infundit qui non est causa naturaliter motiva alicuius intellectus causati.

Comparando fidem infusam et fidem acquisitam ad actum credendi in hoc conueniunt quod quoniam insunt eidem anime actus vnus et idem credendi elicitur secundum inclinationem vtriusque. quia quando sunt due forme que naturaliter inclinatur ad actum in eodem operante. vtraque optum est de se necessario et semper inclinatur ad actum. et ideo quoadcunq; actus elicitur: elicitur scilicet inclinatione vtriusque. Et si per hoc quod est actum credendi in fidei ista intelligatur actum elici secundum inclinationem eius: tunc concedendum est quod actus credendi in fide vtriusque fidei. Est tamen differentia vna optum ad hoc quod est actus elicere. ista. s. quod ex fide acquisita est si sola insit potest elici actus credendi. sicut credimus certis articulis testimonio fidei digno asserentis. ad que tamen non inclinatur aliqua fides infusa. Hereticus etiam in vno articulo dissentit: alij articulis credendo: non ex fide infusa. cum illa non possit stare cum heresi in quocunq; articulo. Sed ex fide solum infusa non potest quis elicere actum cre-

dendi et hoc de lege p̄muni licet deus se dei infuse assistendo posset mouere intellectum ad assentiendum actualiter illi ad quod fides illa inclinatur. sed tunc forte non ex sola inclinatione fidei ista eliceretur actus ille: sed ex motione diuina et multo magis de lege cōi ex sola fide infusa non potest haberi actus credendi. hoc patet de puero baptizato. quia si postea nutritur in deserto vel inter infideles et nullam haberet doctrinam de credendis nunquam actum rectum credendi eliceret. Et ratio est quia fides infusa inclinatur ad credendum ea que non habent euidenciam ex terminis: nec includunt aliquam euidenciam p̄nexionis terminorum si termini sint apprehensi ex sensibus. Contra. nec fides acquisita includit talem euidenciam. Rōne querere alibi. Alia differentia ē quatum ad hoc quod est actum inniti fidei. quia fides infusa non potest inclinare ad aliquod falsum: Inclinatur autem virtute luminis diuini cuius est participatio. et ita non nisi ad illud quod est p̄forme illi luminis diuino. Actus igitur credendi inquam inniti ista fidei non potest tendere in aliquod falsum. Sed fides acquisita cōter inniti assertionalis cuius testis que posset deficere. et ideo illa fides non tribuit actui credendi in optum sibi innitur quod non possit sibi subesse falsum: frequent tamen non sibi subest falsum. quando. s. testis cuius testimonio innitur in testificando illud sit verax. Et dixi cōter quod deo immediate reuelati posset quis credere credulitate acquisita. si aliud non sit verax reuelari a deo quam actus credendi vel noscendi causari immediate a deo in eo cui sit reuelatio. Et quoniam quod ad idem inclinatur fides infusa et acquisita: tunc necessario acquirere non subest falsum. non quod hec necessitas sit ex ipsa fide acquisita sed infusa cōcurrente cum ipsa ad eundem actum. Innitur igitur actus fidei infuse tanquam regule certae: et omnino infallibili a qua actus habeat

ty non possit esse falsus. sed insititur ac
 quisite tanquam regule minus certe qz
 nō p illā repugnet actui qz est falsus
 vel circa falsum obiectū. Contra istā dif
 ferentia pōt argui sic. qm ad eundem ac
 tū pcurrit regula fallibilis lz cū regula
 infallibili ille actus n̄ ē infallibil. pbat
 p simile. qz ex duabus pmissis quaruz
 vna ē necessaria z alia contingens n̄ se
 qtur cōclusio necessaria. z rō ē qz qd de
 pēdet ex plurib⁹ nō pōt eē pfectōis cō
 ditōnis quocunqz illoz. nūc aut quicū
 qz act⁹ credēdi ad h⁹ q elicitat depēdz a
 fide acquisita mouēte igit si illa sit fal
 libilis nūq̄ actus elicit⁹ erit ex pncipio
 tali quin sibi possz subeē falsum. R⁹ ad
 qd cūqz inclināt lumē fidei infuse illud
 ē determinate verum. si aut ad idē icli
 ner simul aliō qd q̄rū ē de se posset icli
 nare in falsuz non ab illo alio vt tale sz
 ab isto lumē hrē qz in illo actu nō sit d
 ceptio. 3^a orā posset poni que puenit cū
 p̄ma que. s. est qz non percipio me incli
 nari in actum p fidem infusam siue fm
 illam elicere actum. sed tantum percipio
 me assentire secundum fidem ac
 quisitam vel eius pncipium. scilicet
 testimoniū cui credo. quia si perciperem
 me habere actum secundum fidem infu
 sam. z cum hoc scirem qz fm fidem in
 fusāz nō pōt haberi actus nisi determi
 nate verus. perciperem qz actus meus nō
 eē possz falsus. qz ex h⁹ seqtur qz percipere
 qz obm actus non posset esse falsum. z
 tunc scirem illud. i. infallibiliter cognos
 cerem illud eē verum qd nullus expe
 ritur in se ut credo quātuncunqz aliq̄s
 habeat vtranz fidem z secunduz vtrā
 qz assentiat t̄mmodo igitur credimus i
 vniuersali. quod tendens in aliquod cō
 plexum fm inclinationem fidei infuse i
 hoc non posset errare. qz autem z quā
 do secundum eam tendit nec ipsemet
 tendens scit nec alius. nec aliquis certi
 tudinaliter expitur: Contra hoc. lz. de
 tri. c. 2°. sic videtur fides in corde i quo

ē qz eam tenet certissima scia clamatqz
 pscia. z post. Illud qz credere subemur
 videre non possumus: ipaz tamen fidē
 qm est in nobis videmus in nobis. Rñ^o
 itelligit sic fidem videri quomodo con
 cedit animā sp se noscere. nō semp qz sit
 actus elicitus. sed qz semp ē pfecta p̄
 tia obi actu intelligibilis. vnde subdit
 ibi: rerum absentiu p̄ns est fides zc. ita
 qz generaliter illō ad quod hz aia pōt
 tiam actualem p̄pinquā noscendi. hoc
 Aug. dicit eam noscere. Aliter diceret
 qz accipit fidem p actu credēdi de qua
 ibidem paruz post dicit. Aliquādo re
 bus falsis accomodatur fides. hoc ē ali
 qd actus credēdi. De scia qz. dico qz n̄
 pōt aliquis modo ex naturalibus atti
 gere ad sic intelligenduz trinitatē in dī
 uinis. qz nō pōt scire illud de cā p effec
 tū demonstratōne qz. q̄ circumscripto re
 manet in causa quicqd est necium ad
 cāndum. sed circūscripta p impossibile
 trinitate h̄retur quicquid necium ē in
 deo ad cāndum creaturam: qz z pnci
 piū formale cāndi pfectum z completū
 z suppositū h̄ns illud pncipium forma
 le pfectum. ut pz in quadā qōne p̄hi
 ta de hoc mota videtur aut ad cātonē
 sufficere suppositum pfectum h̄ns pnci
 piū formale pfectum. De scia ppter qd
 dico qz non potest anima modo ex na
 turalib⁹ attingere ad sciēd. ppter quid
 deū eē trinū. qz noticia eius qd ē p̄p̄s
 simū subiecto nō continetur v̄tialiter
 p̄mo z euidenter nisi in p̄se z p̄p̄io p̄cep
 tu subiecti vel in ip̄o subiecto sic cōcep
 to eē trinū ē huiusmodi respectu dei
 igitur nō pōt sciri propter quid de deo
 nisi habito tali conceptu dei. sz talis n̄
 habetur pro statu isto nisi de lege com
 muni. sicut patet in p̄ma conclusione
 q̄ fuit de simplici notitia terminozuz p
 batio maioris. qz tale p̄p̄ium aut sci
 retur de subiecto p̄p̄io z p se concep
 to z tunc patet veritas illius ma. **Aut**

sciretur de subiecto concepto in vniuersali ul' in distincte et de ipso sic concepto non pot' sciri ppter quid nisi p conceptum illius pprium et distinctum. Exemp' plū esse primam figurarum non potest sciri ppter quid de aliqua figura i com munit nisi per medium proprium. s. per rationem circuli. nec mirum. quia predicatum proprium ad hoc q' sciatur ppter quid requirit medium proprium. De isto sciri ppter quid vere eēt due conclusiones que posite sunt. s. in qōne de omnipotentia. sed nō sunt hic ad p' possunt qz hic tñ querit d' noticia possibilibi modo haberi ex naturalibus.

De secūdo principi

pali lz notitia per se et ppria et immedata possit distingu' in intuitiuam et abstractiuam de qua distinctōne prius est habitum. tamen de vtraqz videtur ista conclusio nūc tenenda q' aia non pot' attingere ad notitiā dei ppriā et immedatam ex perfectione sua naturali etiaz p quocunqz statu nature. concurrentibus etiā quibuscuqz caus' naturaliter mori uis ipsius anime ad cognoscendū. et idē diceretur de angelo. Et ratio ē qz omnis talis intellectō. s. p se et ppria et immedata requirit ipsum obm sub ppria ratione obi pns et hoc ul' in ppria exptia. puta si est intuitiua. uel in aliquo pfecto repñtante ipm sub ppria et p se ratione pgnosibilibi. si fuerit abstractiua. d' us aut sub ppa rōe diuinitatis non est p' sens alicui intellectui creato nisi mē uoluntarie. de pntia reali pz per illō Ambrō. sup luc. in eius potestate satis ē uideri. in cuius natura non ē uideri si vlt videtur. si non vult n' videtur. optime dicit q' eius nature n' ē uideri. supple a creatura. qz eius natura n' est cā natura liter actiua huius visionis. nec etiā aliqua natura creata que ē naturaliter ac

tiua potest eē cā huius visionis vel pfecte pntie obi. qz n' p' et nere in se pfecte eētia illā s'z entitatē suā. igit' nec fm suā itelligibilitatē. Per idē etiā pz q' nihil creatū p' eē cā ei' pntie etiaz abstractie apd intellectū. qz n' p' cāre aliqd qd sit representatū propriū et p se diuinitatis s'z ppria ratione pgnosibil. qz tale representatiū n' p' cāri nisi lab ipomz pgnosibili l' ab aliq' pfecte continēte ip' s'z ratione sue pgnosibilitatis. Et si igit' deus possit pgnosci p aliquod representatiū illō tñ nō poss' cāri nisi imediate ab ipso deo illud uoluntarie cānte. Contra istud. qdqd pse continetur sub primo obiecto nāli alicuius potentie ad illud potentia potest naturaliter attingere alioquin obiū primū nō esset adequatum potentie sed transcendens in ratōne obiecti nūc aut ens qd est primū obiū naturale intellectus uerissime uenit ipi dō. igit' rē. Diceretur q' obiū primū naturale pot' duplr' intelligi. vnomodo ad qd potētia inclinatur. Aliomō qd potētia pot' naturaliter attingere. s. ex cōcur su carum naturalium. Ens in sua cōitate siue sit vniocatonis siue analogie. n' curo modo. et si ponatur obiectum ad equatū cuiuscunqz intellectus creati loquēdo de obiecto adequato primo modo n' tamē de obiecto adequato secundo modo. immo sic pro quocunqz statu cuiuscunqz intellectus creati precise ens limitatū ē obiectū adeq' tū qz p'cise illud potest attingi uirtute cause naturaliter motiue intellectus. Sed nec ens adhuc in tanta communitate acceptuz est obiectum naturale intellectus huāni ut uidentur aliqui dicere. sed specialiter quidditas rei materialis. Ad quod ponitur talis ratio potentia pportio natur obiecto. ¶ Triplex autem ponitur potentia cognitiua. quedam omnino sepata a materia et i eēdo et i pgnosendo ut intellectus sbe separate.

Alia coniuncta materie et in eendo et in
 opando ut potentia organica, sicut sen-
 sus. 3° q^o est forme habentis ee in ma. s3
 ipa no vti materia siue organo mali i
 opando. talis est intellectus nf. Isti tri
 plici potetie corripdet triplex obm pro
 portionatu pme qdditas sepata oino a
 ma. scde singulare oino male. tertie igi
 tur corespondet qdditas rei malis. que
 s3 sit in ma tn no cognoscat vt i ma sin-
 gulari. S3 si illud intelligeret de pprio
 obiecto intellect^o humani vt e tal pote-
 tia sequeretur q intellect^o bti bret qddi-
 tate rei malis p. ob^o adequato vel si n
 no manet eade potentia que mo quoz
 vtrunqz e falsum nec valet dicere q ele-
 uat p lumē glie. null^o. n. hitus eleuans
 potetiam pot hre obm qd trascēdat p^m
 obm p^o. qz tūc t^o hie n eet illi^o p^o. s3 l^o
 eet in se potetia vel facit potetiam esse
 aliam ab ista. sicut hret aliud obiectuz
 pmū dico igitur q obiectū naturale h^o
 e natur aliter attingibile adequatū intel-
 lectui nro. 2° si p statu isto sit qdditas rei
 material uel forte adhuc spalius qddi-
 tas rei sensibil intelligēdo no de sensibili
 ppe solū. s3 etiā de cluso eentialiē vel v
 tualiter in sensibili. tn obiectū adequa-
 tū intellectui nro ex natura potetie no
 e aliqd spalius ob^o inte^o angelici. qz qd
 qd pot intelligi ab vno et ab alio. et h^o
 saltē pcedere v3 theolog^o q pōit istum
 statū no eē naturalē. nec ista ipotētiaz
 intelligēdi respectu mltroz intelligibi-
 liū eē naturalē s3 penalē. Juxta illd. 15.
 de tri. 28. vel. 82. certa inqt oculis tuis
 interiorib^o lux illa mōstrauit. illa. si ei
 na de qua ibi locut^o e et subdit que igi-
 tur cā cur acie fixa ipam vidē no possis
 nisi vtiqz infirmitas et qd ea tibi fecit ni-
 si iniqtas: et h^o. s. ibidē. O tu anima
 mea vbi te tenuit eē vbi faces. sequitur
 agnoscis recte te eē in h^o stabulo quo
 samaritan^o ille pduxit illū quem repe-
 rit multis a latronib^o infictis vulnere
 b^o semiuuū relicū. Tam pbus qui sta-

tū istū dicēt simplr naturalē homini:
 nec aliū exptus erat nec rōe cogente cō-
 clusit: diceret forte illud eē obiectuz ad
 equatū intellectus humani simplr ex
 natura tal potetie qd pcepit sibi eē ad
 equatū p statu isto. Contra ista argui-
 tur. qz ens no tm limitatum. sed illimi-
 tatū sit obiectū naturaliter motiū in-
 tellectus creati et ita ens vt est indifferē
 ad vtrūqz erit obiectuz ad eētū natura-
 le. s. p actōem cāe naturalē agētis attingi-
 bile. Et arguitur pmo sic. cuiusdē ob i
 primi accepti fm susz indifferentiā ad
 potentiā quā pmo respicit acceptaz s3
 suam totam indifferentiā: e idē modus
 se habēdi in mouēdo. s. naturaliter vel
 no naturaliter. nūc autē ens illimitatuz
 mouet naturaliter aliquē intellectū vt
 diuinum igitur sili mo mouet quēlibet
 intellectū. Alia est minor ista. aliquod
 ens mouet naturaliter intellectū cātum
 et seqē igit qdlibz sili mo mouebit. Ma-
 ior ista pbat p^o iducē de potētis et ob-
 iectis eaz p^mis. et p se obis p^mis s3
 ill p^mis. pbatur sco qz obm p^mis s3
 totā suā indifferentiā e adequatū obm
 et respicit potētiam fm totū gen^o suum
 vt p^m extremū. Aliqs igit e mod^o p^m
 us fm quē h^o extremū respicit illud. Al-
 le idē mod^o saluabit int qdūqz extrema
 pticulariter p^mta sub istis p^mis ex-
 tremis quia particularia extrema. et se
 respiciunt secundum hoc q includunt
 prima extrema. et ita se respiciunt eodē
 modo quo illa prima. ¶ Preterea om-
 nis actus pcedens actum voluntatis
 est mere naturalis. nunc autem actio ei-
 sentie diuine etiā vt est obiectum mo-
 uens intellectum creatum pcedit actū
 voluntat^{is} igit. 2°. pbatō minor^{is}. qz eēn-
 tia ut eēntia e obm beatificū n aut eēn-
 tia vt volūtas l vt volēs igit mouē ad ac-
 tū bificū pueit eēntie rōe q eēntia e. et p
 psequens illa erit pōr actōne voluntatis
 Confirmatur qz si per impossibile de-
 no eēt volēs eēntia sua naturaliter mo-

ueret intellectū ad videndum ip̄az. igit̄
 ⁊ modo similiter mouebit cum nō mo-
 ueat inq̄tum volens. sicut nec ē p̄mum
 obm̄ in quantum volens. ¶ Preterea
 obm̄ oē gignit noticiā actualē sui ⁊ ista
 gignitio ē natural̄ p̄pter q̄b̄ genitūz d̄z
 p̄les̄ fm̄ aug. 9. de tri. c. ul. igitur ista vi-
 sio eēntie in intellectu b̄i nāl̄iter gignet
 ab illa eēntia. Preterea si volūtas ncc̄i
 concurret cum eēntia in rōe p̄ncipiū mo-
 tiui ad ac̄ū beatificū intellectus creati.
 quero q̄s est ordo eēntie ⁊ voluntatis
 in mouēdo. volūtas n̄ pōt dici rō moti-
 ua prima ⁊ eēntia sc̄da q̄i v̄tute ei⁹ mo-
 uēs q̄z igit̄ dare eōuerso. s. q̄ eēntia sit
 p̄ rō motia. sed p̄mo rō motia in mo-
 uendo tenet suum p̄p̄tū modum mo-
 uendi n̄. n. determinatur ad mouendū
 p̄ illud quod secundum est. s. z determi-
 nat ip̄m ad mouendū. sicut videm⁹ q̄
 actiū nāl̄iter q̄tū ē de se necio agit in
 illa tñ actōne in qua subiacet volunta-
 ti nō necio agit. s. z pōt contingētē age-
 re ⁊ n̄ agere nō quidē ex se. s. p̄pter con-
 tīgētā in volūate ad agēdū. Similit̄
 si volūtas in agēdo subiacet p̄n̄ nāl̄iter
 actō determinaret ab illo ad determi-
 nate agēdū. Dic̄ intelligēdū ē q̄ motio
 oio p̄ in entib⁹ ē necessario nāl̄is. q̄z oī
 motiōi volūtat̄ ē alia p̄supposita. Et si
 aliqua motō in entib⁹ ē nō nāl̄ maxie
 motio volūtat̄ ē nō nāl̄. Itē aliqua mo-
 tio pōt intelligi esse ad ter⁹ simpliciter
 infinitū: aliqua aut̄ ad t̄m̄ finitū l̄ ad i-
 finitū includētē finitū. ⁊ illa q̄ ē ad ter-
 minū infinitū simplr̄ ē p̄oz. quia n̄ pōt
 infinitū p̄exigere finitū. Sic igitur loq̄
 possum⁹ l̄z ip̄oze accipiēdo motōnem
 extēsiue: assignari pōt ordo motōnum
 in entib⁹. ⁊ sic loq̄ndo oīno p̄mū mobi-
 le motōne nāl̄ extēsiue loquēdo est in-
 tellectus d̄i⁹. ⁊ iō p̄mū motiū motōe
 nāl̄ ē eēntia d̄ina ut ē p̄mū obiectū ite⁹
 sui. igit̄ oio p̄ motō ē nāl̄is motō ite⁹
 d̄ini a suo ob̄o ⁊ cū naturale mouens
 moueat mobile inq̄tum pōt: illud at

obm̄ pōt mouere ad intellectōnem ac-
 tualē sui. ⁊ hoc in intelligētia igenita
 illius p̄sone in qua p̄mo ē eēntia. ⁊ ad
 actualē noinatōnem sui genitā: ad vtrā
 q̄z mouebit l̄z ordie q̄dā. q̄z q̄b̄ ē alieui
 p̄ncipiū op̄adi opatōne imanēte ⁊ p̄da
 cēdi p̄ductū distinctū q̄dāmodo ē p̄s
 p̄ncipiū opandi. Si dicas q̄ p̄ductō in-
 manet i diuinis sic opatio. R̄. produc-
 tō nō imanet q̄tum ad t̄minum. opa-
 tō omnino autem immanet. Similit̄ ef-
 sentia est naturale motiūm ad intelli-
 gendum q̄dcunq̄ intelligibile simplex
 sed nō nisi prius illa eēntia sit in omni-
 bus suis suppositis. nō quidē q̄ sine h̄
 eēt defectus p̄ncipiū actiui sed ex pte ter-
 mini realiter ordo. Sic igit̄ completa
 est actio mere naturalis ⁊ ad t̄minum
 omnino p̄mum. s. infinitum vbi motō
 omnino p̄ma est elicere vel quasi elicē
 intellectōnem in intelligentia p̄na. ⁊
 huic p̄ma est gignere vbum. hanc se-
 quitur actio q̄ nata est eē ad terminum
 omnino p̄imum. p̄uto ad essentiam p̄-
 mam communicandam q̄ l̄z nō sit na-
 turalis tamen est omnino necessaria. ⁊
 hec est motio volūtat̄ ⁊ hoc quasi du-
 plex. scilicet ad amare simplex ⁊ eē ad
 amorem procedentem. ⁊ hec duplex
 motio volūtat̄i cor̄r̄idet duplici mo-
 tioni naturali que dicta est eē i intelec-
 tu ad intelligere ⁊ dicere. Contra actio
 naturalis in eodē p̄cedit actōnem non
 naturalem. nūc aut̄ p̄ te actōne natura-
 li intē d̄inus itelligit creabile. igit̄ ista
 actō p̄cedit oēm actōne volūtat̄. ⁊ ita
 spiratōne sp̄s sci. R̄. maior ē vera lo-
 quēdo de eodē ordine ex pte t̄mini. hic
 aut̄ ē alius ordo ex pte p̄mi t̄mini ⁊ secū-
 di. ⁊ iō natural̄ i vno ordine seq̄tur nō
 naturalē in alio ordine. p̄. n. distinctio
 ordinū attēdit ex pte t̄minoz. ⁊ ex pte
 p̄ncipioz q̄tū ad mod̄ p̄ncipiadi. p̄tra
 ordo p̄ncipioz ē p̄rior ordie t̄minoz: si-
 cut ⁊ p̄ncipiū t̄io. nā p̄ p̄m̄ t̄m̄ p̄ducit
 vel cōicatur. R̄. āno vez̄ ē de t̄io totalē

qui simplr capit eē. non autē de termino
 formalī qui solūmodo capit eē fm qd.
¶ Completo toto isto p̄cessu originis
 respectu p̄mi termini. s. eēntie diuine cō
 cōdicande: sequitur ordo alius resp̄u ter
 mini sc̄bi eēntie. s. creabilis: 7 quidē eēn
 tia ip̄a diuina in isto sc̄do ordine mouet
 p̄mo ad itellectionē simplicem ois in
 telligibilis. 7 hec itellectio vt iam ē
 in tribus suppositis. non autē mouet ad
 distinctam noticiāz veritatis cuiuscūqz
 complexionis: qz si moueret determina
 te ad cognoscendā alteram partem i fu
 turis p̄tingentibus: cum nāle mouēs ne
 cessario moueat: sequitur q̄ inte^o diuinus
 necessario itelligeret hanc partem p̄tra
 dictionis fore verā. 7 ita vel posset erra
 re: vel oppositū non posset enire. 7 tē
 non eē p̄tingens sed necessarius: illd qd
 ponitur eē p̄tingens. Si querat cū idez
 videat esse ordo cuiuscūqz intelligibilis
 ad p̄mum itelligibile quare p̄mū nō eē
 necessario mouet ad cognitōez cuiuscūqz
 qz. **¶** Rūdeo nālter mouet 7 per p̄ns
 necessario ad cognitōnē cuiuscūqz qd
 est possibile nālter 7 nēlo cognosci. hu
 iusmōi est quodcūqz obiectū simplex 7
 etiā quodcūqz p̄plexū verū nēlūz. non
 autē tale ē aliqd p̄plexū de exntia p̄tingē
 tis: qz non est natūz eē determinatū ad
 veritatē. Et si q̄ras q̄re nō necessa^o mo
 uet ad talē cognitōez de p̄plexo hūdam
 ūlis posset h̄ri de eo. **¶** Rū^o mouet autē
 ad cognoscendū s̄b diuinctōe hoc fore
 vel non fore: 7 hec cognitio nō ē deimi
 nata de altera pte. Si autē moueret de
 terminate ad cognoscendū alterā pte illa
 nēcio eēt determinata. **¶** Completo toto or
 dine motōis nēcie. sequit̄ motio p̄tingēs
 illa nō pōt esse p̄ principū nālīs motōis
 qz illius nō esset nisi nēcio. mouē igit̄ oz
 illius motōis p̄mū ponere volūtātē. Et
 sit huiusmōi motō p̄tingēs ordinate. p̄^o
 ad itra. qz nisi ip̄a det̄m̄iet i se ad volen
 dū alterā ptem nunq̄ det̄miabit aliqd
 ad extra. p̄^o igit̄ det̄miat se ad volēdū h^o

fore det̄miatē. 2° ex hoc inte^o vidēs istā
 det̄minatōez volūtātē nouit̄ hoc eē futu
 rū. e^o igit̄ est i motōe nēcia 7 p̄tingēte.
 qz in nēcia p̄mū p̄mū est nāle. 7 iō p̄^o nā
 liter det̄miat ad p̄p̄riā actōez. In p̄tingē
 te p̄mū p̄mū ē libez hui^o actio i p̄rio
 ordine sequitur nāle. **¶** D̄p̄ta motōe p̄tin
 gēte ad itra sequitur motio ad extra. Illa
 igit̄ tota ē p̄tingēs 7 p̄ p̄ns imediate ip̄i^o
 volūtātē vt p̄cipij. nullū igit̄ itellectūz
 creatū mouet eēntia vt eēntia tāq̄ mo
 tiuum p̄ modū nāe s̄z oēs itellectōez il
 li^o eēn^o quā nō cāt aliqd creatū cāt ime
 diate volūtās diuina. **¶** Per hoc p̄z ad
 argumēta iā sc̄a in p̄mū. Ma. n. p̄mi ar
 gumētū d̄z sic itelligi quācūqz potētiā i
 mediate mobilē a tali ob̄o ip̄z ob̄m vni
 formū mouet. Nūc autē q̄tū ad p̄mam
 m̄. eēntia diuina ē motia imediate sui
 itellect^o: s̄z nō ite^o creati. qz ite^o diuin^o est
 p̄mū mobile ois. 7 iō p̄rio mouet a p̄
 ma forma motia. 7 nihil aliō ē imedia
 te mobile a p̄ma forma motia: qz nō po
 test imediate mouē nisi p̄rio^o motōis: et
 nihil aliud natū est sic moueri. Si igit̄
 p̄cludas q̄ eēntia diuina eodē mō mouet
 oēs ite^o. p̄cedat quez imediate mouet.
 s̄z ille ē sol^o itellect^o diuin^o: vt p̄z ex deis
 Alia minor. s. q̄ ob̄m creatū nālīe mo
 uet. vā ē de itellectū que imediate mouet
 falsa autē eēt si aliq̄ue ite^o moueret me
 diate actu volūtātē: qz illū nō nālīe mo
 ueret. sic si volūtās mea posset libere cā
 re itellectōez eēntie mee. S̄z isto^o forte n̄
 ē de aliq̄ eēntia 7 volūtate creata. qz q̄lī
 bet eēntia ē imediate motia ite^o creati: 7
 iō motōe nālī. nulla autē volūtās ē moti
 ua ad itellectōez p̄fectā aliē essentie vt
 eēntia ē: qz nec p̄fecte eā p̄tinet eminentē
 vel vnitūe. 7 q̄līcūqz sit de ob̄o creato
 mouēte ite^o nālī: p̄z p̄us q̄ nō ē eadez
 rō de eēntia diuina: qz ip̄a nō est imedi
 ate motia aliē ite^o nisi p̄mū. **¶** Ad ali
 ud oīco q̄ mouere ad actū b̄tificū nō ē
 p̄mū act^o volūtātē diuine. imo est p̄p̄rie
 act^o illi^o volūtātē. eēntia. n. vt quodāmo

prior voluntate lz sit obm primuz 7 ime
 diatū illius visionis in rōne terminātis
 tñ nō ē obm imediatū i rōne mouentis.
 sz tñ mouēs remotū p q̄to mouet ite^m
 diuinū ad visionē pcedentēz illud velle
 quo mouet intē michael ad visionē. Et
 p hoc pz ad p̄firmatōez ibi positā. qz si
 illa cēntia nō ēēt formalit volens nihil
 oio posset cāre ad extra: qz nihil posset
 cāre nisi nāliter. 7 quodcuqz intrinsecuz
 cū sit formalit possibile n̄ possz ēē a necē^o
 nisi p̄tingēter. ¶ Ad 3^m dici pōt qz cēn-
 tia nō hz rōem motiui ad visionē sui in
 intellectu creato: nisi in q̄tū p̄supponitur
 ipaz mouisse intē diuinū ad visionē q̄
 p̄supponit ipi velle diuinū motio itelle-
 ctus creati. nō igit se hnt cēntia 7 volun-
 tas. vt mouēs supius 7 inferi^o pprie lo-
 quēdo sic itelligēdo qz vtrūqz attingat
 ipm motū. sz tñ voluntas attingit intē^m
 creatū: tñ p̄supponit motōem intellect^o
 diuinū ab ipa cēntia sine q̄ ipsa volūtas
 nō h̄ret illud velle q̄ mouet. Si arguēt
 p̄tra hoc. qz volūtas vt volūtas n̄ pōt
 pōt mouere nisi ad videndū volūtatēz
 vt volūtas ē. nō aut ad vidēdū cēntiaz
 vt cēntia. nē at videre volūtatē vt volū-
 tas ē. 7 nō cēntia vt cēntia ē: nō ē vidē^o
 brūficū. p̄batō mioris. qz idē ē obm bti-
 ficum intellectus creati 7 intellectus di-
 uini. Intellectus autem diuinus nō bea-
 tificat in vidēdo volūtatē vt volūtas ē
 qz volūtas nō ē p̄mū obm intē sui 7 nō
 brūficat nisi attingēdo primū obm. p̄ba^o
 maioris. qz cū voluntas sit q̄si postērior
 ipa nā qz pprietas: nō pōt ēē p̄mū cāndi
 p̄fcāz visionē cēntie vt cēntia q̄ q̄damō
 ē prior 7 p̄fectior. Juxta illō Dam. c. 9°
 totū in q̄t i seipō p̄phēdēs habz ēē velut
 q̄dā pelag^o s̄be infinitū 7c. Ad illō dī-
 co qz qz volūtas ē p̄fecte idēz cū cēntia.
 tō pōt ēē p̄mū motiui ad vidēdū essen-
 tia vt cēntia ē. negādā est igit illa maior
 vep̄ q̄dē ē q̄d ibi affirmat. s. qz volūtas
 pōt ēē p̄mū motiui ad videndū volū-
 tatē vt volūtas ē. falsuz autē ē q̄d ibi ne-

gat. s. qz nō pōt ēē p̄mū ad vidēdū cēn-
 tia vt cēntia. Ad p̄batōnē ma. Rūdeo
 qz prioritas illa ē q̄si prioritas fundamē-
 ti. sz illō fundamētū nō solū ē p̄fcē idēz
 cū illo q̄d itellr fūdari i eo: sz ēt illō hz p̄-
 sectionē formālē formālī infinitā. pp qd
 p̄fcē idēice 7 vnitiē p̄tinet p̄fectiōez fū-
 damēti. 7 pp istā rōez pōt volūtas esse
 p̄mū cōicadi cēntia: qz ipa ē idēptice oio
 eiusdē p̄fectōis cū cēntia. ¶ Ad aliō pos-
 set dici qz Aug. loq̄tur ibi de no^o q̄ est v̄-
 bū. vñ cū dixisset nascit̄ ples ipa no^o: s̄b
 dicit in fine capti. Est q̄dā imago ipa mēs
 7 noticia ei^o q̄ est ples ei^o ac de seipā ver-
 bū ei^o 7 amor 3°. hec ille. Nō igitur q̄cū
 qz noticia actual^o obi ē v̄bū ei^o. sz illa so-
 la q̄ de ipō nascitur tāq̄ ples. h̄ ē nō tñ
 ē nālī s̄lī ei^o sz nālī gignitur ab ipō na-
 scēdo. no^o igit actual^o q̄ pduc imēdiatē p̄
 volūtatē nō ē v̄bū obi: qz 7 si sit s̄lī nā-
 lis obi. nō tñ ē nālī genita. Et pp illud
 posset dici qz b̄tūs nō hz v̄bū de deo. qz
 7 si illa visio sit imago diue essentie ipaz
 nālīter rep̄ntās: nō tñ ē imago nālīs nā-
 lit ab ipa p̄cedens. sz ill^o essentie est tñ
 vnicū verbū 7 hoc i solo itellcū increa-
 to. in q̄ solo pōt ēē noticia ipius obi nā-
 lit genita. Alr posset dici ad illō. 9°. de
 tri. cū dic Aug. qz ois res quācuqz cog-
 scim^o p̄generat in nobis noticia sui. qd
 vel intelligit de re quā nālīter cognoscit
 m^o hoc est ex cāis nālīter motiuis intē^o
 nri. illa q̄dē in seipā vel in cāis suis p̄ge-
 nerat h^o ē nālī secūditate 7 necitate cāt
 i nobis tāq̄ nālez s̄litudinē noticia sui.
 7 sic v̄bū nō gignit nisi de memoria. nē
 aut obm qd sit cognitū p actū volūtatē
 nō o3 p̄esse i mēoria l̄ saltē nō agit vt p̄
 ex̄ns in memoria. Sic igit mō deo sal-
 uat p̄p̄ rō v̄bi. l̄ si hoc qd ait. ois res ex-
 tēdat ēt ad cēntia dinaz: tūc illō qd sc̄dē
 .s. p̄gnāt noticia sui o3 itelligi vel forma-
 liter p obō nālīter motiui: vel equiua-
 lenter p obō increato: qz ipm vel per se
 vel p aliquid sibi idē: cāt in nobis noti-
 cia sui. que equiualeat in p̄ficiendo intē^m

ac si esset ples naturaliter genita. quia est similitudo naturaliter ducens i obiectum: sicut si esset ab obiecto naturaliter expressa. Hic videtur sequi qd essentia non est representatiua sui michaeli. prius natura qd visio eius causatur in michaele. igitur multo magis non est representatiua alicuius alterius. sed tam ipsa qd alia contingenter representantur p actuz voluntatis ita qd ipm representare non est precedens quocunqz ipsam intellecti onem obiecti qd dicitur repñtari. Sed si queratur quare hec repñtatio quoda modo pñt actuali intellectu illa tm modo iuenitur i memoria. 7 in memoria diuina nihil pprie est nisi obiectuz qd quasi tribuit actum pmum siue imediatu actuz. s. intellectu actuali. illud aut sic actuans e presentia ppleta primi obiecti. s. essentie diuine. ¶ Contra. qño igitur beatus videt obiectum scðarium in ipsa essentia si non est aliquo modo sibi repñtatum. 7 non repñtatur sibi in voluntate. quia voluntas non est speculu in quo videat lz per voluntate manifestet. Rñdeo. lapis videt in essentia diuina non vt in speculo in q reluceat vt obiectum pñs. sed ipsa essentia se solam 7 soli suo intellectui se repñtat añ actuz intelligendi. s. lapis videt in eenti diuina vt obiectu scðariuz in pmo obiecto nō quide motiuo ad intellectuem scði sic mouet intellectu ppriuz 7 sic intellectu nfm mouet principiu ad pñsionē s. ordine pñi obiecti 7 scði terminatis. quoda alio. s. voluntate mouete ad ista duo obiecta ordine quoda actum intellectus terminantis.

De tertio principia

pali dico qd aia ex nālibus in quocunqz statu vel angelus non pōt cognoscē eentiam diuinā sub rōne ppria mediate. sic intelligēdo qd per obiectu cognitum mediū vel in obiecto cognito medio cognoscatur rō eius. quia nihil potest per

se distincte intelligi hoc modo mediate nisi in illo medio cōtineatur essentialit vel virtualiter. 7 hoc perfecte. s. scðz totam rōnem cognoscibilitatis sue. essentia diuina in nullo alio sic continet. igit 7c. minor pbatur. quia nihil aliud a diuinitate pñt eam perfecte sibi rōne entitatis. igitur nec sibi ratione cognoscibilitatis. maior pbatur. qd obiectu qd cunqz si moueat ad aliquam noticiam. tūc fm vltimuz virtutis motiue moueat ad ppriam 7 pfectam noticiā sui. igitur nec potest mouere ad noticiā simplicit pfectiorē illa. nec per pñs ad noticiā ppriā pfectioris obiecti. ¶ Contra istō instatur pmo ptra rationem sic. sufficit qd causa virtualit pñt illud cuius est cō: ita qd ad hoc qd sit cō non opozet qd pñt illud cuius nō est causa: nūc aut quicquid moueret ad distinctam 7 pfectam noticiā essentie diuine non ppter hoc o3 qd esset cā illius essentie. s. tatum causa illius noticie. igitur lz non pñt at illā essentiam vt pbatur: si tamē cōtineat illam noticiā: vtputa qd sit pfecti ea. sic sba est pfectior accitē hō suffic ad hō qd moueat ite ad talē noticiā. vt aut qd illa nō possit eminēt pñtē i sba angeli l aie. cū illa sba sit mltō pfectior qd nō 7 mltō imediatior ipi obō i ordine eentiali. ¶ Preterea istaf p pñsionē illā pbata. p sic. p illō qd ē imago ppa alicuius obi vt posse disticte cogsci illō ē imago. sic. n. sesus visus disticte cogscit obm i speculo. nūc aut nō solū angel: s. ē aia ē imago dei s. Aug. 14. tri. c. 8. vtz qd pōt disticte cogscē seipm et ex nālib. sic de ipsa aia de q min vt. vlt Aug. 14. de tri. c. vl. qm sp se nosce spqz seipaz velle pphēdebat. s. ē sp sui meminisse spqz seipaz itelligē 7 amare pphēderet: quis nō sp se cogitare discretā 7c. li. 14. c. 4. vl 9. dixim mētē noscē semetipaz. nihil. n. tam nouit mens qd illud qd sibi psto ē. nec menti magis quicqz psto est qd ipsa sibi. 7 de hoc ibidē mltū. c. 6. 7 7.

Secundo instatur ad idem p hoc qd itel
 lecti creatus bñs pōt nāliter pgnoscer
 suū actū beatificū. igitur p illū pōt na
 turaliter cognoscere obiectū. pñtia ista
 pbatur. tū qz act⁹ ē natural' silitu' obi
 imo vř eē expōsiō: silitu' qd eēt spēs in
 telligib' l' ipsius obi si ponēt. igit' obñ
 dīstīnctē pōt pōsci per ipz vř p natura
 lē silitudīez sui. tū qz n̄ vř q' act⁹ possit
 pgnosci ut est huius obiecti nisi cogno
 sceret hoc obiectum sub ea ratione sub
 qua ipsius ē actus. Ad ista ad pñm̄ di
 co q' nihil sufficienter continet cōtinen
 tia vtuāli ipsam noticiam nisi contine
 at obñm cognoscibile tanq̄ ppriū repre
 senta^m eius. s. formale l' eē repñta^m vir
 tuale. species autem ppria obiecti rñ
 sit respectu eius diminuta in entitate
 tñ continet ipsum pmo modo tāq̄. s. re
 pñtatum p ipsam formaliter. sed qñ
 nō est repñtatiū formale obiecti oꝝ
 q' virtualiter pñteat tale repñtatiū
 ppriū 7 quando ē repñtatiū sicut ob
 iectū pgnitū tūc oꝝ q' pñteat aliud ob
 iectū qd p ipsū d̄z cognosci. Ad duo
 alia argumenta negaretur forte q' aia l'
 āgelus ex naturalib⁹ possit cognoscere
 se ipm 7 etiā actum suū beatificū. Sz qz
 vtraqz vř contineri sub pprio obiecto
 intellectus huius 7 illius 7 hoc sub p'
 naturalit' attingibili. s. b̄ ente limitato
 Jō dici possz alit'. q' tā aia q' angel⁹ licz
 possit naturaliter noscē se q̄rū ad illb
 absolutū qd ipm ē. n̄ tñ pot naturalit'
 noscē se ipm ē imago dei siue se eē ima
 ginē dei. qz n̄ pōt naturaliter pgnosci re
 latio nisi naturalit' possit pōsci vtrūqz
 extremū. Pro ista rñsione videt eē illb
 Aug. i. 5. de trī. 24. vel. 7. Qui vidēt in
 q̄t suam mentem 7 i ea trīnitatē istam
 .s. memoriā intelligētiā. 7 volūtātē nec
 tñ credūt ea que intelligūt eē imāgīez
 dei speculū quīdem vident: s. vsqz ad o
 n̄ vidēt p speculū ut. s. ipz speculz q' vř
 dēt sciāt eē speculz. i. imāginē. Cōtra istā
 rñsionem dupl'r argui pōt. p' sic. relatiō

imāginis vel est idem cum essentia ani
 me vř āgelī l' saltē nēcio pñs naturā eē
 igit' p ipsā pgnitā pōt ipā relatio pōsci
 Ans sic. qz relatio dependentie eēntia
 lis l' ē idē nature dependenti vř necessa
 rio consequ'. qz si pñgēt aduentret na
 ture nā possz eē sine illa depēdentia. 7
 ita n̄ eēntialit' depēdēt. flatō aut' imāg
 vř eē relatiō depēdētīe imitātī ad illud
 qd imitat'. 7 sic potētia pōt nālit' pōscer
 qdēūqz cōtentū s̄ suo pmo obō natu
 li. nūc autēz sub eēte l' imitatio qd est p'
 obiectum naturale intellectus creati cō
 tinetur illa relatio imāginis. quia ipsa
 nō est infinita cum sit in fundamento
 finito. Ad primum relatio nō pōt pōs
 ci nisi cognoscatur vtrūqz extremum
 qñ igitur fundamentū nō includit imi
 num in rōne cognoscibilitatis ipm nō
 est cā sufficiens ad cognoscēdū relatiō
 nem. ita est hic. Et cum arguitur q' ne
 cessario pōscēt fūdāmētū ex h' n̄ sequitur
 q' p ipsū possz pōscē pōsci nisi eēt eētās
 absoluta ad e' cognitōem nō req̄rit ali
 ud cognosci in rōne imini. Cōtra hoc
 qd includit aliō i entitate 7 i pōscibilita
 te fūdāmētū illb includit i eētate relatiōz
 istam si necessario cōsequat ipsū igit' 7
 includit ipsam i cognoscibilitate. Rñde
 includit eam in entitate vř total' cā eē
 sed vř pñtia cā supposita tñ alia cā. s.
 imino quia 7 ipsam fundamentum illā
 aliā cā supponit. Cōtra cōcē q' inclu
 dit eaz i cognoscibilitate p supposita alia
 cā eius in cognoscibilitate. 7 h' si sim
 plicī simpl'r si alicui alicui. sed isti cog
 noscenti. s. angelo uel anime 7 h' natu
 raliter siue ex cāis naturaliter motiuis
 non presupponitur obiectū siue imin⁹
 eē naturaliter cognoscibilis. 7 ideo fun
 damentum licet sit huic naturaliter pōs
 scibile non sequitur relatiōnem huic eē
 naturaliter cognoscibilem. Ad fin' ens
 limitatum 7 ad se. vel si etiam est limi
 tatum 7 ad alterum tamen limitatum
 est naturale obiectum intellectus crea

ti. sed entitas limitata i se q̄ est eēntialit̄
ad alterz illimitatū. non ē nālīter intelli
gibile ab intellectu creato: sic nec termi
nus sine quo. nec ip̄a intelligi p̄t. Licet
iste r̄siones pbabilī videantur salua
re q̄ absoluta entitas aīe vel actus btiff
ci posset naturalr̄ intelligi ab aīa lz non
nālīter possit intelligi ab ea relatio ad
terminū. nec p̄ p̄ns oporteat ocū intelli
gi in rōne termini illius relationis. Tñ
rationes ille de anima 7 de actu vident
habere aliam diffinitatem. vnam cōez
qz per illud quod ē naturalr̄ imago obie
cti p̄t ip̄m obiectum cognosci. licet per
hoc qd̄ est imago non cognoscat relatio
imagine. Exemplū. per sp̄m albi i ocu
lo videtur album lz non cognoscat rela
tio illius sp̄i ad album. 7 ita est de intel
lectu ponendo sp̄m intelligibilem. 7 rō
est: qz illa relatio fundata in sp̄e sensibi
li vel intelligibili non ē formalis ratio
cognoscendi obiectum. sz illa forma in
qua fundatur relatio. igitur in p̄posito
lz nō naturalr̄ intelligat relatio anime l
actus beatifici ad deū: tñ qz est tale fun
damētū q̄ ex se est similitudo obiecti p̄
ip̄m poterit cognosci obm̄. Videtur au
tē stare ratio p̄ns facta de actu. qz actus
videt esse formalr̄ similitudo obiecti 7 actu
alioz q̄ sp̄s intelligibilr̄ si poneretur. igr̄
si p̄ sp̄m possit obiectū distincte intelli
gi vel cognosci maḡ vel eque poterit in
telligi p̄ actum. Videtur et̄ stare aliud
qd̄ fuit ibi tactū. quia q̄ actus intelliga
tur vt est obiecti 7 nō intelligat obiectū
sz illa rōne sub qua terminat actuz: vi
detur eē p̄tradictio. nunc aut̄ ex nālībuz
aīa que beata ē potest cognoscere ex nā
sua actū beatificum vt est beatificus. 7 p̄
p̄ns vt ē obiecti beatifici. qz 7 si non ha
beat actū illū ex nā sua: tamē sup̄ illum
actū iam exntem potest reflecti: 7 hoc v̄
tute sua nālī. quod p̄bo p̄mo per illud
is. de tri. c. xi. vbi dicitur. Qui dicit
scio me viuere. vnum aliquid se scire dī
cit. p̄inde si dīcat. scio me scire me viuere

re duo sūt. 7 sequitur sic p̄t addere 3^m
7 4^m 7 innumerabilia si sufficiat. potest
inquā ex virtute naturali. si tñ sufficiat
ad p̄tinuandū istos actus reflexos. hoc
p̄bat 2° qz si ad actum reflexionis req̄
ritur aliquod supernaturale pari rōne
ad nouum actum nouum supernāle et
tunc sicut in infinitum p̄t. p̄cedi in acti
bus reflexionis. sic in infinitum requiri
tur aliud 7 aliud supernaturale quo re
flectetur. ¶ Confirmat. quia actus 3°
haberet se ad 2^m sicut reflexus ad rectuz
si igitur poito actu recto non p̄t aīa re
flecti super illum nisi virtute alicuius su
pernaturalis ad hoc eleuantis. pari ra
tione nec per 3^m reflecti potest super 2^m
nisi per aliud supernaturale. hoc p̄bat
3°: quia intellectus actum quem habet
potest percipere 7 experiri. 7 hoc scdm̄
pp̄iam perfectionem illius actus 7 ex
nā ip̄ius potentie: sicut quando video.
ex virtute potētie naturalr̄ percipio me
videre. 7 possem illud ex ratione virtu
tis visive percipere si esset reflexiva sic
intellectus. ¶ Ad ista aliquid eē medi
uz cognoscendi vel in cognoscendo p̄t
intelligi dupl̄r. vno mō q̄ sit mediū co
gnituz sic q̄ per ip̄m cognitū cognoscat
aliud: sicut cognoscit p̄clusio per p̄m^m
¶ Alio mō q̄ nō sit medium cognitū sed
rō cognoscēdi solū. sic sp̄s sensibilr̄ in se
su ē ratio sentiendi. p̄mo mō nihil p̄t
eē mediū cognoscendi obiectū illud ni
si p̄tineat in se cognoscibilitatē illi^o ob
iecti s̄m quā istud cognoscitur p̄ illud:
quia si istud excedat illud in cognoscibi
litate tunc illud qualitercunqz perfecte
cognitum deficiet ab isto cognito in co
gnoscibilitate. 2° modo bñ potest aliqd̄
esse mediū cognoscendi illud lz cogno
scibilitas sua. pp̄ia deficiat a cognosci
bilitate illius. dum tamen sit natuz ou
cere in illud vt cognoscibile. per hoc p̄z
ad p̄mum: quia licet anima sit imago
dei. tamen non est nata esse medium co
gnoscendi deum. 2° modo: sed tantum

primo modo. ut habet potest ex aucto-
ritate Aug. prius adducta. Qui videt
suam mentem etc. Medium autem co-
gnoscendi. 2. modo respectu istius medi-
um ut cognitum est aliquod proprium formale
representativum ipsius anime. et per il-
lud cognoscitur anima sub propria ratio-
ne tanquam perfectissimum representabi-
le per illud. et per consequens per illud non
potest intelligi deus sub ratione sue in-
telligibilitatis. se tamen in aliquo diminu-
to intelligibili imitante et participante
intelligibilitatem eius. Et per idem
ad 2. quia actus est similitudo cognita
et talis non sufficit ad cognoscendum il-
lud cuius est actus. sicut species intelli-
bilis in uno intellectu visa: alij intellec-
tui videnti eam non sufficeret ad perfe-
cte cognoscendum obiectum cuius est.
Contra. actus in illo intellectu cui in-
est est ratio perfecte attingendi obiectum
tanquam presens per illum actum: igitur
ei cui iste actus est presentia notus
ille per illum actum poterit attinge-
re illud obiectum. quia per illum actum
et in illo habet idem obiectum sibi presens
Respondet intellectus cui actus inest
per illum ut rationem proximam attingen-
di attingit obiectum supposita tamen pre-
sentia obiecti propria. cui autem ille actus
est cognitus non habet illum ut sibi pro-
prium rationem attingendi: sed ad hoc
quod haberet actum quo formaliter attinge-
ret et habere alium actum et cum hoc pro-
pria presentia obiecti. Ad aliud cum
arguitur quod anima ex natura sua potest
reflecti super actum beatificum ut beatificus
est. hoc posset negari. verum quidem est
quod reflecti potest. sed non nisi virtute illius:
virtute cuius habet actum rectum. Nec
plus probat auctoritas Aug. quia non di-
cit quod possit semper ex sola natura: sed si
habet actum rectum potest reflecti super
illum vel ex virtute nature vel ex virtu-
te illius per quod habet actum illum. et
non sequitur illud inconueniens de pro-

cessu in infinitum: quia idem superma-
turale sufficit ad actum rectum et ad omnia
reflexos. Ad idem etiam de sensu pro-
quia quod percipio me videre est quod hoc
non sit per potentiam visivam: tamen non
est per potentiam aliquam inferiorem
sed forte per aliquam superiorem. cuius est
cognoscere actum visum.

Consequenter
queritur de modo quo intelle-
ctus exit in actum siue de causa
intellectionis. Et est quod posito quod beatus
in patria beatum verbum de creatura visa in
essentia diuina. Utrum respectu illius
verbi creature intellectus possibilis ha-
beat se pure passive. Arguitur quod sic. quia
intellectus possibilis recipit illam intel-
lectionem. sed idem respectu eiusdem
non habet rationem receptiui et actiui
quod enim recipit est in potentia. quod
autem agit est in actu. Idem autem non
potest esse simul in potentia et in actu:
cum iste sint prime differentie entis. igitur
intellectus possibilis nullo modo actiue
se habet respectu verbi. et per consequens
pure passive. Contra. si verbum sibi
formatur quod a quo formatur. non
potest dici quod formatur ab obiecto. quia in-
tellectio est actio immanens secundum philosophum 9.
metaph. si autem esset actio obiecti in in-
tellectum illa esset actio transiens. nec
potest dici formari ab intellectu agente
quia intellectus agens facit de potentia in-
telligibili actu intelligibile secundum philosophum
3. de anima. igitur tota actio eius
completa est ante intellectionem actua-
lem. et per consequens ante verbum. nec
potest dici quod memoria format actiue ver-
bum. quia verbum formatur per intel-
lectum intelligendi. memoria non intel-
ligit. sed omne intelligere est ipsius intel-
ligentie. 15. de trinitate. igitur relinquatur
tandem quod nihil in anima actiue format
verbum nisi intellectus possibilis.

Hic non queritur si de obiecto beatifico possit haberi verbum. nec de obiecto secundario visio in illo obiecto primo. nec si aliud sit verbum obiecti primi et secundi. sed supponitur de obiecto secundario haberi verbum et querit qualiter intellectus possibilis se habeat in eius formatione. Incipiendo igitur a manifestioribus primo inquirere de formatione verbi secundum modum intelligendi quez nunc experimur. et 2° applicabitur ad intellectionem in patria.

De primo Supposito quod in tellectio perfecta pura diffinitiva de obiecto diffinibili siue sit verbum illud siue non saltem non est sine verbo ipsius. et per primum si quis active se habeat ad intellectionem illam perfectam ipse quodammodo active se habebit in formatione verbi. de causa igitur intellectionis in nobis per statum isto tria sunt videnda. primo quod in parte intellectiva est aliquod principium actuum respectu intellectionis. 2° utrum illud actuum sit aliquid anime intellectivae vel tamen modo sit obiectum vel reformativum obiecti quod dicitur esse in anima. per tanto quod sit in ipsa sic actus eius vel reformativum. non autem sicut aliquid nature eius. 3° dato quod sit aliquid anime inquirere si est in tellectus agens vel possibilis. prima conclusio probatur sic. intellectio aliqua in nobis est nova. ut exprimitur quilibet. et est forma absoluta ut dicitur est in questione de hoc habitata. omnis autem forma absoluta cum sit terminus actionis habet aliquod principium actuum per quod accipit esse. igitur respectu intellectionis nostre nove non est aliquid actuum principium. illud est intrinsecum supposito intelligenti: ut patet per philosophum 2°. de anima c. 6°. differt autem supplet in intellectu et sensu: quoniam hec quidem activa operationis extra sunt ut visibile etc. et sequitur. causa autem quoniam singularium secundum actus est sensus. scia autem plures. hec autem in ipsa quodammodo sunt anima. unde intelligere in ipsa quidem est cum v. lit. sentire autem non est in ipsa. necessarium autem est esse sensibile. hec ille. habetur igitur

hec conclusio tanquam certa quod alicuius intellectionis nove principium actuum sufficiens est intrinsecum supposito intelligenti.

Tunc arguitur ultra per divisionem vel illud principium pertinebit ad voluntatem vel ad partem sensitivam vel ad partem intellectivam ut distinguitur contra voluntatem et sensum. non potest dare primum saltem in prima intellectione: quia ipsa procedit omnem actum voluntatis nec est dare 2^m. s. quod illud principium sit precise in parte sensitiva: relinquatur igitur quod sit in parte intellectiva. 2^m. s. quod non in parte sensitiva. probatur primo sic effectus equivoocus semper est minus nobilitate causa sua equivooca: ut habetur. 13°. super secundum. sed intellectio est simpliciter perfectio formalitate et quacumque tali perfectione quod est in parte sensitiva. quia inter est. proprie perfectio nature intellectualis ut intellectualis est. quod inquam talis nobilitas est tota anima sensitiva. et ita perfectior perfectione. 2° probatur sic. angelus non semper habet omnem intellectionem quam potest habere: quia cum possit intelligere quodcumque intelligibile vel haberet unicum quod esset simul omnium intelligibilium: vel haberet tot distinctas quot considerent omnibus intelligentibus. quorum utrumque videretur esse impossibile. quia primum poneret nimiam perfectionem illius intellectionis. imo videretur quod infinitam. quia nec inter divina excederet eam quantum ad multitudinem obiectorum 2^m videretur ponere nimiam perfectionem intellectus. quia ita distincte cognosceret omnia per distinctos actus similes. sicut unum obiectum per unum actum. sequitur igitur quod cum possit quodcumque intelligibile intelligere quod possit habere aliquam intellectionem novam. igitur videretur sibi attribuendum quicquid perfectionis est in intellectu potest habere aliquam novam intellectionem. 13° in tali perfectionis est habere notitiam huiusmodi perfectam per quam actus sit in potentia accidentaliter tamen ad intelligendum secundum philosophum 3° de anima. qui loquens de intellectu possibili dicitur. cum autem sic singula fiat ut sciens dicitur quod secundum actum. hoc autem confessum accidit

cum possit operari per seipsum. Est quidem igitur et tunc potentia quodammodo non tamen similiter et ante addiscere vult dicere quod quoniam habet habitum per quem potest ex se operari licet tunc sit in potentia aliqua: non tamen essentiali que est ad formam: siue ad principium operandi. sed tamen modo accidentaliter ad operationem. et hec est dispositio perfectior eius quod de potentia operandi exit in actum operandi. hic dicitur quod angelum posse habere novam intellectionem est merere creditum. quia philosophi precipui hoc non videntur. ¶ Preterea. hic etiam diceret quod angelus ad quolibet intellectionem quam habet moueret immediate a deo. Contra hoc habet forte philosophus qui posuit intellectionem angelici idem cum substantia angelici diceret consequenter intellectiones esse ab eo a quo est substantia. et licet catholicus dicens intellectionem illam qua angelus intelligit se esse coeui angelolo et quasi propriam perfectionem necessario consequentem naturam eius possit aliquo modo possibiliter dicere illam immediate a deo iuxta illam propositionem probabilem. accens proprium coeui substantie cuius est: est a genere illa substantiam. tamen de accidente per accidens quod contingenter inest non videtur probabile dicere: quod illud sit a generante. Et confirmant quia licet deus possit immediate care quacumque intellectionem in angelo. tamen si aliquid quod non causet virtute huius obiecti. sed derelinquat angelum sibi et ordini causarum naturaliter actuarum: non videtur probabile quod angelus non possit attingere ad intellectionem huius obiecti cum anima sic sibi et causis naturalibus relicta: ad eius intellectionem possit attingere habet mediate sensu. Non enim videtur quod anima possit attingere ad intellectionem alicuius obiecti etiam mediante sensu quoniam ad intellegendum idem obiectum possit angelus attingere sine sensu. Istud quod dicitur ex philosopho videtur facere ad propositionem nostram. quia si philosophus vidisset aliquam intellectionem novam posse competere angelolo dixisset ipsum aliquam esse in potentia accidentaliter ad intellectionem quia hec est dispositio perfectior eius quod aliquam esse in potentia ad in-

telligendum. igitur ille qui tamen siue per rationem siue per fidem aliquam esse intellectionem novam in angelo preter dicit angelum quoniam ad illam esse in potentia accidentaliter. sicut philosophus consequenter dicit ad illud quod ipse tamen magister ait recordat cum philosopho. qui tenens aliquod ans concedit prius quod philosophus etiam concederet si illud ans teneret: quod ille qui tenedo illud ans negat illud consequens. quia Aristoteles. illud non negaret concededo illud ans. ¶ 3.º propositum probatur per auctores. 15.º de tri. 7.º vel 14.º dicit Augustinus. quod excellit in anima mens vocat et post homo non finit omnia que ad naturam eius pertinent. sed finit sola mentem imago dicit. Et li. 14.º c. 8.º imago sibi inuenienda in nobis est. quo etiam natura nostra nihil habet melius. Ex istis auctoribus et alijs similibus habet quod tota imago est in parte intellectiva accipiendo intellectiva. per ea que transcendit sensitivam. Sed imago includit parentem et plerumque. vt per 3.º de tri. c. vlt. et alibi multoties. igitur in parte intellectiva est pars gignens illam noticiam que est plerumque. et per consequens principium actiuum respectu intellectio nis. Qui igitur ponere fantasima vel aliquam formam tale in parte sensitiva esse ratione immediate gignendi noticiam actualem non saluaret vt videtur rationes parentis in mente proprie accepta. ¶ Preterea. Aug. 15.º de tri. c. 22.º Memoria hominis et maxime illa que pecora non habent. qua res intelligibiles ita continent vt non in eam per corporis sensus venerint habet in hac imaginem trinitatis imparem quidem. sed tamen qualemcumque similitudinem patris hoc exponit. c. 13.º in fi. sic. hoc verbum nostrum de scientia nostra nascitur que admodum. et illud de scientia patris natum est. et capitulo 21.º vel 63.º Memoria inquit tribuens esse quod scimus. Ex istis habetur quod illa memoria quam pecora non habent hoc est proprie intellectiva. per tanto habet similitudinem patris. quia de ipsa vel de scientia que est in ea nascitur verbum nostrum. sicut verbum eternum nascitur de scientia patris. facti

exp esse videtur in istis auctoritatibus
velle q̄ in pte intellectiva pprie accepta
sit pncipiū actiū respectu intellectōnis

De secundo primi

pncipalis certū est q̄ ad actualē intellec-
tionem cāndam pcurrunt aliquid ipius
aie intellective r obm̄ aliquo mō pns. s.
vel in se vel in aliq̄ repñtante. sed quoz
istoz debet poni p se actiūm : respectu
Intellectōnis auctoritates vident varie
loqui. Aug. 12° sup Gen. c. 29°. Non pu-
tandum inquit est corpus aliquod age-
re in spiritum quasi sp̄s corp̄i facienti
materie vice subdatur om̄i. n. modo pre-
stantior est res que facit illa de qua facit
nec vllō modo corpus pstantius spiritu
imo spiritus pstantior corp̄i. quamuis
igitur imago esse incipiat in spiritu tam̄
eandem imaginem non corpus in sp̄i:
sed sp̄s in se ipso facit celeritate mirabi-
li. Item idem. x^o. de tri. c. 5°. aia conuo-
luit r rapit imagines corporuz. ¶ Pro
actiuitate tñ obiecti videt dicere. 15°. de
tri. x^o. vel. 20°. formata cogitatio ab ea
re quam scimus. verbum est quod i cor-
de dicimus. r ibidem ex ipsa sciētia quā
memoria tenemus nascitur verbū. r. c.
12°. vel. 30. verbum est similitudo rei no-
te de q̄ gignitur r imago eius. ¶ Phus
sūt videtur loqui p actiuitate obiecti.
q̄ illud v̄ esse pncipium actiū per q̄b
aliqd̄ reducitur d̄ potentia essentiali ad
accidentalem. hoc aut̄ est aliqd̄ ex parte
obiecti. quia illud p quod obiectum est
pns sub rōne actu intelligibilia. ¶ Pro
hoc est illud sc̄bi de anima quod p̄s est
adductum. s. vniuersalia quodāmodo
sūt in anima. vñ intelligē in ipsa quidē ē
cū velit. ac si diceret. q̄ quia obiecta intel-
ligibilia sūt presentia aie. ideo ipsa est in
potentia accidentalī potens intelligere cuz
velit. ¶ Sed p actitate potētie videtur
aliquibus esse illud. 9°. metha. q̄ specu-
latio est actio imanens. si autem intelle-
ctio nō est ab intellectu. sed tñ ab ob̄.

non efficit sibi actio imanens sed tñ tran-
siens. ¶ De isto articulo potest dici : q̄
vtrunq̄ pcurrit in ratōe pncipiū actiū
respectu intellectōnis. aliqd̄. s. ipius aie
r ipm̄ obiectū vel aliqd̄ ex pte obiecti.
Et hoc videt haberi ab Aug. 9. de tri. c.
vlti. Liquido inquit tenendum ē q̄ ois
res quācunq̄ cognoscimus p̄generat in
nobis noticiam sui. Ab vtroq̄ enim p-
cipitur noticia sc̄z a cognoscente r cogiti-
to. Ex. xi^o. de tri. c. 3°. vl. 5°. ex visibili r
vidente gignitur visio. Et h̄ ibi subdat i
formatio sensus que visio dicit a solo i-
p̄m̄itur corpore quod videtur hoc nō
est contra illud quia equoē accipit hoc
nomen visio. p̄ p actu vidēdi. r p ipsa
similitudine rei visē. r illa a solo corpo-
re causat. Et ista equiuocatio p̄t colli-
gi ex multis verbis illius capituli. Pro
hac p̄clusionē v̄ esse ratō qm̄ qñ obiec-
tū intelligibile ē actu pns intellectui p̄t
haberi intellectio actualis illius obiecti
sed nō p̄t h̄i sine pncipio p̄fecte actio.
igitur vel alterz illoz est p̄fecte pncipiū
actiūm vel ambo integrant vnuz p̄m̄
actiūm. ita q̄ vtrunq̄ sit p̄iale actiūm
Quod aut̄ neutz sit p̄fecte p̄m̄ actiūm
p̄batur p̄ de obiecto. q̄ aliqd̄ obiectū
nō est nobilius ipsa intellectōe : sic actus
sensibile. r pncipium actiūm p̄fectum
qñ ē equoēum necessario est p̄fectius
forma causata. 12° p̄batur idem. q̄ ob-
iecto existēte eque p̄nte intellectui si ma-
ior est conatus r maior intensio ad intel-
ligendū p̄fectior p̄t h̄i intellectio. r h̄
videt q̄ p̄fectius vestigiū delinquit. igit̄
maior intensio volūtatis causat aliquo
modo p̄fectiorem intellectōnem : qd̄
non videretur p̄babile si solum obiectū
esset causa actiua eius. q̄ illud videret̄
semp̄ agere fm̄ vltimum potētie cum sit
agēs nāle nō liberū p̄ eētā p̄. s. nec li-
berū p̄ p̄icipationē v̄. cū nō sit in eadē
nā cū volūtate. 13° ond̄ idē sic. opatio
illa nō ē p se p̄fectio agēt̄ quā ipm̄ elicit
p̄fice mediante aliquo suo accidente per

accidens. Exemplum calefacere vlt etiaz calere non est p se perfectio ligni calidi. quia non competit sibi nisi per calorem qui est accidens eius. illud a q̄ obiectuz aliud ab ania est p̄ns intellectui est eius acc̄ns p̄ accidens. quia q̄nq̄ p̄tingenter inest q̄nq̄ non. igit si solū illud ē p̄nci^m actū respectu intellectōis. intellectio nō esset p̄p̄ia p̄fectio intellect^o vlt hominis.

¶ Item 2° p̄batur: q̄ nec totalis actiuitas cōueniat intellectui. q̄ actus videt p̄p̄ia similitudo obiecti. videt etiā for^o tiri sp̄z ab obiecto. q̄ nō sicut a p̄ncipio formali intrinseco tñ sicut a p̄le p̄ncipio extrinseco. v̄f etiā essentialiter dependē ab obiecto p̄pter quod refertur ad ip̄m.

3° mō relatiuozus. hoc nō videretur verum si obiectum eēt tñ causa p̄ accidēs vel cā sine qua non.

¶ Concedo igitur auctoritates p̄us adductas ad q̄scunq̄ affirmatiuas siue de intellectu siue d̄ obiecto. verum quidē est q̄ vtrunq̄ isto p̄ aliquo mō est actiuum ad intellectionē sed actiuum partiale. ambo autem integran^t vnum actiuum totale.

¶ Sed h̄ sunt duo dubia. p̄mo quō ista p̄stituunt vnum p̄fectum p̄ncipium. 2° d̄ q̄busdā auctoritatib^o adductis. puta de illa Augusti. Ex ipsa scia nascitur verbum quō isto facit p̄ obiecto. 7 similit̄ illa Arist. 2° de aia. scia autem vniuersaliū est.

¶ Ad p̄m̄ dico. q̄ cause concurrentes q̄nq̄ sunt eiusd̄m rationis 7 ordis: vt plures trahentes nauem. q̄nq̄ vero sūt alterius rōnis 7 ordinis. Et hoc dupl̄. q̄nq̄ posteriori habet virtutē suam a p̄ore. Exemplū. sol 7 p̄r in generatōe hominis. q̄nq̄ posterior nō h̄z virtutē suam a p̄iore. nec dependet n̄ h̄ndo suā virtutē ab ea. sed tñ dependet ab ea i agēdo fm suam virtutē. ita q̄ superior p̄ncipaliter agit 7 inferior minus p̄ncipaliter agit. Exemplum forte d̄ patre 7 m̄re i generatione plis. vt enim videtur haberi ex. 16°. de animalibus. mater aliquo mō se habet actiue q̄ videt rōabile cū formā

eiusdem sp̄s p̄sequatur virtus eiusdem speciei. Mas autem 7 femina nō differunt specificē fm p̄m. x^o metha^o. M̄f autem virtutem suam actiuam nō habet a patre nec in habendo ipsam ab illo dependet. sed dependet ab ip̄o i agēdo fm ipsam virtutem 7 agit minus p̄ncipaliter.

¶ Ad p̄positum. intellectus 7 obiectum non concurrunt primo mō quia ille concursus nō est necessarius ex ratōne concurrentium. sed tñ ex defcū virtutis in vno. q̄ si duplicaretur v̄tus vnius ip̄m solum sufficeret: non sic hic. quia q̄tumcunq̄ sit obiectum p̄fectum vel intellectus perfectus neutrum causa ret actum sine alio. Nec concurrunt 2° quia intellectus non habet virtutem suam actiuam ab obiecto. nec e conuerso. 3° igitur modo possunt dici concurrere quod autem eorum sit p̄ncipaliter non oportet discutere.

¶ Ad 2° dico. q̄ ista tria accipit August. pro eodem. vt buz gigni de memoria. 7 verbum gigni d̄ sc̄ entia in memoria. 7 verbum gigni d̄ re nora quia p̄ sciam intelligit actum p̄m̄ per quem anima ē in actu sufficienti ad actum intelligendi: 7 virtute illius p̄m̄ actus gignitur verbum 7 in illo actu p̄mo relucet obiectum. 7 pro tanto dicit gigni de obiecto. igitur de scientia gignitur vt de p̄ncipio formali gignendi: de obiecto vt relucente in illo p̄ncipio: de memoria vt p̄tinentē illud p̄ncipium. ita q̄ omnes tales auctoritates August. fm intentionem illius loquuntur p̄ actiuitate obiecti.

¶ Consimilit̄ 7 ille auctoritates Arist. que dicunt q̄ per sc̄ntiam possumus intelligere cū volumus 7 in 2° de aia. scientia est vniuersaliū 7 in 3° de aia. cū autē vnaqueq̄ sciat. vt habetur. s̄.

¶ Et est intelligendum q̄ tam Augusti. q̄ Arist. accipit sciam n̄ pro habitu illo acquisito ex actibus frequentatis 7 facilitate ad similes actus. sed pro illo per q̄ obiectum est presens vt actu intelligibile. siue ponatur species

intelligibilis siue aliquid aliud. Scientia enim est illud secundum Aristotelem. secundum quod anima educitur de potentia essentiali ad accidentem. hoc autem precedit omnem actualem intellectionem. quia illa est terminus potentie accidentalis. Scientia enim acquisita ex actibus et facilitans ad considerandum non precedit omnem actum intelligendum. Similiter apud Augustinum. Scientia est formalis ratio secundum quam memoria est parens siue gignens. Ista autem scientia acquisita ex multis considerationibus non est formalis ratio gignendi quacumque intellectionem. imo gignitur ex multis precedentibus. Si dicas quod illa auctoritas. id est. super Genesim. non affirmat tantum de anima. sed etiam negat obiectum agere in anima. Similiter Aristoteles. non tantum concedit obiectum agere. sed videt negare intellectum agere. quod videtur ponere quod intelligere sit pati quoddam.

¶ Ad primum posset dici quod Augustinus. negat ibi obiectum agere in anima immediate secundum esse male quod habet extra animam. ¶ Ad secundum Aristoteles. videt frequenter loqui pro accidente obiecti et passibilitate potentie. cuius ratio est. quia communiter locutus est de potentis anime in quantum sunt illa quibus formaliter possumus operari. puta de sensu in quantum est quo possumus formaliter sentire. et de intellectu quo intelligere. sicut loquitur de anima ut est illud quod formaliter viuimus. nunc autem licet intellectus actiue causet intellectionem non tamen dicitur intelligere in quantum causat. quia si deus causaret illam eandem intellectionem non tamen dicitur intelligere illa intellectione. sed intellectus ille in quo causat intellectionem. igitur et modo intellectus dicitur intelligere non quia causat. sed quia recipit intellectionem. Et si verum est quod intelligere est quoddam pati. quia intellectum intelligere non est nisi ipsum recipere intellectionem. Illa autem auctoritas. 9. methaphisicorum. si faciat per actiuitate obiecti vel non patet ex questione de actu cognoscendi et appetendi. ¶ De 3. primi principalis. videndum est an illud in

parte intellectiva quod est actiuum ad intellectionem sit intellectus agens vel possibilis. videt quod agens. quia intellectus possibilis recipit intellectionem. si igitur cum hoc sit actiuum respectu intellectionis. pari ratione posset dici quod respectu speciei intelligibilis quae recipit esset actiuum. et ita non requireretur intellectus agens ad aliquod actum in intellectu. ¶ Confirmat illud quia actiuum et passiuum distinguunt potestias in anima. ¶ 2. ad idem sic philosophus 3. dicit anima distinguens intellectum agentem a passibili sic ait. Est enim intellectus hic quidem talis in omnia fieri. et de agente. ille autem quo est omnia facere. Ex hoc videt sequi quod intellectus agens adequat passibili in ratione actiui et passiuui. Est igitur actiuus ad omne illud cuius passibilis est receptiuus. et per primum ad intellectionem. ¶ Præterea ibidem sequitur de intellectu agente. Est habitus quidem ut lumen. lumen autem intellectuale videt esse principium actiuum cognoscendi veritates intelligibiles. secundum illud. id est. de triplici. 15. Mens rebus intelligibilibus naturali ordine disponere conditoe subiecta. sic ista videt in quodam luce sui generis incorporea: quemadmodum oculus carnis videt que in hac corporea luce circumadiacent.

¶ Præterea ibidem sequitur semper nobilior est agens patiente. et principium materiae. et subdit de intellectu agente. igitur impassibilis est substantia in actu. igitur vult quod intellectus agens est nobilior passibili vel saltem non minus nobilis. nunc autem imago persistit in eo quod optimum est in nostra materia ut probatur in primo articulo. per Augustinum. igitur intellectus agens pertinet ad imaginem. sed non potest pertinere nisi ad memoriam primum. sed cum memoria habet conseruare obiectum vel speciem obiecti et exprimere vel gignere noticiam actualem eius. per quod intellectui agenti non potest competere primum. quia non est virtus receptiua nec conseruatiua. igitur competit sibi 2. scilicet. exprimere noticiam. Sed pro alia parte. scilicet. intellectu passibili arguitur primo per illud Aristoteles. quod intellectus

agens est sicut lumen. p̄metator vult ibi
 q̄ sicut lūmē facit quodammodo potētia
 colorem actu colorem: sic intellect⁹ agēs
 facit de potētia intelligibili actu intelli-
 gibile. igitur actus eius terminatur ad ob-
 iectum actu intelligibile. ⁊ hoc precedit
 intellectiōem. ¶ Confirmatur p̄ illud
 3° de aia. p̄mento. 18°. vbi vult commē-
 tario. q̄ si res haberent esse eo modo: q̄
 posuit plato nō oporteret p̄nere intelle-
 ctum agentem. igitur nō ponitur nisi vt
 p̄ ipsum fiat obiectum actu vniuersali.
 sed hoc p̄cedit actualē intellectiōem.
 Præterea 2° fm̄ p̄metatorē intellect⁹ agēs
 ponit vt p̄ ipsum transferat obiectus de
 ordine in ordinē. quod sic intelligi p̄t. d̄
 ordine sensibiliū ad ordinē intelligibiliū
 ⁊ p̄ sequēs de ordine corpaliū ad ordi-
 nem spiritualium. ⁊ quare requirit ibi
 aliquod transferēs. p̄prium. rō videt eē:
 quia vbi habet eē corpale nō habet ra-
 tionem agentis nisi in passum corpale:
 p̄pter hoc q̄ tale agēs requirit passum
 approximatum sibi localiter. quia si nō
 esset localiter p̄ns esset talis agentis quasi
 nō p̄ns. igitur nunq̄ aliquod corporeale
 p̄t esse rō imediate cāndi aliqd̄ sp̄ali.
 nec per sequēs transferēdi ab illo ordi-
 ne ad illum ordinem. Et ista videtur eē
 rō Augusti. 12°. sup̄ Sc̄n. 29. Sed quan-
 do obiectū sit de actu intelligibili actu i-
 ntellectum nō transferē sic de ordine ad
 ordinē. igitur nō requirit ibi intellectus
 agens. ¶ Confirmatur. quia ad hoc q̄
 inte^m fiat actu volitū nō ponit talis tras-
 latio ab ordine in ordinē. ⁊ hoc ideo: q̄
 actu intellectum est sufficiens p̄portōna-
 tum voluntati. ¶ Cum igitur actu intel-
 ligibile habēs esse in memoria intellecti-
 ua sit eque sufficiens p̄portōnatum i-
 telligibile ad hoc sc̄z vt sit actu intellec-
 tus. sequitur q̄ ibi nō requiritur virtus
 transferens de ordine ad ordinem. ¶
 Præterea tertio. si intellectus agens esset
 per se actiuus ad intellectiōem actualē
 pari ratōne vbiq̄ ponretur poten-

tiam esse actiuam ad p̄prium op̄atōem
 ⁊ cum hoc etiam potentiam receptiuaz
 talis operationis. ibi esset distinguē po-
 tentiam agentem ⁊ possibile: vtpote vo-
 luntatem agentem ⁊ voluntatem possi-
 bilem. fm̄ communē op̄inōem q̄ poit
 voluntatem actiuam ⁊ etiā receptiuam
 volitōnis. ⁊ similiter si sensus ponat ac-
 tiuus p̄pter hoc forte: q̄ sensatio videt
 nobilioz ipso subiecto sensibili extra eēt
 distinguendum de sensu agente ⁊ possi-
 bili. ¶ Cum igitur p̄hus istam distinctiō-
 nem de agente ⁊ possibili nusq̄ ponat
 ibi nisi intellectu. sequitur q̄ ista differē-
 tia nō est p̄pter illa que cōmuniter inue-
 niuntur in alijs potentijs: ⁊ ita nō p̄p̄
 agere ⁊ recipere actiōem. ¶ Præterea.
 4° videtur esse idem 9°. de tri. vlti. a co-
 gnoscēte ⁊ cognito p̄f̄ noticia. intellec-
 tus autem agens nō est cognoscens: sed
 solum possibilis igit̄ ab illo p̄itur intellec-
 tio. ⁊ per sequēs actiue se habet respec-
 tu intellectiōis. De isto articulo si p̄-
 via tenetur posset dici q̄ tam agens q̄
 possibilis habet duas actiones ordina-
 tas. p̄ma est facere de potentia intelli-
 gibili actu intelligibile. v̄ de potentia vni-
 uersali actu vniuersale. 2° est facere de
 potentia intellecto actu intellectum. p̄-
 mum intelligitur sic. q̄ de virtute intel-
 lectus agentis de fantasmate in fantasia
 gignitur species intelligibilis in intellectu
 vel aliqua ratio in qua actu relucet intel-
 ligibile. que breuiter loquēdo dicat spe-
 cies intelligibilis. ⁊ ad istam gignitōem
 realem representatiui de rep̄tatiuo di-
 citur p̄comitari quedaz gignitio metha-
 phorica obiecti de obiecto. s. intelligibilē
 de imaginabili. quod ideo rationabilē
 dicitur. quia tale esse obiectiuum habet
 obiectum in rep̄tari quale habet repre-
 sentatiuum correspondens. ⁊ ideo trans-
 latione reali facta in representatiuo quā-
 do de corporeali gignitur spirituale d̄ re-
 presentatiuo singulari gignitur represen-
 tatiuum vniuersale ⁊ similis dicitur vel

Intelligitur translatio in obiectis de corpali ad spirituale. vñ de singulari ad vñe 2ª actio poneretur p quã de potentia intellecto fieret actu intellectum. vbi similiter intelligit factio methaphorica ex parte obiectoꝝ correspondens factioni reali ex parte eoz quibus tenditur in obiecta. quia realiter speciem intelligibilem sedet actualis intellectio. et sic prima translatio de potentia ad actum. sic etiã 2ª dicitur fieri p intellectũ agentem: tam ex parte obiectoꝝ et hoc methaphorice q̄ ex parte illorũ in quibus relucet obiecta et hoc realiter p tanto sc̄ q̄ virtute intellectus agentis de fantasmate gignere species intelligibilis. et sic methaphorice de potentia intelligibile gignere actu intelligibile. et 2° virtute speciei intelligibilis gigneretur actualis gignitio. et sic methaphorice loquẽdo in obiectis de potentia intellecto fieret actu intellectum. ¶ **L**õ similit̄ posset poni duplex passio ordinata in intellectu possibili correspondens isti duplici actioni intellectus agentis. q̄ rum p̄ma esset receptio speciei intelligibilis a fantasmate p p̄mam actionem in intellectu agentis. et 2ª esset receptio intellectiois a specie intelligibili p 2^{am} actionem intellectus agentis. Et fm hoc diceret q̄ ad memoriã intellectiuã p̄tinent intellectus agens et possibilis. agens quidem non quantum ad p̄mam actionem que est facere de potentia intelligibili actu intelligibile. immo illius actionis terminus est memoriã in actu. quia p̄ illam actionem est intellectus habens obiectũ actu intelligibile sibi p̄ns. sed q̄tum ad secundã actionem: quia cũ memoriã sit exprimere actualẽ noticiã vñ intellectioem. intellectus agens quãtum ad sc̄dam eius actionem includeretur in memoriã intellectus autem possibilis q̄tum ad p̄mam eius receptionem qua. s. recipit actu intelligibile sibi p̄ns dicitur memoriã. et quantum ad secundã receptionem sc̄z actualis intellectiois dicitur

telligentia. Et fm hoc responderi possit ad illa que vident adducta in contrariũ per hoc q̄ actio abstrahendi que est p̄ma actio intellectus agentis est magis p̄pria sibi q̄ 2ª que est causare intellectoẽ quia illa potest p̄petere alijs potentis. nulla autem alia transfert obiectũ suũ de ordine ad ordinem sic intelligẽdo de ordine corporalium ad ordinẽ sp̄rialiũ imo voluntas licet causando actũ suũ fm aliquos p hoc methaphorice transferat obiectum suũ de ordine intelligibilium ad ordinem appetibiliũ. tamẽ ista translatio nõ requirit voluntarẽ agẽtẽ sic intelligẽdo hoc est p̄paratẽ obiectũ suũ vt sit actu volubile. quia quãdo obiectum est actu intellectum. est actu volubile. nõ. n. requirit aliqua actio p̄parans obiectum voluntati. ille igit auctoritates affirmant qd̄ vey est de p̄mo actu intellectus agentis. et si quãdoq̄ dicat q̄ p̄pter illũ solũ ponitur intellectus agens verum est vt talis virtus ẽ p̄pria intellectui. quia est sibi t̄n potentia p̄parans obiectum: p̄p̄ 2^m. n. actum non ẽ p̄pria in intellectu talis virtus agens: nam alie potentie possunt agere ad opationem p̄ supposito obiecto. ¶ **S**i teneretur alia via. s. q̄ illud anime quod est actiuũ ad intellectioem est intellectus possibilis. et q̄ agens habet t̄n actionem abstrahẽdi obiectum. tũc esset dicendum q̄ agens nõ pertinet ad memoriã. sed actio ei terminatur ad memoriã et hoc respectu sensibilium. quia terminatur ad illã formã per quã obiectum actu intelligibile relucet intellectui. et illa est forma constituens perfectã memoriã. Respectu autem mere intelligibilium puta sp̄rialium nullã actionẽ omnino h̄ret et hoc si talia intelligantur non p sp̄m vel si per speciem tamẽ possunt eam cãre virtute p̄pria. Intellectus autem possibilis fm hoc poneretur pertinere ad memoriã non tantum vt retinẽs omne rep̄ntatiuum obiecti actu intelligibilis.

sed etiam vt exprimens actus notitias
actuales. Et tunc ad illa que sūt addu-
cta contra hoc posset responderi. Ad p-
mum q̄ potentia operatiua non est acti-
ua sui obiecti. licz sit actiua sui actus cir-
ca obiectum. 7 ideo non pari ratōne po-
test intellectus possibilis causare species
intelligibilem sic potest causare intellec-
tionem illam. ¶ Ad p̄firmationē illaz
diceretur q̄ loquendo de potētia vt dic-
respectum bñ distinguitur in actiuuz 7
passiuum: sed loquēdo de illo quod est
subest respectui quod communiter intel-
ligimus cum dicamus potentia quē ad-
modum dicimus q̄ calor est potētia ca-
lesfactiua. sic nō oportet q̄ actiuū 7 pas-
siuum distinguūt ipsam. quia tūc volū-
tas esset scōde potētie. ¶ Ad aliud cū ar-
guitur fm̄ Arist. q̄ agēs est quo est om-
nia facere. Intelligēdum est sic. facē om-
nia actu intelligibilia. Et hoc habet ex
eo quod sequitur q̄ lumē facit quodam
modo potētia calores actu calores. qz
facit eos actu visibiles. sic intelligēdo q̄
licet natura absoluta caloris que est i ge-
nere qualitatis maneat eadem i tenebris
tamē vt sic nō est visibilis intelligēdo d̄
potētia propiua. quia quādo oportet
duas causas p̄currere ad agēdum vna
eaz scz scōda nō est in potētia propiua.
nisi alia scz p̄ma p̄currēte. Ad hoc autē
q̄ calor agat in visum requirit alia cau-
sa p̄currēs ad agēdum scz lumen. ideo
tūc solum est calor visibilis in potētia
ppinqua quādo est actu illuminatus.
hoc modo fantasia nō potest gignere
speciem itelligibilem nisi p̄currēte actio-
ne intellectus agētis. Ille igitur intellec-
tus facit omnia intelligibilia 7 hoc in po-
tentia propiua. quia relucētia in speci-
ebus itelligibilibus que p̄us fuerunt in
potētia remota. quia tñ relucētia i re-
p̄ntatiuo materiali 7 rep̄ntante ea sub
ratōe singularis. nō autem dicit q̄ agēs
est quo est anima facere actu intellecta.

Enm igit p̄cluditur adequatio intelle-
ctus agentis in agendo ad possibilem in
recipiēdo debet inferri vniformiter de
actōne 7 receptione actu itelligibilis nō
de actōne 7 receptione actu intellecti. ¶
Ad 3^m. veritas p̄ncipiū videtur i ratiōni-
bus terminozum. ille aut ratiōes termino-
rum vt actu intelligibiles 7 vniversales
relucēt intellectui per actionem lucis in
tellectus agentis. Sic igitur videt veri-
tatem p̄ncipioz in luce intellectus agen-
tis nō tanq̄ immediate causate illam vi-
sionem. sed mediate scz causado ratiōes
terminozum in esse itelligibili per quas
postea causat actus vidēdi veritatē p̄n-
cipioz. ¶ Ad 4^m diceret. q̄ agēs ē no-
bilis possibili precise vt respicit obie-
ta sensibilia. quia precise respectu illoz
est agēs in intellectum possibile. De
isto articulo hoc tenendum videt. q̄ illā
distinctionem Aug. .x. de tri. c. i4. me-
morā intelligentia 7 voluntas compa-
rādo ad illam Arist. in intellectu agentez
7 possibilem sic sibi inuicem correspon-
dent q̄ solus possibilis est intelligentia.
quia solus recipit actum intelligēdi: 7
sic etiam p̄mūter Arist. loquit de itel-
lectu vt est quo itelligimus siue quo re-
cipimus intellectionem. etiam possibi-
lis pertinet ad memoriā in quantum
memorie est recipere noticiam habitua-
lem. secundum illud. is. de trini. x. scien-
tia quam memoria tenemus. 7 sic loquit
tur Arist. quando qz de intellectu pos-
sibili vt est quo scimus: siue vt est quo
habemus scientiam per quam reducit
de potentia essentiali ad accidentalem.
¶ Sed ad alium actum memorie qui
est gignere noticiam actualem: patet q̄
hoc competit adhuc intellectui possibili
li per accidens. quia quando forma acti-
ua uest alicui sbiecto actiuo secūda illā
formam per accidens competit eidem.
sicut lignum per accidens calefacit. ¶
nunc autem illud quo obiectum habz

actiue se habet ad gignendū intellectio-
nem est forma intellectus possibilis . igitur
intellectus possibilis salte per accidēs
gignit. ¶ Sed si vltra hoc queras an cō-
ueniat actus gignendi noticiā per se ipsi
parti intellectiue. potest teneri fm predi-
cta vel competere precise intellectui agē-
ti. vel precise intellectui possibili. et fm
hoc iste vel ille diceret pertinere ad me-
moriam. Vel posset poni tertio modo ac-
tus gignendi vtriqz competere. sed agen-
ti tanqz principaliori: et passibili tanqz mi-
nus principali. nec sequitur si sint vna
natura. igitur nō possunt habere respec-
tu eiusdem causalitatis principaliorē
et minus principalem. patet enim instan-
tia de intellectu et voluntate quarū vna
fm multos est actiua principalior: et alia
subordinata in aliqua actione: et tamen
sunt vna natura. ¶ Sed ista instantia
fm aliquos nō est similis. quia nō vtra-
qz potētia imediate attingit idēz ut cau-
satū. sed vna per operationē suā causa-
tam mouet aliā ad suā operationē. Bre-
uiter si nō teneret distinctio potentiarū
nec re absoluta: nec relatione reali. sed
tantū qd idem absolutū quodammodo il-
limitatū est principū imediatū mul-
torū actiū. et sic respectu alterius et alte-
rius dicitur alia et alia potentia. tūc pri-
ma via pbabilis videtur.

De secundo articulo

lo dico qd intellectus beatus potest habere
verbū de creatura cognita in genere. p-
prio. et ad formationē illius verbi ponē-
dum est intellectū possibile sic se habere
tunc: sicut se habet nūc ad formationē
verbi quod habet de obiecto nunc. qz
fm Aug^m. 7. de ciui. c. 30. Sic deus res
quas cōdidit administrat vt eas ppos
motus agere sinat. igit remanebit in pa-
tria naturalis actio que nata est compe-
tere nature fm suā pfectionē. sed de cre-
atura visa in essentia diuina dubiū est
an intellectus beatus habeat de ea ver-

bum propriū. qd si sic consilium dicendum
esset de intellectu possibili in formatione
verbi de creatura visa in essentia diuina.
sicut de visa in proprio genere dictum est

Sed posset dici qd nō est ibi verum de
obiecto viso in essentia diuina. tū quia
habēs verbū imediate attingit obiectū
cuius est verbū. lapis enim visus in cō-
tia nō imediate attingit vt obiectū p ac-
tū visionis. qz sic videt in genē proprio. s. z
ibi sola cōtia diuina imediate attingit.
qz ipsa sola pmo mouet. et per prius ad se
ipam attingendā. ¶ Preterea verbum
proprium alicuius gignit de scia siue propria
spē ipsius. nūc aut in memoria intellectus
beati nō est scia propria vel spēs lapidis
vt videt in verbo. quia per illā nō vide-
tur nisi in genē proprio. Item eodem actu
videt cōtia diuina et res ipsa. s. z de cō-
tia visa nō hō intellectus videns verbū.
qz tūc nō videret illā imediate. igit nec
habet verbū de re visa in ipsa essentia.

¶ Contra ista motiua. cōtra pmo et si p-
principiū cognoscat 2°. tū ipsa p-
immediate in rōne obiecti. qz discursus nō
terminat p se ad illud qd fuit principiū
discurrendi. qz tūc ab illo adhuc eēt vl-
terius discurrendū. nec per prius eēt dis-
cursus terminatus. nūc aut 2° de se ē ter-
minus discursus syllogismi demonstrati-
ui. igit illo discursu terminato stat intel-
lectus in cognitiōe imediata psonis pa-
ri rōne: s. z cōtia diuina moueat p ad vi-
dendū seipm. tū qz est motiū illimita-
tum mouet 2° ad videndū creaturā i ter-
mino. igit illius motōnis intellectus potest
videre creaturā vt obiectū imediatū.

¶ Contra 2^m sic. ad gignendū verbum p-
proprium alicuius obiecti: sufficit memoria p-
fecta siue actuali siue virtuali continēs
illud obiectū. sicut per noticiā habitua-
lem principiū potest gigni actualis cognitiō
psonis. s. z illa memoria nō sit huius ob-
iecti formalis et propria: sed eius virtualis
cōtentiua. sic intellectus beatus hōntiam
diuinā actuali pntem vt intelligibilem

habet memoriā ppriā respectu visionis illius cētie. 7 cū hoc memoriā pfectaz virtualr pntentiā visionis creature. qz sicut virtualr pntet in entitate sic in cognoscibilitate. beatus igit hz memoriāz siue sciam in memoria sufficientē ad gignendū ppriā verbū lapidis. nec sequit in illa 2ª sicut nec in pma rōne qz illa visio sit rei in pprio genē. qz visio in ppo genē est per rōnez videndī acceptā a creatura aliqua. ¶ **Cōtra 3^m** motiū. ille actus nō est ppriā cognitio huius obiecti qui pōt stare in intellectu. 7 tñ illud obiectū oio nō cognoscit. nūc aut visio essentie diuine pōt stare eadē in intellectu beati 7 tñ lapis nō videri ab ipso. igit 7c Probatio maioris. qz primū formale in intellectu ad hoc vt obiectū sit sibi cognitū est ipse actus cognoscendī illud obiectū sibi inherens. pma 7 rō formal nō videt posse inesse alicui sine illo cui est rō formalis. sicut albedo nō pōt inē alicui nisi illud sit album. ¶ Preterea. pari rōne idem actus visionis cēt ipius essētie 7 cuiuscūqz creati visi in ea. 7 ita vnus actus finitus posset esse infinitoz obiectoz possibilū videri in ipā. quia qua rōne nō repugnat vnū actū eē duorum vel triū obiectoz: pari rōne nec qz rōnūqz obiectoz. Itēz nō p3 necessitas illius pntie. si eadē est visio diuine 7 lapidis. igit si est verbū lapidis est verbūz essentie. ¶ **Ad 1^m** istoꝝ diceret. qz illud qd cognoscit per aliud bene pōt imediate cognosci. Sed nō sic si cognoscat precise in illo. sicut intellectus diuinus precise cognoscit creaturā in essentia sua et nō per illā creaturā vt obiectū imediatū. qz tūc intellectio eius vilesceret. ¶ **Cōtra** similiter dicit de visione quā beatus habet in verbo de creatura. ¶ **Ad 2^m** dicitur qz cētia diuina nō est in memoria creata beati aliquo ordine qz prius qz in intelligētia. qz nō causat aliqua forma in intellectu beato representans illā cētiā. Sed p^m qd causat in intellectu beato est

ipaviso. illa autē causatur in ipā intelligētia. Vel aliter diceret qz illa visio imediate causat a voluntate diuina sic dictus est in. q. pma pcedente. 7 consilr visio lapidis. 7 p pns neutra gignit a memoria nō solū ipius vidētis. sed nec ab aliqua memoria. ¶ **Cōtra** intellectio cētie diuine cōtinet virtualiter intellectio nē lapidis. igit ista intellectio gignit illā 7 tunc illa est verbū. ¶ **R.** intelligētia nō gignit. Vel pōt dici qz vtraz visio imediate causat a voluntate diuina. ¶ **Ad 3^m** illud videtur eque cōcludere qd nō est idem actus diuinus respectu essentie sue 7 obiecti secundarij. qd omēs negāt. Unde maior rōnis est neganda. nisi intelligat de pmo obiecto. ¶ **Ad** alia qre alibi. ¶ **Ad** p^mū principale si teneat in 3° articulo. qz intellectus agens actiue se habeat ad intellectionē 7 possibilis passiuē: tūc nō fm idem mouet 7 mouet. anima ad intellectionem. nec tamen fm distincta subiecto. quia illa duo nō sic distinguunt. Si autem dicatur qz possibilis actiue se habeat ad intellectionem tunc idem fm idēz mouet ad eam 7 mouetur. Et si dicatur hoc esse impossibile. quia tunc idem fm idem esset in potentia 7 in actu. ¶ **R.** omnis actio que est ad formā nō actiua est agentis equiuocū 7 non vniuocū. quia si agens esset vniuocum forma qua agit esset eiusdem rōnis cum forma terminante: 7 ita illa eēt actiua. Augmentationū autem 7 multarum alterationū 7 cōmuniter motus localis termini nō sūt forme actiue. igit mouens in istis 7 vniuocū saliter agēs equiuocum est in actu aliquo non eiusdem rationis cum termino ad quem mobile est in potentia. sed est in actu fm qd virtualiter vel eminenter contingens illuz terminum. sic diceretur in proposito qz idem in anima est ratio virtualiter continendī intellectionem vt effectum equiuocum 7 recipiendī eandem. ¶ **Cōtra** hoc. habens formam nobiliozem nō est

natum recipere formam minus nobilē. igitur habens istam nobiliori modo. s. virtualiter non est natum recipere illam formam formaliter. ¶ Et confirmatur quia pari ratione diceretur quod quodlibet quod sit tale formaliter: esset tale virtualiter. et ita quodlibet transmutaretur a seipso. ¶ Ad primum dico quod forma eiusdem speciei non potest simul haberi intensius et remissius. nec due forme ut contraria et media possunt simul esse in eodem. sed tamen due forme disparate bene possunt simul esse: et etiam eiusdem generis remoti: sicut calor et color quarum tamen una est nobilior altera. Non est igitur impossibilitas formarum in eodem. quia una est eminentior altera. vel eminenter siue virtualiter ipsius contentiva: sed ex aliqua ratione specialiter. puta propter contrarietatem. vel unitatem specificam. vel aliquam aliam talem. Antecedens igitur universaliter scriptum falsum est. et licet in multis singularibus videatur esse verum. tamen hoc non est ratione nobilioris forme vel nobilioris modi habendi formam et minus nobilioris. sed ex aliqua alia ratione specialiter que non reperitur hic in principio motivo et in ista forma recepta. Si tamen aliquid haberet istam formam eminenter sic quod infinite virtualiter: non esset capax eius formaliter. quia infinitas excludit omnem potentialitatem. sed quando forma illa virtualiter s. finite habetur bene potest aliqua perfectio licet sine quod et accidentalis addi per hoc quod illa recipitur formaliter. sicut licet substantia sit simpliciter perfectior accidente. tamen aliquo modo perficitur recipiendo accidens et totum illud. s. substantia qualis perfectio est quod substantia sola. si potentia operans est perfectior quod potentia sola. et operatio est aliqualis perfectio ipsius potentie. licet potentia sit simpliciter perfectior operatione. ¶ Ad confirmationem illam potest dici. quod ibi est cau-

tela transferendi se a parte opponentis ad partem respondentis propter defectum argumenti. nec videtur aliud nisi obligare respondentem ad probandum unum necessarium manifestum. puta quod non quodlibet movet se. Et ad illam probationem pari ratione et. potest dici quod licet in hoc quod est esse in potentia tale formaliter non sit aliqua repugnantia ad hoc quod est esse tale virtualiter. nec e converso quantum est ex parte rationis terminorum. quia tunc ubique esset eadem repugnantia: tamen alicubi concomitatur unum istorum aliquid quod repugnat alteri. Et tunc gratia materie verum est: quod illud quod est tale virtualiter non potest recipere tale formaliter. sed non per se propter hoc quod est habere virtualiter. sed propter illud concomitans. Exemplum sol est calidus virtualiter. et tamen non potest recipere calorem formaliter. sed tamen non repugnat ei esse formaliter calidum propter hoc quod est calidus virtualiter. quia etiam saturno qui est frigidus virtualiter repugnat esse calidum formaliter. huius autem repugnantie causa communis est soli et saturno. quia corpus celeste non est receptivum qualitatis elementaris vel cuiuscunque corporis corruptibilis. sicut nec e converso. sic in proposito aliquid mobile ad formam concomitanter habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere eam. sicut lignum habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere calorem. sed hoc non est: quia est receptivum caloris. sed quia habet tale formam mixtam. ¶ Ad argumentum in oppositum cum arguitur de obiecto quod actio est immanens. concedo quod intellectio que dicitur actio. i. operatio est actio immanens simpliciter in potentia operante. sed actio illa de genere actionis quod terminatur ad illam operationem aliquam quidem est immanens non solum in eodem supposito: sed etiam in parte intel-

lectus & fm vnum modum dicendi in tertio arti. est immanens in eodem intellectu possibili. ad illam tamen intellectionem est aliqua actio non immanens puta illa que est obiecti. ¶ Cum arguitur de memoria q̄ illa non intelligit. illa ratio deficit dupliciter. primo quia remouendo aliquid de memoria non propter hoc concluditur illud competere intellectui possibili. sed magis contrariuz quia fm dicta in tertio arti. vel solus intellectus possibilis est memoria vel saltem intellectus ille includitur necessario in memoria. 2. deficit sic. quia memoriam non intelligere non concludit ipsam non esse actiuam respectu intellectionis vt termini per actionem eius producti. verbum autem no est terminus productus per intellectionem. sed per actionem aliquam productiuam de genere actionis.

Consequen

ter queritur de voluntate. Et primo de actione eius in communi. 2. in speciali de distinctione

vnius actus eius in se ab alio actu. Et 3. de distinctione actus in se ab extrinseco. ¶ Prima q̄stio est hec. Utrum libertas voluntatis & necessitas naturalis possunt se compati in eodem respectu eiusdem actus & obiecti. ¶ Et arguitur q̄ non. quia necessitas & libertas videntur repugnare. Juxta illud Aug. de li. ar. Satis inquit compertum est nulla ratione fieri mentem seruam & libidinis nisi ppria voluntate. & statim post. Qui motus si culpe deputeretur non est naturalis sed voluntarius. in eo quidem simili motui illi quo deorsum lapis fertur q̄ sicut iste est proprius lapidis. sic ille animi. sed in eo dissimilis q̄ in potestate non habet lapis cohibere motum quo mouetur deorsum: animus vero no sic & sequit. Ideo naturalis lapidis est ille motus. animi vero iste voluntarius. hec

verba Aug. & paulo post verba discipuli ab Aug. quidem approbata sequuntur ista. Motus quo voluntas conuertitur nisi esset voluntarius & in nostra potestate neq; laudandus neq; culpandus homo esset neq; mouendus. mouendum autem hominem non esse quisq; existimat de hominum numero exterminandus est. Ex istis satis patet q̄ repugnans naturalis motio & libera respectu eiusdem

¶ Contra. 5. de ciui. 2. Si necessitas inquit dicenda est que no est in nostra potestate: sed etiam si nolum' efficit qd potest: vt est necessitas mortis: manifestus est voluntates nostras quibus recte vel prauē vultur sub tali necessitate no ee. Ex sequitur. Si autem diffinita illa necessitas esse fm qua dicimus necesse est vt ita sit aliqd aut vt ita fiat nescio cur eam timeamus ne nobis libertatem auferat voluntatis. neq; enim & vitam dei & prescientiam dei sub necessitate ponim' si dicamus necesse est deum semper viuere & omnia prescere. Et post cum dicimus necesse est vt cum volumus libero velimus arbitrio. & verum dicimus. et non ideo liberum arbitrium necessitati subijcimus que adimit libertatem.

¶ Sic sunt tria videnda. primo an in aliquo actu voluntatis sit necessitas. 2. si cum hoc stet ibi libertas. 3. si quando qz cum libertate possit stare naturalis necessitas.

De primo dico q̄

in actu voluntatis diuine est necessitas simplr. & hoc tam in actu diligendi se: q̄ in actu spirandi amorem, pcedentē. scz s. f. hoc sic patet. quia deus necessario ē beatus. igitur necessario videt & etiam diligit obiectum beatificum. Similiter spiritus sanctus est deus & per consequens summe necessarius in essendo. igitur cum accipiat esse procedendo: actus ille quo procedit est simplr necessarius. vtrazq; autem conclusio. pbatur ppter quid sic

voluntas infinita ad obiectum perfectissimum se habet modo perfectissimo se habendi. voluntas diuina est huiusmodi igitur ad summum diligibile se habet modo perfectissimo quo possibile est aliqua voluntatem se habere ad ipsum. sed hoc non esset nisi ipsum necessario et actu adequato diligeret. et etiam amorem eius adequatum spiraret. quia si aliquod istorum diceret posset sine contradictione intelligi aliquam voluntatem perfectiori modo se habere ad obiectum. quia ille modus posset intelligi perfectiori. et ille modus non includit contradictionem. quia non est contradictio quod voluntas infinita habeat actum infinitum circa obiectum infinitum et persequens actum necessarium et etiam necessarium. quia si posset non habere talem actum circa tale obiectum posset careere summa perfectione. Similiter si amor adequatus obiecti est spirabilis ut credimus maxime competit voluntati infinite esse principium spirandi illum. ¶ Ad hanc conclusionem ponunt quedam probationes que etiam concludunt de omni voluntate respectu illius obiecti siue clare visi siue in vniuersali apprehensi sicut modo ipsum apprehendimus. ¶ Prima probatio talis est. voluntas necessario vult illud in quo est ratio omnis boni. quia non potest obiectum aliquod non velle in quo non est malitia aliqua nec aliquis defectus boni. finis autem ultimus est huiusmodi. ¶ 2^a probatio habetur ex dicto philosophi et physicoz. sicut principium in speculabilibus sic finis in operabilibus. Et 7° etiam in actionibus quod cuius gratia est principium: quemadmodum in mathematicis suppositiones. nunc autem intellectus assentit necessario principis in speculabilibus. igitur voluntas necessario assentit ultimo fini in agibilibus. ¶ 3^a probatio talis est voluntas necessario vult illud cuius participatione vult quicquid vult. ultimus finis est huiusmodi. igitur 2^a probatio

maioris. omne variabile reducitur ad aliquid inuariabile. et ita varietas actuum circa ea que sunt ad finem preexigit actum inuariabilem. et maxime circa illud cuius participatione alia obiecta terminant actum. minor probatur per illud 8° de tri. 5°. tolle hoc tolle illud vide ipsum bonum si potes: ita deum videbis non alio bono bonum: sed omnis boni bonum. ¶ Iste rationes non videntur probare conclusionem necessariam de quocumque voluntate in communem: nec etiam videntur in se necessarie. primum probatur. quia quando sunt due nature absolute et essentialiter ordinate potest sine contradictione videri posse esse sine posteriore. nunc autem istorum trium que sunt obiectum diligibile et ipsa apprehensio vel visio illius obiecti in intellectu creato. et etiam ipsa voluntas creata. quod cumque est absolutum et prius naturaliter actu diligendi illud obiectum. et hoc loquendo de dilectione in voluntate creata. igitur quodcumque illorum possit esse immo quod omnia illa possint esse sine actu illo dilectionis: non includit contradictionem: nec persequens oppositum est simpliciter necessarium. quomodo illud dicitur necessarium cuius oppositum includit contradictionem. Dicunt quod maior vera est de illis absolutis quorum vnum non dependet ab alio nec ambo a 3°. in proposito autem visio et fructio dependent ab eodem 3°. scilicet obiecto. ¶ Contra hoc quodcumque absolutum deus potest immediate creare et tamen non necessario. si causat illud per causam mediam potest non necessario creare. quia illa causa media non necessitat ipsum ad eandem effectum illius cause medie. igitur 13 ambo ista causant a causa communi. tamen 2° non solum contingenter causabitur. sed etiam positum primo ad huc contingenter causabitur. ¶ Preterea potentia que necessario agit circa obiectum necessario continuat actum illum quantum potest. voluntas autem saltem maioris non necessario continuat actum circa finem

in vniuersali apprehensū. q̄tum posset
cōtinuare. igit nō necessario agit circa il-
lum. Maior patet ex^o de appetitu sensi-
tūo. 7 videt posse pbare per rōnem. qz
illud qd est in rōne rō ipius potentie
necessario agendi: erit etiā ratio semper
necessario agendi q̄tum est ex parte po-
tentie: 7 ita continuādi q̄tum ipa poten-
tia potest cōtinuare. Minor pbatur qz
volūtas viatoris posset quādoqz conti-
nuare actū intellectus quo p̄siderat finē
q̄ nō cōtinuat. sed vel cōuertit intelligē-
tiam ad cōsiderationē alicuius alteri^o
vel saltē nō impedit quā obiectū aliud
occurrēs impediāt illā cōsiderationē.
illa autē cōsiderationē nō cōtinuata non
continuat circa illud obiectū actū volū-
tatis. 7 cōtinuata illa cōtinuaret ista. p̄-
batio eiusdē minoris. per illud p̄mo re-
tractationū. 9°. 7. 22°. nihil tam est in po-
testate volūtatē q̄ ipsa volūtas. qd nō
intelligit q̄tum ad esse illius voluntatis
sed q̄tum ad agere eius. nūc autē in pote-
state voluntatis est q̄ per eius imperiū
alia potentia habeat actū vel nō hēat.
sicut q̄ intellectus nō cōsiderat saltē il-
lud obiectū sine cuius cōsiderationē pōt
voluntas habere actū imperādi. igit in
potestate volūtatē est q̄ ipamet nō ha-
beat actū circa illud obiectū determina-
tū. hoc nō intelligo sic q̄ ipsa possit vo-
luntarie suspendere omnē actū suū. sed
voluntarie potest nō velle illud obiectū
sed habet tunc aliud velle. s. reflexū sup
suū actū. istud. s. volo modo nō elicere
actū circa illud obiectū. 7 hoc bene pōt
ex se. alioquin nō posset omnē actū suū
suspendere post deliberationē. 7 est simile
de actu intellectus 7 voluntatis quo ad
hoc q̄ nō potest suspendē illā intellectu-
nem que necessaria est ad volitionē illā
per quā suspendit illam intellectuonem.
sed potest quācūqz aliam suspendē. sic
nō potest pro nūc suspendere omnē volū-
tionem. qz nō illā qua volūtarie suspen-
dit. sed potest suspendē quācūqz aliam

ad hoc nō necessario requisitā. ¶ Pre-
terea. necessitas agendi est ab illo qd est
p̄ncipiū per se agendi. quia si illud nō
necessario se habet nec aliqd p̄ illud ne-
cessario agit. passū autē fm se est in po-
tentia cōtradictōis. si igit per te obiectū
sit rō necessitatis in volēdo. qz ponis q̄
quēcūqz voluntas p̄pata ad ipm obiec-
tū necessario vult ipm. nulla autē vo-
lūtas vult necessario quōcūqz obiectū
tūc videt sequi q̄ obiectū sit p̄ncipale ac-
tū respectu volitionis. qd tñ sic arguēs
nō cōcedit. ¶ 2°. s. q̄ ille p̄bationes non
sunt necessarie p̄z discurrēdo per eas.
Ad p̄mā negat maior. q̄tūcūqz in ob-
iecto aliquo sit p̄fectio tota obiecti: tñ
ad necessitatē actus requirit q̄ potentia
necessario rēdat in illud obiectū. 7 q̄cqd
sit de volūtatē creata beata: 7 de p̄fecto
ne eius supernaturali qua tendit in ob-
iectum illud. tñ diceret q̄ volūtas viato-
ris simplr contingētē tendit in illud. et
etiā quādo est in vniuersali apprehensū
qz illa apprehensio nō est ratio determi-
nandi voluntatē ad necessario volendū
illō. nec ipsa volūtas necessario se deter-
minat illo posito: sicut nec necessario cō-
tinuat illud positū. vt tactū est in 2° rō-
ne. tñ ista posset cōcedi q̄ volūtas non
potest resilire ab obiecto siue nolle obie-
ctū in quo nō ostendit aliqua rō malū
nec aliquis defectus boni. qz sicut bonū
est obiectū huius act^o q̄ est velle ita ma-
lum vel defectus boni qd p̄ malo repu-
tatur ē obiectū hui^o act^o q̄ est nolle. 7 nō
sequit vltra nō potest nolle hoc. igit ne-
cessario vult hoc. qz pōt hoc obiectū ne-
qz nolle neqz velle. vt tactū est supra per
tractādo illā autētem p̄ retractationū.
¶ Contra hoc pōt argui sic. si nō potest
nolle hoc obiectū hoc ideo est qz habet
in se aliquid cui repugnat illud nolle. ta-
le autē repugnās nō potest esse nisi actu
velle illud obiectū. igit illud necessario
sibi inest. Maior pbatur. quia si vnū
impossibile repugnat: alterū neces-

fario inest. Minor pbatur. quia nulla inclinatio ad volendum habitualis vel aptitudinalis repugnat illi nolle actu ali. quia cum vno actu potest stare possibilitas vel aptitudo ad oppositū actū. Hic potest dici q̄ illud repugnans actui nolendi finem est ipsamet potentia volūtatis. quia ipsa nō potest habere velle nisi respectu obiecti volibilis. vel nolle nisi respectu obiecti nolibilis. quia nulum aliud velle vel nolle est possibile fieri. finis autē nō habet rōnem nobilis. quia nec maliciā nec defectum boni. vnde hoc quod est nolle finem includit contradictionē sicut videre sonum. Sicut vult Aug. in enche. 63. Sic enim beati esse volumus: vt miseri esse non solum nolumus. sed nequaquā velle possumus. Sicut igitur repugnat ipsi actui volēdi tendere in miseriam. ita videtur repugnare actui nolendi tendere in beatitudinem. vel forte magis. quia non ita caret miseria omni rōne volibilis sicut beatitudo rōne nolibilis. ¶ Ad scđam probationē. illud simile p̄bi de fine et principio debet intelligi quo ad duo. s. quo ad ordinē obiectoꝝ intelligibiliū et obiectoꝝ volibiliū: et etiā quo ad ordinē quez hnt respectu potentiarū ordinate tendētium in ipsa. Intelligo sic primū. q̄ sicut est ordo in veritate inter principium et conclusionem que habet veritatē participatam a principio: sic est ordo inter finem et ens ad finem in bonitate siue appetibilitate. quia ens ad finem habet bonitatem participatam respectu finis. Et ex hoc sequit̄ 2^m. s. q̄ sicut intellectus ordinate tendēs in illa vera. ppter principium assentit conclusioni: sic voluntas ordinate tendēs in illud quod est ad finem tendit in ipm ppter finem. Sed non est simile hincinde comparando ad potentias istas vt absolute operātes. quia tūc nō posset aliqua voluntas velle illud qd̄ est ad finem nisi vtendo. s. volendo ipm ppter finem. Cum tamē dicit Aug. 83.

q. q. 30. q̄ peruersitas voluntatis est in vtendo fruendis et fruendo vtendis. Ex quo habetur q̄ volūtas potest obiecto vtendo frui. nō sic autē potest intellectus verum scibile intelligere tanq̄ principium s. tanq̄ euidens ex terminis. et ratio differētie est. quia intellectus mouetur ab obiecto naturali necessitate. volūtas autem libere se mouet. patet etiā in alijs q̄ nō est similis necessitas hinc inde. quia per principium necessario scitur conclusio. non sic per bonitatē finis necessario appetitur illud quod est ad finem. Ad tertiam pbationē maior potest simplr negari. quia si voluntas nihil necessario vult nō oportet q̄ rōne cuius vult alia necessario velit. sed q̄ illud contingēt velit sufficit ad volendū alia eo modo quo vult ea. Aliter potest dici q̄ maior potest habē duplicē intellectū. vnū talē illud cuius p̄cipatōne vult alia tanq̄ participatione obiecti voliti: illud magis vel prius vult. Aliū talē. cuius p̄cipatōne in entitate vult alia que participant entitatē illud prius vult. p̄mus intellectus videtur esse verus sed nō scōs. quia et si color que video participet entitatem suam a p̄mo ente: et visibilitatez a primo visibili. nō tamē color visus requirit primū ens vel primū visibile prius videri. quia nō videt participatione eius vt visi. sed vt entis vel visibilis. et tamen in isto 2° intellectu est minor vera sicut et illa pbatio adducta tantum probat q̄ illud sit bonum: vel volibile participatione p̄mi volibilis. nō autē q̄ hoc precise sit volitum participatione illius p̄mi vt voliti. ¶ De isto igitur articulo quicquid sit de voluntate creata beata: vtrum. s. per aliquid supernaturale necessitetur ad volendum vltimum finem vl non: saltem probabiliter potest dici q̄ non omnis voluntas creata necessitetur ex natura sua ad volendum finem. nō solū absolute: quod manifestū est. sed nec posita apprehensioe obscura

Illius obiecti sicut modo apprehēdimus: h^o saltē certum videtur q̄ volūtas diuina necessitatur simpliciter ad volendū bonitatē ppriam. Et si querat an necessario velit aliquod aliud obiectū ab eo possit dici q̄ exclusa necessitate coactionis de qua non est sermo potest intelligi vna necessitas immutabilitatis que excludit posse oppositum succedere ei qd̄ inest. Alia est necessitas omnino de inuisibilitatis siue determinationis que nō solum excludit oppositum posse succedere isti: sed omnino excludit ipsum posse inesse. loquendo de sola prima necessitate. de^o necessario vult quicquid vult quia non potest succedere oppositum ei quod inest neq̄ ex parte actus neq̄ obiecti. quia hoc nō posset esse sine aliqua mutatione in deo: cum obiectum eē volitum non ponit aliquid extra ipm̄ deū et non potest de non volito fieri volitū. vel econuerso quin sit mutatio in aliq̄ non enim est transitus a contradictorio in contradictoriū nullo aliter se habēte quia tunc nō esset ratio quare illud contradictoriū magis esset verum modo q̄ prius. et quare illud falsū. ¶ Sed de secunda necessitate posset dici q̄ licet necessario voluntas diuina habeat actus complacentie respectu cuiuscunq̄ intelligibilis. in quantum in illo ostenditur quedam participatio bonitatis proprie tamen non necessario vult quodcunq̄ creatum volitione efficaci siue determinatione illius ad existendum. immo sic vult contingenter creaturam fore. sicut contingenter eam causat. quia si necessario hac secunda necessitate vellet eaz fore necessario etiam necessitate inuitabilitatis eam causaret: saltem pro tunc pro quando vult eam fore.

De secundo articulo

lo principali dico q̄ cum necessitate ad volendum stat libertas in voluntate. h^o

probaturo primo per auctoritates. p̄ma est Aug^o. in enche. que dicta est supra. Sic enim oportebat prius fieri hominem vt bene posset velle et male nec gratias vel frustra si bene: nec impune si male. hoc est in statu illo primo meretur: vel demeretur. Et sequitur. Postea vero si erit: vt male velle non possit. nec ideo libero carebit arbitrio: multo quippe liberius erit arbitrium quod omnino non poterit seruire peccato. et sicut q̄si pro p̄batione. neq̄ culpanda est voluntas: aut voluntas non est: aut libera dicenda non est. qua beati sic esse volumus vt esse miseri non solum volumus sed nequaquā velle possumus. sicut igitur anima nostra nunc habet nolle infelicitatem. ita tunc nolle iniquitatem semp̄ habitura est. Item Anf. de libe. arbi. c. p̄mo. Qui sic habet quod docet et expectat vt hoc amittere nequeat libertor est q̄ ille qui sic habet hoc ipsum vt possit perdere. Et ex hoc cōcludit. libertor igitur est voluntas que a rectitudine declinare nequit. Idem probatur per rationem: et primo quia ita est. nam ex precedente articulo habetur q̄ voluntas diuina necessario vult bonitatem suam. et tamen in volendo eam est libera. igitur et probatio minoris. quia potentia operans circa vnum obiectum non absolute licet in ordine ad aliud eadem est operatiua circa vtrunq̄ obiectum. sicut arguit phis in 2° de anima. q̄ illa potentia qua cognoscimus differentiam vni^o obiecti ab alio obiecto ipsa nata est cognoscere vtrunq̄ obiectum in se. sicut ipse arguit ibi de sensu cōmuni. nunc autem voluntas ipsa diuina refert ad finem alia obiecta que sunt volubilia p̄pter finem. igitur ipsa sub eadē rōne potentie est operatiua circa vtrūq̄. sed circa illud qd̄ est ad finem libere operatur. p̄ q̄ cōtingenter vult illa et contingenter in agendo reducitur ad primū nō naturaliter

actuum sed libere. igit ipsa sub ratione
 potentie libere vult bonitatem suam.
 Preterea. 2° pbatur idem ppter quid
 7 pmo sic. actio circa finem vltimum est
 actio perfectissima. 7 in tali actione fir-
 mitas in agendo est perfectionis. igitur
 necessitas in ea non tollit. sed magis po-
 nit illud quod est pfectionis cuiusmodi
 est libertas. ¶ Preterea peditio intrinse-
 ca ipsius potentie vel absolute vl in or-
 dine ad actum pfectum non spugnat p-
 fectioni in operando. nūc autem libertas
 vel est peditio intrinseca voluntatis abso-
 lute vel in ordine ad actum volendi. igitur
 ipsa libertas potest stare cum condi-
 tione perfecta possibili in operando. ta-
 lis conditio est necessitas specialiter vbi
 ipsa est possibilis. est enim semp possibi-
 lis vbi neutrum extremum requirit cō-
 tingentiam in operatione que est media
 inter extrema. sic est in pposito. sicut p-
 batum est in precedenti articulo. ¶ Si
 queras. quomodo stat libertas cum ne-
 cessitate. R. fm plim. 4° metha. nō est
 querenda ratio eorum quoz non ē rō.
 demonstratiois enim pncipiū non ē de-
 monstratio. ita dico hic. q̄ sicut ista est
 immediata 7 necessaria voluntas diui-
 na vult bonitatem diuinaz; nec est alia
 ratio. nisi quia hec est talis voluntas: 7
 illa talis bonitas. sic voluntas diuina cō-
 tingenter vult bonitatem seu existentia
 alterius. 7 hoc quia est talis voluntas: 7
 illud est tale bonum nisi addamus gnā-
 liter vnum breue. q̄ volūtas infinita ne-
 cessario habet actum circa obiectū infi-
 nitum buia hoc ē pfectionis: 7 pari rōe
 nō necessario habet actū circa obiectū
 finitum. quia hoc esset impfectionis nā
 impfectionis est necessario determinari
 ad posterius 7 pfectionis requisite ē sic
 determinari ad prius. 7 pfectionis con-
 comitantis ad illud quod est simul na-
 tura. ¶ Confirmatur illud. quia nō est
 eadem diuisio in principium naturale
 7 liberum. 7 in principium necessario a-

ctuum 7 contingenter. aliquod. n. pōe
 contingenter agere quia potest impedi-
 ri. igitur pari ratione possibile est aliq̄d
 liberum stante libertate necessario age-
 re: Sed semper est dubium in quo stat
 per se ratio libertatis. siue. n. dicatur q̄
 stat in indeterminatōne ad agendū siue
 in dñatione respectu actus. neutrum. n.
 videtur posse saluari. ¶ Hic dicere q̄
 cum dicitur voluntatem necessario vel
 le necessitas potest determinare actū vo-
 lendi vt terminatur ad obiectum. 7 sic
 est veruz manifestum intelligendo d̄ bo-
 nitate diuina que sola est p̄p̄ia; 7 per
 se obiectum. alia aut non iunt p se obie-
 cta p̄p̄ia. ideo non necessario vult illa.
 aut potest necessitas determinare actū
 vt eareditur a voluntate. Et hoc potest
 intelligi dupliciter. vno modo vt sit ne-
 cessitas p̄p̄ia ad voluntatem. 7 volun-
 tas intelligatur cadere sub necessitate tā
 quā impellēte in actum 7 vigente in actu
 si sic esset voluntas ageretur 7 nō agerz
 nec staret in tali actu libertas. Alio mō
 potest intelligi necessitas p̄comitans: ita
 q̄ ipsa intelligatur cadere sub voluntate
 sic q̄ voluntas ppter firmitatez liberta-
 tis siue sibiipsi necessitatem imponit in
 eliciendo actum 7 in p̄seuerando siue fi-
 gendo se in actum. inspiratione p̄comi-
 tatur necessitas nature. quia vis quedā
 nature p̄mo. mō dicte. i. essentie siue na-
 ture 2° modo dicte. s. p̄ncipiū naturalis
 p̄ductiui similis. talis. n. affisit volun-
 tati in cōicando naturaz spiritus sancto.
 Est igitur ordo quadruplicis necessita-
 tis. p̄ma qua deus necessario viuūt. 2°
 qua necessario intelligit. 3° qua neces-
 sario spirat. 4° qua necessario diligit
 se. ¶ In quo igitur est libertas volendi
 R. quia delectabiliter 7 eligibiliter eli-
 cit actum 7 p̄manet in actu. ¶ Contra
 fm Ric. gloriofus est quod fm naturaz
 habetur q̄ quod aliter habetur. R. q̄
 ex necessitate nature habetur velle. non
 necessitate tamen nature habet obiectū

quia esset contradictio. igitur in ista oppositio-
ne que est de dicto deum se velle esse neces-
sarium. patet distinctio quod necessitas po-
test determinare actum volendi sic vel sic.
scilicet absolute vel cum respectu ad obiectum
sed non eque apparet in ista. deus vult ne-
cessario que est de re. tamen eadem veritas
est communis quod necessitate nature habet
actus. sed non vult obiectum necessitate
nature.

De tertio principa

li dicitur. quod in aliquo actu voluntatis diui-
ne scilicet in actu spirandi. scilicet est aliquo modo
necessitas naturalis. sic intelligendo volun-
tas ut est simpliciter voluntas non est prin-
cipium elicitiuum actus notionalis quo
producitur simile in forma ipsi producti.
quia tunc in quocumque esset: esset principium
elicitiuum actus quo produceret simile in
forma quod falsum est in creaturis. ¶
Sed voluntas ut est in natura diuina: et ut
sic per illam habet quandam naturalitatem
ad producendum actum notionalem. sic
est principium elicitiuum actus notionalis
Et hoc enim quod fundatur in natura diuina
sive in essentia habet sibi annexam
quandam vim nature. et sic quandam ne-
cessitatem naturalem ab ista naturalitate si-
ue vi naturali annexa voluntati contra-
bit. et sic est principium elicitiuum actus
notionalis. licet enim in actu voluntatis
ut ordinatur in summum amatum ab ip-
sa sola voluntate ratione qua est libera
sit necessitas immutabilitatis tamen in quod-
cumque actio voluntatis ordinatur in amorem
productum tendentem in amatum termina-
liter sic ab illa naturalitate annexa vo-
luntati procedit. necessitas immutabilitatis
circa solum actum notionalem eli-
citum a voluntate vel potius ab ipsa li-
bertate voluntatis ut ei talis naturalitas
est annexa. Adde ad hoc quod illa natura-
litas in voluntate: nullo modo preuenit
eius libertatem. nec est ratio elicitiua
actus notionalis. hoc. n. esset omnino co-

tra eius libertatem. sed potius est securi-
tativa et annexa libertati ut aliquid quo
assistenti voluntati. voluntas ipsa ex vi
quod habet ex eo quod est voluntas et libera potest
elicere actum suum notionalem quem si-
ne illo assistente elicere omnino non pos-
set. Sunt igitur aliter et aliter iste pro-
positiones in diuinis necessarie. deus neces-
sario vivit. quia necessitate nature. deus
necessario intelligit. quia necessitate in-
telligibilis determinantis intellectum ad
hoc: ubi est aliqua diuersitas rationis de-
necessario spirat. scilicet. quia necessitate na-
turali non preueniente sed concomitante
deus necessario amat se. necessitate con-
sequente infinitatem libertatis absque a-
liqua necessitate nature. ¶ Contra istud
non videtur quod illud quod fundatur in aliquo
possit habere rationem aliquam necessita-
tis ulteriozem ultra illud in quo funda-
tur. nec etiam quod fundatum posset habere
duplicem rationem necessitatis. et illud
in quo fundatur tamen unicum. quia tunc
circumscripta per impossibile vel possibili-
le illa unica ratione necessitatis in funda-
mento adhuc remaneret alia ratio neces-
sitaris in fundato. et ita illud fundamē-
tum remaneret necessarium. et tamen
non remaneret necessitas fundamenti.
nunc autem secundum istos actus notionales
fundatur in actu essentiali. et secundum omnes
actus essentialis aliquo modo sunt potest
igitur non potest esse quod in actu essentiali
quo deus diligit se sit tamen unica necessitas
et ex unica ratione necessitatis scilicet ex in-
finitate libertatis. et tamen quod in actu spi-
randi sit cum hoc alia ratio necessitatis
scilicet naturalis. ¶ Preterea. sicut memo-
ria perfecta in supposito preueniente est prin-
cipium perfectum producendi verbum pro-
fectum. sic videtur quod voluntas perfecta
in supposito vel suppositis preuenientibus
sit perfectum principium producendi amo-
rem perfectum. sicut igitur memoria in pa-
tre est principium gignendi filium sic vo-
luntas in patre et filio est principium spiran-
di

di spiritus sanctū. nec videtur ultra ratio nem perfecte memorie vel perfecte volū tatis coassistētia alicuius esse necessa ria. sic q̄ illa nō assistente nō posset vo luntas in actum spirandi 7 memoria i actum dicendi. ¶ Si intelligeret assiste tiam esse vt obiecti ad potentiam: forte illa requiritur tam in memoria q̄ in vo luntate 7 magis forte ad hoc vt p̄ actū p̄municetur natura q̄ ad hoc vt actus sit necessarius. quia p̄ncipioꝝ illoꝝum scz obiecti 7 potentie vtrunq; per se ē ra tio p̄prie necessitatis in eliciendo actuz suum vt suus est. sed forte non vtrunq; per se est ratio p̄fecta consubstantialitatē termini ad ip̄m p̄ducens. 7 tunc veruz esset q̄ nō requiritur talis assistētia ad actum efficiētem. quia licet ibi requira tur obiectum nō tamē vt p̄ncipium cō municandi suam p̄prietatem perfectionem. ¶ De isto articulo potest dici q̄ non est hic difficultas accipiēdo naturam extē siue. put extēdit se ad om̄e ens. sic. n. di cimus naturam volūtatē immo exten dendo ad nō ens dicimus naturam ne gationis. Sic enim extēsiue loquendo necessitas i ente quocunq; posset dici ne cessitas naturalis. 7 tūc cum volūtas sal tem diuina ex sua perfecta libertate habe at necessario aliquod velle. ista necessi tas perfecte libertati potest dici isto mo do necessitas naturalis. Sed difficultas nō est nisi accipiēdo naturam magis stricte: put scz natura 7 libertas sūt pri me differētie agentis vel p̄ncipij agendi quomodo loquitur p̄hus 2° p̄hīcoꝝ. vbi diuidit causam actiuam i naturam 7 p̄positum. Eoꝝum iquit que sūt p̄p̄ hoc. i. p̄pter finem cuiusmodi sūt omnia que sūt a per se causa: alia quidem fin p̄positum alia vero nō fin p̄positum. 7 paulo post sūt autem p̄pter hoc que cūq; ab intellectu vtiq; agitur. 7 quecū q; a natura. 7 reducit ad istas duas cau sas per se duas causas per accidēs. scz ca sum 7 fortunam. de hac distincōe loq̄t

9°. metha. c. 4°. distingūens modū quōd potentie actiue ratiōales 7 irratiōales di uersimode exēit in actus suos tales in quit scz irratiōales potētias necesse ē quā do actiuum 7 passiuū appropinquatur hoc quidem facere. illud autem pati. il las vero scz ratiōales nō necesse est sup ple hoc facere 7 illud pati. de hac distin ctione loquitur Aug. 5°. de ciui. c. 9° est causa fortuita. est naturalis: est volūta ria 7 declarat ibi membra. ¶ Ista diu sio p̄ncipij actiui diuersis nomibus exp mitur nō solum apud diuersos: scz etiā apud Arist. vt patet ex 2° p̄hīcoꝝ. vbi p̄mīsit fin p̄positum 7 nō fin p̄positū 7 subdit ab intellectu. 7 a natura. 7 in 9° metha. ratiōales 7 irratiōales potētias. per ista tria nō fin p̄positum 7 a natūā 7 potētie irratiōales intelligit p̄ncipium actiuū quod communiter dicimus na turam. per alia tria intelligit illud aliud p̄ncipium actiuum i quo concurrūt re spectu actus extrinseci 7 intellectus 7 vo lūtas. sed vtrūq; istozum per se acceptū habet suū p̄prium modū p̄ncipiandi: i intellectus quidē per modū nature. vñ ad suū p̄prium actum compatus natura ē sicut filius in diuinis p̄ducitur per mo dum nature. licet eius p̄ncipium p̄duc tium sit memoria. volūtas autē semper habet suam modum causandi. p̄prium scz libere. 7 ideo quādo concurrūt cū intelle ctu vt in p̄ductōe artificialium totū dī citur p̄ducī libere 7 a p̄posito. quia p̄ positum est p̄ncipale 7 immediatum i n cipiū illius productionis extrinsecē. s̄ autem quādoq; concurreret potētia na turaliter actiua cum ipsa volūtate. sic ē de potētis inferioribus quib; vtiūtur ad agendū licet actio proprie vt est hu ius p̄ncipij sit per modum nature. ta men quia totum subiacet volūtati. iō libere vtiūtur 7 dicimur libere agē a p̄ri cipali agēte. 7 hoc modo loquit. 9°. me tha. vbi vult. q̄ ultra intellectum redi tur aliquod determinans vt appetitus.

alioquin simul faceret contraria. nam ipsa scientia simul contraria ostendit. et ipsa quantum est ex parte sui esset principium per modum nature. et necessario quantum est ex parte sui causaret quodlibet respectu cuius est in potentia. Ille inquit contrarium quare simul faceret contraria. hoc est impossibile. necessarium est igitur alterum adesse quod propositum est. hoc est determinans ad unum oppositorum. et subdit: dico autem hoc appetitum etc. Ad propositum dico: quod licet aliquod principium posset currere in agendo cum voluntate puta secundum aliquos obiectum. secundum aliquos intellectus. et illud currere quantum est ex se sit naturaliter actuum. tamen voluntas per se loquendo nunquam est principium actuum naturaliter. quia esse naturaliter actuum ut esse libere actuum sunt prime differentie principii actuum. et voluntas unde voluntas est principium actuum libere. non magis igitur potest voluntas esse naturaliter activa: quam natura ut est principium distinctum contra voluntatem potest esse libere activa. Sed querit unde est quod voluntas licet necessario agat non tamen naturaliter agit. cum non possit natura magis esse determinata ad agendum. quam quod sit necessitata ad agere. Rpondeo. omne agens naturale. vel est omnino primum vel si est posterius erit ab aliquo priore naturaliter determinatum ad agendum. voluntas nunquam potest esse agens omnino primum: sed nec potest esse determinata naturaliter ab aliquo agente superiore. quia ipsamet est tale actuum quod seipsam determinat in agendo. sic intelligendo quod si voluntas aliquid necessario velit: puta a non tamen illud velle causatur naturaliter a causante voluntate etiam si naturaliter causaret voluntatem. sed posito actu primo quo voluntas est voluntas si ipsa sibi relinqueretur posset contingenter habere vel non habere hoc velle. tamen seipsam determinaret ad hoc velle

Quando igitur dicitur quod naturale principium non potest magis determinari quam quod necessitetur. Respondeo. licet necessarium sit summe determinatum: quod ad exclusionem determinationis ad utrumlibet. tamen aliquod necessarium aliquo modo est magis determinatum quam aliud sicut ignem esse calidum. vel celum esse rotundum est determinatum a causante vel dante simul esse celi et rotunditatem sed graue est determinatum ad descensum non habito actu descendendi ab ipso generante sed tamen habito ab ipso principio naturaliter determinato ad descendendum. voluntas contra si necessario vult aliquid non sic est determinata a causante ad aliud velle: sicut graue ad descensum. sed tantum a causante habet principium determinationum suarum ad hoc velle. Si autem queratur quod si descensus causatur a gravitate inriseca tunc graue mouet se: quare igitur non libere eque sicut voluntas. sed ad illud velle: respectu cuius ipsa voluntas est ratio necessaria causandi. Respondeo illa causatio gravitatis est naturalis libera. quia hoc est hoc et illud est illud. Breuiter igitur posset dici. quod esse forme et modus essendi agere et modus agendi sunt immediata ideo sicut non est alia ratio: quare hoc habet talem modum essendi nisi quia est tale ens. sic non est aliqua ratio quare hoc habet talem modum agendi. puta libere vel necessario. nisi quis est tale principium actuum scilicet liberum vel necessarium. Ad argumentum in contrarium dici potest. quod intentio augusti. est sibi arguere contra Ciceronem qui negauit prescientiam dei ne ex illa prescientia concessa oporteret cum negare liberum arbitrium nostrum. Augustinus autem docet qualiter prescientia dei et liberum arbitrium simul stant sic arguendo. Si inquit deo certus est ordo causarum. quod concessit ipse Cicero. subdit Augustinus. Et ipse quippe

nostre voluntates in causaz ordine sunt quonia humane voluntates humanorum operum cause sunt. atq; ita qui omnes res causas presciuit profecto in eis causis etiam nostras voluntates ignorare non potuit. Et post. quo igitur ordo causarum prescienti deo certus id efficit ut nihil in nostra sit voluntate cum in ipsarum causarum ordine magnam habeant locum nostre voluntates. Etiam in sequenti. c. non propterea nihil in nostra voluntate est: quia deus presciuit quid futurum esset in nostra voluntate. non enim nihil presciuit sed aliquid. et illo presciente est aliquid in nostra voluntate. Respondendo autem vult ostendere quomodo simul stant necessitas illa quam in prescito requirit prescientia: et tamen quod prescitur sit in nostra potestate. hoc quidem non esset verum si esset ibi necessitas violentie de qua ait etiam si nolimus efficit quod potest. sic est necessitas mortis. sed si est necessitas qualiscumque de qua solemus dicere. necesse est ut ita sit aliquid: vel ut ita fiat aliquid non oportet timere quod talis necessitas si ponat in actu nostro prescito nobis auferat libertatem. quia ista necessitas prescientie vel presciti ut presciti. et si sit necessitas immutabilitatis: non est tamen simpliciter necessitas incurabilitatis siue omnimode determinationis. sed tantum incurabile ex suppositione ista quod illud est iam prescitur. Et ad ostendum quod non qualiscumque necessitas tollit libertatem subdit illud ex quo argumentum est. neque et vitam dei et prescientiam etc. si precise dixisset et prescientiam facile esset videre qualiter illam non ponimus sub necessitate que repugnet libertati. quia libere et contingenter prescit hoc. licet supposito quod prescitur immutabiliter prescitur. Et eo dem modo est de actu meo prescitur. quod licet sit immutabiliter prescitur tamen contingenter ex parte dei prescientis. et similiter relinquatur contingenter ex parte mei exequentis. Sed difficilius

est quod addit vitam et prescientiam. Sed ibi potest esse duplex responsio. vna quod vita accipitur ibi pro actu beatifico. si aut accipitur vita Job. 17. Dec est vita eterna ut cognoscatur te. et sicut loquitur philosophus. id est methaphisica. intellectus actus est vita. et pari ratione actus voluntatis est vita. vita ista non cadit sub necessitate excludente libertatem etiam in deo. si intelligatur vita pro vita naturali illius dei tunc non debet intelligi de illa vita finem se accepta: sed de ipsa ut a voluntate diuina acceptata. potest autem esse aliquid bene in se necessarium et necessitate repugnante libertati quantum tamen sit libere immo contingenter acceptatum. Exemplum. Si quis voluntarie se precipitat et semper in cadendo illud velle continuat necessario quidem cadit necessitate grauitatis naturalis. et tamen libere vult illum casum. ita deus licet necessario viuatur vita naturali et hoc tali necessitate que excludit omnem libertatem tamen vult libere se viuere tali vita. igitur vitam dei non ponimus sub necessitate intelligendo vitam ut a deo libera voluntate dilectam.

¶ Et inde queri

Queritur. Utrum actus dilectionis naturalis: et actus dilectionis meritorie sint eiusdem speciei. Arguitur quod non. quia illi actus differunt specie qui eliciuntur a principijs diuersis specie. isti actus sunt huiusmodi. igitur etc. Probatio maioris. non est minor differentia in principijs quam in principijs imo maior. Probatio minoris. actus dilectionis naturalis elicitur a voluntate propria actione naturali ipsius. Actus autem dilectionis meritorie elicitur mediante habitu supernaturali puta charitate. naturale autem et supernaturale differunt specie. ¶ Contra. differentia specifica actuum precipue accipitur ex parte obiectis. nunc autem idem est per se obiectum dilectionis

naturalis et meritoſe. quia deus ſo rati
one ſummi boni utroq; actu diligitur.

- ¶ Dic primo videndu eſt quid intelli-
gendum ſit per dilectionem naturalem
- 1° quid per dilectionem meritoſiam.
- 2° ex his inferat veritas queſiti.

De primo non in

telligitur hic dilectio naturalis illa incli-
natio nature ad bonu que eſt coeva ipſi
nature. immo forte non aliud ab ipſa na-
tura. quia queritur de actu elicito dilec-
tionis naturalis. illa autem inclinatio n̄
eſt actus elicitus. et pro tanto poſſet dici
dilectio habitualis. quia aſſimulat ha-
bitui in hoc qd eſt precedens actum et p-
manens ſine actu. ¶ Actus autem dilec-
tionis naturalis de quo queritur poſſet
vno modo intelligi actus elicitus ſim il-
lam inclinationem naturalem. puta qm̄
mens actu diligit ſe. vel actu vult ſibi co-
modum. Alio modo poſſet intelligi ac-
tus naturalis dilectionis. diſtinguendo
contra ſupernaturalem ille. ſ. quem vo-
luntas ex ſe ipſa actu naturali poſſet ha-
bere. licet non ſit ſim inclinationez natu-
rali. ſicut voluntas ex ſe ipſa poſſet ha-
bere actum vicioſum tamē ille actus eſt
preter naturam vel contra naturā. ſim
Dām. hoc 2° modo magis videtur intel-
ligi. in. q. quia ſic procedit p̄mum argu-
mentum. tamē p̄mo modo intelligēdo
dilectionem naturalem illa forte contine-
tur ſub dilectione naturali 2° modo ac-
cepta. ſaltem vt in pluribus. quia plures
actus dilectionis ad quos naturaliter i-
clinamur poſſumus poteſtate naturali
elicere licet non om̄es. quia ad perfectiſ-
ſimum circa vltimum ſinem eſt inclina-
tio naturalis licet ad illum nō poſſit na-
tura attingere ex ſe.

De ſecundo dico

qd actus meritoſius eſt actus deo ſpecia-
liſter acceptus tanquā. ſ. dignus premio
reddendo pro illo actu. ſpecialiter dixi.

quia omnia acceptat acceptatione gene-
rali diligendo ea ſim bonitatem ſuam
et ordinando ea ad ſeipſum vt ad ſinem
ſed actum meritoſium ſpecialiter accep-
tat in ordine ad aliquod bonu iuſte red-
dendum pro eo. meritoſium igitur ad-
dit ſupra actum duplicem relationem.
vnam ad voluntatem vt acceptantem.
et aliam ad illud bonum ad quod volū-
tas acceptans illud ordinat. et huic reſpe-
ctui 2° ſimilis eſt illa que importatur in
hoc quod eſt vt. vt. n. eſt obiectum vo-
litam ordinare ad aliud vt ad ſinez. ſic
voluntas apud quam meretur quis ac-
tus iſtum meritoſium ordinat ad aliud
vt ad premiuz. Neutra autem relatio i-
portata per meritoſium eſt realis. quia
non competit actui ex natura alicuius
realis in actu. ſed tantum per actū volū-
tatis quo actus acceptatur. ¶ Non ſo-
lum. n. intellectus poſſet comparare ob-
iectum aliqua p̄patione q̄ non eſt ex nā
rei. ſed etiam voluntas poſſet hoc accep-
tando. ſicut intellectus p̄gnoscendo et for-
te poſſet compare obiectū comparatione q̄
nō eſt ex natura obiecti p̄petit illis pote-
tijs per ratios p̄munē in eis ſez p̄pter in-
mālitatem eaz. ¶ Et ſi queras de cop-
atione cauſata in obiecto per actū volū-
tatis an ſit relatio ratiois pōt dici qd ſtri-
cte accipiēdo relatioem ratiois. ſ. p̄ ha-
bitudine cauſata in obiecto p̄ actum p-
tis rationalis p̄ eſſentiam. ſ. intellectus nō
eſt relatio ratiois. quia comparatio iſta im-
mediate cauſat per voluntatē ſic ipſa im-
mediate h̄z actū p̄pationem. et tunc ſequit qd
ſic ſtrictē accipiēdo relationē ratiois non
om̄is relatio eſt realis vel ratiois. ſed eſt 3°
ſez relatio volūtatatis comparantis. Alio
pōt intelligi relatio ratiois p̄ q̄cunq; p̄p-
atione facta p̄ actum p̄tis ratiois ſive
p̄ eſſentiā ſive p̄ p̄cipatōez. et ſic iſta po-
teſt dici reſo ratiois. ¶ Alteri meritoſium
p̄notat ſive q̄ſi p̄exigit in actu duplicem
habitudinē eius q̄ ad duplex p̄ncipiuz
vna eſt ad voluntatem vt libere elicentē

vel impantem actū. nihil. n. acceptat ut
meritorium nisi sit libere in potestate op-
antis. imo illud qd est cōc ad meritū r
demeritū qd potest intelligi per hoc qd
est imputabile requirit istam habitudinē
ad volūtatem ut in p̄tate sua hñtē actū
nihil. n. imputat alicui nec ut p̄miabile
nec ut p̄iabile. nisi sit in potestate ei: nec
per p̄sequēs ut laudabile vel vitupabile
laus. n. quodāmodo premium ē. vitup-
ium quidē pena. Alia hūdo requirit ip-
sius actus ad formam sup̄nālem q̄ acce-
ptatur ip̄a p̄sona vel potētia opans que
ponit esse gr̄a vel charitas. non. n. actus
alicui acceptat ut dignus premio nisi p̄
sona opans sit accepta. fm illō Sc̄n. 4.
Respexit deus ad Abel r ad munera ei
p̄us ad Abel q̄ ad munera. quia nō pla-
cet oblatio nō dilecti. Unde sequit̄ ibi
ad Layn vero r ad munera eius non re-
spexit. ¶ Sed q̄lis requirit habitudo a
ctus ad charitatem ad hoc ut sit merito-
rius dubium est. v̄. n. q̄ sufficit charita-
tem inē ip̄i opanti. q̄ ex quo fm chari-
tatem est sp̄cialiter dilectus act̄ eius sp̄-
cialiter acceptabilis. sicut videmus q̄ sup-
plicatio vnius apud aliquē acceptatur
r alterius non. licet inter eos nō sit or̄ia
in aliquo quod sit p̄ncipiū actiū respec-
tus actus supplicandi. sed tm̄ in hoc est
or̄ia q̄ iste est sp̄cialiter dilectus ab illo
qui rogat r iste non. ¶ Sed p̄tra h̄ ar-
guitur. quia habens charitatē p̄t pecc-
care venialiter. Dicit q̄ ille actus nō est
acceptabilis q̄ habet aliqd̄ repugnans.
sed ad h̄ q̄ actus aliqd̄ nō hñs aliqd̄ ta-
le repugnans acceptat. sufficit solum p̄n-
cipium acceptationis p̄sonē ¶ Lōtra h̄
videt esse q̄ ab hñte charitatem p̄t ali-
quis act̄ indifferēs elici. q̄ nō appaēt re-
pugnātia q̄ aliquē actū eliciat non or-
dinans actualiter ad finem vltimum ut
virtualiter hoc est virtute alicuius act̄
immediate ordinari ad illum. ille igitur
non est meritorium. nec tamen est pecca-
tum: quia nullo precepto astringit quis

actualiter omēs actū suum ordinare in
deum vel virtualiter modo predicto.
Potest igitur dici q̄ ad hoc q̄ actus sit
meritorium non sufficit q̄ habeat secum
charitatem inexistētes p̄sonē. sed vltra
hoc requirit q̄ fm inclinationem chari-
tatis inexistētis actus eliciatur. deus. n
qui se solum p̄pter se ip̄m diligit potest
aliquā forma deiformem dare creature
quam habēs sp̄aliter diligatur. r opus
eius ad quod ipsa inclinatur p̄ q̄to sit fm
ipsius inclinationem sp̄cialiter accep-
tetur.

De tertio principa

li p̄t dici. q̄ actus dilectionis natural
r meritoze nō differūt specie. r hoc lo-
quendo de per se differentia quā impos-
tant p̄ se ratio naturalis. r rō meritoze
nō autem p̄ accidens de or̄ia sc̄z aliquis
p̄comitante. puta or̄ia obiectoz vel ali-
qua tali. intelligendo etiam de differen-
tia actus sp̄cifica in esse natura. ¶ Dec
p̄clusio sic intellecta. pbatur sic. q̄ for-
ma absoluta: nō distinguitur specie ab
alia per solam relationem. sed p̄ aliquā
or̄iam absolutam eiusdem generis: fm
illud in p̄dicamentis. diuersoz generuz
r nō s̄balternatim positoz diuersē sunt
species r or̄ie. Absolutum igitur nō disti-
nguitur sp̄cifice per aliquod respectiū
actus autem dilectionis est forma abso-
luta ut habitum ē p̄us in quadam que-
stione de hoc mota. meritorium autem
ut iam dictū est nō importat nisi respec-
tum. igit̄ rē. Si istius ratiois altera p̄e-
missaz negaret saltem ambe iste viden-
tur vere. q̄ nō est distinctio sp̄cifica rei
a re per solū respectū rationis vel nō re-
alem. nunc autem meritorium ut dictū
est nō importat formaliter nisi respectū
vel respectus r non reales: puta ad vo-
luntatem acceptantem. r ad premium in
ordine ad illud ad quod acceptatur. ¶
Diceretur q̄ r̄i iste rationes p̄cludant:
q̄ non distinguitur actus ab actu in ge-

nere nature. tamen distingui potest i ge-
nere moris. quia illa distinctio fit p re-
spectus cum circūstantie formaliter dis-
cant respectus. et forte aliqui dicunt re-
spectus nō reales sicut videt de circūstā-
tia finis. nam q̄ aliquis velit hūc actus
ppter hūc finem nō videt dicere in actu
nisi relationem volūti. et per actū volun-
tatis ad talem sinez relati. ¶ Contra hō
illud quod est pprium potētiāle ad for-
mam specificāz nō distinguitur specificē
ab ipsa specie. quia ipm vt est potentia
le nō est complete in aliqua specie. nunc
aut actus naturalis vt hic lo quimur ē
pprium potētiāle. respectu illius quod
dicit actus meritorius. quia actus s̄ il-
la ratione p̄sideratus sub qua est in po-
testate naturali voluntatis capax est or-
dinis illius quem impositat meritorius
Exemplum huius. Si animal esset tantū
p̄stitutū per formā animalis et non per
formam specificā s̄ aiāli. illud nō eēt
distinctum specie ab aliqua sp̄ s̄ aiāli.
quia esset pprium potētiāle respectu s̄
me specificē. ita est d̄ natura actus cōpa-
ta ad illas p̄ditiones quas impositat me-
ritorium. ¶ Diceret q̄ tūc actus mora-
lis posset dici distingui specie a merito-
rio in sp̄e moris. quia iste actus est i sp̄e
virtutis moralis. actus autem meritori-
us est in specie alterius virtutis puta super-
naturalis. Iste autē virtutes differūt spe-
cificē. igitur et actus differūt specie in ge-
nere moris et tamen ille qui est actus vir-
tutis moralis est actus naturalis sic in-
telligendo q̄ in naturali potestate volū-
tatis. quia actus virtutis moralis nō ex-
cedit totam potestatem illaz. ¶ Respō-
deo. actus qui est complete circūstantio
natus s̄m virtutem moralem est poten-
tiale respectu virtutis quā dicit merito-
rium. immo est immediatius potentia-
le q̄ actus naturalis. naturalis hoc ē na-
ture nude vt presupponit virtuti mora-
li. Est. n. rationale vt actus mere nālis
p̄ prius recipiat p̄fectōem illam que nō

transcendit totam facultatem nāc. cuius
modi perfectio est s̄m virtutem morālē
et ulterius illa habita recipiat p̄fectio-
nem simpliciter supernaturalem. Non
solum igitur de actu mere nāli vt. s. p̄
est p̄fectione morālī. sed etiam de actu
perfecte morālī p̄cludit ratio prius fac-
ta scz q̄ potētiāle nō distinguitur specifi-
ce ab illo respectu cuius est potētiāle. ¶
quia sub illa maiore potest accipi mī. ve-
ra. nō solum de actu mere naturali. sed
de actu morālī. ¶ Et cum arguitur q̄ v-
tutis moralis differt specie a charitate igitur
actus differt specie ab actu i gnē mo-
ris. p̄ntia nō valet quando sūt virtutes
s̄ordinatē. licet. n. de virtutibus dispa-
tis videret q̄ earum essēt acus distincti
specie saltem i esse moris. tamē qm̄ vna
est superior et alia inferior nō oportet q̄
bonitas quā habet actus ab vna sit dis-
tincta absolute specie a bonitate quam
habet ab alia. sed magis q̄ virtus supe-
rior tribuat bonitatem vltiorē que sit
quasi completiua bonitatis illius quaz
tribuit inferior. Et hoc modo charitas
dicit esse forma aliaz virtutū. quia bo-
nitas meritoria que competit actui aliq̄
modo a charitate est completiua bonita-
tis cuiuscūq̄ alterius i actu. ¶ Contra
hoc. saltem act⁹ vt est charitatis siue me-
ritorius. lz nō sit i specie disparta ab actu
vt est virt⁹ morālī. erit tñ in sp̄e vltiori
et p̄pletiori q̄ sit actus vñ morālī. Et
talī distinctio specificā sufficit ad p̄posi-
tum. ¶ Hic vno possit p̄cedi cōclusio.
et tūc dilectio meritoria diceret h̄e quā
dam rationē specificā quā nō habet aliq̄
dilectio nālis vñ naturalis. lz eadem di-
lectio nūero sit nālis p̄siderata vt p̄sup-
posita ratio meritorij. rō igit meritorij ē
rō specificā p̄pletiva bonitatis p̄cedentī
nō autē specificā disparta. nec p̄bat me-
dij p̄ positū d̄ potētiāli p̄po et p̄fectōe
p̄pletiva. ¶ Si autē iusticia generalis ē v-
tus sup̄ma et forma aliaz virtutū mora-
liū. tūc d̄ illa essz aliq̄ s̄ile et d̄ charitate

Alter dicitur. q̄ ratio meritoꝝ nō est aliqua ratio specifica ⁊ completa in genere moris. quia non dicit aliquā bonitatē vel rectitudinē intrinsecā actui. s; tantū illā p̄supponit. ⁊ dicit ulterius respectum ad voluntatē acceptantē. Sed si meritoꝝ nō p̄supponat p̄cise bonitatem actus moralem. sed bonitatē quaz tribuit charitas cum illa sit completior bonitate morali in actu. sequit̄ q̄ actus qui est meritoꝝ habet aliquā bonitatem specificam vltiorē q̄ bonitatē moralem. licet enī meritoꝝ non importet talem bonitatem vltiorē: tñ p̄xigūt ⁊ hoc videtur probabile. quia al̄s poss; actus esse meritoꝝ qui tamē nullam haberet bonitatem vltra bonitatē moralem. **C**ontra hoc. actus potest h̄i etiam complete ex̄ns in sp̄e moris l; nō habeatur habitus virtutis. sicut est generaliter de electione qua generat vir̄ moralis. igitur a simili omnē bonitatē quā actus habebit quando charitas in erit habere possit si nō inest. **R**atio probat. q̄ omnē illā rectitudinē possit habere. q; conformitatē eandē ad regulam puta dictamen verum. ⁊ idco in moralib; haberetur eadē bonitas moralis quia illa rectitudo est bonitas moralis. vel non est sine ea. sed actus charitatis vltra rectitudinē hoc est conformitatem suā ad cognitionē directivā habz p̄p̄iam bonitatem ex hoc q̄ est fm̄ inclinationē charitatis. imo esse fm̄ illaz inclinationem est habere p̄p̄iam bonitatem charitativam non sic de virtutibus moralibus. **C**ontra conclusionē que tenetur in solutōne q̄onis objicitur sic. cognitio naturalis de deo ⁊ cognitio fidei infuse sunt actus differētes specie i intellectu. igitur pari ratione dilectō naturalis ⁊ dilectio charitativa in affectu āns p̄batur. quia actus fidei infuse ē de terminare veridicus. ita q̄ non potest ei subesse falsum. actui autē credulitatis acquisite ex naturalibus potest subesse

falsum. in cognitivis autem illud quod est determinate veridicum distinguitur a non determinate veridico specie. vt p; 6°. et h̄i. quia sic suspitio ⁊ opinio q̄bus potest subesse falsum distinguit a virtutibus intellectualibus que sunt habitus determinate veridici. p̄batur etiaz āns de cognitōne naturali scientifica d̄ deo. de qua videtur manifeste q̄ differat sp̄e a quacūq; credulitate. p̄ntia p̄batur tñ per locum a simili. quia videtur esse simile de actibus in intellectu ⁊ de illis in voluntate. tum a causa. quia quādo cognitōnes p̄vie differunt specie. act; voluntatis sequētes differunt specie. quia ea que sunt eiusdem speciei nō p̄xigūt per se nisi aliquā eiusdem speciei. **A**d illud āns potest negari loquēdo de actu credendi naturali ⁊ supernaturali. quia credere supernaturale est actus vt elicif fm̄ inclinationē fidei infuse. credere autem naturale est actus elicivus fm̄ certitudinem acceptam ab aliquo testificante. nunc autem vt dictum est prius in q̄dam questione simul potest quis vno ⁊ eodem actu credere ex testimonio asserentis ⁊ credere fm̄ inclinationem fidei infuse. si inest. igitur idem est actus in re ⁊ ille vt est naturalis est potentialis ad illam perfectōnem quā recipit a fide infusa. p̄p̄ium autem potentialē non distinguitur specie a perfecto habente vltra illud potentialē. p̄p̄iam perfectōz. **A**d p̄bationē āntis potest dici q̄ cognitio certa que habet p̄p̄iaz certitudinem intrinsecā. ⁊ hoc vel a se vel ab obiecto vt includit in ipsa. vel ab aliqua p̄ se causa: distinguit specie ab incerta cognitione. **E**x^m cognitio p̄ncipiū seipsa est certa vel ab obiecto. s. a principio qd̄ est a se verum manifestum. vt saltem ē manifestum ex terminis qui sunt per se cāe evidentiē p̄ncipiū ⁊ includuntur in ipso conclusio autem est certa per p̄ncipiū tanq̄ per causam sue certitudinis. sed p̄ nullum istoz. modoz. est actus fidei in

fufe certus. fed tantūmodo a quodā ex
 trinfeco. illud enim lumen fidei infufe.
 quia est participatio quedam lūmis di
 uini non potest inclinare intellectū nifi i
 aliquod determinate verum. certitudo
 ergo illa in actu est ex quadam compa
 ratione ad quoddam extrinfecum in fal
 libile cui actus ille conformatur. nō est
 autem ex ipfa intrinfeca perfectōe actus
 quia eque perfectus eſſet q̄tum ad q̄dli
 bet intrinfecum ſibi ſi eque intente elice
 retur. p̄cipue ſm fidem acq̄ſitā. **L**on
 tra. ſaltem iſtam certitudinem habet a
 per ſe cauſa ſua. ⁊ hoc ſufficit. **R**. qua
 liſcunq; ſit cauſalitas fidei infuſe reſpe
 ctu actus credendi: tamē nō facit actum
 illum eſſe certiozem intellectui habenti
 actum q̄ ſi ipſa fides non cauſaret. certi
 tudo enī nata eſt in eſſe intellectui de ac
 tu ſuo excludens non tantū deceptionē
 ſed etiā dubitationem. ⁊ hoc non eſt
 niſi intellectus percipiat illud a quo ac
 tus habet q̄ ſit certus. quia ſi nihil pōt
 percipere vnde ſit certus: videtur q̄ poſ
 ſit dubitare. intellectus autem non per
 cipit illud p̄ncipiū certificans. Alia
 probatio aūtis que tangit de actu ſcien
 tifico videtur accipere manifeſte verum
 ⁊ tunc neganda eſt p̄ntia. non enim ſeq̄
 tur ſi intellectōnes diſtinguātur ſpecie.
 igitur ⁊ volitiones niſi addatur in aūte
 q̄ intellectōnes vt ſunt per ſe p̄uie ad
 volitiones diſtinguuntur ſpecie. hoc eſt
 q̄ requirat in eis diſtinctio ſpecifica ad
 hoc vt poſſent habere tales volitiones
 ⁊ ita non eſt in propoſito. quia ſi q̄s na
 turali rōne ſciens deum eſſe bonum eli
 ciat actum fruītionis circa ipm ⁊ alī cre
 dens ipm eſſe bonum diligat ipm. nec
 p̄mus actus requirit per ſe ad habendū
 dilectionē vt ſcientificus: nec ⁊ vt credi
 tiuus. ſed vterq; requiritur ſub quadaz
 rōne cōmuni. ſ. vt oſtenſiuus obiecti di
 ligibilis. **C**onſimiliter etiā poſſit di
 ci ad aliāz p̄bationem aūtis de credulī
 tate infuſa ⁊ acq̄ſita. eſto q̄ illi actus

different ſpecie hoc non eſt per ſe inquā
 tum ſunt p̄uuij ad diligere. hoc eſt inq̄
 tum p̄cedunt ipſos actus diligendi nō
 requiritur illa differentia iſtoꝝ ſpecifici
 ca. **E**x^m. ſi alicui demonſtratiue conclu
 deretur hoc eſſe volendum ⁊ alteri dia
 lectice: tamē actus quo iſte vellet hoc nō
 diſfert ſpecie ab actu quo ille vellet idē.
 quia in cognitōnibus inquantū ſunt p̄
 uie non requiritur iſta differentia. **A**d
 argumentū p̄ncipale dicitur. q̄ habitus
 eſt cauſa non ſubſtantie actus ſed modi
 in actu. ⁊ ille modus poſſet concedi diſ
 ferre ſpecie ſuo modo a ſubſtātia actus
 Iſta reſpōſio licet videatur ſm aliquos
 p̄babilitatem habere loquendo de illo
 modo quem habitus attribuit actu cu
 iuſmodi eſt delectabiliter vel faciliū vel
 p̄mpte operari vel expedite. iſtos q̄dez
 modos vel etiā iſtum modum ſi ſint
 vnus modus videtur habitus acq̄ſitū
 cōmuniter tribuere actu. vel ſi vltra h̄
 dicatur q̄ habitus aliquis puta virtuti
 virtuoſis tribuit recte vel virtuoſe agē.
 tamen nullus iſtoꝝ modozū poſſet eē
 p̄p̄ius charitati vel actu meritoꝝ. qz
 meritoꝝium vt dictum eſt dicit actū ac
 ceptatum voluntati diuine in ordie ad
 p̄miū reddendum. nunc autē nihil
 aliud eſt actum acceptari a volūate di
 uina ſic: q̄ voluntatez ſic acceptare actū
 nihil autem cauſatum poſſet eſſe rō for
 malis voluntati. quia ſic acceptet actū
 ⁊ hoc intelligendo vt rō formalis medi
 ans inter potentiam ⁊ actum. igitur de
 charitate non videtur poſſe dici q̄ ipſa
 ſit p̄ncipiū illius modi in actu q̄ mo
 dus ſibi p̄p̄ie correſpondet. **P**oteſt
 igitur aliter dici ad argumentū. q̄ ma
 illa q̄ actus illi diſferunt ſpecie qui elici
 untur a p̄cipijs differentibus ſp̄e vera
 eſt de p̄ncipijs totalibus. quia ab illis
 habent totaliter actus entitatem ſuam
 ⁊ per conſequēs vnitatē ſuaz ⁊ diſtincti
 onem. vera eſt etiā de p̄ncipijs partia
 libus: dum tñ ſunt p̄ncipia diſparata ⁊

per se requisita inquantū distincta. qz si sint subordinata vel non per se requiratur qz sint distincta. non oportet qz actus specie distinguant. nunc autem charitas non est principium totale actus nec comparatum respectu ipsius voluntatis sed subordinatum. quia potentie est vti habitus non eōuerso. nec est per se requisita non solum ad substantiam actus. sed nec ad actum inquantū meritorium. sed tantū requiritur vt quoddam preuius ad hoc qz actus sit acceptabilis. Sz nec requiritur vt tale preuius necessitate ordinis essentialis causarum. sed tantum necessitate dispositionis illius voluntatis que contingenter disposuit non accipere actum nisi fm istam inclinationē sit elicitus. principium autem specie distinguens vel est per se principium illius in se. et per consequens dāns sibi aliquā entitatem realē que sit eius in se. vel saltem est principium eius fm illud fm qd distinguatur specie. vel si est principium dispositiue distinguens oportet qz per se disponat ad hoc qz fm ordinem essentialē causarum hoc vt distinctum causetur. nullum istorum competit actui p habitum charitatis. Nota hic per ordinē quis sit actus imputabilis ad laudem vel vituperiū actus virtuosus fm virtutem moralem. actus charitatiuus et actus meritorium. p̄mus dicit respectū ad potentiā libere elicientem actum. 2° addit respectū ad virtutē inclinante vel verius ad regulam virtutis. s. rationem rectam vt dicitantem. 3° dicit respectum ad charitatem inclinante. 4° ad volūtatē diuinam specialiter acceptantem. 3° dicit bonitatem aliquam vltra 2°. et p̄fectam ad 4°. nō ex natura rei. sz ex dispositione voluntatis acceptantis.

DEinde queritur de comparatione actus intrinseci voluntatis ad actum extrinsecum. ¶ Utz

actus exterior addat aliquid bonitatis vel malicie ad actum interiozem. Arguitur qz non. quia quod nō habet rōnem voluntarij non habet rationē boni vel mali. actus autem exterior vt distinctus ab interiozi non habet rōnem voluntarij. qz non habet qz sit voluntarius nisi ab actu interiozi. igitur actus exterior fm se non habet bonitatem vel maliciam. non adderet autem nisi tale aliqd fm se haberet. igitur zc. ¶ Contra que preceptis negatiuis distinctis phibetur habent ppriam et distinctam rōnem illiciti. nunc autez alio p̄cepto phibetur actus exterior et alio interioz. vt patet d̄ istis p̄ceptis. nō mechaberis. et nō cōcupisces vxorem zc. et similiter de istis preceptis. non furtū facies. et non concupisces rem pximi zc. Ista questio habet maiorē difficultatem de bonitate actus morali. quia de vnitate actus naturalis manifestum videtur quicquid per illas intelligatur qz ipsa est alia et alia alteri nature. patet autē qz alia est natura actus interioris et exterioris. imo isti actus eliciuntur immediate a diuersis potētis interior a voluntate. exterior a potentia aliqua exteriori. licet per imperium voluntatis. 2° etiam habet difficultatem intelligendo de actu illo et isto non quādo sunt diuersi siue in diuersis suppositis. puta si vnus habeat actum interiozem et alius exteriorē. siue in eodē supposito. puta si vnus nūc solum habeat interiorē et alius exteriorē. Sed difficultatem habet de actibus istis quādo sunt coniuncti. puta quando in eodem ex actu interiozi sequitur actus exterior. ¶ 3°. non est intelligenda questio de additione bonitatis et malicie fm intensiōnem sed fm extensiōnem. frequenter q̄dem euenit qz tā in bonis qz in malis actus desiderij qui est respectu absētis est remissiōz actu illo qui est presentis. quā Aug^o. vocat amorē. 9°. de tri. vlti. dicens qz appetitus inhiantis sit amor fruentis

Et forte nō tantū est actus intensior cir-
ca obiectū p̄sens q̄ circa absens: sed sim-
pliciter alius actus sed siue sit idem actus
desiderij et amoris siue alius et alius. sal-
tem actus amoris est perfectior intensiue
quāterat enim voluntatez eo modo quo
actus desiderij non potest eam detare.
quādo igit exterior habet tunc vel cau-
saliter vel occasionaliter actus interior
intendit. Sed de hoc nō queritur. s; an
actus exterior ex se addat bonitatē aliā
illi que est in actu interiori. ¶ Est igitur
intellectus questionis iste in quo p̄cipu-
am habet difficultatem. an actus exteri-
or quādo in eodem est coniunctus inte-
riori habeat bonitatē moralem p̄piaz
distinctam a bonitate actus interioris.
Ubi sunt tria videnda. p̄mo a quo actus
habeat bonitatē moralem vel maliciā.
2. an ab eodem habeat q̄ sit laudabile
vel vituperabile siue culpabile. 3. si est
aliā bonitas vel laudabilitas in actu ex-
teriori q̄ interiori.

De primo bonitas

moralis actus est integritas eorum oīuz
que recta rō operantis iudicat debē ipsi
actui conuenire vel ipsi agenti in suo ac-
tu conuenire. ¶ Nec descriptio declarat
Sicut enī bonitas primaria entis que
est integritas entis in se importat positi-
ue negationem imperfectōnis per quod
excluditur imperfectio et diminutio. sic
bonitas entis secundaria que est accēta
lis siue superueniēs entitati est integritas
conueniētie vel integra cōueniētia eius
alteri cui debet cōuenire vel alterius sibi.
et iste due conueniētie communiter
sunt connexe. Exemplum p̄mi. sanitas
dicitur bona homini. quia sibi conueni-
ens. et ab eo dicitur bonus quia habet sa-
pientiam sibi conueniētiē. Exemplū vtri-
usq; potest haberi ab Aug. 8. de tri. c. 3.
vel. 8. Bona inquit valitudo sine dolo-
ribus et lassitudine hoc p̄ p̄mo mēbro.
quia valitudo est bona homini. quia ē

ei conueniens. Et subdit Aug. et bona
facies hominis dimensa p̄s̄ et affecta hy-
lariter et luculente colorata. hoc p̄ 2o
membro. quia talis facies dicitur bona
habendo illa que sibi conueniunt. et est
differentia. quia illud quidam quod est
conueniens alicui dicitur ei bonum. hoc
est illi perfectio vel bonitas. sed nō dicitur
denominatiue vel accidentaliter bonum
in se. illud autem cui aliquid cōuenit di-
citur denominatiue bonum eo q̄ habet
illud quod sibi conuenit. et in p̄mo ē de-
nominatō quasi forme a subiecto. sicut
anima dicitur humana sic aliquid dicitur bo-
num homini quia bonum humanum. sed
in 2o. cōuerso est denominatio subiecti
a forma. cum dicitur homo est bonus sicut
illud bonum suū. actus aut natus est con-
uenire agenti et etiā habere aliquā cōdi-
tionez sibi conueniētiē. vtroq; igit mō
habens illam potest dici bonus bonita-
te accidentali. et hoc verum est generalit̄
de actu etiā naturali. et per p̄ns bonitas
ista in habendo illud quod sibi cōuenit
nō tantū est bonitas accidentalis sed na-
turalis. ¶ Ista conueniētia vel est a nā
extremo p̄ vel si debeat reduci ad iudici-
um alicuius intellectus cum intellectus
sit mensura conueniētie hoc est ad iu-
diciū illius intellectus qui est mēsurā
totius nature qui est intellectus diuinus.
Iste quidem sicut p̄fecte cognoscit q̄d cū
q̄ ens ita p̄fecte cognoscit conueniētiā
vel disconueniētiā vni⁹ entis ad alterū.
Alterius aliquod agens de eo q̄d cōue-
nit actui suo nō iudicat. nec illud in po-
testate sua habet sic est agēs sine intellec-
tu et voluntate. et ibi v̄l ex solis causis me-
re nālibus determinat q̄d p̄ueniat actui
et ex eis inclinā agens ad agendū. vel si
v̄ltra illud sit iudiciū alicui⁹ intellect⁹. et
motio alicui⁹ voluntati hō nō est nisi ipsi⁹
dei inq̄tū ē v̄lis director totius nāe. et ista
bonitas in actu agētis sine intellectu nō
erit nisi mere naturalis. ¶ Aliud ē agēs
quod de conueniētia sui actus iudicat

et illū in potestate sua habet sicut agens
 per intellectum et voluntatem. et bonitas
 scđaria talis actus integra dicitur boni-
 tas moralis. in actu autem cuiuscūq; al-
 tertius agentis: nō est bonitas nisi mere
 naturalis. quia vel sū causas mere na-
 turales vel si sū intellectum vel volun-
 tatem hoc non est nisi dei quasi natura-
 liter mouentis. Ultra istud iudicium ge-
 nerale actus quod est cōmuniter de ac-
 tu agentis per cognitionē: siue sine cog-
 nitione sunt aliqua que sū iudiciū spūale
 agunt ex cognitione intrinseca sibi. et q̄-
 dam cum cognitione sensitua tātū que
 aliquo modo apprehendūt cōuenientia
 obiecti siue iudicent de cōuenientia actus
 siue non saltem non transcendunt boni-
 tatem naturalem. Alia agunt ex cog-
 nitione intellectua que pprie sola est iudi-
 catua de tali cōuenientia. et talia nata
 sunt habere regulam intrinsecam recti-
 tudinis in suo actu. et in solis istis pōt ef-
 se actus bonus habens bonitatem mo-
 ralem: sed non sufficit ad illam q̄ in agē-
 te sit potentia iudicatiua de cōuenien-
 tia sui actus. sed oportet q̄ actu recte iu-
 dicet de actu. et sū illud rectum iudiciū
 actus fiat. si enim cognitio propria sit er-
 ronea licet agatur conformiter cognitō-
 ni recte alterius cognoscentis. quia tam-
 tale agens natum est regulari in suo ac-
 tu per propriam cognitionem. et sū illā
 non agit sed contra illam ideo nō recte
 agit. ¶ **C**onsimiliter talem actum elicit
 qualem habet in sua potestate. habz au-
 tem in potestate sua talem actum qualē
 cognoscit et eligit. quia potestas liberi
 arbitrii vel formaliter vel concomitanti
 existit in cognitione et electione. Sic igitur
 patet qualiter bonitas moralis actus
 est cōuenientia iudicata secūdu rectam
 rationem opantis. Quod autē addeba-
 tur omnium eorum que debent cōueniē-
 tui sic declaratur. omne iudicium incl-
 pit ab aliquo certo. primum iudicium:
 de cōuenientia non potest presuppone-

re aliquaz cōuenientiam dictatam ab
 illo intellectu. quia tunc non esset primū
 Presupponitur igitur aliquod certum
 et non ab illo intellectu iudicatum et hu-
 iusmodi est natura agentis et potentia
 sū quam agit. et ratio quidditativa actus
 ex ratione enim istorū quidditativa cō-
 cluditur hunc actum esse cōuenientez
 huic agenti sū istam potentiam vel ois
 cōuenientez. nullo presupposito nisi ra-
 tionibus istorū terminorum. sicut ex ra-
 tione hominis et potentie intellectiue et ac-
 tus intelligendi. patet q̄ conuenit homi-
 ni per intellectū intelligere. patet etiā q̄ nō
 conuenit sibi per intellectū tangere cog-
 nita ratione illius actus qui est tangere.
 similiter patet ex rationibus nature po-
 tentie et actus quare bruto nō conuenit
 intelligere vel magis pprie sibi repugnat
 intelligere. in isto quidem pmo iudicio
 quod precise accipit ex natura opantis
 et potentie opantiue et ipsius actus nō est
 in cōuenientia hoc est indebita siue for-
 dinata connexio. sed dis cōuenientia hoc
 est impossibilitas absolute cōueniendi
 ¶ **A**lterius ex ratioibus istorum trium
 concludi potest quid sit obiectum cōue-
 niens tali actui ut est talis agentis. puta
 de actu comedēdi q̄ pueniēti transeat su-
 per cibū restauratiuū deperditi. nō autē
 super illud quod non est natum esse nu-
 trimentū. sicut lapis vel aliqd hū q̄ licz
 aliā aiali essz nutrimentum non tamē ho-
 mini. Ista determinatio obiecti est pma
 determinatio que p̄tinet ad genus mo-
 ralis. nō tanq̄ differētia dēterminans ad
 aliquid in illo gnē. sed tanq̄ potentiale
 receptiuū dēterminatōis moralis. quia
 qn̄ actus est habēs obiectū pueniēs agē-
 ti tūc est capax dēterminatōis moralis.
 sū circūstantias ordinatas. p̄ qd̄ dicitur
 ex obiecto actus h̄re bonitatē ex gnē.
 qz sic genus ē potēriale respectu differē-
 tiarū sic bonitas ex obiecto est p̄ in gnē
 moris p̄supponēs solam bonitatē n̄e.
 et capax ois bonitatis specificē in genere

moris. In ista autem bonitate specifica que dicitur bonitas ex circumstantia talis est processus prima bonitas videtur esse ex circumstantia finis. quia ex natura agentis et actionis et obiecti statim concluditur quod talis actus non debet competere tali: nisi in ordine ad talem finem. et debet eligi et appeti propter finem talem. et ista circumstantia non est ipsius actus. ut in eadem reali positi vel non precisi sic. sed est ipsius actus ut voliti et per actum voluntatis ad talem finem relati. imo non minus est electio bona que fit propter finem debitum esto quod per actum illum elicatum extra non attingatur finis electionis quam si attingeretur. Post circumstantiam finis videtur sequi circumstantiam modi agendi que concluditur ex omnibus predictis vel aliquibus contrarium talis vel talis debere esse. Postea concludi potest de tempore. quia tali agenti talis actio propter talem finem etiam talem habens modum non debet semper convenire. sed pro tempore pro quo ordinabilis est ad talem finem: vel pro quo potest talem finem habere. ¶ Ultima autem omnium videtur circumstantia loci. imo multi sunt actus quorum etiam bonitas completa moralis non determinat locum. ¶ Sic igitur pars de pluralitate eorum que recta ratio dicitur debere convenire actui. quod ad hoc ut sit perfecte bonus debet hinc secundum descriptionem iam positam omnium istorum integritate. Unde Dionysius de divinis nominibus. 4. bonum ex una et tota est causa. malum autem ex particularibus defectibus: tota inquit causa hoc est integra ex omnibus circumstantiis. ¶ Contra circumstantie sunt relationes. et bonum est qualitas. 1. et ibi virtus etiam est qualitas in predicamento. ¶ 2. et 3. per philosophum. virtus omnis et malitia ad aliquid sunt. actus igitur esse bonos vel virtuosos importat relationem vel multas relationes. sed tamen habet modum denominandi vel predicandi qualitatis. sicut sanum vel pulchrum. et contra ita est de prima specie qualitatis. ¶ Juxta 2. partem auctoritatis Dionysii. videndum est unde ac-

tus habeat malitiam moralem. vno modo. 1. modo potest malitia opponi privative bonitati in actu. Alio modo propter contrarietatem. sicut etiam homo dicitur malus contrarie. quoniam habet virtuosum qui est habitus quidem positivus licet cum privatione perfectionis debite. Alio modo dicitur malus privative tamen. quia caret bonitate quam deberet habere licet non habeat habitum virtuosum contrarium positivum. Distinctio ista potest haberi a Boetio super predicamenta exponendo primam proprietatem qualitatis. Dicitur inquit iusticie iniusticiam esse contrariam. putat enim iniusticiam privationem esse iusticie non contrarietatem. Et subdit hoc reprobandum multe habitudines privationis vocabulo profertur ut illiberalitas atque imprudentia que nunquam virtutibus opponerentur que sunt habitus nisi ipse quod habitus essent. ¶ Per rationem apparet ista distinctio. potest enim aliquis agere non cum circumstantia debita et tamen non cum circumstantia indebita. puta quoniam non ordinat actum ad finem debitum. nec tamen ipsum ordinat ad finem indebitum. tunc ille actus est malus privative non contrarie. sicut ille qui ordinat ad finem indebitum. et ex multis talibus actibus generatur habitus similis in malitia. scilicet privativa non contraria. Ex hoc huius dare elemosinam non propter bonum finem. scilicet amorem dei vel subventionem proximi. non tamen propter malum finem puta vanam gloriam vel nocuum mentum alicuius: est actus malus privative non tamen contrarie. De malitia privativa loquitur Dionysius. quod quicumque defectus particularis cuiuslibet circumstantie necessarius requisitus reddit actum sic malum sed malus contrarie non est nisi habeat circumstantiam positivam habentem aliquam deformitatem. ¶ Breviter igitur sicut bonitas moralis est integra convenientia sic malitia moralis est disconvenientia. et malitia quidem privativa disconvenientia privativa hoc est carentia convenientie debite. malitia autem contraria disconvenientia

contraria . hec est conditio aliqua repu-
gnans convenientie. ¶ Ex dictis sequi-
tur correlariuz q̄ in eodem actu s̄stra-
to potest esse multiplex bonitas moral.
quia idem actus potest esse recte circun-
stantionatus non solum multis circun-
stantijs particularibus que nō sūt mul-
te bonitates sed integrat̄ vnam bonita-
tem . sed etiam potest idem actus esse cir-
cūstantionatus complete omnibus cir-
cūstantijs pertinentibus ad vnam virtu-
tem et etiam omnibus p̄tinentibus ad ali-
am virtutem . et ita s̄m dictamina diuer-
sa p̄fecta prudentie respectu multoz s̄-
nium pp̄ioz . Ex^m vado ad ecclesiā ex
iusticia . quia teneo : per obedientiā vel
ex voto . vado etiā ex charitate ad deū .
vt ozem vel vt exhibeā deo cultū latrē
et vado etiam ex charitate fraterna vt
edificē p̄ximū . Et breuiter in quocūqz
actu siue bono tantū bonitate moral.
siue vltra bonitate meritoria quāto cō-
currunt plura motiua ordinata agendi
tanto melior est . ¶ Consilr̄ in eodē ac-
tu possunt cōcurrere multe malitie tot
quidem quot sunt dictamina de oppo-
sitis que deberent inesse .

De secundo princi-

pali dico q̄ laudabile et vitupabile im-
mo generalius p̄miabile et punibile con-
tinent̄ sub hoc cōi qd̄ est iputabile et illi-
us cōis est vna rō . hec . s̄ . actū esse in libe-
ra p̄tate agētis . et licet ad istaz p̄tatem cō-
currant intellectus et volūtas . tñ illa in-
differentia qua posset non fieri illud qd̄
fit . et posset fieri illud qd̄ nō fit intelligē-
do diuisim nō coniuncti in sensu . s̄ . diuisi-
onis nō compositionis . Ista in quā dif-
ferentia vel indeterminatio ad alteram
partē nō potest cōplete reduci nisi in ip-
sam voluntatē . quia quecūqz alia potē-
tia actiua est nāliter actiua . et ita deter-
minate vnus s̄ptum est de se . vnus in
quā partis d̄dictionis . ita q̄ licet sit inde-
terminata actiua respectu multoz dispa-

ratoz . sic sol est causa multoz effectuz
hic inferius . tamē loquēdo de quacūqz
vna d̄dictione cā quecūqz talis est deter-
minata ad vnā p̄tem . puta sol ad gene-
randū herbā hanc determinate . et hunc
vermē . et sic de alijs . volūtas autē sola
habet indifferentiā ad d̄dictionē . et talez
q̄ ipsa est sui determinatiua ad alterz eo-
rum . ex . 9 . metha . c . 4 . alii simul agēt
cōtraria . p̄pter hoc igit q̄ actus eius in
differenti est in ei^o p̄tate . licet nō nisi sup-
posita intellectōe . ideo per se est impura-
bilis agentis . Cū 2° de li . arbi . dic̄ Aug .
satis compertū est q̄ motus si culpe de-
putatur nō est nālis s̄z volūtaris . Et p̄
discipulus . mor^o q̄ volūtas cōuertit nisi
eēt volūtaris et in nra p̄tate positus .
neqz laudandus esset hō neqz culpādus
at supra in . q . de necessitate nāli in volun-
tate . Imputabile igit ouos respect^o ipos-
tat . vnū ad p̄tates vel dñium agentis . et
aliū ad aliqd̄ cōrūdens actui vel agēt
s̄m iusticia . et hoc pp̄ ipm actū . et 2^m seq̄-
tur ad p̄mū . qz enī iste est dñs sui actus .
s̄o actui et agentis debet aliqd̄ pp̄ actum
p̄mus respectus manet nō variat^o p̄ se i
actu bono vel malo . 2° aut variat non
qd̄dem formalr̄ s̄m bonū vel malū . s̄z p̄
supposita differentia boni vl̄ mali q̄ artē
dicitur s̄m p̄uenientia vel discōuenientiaz
aliquā dictā in p̄^o arti . variat penes ali-
qua cōrūdencia istī et illi . bonū q̄ppe sic
est iputabile qd̄ ad laudē vel p̄mū . ma-
lū aut sic qd̄ ad vitupium vel penā . Ne-
tus aut neuter siue indifferē^o dñi tñ sit in
p̄tate agētis iputat^o vl̄ vt qdammo vitus
perabilis . qz poterat ordinate agē . vl̄ sal-
tem vt nō laudabilis . et hoc pp̄ defectū
eius q̄ potuit laudabilr̄ egisse . Ex h^o p̄z
q̄ nō ab eodē formalr̄ est actus bonus
bonitate moral^o et iputabilis . sed p̄^m h̄z
ex cōuenientia ad regulā iuxta quā debz
elici . 2^m ex eo q̄ est in libera p̄tate agētis
Laudabile aut et vitupabile ambo ista
ipoztat^o . qz et lz formalr̄ dicant h^o qd̄ est
iputabile cū determinatione illius ad qd̄

est imputabile. tamen materialiter con-
notat illud propter quod ipsum est ad
hoc imputabile. scilicet bonitatem vel
malitiam propter que ad penam vel pre-
mium imputandum est. De imputabi-
li tamen distingui potest. q̄ vno modo
propriissime accipiendo illud potest dici
imputabile quod est immediate in po-
testate voluntatis. et sic solum velle est
imputabile. quia ipsum solus est imme-
diate in potestate libera voluntatis. Alio
modo imputabile potest dici quicquid
est simpliciter in potestate voluntatis:
licet non immediate. et sic actus alterius po-
tente voluntas mediante actu suo volendi
potest imperare ut eliciat vel impedire ne eli-
ciat est imputabile voluntati. quia tota co-
ordinatio versus ad illum actum etiam includit
do istum actum est in potestate voluntatis. Et est
dicitur inter imputabile primo et secundo. vna quia ad
imputabile primo non requirit nisi ipsa potestate
voluntatis. et illud quod requiritur propter actum
eius cuiusmodi est intelligere. et ratio est. quia
illud est immediate effectus voluntatis. et
de hoc potest accipi illud primo retrahit. 9°. Nihil
tam in potestate voluntatis quam ipsa volun-
tas. intellige voluntas non quantum ad suum
esse: sed quantum ad actum suum proprium. Ad ac-
tum imputabile primo requiritur potestate alia a
voluntate exequens illum actum. Ex hoc sequitur
alia. quia vno est maior contingencia siue in-
differencia respectu actus primo imputabilis.
quia si non requiritur ad illum nisi voluntas sup-
posita ostensione sufficienti intellectus. vnde
per alia posteriora quecumque impediri non
potest ne eliciat sed ad actum primo imputabilem
requiritur alia potestate per cuius potentiam impe-
ditur potentia ad actum illum. non igitur ex so-
la indifferentia voluntatis est contingencia
eius sicut contingencia primi actus. cum
igitur contingencia cuiuslibet alterius cause
vel potentie in agendo magis recedat a
ratione contingentie simpliciter quam contin-
gencia voluntatis in causando. sequitur quod
simpliciter maior est contingencia respe-
ctu actus voluntatis primo modo impu-

tabilis quam alterius. pro quanto tamen ac-
tus primo modo imputabilis dependet a plu-
ribus: ex quorum quocumque vel defectu
eius potest accidere ne ille effectus eue-
niat: potest dici effectus ille magis con-
tingens. vel magis proprie multipliciter
contingens.

De tertio principia

li primo dici potest. quod actus exterior scilicet
licet imperatus habet bonitatem mora-
lem propriam aliquam aliam quam actus
interior elicitus. et secundo videbitur qualiter
habet vel non habet propriam imputa-
bilitatem. primum probatur dupliciter
primo per Augustinum de trinitate c. 5. vel. 14.
Mala voluntate vel sola quilibet mi-
ser efficitur. sed miserius potestate qua
desiderium male voluntatis impletur.
profecto quantum et sic male volendo mi-
ser esset. minus tamen esset si nihil eorum
que perperam voluisset habere potuisset.
scilicet patens est quod hoc non potest intelligi
de miseria pene. quia desiderans et non
potens habere quod desiderat plus ha-
bet de pena quam ille cuius desiderium im-
pletur. Intelligitur igitur de miseria cul-
pe. actus igitur malus exterior addit ad
miseriam culpe que presuit in actu in-
teriori malo. et secundo probatur idem per ra-
tiones. ex primo articulo habetur quod bo-
nitas moralis est integritas eorum que
sunt rectam rationem operantis dicantur
debere convenire ipsi actui. est autem
alia integritas eorum que sunt rectam
recre rationis debent convenire actui in-
teriori et eorum que actui exteriori. igitur
et alia bonitas moralis. et per consequens
alia malicia moralis. et hoc siue priva-
tiva tantum. quia alia carentia eorum
que debent convenire siue contraria. quia
alia disconvenientia repugnans illis que
debent convenire. Probatio minoris.
recta ratio non dicitur actui convenire
debere quod impossibile est sibi conue-

nire. nunc autem actui exteriori impos-
sibile est conuenire illud quod conuenit
actui interiori. vel conuenire potest et h
intelligendo de utroque actu ut inesse re-
ali et de eo quod sibi conuenit ut in tali
esse. licet enim actui exteriori inquantum
est obiectum volitum et non ut actu ei-
citius posset aliquo modo competere de
nominatiue denominatione quadam
exteriori illud quod conuenit actui in-
teriori realiter. non tamen idem eodem
modo conuenit illi et isti. quia etiam po-
tentie operative sunt capaces eiusdem
actus. immo nec eiusdem rationis: nec
per consequens actus illi essent capaces
conuenientie eiusdem rationis vel ad minus
quod sufficit ad oppositum poterunt ha-
bere conuenientiam aliam et aliam. Et p
hoc patet ad aliquas instancias contra pre-
dicta. ¶ Contra ista instatur primo. quia ea-
dem est veritas actus intelligendi et ipsius
obiecti intellecti. igitur pari ratione eadem
est bonitas actus volendi et obiecti voliti
ante videtur manifestum in exemplis. quia
sicut veritas principij est immediata sic
noticia eius potest dici immediata et con-
clusionis mediata. Similiter noticia prin-
cipij est ex terminis conclusionis ex prin-
cipijs sic istis competit veritas. ¶ Con-
similiter idem. quia ubi vnum propter alte-
rum ibi tamen vnum. sed actus exterior non
habet bonitatem nisi tantum propter boni-
tatem actus interioris. igitur non est ibi
alia et alia bonitas. ¶ Preterea peccatum
secundum Anselmum de conceptu virginali est ca-
rentia iusticie debite. non est autem in actu
interiori et exteriori nisi vna iusticie de-
bite carentia: quia iusticia vel iniusticia
secundum ipsum non est nata esse nisi in volun-
tate. ¶ Preterea. ubi est vna auersio et
vna libido. ibi videtur esse vna ratio for-
malis peccati. sed in actu interiori et ex-
teriori non est nisi vna auersio. quia vo-
luntas est illa potentia cuius solus est
auerti a fine sicut conuerti ad finem. libi-
do etiam que aliquando vocat ab Augustino.

cupiditas. vt. 83. q. 9. 36. ipsa secundum ipsam
sibi est proprie venenum charitatis. igitur
inesse proprie illi potentie cui nata est cha-
ritas inesse. hec est voluntas sola. ¶ Ad
primum esto quod eadem veritas que est ipse
actus intelligendi formaliter sit quodam
modo scilicet obiectiue ipsius obiecti intelle-
cti. et hoc inquantum obiectum habet esse
in ipso intelligibili. et similiter bonitas
que est formaliter actus volendi sit quodam
modo denominatiue ipsius obiecti voliti
inquantum volitum est. tamen actus ille
bene potest habere aliquam bonitatem prop-
iam inquantum positus in esse reali ex-
tra voluntatem sicut inesse suo reali ha-
bet propriam conuenientiam debitam vel de-
conuenientiam. ¶ Ad confirmationem
illa potest deduci ad oppositum. quia si
actus exterior habet conuenientiam ad
regulam suam per actum interiorem siue
mediante actu interiori. igitur habet aliam quam
actus interior. quia idem non est causa:
nec etiam medium respectu sui ipsius. nec
etiam est causa vel ratio mediandi respec-
tu sui ipsius. Exemplum huius habet
in actibus intellectus. conclusio autem licet
habet veritatem a principio tamen habet
propriam veritatem. quia propria confor-
mitatem eius quod affirmatur ad exis-
tentiam rei et ad ipsos terminos pro-
conclusionis. non enim conclusio est via for-
maliter veritate principij: sed est veritate
mediata et demonstrata. et ita habet ve-
ritatem demonstrabilem. ¶ Consimili-
ter multe conclusiones sequentes ordina-
te ex eodem principio habent veritates
proprias distinctas. et forte prior est ve-
rior et magis necessaria. quia in necessi-
tate sua non dependet a posteriori: sed
econuerso. ¶ Consimiliter conclusio-
nes false repugnantes eidem vero habent
proprias falsitates. quia proprias dis-
conuenientias eius: quod enunciatur
ad illud quod est in re. ¶ Consimili-
ter de actibus voluntatis non solus
actus volendi natus est habere illud ad

conuenientiam & disconuenientiaz p
priam ad dictamen rectum. sed actus i
peratus natus est mediante illo habet
conuenientiam & conformitatem & lz
idem sit cui debet conformari actus iste
& ille tamen ea que conformantur sunt
diuersa. & ideo habent ex pte sui diuer
sas conformitates sue conuenientias li
cet ad idem. Si dicas qd veritas non cō
uenit alicui extra intellectum sed tantū
actu intellectus vel obiecto vt est in in
tellectu. igitur a simili bonitas non cō
uenit actu exteriori vt exterius elicitō
sed precise vt obiecto acti volēdi. Rñdo
pñtia negari posset iuxta illud. 6. meta
phi. in fine non est falsum & verum in
rebus ut quod quidem bonum verum
quod autem malum falsum sed in mē
te. Aliter posset negari añs. quia si intel
lectus aliquis sit regula intellecti. sicut
est de intellectu diuino exemplare & re
gulante creaturam illud potest dici ve
rum non tantum vt est actu cognitum
sed etiam ut est in se. quia secundum ef
se suum in se est exemplatum. & confor
me exemplari. ¶ Ad aliud dico quod
iusticia potest accipi vno modo prout
est rectitudo habitualis siue habitus vo
luntatis. & ab illa dicitur voluntas rec
ta habitualiter etiam. quando nihil
vult actu & sic dicitur dormiens iustus
qui habet habitum. & alius iniustus qd
caret isto habitu vel habet iniustitiam
contrariam. ¶ Alio modo potest acci
pi rectitudo pro rectitudine actuali si
ue i actu qd est conformitas acti eliciti ad
sua regulam. primum membrum di
stinctionis conceditur satis communē
Secundum probatur. quia actus non
dicitur formaliter rectus vel iustus ab
illa iusticia habituali in voluntate. qd
stante illa potest haberi actus peccanti
venialis. vel actus indifferens. quorum
neutr est acti iustus nec rectus. sed o3
qd rectitudo qua formaliter actus dicit
rectus precise in sit dum actus inest. im

mo forte non inest immediate volunta
ti sed ipsi actui. & mediante illo volunta
ti. quia voluntas nata est immediate re
cipere habitum & operationem. iusticia
autem actualis neutrum horum est. lz
tantum est conditio quedā ipsius actus
puta conformitas eius propria ad suā
regulam. Istud autem esset manifestū
si actus non esset raptim transiens. sed
idem aliquamdiu manens. quia sicut
motus p propria parte sui potest esse
velox. & idem pro scda parte sui tardi
ex hoc sequitur qd nec velocitas nec tar
ditas omnino sunt idē motui: ita possz
actus prius elici conformiter regule rec
te. & idem actus continuatus ē et posset
elici postea non conformiter illi regule
& ita eēt acti p pōri pte recti & p pōrio
ri n recti. Sz qz acti rapti trāsit l si maz
manet communiter cum eo sua rectitu
do. nec idem manens mutatur a recto
in non rectum. nec sibi recto pro pōri
parte succedit alia pars non recta. ideo
non ita manifesta est differentia actus
& sue rectitudinis. Concluditur tamen
ista differentia mōis predictis & p hoc
etiam qd relatio non consequens necessa
rio naturam fundamenti non est om
nino eadem fundamento. nunc autem
rectitudo non necessario consequitur
naturā actus. iusticia etiam actualis &
si primaria sit precise in actu volēdi.
tamē scda vel scdaria pōt esse in actu
impato p actuz volēdi. qz & ille habz
rectitudinem ppriam licet dependētē a
recti udine actus volēdi. Quādo igit
dō qd iusticia nō est nisi i volūrate veruz
ē de iusticia hituali que ē rectitudo ppē
se suata ut diffinit Ansel. suatū. n. pro
prie puenit hitui vl magis extrēdēdo. ve
rū ē de iusticia actuali primaria. qz vo
lūtas illā ppter se suat hō ē lz in actu
suo quē illa iusticia rectū elicit. Si aut
sit fmo d iusticia actuali scdaria illā
o3 dicitur eē volūtat non subiectiue sed
causaliter tantum. & ita adhuc de ista

potest aliquo modo saluari diffinitio illa iusticie. quia illa est rectitudo voluntatis non ut voluntati formaliter inherens sed voluntatis ut cause et imperantis est etiam propter se servata tanquam effectus voluntarie positus. Ex isto sequuntur quedam correlaria per que etiam declaratur propositum unum quod manere eadem iusticia habituali sunt tot iusticie actuales quot sunt actus elicti quare una potest esse intensior alia si actus unus cum maiore conatu eliciatur quam alius et si habitus maneret equalis. Immo actus prior potest elici cum maiore conatu et tunc habebit iusticiam actualem intensiorem correspondentem intentioni sue. et secundus actus potest elici cum minore conatu. licet certum sit quod tunc habitus non sit minor. ¶ Aliud quod singuli actus male habent proprias malicias actuales quia sicut nati sunt habere proprias bonitates. quia convenientias vel conformitates siue eidem regule siue alijs sic singuli habent proprias carentias. ¶ Aliud quod malicie eo modo differunt quo bonitates que deberent inesse. si specie si numero numero. privationes enim distinguuntur si cut habitus nati essent distinguuntur si specie privativa sicut auditus et visus specie positiva et hec cecitas et in numero privative si cut hic visus et ille differunt numero positive. Et hinc patet quod non solum distinctio viciorum philosophice loquendo. sed etiam peccatorum theologice. loquendo et hoc specie et numero et etiam genere accipi potest non tantum per distinctionem conversionis. quia illa nec per se constituit nec est distinguit peccatum ut peccatum. sed accipitur secundum rationem propriam huius privationis que est formalis ratio distinguendi privative sicut habitus positive. ¶ Apparet etiam quomodo unum peccatum est gravius alio siue intelligatur

siue distinctam speciem gravitatis siue siue distinctam gravitatem et in eadem specie. quia actus eo modo quo debet habere bonitatem maiorem siue in specie siue intentionis in specie. eodem modo si caret bonitate debita est peior privativa. et si habeat conditionem aliquam positivam repugnantem est peior contrarie. Tertio apparet quomodo peccata possunt continuari in infinito in damnatis et tamen natura non consumitur. necibilitas naturalis siue quodcunque aliud in natura. nam nulla creata natura potest naturam intellectualem vel aliquid naturale in ipsa corrumpere. et si posset diminuire posset aliquando destruere totaliter illam. Similiter effectus contingens alicuius cause non necessario concomitatur suam causam. igitur oppositum talis effectus vel alicuius conditionis in ipso non destruit vel diminuit talem causam. malicia autem in actu est privatio aliquid in illo quod est effectus contingens voluntatis igitur nihil diminuit de ipsa voluntate. Quid ergo admittit peccatum aditum peccato. cum secundum Augustinum in ezechiel. intantum sit malum quantum admittit de bonitate. Respondeo deo. malicia actualis in aliquo actu elicto non admittit bonum quod simul secum inest patet nec oportet quod admittat bonum quod insuit. quia ut dictum est prius actus rapit transiens non mutatur de bono in malum. ¶ Si autem intelligatur per bonum quod insuit habitus gratuitus qui admittitur peccando. hoc non potest intelligi de quocunque peccato. quia secundum peccatum non admittit illum. quia iam ademptum fuit nec primum peccatum ex se ratio sua magis admittit illud quam secundum. quia tunc peccatum primum est simpliciter gravius secundo. quia maius bonum admittit. contingit autem quod siue sit gravius primum. et ita natus esset admittit maius bonum. et ita per se admittit bonum illud actuale admittit etiam per se bonum habituale

si inesset adimit igitur peccatum generaliter illud quod deberet inesse. sicut in ceco nato cecitas adimit visum non quod insuit. sed qui debuit inesse. et ita dicit Aug. 13. super Gen. 8. de angelo peccante quod cecidit non ab eo quod accepit sed ab eo quod accepisset si deo subdiuoluisset. et si infinitum adderetur peccatum peccato quodlibet adimeret bonitatem propriam que deberet inesse nec est inconueniens in vno bono finito virtua liter contineri sicut infinitos effectus successiue eliciendos: sic et infinitas recititudines eorumdem. ¶ Ad aliud d. auersione auersio a fine potest intelligi actualis nolitio ipsius finis. et patet quod non omnis peccans auertitur isto modo cum forte frequenter peccans non actualiter consideret finem vel si consideret non illum in se ex malicia respuit. ¶ Alio modo potest intelligi auersio non sic formalis sed quasi virtualis que potest poni acceptatio aliquid voluntatis inconpossibilis voluntati finis saltem efficacis vel consecutioni finis. sicut quando voluntas vult omnino aliquid inordinatum et deordinatum a consecutione finis. puta aliquid contra preceptum diuinum sine cuius oblatione possibile non est consequi finem. adhuc isto modo intelligendo auersio est solius voluntatis. Tertio modo largius potest dici auersio quecumque malicia sepans a fine efficaciter volendo vel consequendo. et talis malicia potest esse in actu voluntatis impati quia cum impare actu sit malum non stat voluntatem efficaciter velle finem vltimum nec etiam consequi ipsum. Sicut igitur referribilitas vel quasi ordinabilitas ad finem potest dici conuersio. sic inordinabilitas potest dici auersio. quoniam igitur accipitur quod non est nisi vna auersio in actu interiori et exteriori vix est duobus primis modis intelligendo. immo non est talis auersio nisi in actu interiori et si sic intelligatur quod auersio sit formalis ratio in peccato negandum est. immo

sufficit illa inordinabilitas actus imperati. que potest dici auersio tertio modo dicta. Quod etiam additur ibi de libidine si libido intelligatur esse improba voluntas. hoc est immoderatum velle libido non est formaliter in omni peccato sed vel formaliter vel causaliter concurrat ad peccatum. Si igitur libido vel cupiditas debet esse conuertibile cum peccato. oportet extendere ista non tantum ad actum interiorum voluntatis immoderatum. sed etiam ad actum imperatum. ¶ De scdo. in isto articulo scilicet de imputabilitate patet ex distinctione posita in scdo articulo. quod si stricte accipiendo solum illud dicatur imputabile quod est immediale in potestate voluntatis per quod solum vel le vel nolle est imputabile. Si autem imputabile generaliter dicatur illud quod est simpliciter in potestate voluntatis sic actus imperatus proprie est imputabilis quia et si non sit immediale in potestate voluntatis est tamen mediante actu volendi qui actus non solum secundum se est in potestate voluntatis. sed et ut per actum exteriorum. quod voluntas potest per interiorum ponere in exteriorum. Ex hoc fuit ex precepto domini occidit illa occisio imputatur domino quod in potestate sua erat actus sui licet immediale. ¶ Et si arguitur sicut plus quod ille non est imputabilis nisi mediante isto. Respondetur ex hoc sequitur propositum quod illi et istius est alia imputabilitas. idem enim non est medium nec ratio mediandi respectu sui ipsius et potest idem declarari sicut prius de propria bonitate. quia quanquam terminus sit idem. tamen in diuersis fundamentis sunt diuersi respectus ad eundem terminum. actus ille et iste sunt diuersa fundamenta. igitur licet imputabilitas conueniat istis in ordine ad eandem voluntatem. tamen illa erit alia sicut est alia causabilitas vel aliud subiacere potestati cause licet causa sit eadem. ¶ Ad primum argumentum principale. voluntarium potest dici illud quod est subiectiue in voluntate.

vel illud quod est volitum a voluntate
vel illud quod est imperatum a volunta
te. primum non facit complete q̄ aliqd
sit voluntarium. quia habitus potest eē
in voluntate: 7 tamen non voluntarie
voluntas habet illum. quia trīsticia est
in voluntate subiectiue. 2^m dicitur volū
tarium participatiue. quia acceptatio
eius vt obiecti est voluntaria. ipm enī
magis diceretur volituz q̄ voluntariuz
voluntarium enim pprie dicitur quod
est in potestate voluntatis. 7 sic dicitur
3° modo. 7 sic actus exterior est volun
tarius: sicut actus interior simpliciter.
non tamen est eque primo. sed illo pre
supposito generaliter 7 sic minor ē fal
sa. ¶ Ad probationez minoris dico q̄
licet actus exterior separatus ab actu in
teriore hoc est sine illo positus i esse nō
sit voluntarius. 7 hoc quia effectus re
mōtio: non dicitur voluntarius nisi po
natur in eē per actum interiorem qui ē
effectus. ppinquior tamen quādo actus
exterior coniungitur cum interiori 7 ex
illo procedit tunc ille exterior vt distū
ctus habet rationem voluntarij 7 distū
ctam: quia volūtarij mediate. actus autē
interior non sic ē voluntarij s; imediate

Consequenter
queritur de depēdētia natu
re assumptę ad uerbu. Utz
in christo vnitas nature humane ad v̄
bum sit sola depēdētia nature assum
pte ad psonam verbi. ¶ Arguit q̄ nō.
talis est ibi vnitas que sufficit ad verifi
candum p̄dicationē nature de persona
iuxta illud p̄mo de tri. i. 6. talis fuit illa
vnio que deum faceret hoīem 7 hoīem
deum. Nunc autē sola depēdētia non
videtur ad hoc sufficere: quia depēdēs
non predicatur semper de illo a quo de
pendet. qđ pater in pposito. natura enī
assumpta dependet a patre. non tamen
pater est homo: igitur ē ibi aliqua alia
vnitas q̄ depēdētia nature humane

ad verbum. ¶ Contra. discurrendo p̄
omnes modos vnitatis non videt posse
ibi alia vnitas inueniri. Dic tria sūt vi
denda. primo quis modus vnitatis sit
hic ponendus. 2° inquiratur qualē ipsa
vnitas sit possibilis q̄tum est ex pte per
sone assumptis. 3° qualiter ē possibilis
q̄tum ex parte nature assumpte.

De prio creditum

est naturam humanam personaliter eē
vnitam verbo. Jo. primo. Verbu caro
factum est. vbi caro fm Aug. p̄o homi
ne pōitur. 7 hoc expresse habetur i sym
bolis diuersis. Ex isto infertur hec cō
clusio q̄ ibi est ordo siue depēdētia na
ture humane ad verbum. p̄na pbatur
quia omnis vnio vel est per informatō
nem vel per aggregatōnem vel est vnio
ordinis: 7 ne it altercat. o de perfectōi
bus essentialibus vel de pprietatib^o no
tionalibus vel alijs que dicuntur vnita
in deo. intelligo de vnione que est realis
distinctorum. hic autē non potest poni
vnio per informationem. quia verbum
non est potentiale nec informabile nec
actus informans naturam humanam.
nec est hic tantū vnio per aggregatōnē
quia sic verbum habet vnionem ad na
turam meam: vel pater ad naturam as
sumptaz. 7 generaliter quodcunq; distū
ctum ad aliud simpliciter distinctum.
nec illa vnio aggregatōnis vt patet suf
ficat ad vnitatem persone. ¶ Restat igit
tertia vnio. s. ordinis. Ordo autē est po
sterioris ad prius. patet autē q̄ verbum
non habet rationem posterioris resp̄u
nature. igitur econuerso natura habz p
se ordinē posterioris resp̄u verbi: 7 ita
depēdētia. pbatur ē p̄na. quia vnio
nature ad verbum importat relationē
realem non ex parte verbi. igitur in na
tura assumpta tantum. omnis autez re
latio realis non mutua nec equiparātie
vel est quedam depēdētia vel requi
rit depēdētiā relati ad illud ad qđ

refertur. ¶ Alterius qualis sit illa dependentia nature ad verbum: concluditur ex quodam credito isto. scilicet quod solus filius est incarnatus. ex quo sequitur quod natura illa non est vnica cuilibet persone in trinitate. sed soli filio. ex quo sequitur tria. primum quod ista dependentia non est propria causati ad causam quia secundum Augustinum. 5. de trinitate. ad creaturam pater et filius et spiritus sanctus sunt vnum principium.

¶ Secundum vero est quod ratio formalis terminandi istam dependentiam non est aliquid commune tribus personis. quia in quocumque est istud quod est formalis ratio terminandi aliquam dependentiam et hoc prius naturaliter quam dependentia sit terminata. ad ipsum dependet dependens. ¶ Si igitur ratio terminandi esset communis tribus personis: tota trinitas terminaret quod falsum est. hic dicitur quod licet sit aliquid commune toti trinitati tamen alio modo est in vna persona quam in alia et pro tanto posset esse in vna ratio terminandi licet non in alia. ¶ Contra hoc in habendo illud quod est commune tribus personis non est aliqua distinctio nisi pertinet ad originem. puta quod prima persona habet illud a nullo. scilicet a vno tertio a duobus. Sed ista differentia non facit quod vna persona terminet dependentiam nature et non alia. quia illa differentia est omnino eadem etiam si nulla persona fuisset incarnata siue quilibet siue quecumque sola persona pura si pater solus fuisset incarnatus. tertium sequitur ex isto. scilicet quod ratio formalis terminandi illam dependentiam nature est entitas personalis persone. verbi gratia hoc probatur quod realis unionis est aliqua entitas realis formalis terminus siue ratio terminandi. quecumque autem entitas generalissime: loquendo enim de entitate vel de entitate essentiali siue nature vel est entitas hypostatica siue personalis quan-

do est in natura intellectuali de qua loquimur probatum est autem quod ratio terminandi istam dependentiam non est entitas nature siue essentie in deo. igitur erit hypostatica et breuiter ista dependentia non est ad aliquid communicabile vel per se terminum vel per se rationem terminandi. sed est ad aliquid incommunicabile: siue incommunicabiliter subsistens vel tale. sicut est nature dependentia vel communicabilis vel sub communicabilitate: sic patet primum. scilicet quod vnitas siue vnio nature humane ad verbum est quedam dependentia vel consistit in dependentia tali scilicet nature vel communicabilis ad aliquod subsistens incommunicabile. ¶ Contra vnio eiusdem rationis posset esse ad personam patris. ergo haberet terminum formalem eiusdem rationis. sed entitas hypostatica est alterius rationis in personis igitur etc. ¶ Respondeo dicitur ad hoc sicut diceretur de communitate est quod est persona in diuinis. quia si ponatur aliqua communitas realis persone ad tres personas posset concedi communis ratio terminandi eadem non tamen propria.

De secundo articulo

lo principali videndum est quomodo sit possibile ex parte termini. quomodo scilicet subsistens incommunicabile vel tale potest terminare dependentiam. hoc autem potest aliquo modo declarari sic. si repugnaret sibi dependentiam terminare aut illa repugnantia esset per hoc quod est illud subsistens siue persona aut per hoc quod est persona diuina. aut per hoc quod est hec persona que. scilicet sola ponitur terminare dependentiam. sed propter nullum istorum repugnat isti persone. quod probatur dupliciter primo sic. in dependenti non repugnat terminare dependentiam: et si habeat propria dependentiam non repugnat sibi esse terminum: per hoc

dependētie. nunc autem verbum quod
ad entitatem suam etiam personalem
est independens. et hoc independētia
sibi propria. igitur nullo istorum trium
modorum repugnat sibi terminare de-
pendentiam. probatio minoris. cui for-
maliter repugnat omnis imperfectio:
ei formaliter repugnat omnis dependē-
tia. et quod est formalis ratio repugnā-
tie respectu unius et respectu alterius.
hoc patet. quia dependentia vel est for-
maliter imperfectio vel omnino habet
necessario imperfectionem annexam.
nunc autem filio ratione proprietatis
hypostaticae repugnat formaliter omnis
imperfectio. ita quod ista proprietatis est ip-
si filio formalis ratio repugnantis. nihil
enim ponitur in divinis ex natura rei
qui sibi precipissime considerato repug-
net quocumque imperfectio. alioquin pre-
cise quantum est de se: possibile esset sibi
aliquam imperfectionem competere et
ita posito quod illa imperfectio competet
adhuc ipsa posset manere ipsa. et si ipsa
manet est intrinseca deo. igitur pos-
sibile esset aliquam imperfectionem esse
intrinsecam deo. quod est impossibile.

¶ Contra istam rationem obiicitur pro-
mo contra maiorem. quia si independētia
concluderet posse terminare dependē-
tiam. igitur independētia talis conclu-
deret posse terminare talem dependen-
tiam. consequens est falsum. sicut patet
in multis primo in substantia et accidē-
te. quia omnis substantia est independens
independētia accidentis ad sub-
iectum. et tamen non omnis substantia
potest terminare dependentiam acciden-
tis cuiuscumque ad subiectum. sicut lapis
non potest terminare dependentiam sa-
pientie. ¶ Consimiliter patet de depen-
dentia totius ad partes. quia multa sunt
quibus repugnat dependētia talis depen-
dentia que est totius ad partes nec tamē
possunt terminare talem dependentiam
sicut est quocumque simplex quod non
est totum nec pars. patet etiam de inde-

pendentia ceteri ad causas. quia angelus
est independens a quocumque cetero. ut a
causa. non tamen potest terminare quocum-
que ceterum. Apparet etiam commissum
de proprietate de qua est propositum.
quia proprietatis personalis cum sit om-
nino independens secundum hoc potest
terminare omnem dependentiam crea-
ture ad deum ut ceteri ad causam. et hoc
secundum quocumque rationes calitatis.
quod est manifeste falsum. quia proprietas
in persona non est formalis ratio
causandi sed aliquid commune tribus. ut
dictum est. s. per Aug. ¶ Respondet
igitur ad maiorem. quod licet independētia
ratione sue independētie non repugnat quod
ipsum terminet dependentiam alterius:
tamen independētia non sufficit ad hoc ut sibi
conueniat terminare. sed oportet quod habeat po-
tētiā vel pmitatē essentialē respectu illius
quod dependet ad ipsum. quia dependentia est
posterioris essentialis ad prius essentialē. oportet
etiam quod habeat perfectiōem aliquā respectu
cuius dependens sit ipse. et ad ppo-
m. entitas hypostatica non habet potētiā essen-
tialē respectu creature. quia ordo essentialis
est per se inter essentias distinguendo esse
tias in entitate hypostaticam. s. me.
n. i. additares res se habent sicut numeri.
entitas est hypostatica non est simpliciter
perfecta vel simpliciter perfectio. prout
dictum est in questione de hoc mota. per idem
negaretur minor quia si aliquid esset ratio
repugnantis respectu cuiuscumque ipse
tionis ipsum esse perfectio simpliciter. si igitur en-
titas hypostatica non est perfectio simpliciter
sed quod ipsa non est formalis ratio repugnantis
omni ipse. et per prius nec per ipsas habet
persona formalis propria independētia. ¶
Ad ista. ad pmo. dependētia potest dupliciter di-
stingui. uno modo formaliter sine quasi ipse finem
rationes distincta formaliter dependētie. Alio
quasi malitiam habet distinctionem independētiā. Et
habet dupliciter. vel in eodem ordine. vel in alio
et alio. prima distinctio requirit in termino
rationem formalem terminandi aliam
et aliam vel eandem quasi illimitatam vel

tuāliter. s. vel eminenter continentem
tales ratōnes formales distinctas. scōa di
stinctio non requirit distinctōem nisi eo
rum q̄ dependēs. 7 q̄nq̄ ista distincta sūt
eiusdē ordinis. q̄n. s. eque immediate ul
eque mediate. dependent ad idē. q̄nq̄ si
alterius ordinis quādo. s. vnum depen
det mediate 7 aliud immediate. h̄ igit̄
ista p̄pō sic falsa independens tali depē
dentia pōt qualēcūq̄ depēdentia 7 ter
minare 7 ista etiam independens depē
dentia talī pōt talem dependentiā cui
cūq̄ dependentis terminare. tamē v̄
ista p̄babilis quod independens talī dē
pendentia p̄t alicui dependentis talem
depēdentia terminare v̄ p̄ozē 7 h̄ v̄ i
mediate vel saltē mediate. 7 ista p̄babili
tior simplr̄ independens potest cuiuscun
q̄ dependentis vel saltē alicuius de
pendentis aliq̄a dependentiam termi
nare. Et istaz duaz p̄pōnun veritas
apparēt si ista esset nota q̄ quocūq̄ en
titas quacūq̄ alia vel est per se prior l̄
posterior. 7 ista v̄ posse haberi ex con
nexionē entium 7 v̄nitate eoz siue v̄ni
uersi. q̄ v̄nitas ē ordinis s̄m p̄bim duo
decimo metha. videretur. n. illa entitas
inconnexa cum alijs q̄ nō h̄iet p̄ se ordi
nem prioris nec posterioris. Quando
igitur arguitur si independētia 7ē. vno
modo posset negari consequentia quia
si independens tali independētia non
posset terminare talem dependentiam
hoc est propter aliq̄d anuexum sue
independētie que est limitata 7 ideo
potest habere aliquam imperfectionē
annexam sed hec ratio non tenet ocin
dependente simpliciter. quia in tali sal
tem nulla est perfectio. Aliter etiam de
ficit illa consequentia. quia non oportet
q̄ talis independētia concludat tales
terminationem nisi independētia sim
pliciter acciperetur in ante. sic q̄ inde
pendentia simpliciter 7 omnimoda cō
cluderet posse determinare omnem de
pendentiam. s̄ hoc nō s̄uit acceptum s̄

solūmodo q̄ independens omnino possz
aliq̄a dependentia terminare. ¶ Hoc
enī sufficit ad propositum. qz p̄ viam di
uisionis sequitur cū illud independens
de quo ē s̄mo. s. persona vel entitas p̄
sonalis non possit terminare aliquam dē
pendentiam q̄ est causari vel mensura
ti vel aliam huiusmodi: q̄ possit termi
nare istam q̄ est nature vt ē communi
cabili ad aliq̄d vt incommunicabili
ter ex̄s. ¶ Aliter possz concedi conse
quēs s̄m intellectū pus expositū. s. q̄ in
dependens tali dependentia alicuius ta
liter depēdentis vel p̄ozī depēdētia de
pendentis pōt depēdētia terminare p̄
hoc patet ad illas instātiās sibi positās.
Ad primā quia substantia illa pōt ali
quam dependentiam alicuius acc̄t̄i ter
minare. puta illius quod natum est si
bi cōuenire. Et esto q̄ eēt aliq̄ substantia
non susceptina alicuius accidentis. sic
ē natura diuina illa tñ pōt terminare
aliq̄a dependentiam p̄ozem q̄ sit ista.
puta alic̄ c̄ati p̄ozis ipo acc̄t̄e. 7 sic me
diate t̄minat depēdētia ip̄i acc̄t̄is. ad
faz de toto 7 de p̄tib̄ p̄ idē. qz simplex
q̄ nec ē totū nec p̄s pōt t̄nare depēdētia
p̄ozē q̄ sit illa que ē totius ad partes. ¶
Et si querās quā dependentiam termi
nat angelus resp̄cū ignis q̄ dependet a
partibus suis. Respondeo illā dependē
tia q̄ est minus nobilis ad magis no
bile in ordine eēntiali nāz. ¶ Per idē
ad tertiam. qz angel̄ terminat depēdē
tia cuiuscūq̄ nāe inferioris 7 hoc medi
ate vel immediate. illam quidē q̄ ē s̄m
ordine eēntiales q̄ d̄ditatur 7 illa ē q̄ d̄a
mō p̄oz depēdētia illa q̄ ē eff̄cus a cā ef
ficiēte imo hec videt̄ oino p̄. 7 h̄ p̄t as
signari cōit̄ cōuenire cuilibz̄ idepedēti
resp̄cū illi resp̄cū c̄ d̄: idepedēs. Ad q̄r
tā idepedēs oino bñ v̄ q̄ nec̄rio possit
aliq̄ depēdētia t̄nare. qz nō v̄t al̄ cōnex
ionē h̄re cū alijs eub̄. s̄ n̄ o3 q̄ ql̄cūq̄ dē
pedētia possit terminare. qz illa q̄ f̄q̄rit i
termino perfectōnez simplr̄ cuiuscūq̄ ē

dependentia cāri ad causam non terminat: nisi sit perfectum simpliciter. pōt autem eē independentē sibi sibi repugnet imperfectio licz sibi non pueniat simpliciter perfectio. quia entitas hypostatica vt talis non est perfectio simpliciter. nec tamē ois talis est imperfecta. ¶ Per hoc excluditur respōsio ad maiorem. qz independenti oio nec ratione independentē sue nec rōne alicuius sibi annexi pōt repugnare generalr terminare quancūqz dependentiaz. Et cum tangit qz ad hoc vt terminet requiritur qz sit prius essentialiter pōt dici qz pprie loquendo de prioritate essentiali: que. s. est rōe essentie vt distinguitur ptra entitates hypostaticā sic vna est prioritas trium personarum s; extendendo prioritatem essentialē ad prioritatem per se. et hoc respectu cuiuscunqz entitatis siue dditate siue hypostate pōt entitas personalis in diuinis dici prior essentialr. vel magis pprie per se prior quocunqz causato. Et isto 2° accipiēdo prioritatem necesse ē vt omne dependentiā terminans sit prius eo qd dependet. nō autē primo accipiēdo prioritatem. nisi si tñ qñ est dependentia causati ad cāz vel aliqua sillis dependentia. puta cāri posterioris ad causatū prius. vel cāe vnius ad aliam cām. vel mēsuratū ad mēsurā. Et cum dicit qz sole forme hoc est dditates se hñt: sicut nūeri qz ad hoc qz i eis solū attendit ordo essentialis. nō igitur in entitate hypostatica potest distingui de dependentia cēntiali. quia est simplr essentialis que ē rōne essentie in vtroqz extremo. vbi. s. fundamentum rōne cēntie dependet. et terminus ratiōe essentie terminat. Et isto mō est dependentia cēntialis creature vt cāri ad deū vt ad cāz. Alio^o potest dici essentialis tñ ex parte fundamēt. cui. s. essentia est rō dependēdi s; nihil rōne essentie terminat: s; ratiōe entitatis distincte ab cēntia puta hypostate. Et cu; additur qz terminans de-

pendentiam d; esse perfectum. licet hle possit distingui qz perfectio sicut et entitas equiuoce conuenit entitati quidditatie et hypostate. tamē pprie pfecto non videtur cōuenire nisi entitati dditatiue. qz entitas hypostatica non ē fm quā aliquid formalr perficit: sed s; quā recipit pfectionem: vel saltem determinatur ad pfectionē receptaz. Et scdm hoc neganda esset illa ppō o; qz terminans dependentiam sit perfectum. suffic. t. eni qz sibi repugnet imperfectio qualis conuenit dependenti. Et per hoc patet ad illd quod dicit ptra minorem: quia perfectiōnem non extendendo s; pprie accipiēdo negada est ista ppōsitiō qz si aliquid sit rō repugnātie respectu cuiuscunqz imperfectiōnis ipm est pfectam vel pfectio simpliciter. quicquid. n. pōt realiter eē idē simpliciter pfecto. ipm non potest esse aliquomō imperfectum et tñ non oportet qz quocunqz tale fm rōnem sui formalr sit simpliciter pfectum. ¶ 2° potest ppōsitiū sic declarari. aliqua est in entibus dependentia nature cōicabilis inquantū cōicabile ad suppositū cui cōicatur. qz in illa dependentia status est ad cōicabile vt terminans talem dependentiā. añs declarat. quia aliqua nā habet ppriū per se suppositū sic est nā substantialis. et ibi ē idēitas realis nature et suppositi. nec est dependentia nāe ad aliquid extrinsecū: vt eius suppositū et aliqua nā ppter eius imperfectiōnem suppositū per se hñe nō pōt. et per pñs nō potest sic intrinsece terminari. s; requirit suppositū extrinsecū: sicut nā accētis requirit suppositū substantie ad quod vltimate eius dependentia terminat tanqz suū suppositū. et hoc per accētis. quia suppositū per se habere nō potest. tali autē supposito per accētis non est natura p se idem. quia natura et tale suppositū sunt alterius generis: s; est ibi aliq vniō supplens: vt possibile vicem idēitatis il-

la est actualis dependentia nature et ex parte suppositi actualis sustentatio nature vel terminatio dependentie eius. sic quod illam naturam dependere ad illud suppositum est coincubari ipsi tanquam suo supposito: sicut potest habere suppositum: quia non potest per se habere suppositum: sicut substantia: sed tamen per accidens. prout principalis pars. quia cum suppositum sit per se aliquid incommunicabile dependentia nature vel coincubilis ad suppositum erit per se ad incommunicabile: et ita cum persona divina sit verissime incommunicabilis. immo sit sola per aliquod positivum incommunicabile ut dicitur in 3° arti. non repugnat sibi ex parte sui terminare dependentiam nature vel comunicabilis tanquam suppositum eius non per se vel intrinsecus: sed tamen extrinsecum et alterius nature. Dicitur quod nulla natura potest dependere ad ipsum vel ad suppositum extrinsecum quia non potest informari per accidens aliqua natura: sicut suppositum substantie informatur accidente. et pro tanto est suppositum per accidens nature accidentis. ¶ Preterea dicitur quod dependentia accidentis est per se ad singularem substantiam non autem ad suppositum vel suppositum. scilicet quantum ad illud quod suppositum addit ultra rationem singularis. quia illud non videtur esse nisi negatio. negatio autem non est ratio terminandi dependentiam. ¶ Confirmatur. quia natura singularis assumpta a verbo eodem modo terminat dependentiam accidentis sicut terminaret si non esset assumpta: sed assumpta non habet rationem propriam suppositi. igitur quando non est assumpta ratio suppositi non est ratio per se terminandi. Nec potest dici quod quoniam est assumpta dependentia accidentis quod sibi inheret terminat ad personam assumptam: quia dependentia accidentis est inherere. accidens autem nature assumpte non inheret persone assumpti. ¶ Ad primum dicitur potest quod sufficit hoc habere quod non sit repugnans a parte incommunicabilis quod

sit terminus alicuius dependentie. an autem aliqua natura alia ab illa que est propria ipsius incommunicabilis possit dependere ad ipsum incommunicabile. de hoc in sequente articulo. Quod autem tangitur quod incommunicabile terminans dependentiam nature extrinsece est informabile a tali natura: sicut substantia informatur accidente dependente ad ipsam. ¶ Ratione quoniam accidentis inest substantie sunt sibi due habitudines: una forme ad informabile et illius extremum est substantia vel receptiva talis forme et vel potentialis saltem potentialitate secundum quid Alia est habitudo accidentis vel dependentis ad substantiam vel ad quam dependet. et illius extremum est substantia vel essentialiter prior: accedente naturaliter posteriori. Prima habitudo non potest esse alicuius nature ad verbum. quia illa requireret imperfectonem in verbo. quia aliquam potentialitatem. 2° potest esse quia illa non requirit in verbo nisi per se prioritates que non repugnat sibi respectu cuiuscumque nature create. hic patet illud dicitur. deus est respectu cuius omnis substantia creata est quasi accidens quia et si habitudinem accidentis ad substantiam que est forme secundum quid ad informabile non possit substantia creata habere respectu dei tamen habitudinem nature comunicabilis extrinsece et posterioris potest habere respectu persone divine: qualem habitudinem habet etiam natura accidentis respectu suppositi substantie. ¶ Ad 2^m potest dici quod substantia singularis est incommunicabilis. puta incommunicabile opponitur universali quod est comunicabile pluribus: sed non. puta incommunicabile excludit omnem comunicabilitatem tam communis quam forme. et hoc tam forme partialis que dicitur comunicari materie informate quam forme totalis. puta quidditatis vel nature. que dicitur comunicari supposito participantem. sic inquam incommunicabile non convenit omni

singulari: sed solum illi quod non est alii
 cui forma altero duorum modorum. et
 tale est illud quod est ultimatuz habes
 formam vel ens per formam ita quod nihil
 habet ipsum tanquam formam siue prin-
 cipium quo essendi. et tale est suppositum
 licet igitur accidentis dependentia ter-
 minetur aliquantulum ad substantiaz sin-
 gularem tamen non est ultima termina-
 tio nisi ad singularem ut incommunicabile
 quia dependentia que est in comunica-
 ri non videtur habere statum nisi ad in-
 communicabile: quia si est dependentia
 ad singularem communicabilem cuius illa
 sit ratio essendi ei cui comunicatur. non
 est dependentia adhuc terminata vlti-
 mate nisi ad illud cui comunicabile com-
 municatur. Nec tamen intelligo quod com-
 municabile terminans dependeat ad in-
 communicabile: et propter hoc comunica-
 bile non vltimate terminat. sed illud ad
 quod ipsum dependet. quia non est ve-
 rum substantiam singularem comuni-
 cabilem dependere ad suppositum sub-
 stantie. sed est ibi vera identitas singula-
 ris comunicabilis et suppositi: sed pro-
 pter quod dependet ad singularem comuni-
 cabile vltimate dependet ad incommuni-
 cabile: quia comunicabile est alicui in-
 comunicabili ratio essendi. et quod depen-
 det ad illud quod est alicui ratio essendi
 dependet ulterius ad illud cui ipsum est
 ratio essendi. incommunicabile autem non
 sic est ratio essendi alicui. et ideo quod de-
 pendet ad ipsum non oportet ulterius de-
 pendere ad aliquid quasi habens esse pro
 ipsum. Non igitur vltimate terminat de-
 pendentia accidentis ut comunicabilis
 nisi ad suppositum substantie: ut incommuni-
 cabilitate subsistens et sustentans ipsum. et
 est ista ad aliquid extra totum genus de-
 pendentie talis que est incommunicari. quod
 est ad incommunicabile. Et cum argui-
 tur quod ratio suppositi vltra substantiaz
 singularem non addit nisi negationem

Rideo si hoc verum sit. tamen illa ne-
 gatio prius convenit substantie singula-
 ri quam terminare dependentiam acciden-
 tis. nec est inconueniens aliquam nega-
 tionem imperfectionis prius convenire
 alicui quam aliquid posterius dependere
 ad ipsum sicut prius convenit homini
 non esse irrationale quam esse album. quia
 negatio illa statim sequitur affirmatio-
 nem que includitur in ratione hominis
 etiam si nunquam tale accidens cooperet
 et propter hoc. Et cum dicitur nega-
 tio non est ratio terminandi. Respon-
 deo vltimate terminare duo dicit scilicet
 terminare. et sic terminare quod nihil vlti-
 rius terminet. ratio igitur terminandi est
 aliquid positivum. scilicet ratio istius quam ter-
 minatio sit vltimate: est illa negatio. quod
 scilicet terminans non est comunicabile
 si enim esset comunicabile: tunc adhuc vlti-
 rius terminaret dependentiaz illud cui
 ipsum comunicaretur. Exemplus. si ac-
 cidens dependeret ad aliud accidens: sic
 finem aliquos color ad superficies: eius de-
 pendentia non vltimate terminat ad su-
 perficiem: sed ad illud cui superficies est
 forma. et esto quod non dependeret ad illud
 cuius est forma. sed tamen modo esset sibi
 ratio essendi: adhuc vltimate dependet
 etiam esset ad illud cui superficies est forma.
 Ad confirmationem possit dici quod acci-
 dens nature assumpte. et finem ali-
 quos declaratur propositum sic. persona
 diuina eminenti continet perfectionem omnia
 suppositi causati. igitur potest supplere
 vicem cuiuscumque in sustinendo illam nam
 quam posset tale suppositum sustentare.
 Preterea. quilibet natura creata est in potestate
 obedientiali respectu persone diuine: igitur
 persona diuina potest sustentare quacumque
 Prima ratio videtur deficere: qui ratio
 persona diuina ratione essentie continet vltra
 liter quacumque entitatem creatam: tamen
 non videtur virtualiter continere ratione proprieta-
 tis personalis aliquam entitatem creatam. quod

pari rōne p̄tineret quālibet ⁊ ita p̄prietās p̄sonalis eſſet formalr̄ infinita: cui⁹ oppoſitum oſtenſū eſt in q̄ōne de h̄o mo ta. ¶ Preterea. ſi p̄prietās p̄sonalis contineret virtualr̄ oēs entitatē creatas videtur q̄ poſſz eſſe rō formalis creandi creaturas. cuius oppoſitum dictuz ē in quadam alia q̄ōne. ¶ 2° etiāz ratio videt̄ deficere. quia potentia obediential creaturę reſpicit omnipotentiam creatoris ⁊ illa eſt cōmunis. igitur illa ſuſtentatio per quā filius per omnipotentiam ſuſtentat naturā iſtam eſt cōmunis trib⁹ illa autem ſuſtentatō que eſt p̄ſone vni te eſt p̄pria filio. non igitur p̄ hoc q̄ eſt natura eſſe in potentia obedientiali p̄ſone ꝑcluditur ipſam poſſe naturā ſuſtē tare hypſtaticę vel ſuppoſitiuę: ſed in poſſe ſuſtentare cāliter. ſ. effectiue. ¶ Cōtra ꝑcluſiones iſtius articuli arguit̄ p̄ri⁹ quia vni⁹ realis habet terminū reales. que igitur ſūt ſimpliciter idem in re ſunt idem in terminando talem vniōnem. p̄ p̄prietās ⁊ eſſentia ſunt ſimpliciter idem in re. igitur ſicut vnum terminat. ſic ⁊ reli quum terminabit. ¶ Item ad relatiuū vt relatiuum non dependet aliud a ſuo correlatiuo. igit̄ ad uerbum vt uerbum nō dependet natura humana. qz ſol⁹ pa ter ē correlatiuum. ¶ Ad p̄mum dicen dū q̄ formalis diſtinctio relationis ab eſſentia ſufficit ad hoc q̄ p̄prietās poſ ſet dici formalis terminus vniōnis real ⁊ non eſſentia. tñ ratio videt̄ efficac̄ cō tra ponentes idētitatem reales ⁊ forma lē eſſentia ⁊ p̄prietās cōſtituentis p̄ſonā ¶ Ad 2^m dici poteſt. vno modo negan do añs. nam aliud eſt dependere ad re latiuum vt relatiuum. ⁊ dependere ad ipſz verbū relatiuum nō tamē dependet ad ipſm tanq̄ correlatiuū. ¶ Aliter pōt̄ dici q̄ natura aſſumpta dependet ad verbū ſed non p̄priet̄ vt ad relatiuum. ſed vt ad incōcābile ſiſtens. ⁊ ſic negāda ē p̄na

De tertio articulo

certum eſt ſm Dam. 57. q̄ uerbuꝝ aſſū pſit naturam in ar homo. hoc eſt ſingularem: ⁊ tamen non habentem p̄sonalitatem propriam. quia illa non poſſet ſtare cum aſſumptione in vnitāte p̄ſone uerbi. ſi autē p̄pria ſingularitas natu re p̄sonalis eēt formaliter p̄pria p̄ſonalitas eius: non poſſet illa eſſe ſine iſta p̄pter quod oportet videre quo forma liter ⁊ completiue natura creata ſit p̄ſonata in ſeipſa vt ex h̄o pateat ſi poteſt ipſa carere propria p̄ſonalitate ⁊ p̄ſonari etiāz p̄ſonalitate extrinſeca. ¶ Eſt autē oubium an p̄ſonalitas prop̄a ſit formaliter per aliquid poſitiuum. et videtur q̄ ſic. quia negatō non eſt p̄mo incōmunicabilis. negatō enim quātuz eſt de ſe poſſet cuiuſqz competere. tñ modo igitur eſt incōmunicabilis p̄pter incōmunicabilitatem poſitiui ad quod ipſa conſequitur. ⁊ ita p̄imum incōcā bile eſt poſitiuum. p̄prietās p̄sonalis ē p̄mo incōcābilis. qz eſt rō formalis cō ſtituēdi incōcābile. ſ. p̄ſonam. ¶ Pre terea. negatō non eſt p̄mo p̄pria alicui⁹ enti. ſed tātuz p̄pter hoc q̄ ſequitur ali quā aſſertionem p̄prietari. p̄prietās enīz p̄sonalis eſt p̄mo p̄pria illi cui⁹ eſt. igitur ⁊c. ¶ Preterea. quod excludit imperfectionem ipſum eſt perfectum vlt̄ ſaltem aliquod poſitiuum. nunc autem dependere ad p̄ſonam extrinſecaz eſt imperfectionis. igitur p̄ſonalitas prop̄a que excludit formaliter illam depē dentiam eſt aliquid poſitiuum. ¶ Con firmatur. p̄pter hoc enīz ponitur q̄ ſin gularitas nature eſt per aliquid poſitiuū quia excludit imperfectionem que eſt di uidi. vnde ſingulare dicitur indiuiduū hoc eſt in plura indiuiſibile a ſimili in p̄ poſito. p̄ſonari in ſe excludit depende re ad p̄ſonaz extrinſecam. ¶ Sed cō tra. Dam. c. 50. In nullo enim eorum que plantauit in noſtra natura deus v̄ bum a principio plasmans nos defecit ſz oia aſſumpſit. totus enim toti vnitus

est mihi ut totū toti ſubuat. quod est in
 aſſumpibile ⁊ incurabile. vult dicere
 igitur. q̄ quecuq; entitas poſitiua in
 noſtra natura eſt vnita verbo. ¶ Et
 q̄ hoc ſit poſſibile de quacūq; pbatur
 ratōe. quia quecuq; natura ē ſimplr in
 pō obediētiā ad dependēdū ad pſo
 nam diuinā ſi ergo eſſet aliqua entī
 tas poſitiua qua natura eſſet in ſe per
 ſonata illa entitas eſſet aſſumpta a ver
 bo. ⁊ tunc natura noſtra in xpō eſſet p
 ſonata ſimul duplici perſonalitate. qd̄
 eſt impoſſibile. qz ſi creata. igitur per
 illam eſt formaliter incommunicabi
 lis alteri i perſone ⁊ per conſequens per
 ſone verbī non communicatur. ⁊ ita i
 ipſo non perſonatur. ¶ Præterea ſi ali
 qua entitate poſitiua eſſet formaliter p
 ſona creata. igitur verbum non poſſet
 deponere naturam aſſumptam. niſi ul
 illa maneret non perſonata quod vide
 tur inconueniens. uel oporteret q̄ dare
 tur ſibi de nouo videlicet aliqua alia en
 titas. qua ēt haberet perſonalitatem
 creatā. ſed hoc eſt impoſſibile. illa. n.
 non poſſet eē entitas accidentalis quia
 accidens nō eſt ratio formalis perſonā
 di ſubiectum nec poſſet eſſe aliqua en
 titas ſubſtāntialis. quia nec materia nec
 forma. nec ſubſtāntia compoſita. quia
 quecuq; talis ſi daretur non manēt
 natura eadez que prius. qz haberet ali
 am materiam vel formam uel entitatē
 ſubſtāntie compoſite. ¶ Poſſet igitur
 dici q̄ noſtra natura eſt perſonata per
 ſonalitate creata nō aliquo poſitiuo tā
 q̄ ratione formalī. quia ultra ſingulari
 tatem non inuenitur aliqua entitas po
 ſitiua qua ſingulare completiue ſit icō
 municabile. ſed tantum ſingularitati
 ſuperadditur nega^o comunicabilitatī.
 ſiue dependentie que eſt incōmunicari
 Poſſet autem intelligi triplex negatio
 comunicabilitatis ſiue dependentie
 ſicut enim poſſumus intelligere depen
 dentiam actualem potentialem ⁊ apt.

tudinalem ſic poſſumus intelligere ne
 gationem actus dependendi. ⁊ nega
 tionem poſſibilitatis dependendi. ⁊ ne
 gationem aptitudinis ad dependēdū
 Prima negatio eſt nuda ſiue ſola. ſecū
 da eſt cum repugnantia ad actum. ter
 tia eſt cum inclinatione oppoſita ſiue
 aptitudine contraria. Exemplum pri
 mo modo ſuperficies ſi eſſet ſine color
 omnino eſſet non alba. quia haberz ſo
 lam negationem albedinis. ſecūdo mo
 do angelus eſt non albus. quia ſibi re
 pugnat albedo. Tertio modo lapis eſt
 non ſurſum. quia in lapide eſt negatio
 aptitudinis ad ſurſitatem cum inclina
 tione ad non ſurſitatem ſicut ad ſuum
 oppoſitum. ¶ Ad propoſitum loquē
 do de dependentia ad hypoſtaſim extri
 ſecam ⁊ ſpālter diuinā de qua modo
 loquimur ſola negatio actualis depen
 dentie non ſufficit ad hoc quod aliqd̄
 dicatur in ſe perſonatum vel perſona.
 qz anima petri hz talem negationem.
 ⁊ tamen nō eſt perſona. Secunda nega
 tio inuenitur in natura creata perſonabili
 qz nulli tali poſſet oino repugnare de
 pendere ad perſonā diuinā. immo que
 cuq; entitas poſitiua i tali natura eſt
 in potentia obediētiā ad depēdēdū
 ad ipſā ⁊ per conſequēs illa negatio nō
 ſufficit. qz illā habet natura aſſump
 ta. ipſa enim cum ſit eiufdem ratōnis
 cum mea natura habz aptitudinē eiuf
 dē rōis. ⁊ ēt hz aptitudinē ad ſiſtēdū
 in ſe ⁊ non hz aptitudinem ad depēden
 dum ad perſonam extrinſecam. nec eſt
 inconueniens poſſibilitatem eē ſine ap
 titudine quia ad formas ſupernatura
 les ⁊ ſi ſit potentia aliqua in ſuſceptio
 non tamen proprie aptitudo quia illa
 non eſt proprie niſi ad formam natura
 liter perfectiuam. ¶ Ad perſona lita
 tem igitur proprie ſiue creatam opz
 concurrere duas negationes. primam
 ⁊ terciā. ita q̄ terciā eſt quali habitual

siue sit personata in se siue in psona ali
 ena. sed alia negatio. s. actualis dependē
 tie superueniens isti negationi complet
 personalitatem ppriam. ¶ Ad illa igitur
 que pbant q̄ personalitas ppria ē
 formaliter per aliquid positiuū ad oia
 simul est vna. Rūdeo q̄ nulli simplr re
 pugnat esse cōicabile nec tanq̄ cōicabi
 le dependere nisi sibi sit simplr pprium
 aliquid positiuū qd̄ sit ratio repugnā
 tie cōicabilitatis r̄ dependentie. tamen
 cōicari r̄ dependere pōt fm̄ quid repu
 gnare alicui p̄ solam negationem. quia
 dum negatio illa inest: affirmatō nō po
 test inesse. sed non ppter hoc est simplr
 impossibile affirmationem inesse: nisi illō
 cui talis negatio inest esset necessaria ra
 tio q̄ talis negatio consequeretur. r̄ tē
 negatio esset simpliciter ppria. alias nō
 esset nisi scdm̄ quid propria. Simili. n.
 modo ppria est alicui negatio sicut ipsi
 repugnat opposita affirmatio. sola per
 sona diuina habet incommunicabilita
 tem primo modo. quia entitatē aliquā
 intrinsecam simpliciter propriam: per
 quam sibi repugnat posse comunicari.
 natura creata licet in se subsistat non ta
 men aliquid habet intrinsecum per qd̄
 impossibile sit eandem dependere. r̄ tō
 sola persona diuina habet propriam p
 sonalitatē completam. natura creata
 personata in se non habet: quia non h̄z
 repugnantiam ad posse dependere: sed
 tantum ad actū dependere. r̄ hoc scdm̄
 quid. s. dum sibi inest negatio dependē
 tie actualis. ¶ Ad formam igitur p̄me
 rationis dico q̄ incommunicabile simplr
 quod. s. importat repugnantiam ad pos
 se dependere non conuenit primo nega
 tioni siue alicui ratione negationis. nec
 talis incommunicabilitas est in creatura etiā
 in se personata: sed tantū incommunicabilitas
 secundum quid. s. repugnantia ad cōica
 ri. r̄ hoc stante illa negatione dependen
 tie actualis. ista autem incommunicabilitas h̄z
 quid non requirit entitatē positiuam

simpliciter incommunicabilem: sed tantū
 entitatē positiuam receptiuam nega
 tionis dependentie actualis. sed incommu
 nicabilitas simpliciter si alicui negationi
 conueniat hoc non est nisi quia illa con
 sequitur entitatē positiuam simpliciter
 incommunicabilem. ¶ Per idem ad alia ma
 iorem de dependentia concedo q̄ si ali
 cui repugnat posse dependere. hoc est
 propter aliquam perfectōnem vel ratō
 nem positiuam: sed illa repugnantia nō
 est in creatura: sed sola negatō dependē
 tie actualis. Exemplum. accidenti sepa
 rato non simpliciter repugnat inherere
 vel posse inherere. sed scd̄z quid dici pos
 set ei repugnāe inherere. p̄o quanto q̄
 stante illa separatōne non potest simul
 stare cum hoc q̄ inhereret. Consimilit̄
 ad illud de proprio dico q̄ incommunicabi
 litas simpliciter est simpliciter ppria illi
 cui uenit siue incommunicabilitas. incommu
 nicabilitas aut̄ scdm̄ quid non est ei pro
 pria. sed tm̄ sic q̄ soli illi conuenit. ¶
 De 3° igitur articulo principali videtur
 q̄ nature humane repugnat dependere
 ad personam alienam vt sustinentem
 ip̄az. primo quia est natura substantial
 2° quia intrinsece siue idēice habet rati
 onem non dependendi tali dependentia
 3° quia non potest habere aliquid intrin
 secum quod sit sibi ratio taliter depen
 dendi. ¶ Et primo sic arguitur. natura
 sb̄alis non est nata dare supposito nisi
 esse simpliciter. r̄ per cōsequens nō pre
 supponit esse simpliciter. natura autēz
 dependens ad suppositum alienum pre
 supponit in eo esse simpliciter: quia eē
 nature pprie que prius conuenit sibi q̄
 ista natura dependens ad ipsum. Ans
 pbatur. natura substantialis est entitas
 simpliciter. sicut accidentalitas est entitas
 fm̄ quid r̄ qualis est aliqua entitas
 formaliter tale esse tribuit. sicut igit̄ nā
 accidentalitas tribuit esse tantū esse secun
 dum quid. r̄ ideo presupponit ens sim
 pliciter: ita natura substantialis dat eē

ti. In pposito intelligitur cōicabile. 3°
 s. q. sic cōicatum sit forma totalis quā
 habens dicatur fm eam esse formaliter
 tale. sed ppiūm suppositum nature di
 citur hoc modo tale fm illam non pro
 pter dependentiam sed magis ppter p^o
 idēritatem. sed ad suppositum non pro
 priūm non potest esse per se idēritas: s;
 illud quod potest ibi eē quasi supplens
 vicez idēritatis est perfecta dependentia
 nature 7 perfecta sustentatio ex parte
 suppositi siue terminatio dependentie.
 tale autem suppositum: quia est per
 se suppositum alterius nature 7 istius
 nature dependentis non per se suppositum.
 7 per se. est prius eo quod non est
 per se sequitur q. prius habeat naturaz
 ppiam q. istam dependentem que ē si
 bi tanq. natura aduenticia vel natura
 scōa. ¶ Et qd nature humane non re
 pugnet talis dependentia qualis dicta ē
 potest sic aliquāter declarari. vt pba
 tur est in 2° articulo. persona diuina po
 test esse propri^o termin^o alie^o depēdētie
 nō aut dependentie que est cāti ad cau
 sam nec breuiter cuiuscunq. terminati
 ad aliquid ratione perfectionis formal^{is}
 in ipso: sed nō illius que ē nature vt cōi
 cabilis ad incōicabile sustentans ipam
 igitur talis dependentia est possibilis in
 aliqua natura. qz non pōt esse possibili
 tas terminandi dependentiam nisi i ali
 quo sit possibilitas dependendi: sed hoc
 non magis repugnat nature humane q.
 alteri. ¶ Preterea 2°. quia accidens de
 pendet tali dependentia ad suppositum
 substantie cui inheret. nunc autem li
 cet ibi coniungatur dependere 7 inhe
 rere tamen prior videt eē ratio dependē
 tie q. inherētie: sicut in termino videt
 esse prior ratio prioritatis eēntialis pro
 pter quam terminat dependentia: q. in
 formabil^{is} vel susceptiu^{is} s; quā terminat
 inherētia. Si igit intelligatur alicui
 puenire depēdētia nature vt cōicabil.
 7 hoc sine inherētia nō videt cōtradī

ctio. s; talis ē illa que ponit in pposito.

¶ Confirmat. qz fm phz. 5°. metha. q.
 le vno mō dicit oia substantie: igit mod^o
 qualitatis nō repugnat sbe. ¶ 3° decla
 ratur sic. accidens potest hēre moduz s;
 stantie lz non perfecte. s. q. sibi repugnet
 dependere ad subiectum: tamen aliqua
 liter similem. s. in non dependendo actu
 aliter: sicut apparet in accidente separa
 to. pari rōne igitur videt q. substantia po
 test habē modū accidētis lz nō pfecte. s.
 depēdendo 7 inherendo subiecto tamē
 modum aliquāter similem. s. in depen
 dendo actualiter ad suppositum alienū
 ¶ Ad illa que adducta sunt in contra
 rium ad priūm concedo q. natura s;
 stantialis est ad esse s;
 stantiale: sed non
 oportet q. sit priūm esse suppositi ha
 bentis esse per ipsam nisi quādo illud
 est eius per se suppositum. quādo aut
 est eius suppositum non per se: sed per se
 alterius nature tunc per illam alteram
 prius habet esse. 7 cum accipitur illud
 quod dat esse simpliciter non presuppo
 nit esse simpliciter in eodem. ¶ Respo
 deo aliquod esse in se esse simpliciter
 7 tamen supposito non proprio nō dat
 esse simpliciter omni modo. ¶ Ad se
 cundum aliquid potest esse ratio depen
 tie dupliciter. vno modo sic q. ipsuz cō
 sequatur vel concomitetur dependen
 tia actualis. Alio modo q. licet ipsum
 necessario concomitetur aptitudo ad
 dependendū non tamen necessario de
 pendentia actualis. sed ipsum quantuz
 est ex natura sua dependeret: 7 quādo
 est actualis dependentia contingit scōz
 ipsum vt proximum fundamentum.
 primo modo est dependentia creature
 ad deum. quia necessario fundamentū
 dependentie est in actuali dependentia
 semper 2° est dependentia causati ad cau
 sam secundam siue qua posset ipsum i
 mediate cāri a prima: 7 ita posset ab illa
 scōa nō depēdere actualiter. licz semper
 haberet aptitudinem ad dependendū.

Ma. igitur rōnis vera est intelligendo de ratione dependenti non precise pmo modo. sed indifferenter primo modo. secundo nihil plus concludit. pbatio pma ma. inducendo de dependentijs cauti ad causam. Secunda pbatio pbat q dependens habet aliq rationem dependendi quam non habet non dependens qd necium est intelligendo per rationē dependentie rationem formalem depēdendi que est ipsa depēdētia. q: sine illa non posset aliquid dependere. sed intelligendo rationem fundamentalem depēdētie fm quam inest dependentia sic fm albedinem similitudo. non oportet q illa ratio sit magis in dependente q in illo quod non dependet actu ē tamē eque aptum ad dependendum. Exempulum accidens quando est in subiecto non magis habet talem rationem dependendi quam quando ipsuz est separatim. quia ipsamet natura est isto modo proxima ratio dependendi. nec oportet ad hoc q actu dependeat superaddi actu talis ratio dependendi sed sola ratio formalis. s. actualis dependentia. Consimiliter hic de natura assumpta et non assumpta. ¶ Tertia probatio videtur plus probare. s. q actu dependens hēat semper rationē dependēdi fundamentalem. et hoc aliquam entitatem absolutam. ¶ Ad illam igitur propositionem cui illa probatio innititur scilicet q omnis mutatio habet pro persone termino formam absolutam. ¶ Respondetur per interemptionem immo motus est secundum ubi et ad ubi. nec tamen ubi dicit aliquam formam absolutam. Qualiter aut sit h' n cōtra philosophū quinto phisicorum. vel septimo dictū est supra in quadam questione de corpore et ubi 7c. ¶ Minor principalis rōnis non est vera eo modo q maior est vera scz intelligendo indifferenter de ratione formali dependendi vel fundamentali. et hoc necessario fundare actualiter. vel

saltem aptitudinaliter. habet enim natura assumpta rōnem formalem dependendi. s. ipsam dependentiam et rōnem fundamentalem. immo ipsa est prima ratio fundamentalis dependentie. licet non necessario consequatur ipsam talis dependentia actu sed aptitudine. nec potest pbat prima pbatio. quia si natura deponeretur nullum absolutum in ea corrumperetur. et ita non habuit aliquod absolutū quod esset necessaria rō actu dependendi sed absolutum fuit. primū susceptivum dependentie. et sine illa manere potest sicut sine respectu non necessario consequente potest manere fundamentum absolutum. Ad aliam probationem dico q licet nature eiusdem rationis habeant aptitudinem similem ad dependēdi: tamen non oportet q si vna actu depēdeat q similiter et altera. patet de accidente coniuncto et separato. natura autem mea rō non actualiter dependeat ad verbum dependenti a predicta. s. ad suppositum ypostatice sustentans tamen habet aptitudinem sicut natura illa assumpta habet aptitudinem. Ad argumentum principale dico q licet si omnis dependentia sufficiat ad verificandum predicationem de dependente de illo a quo dependet. tamen illa que est nature ut communicabilis ad suppositum ut hypostatice sustentans eam sufficit ad verificandum predicationem nature sic dependentis de supposito ad quod dependet. patet de accidente sic dependente ad suppositum sub stantie de quo etiam predicatur. et sicut predicatio accidentis de subiecto licet sit vera non tamen est per se sicut est nature de proprio supposito non est predicatio per se nature humane de ipso verbo.

Utrum sacerdos obligatus ad dicendum missam p vno obligatus

etiam ad dicendum missam p alio sufficienter soluat debitum dicendo vnam missam p ambobus. Arguit q non qz q tenet ad mains bonum nō satisfact sol uēdo minus bonū. sic est in pposito. qz due misse sunt magis bonū q̄ vna. vna etiā missa p isto est maius bonū sibi si dicat p illo. q̄ si dicat simul p illo 7 a°

Cōtra qui plus soluit q̄ illud sit ppi quod obligat videt abundāter satisfacere. sed vna missa est maius bonum q̄ sint illa p quibus obligat duobus. quia bonū misse est ex virtute sacrificij. sacrificium autē ē infinitū 7 infinitis sufficiens. Chriſtus. n. qui offert in illo sacrificio sufficiens fuit quādo offerebat in cruce ad satisfaciendum p peccatis infinitis. ergo 2ē. **D**ic premitrendū est vnū. hoc. s. quod pbabile videt q̄ missa non solū valet virtute meriti siue operis operantis. sed etiā virtute sacrificij 7 operis operati. vel non solū valet virtute meriti psonalis sacerdotis offerētis sed etiā virtute meriti generalis eccle in cuius psona mīstrum cōem offert sacrificiū. alioquin missa mali sacerdotis qui in illo actu non meretur personaliter sed dīmeretur nulli valerz in ecclesia. quod reputat cōiter incōueniens. 7 ratōabiliter uirta illud Job. 6. panis quem ego dabo caro mea est p mundi vita. quādocūqz .n. Chriſtus vt summus sacerdos offert panis quem dat. i. caro eius est mundi vita. Ex hoc sequit q̄ ad solutōem huius questionis tria sunt vidēda. pmo si missa dicta p duobus tantū valet isti sicut si p eo solo diceretur. 7 hoc merito personali celebrātis. scdo si tantū valet merito generalis eccle offerētis. 3o si iste simplr soluit debitū vtriqz cui obligatur.

De primo est sciē

dum q̄ inter opa meritoria oīo habet magis rōem meriti applicabilis alii. qz ipsa de rōne sui est placatiua dei 7 reco

iliatiua rei deo 7 hoc illius p quo per ipm orantē spālter offertur. Pōt autē meritū vel spālter oīo in triplici gradu intelligi valē alicui siue p aliquo. Uno mō specialissime 7 sic semp valet oranti qm̄ est in grā. ipse. n. habz motū animi bonū 7 elicit opus bonū. Iste motus 7 illud opus nō sic sūt alterius p quo orat sicut orātis. nec potest iste ordinata voluntate sic illud alteri dare. q̄ non sit suum meritū qz magis tenet ex charitate diligere seipm̄ q̄ aliū. imo forte nō posset dare quin istud esset suū. Alio generalissime 7 sic v3 toti eccle. nec. n. debet orās aliquē de eccle excludere. sed ex intentione habituali oēs includere. 3o mō. s. mō medio v3 illi cui p orantem spālter applicat. non. n. v3 ei spālissime patz ex primo membro. sed nec p̄cise valet sibi gnālissime sicut cuiusqz. tūc. n. frustra in eccle cēt spāles oratiōes assignate alie p viuis alie autē p mortuis. 7 iterū p viuis alijs 7 alijs. puta bñfactoribus amicis 7 alijs vt p3 in ofonibus in missali romano pio diuersis assignatis psonis 7 statibus vl congregatiōibus. frustra inquā cēt iste spālter assignate. qz non plus valerēt illis q̄ generalit̄ cuiusqz in ecclesia. **H**abz ḡ articulus iste difficultatem spālter intelligēdo hoc tertio. Et pōt dici q̄ vna missa dicta p duobus nō tū valet hoc mō isti q̄tū valeret si p eo solo diceret. Quod oīdī pōt sic. merito finito fm plenā iusticiāz adequate corūdet aliqō p̄miūz determinatū ad certū gradū p̄ter aut bonūz qd̄ debet eccle gnālter 7 p̄ter bonū quod debet isti oranti spālissime que duo semp icludunt in p̄mio debito ofoni. accipio illō bonū quod virtute meriti ipsius orātis debet mediomō ei p quo spālter orat. illud est determinatū ad certū gradum virtute igit istius meriti nō debet alicui isto mō medio aliquod bonū quod nō includit in isto bono medio determinato. si ḡ totum illud bonū detur isti tāq̄

p̄m̄ium modo medio debitū orationi.
 nullū bonū debitum oratiōi isti dabit
 alteri ⁊ p̄ p̄ns si v̄tute isti meriti datur
 aliq̄d bonūz illi vt debitū isti orōni mō
 medio. sequitur q̄ non totū bonum sic d̄
 bitū datur isti. §. 7c. ¶ Confirmat. qz eq̄
 li merito p̄cise debetur equale bonū si
 ut p̄m̄iū. ⁊ hoc in quocūqz mō. s. gene
 raliter specialissime. ⁊ medio mō. Nūc
 autem ex equali deuotōe celebrās habz
 op̄ eque meritorium loquēdo de meri
 to personali. p̄tingit aut̄ q̄ eque deuote
 celebret quando celebrat p̄ isto speciali
 ter sicut quādo specialr celebrat p̄ vtro
 qz simul. ergo v̄tute eius meriti d̄betur
 p̄cise equale bonū merito huius m̄i
 se dicte p̄ vno ⁊ merito illius dicte p̄ du
 obus. §. si quādo dicitur pro duobus d̄
 betur isti totum illud bonum equale. se
 quitur q̄ virtute illius meriti nihil d̄be
 tar alteri. quia bonūz q̄ daretur illi al
 teri. non includitur in bono qd̄ corūdz
 ad equate isti merito. ¶ Dicitur ad ma
 iō. q̄ merito equali tam s̄m intensioez
 q̄ sc̄dm extensionē debetur bonū equa
 le vtroqz modo. nunc autem quādo q̄s
 simul p̄ duobus orat licet sit meritum
 equale sc̄dm intensioem sicut quando
 orat p̄ vno. tamen est maius s̄m exten
 sionē. qz pluribus applicat. ⁊ iō d̄betur
 bonum eque intensiue sed maius extensi
 ue. qz vtriqz. ¶ Simlr r̄idet ad p̄maz
 ma. q̄ merito certi gradus corūdz bo
 nū determinatū ad certum gradū. v̄z
 est vniformiter accipiēdo vtrobiqz. s.
 s̄m intensioem vel vtrobiqz sc̄dm extē
 sionē. sed licet meritum ad plures exten
 datur ⁊ per p̄ns p̄m̄iū pluribus debe
 at non tamē oportet q̄ intensiue minuat
 licet pluribus cōicetur. Hoc declaratur
 p̄mo sic. bonū sp̄uale p̄portional sp̄ū
 ⁊ sp̄ū est vbiqz totus ⁊ non p̄ pres cōi
 cat. §. bonum sp̄uale cōicat sine diuisione
 ⁊ ita nō diminuitur licet pluribus cōice
 tur. Hoc etiā ostēdit exēplo vbi tñ m̄n̄
 apparet q̄ in p̄posito. Aliqua quidem

corporalia de quibus minus videt q̄ d̄
 sp̄ualibus nō minus tñ cōicant ⁊ si plu
 ribus cōicent patet de lumine candele
 sil illuminatis plura illuminabilia ⁊ eq̄
 liter sicut illuminaret quodlibet istorūz
 p̄fōe. patet etiā in voce que equali sil i
 mutat quēcunqz multozū audientium
 sicut imutaret vnū illozū solum. ¶ Lō
 firmat tertio. respōdeo per autētem que
 hētur de cōse. di. 5. nō mediocriter. ⁊ co
 tat ibi Hiero. vbi inter alia sic habetur
 Lū. p̄ centū aiabus psalmus vel missa
 dicit. nihil minus q̄ si pro vna qualibet
 ipsoz dicit accipit. ¶ Potest dici q̄ ista
 non impediunt rōes p̄ius pōitas. quia
 vtraqz mino istarū rōnū est vera sim
 pliciter tam s̄z extensionē q̄ sc̄dm inten
 sionē. ita q̄ equali merito non debet se
 cundū strictam iusticiā bonū numerosū
 us. sicut nec bonū intensius. quia plura
 bona equalia equiualeēt vni bono ma
 iori intensiue. ⁊ hoc in omni retributio
 ne iusta ⁊ commutatione. Si ergo meri
 to equali non debetur maius bonū s̄m
 intensioem. nec per p̄ns sc̄dm extensio
 nem. quia sicut ista si facerēt vnum face
 rent vnum maius altero illozū. ita sunt
 maioris valoris sc̄dm iusticiā q̄ alteruz
 illozū. ¶ Hoc cōfirmatur. quia alioqui
 qui vellet orare p̄ omnibus aiabus in
 purgatorio intendens q̄ singulis vale
 ret modo medio eque valeret cuiuslibz si
 cut si oraret p̄ vna. ⁊ tunc sc̄dm ordina
 tam charitatem deberet quis orare pro
 quocūqz. quia deberet impetrare bonū
 pluribus. dum tñ hoc posset per eundē
 actū sine diminutione boni alicuius co
 rum. ¶ Dices q̄ per modum satisfacti
 onis non tantum valet pro pluribus si
 cut p̄ vno. quia pena debita non relaxa
 tur nisi aliquid equiualeens soluatur.
 ¶ Contra tunc aliquis posset impetrare
 primam gratiam peccatoibus quocūqz
 qz sicut vni. quia hic non requiritur pe
 ne solutio. sed dei placatio ⁊ impetratō
 boni ab ipso. ¶ Item sicut plures pene

equivalent vni maiori pene et non relati-
 vantur nisi p opus satisfactoria: sic videtur
 de pluribus bonis impetrandis. qd
 equivalent vni maiori. et ideo non nisi p
 plura bona vel vnum maius bonum im-
 petrantur. Quare etiam non sufficit ad de-
 lectationem mali aliquid sicut sufficit ad im-
 petrandum bonum. immo secundum videtur
 magis. ¶ Confirmatur etiam propositus
 scdo. quia in amicitia humana dilectus
 per supplicationem suam meretur maius bo-
 num vni quam si supplicaret pro multis. nam pro
 vno exaudiretur ut tantum bonum impetret
 ei. et si pro multis peteret vel non pro omnibus
 exaudiretur. vel non tantum bonum im-
 petraret. et istud est secundum iustas leges ami-
 citie. ¶ Confirmatur tertio. quia volun-
 tas non videtur efficacior ut est causa me-
 ritoria quam ut est causa elicitiua vel impe-
 ratiua imo minus efficacior. quia ut meri-
 toria est tantum causa dispositiua habili-
 tans et disponens ad actionem principa-
 lis agentis. ut autem est elicitiua vel impe-
 ratiua est causa principalis. sed voluntas
 ut est causa elicitiua vel imperatiua non
 equalem effectum causat simul in quo-
 libet multorum sicut in vno solo causa-
 ret. neque enim simul intensa est amicitia
 ad quocumque sicut esset ad vnum. 8. ethi-
 corum. nec voluntas eque perfecte impe-
 rat plures operationes potentiarum in-
 feriorum sicut vnam. minuitur enim in-
 tentio voluntatis plures actus inferiores im-
 perantis. consimiliter videtur quod volun-
 tas minus bonum intensius mereatur
 quando pluribus meretur. Et si dicas hoc
 verum est quando deuotio minuitur ex
 distractione circa plures. sed si deuotio
 sit equalis non oportet quod minus bonum
 mereatur multis quam vni. ¶ Contra. di-
 stractio non necessario concurret ex hoc
 quod pro pluribus celebratur. quia non oportet
 celebrantem pro multis tunc de eis ac-
 tu cogitare. sed sufficit quod ante recollege-
 rit istos pro quibus intendit specialiter ora-

re. et intentionem suam talem deo obtu-
 lit. extic. n. si tantum in communi eorum memo-
 riam habeat. hoc sufficit. quia deus ob-
 lationem et deuotionem pro illis acceptat.
 pro quibus ordinauit prius se velle offer-
 re. et in isto casu verum est quod propter multi-
 tudinem attentio actualis ad singulos
 minuitur. quia non est ad eos nisi in communi.
 sed deuotionem que est motus mentis in de-
 um non oportet minui. Exemplo non minus
 deuote celebrat quis de omnibus sanctis quam de vno
 sancto. quia si minus distincte attendat ad quem
 libet tamen attentio ad totam communitatem sufficit ad
 deuotionem. non tamen equalis sed maiorem
 quam sufficeret attentio ad vnum eorum. nisi forte
 te ad illum in quo eminenter est illud quod
 est materia deuotionis ad omnes. qui est solus de-
 us trinus. sic quando oratur pro multitudine suam
 communitatem indigente ut impetret sibi bonum
 quod indiget maior compassio pro huius et ita ma-
 ius desiderium impetrandi illud quod indiget quam si pro
 vno indigere oraret. et ita non minuitur ibi de-
 uotio sed minuitur attentio actualis et di-
 stincta. si ergo minus bonum tunc impetrat singul-
 propter diminutionem deuotionis. sed propter
 hoc solum quod merito suo conueniet aliquo
 bonum certum et hoc in quocumque eodem
 gradu. scilicet credendum illi cui valet specialiter
 sine vel illis quibus valet generalissime
 vel etiam illi vel illis quibus valet me-
 dio modo. et per hunc in isto tertio gradu
 in quo loquimur si est maior extensio est
 minor intensio vnicuique. ¶ Ad illa in
 contrarium. Ad primum de spiritu di-
 co quod spiritus et si extensius non diuidi-
 tur tamen numeraliter spiritus a spiri-
 tu distinguitur. sunt enim singulorum
 corporum animarum singule anime
 et ille habent bonitatem naturalem ma-
 gis extensius quam vna ex eis. imo equiua-
 lentem bonitati magis intense secundum illud
 7. trinit. 12. vel. 42. plus aliquid si duo
 homines quam vnus homo. et per hoc di-
 stinguitur pluralitas in diuinis a plura-
 litate in creaturis. quia plus aliquid si
 hic duo quam vnum. non sic ibi. unde sub-

dit nō maior est pater et filii q̄ solus pater. bonitates ē plures spūm sūt maioris valoris. et iō requirūt plura bona vel vnum maius bonū ppter qd̄ retribuunt. nō. n. qui orando meret viuificatione quocūqz mortuo. ita dico qd̄ bonū spūale cōicat sine diuisione quantitatiua fm̄ extensionē. tñ cōicatur cū distinctione. s. aliud alteri. et ita requirit distinctum meritū ppter qd̄ reddat et hoc dico equale itē sūe. **Contra.** salte bonū spūale non cōicat p ptes. q̄ si virtute h̄ misse debet bonū vtriqz tanquā vñū torale p̄m̄ium. illud non reddet p ptes. sic. s. qd̄ ps dabit vni et pars alteri. **Confirmat** qd̄ qui spūitū recipit totū spūm recipit. q̄ similr qui aliquid bonum spūitale recipit recipit ipsum totū. **R̄.** Aug. 7. de tri. 7. In his que nō mole magna sunt iō est maius eē qd̄ melius duo vō bona eglia sūt meliora altero. q̄ in eis est maior bonitas. mā autē lz non possit actu diuidi. tñ habz plura pua sibi eglia. sicut lz celū non possit actu diuidi tñ toti equat plura pua q̄ medietati. et in illis paruis est distinctio. et p̄ illo vno magno lz in se idiuisibili tñ diuisibili vel magis distinguibili in equalentia possent illa multa reddi. sic h̄. tanto merito debet adequate tñ bonū illud in se diuidi non potest. s. tñ illi equalē possunt multa bona minora. et ita ipsum potest diuidi in valore vñū p ipso diuersa bona minora distincte reddant non ergo illud bonū spūitale realit̄ p ptes dat. sed dat in multis bonis minoribus que respectu illius boni habent p̄talem valorem. **Ad p̄firmationem.** si possibile esset eundē spūm distribuī multis in valore sicut hic est possibile de bono reddendo virtute orationis vni. cuius minus bonū daretur et forte etiā realit̄ spūis minus cōicaret si transcenderet suum susceptiuū p̄portionatū. sicut forte aia nō eque viuificaret corpus q̄tū

cūqz cresceret. sed passio p̄portionato eque cōicatur in p̄posito receptiuū p̄ p̄portionatum bono illi quod est reddendum p̄ merito ē vna persona et quod datur illi dat non p partes. **Contra** exēpla ista prius posita istat per alia exēpla. quia non eque possuz portare duo equalia sicut vnum. Si dicat qd̄ in mouendo localiter non eque pōt agens in plura et pautiora tñ in alterando potest et hoc quādo illa plura sunt agēti eque approxinata. dico qd̄ aliqui motus sūt tales quibus necessario totū simul scōz omnes sui partes mouet hoc est non pars vna pars q̄ alia. sicut est motus localis. et de hoc intelligit. S. meth. continuum est illud cuius motus est vnus scōz se. vnus autē cuius indiuisibilis: indiuisibilis aut scōm tps. s. n. mouetur v̄ pars continū. alia nō mota. solueret cōtinuitas. Alius est motus quo nō est necessario totū fm̄ oēs ptes simul moueri vt est alteratio. mobile ē aut intelligitur illud quod est adequatum virtuti mouentis vel agentis. ita. s. qd̄ nō possit sil mouere mā. aut aliqd̄ mobile m̄m̄ tali adequato. est q̄ aliq̄ ofia iter motū localem et alios mot̄. qd̄ sp̄ totum cōtinū fm̄ se totū est mobile adequatū mouenti ita qd̄ nō aliqua pars eius sine alia ē mobile adequatū. In motu autē altatōis aliq̄ ps ipsius mobilis pōt esse mobile ad equatū mouenti tāte virtutis sic qd̄ simul non mouebit nisi tanta pars. S. vtrobiqz immo in motu generaliter verum est qd̄ ab isto mouente nihil simul mouetur nisi suum mobile adequatū. vel qd̄ includitur in illo. et dico inclusum in illo realiter sicut aliquid eius vel equialē sicut minus quod etiā non est pars maioris potest dici includi in eo. et sic illud quod potest simul mouere illud mobile tanq̄ adequatum. non potest simul aliud mobile maius mouere nec etiam cum isto aliquid aliud. potest tamē sil mouere duo mobilia que simul iuncta

non excederet mobile adequatum. 7 d ta
libus veru est qd no min' mouet plura
q' pauciora. qz no min' mouet mobile
sibi simplicit' adequatu q' mobile min'
ipso. qz tuc illud no eet oino adequatu
intelligo adequatu no sic q' mouens fz
totu conatu sui possit illud mouere. sed
sic q' cum q'ro cuqz modico conatu pot
ipm mouere. tale mobile oino subiacet
ret tali moueri. 7 mobile oino subiacet
moueri pot oici ipm mobile oino adeq
ri passue ipsi agenti. Alit celu fm phm
est mobile adequatu intelligete que 7 si
no possit mouere ma' tñ possit minus.
Ad exep a illa dico q' passi pportiona
ti ageti pot queqz pars eque pfici ita fal
te q' vna no minus pficit si alia pficiat
q' si sine illa pficeret. qz eni totu e pmo
pportionatu ageti. ideo pluralitas pri
um que includit in isto toto non ipedit
pfectoem actois in oes sicut nec in totu
includes eas sed si vno passo pportioa
to adderet aliud passu illud no oportet
ret eque pfici ab agente sicut si soluz re
ciperet actoem ageris. hoc pz in exepis
lux. n. 7 sonus 7 silia q' tum est de se ml
tiplicat se spice. passu q' pportionatu ta
li ageti quatuncuqz sit paru cu tñ spe
ricu includit ptes. 7 ille que sut ptes et
dem speze circustatis lumē. eque illumi
nabatur. hoc est tñ illuminat' le mediu
fm vna diametru eiusde speze circa ca
delā sicut scdm alia. sed si accipiat alia
spera remotior a candela ambies pma 7
spera accepta circa candela. illa no eque
illuminabil' sicut prima. quod q' of q' eq
illuminant plura illuminabilia sic vna
veru est qn illa plura sunt ptes eiusde il
luminabilis adequati. puta qn sut pten
ta in eadē spa siue intra eandē sperā res
pectu illuminatis vt centri accipiendū 7
In pposito aut duo illi p qbus ozatur
no sut p se ptes vnus qd sit susceptiuū
adequatu boni reddendi vtute ofonis
sed vtriqz pte est susceptiuum adequa
tum. Contra q' 2^a spera minus illumia

tur q' pma hoc est qz 2ª est remotior a
luce. no aut qz sil' cu scda alia. s. prima il
luminat. imo scda nullu lumen recipet
nisi prima sil' illuminaret. q' no min' re
cipit hoc vnu passum qz aliud sil' reci
pit. sed qz ipsu est remotius ab agente.
In pposito no est talis remotio s3 tñ di
stinctio recipientiu. 7 Rñ duo mobilia
posse eque approximari eidē moueti ne
cessario cōcludit illa eē mobilia prialia
contēra. s. realr vel equiualent in v^o mo
bili adequato qd sp' cit' imaginare spicu
circa centru ipsius ageris 7 que et sut in
eadē spera hoc est infra distantiā eiusde
axis illa eque mouēt 7 alia no eque cuz
illis. Ad autem Hiero. glo. ponit ibi
duplicē rñsonem. vna ē referēs hec ad
ipsu celebratē. vt sit sensus nihil minus
accipit supple. p ipso celebratē. qz siue. p
vno siue. p multis dicat. sp' v3 spālissime
celebrati. 7 equalr qn est eque disposit'.
7 eque ordiate facit hoc qd facit hoc est
eq celebrat' p multis qn p multis 7 pro
vno qn p vno. Alia rñsio glo. ē ibi refe
rens ad casu in quo loq' q' f. no minus
valet vna missa dicta p centū aiab' cuz
cordis hilaritate. q' si p qz vno dicret
cū anxietate. P'mittit. n. ibi sic. Meli
or est. 5. ps. decantatio cū cordis purita
te ac serenitate 7 et spūali hilaritate. q'
totius psalterij modulatio cū cordis an
xietate ac tristitia. Et tuc subdit illd qd
adductum est. cū q' p centū 7ē. 7 hoc 2^m
fuit forte spāl' fm insēctione beatī Hiero.
volentis loqui ad solatioem mona
choz q' si p multis tenerēt ozare tñ no
oz tot psalmos legere. qz v3 gēt in fastidi
um. sed melius satiffit illis si p eis dica
tur pauciores 7 cū hilaritate meli' ē. v3
dicenti si pot stare cū obligatioe e'.

De secūdo articulo

lo pncipali tria sut vidēda. p' si in ptate
sacerdotis sit applicare certe p'one bo'
qd debet eece vel alicui in eecla vtute sa
crificij. 2^a si sacerdos pot illud bo' appli

care p libito voluntatis sue. 13° si valz
 isti eque qñ applicat sibi 7 alijs sicut sic
 sibi soli applicaret. De pmo videt qñ
 qz instrm non hz virtutem applicandi ac
 tionem vel effectū actōis, agentis eiz pñ
 cipalis est applicare virtutem 7 actionem
 nūc aut sacerdos qñtum ad virtutes sacri
 ficij est mere instruz, qz organū inaiatuz
 licet. n. sit organū viuū qñtum ad me
 ritū psonale in celebrando. qz sic mereri
 est eius inqūarū in se vult vita grē. tam
 quātum ad illud bonū quod debet vir
 te sacrificij. est organū precise rōne ordi
 nis. 7 eque puenit effectus iste virtute sa
 crificij. etiaz si minister i se nō viuat vi
 ta grē. § 7c. 12° sic bonū quod nō debet
 isti nō hz iste sus alij assignandi vel ap
 plicandi sed bonū quod debet virtute sa
 crificij non debet sacerdoti inqñtuz cele
 brans sed tm ipse est nuncus offerens pe
 titōem eccle: 7 bonū quod virtute sacrifi
 cij debet non sibi debet. quia eadem eēt
 virtus sacrificij si ipsa eēt in mortali pec
 cato. ¶ Dico tm qz in prāte sacerdoti ce
 lebriantis est aliq mō applicare virtutem
 sacrificij. quod pbat duplici aucte. Au
 gusti. in cncbe. 89. vel. 77. non est negā
 dum defūctorū aias releuari cum p ill
 sacrificium mediatoris offert. § offerens
 potest applicare illis sacrificium 7 ille p
 hoc poterunt releuari. Idem in sermōe
 de cathedra sācti Petri. Ostēdam inqñt
 qua ratōe animas defūctorū iuuare
 possunt. adhibeāt p eis sanctorū pre
 ces 7 sacerdotali eos psecutiōe dño cō
 mendēt. Iuuant § aie p hoc qz sacerdos
 p eis applicat virtutem sacrificij. Ad h°
 est duplex cōuenientia vna qz vbi i do
 mo aliq est aliq bōm est distribuendū
 diuersis scdm eoz exigentiam vel indi
 gentiam. rōnabile est qz dñs domus nō
 immediate singulis distribuāt. sed talis
 distributō alicui vl aliquibus certū mi
 nistris in domo concomituratur. Ita viū
 mus regulariter in familijs ordinatis.
 eque ergo vel magis debet ita esse in do

mo dei que est eccle. qz bonum sibi virtute
 sacrificij communicandum: non solum
 deus distribuāt sed aliquis mister in ec
 clesia. nulli aut magis puenire pōt in ec
 clesia qz sacerdoti sacrificium offerenti.
 cui sicut puenit deiminare intentionem
 suam pro quo specialit offerat. sic cōue
 nit sibi dispensatorie vel dispositiue de
 terminare cui virtute sacrificij bonuz qd
 impetratur reddatur. ¶ Ad illa que p
 bant qz nullo mō cōueniat sacerdoti ap
 plicare virtutem sacrificij. ¶ Ad pimum
 dico qz licet bonum quod impetrat vir
 te sacrificij non impetret virtute meriti p
 sonalis sacerdotis. sed virtute meriti eccle
 in cuius psona sit oblatio 7 ob cuius gra
 tiam oblatio acceptat. 7 ideo quo ad h°
 .s. tale bonum sic impetrandū sacerdos
 licet sit materie organum. tamen rōe or
 dinis habet gradū notabilem in eccleā
 ppter quē sibi puenit offerre 7 oblatio
 nis virtutem deiminare. 7 in hoc est pre
 cise organum sed minister 7 dispensator
 ¶ Ad scdm dico qz si bonum reddē
 dum virtute sacrificij non debeat sacerdo
 ti p se. debet tamē eccle scōz eius distri
 butōem: qz ipse ex ordine suo est nuncus
 sponse ad sponsuz offerens petitiōes spe
 cialit p deimnatis psonis. 7 ita dispen
 satorie vel dispositiue determinans eis
 illud quod p talibus petitionibus red
 detur. ¶ De secūdo isto articulo. s. an
 possit p libito distribuere bonum debi
 tum virtute sacrificij. ita. s. qz hoc bonum
 specialit reddat illi cui ipse specialit ap
 plicat virtutem sacrificij diceret qz non. s3
 ad hoc qz applicatio sua habeat effectū
 oportet qz eam faciat fm beneplacitum
 dei. qz ipse solus est dator illius boni et
 scdm suum ppiū beneplacitū. non §
 dabit illi cui sacerdos applicat. nisi sacer
 dos in applicando conformet se volun
 ti datoris. Cōtra hoc nullam videtur
 ille hēre auctatem applicandi vl assignā
 di aliquod bonum alicui. cuius applica
 tio nunq tenebit nisi fiat fm voluntatē

alterius de qua iste regulariter non potest habere certitudinem sed sacerdos non potest habere certitudinem determinatam de voluntate diuina cui vellet dare bonum reddendum virtute sacrificij. quia nec regulariter hoc deus reuelat in speciali nec ex scriptura habet doctrina de hoc nisi multum remota et vniuersalis que non sufficit ad sciendum voluntates diuinam in speciali respectu huius persone vel illius. ergo si nunquam applicatio facta per sacerdotem habet effectum nisi esset facta secundum beneplacitum diuinum. sequitur quod sacerdos nullam haberet auctoritatem applicandi virtutem sacrificij nisi multum in vltimo. Potest ergo dici quod ubi habet doctrina certa de applicatione ibi est scienda. ita. scilicet si contrarium fiat forte nec ei cui applicatur valet. et applicanti nocet. quod peccat. cum autem oratio possit ut dictum in principio primi articuli alicui tripliciter applicari. scilicet specialissime generalissime et modo medio inter ista. scilicet specialiter licet non specialissime. prima autem applicatio determinata est. quod semper fit ipsi oratori. 2. etiam determinata est. quod semper fit toti ecclesie. et has duas determinationes facit regula caritatis que debet esse potissimum ad seipsum et generaliter ad omnem proximum. 3. applicatio. scilicet media aliquam videtur determinata esse ex institutione siue ordinatione ecclesie que in diuersis personis instituit diuersos sacerdotes personales que tenent officium in ecclesia et celebrant spiritualiter pro suis personis. sicut in diuersis collegijs personis sunt diuersi sacerdotes instituti ad offerendum sacrificium altaris et spiritualiter semper pro illis que sunt in tali collegio. de hoc potest accipi illud. 7. q. 1. et coram Hiero. ad rusticum monachum. in apibus princeps vnus est greues sequuntur vnus. Roma autem condita duos fratres reges simul hic non potuit. et sequitur singuli ecclesiarum episcopi. singuli archidiaconi et omnis ecclesiasticus ordo suis rectoribus regitur. hoc ille. Nec tamen requirunt rectores in ecclesia ad correctionem faciendam sed ad reconciliandam faciendam peccatorum pro oratione ecclesie et hostiam salubrem. Similiter videtur determinari applicatio ex iusticia. et hoc illis qui prouident vel prouiderunt ministris de necessaria sustentatione. hoc modo multi dotauerunt monasteria et ecclesias solenes collegiatus vel maiores ecclesias ad hoc ut ministri in talibus ecclesijs tenerentur celebrare pro illis et pro illis pro quibus ipsi intendebant eos obligare. et est obligatio rationalis. ut qui recipit elemosinas temporales refundat pro eis suffragium spirituale orationis et oblationis. sicut de temporalibus beneficio refundendo pro spiritualibus beneficio predicandi. ait apostolus. i. ad Corinthios. 9. Si nos vobis spiritualia seminamus magnus est si carnalia vestra metamus. quod dicitur non. Ex quo legitimum est immo rationabile quod elemosina requirat orationem. illi qui cum elemosina sua imponit obligationem orandi pro se rationabiliter facit. et ita ista elemosina ad quemcumque succedentem semper transit cum onere sibi imposito nullus tamen presumit se et suum collegium sic alicui obligare quod non posset de cetero alteri aliqua suffragia committere vel promittere. et ita presumitur obligatio fieri secundum intentionem obligantis potest tamen secundum notulam licet non sit hec obligatio nisi si premittitur. Isti quoque orationes et oblationes sunt sic determinate certi personis non possunt eas pro libito alijs applicare. quia facerent iniusticiam subtrahendo debitum illis quibus iam sunt obligati. et intelligo si applicarent alijs ita specialiter sicut ipsis. et hoc alijs quibus non eque obligantur. Si quidem illa applicatio medio modo potest habere multos gradus. Exempli gratia ponantur tres. et semper ipsa plus valet illi cui fit in prioris gradu. puta si quis sic intendat quod quantum potest oblatio valere alicui alij ab offerente tantum valet ipsi a. et tunc post ipsum a. quantum tamen valet potest alicui alteri valet ipsi b. et pro

b. ipsi e. 7 hoc siue p a. intelligat vna sola psona siue multe p quibus vult i eodem gradu orare. Esto igit q ex ordine ecclesie vel ex bñficio recepto tenet quis offerre medio mō. 7 hoc i pmo gradu p vno nō p iudicat tñ illi si medio mō i 2º gradu offerat vel applicet virtutem oblatōis aliq. 7 i 3º gradu 3º. 7 sic de quib⁹ eūq; gradibus. qz nunq; applicatio facta in gradu posteriori s̄strahit aliquid illi cui facta est i gradu prior. Cui autē fieri debet applicatio 7 i quo gradu dubium est. an. i. curatus debeat pū applicare oblatōem suo parochiano q̄ p̄ri vel m̄ri. Videt. n. q de lege n̄e obligat penitentibus. 7 illi legi p̄iudicare nō p̄t positiua obligatio. nec quisq; recipiens obligationem debet velle sibi sacerdotem obligari p̄tra rectū ordinem legis nature. 7 ita interpretandum est q nūquā voluit sacerdotē sibi sic obligari qn poss; libere reddere sp̄ patri 7 matri illud in quo eis tenet. Sed p̄tra pat 7 mat si sint parochiani alterius sacerdotis habet euz obligatum ad orandum p se sicut pro subditis. 7 videtur q obligatio ista sp̄ualis filiationis p̄ualeat quātum ad efficiaciam. ¶ Alij autē sūt sacerdotes in ecclesia nō habētes curam nec etiam caplaniam vel p̄bendam rōne cuius sit eorū oblatio applicata certe persone vel certis psonis 7 tales magis possunt libere p suo beneplacito applicare. debent tñ applicationem suaz conformare bñplacito summi sacerdotis quantū possunt de illo verisimiliter concitare vel concipere quod difficile quādoq; ē percipere in sp̄ali de hac psona vel illa. pbabilius autē percipit magis in cōi. puta parētib⁹ bñfactoribus pncipibus 7 platis. iuxta illud apli. p mortuis ē iuxta illud. 2º. machabe. 12. Setā q̄ 7 salubris ē cogitatio p defunctis exorare. Et adhuc sistēdo etiam sic in cōi dubium est quib⁹ debet offerens medio modo applicare sacrificium. 7 hoc in gradu prior 7 quib⁹

i gradu posteriori. nā in aliquib⁹ ē maior indigētia sicut in mortuis q nō p̄t p se mereri q̄ in viuīs. 7 in pctōib⁹ q̄ i iustis qui p grām. ppriam quā hñt p̄t mereri nō sic peccatores. 7 magis indigēti videt iustus prius s̄buenire. tñ ex alia pte videt maior vtilitas. vtilius ē. n. v̄ator gratiaz augeri 7 ex p̄nti merita q̄ mortuo sola penam remitti vbi non augetur grā nec crescūt merita. videt et q̄s magis obligatus fratri suo ex̄nti in charitate q̄ peccatori q̄ nec deū diligit nec a deo diligit sicut iustus. 7 deo magis diligere cum quē de⁹ diligit 7 qui deuz diligit q̄ illum qui p̄rio mō se h̄t. Tertius q̄ v̄ applicatōem facere gnālē talē. digneris dñe oblatōem istaz specialiter acceptare p illis p quibus nosti me teneri sp̄ali offerre. 7 in illo gradu in quo nosti me teneri p eis. Et si in sp̄ali d̄t minet ad aliquem vel aliquos turti est q̄ fiat sic sub p̄dindō. s̄tibi placet. ¶ De 3º i isto articulo dici p̄t sicut in precedēti articulo. q. s. missa non tñ valet virtute sacrificij applicata pluribus in eodē gradu sicut si vni soli applicaret. hoc d̄clarat sili rōne qua pus. qz bonuz qd̄ debet v̄tute sacrificij cor̄nder fm iusticiaz alicui merito in ecclā. illud meritum est finitū 7 certū gradus. ergo sibi scōz iusticiam plenā adequate cor̄spondet bonū certū gradus reddenduz. ita q̄ nihil reddet v̄tute sacrificij nisi illud vel inclusum in illo. ergo si totū illud reddat isti nihil v̄tute sacrificij reddet illi. qz quod daret illi nec est istud bonū quod datur isti. nec includit in illo vt aliquid est. 7 p̄ p̄ns ex opposito p̄ntis si v̄tute sacrificij aliqd̄ bonū det illi. nō totū dat isti. qd̄ debet v̄tute sacrificij daret autē ei totum in medio gradu i sibi soli sp̄aliter applicaret. q̄ 7c. Ista rō possēt habē istas tias que posite sunt in pmo arti. 7 p̄s̄ soluerentur. Sed hic est quoddam dubium sp̄ale. nam ibi patet cui merito finitū d̄z cor̄spondere bonum reddēdū

qz merito psonali celebrantis. nō ita pz
hic cui merito correspondet bonuz red
dendum v̄tute sacrificij. Et oīci p̄or q̄ n̄
correspondz precise bono contento i eu
charistia. illud quidem bonū equiuale
est qñ eucharistia seruat in p̄xide. ⁊ tñ
non tūc eque v̄z ecclesie sicut qñ offert i
missa. ⁊ siue hic indistincte dicat oblatio
eucharistie siue sit p̄secratio siue p̄ceptō
siue oblatio vel opatio aliqua sacerdo
tis in p̄sona ecclesie. vltra ergo bonū cō
tentum in eucharistia requirit oblatio
eucharistie ista nō est accepta nisi sit of
ferentis accepti. Juxta illud Sen. 4. Re
spexit deus ad Abel q̄ ad munera eius.
p̄ius ad Abel q̄ ad munera. Et iuxta
illud Luce. 21. Vidua hec paup̄cula pl̄
q̄ oēs misit. qz ex voluntate magis acce
pta. ⁊ Grego. hom. sup illud math. 4.
Amblans Jesus ⁊c. nec pensat dūs quā
tum in eius sacrificio. sed ex q̄sto defera
tur affectu. Unde si iudeus obtulisset pa
tri ch̄istū volentem vel non volentem
nō fuisset ista oblatio ita accepta a p̄e.
sicut qñ Ch̄istus sp̄te se obtulit. imo
non fuisset accepta iuxta illud ecclesiaste
34. q. Qui victimat filium in cōspectu
patris. Ex istis patet qz sicut eucharistia
non precise rōne rei contente plene acce
pta sed o3 qz sit oblata sic nec plene ac
cepta oblata nisi rōne bone voluntatis
alicuius offerentis. non aut̄ precise rōne
ipsius voluntatis celebrantis. qz hoc p̄
tinet ad meritum personale non ad vir
tutem sacrificij. nec immediate rōne vo
luntatis ipsius ch̄isti offerentis. qz x̄ps
⁊ si hic offerat vt contentus in sacrificio
non tñ hic immediate offert sacrificiū. iux
ta illud hebre. 9. Neqz vt sepe offerat se
metipsum. ⁊ ibidem. ch̄istus semel ob
latus est. supple a seipso offerente. alio
quin videret qz vnus missę celebratō eq̄
ualeret passioni ch̄isti. si idem esset offe
rens immediate ⁊ oblatus. certum ē au
tem qz missa nō equalet passioni ch̄isti
licet specialius valeat p̄ quāso ibi ē sp̄a

lio: cōmemoratio oblationis quaz ch̄i
stus obtulit in cruce. Juxta illud. Lai. 6.
⁊ p̄mo ad Corin. Hoc facite in meā cō
memorationem. qz sit missa tā rep̄tan
do illā oblatōez i cruce. qz p̄ eā obsecra
vt. f. p̄ tam deus acceptet sacrificiū eccle
obsecratio ē cōiter fit per aliquid maḡ
acceptū ei qui rogat qz sit sibi supplica
obsecrantis patz in exemplis cōiter. Si
n. supplico vt p̄ salutē vel p̄ salute aie
patris hoc mihi facias. suppono t̄ maḡ
acceptam ē salutem eius qz supplicatō
nem meam. vñ p̄pter illam acceptā vo
lo supplicatōnem meam acceptari. ⁊ p̄
ter qd̄ vnūquodqz ⁊ illud magis. Sic q̄
p̄z qz eucharistia oblata acceptatur non
rōne voluntatis ch̄isti vt imediate of
ferentis. rōne ergo voluntatis ecclesie ge
neralis. i. aut̄ habet rōnem meriti fini
tam. Et esto qz acceptaret rōne volū
tatis Ch̄isti vt offerentis ⁊ instituentis
oblationem ⁊ dantis sibi valorem ⁊ ac
ceptionem. tñ non equivaleret nec ac
ceptaret sicut passio ch̄isti. ⁊ ita eēt me
ritum finitum cui correspondet bonuz
debitum v̄tute sacrificij. Sed cū accepte
tur rōne voluntatis gn̄alis eccle: nunquid
simul eccle triumphantis ⁊ militantis n̄
v̄. immo istud sacrificiū ē p̄p̄iū eccle
militanti. sicut ⁊ sac̄m in quo est sacri
ficiū. ¶ Contra si est solius eccle mili
tantis. q̄ si nlls v̄lato: eēt in gr̄a v̄tus sa
crificij eēt n̄. ⁊ si vnus solus eēt in gr̄a
equaret merito p̄sonalis illi. qualr aut̄
mō ad meritum istud ꝓcurr̄t mot̄ illi
qui nihil cogitat de oblatōe cuiusmodi
eēt alius a celebrante nec assistēs sibi. dī
ci potest.

De tertio articulo

principali dico qz sacerdos potest teneri
ad dicendum missam p̄ isto dupliciter
vno modo ex liberali p̄missione. alio
ex stricta obligatione. nec intelligo stric
tam obligationem per conuentōnem le
galem siue per commutationem sp̄a

vt orationis p temporali vt elemosyna que data est qz illa videt simdiaca. Nec valet dicere q sacerdos commutaret p aliquo temporali suum laborem corporalem. qz no est verisimile q aliquis vellet sibi tantum dare p labore corporali in illo actu. Sed elemosyna liberalis offertur cum mendicatione orationis. et recipiens elemosynam tenetur scdm iusticiam exaudire mendicantem orationem suam. et tunc fm iusticia liberali. tn. i. siue conuentione et commutatione obligat se ad orandum p benefactorem. vel si est comitas aliqui prelati eius se p tota obligat vel ipsa tota obligat vel ipsa tota se totam obligat. et quebet istarum obligationum potest esse stricta. licet non sit scdm commutationem huius p illo. fm istud intelligenda sunt multa que dicuntur in questione et questionis solutione si primo modo teneatur in potestate promittentis fuit tantum promittere quantum voluit et ad tantum se obligauit et non plus. Si tn iste intellectus possit sine mendicatione stare cum verbis que habentur extra de sponsalibus. Ex literis. vbi glo. in si. dicit fm promissorem sit interpretatio. qz liberum fuit stipulatori vba late concipere. ff. de vbo. obliga. quicqd. et tunc si reddat sicut intendebat in promittendo soluit debitum. Si autem teneatur secundo modo. i. ex stricta obligatione alia et alia facta illi et isti de dicatione missa p eo. potest dici tunc q dicendo p ambobus simul non soluit debitum distinguendo tn de verbis obligationis potest dici q aut sunt certa et simpliciter determinata ad vnum intellectum. puta si obliget se ad dandum missam p isto v. cu alijs p quibus tenet. vel si ex alia parte obliget se ad dandum missam p isto ita specialiter sicut potest sacerdos specialiter p alio a se celebrare hoc est quantum potest et meritum personale et etiam virtutem sacrificij alij cui alij specialiter applicare. et in isto casu quando. i. obligatio est determinata

ad certum intellectum patz q satisfaciatur si fm illum intellectum satisfaciatur. et aliter non. Aliquando autem verba obligationis possunt habere diuersos intellectus ita q possunt intelligi strictius et minus stricte. puta si dicam sic. dicam p te vnam missam. vel adhuc generaliter sic celebrabo p te. et in isto casu vt videtur verba accipienda sunt fm intentionem obligantis quod probatur p illud extra de iuramento. veniens. vbi dicit de quodam a. qz cum graues inimicitias incurrisse illi qui partis vtriusq amatores extiterat suggesterunt predicto a. qz i satisfactorem inimicitiarum iuraret quorundam obedire mandato. Licet ille non credens se tale quid commisisse propter quod ei aliquod graue debetur imponi iuramentum illud sibi tali confidentia prestitisset. ipsi sibi sub iuramento debito preceperunt. vt nunquam curiam ducis irarct nisi cum oes per edictum ipsius generaliter ad curiam vocarent. et infra vey. qz ille qui dicit ducis est confidarius nequaquam sic iurasset sic iurasset si mandatum illud sibi contrarium preceperat. noueritis nos madasse patriache tali vt si mandatum priorum iuramento licite facto repugnet. ipm auctoritate nostra denunciat non seruandum. vult ergo papa q illud iuramentum non seruet quando virtute iuramenti impositum est aliquid tam difficile quale non creditur imponendum et ita non videtur teneri nisi in alijs facillioribus de quibus intellexit. licet illi quibus iurauit intendere obligare eum ad illud difficile quod postea virtute iuramenti imposuerunt.

Preterea extra de sponsali. ex literis sibi glosa contra eum sit interpretatio qui pactum apposuit qui debuit legem aptius ponere. ff. de pac. veteribus. Si ergo ille cui alius obligatur non ita de terminat vba vt sint omnino certa ad intentionem suam sibi imputet. qz obligans non videt se velle obligare nisi ad illud minus quod potest stare cum verbis. Sed

videtur q̄ verba obligationis sunt acci-
pienda sc̄dm̄ intellectum quem habet il-
le cui sit obligatō. 22. q. 5. quacūq̄. qua-
tūq̄ arte verborum quis iuret. deus
ita accipit sicut ille cui iuratur itelligit
et cotatur ibi f̄sido. 2. sentent. Et ibidez
.c. p̄ri. ecce. et cotatur Aug. in sermone
quodam. qui per lapidem iurat falsum
perfurus est. si tu illud sanctum non pu-
tes sanctum putat ille cui iuras. non eiz
sibi aut lapidi. sed p̄ximo iuras. **Ba-**
deo ad hoc dubium videt̄ haberi extra
de spon. ex litteris. Ubi dicitur si aliter
non intellexerit quod alter p̄posuit ad
communem vbi intelligentiam recurra-
tur et cogatur vterq̄ verba prolata i se
su illo retinere quem solent recte intelli-
gentibus generare. Et glo. ibi adducit il-
lud. ff. de suppellectili legata labeo. Nō
ex op̄inonibus singulorum sed ex com-
muni vsu nomina sunt intelligēda. Sz
queres que est cōmūis intelligentia ha-
benda de talibus verbis. videtur q̄ ob-
ligans districte sacerdotem ad celebra-
ndum p̄ se. intendit obligare eum ad illō
quod est sibi vtilius dum tamen illum
ad illud liceat ipsum obligare. nunc aut̄
q̄ maximum bonum quod debetur v̄-
tute meriti personalis. et etiam virtute
sacrificij. medio modo alicui applican-
dum totum reddatur isti. est isti vtilius
q̄ q̄ non totum reddatur. et hoc licet.
q̄ nō est p̄ta charitatem q̄ vnusquisq̄
bonum sp̄uale sibi procuret quantum po-
test sine p̄iudicio alterius: ergo iste sic
intendit sacerdotem obligare q̄. s. totū
illud bonum sibi debeatur. non autem
sibi deberetur totum si simul p̄ altero
celebraretur sicut declaratum est in pri-
mo articulo quantum ad illud quod o-
beatur merito personalis. et in secundo ar-
ticulo quantum ad illud quod debetur
virtute sacrificij. Si ita esset tē celebrās
p̄ duobus non solueret debitum isti.
Ad illa que p̄bant verba intelligen-
da esse sc̄dm̄ intentionem p̄mittentis.

Ad p̄imum presumitur q̄ null' vult
se obligare ad illicitum et hoc p̄sumen-
dum est quicūq̄ non apparet exp̄sse q̄
obligatio sit ad illicitum. nūc aut̄ obli-
gatioez prius licite factā velle auctorita-
te p̄p̄ia reuocare est illicitum. ergo pre-
sumendū ē q̄ nullus in aliqua obligati-
one posteriori hoc velit. et hoc q̄n̄ vba
obligationis sequētis non exp̄sse sonāt
reuocatōem precedentis. verba ista ge-
neralia iuro stare mandato vestro in in-
tellectu quem important videntur illi-
cita nec exp̄sse sonant talem reuocati-
onem obligationis precedentis. Si ergo
virtute iuramenti talis imponatur sibi
q̄ non seruet obligationem p̄ioez. rec-
te interpretandum est q̄ iuramentū su-
um ad istud non obligauit. Sic est i ca-
su de quo arguis. quia iste a. obligatus
fuit duci vt consiliarius. et per consequē-
per iuramentum quod fecit ciuibus p̄
pace eorum habenda nullo modo intel-
ligendum erat obligare eum ad recedē-
dum ab obligatione facta duci. Et bre-
uiter si hoc in speciali fuisset sibi p̄posi-
tum ad iurandum nullo modo licet sibi
iurare. et si iuraret periuraret. et tene-
tur in hoc non seruare iuramentum se-
cundum obligationem p̄iozem. quan-
do ergo istud in speciali non iurat s̄z ali-
quod iuramentum generale licitum. nō
modo intelligitur in illo istud illicitū
includi. non ergo papa hic mādauit eū
absolui a iuramento. sed denunciari iu-
ramentum secundū p̄iozi iuramento
licite facto repugnare vel esse repugnās
et ideo non esse seruandū. Intelligo re-
pugnans non secundum formam iura-
menti. quia generale fuit et de sollicitis
intelligentis. sed repugnans quantum
ad illud ad quod ipsi voluerint iuramē-
tum applicare. quod. s. v̄tū e iuramenti
imposuerunt et ideo quo ad hoc specia-
liter non est obseruandum. Si tamē ali-
ud imposuissent quod non repugnaret

iusticie ad illud fuisset virtute iuramenti
 p̄stiti tanq̄ simpliciter liciti ⁊ i tali casu
 licite obligat. **Ad 2^m** ⁊ si videat q̄ ob
 ligans ita velit se ad modicū obligare si
 cut p̄t stare cū verbis que acceptat ille
 cui fit obligatio ⁊ iō ita modicū solvere
 sufficit. Sed nūquid i casu aliq̄ sp̄ali sa
 tisfacit iste qui tenet ad vnā missā p̄ eo
 si celebrat simul p̄ eo ⁊ alio d̄ q̄ sic. qz
 rōnabilis p̄suetudo it̄p̄tat obligatōez
 generalē. nūc aut̄ rōnabilis p̄suetudo ē.
 q̄ anniuersaria celebrēt in illis ecclesijs
 vbi corpora sepeliunt ⁊ in quib⁹ ecclesijs
 ipsi mortui dū vixerūt p̄cepunt eccle
 siastica sacra. si ḡ talis ecclesia rōnabilez
 p̄suetudinem habeat q̄ eodē die nō di
 cas nisi vna missa p̄ mortuis. si p̄tingat
 eodem die plura anniuersaria cōcurrē
 satisfic illis multis p̄ vnā missā. Sic er
 go vidēt monachi ⁊ clerici i ecclesijs ca
 thedralibus ⁊ alijs collegiatis ⁊ et facē
 dotes curati satisficere p̄ vnā missā q̄
 uis teneant pluribus sic q̄ cutz ad vnā
 missā. Isti. n. n̄ obligat̄ ad impossibile vel
 oino ad incōueniens illi eccle in qua mi
 nistrat cuiusmodi eēt ibi eodē die p̄les
 missas p̄ mortuis solenniter celebrare.
 nec ista difficultas orit̄ ex aliquo illi cito
 qz licitū fuit istis obligare se ad anniuersaria
 suoz familiarū in suis ecclesijs ce
 lebranda ⁊ debet intelligi ista obligatio
 fm rōnabile p̄suetudinē talū ecclesiarū
 Secus est d̄ paupibus religiosīs ⁊ sacer
 dotibus nō curatis nec collegiatis. tales
 .n. tenent̄ ad singulas missas p̄pter sin
 gulas obligatōes nec excusaret eos p̄sue
 tudo de nō celebrādo plures missas eo
 dem die. qz nec habēt rōnē p̄mittendī
 illa ad que oppositū sequerēt. qz nō ha
 bēt rōnem sic accipiēdi anniuersaria. s̄
 tm̄ licet eis ad illa se obligare de quib⁹
 fuerit certū q̄ possint cōplere soluere.
¶ Alii dicūt p̄t q̄ bene p̄t aliquis si vo
 luerit cedere iuri suo. ⁊ ideo ille qui ob
 ligat sacerdotes p̄t cedere vt nō teneat

solus habere missam sed simul cū mul
 tis. ⁊ ista cessio lz expresse nō fiat quan
 doqz in obligatōe. tamē ratioabiliter itel
 ligenda est fieri in aio eius nō solum et
 qui se obligat. sed eius cui fit obligatio:
 ⁊ hoc quādo ille cui fit obligatio bñ no
 uit cōsuetudinē ecclesie. s̄ q̄ q̄ multis
 p̄ eodem die fit obligata non tamen so
 let solui vna missa. Et ideo probabile
 videtur si canonicus talis ecclesie ordi
 net s̄oi anniuersariuz celebrare. ⁊ si ml
 ta cōcurrūt vna die satisfic dicēdo vnaz
 missam simul p̄o illis multis. **Sed** si
 aliquis nesciens modum illius ecclesie
 simpliciter intendat obligare ad tantuz
 ad quantum obligaret sacerdotem sim
 plicem non curatuz. non videtur q̄ illi
 satisfic nisi sibi reddatur tantuz in eccle
 sia collegiata. s̄. propria missa quantuz
 teneretur reddere sacerdos nō curatus
 qz p̄suetudo sp̄alis est isti ignota ⁊ licite
 ignota. qz iste non tenetur icire consue
 tudines ip̄ales ecclesiarum. non debz ḡ
 esse p̄iudiciū isti. esset autem si p̄pter
 illam sacerdos iste minus sibi teneretur
 q̄ alius sacerdos modo similit̄ obligat⁹.
Si igitur vult sacerdos p̄pter suaz con
 suetudinem sibi notam alleuari expri
 mar eam illi ignoranti. ⁊ si cōsentiat q̄
 secundum illam consuetudinem sibi sa
 tisfiat bene quidem. **¶** ḡ ibi allegat rō
 nabilis consuetudo tanq̄ satisfaciens.
¶ Dicit p̄t q̄ quāq̄ absolute possit ratio
 nabiliter esse p̄suetum q̄ in hac ecclesia
 fiat anniuersaria defunctorū sepulcorū
 in hac parochia. absolute etiā possit eē
 rationabilis consuetudo q̄ in eodē die
 in ista ecclesia non dicatur missa p̄ mō
 tuis nisi vna tamē in casu non possunt
 ista duo rationabiliter esse confaeta. in
 isto casu. s̄. qñ iusticia requirit̄ p̄ singul
 obligationibus singulas missas dicti.
 quia eque requiritur iusticia in ecclesia
 collegiata sicut a simplici sacerdote. nē
 si ille cui sacerdos tenetur velit cedere

iuri suo. saltem implicite acceptando p se consuetudinē illius ecclesie. quā non debet psumi acceptare. nisi sit sibi nota Et cū dī q non tenet ad impossibile vel ad incōueniens. ¶ 1° duo pnt eē inter se repugnantia saltē in casu ita. s. q ambo nō iuste fiant simul. et tñ vtrūqz eorū diuissim posse iuste fieri. et sicut de iuste ita de decenter fieri. Dico q si ex p̄suetudine in hac ecclā approbata factū ē simpliciter incōueniens hic plures missas dici de mortuis eodem die. isti nō licet se obligare aliquibus obligatōibus ex quib⁹ sequeret scdm iusticiā debere plures dici. Si q iam obligat⁹ est ad vnā missam p tali die non obligz se obligatōe noua obligatōe ad aliā. qz illa noua obligatō non eēt ad istam iam debitā q ad aliā. qd est incōueniens in hac ecclesia. Et cuz dī q rationabilis p̄suetudo est q anniuersaria celebrent in pprijs ecclesijs. Dico q aliqd pōt esse in se rōabile. et tñ cū alio non stat qd absolute possit esse rōnabile in se. Sic absolute rōnabile esset anniuersariū hic fieri si possit stare cuz ordinatione istius ecclesie q ita fieret sic ipse intendit q pcurat sic. videlicet q hē at ppriam missam. sed quādo non pōt sicut in casu posito ibi rōnabile est anniuersarium nō in ista ecclā celebrari. vel si oino sacerdos iste velit istud anniuersarium recipere. et tamen cōsuetudinē sue ecclesie seruare p̄curet missam ppriam p isto dici ab alio sacerdote. Et p̄similit̄ videret esse dicendū de ecclesijs dotatis quarū minister rōne ordinationis ecclesie vel elemosynarum receptorū tam sunt dotantibus vel certis psonis obligati specialr ad tñ numerum missarū p quanto ipsi sufficiunt vel ad certum numerum suffragiorū. non. n. videt q tales se licite pnt obligare ad missas vel ad talia suffragia alijs soluenda. nisi intendant pcurare talia spāliter solui per alios q nō sūt tā totalr obligati. De 3° isto ar. pōt dici q in casu pposito abso

lute non satisfit eccle. qz obligatio cōpleta siue que sit insolidū quando est aliā et aliā ad idem in spē. ipsa est ad aliud et aliud. sicut p. ff. Secus est quādo est ad idem in numero. vt qñ pluribus obligatōibus obligoz hac sexta feria ieiūare. puta ex p̄cepto ecclesie. qz est sexta feria quatuor temporū. et iterum qz est vigilia apostoli ieiunanda. et iterum ex regula mea. Istis obligatōibus qz sunt ad idē numero satisfactō vno actu ieiunandi. Secus autē est si ad idem in spē. et rō videt. qz obligatio nō est ad impossibile solui. quotcunqz aut sunt obligatōnes ad hoc nulli pōt satisfieri nisi soluendo hoc. nō q tenet ad aliud. Sed quādo sūt plures obligatōes ad idē in spē. pōt satisfieri eis soluendo aliud et aliud. Nūc autē in casu pposito ē aliā et a^o obligatio cōpleta et ad idem in specie. s. ad dicendū missam. q̄ simplr non satisfacit nisi reddat distincta. ¶ Cōfirmat. qz ad aliā et aliam obligatōez erat aliud et aliud ex pte eius cui sit obligatō allictēs et inducēs obligantē. et ita videt q debeat eē obligatio ad aliud et aliud corrīdens alteri et alteri inductiuo. ¶ Ad ar^m p̄ncipale patet ex dictis in 2° arti. qz virtus sacrificij non adequat valorē eius qui p̄tinet in sacrificio. s. corrīdet alicui merito in ecclā non etiāz adequat merito passionis christi sicut dictum est inferius. s. p̄ tanto ad illud plus accedat p̄o quanto illam passionem specialius resp̄sentat. et ita virtute illius specialius deū placat et bonum impetrat q̄tuz ad meritū cōe.

Ultimo que ritur. Utrū ponens mūdi eternitatez possit sustinere aliquē esse vniuersaliter bene fortunatum. arguit q sic. qz ponens mūdi eternitatem nō negat motum sed ponit. et p̄ p̄ns non negat naturā que est p̄ncipiū motus. bona autē fortuna fm p̄ns

in li. de bona fortuna est sine ratione natura. § 7c. ¶ Contra ponens mundi eternitatem negat deum posse aliquid immediate influere in aias nostras. sicut habet 8. physico. q. impossibile est principium eternum. s. deum aliquid agere in inferiora nisi mediante celo. et mediante illo non potest fieri influentia in animam nostram. § nullam influentiam potest deus causare § illam positionem. sed ponens bonam fortunam habet ponere deum immediate in aias nostras influere. ut habetur in illo libello versus finem. bene fortunatis non expedit consiliari. habet. n. principium tale quod est melius intellectu. et parum p. rationis autem principium non ratio sed aliquid melius. quid § erit melius scia et intellectu nisi deus. virtus. n. intellectus est organum vult tibi expresse q. isti immediate mouetur a deo. ¶ Questio ista ut patet per ar. ad oppositum non querit de quocumque modo ponendi eternitatem. sed precise de modo ponendi philosophi. an. s. cum illis principijs philosophi. propter que ponit mundum esse eternum possit stare aliquem esse bene fortunatum. non potest autem aliquam positionem compossibilitatis videri vel repugnantia nisi utraque positio videatur. Dic ergo primo videndum est de positione ponentis aliquem esse bene fortunatum. et specialiter illa que tangit in li. de bona fortuna que dicitur fuisse Arist. et 2. videndum est de ponente mundi eternitatis que habetur ex 8. physico. et multis alijs locis. 3. patebit si iter istas ponentes repugnantis.

Quantum ad pri

mu sufficienter potest sententia philosophi de bona fortuna ad duo reduci. p. an sit. et quomodo sit. scdo. propter quid sit. propter causam sit. Primum istorum requirit tria. s. an sit fortuna. scdo an bona fortuna. 3. an aliquis sit bene fortunatus. ¶ De primo habet succinte veritas in tribus conclusionibus. prima est affirmativa et composita

ceptui plurimum persona. et tale phantasi modo dicitur habere comiter Arist. quod supponit semper comiter concessa. sic patet ponens locum esse immobile. sicut comiter omnes accipiunt. § in quirendo per rationem videat difficile. et ponendo tempus esse idem numero ubique quod est omnes comiter accipiunt § per rationem aliqua circa hoc difficultas occurrat. et ita in multis que accipit Arist. tanquam comiter concessa. hoc modo poterat accipere tanquam comiter concessum quod aliquid euenit a fortuna. Manifestum est enim quod agentia proposito aliquid euenit propter intentionem et illud dicitur fortuitum siue effectus fortuitus. eius igitur sit euenientis fortuna est causa. qualis autem causa sit patet ex 2. physico. ubi philosophus dicit quod est causa per accidens eorum que eueniunt in minori parte actione agentis a proposito. 2. conclusio quod fortuna non est aliqua causa per se distincta a natura et intellectu siue proposito. imo eadem voluntas que respectu effectus interni est per se causa respectu effectus non intenti dicitur esse fortuna. intentum quidem euenit a proposito. et ideo dicitur voluntarie. non intentum euenit propter propositum et ideo dicitur fortuite. ista est § pro pagano rum imaginariu fortunam esse quadam deaz cui tanquam causa per se attribuit effectus quos videmus fortuite euenire. et propter istum intellectum malum pagano rum reprehendit Aug. seipsum primo retracta. c. p. Non mihi inquit placet torrens appellasse fortunam et cartholici autem potius debent talia attribuire. prudentie diuine saltem generaliter. Tertia conclusio est quod fortuna non est causa totalis. hoc est quod nihil sic euenit a fortuna quin et eueniat ab aliqua causa per se intendente iuxta illud Plotini in thimoeo. nihil est cuius ortum non precessit legitima causa. et 5. de ci. dei. c. 2. dicit Aug. Licero precessit nihil fieri si causa efficiens non preceat. et hoc rationabiliter concessit. quod quod non est a se non potest habere esse nisi a causa efficiente. et tibi requirit aliqua causa per se siue intendens quod sub intentione cause vltioris cadunt plures effectus. et ita sub intentione cause prime cadunt omnes

sed qñ alicuius effectus non apparet causa pñna p se siue intendens. tunc i^o d^r effectus fortuitus vel casualis. et sic est intelligendus illud Aug. de achade. qñm bus in pñ. vbi dicit fortasse nihil aliud in rebus casum vocamus nisi cui^o rō se creta est. Et hanc opi. tagit pñs in isto li bello tractatu. 2. Si aut inquit a fortuna nihil dicendum est fieri sed nos alia exire cā ppter nō videre. hoc ē qz nō videm^o eam fortunā aim^o esse cām rē. 2° i ista particula qd ē de bōa fortuna explicat i vna conclusione et duplici distinctione. Cōclusio que ēt videt cōiter pcessa hec est bonā fortunā esse manifestū. n. est qz agentī alicui a pposito euenit pter intētoem aliquod bonū. et ita cuz bona fortuna dicat bonus effectus fortuitus. vel magis pprie licet minus vitate cā talis effectus et illa duo sine se inuicem esse nō possunt. sequit qz bona fortuna sit. Hāc diuisionem. q. vocis in significatōes puta bone fortune vt accipit p causa vel effectu tangit philosophus. c. p^o causaz frequent aius ipsam esse. cā aut alienuz a noie. cā. n. et cuius est cā aliud est. hec ibi. Alterius aut bonā fortunā distinguit philosoph^o dupliciter penes ea in quibus est. hoc est penes effectus bone fortune. et est pma distinctio ista. fortuna bona est in his que nō in nobis existunt. hoc est quoz non sumus dñi. sicut exemplificat nobile bene fortunatuz dicimus et toralit cui talia existūt quoz ipse non dñs est. Alio^o bona fortuna est in his q sunt in nobis. et nī cui pter cogitatio nem suā acciderit aliquod bonum opari bene fortunatū aimus. sine ratiōe. n. habēs iperum ad bonū et hoc adipiscēs dī bene fortunatus. vel planius intēdēs vnum et in exequēdo adipiscens aliud non intēū et tñ bonū. dicit i hoc habet bonaz fortunā. Ista distinctio bone fortune penes effectus videtur esse in illud quod est pprie tale. et in illud quod est cōiter vel minus pprie tale. nam pprie

bona fortuna vñ ēē illoz que sūt in potestate nostra. sicut et absolute fortuna. et hoc sic intelligēdo qz fortuitum nō sit p^o one siue p^o in potestate voluntatis. qz nō euenit ex intētoe eius. tñ est in potestate ei^o p accñs et quasi secundario vt annexum p se intēto. respectu aut illoz que nec sic nec sic sunt in nostra potestate et p pñs accidunt nobis nō inquātuz agentibus a pposito nō est pprie fortuna sed casus sicut patet. 2. physico. A^o est distinctio bone fortune fm effectus. s. per se et p accñs. effectus p se est bonuz sumere effectus p accñs est malū nō sumere. et hec distinctio sepe tangit in illo li. 3° in hac pñcula. s. d. bene fortunā stat in quadam diuisione trimēbri. Primum mēbrum. nullus dicit bñ fortunatus eo qz semel sibi bene accidit fortuite. 2° mēbrū. nullus dicit bene fortunatus ex hoc pñcise qz sibi semper fortuite bene accidit. quia siue intelligitur sic qz cum oī pposito suo annexum est aliquod bonū fortuitum siue sic qz cui cunque proposito suo annexum est aliquod fortuitum ipsum est bonum neutrum. n. istozum semper accidit sine miraculo speciali. et hoc nō solum intelligēdo vniuersalr absolute. verū etiā in tali actu puta militari vel negociatūo et hoc siue de bono euentu similti puta victoria vel lucro siue dissimili. puta hoc vel illo annexo casuali. Nullo quidēz istozū modozū diceret pñs aliquez esse bene fortunatum sicut nec rō pñabil^o 3° mēbrum. qz aliquis dicit bene fortunatus. quia sibi vt in pluribus bene fortunatae accidit. vnde scdm Ar. pñmo ethi. vna hīrundo non facit ver. sic vn^o actus et simlr vnus euentus effect^o fortuiti non facit hominē dicit bene fortunatum. sed qñ accidit ei vt in pluribus. vnde dicit Ar. in li. de bona fortuna. Insipientes existentes dirigunt multa. et iō quando habent actōes per se intentas ad quas pter eozum intentiones eueniēt

vt in pluribus bona dicuntur bene fortunata. et hoc patet ex communi sermone. unde primo rhetorice videmus propter bonas fortunas bene fortunatos electos. Sed est ne aliquis vult bene fortunatus. hoc potest dupliciter intelligi. Uno modo vt cuiuslibet intentio ab eo per se. sit spiritus annexum aliquid bonum per accidens. vt in arte placendi et sanandi etc. Alio modo sic vt sit talis quod quando docentur est annexum sibi aliquid fortuitum illo sit bonum. et credo quod neutro modo aliquis dicit vult bene fortunatus sine miraculo speciali. quod nullus potest esse quin in actione sua alijs causis contingebus committitur possit aliquid malum per accidens currere. quod in parte sua non est concursus aliarum causarum. scilicet vt fodiens fodiat ad bufonem vel ad serpentem nisi deus faceret ex miraculo percursum carum spiritus ad hoc. sed vt in pluribus potest aliquid esse bene fortunatus et hoc aliquando quantum ad bona filia iuncta filibus propositis. vt quando euenit victoria iuncta voluntati bellandi. Aliquando quantum ad dissimilia bona dissimilibus propositis. Aliquando quantum ad bona dissimilia filibus propositis et sic est possibile aliquid quem vt in pluribus esse bene fortunatum vt patet per experientiam. Sed in quibus consistit bona fortuna Aristoteles dicit primo rhetorice sue quod in duobus. scilicet in assequendo bonum propter intentum. et fugiendo malum. vt si quis non incidit in latrones. Alio modo distinguitur bona fortuna secundum Aristoteles. in libro de bona fortuna quod scilicet bona fortuna dicitur respectu eorum que in nobis sunt. vt quando aliquis intendit vnum per se et aliud euenit. Alio modo respectu eorum que non sunt in nostra parte. vt quod aliquis sit nobilis et pulcher et diues nascatur etc. Et ista distinctio fortune est in fortunam proprie dictam. et minus proprie dicta que magis dicitur casus quod non est ab agente a proposito. quod non est talis euentus in potestate nostra. Sed que est causa extrinseci bene fortunatum quod est secundum principalem in primo articulo principali. et hoc dicitur bona fortuna impropria dicta que non est

in parte nostra. Non inuenio aliquid intrinsecum in homine propter quod debeat dici bene fortunatus isto modo. sed hoc accidit sibi ex concursu causarum extrinsecarum que potest esse de deo disponente scilicet theologos non secundum Aristoteles. sicut si aurum sit ibi et aliquis intendens fodere ipsum inueniat hoc est ex concursu causarum extrinsecarum et non est alia causa nisi quod ipse est magis dispositus vt causa vltima moueat ipsam ad hunc locum magis quam ad alium. Sed causa quare ad propositum illius sequitur bonum et non ad propositum alterius Aristoteles. in libello de bona fortuna inquitur causam intrinsecam quare dixit esse imperium. Sed si tu dicas tu queris causam vbi non est causa effectus fortunatus non habet causam. Dicendum quod notus fuit Aristoteles. quod sicut illud quod euenit in pluribus habet causam vt in pluribus vniuersimiliter. ita quod euenit in paucioribus et dissimiliter habet reduci ad causam vniuersimiliter agentem et per se. Causa autem intrinseca et prima huiusmodi casus fortunatus fuit secundum Aristoteles. in predicto libello est imperium. dicit enim sic. Est ergo bona fortuna sine ratione nata bene fortunatus. non est sine ratione huiusmodi imperium ad bona. et hoc ad piscens. hoc autem est natura in anima. non uest tale natura que impetu ferimur sine ratione ad que vtiq; bene habemus. et si quis interroget ab opera te que sic facit. nescio inquit sed placet mihi huiusmodi patiens his que a deo agunt. et enim a deo vult sine ratione imperium huiusmodi ad operari aliquid. Et vult dicit quod aliquid habet velle ad quod sequitur bonum aliquid preter intentum ex impetu et sine ratione. et causa huiusmodi impetus est natura. Et ista diuersitas est hominem accipit Aristoteles. per experientiam. quod non. iste impellat et iste non cum sine ratione eius cui impellit hoc accidit non potest esse ratio. ergo causa est natura sed illa diuisa vel diuersitas non ponit diuisam specificam in natura sed diuisam dualem. quod non. agens extrinsecum vniuersimiliter agens moueat istum ad bonum et non alium. eiusdem rationis experientis. non potest esse nisi propter aliquid intrinsecum in vno quod non est in alio. hoc autem non potest esse

rō vt dictum ē nec aliqd p̄ns sp̄m. qz il
 lud vniformit̄ cuilibet inest. ē q̄ aliquid
 p̄tens ad indiuiduū. q̄ aut̄ non sit rō
 p̄z. qz vbi plurimus intellect̄ r̄ r̄atō ibi
 mima fortuna. vbi aut̄ plurima fortuna
 ibi minus intellect̄ fm̄ Ar̄. nec etiam
 volūtas qz illis pōt̄ esse act̄ volūtat̄ i
 vtroqz r̄ t̄ vnus assequit̄ effectum for
 tuitū r̄ alius non assequit̄. q̄ illud intri
 secū est imper̄ a nā pueniens. iō dicit̄ bñ
 fortunatum bñ natū. qz in eo ē dispō q̄
 a sup̄iore motore ipellit̄ ad p̄posita fm̄
 que eueniunt sibi cōmoda. Sz illa dis
 positio nālis ē ne dispō ex pte aie vl̄ cor
 poris. R̄ si Ar̄. intellexerat q̄ aie d̄nt
 fm̄ gradus nāles in nobilitate r̄ p̄fectio
 ne. tūc eēt oō q̄ aia nobilior h̄iet talez i
 petū sic b̄ntū nobil̄ h̄z nobilitate estia
 tōez r̄ nobilitate istitū nāle ad assequēd̄
 cōmodū maius. sed n̄ credo Ar̄. sic intel
 lexisse. s. q̄ iste imper̄ sequat̄ aliquoz ex
 nobilitate aie. qz dicit̄ vbi minus intel
 lect̄ ibi maxima fortuna. vñ dicit̄ q̄ ta
 lem non expedit̄ p̄sillari. n̄ q̄ hoc puenit
 intellectui ex sua p̄fectōe sed qz h̄z nobi
 litatem impellentē sicut nauis male regi
 bilis melī frequēt̄ nauigat. sed n̄ p̄p̄
 seipsā sed h̄z bonum gubernatorem. In
 corpore q̄ ista dispō ē p̄ns cōplexionem
 determinatā. Sed ē dubitatio q̄liter nā
 est cā istius impulsus ad volendū aliquid
 ad qd̄ sequat̄ cōmodū p̄ter intentionem
 opantis si sicut grauitas ē cā descensus
 deorsū in graui. tūc. n. fortuitū non est
 a fortuna. qz i nā est aliq̄ dispō inclinās
 ad hoc. h̄z non sufficiēt̄ motiua. Itēz
 p̄bo q̄ oia eēt a fortuna si ex hoc dica
 tur qd̄ bñ fortuna. qz h̄et̄ dispōez qua
 impellit̄ ad volendū aliquid ad qd̄ seq̄t̄
 cōmodum sine rōne r̄ p̄silio. qz in acti
 bus humanis cōsiliat̄ nec prius p̄sili
 atur nec p̄siderans prius p̄siderat aliter
 eēt p̄cessus in infinitū. in p̄mis q̄ actib̄
 non h̄etur impulsus a rōne cogente ad
 eliciendū tales actus. q̄ eliciunt̄ sine rōne
 r̄ a nā. r̄ talis d̄ fortuna. q̄ r̄. Item tu

dicit̄ q̄ aliquis h̄z imperū sine rōne.
 Contra. non ē bona fortūa sine actu vo
 lūtat̄. qz fortūa est effect̄ p̄tingēs p̄ns
 effectum agētis a p̄posito. nūc aut̄ act̄
 voluntatis est circa obiectum ostēsus a
 rōne. q̄ talis impulsus ad volendū non
 est sine rōne. Itē si natura ipellit̄ aliq̄
 ad volēdum r̄ nō ratio: q̄ nō eēt fortū
 na qd̄ euenit sed casus qz hec est d̄ta in
 ter fortunā r̄ casum 2° p̄physi. R̄ p̄ma
 rō vadit ad hoc q̄ p̄ma intellectio sit for
 tuita. r̄ seq̄t̄ aliq̄ bonū r̄ pueniēs dicit̄
 tur quis per eā bñ fortunatus. R̄ideo
 igit̄ r̄ dico q̄ h̄z vnus doctor exponit
 p̄m̄ in p̄dicto libello videt̄ velle q̄ p̄
 ma intellectio siue volitio sit a deo mouē
 te intellectū r̄ volūtatē non p̄ oñsonē
 obiecti. r̄ dicit̄ p̄dictus doctor q̄ hec
 est snia Ansel. de casu diaboli. Co. 21°. q̄
 dicit̄ q̄ angelus non habuit primū actū
 a se. Sed credo q̄ h̄uit primū actū a se
 sicut 2°. licet voluntatem h̄uit a deo. ad
 actum. n. volendū nō requirit̄ nisi volū
 tas r̄ intellect̄ prius ostēdēs obm̄. r̄ p̄
 hoc patet solutio ad rōem suā. Contra.
 si angelus habuit p̄mum actū volendū
 a se aut̄ h̄uit volendo r̄ sic est p̄cessus i
 infinitum. aut nō volēdo. qd̄ est incōue
 niens. R̄n̄ d̄ q̄ h̄ndo intellectū ostēdē
 tem obm̄ r̄ h̄ndo volūtatē p̄us nā sit
 t̄n̄ tpe h̄uit velle. Dico q̄ q̄ ista p̄clusio
 ē p̄cedenda q̄ ad aliquid. s. p̄mā intelle
 ctionem non eēt a rōne sed a casu: qz itell̄
 gens non p̄us intelligendo intelligit̄. p̄
 q̄ intellectio non est a rōne ostēdente ob
 iectum p̄us. q̄ est a casu q̄dammodo. qz h̄z
 Aug. li. 3. de li. ar. non ē in potestate no
 stra quibus visis tangamur. r̄ iō illud
 ē fortuitum r̄ casuale. Et si arguas p̄
 intellectū si sit fortuita omnia p̄na erūt
 fortuita. Dico q̄ non sequitur quia ha
 bita p̄ma intellectione r̄ volitione p̄s
 aliquis rōnari de agendis r̄ ita que se
 quantur illam deliberationem nō erūt
 fortuita sed a rōne deliberante. Sed si
 queras prius intellectiōes si ne simplr̄
 p̄

fortuite dicendum q̄ non q̄ sunt ab ob-
lectis fortius mouctibus fm fantasma
ta magis imperfecta cessantibus impedi-
mento. 2 sic prima intellectio habz cau-
sam naturalem motiuam in nobis. q̄
tamen non est a ratione deliberante nō
est imputabilis homini nisi interpreta-
tine: quia in potestate hominis fuit fa-
cere obiectum fortius mouēs ex frequē-
ti consideratione ex qua fortius impet-
natur fantasma tale in memoria. 7 per
consequens fortius mouet 7 prius cessa-
te impedimento. prima ergo intellectio
non est in potestate nostra. sed prima ē
differentia qua potest quis se determina-
re ad volendum vel non volendum: hoc
est a voluntate non ab intellectu. quia
intellectus ab obō nār mouet 7 iō volūtas
nār mouet ab intellectu nār moto vo-
luntas naturaliter mouetur. 7 sic ho-
mo effect vnum bonum brutum. volun-
tas igitur nō mouetur necessitate natu-
rali. sed habita prima intellectu i po-
testate eius est conuertere intellectus ad
considerandum hoc vel illud. 7 hoc il-
lud velle vel nolle. 7 sic prima volūtas
omnino est a nobis nec est ita a casu sic
prima intellectio. Ad secundum dicen-
dum q̄ Arist. videtur dicere in libro p̄
dico q̄ ille impetus vel impulsus ad vl-
le aliquid ad quod cōsequitur commo-
dus non est sic a ratione q̄ talis sciat sic
reddere rationem quare hoc facit. dicē-
dum ergo q̄ illud velle habet a ratione
ostendente obiectum volitum. sed non
a ratione consiliante ostendente causas
quare hoc facit distincte. sed hoc habet
ab impetu. Ad tertium dicendum q̄
licet natura sit mediata causa illius ene-
tus fortuiti non tamen immediata sed
voluntas vni intendens h̄ sit aliud ene-
niens preter intentum quod of fortuna
non casus. Sed de cā extrinseca huius-
modi entus fortuiti fm Arist. videtur
dicendum q̄ non nā est cā eius: q̄ natura
est determinata ad vni saltem vnitatem

eiusdem ordinis 7 connexionis. entus
aut fortuiti non vident habere cōnectio-
nem nec ordinationem ad alia. q̄ natura
non ē cā sufficiens 7 cōplexiua entus
fortuiti. Item tūc sequeretur q̄ fortuna
esset cā per se. Item nullus of bene for-
tunatus q̄ impellit ad volendum aliquid
ad quod consequitur bonum nisi illud
bonum adipiscatur. sed illud bonū adī-
pisci non potest nisi cause intermedie
concurrant ad hoc. cum ergo natura nō
potest esse causa sufficiens huius 7 curi
natura non sufficit. ideo sequitur q̄ est
aliqua cā extrinseca coniungēs. Sed q̄
sit illa cā extrinseca fm Arist. ē ne celum
vel intelligentia mouens celum mediā-
te celo vel deus ipse immediate mouēs
Dicendum q̄ si nihil sit effectus fortuitus
nisi illud ad qd cālitās celi pōt se exten-
dere tunc nō est necessarium cām indre-
re nisi celū 7 mouens celus. 7 hoc vide-
tur pbabile: q̄ nihil fortuitum videt i
homine nisi illud ad qd cālitās celi se ex-
tendit mediāte vel immediate. Sed p̄
non credo esse verum: q̄ aliquid ē i ho-
mine ad qd cālitās celi non pōt se exten-
dere sicut ē volūtas nisi occasionalr mo-
uendo appetitum sensitivū fm curi idē
nationem apta est voluntas inclinari: ce-
lum q̄ non potest volitionem attingere
nec etiā cās ad eius cātionem 7tingere:
iō aliquid ē in boie ad qd celi cālitās nō
pōt attingere. Et si diceret 7 forte verū
ē q̄ nullus effectus fortuiti ē i volūte
7 7unctus volitōi p accēs h̄ tñ cālitās
celi ad oia alia se extendit 7 sic nō oportet
aliam cām extrinsecā ponere nisi ce-
lum 7 intelligentiam mouentem celus me-
diāte. ita q̄ si Arist. videt dicē q̄ tale p̄-
cipium sit deus of glosari verum ē me-
diāte. Si aut aliquis effectus fortuiti
ponat in voluntate cum celus non pos-
sit tales effectus attingere nec cās ad cāndū
ipsus 7tingere nec aliqua intelligentia cre-
ata tūc of aliquos effectus fortuitos i dū
reducere: qui oia puidet 7 cōiungit

cās medias ad effectus tales fortuitos
cāndos. Sed quōd hoc pōt concordari
cum pncipijs Ari. qui nō videt ponere
aliqđ nouum immediate eē a deo: vñd
ipse ponens mundū eīnū n̄ posuit mo-
tū potuisse eē nouū nisi s̄z partes. ita qđ
totus non potuit eē nouus. Et ista p̄clu-
sio potest dependere a tribus pncipijs
p̄mo ppter immutabilitatem pncipij:
qz p̄mum est oīno imutabile iō nullum
motum nec mobile potest immediate d̄
nouo pducere qz aliter se h̄fēt nunc qđ
p̄ius. Sed non credo qđ arguat solū ex
immutabilitate agentis imo o3 addere
aliqđ ex pte effectus. sic qđ agēs imuta-
bile nō pōt immediate cāre aliqđ nouū
alterius rōnis. qz aliter p̄traderet sibi
ipsi. qz intelligētia oīno imutabilis s̄m
eū cāt nouā ptem motus: nec ppter h̄o
est mutabilis. nec adhuc sufficit s̄z opoz
ter addere sic. agēs oīno imutabile nō
potest cāre aliqđ nouū alterius rōnis ni-
si immediate nulla posita diuersitate in
medijs causis actiuis vel receptiuis. alr
non h̄iet p̄pō Ari. veritatem. s̄. n. cau-
se inmediate actiue sint diuerse dispōnis
in agēdo. vel passiue diuerse dispōnis i
recipiēdo pōt eē diuersitas effectuum
dato qđ in cā p̄ma nulla sit mutabilitas
vl nouitas aliqđ mō. Dicem⁹ qđ s̄z Ari.
qđ agēs oīno imutabile non h̄ns cās
medias actiuas vel receptias diuerse dis-
positionis non pōt cāre aliqđ nouū
alterius rōnis: sed aliqđ istaz p̄ditionuz
deficiente n̄ h̄ebimus s̄m Ari. vñ p̄clu-
damus aliqā nouitatē in deo. Dicen-
dū qđ n̄ d̄dicat sibi in libello de bōa for-
tuna. 7. 8. physt. s̄m qđ aliqui volūt sibi
ipōnē. qz si s̄m p̄mā viam sufficiat oēm
effectū fortuitū reducē in celū hoc n̄ po-
nit aliqā nouitatē vel mutabilitatem
i deo: qz non cāt de effect⁹ fortuitos de
nouo nisi mediāte celo. 7 hoc non est d̄
eū. Dato ēt s̄m alia viā qđ op̄teat aliqđ
effectus fortuitos nouos reducere ime-
diate in deū adhuc non d̄dicat s̄p̄si. qz

certum fuit Ari. s̄m sua p̄ncipia aiām
intellectiua eē a deo imediate. 7 ad hoc
attingere pōt rō nālīs cū sit immortalis
7 ita aliqđ nouū pōt immediate eē a
deo 7 tñ n̄ d̄dicat sibi s̄m sua p̄ncipia.
¶ Sed quōd est hoc possibile dicendum
qđ imutabilitas agentis excludēdo cās
actiuas intermediās vel receptiuas con-
cludit s̄m Ari. qđ non possit fieri aliqđ
nouū alterius rationis. sed si vna p̄ditō
defecerit. s̄. qñ cause intermedie actie vel
passiue diuersimode se h̄nt in cāndo po-
test cāre de nouo aliqđ alteri⁹ rōnis.
Si etiam effectus cāe eius sit eiusdē rō-
nis pōt deus ipsum finire imediate nul-
la posita nouitate in eo. ppter diuersita-
tem cārum receptiuarū sicut sol imme-
diate soluit glaciēs 7 coagulat lutū nul-
la posita nouitate in eo. ita s̄z Ari. hoc
corpore organizato de necessitate im-
mutabilitatis cāt hanc aiām 7 p̄l non
qz mā non erat disposita. sic nec sol cāt
aliū 7 aliū radiuz in aere 7 in aqua
nisi ppter diuersitatem recipientiuz. sic
in p̄posito deus influit vniformiter in
qđlibet in quantum potest s̄m Ari. 7 qz
ista est dispositus ille non. iō deus ipel-
lit istum ad tale p̄positum ad qđ conse-
quitur commodū. illuz aut non impel-
lit. qz non inuenit in eo dispositionez il-
lam quā diximus p̄ius. 7 ita pō. Ari.
de bona fortuna stat cum pōne sua. 8.
physt. s̄. qđ deus non potest causare no-
m̄ mundum vel nouum celum vel nouuz
motum s̄m suam totalitatem. Sed s̄m
fidem 7 veritatem dicendum ē qđ deus
habens puidētiam generalē de oibus
regit res s̄m qđ nate sunt regi. s̄m qđ dici-
tur. 7. de ci. c. 30. Sic deus res q̄s condi-
dit 7c. tñ p̄ter istam generalē puidētiam
h̄z puidētiam sp̄alem ex qđdam electio-
ne s̄m quam puidet vniciqz hoium s̄z
merita p̄fēta vel futura 7 occulta no-
bis. tamen sibi p̄ntia. quia eius iudicia
iusta sunt semper licet occulta. ita qđ ali-
quando aduersitas p̄l p̄ficiat qđ p̄p̄tas

fm Boc. 4. de sola. Ita q̄ lz ponamus
aliquē bñ fortunatū tñ ex hoc nihil no
uum ponimus in deo vt dictuz est. 7 sic
p3 ad rōnes.

Explicit feliciter.

Additiones.

¶ Fo. 37. 4. c.

¶ Ad solones istoruz obōz doctoz re
mittit se alibi. pōt tñ dici ad primuz ne
gando pñam. qz lz intellectus viatoris
possit ex suis nālibus cognoscere ibi eē
pfectissimam voluntatē. hoc tñ est p cō
ceptū impfectū. qz non ē incōueniēs per
ceptū impfectū cognosci aliqd eē pfect
tissimū sicut p̄ceptum finitū cognosci
tur aliquid eē infinitū. Et iō non sequi
tur q̄ per talē rōnem volūtatis quam
viator h3 ex lege cōi possit tanq̄ p me
dium euidēs a pōi cognoscere deo inef
se oipotentiā. Ad 2^m dicendū ē q̄ q̄lī
cū 3 sit d maior. minor videt neganda.
qz 7 si deus sit res simplicissima non tñ
ois pceptus quem nos hēmus de eo est
simplr simplex. 7 iō non o3 oēz ppōem
talem eē per se pprie. 7 tñ si eēt per se. n̄
tñ ex hoc eēt per se nota. Ad 3^m dicen
dū q̄ cognitio methaphysici de deo ex
cedit cognitōem phyci. de deo tam extē
siue ppter multitudinem passionū vel
pprietatū cognitar. q̄ intēsiue ppi ma
iorem pfectōem 7 pfectiōē moduz cog
scendi. 7 p hoc ad formam argumētī di
catur pcedendo pñam pñam 7 pñis ad
istū intellectū. q̄ methaphysic pōt ad al
tiorē cognitōem attingē q̄ eī^a cognit
tio. qz ad quā sufficit nālis vel phycus
attingere. nā in cognitōe qz est dare latī
tudine 7 excessum fm maius 7 min^o tā
intēsiue q̄ extēsiue. Et iō cum vterius i
feri. q̄ pōt attingere ad cognitōez ppter
quid. neganda est pñā: de demonstratō
ne quā rē.

¶ Fo. 37. c. 4. an illā p̄ticu
lam tex. Et p̄ idem ad 2^m.

¶ Ex^m h^o apparet in sensu. qñ. n. speci
es coloris videt sicut qñ radi^o trāsīt per

vitrū rubeū rubor apparet in pietē op
posito. 7 ille rubor ita vsus non ē ratō
vidēdi ruborem in vitro sub ppria rōe
sed tñmō diminute. vel forte nullo^o nī
si p collationē h^o ruboris ad illum tāq̄
sillis. qñ aut spēs sensibilis est rō sentien
di obm̄ sub ppria rōe sua. ipsa non ē p
cepta p sensum. sicut apparet māifeste i
visione recta vbi nihil videt in me^o iter
colorem 7 oculm. 7 tñ est ibi spēs coloris
multiplicata. Sed 3 lz hoc sit ibi: i vīsi
one tñ reflexa videt q̄ ipsa species vide
atur: qz hoc videt appet videri in specu
lo. 7 tñ in tali visione reflexa spēs est rō
sentendi obm̄ in rōne sua. ppria qz ob
iectū videt sub ppria rōne visibilitatis
sue. q̄ a sili in pposito posset de^o videri
p mediū. q. speculatū 7 tñ sub rōne p
pria obiectiua. Sed hic dicendū q̄ Alla
cen. in perspectiua sua li^o. 4. c. 4. ex intē
tione determinat q̄ spēs nō est in specu
lo subiectiue 7 vt ibi terminās actuz vī
dendi. Et beniter ondi potest vnico ex
pimento: qz quod alicubi exis in se vīo
tur ab oculo exite in hoc situ. pōt etiā
videri ab ipso existente in alio situ dum
tñ mediū sit illuminatū. 7 nō sit opacū
interpositū. 7 sit ē debita distantia. sed
oculus qui in determinato situ exis vi
deret album in speculo alibi exis n̄ vi
deret. qz non sit visio ista nisi in illo pū
cto ad quē puenire pōt radius reflexus
qui semper ē in eadez superficie cū radio
incidēte 7 cuz ipso pstituit angulū eglē
illī āgulo q̄ intercepti in radiū incidēt
7 corpus sup qd incidit. Pz etiam ppo
sitū p hoc q̄ aliqua specula non sūt for
malr perspicua sicut in calibe polita et
argēto polito bñ videt aliqd color tāq̄
in speculo 7 tñ in istis nō recipit spēs co
loris qz non ē nata recipi nisi i pspicuo
tñmō: q̄ hic recipit in aere p̄p̄inquo ta
libus speculis sed vt ibi non pōt imina
re visionē. qñ ē recipit in speculo pspi
cuo vitreo adhuc ibi nō terminat visio
nisi ad aliquid opacū sup^m puta plūbū

vel aliud huiusmodi. dico q̄ in visione
tali speculari spēs non est vīa sed tñ rō
videndi obm̄ illud cui est spēs nō tamē
p̄ lineā recta sed p̄ lineā reflexā. vnde ob
iectū quidē non est pñs oculo p̄ lineā re
cta sed reflexam cōcurrentē cuius recta in
puncto vbi est concursus radij visualis
cū catheco. Et p̄ idem ad scōm.

fo. 87. 2. b. añ illō de 2° p̄ncipali.

Nota q̄ vltra nālem bonitatē volūtī
onis que cōpetit sibi inq̄rtum ens q̄ etiā
cōpetit cullibet enti positūo. fm̄ differē
tiā sue entitatis magis ⁊ minus p̄ter il
lam est triplex bonitas moralis fm̄ gra
dus se hñs. p̄ma dicitur bonitas ex genere
que cōpetit volūtōi ex hoc q̄ transit sup
obm̄ pueniens actuī tali fm̄ dictamē re
cte rōnis ⁊ non solū q̄ cōueniens actuī
tali nālīter sicut sol visio. ⁊ hec est p̄
ma bonitas moralis que īdo pōt dīci ex
generē quia quasi m̄alis respectu omnis
bonitatis posteris siue vlterioris in ge
nere moris. naz actus transiens sup ob
iectū pueniens est. q. formabilis per quā
cunq; aliā circūstantiā moralē ⁊ ita. q.
potentiale non oīo sic extra genus mori
sicut fuit ipse actus in genere nature sed
in genere moris quia iam habet aliqd̄ d̄
illo genere puta obm̄ debitum actuī. 2°
potest dīci bonitas virtuosā siue ex cir
cūstantiā que cōpetit volūtōi ex hoc q̄
ipsa elicit a voluntate cū omnib⁹ circū
stantijs dictatis a recta rōne debere sibi
p̄petere in eliciendo ipam. bonū. n. est ex
causa ītegra fm̄ Dīo. 4. de di. no. ⁊ il
lud est. q. in spē moris bonum quia iam
habet omnes d̄ctas morales p̄trahentes
bonū ex genere. 3° bonitas potest dīci
meritoria siue gratuita in acceptatione
diuina in ordine ad premiū que puenit
actuī ex hoc q̄ p̄supposita duplici boni
tate iaz dicta elicit conformiter p̄ncipio
merendi quod est gr̄a vel charitas. Ex^m
p̄imi dare elemosynā. Ex^m scōi dare ele
mosynā pauperi qui eget ⁊ in loco quo
pōt sibi cōpetere propter amorē dei. Ex

emplū tertij illud opus facere nō tantū
ex inclināone nālī sicut potuit fieri in
statu innocentie ⁊ forte posset modo fie
ri a peccatore si adhuc peccator exñs et
non penitens ex pietate nālī moueretur
ad p̄ximū: sed tantū ex charitate ex q̄
faciens est amicus dei inq̄rtum respicit
opera eius hec tripliciter bonitas est or
dinata ita q̄ p̄ma p̄supponit 2°. 2° 3°
⁊ nō ecōuerso huic triplici bonitati cor
respondet triplex malicia. p̄ma siquidem
est malicia ex genere quādo. s. actus qui
tantū habet bonitatez nature ex primo
ex quo debet p̄stitui in genere moris ha
bet maliciā quia transit super obiectum
discōueniens puta si odire transit super
deū. 2° autē malicia est ex aliqua circū
stantiā deo: ordināte actuī licet habet obie
ctum conueniens. 3° demeritoria. De 2°
p̄ncipali.

1. **U**trū in diuinis essentialia sint imedi
atioza ipsi eēntie diue vī notōalia. i.
2. **U**trū in deo possunt esse plures p̄dis
ctioes eiusdem rōis. .6.
3. **U**trū ista possint simul stare q̄ relatō
ut p̄pata ad op^m sit res ⁊ ut p̄pata ad
essentiā sit ratio tantū. .13.
4. **U**trū subtracta vel sepata siue circū
scripta relatiōe origis possit manē p̄
p̄ diuina p̄stituta ⁊ distincta. .17.
5. **U**trū relatiōe originis in diuinis sit for
maliter infinita. .24.
6. **U**trū eōlitas i diuis sit r̄lo real. .28.
7. **U**trū deū esse oīpotentē possit rōe ne
cessaria demonstrari. .34.
8. **U**trū filius siue v̄bū diuinū hēat aliq̄
cālitatē p̄p̄riā resp̄cū creature. .42.
9. **U**trū deus possit facere angelū infor
mare mām. .47.
10. **U**trū de⁹ possit spēs q̄ sunt in cucha
p̄uerrere in aliqd̄ p̄existens. .51.
- ii. **U**trū deus possit facere q̄ manēte cor
pore ⁊ loco eius co:pus non habeat
vbi in loco. .56.
12. **U**trū respectus rei create sit idem ad

- deū creatē et pseruantē. .59.
 13. **Utrū** actus cognoscēdi et appetēdi
 sint eēntialit̄ absoluti v̄l essentialit̄
 relatiui. .62.
 14. **Utrū** aia sue p̄fōi nāli relicta possit
 cogit̄e trinitatē p̄sonaz i diuis. 68.
 15. **Utrū** respectu v̄bi creature intellect⁹
 possibilis sit actiu⁹ vel passiu⁹. 75.
 16. **Utrū** libertas volūtatis et necessitas
 nālis possint se p̄pati in eodē resp̄cū
 eiusdē actus et obiecti. .81.
 17. **Utrū** actus dilectōis nālis et act⁹ di-
 lectōis meritoze sint eiusdē sp̄i. 85.
 18. **Utrū** actus exterior addit aliquid bo-
 nitatis vel malicie ad actum interi-
 orem. .88.
 19. **Utrū** in xp̄o vnitas nature humane
 ad verbū sit sola depēdētia nāe assū-
 pre ad p̄sonam verbi. .93.
 20. **Utrū** sacerdos obligatus ad dicēdū
 missaz p̄ vno obligat⁹ etiā ad dicen-
 dū missaz p̄ alio sufficienti soluat de-
 bitū dicēdo vnā missā p̄ ābob⁹. 99.
 21. **Utrū** ponēs mūdi eternitatē possit su-
 stinē aliquē eē v̄l bñ fortūatū. 106.

¶ Additiones.

- In fo. 37. i. b. **¶ Ad** solutōes 7ē.
 In fo. 75. i. a. **¶ Ex^m** huius 7ē.
 In fo. 90. 3. b. **¶ Nō** q̄ v̄ltra nālez 7ē.

- Anima** brā quō pōt intelligē actū beati-
 ficū nō intelligēdo deū. fo. 75. i. a.
Anima dupliciter potest attingere ali-
 quod obiectum. fo. 69. i. c.
Anima intellectiua sepata quare non
 dicitur persona. fo. 48. 2. a.
Anima intellectiua sepata quare nō po-
 test sentire. fo. 49. 4. b.
Aia intellectiua quare dicitur ip̄scā. fo. 51. i. a.
Aia intellectiua quō in intelligēdo est
 a materia sepata. fo. 50. 3. a.
Aia intellectiua quare requirit organa
 operando. fo. 49. 2. b.
Aia intellectiua nō indiuiduat p̄ vnioēz

- ad corp⁹ nec p̄ aptitudinē. fo. 7. i. c.
Aia nra q̄ ē ad imaginē dei. fo. 74. i. c.
Aia nra ex suis nālibus nō pōt attingere
 ad p̄p̄iā notitiā dei. fo. 71. i. b.
Aia nostra in via quomodo pōt deum
 cognoscere. fo. 62. 4. c.
Aia nra quō possit ex nālib⁹ cognoscē
 trinitatē in diuinis. fo. 69. 3. a.
Angelus quomodo se habeat ad suam
 intellectōnem. fo. 79. i. a.
Angelū esse ab alio creatum potest de-
 monstrari. fo. 41. 2. b.
Angeli p̄les sūt in eadē sp̄e. fo. 6. 4. a.
Agētia duo quomō multipl̄r attingūt
 eundē effectum. fo. 40. 4. c.
Agens quō potest esse in potentia siml̄
 et in actu. fo. 60. 2. b.
Agens nāle non pōt rē corrūpere in in-
 stātī in quo habet esse. fo. 61. 3. b.
Agens nāle quomō possit facere de nō
 ente simpl̄r ens. fo. 55. 4. c.
Agens nō p̄suppōit esse. fo. 23. 3. b.
Actus intellect⁹ duplex vnus rei ex̄ntis
 alius non ex̄ntis. fo. 29. 4. a.
Actus intellectus duplex p̄ductiuus et
 operatiuus. fo. 6. i. b.
Act⁹ quō distiguūt p̄ obā. fo. 67. 4. c.
Act⁹ cognoscēdi quō p̄cipiāt suā p̄fecti-
 onē ab obiecto. fo. 68. i. c.
Actus quo deus p̄prehendit essentiam
 suā est in deo ex nā rei. fo. 3. 3. a.
Act⁹ meritozi⁹ qd̄ est et qd̄ est. fo. 66. 2. a.
Act⁹ meritozi⁹ ad hoc qd̄ sit meritozi⁹
 que requiruntur. fo. 66. 3. a.
Actus dilectōis naturalis et meritozi⁹
 non differunt sp̄e. ibidem.
Actus moralis quomō se habeat ad ac-
 tum meritoziū. fo. 66. 4. b.
Actus eliciti a p̄ncipijs distinctis sp̄e non
 o3 semp esse distinctos. fo. 88. 2. c.
Actus moralis circūstantie quē ordinē
 habent inter se. fo. 90. i. a.
Actus moralis vnde habet maliciam.
 fo. 90. 2. b.
Actus idēz mo: alis potest habere boni-
 tatem multipliciter. fo. 90. 3. a.

Act^o exterior h3 ppā bōitatē ⁊ maliciā
 distinctā a bonitate interiori. fo. 91. 2. a.
Actus intelligēdi quō h3 eandem veritatem
 cum obiecto. fo. 91. 4. a.
Actio duplex est in intellectu agente et
 possibili. fo. 78. 2. a. b.
Actō que nō est ad formā actiūā est agē
 ris equiuoci. fo. 80. 2. b. c.
Act^o ⁊ opa^o q̄ dñt. fo. 66. 3. b. c. ⁊ 3. a.
Actio quō diuidit in transcuntē ⁊ ima
 nentē. ibidem. fo. 63. i. c.
Accēte existēte in subiecto sunt ibi due
 habitudines. fo. 96. 2. a.
Accidens abstractū de quibus predicat
 in abstracto. fo. 26. 3. c.
Accōs respectū alr opa^o ad suā accēntali
 tatē alr abso^m ad suā. fo. 16. 2. a. b.
Alteratō q̄re nō pōt esse in pte intellecti
 ua ⁊ quō p̄hs itelligit. fo. 55. c. 3. a. b.
Appitudo nullo pōt esse alicui p̄ma rō
 q̄ sit incōdicabile. fo. 7. 7. 32. c. a.
Auersio a fine p̄t fieri sp̄l̄r. fo. 93. i. b. c.
Ars v̄lis ⁊ p̄ticularis non differūt sicut
 practicū ⁊ speculatiū. fo. 4. 4. 3. a.
Anihilatio quomō formaliter differt a
 priuatione. fo. 55. 4. a. b. c.
Augu. quomō intelligit verbum gigni
 de scientia. fo. 77. 2. b.
Anselmus quō intelligit dicēdo p̄fectio
 simplr quod in quolibet melius ipsum
 non ipsum. fo. 26. i. c. ⁊ 2. a.
Auicēna quomō ponit sbas sepatas eē
 a deo. fo. 42. i. c.
Adequatio duplex. fo. 27. 3. a.

Bōitas moral^o act^o vñ sūit. fo. 89. i. b. c.
Bōitas act^o a quo debeat iudicari ibid.
Bonitas q̄ cōuenit actui ex obiecto q̄re
 dicat bonitas ex genere. fo. 89. 4. c.
Bona fortuna accipitur dupliciter.
 fo. 107. i. b. c.
Beatitudo diuina quō differat a beati
 tudine creata. fo. 65. i. a.
Beat^o quō h3 verbū de creatura in cēn
 tia diuina. fo. 79. 3. c.

Co:pus quomō facit distare extrema i
 loco. fo. 59. i. c. ⁊ 2. a.
Co:pora duo si essent in eodē loco quo
 modo se haberent respectu vbi.
 fo. 59. i. c.
Co:pus vñū esse in diuersis locis loca
 liter neget a diuersis. fo. 58. 4. c.
Co:pus aliquod potest esse sine loco.
 fo. 56. 4. b.
Co:porēitas non est ratio formalis sed
 solum fundamentalis essendi in loco
 fo. 57. i. b.
Co:pus aliter est locabile ⁊ aliter actu
 locatur. ibidem.
Co:pus quō depēdet a loco. ibidem.
Co:pus idēz numero potest esse in duo
 bus locis localiter. fo. 54. 3. b.
Co:pora duo possunt esse in eodem lo
 co. fo. 54. 4. c.
Co:pus xp̄i qualiter ⁊ quā definit esse sb
 speciebus panis. fo. 56. 2. c. ⁊ 3. a.
Cognitio abstractiua potest intelligi
 dupliciter. fo. 64. 3. b.
Cognitio abstractiua qualem relatiōez
 habet ad obiectū. ibidem.
Cognoscens aliquid per fidem ut sic nō
 potest habere certitudinē. fo. 70. 3. b.
Cognitio intellectiua duplex vna rel
 existēntis ut existēntis alia non existen
 tis. fo. 63. 3. a.
Cognitiones due de eodez obiecto ⁊ ab
 eadem potentia. fo. 63. 4. b. c.
Cognitio sensitiua ⁊ intellectiua quomō
 sunt distincte. fo. 63. 3. c. ⁊ 4. a.
Cognoscit aliqd̄ duplr. fo. 69. 2. b. c.
Cognitio naturalis de deo ⁊ cognitio
 infusa nō dñt sp̄. fo. 87. i. c. ⁊ c. 2.
Creatura habet eundē respectū ad deū
 creatē ⁊ p̄seruantē. fo. 59. 2. a.
Creatura quomodo est semper in fieri
 fo. 60. 2. c.
Creatura quare non debet dici semper
 creati. fo. 60. 3. c.
Creatura non potuit produci nisi pdu
 cto verbo. fo. 45. 2. c.
 P 4

Creatio non potest proprie dici passio.
fo. 60. 2. a.
Creatio et conseruatio quomodo distinguntur. fo. 60. 3. b.
Celum quomodo mouetur localiter cum non sit in loco. fo. 57. i. c. 2. a.
Celebrans non oportet quod actu memoria habeat eorum pro quibus vult rogare. fo. 101. i. c. 2. a.
Contradictoria quod respiciunt idem signum nature et originis. fo. 19. i. c.
Contradictoriorum affirmatio dicitur parti ad negationem et non ambo ad 3^m. ibidem.
Contradictio nunquam implicat intelligendo aliquid in seipsum. fo. 54. 4. a.
Conuertere potest aliquid in aliud nulla nouitate in eo facta. fo. 55. i. a.
Conuersio in aliquid preexistens quali conuersio et quod non sit annihilatio. fo. 55. 2. b.
Conuertendo aliquid in presens non oportet ibi materia esse tanquam eis communem. fo. 56. i. b.
Aliquid esse eodem terminis conuersionis potest esse triplex. fo. 56. i. b.
Communicat aliquid alicui multipliciter. fo. 98. 4. c.
Conuertere aliquid in preexistens multiplex potest intelligi. fo. 53. 3. c.
Causa efficiens duplex ars et actum efficiens. fo. 44. i. c.
Cause efficientes quomodo habent statum. fo. 39. 2. a.
Causalitas cuiuscumque cause eminentius est in deo. fo. 37. 4. a.
Comensuratio quantitatis quod se habet ad equalitatem. fo. 33. i. a.
Conclusio quod potest intelligi sine intellectu sui principii. fo. 79. 4. b.
Concretum quod predicat de concreto in primo modo dicendi potest tunc abstractum predicatur de abstracto. fo. 63. i. c.
Consequentia ista quod tenet: est omnipotens, ergo potest in hoc. fo. 40. 4. c.
Commentator dicit deus non posse immediate materia transmutare: theologus autem non. fo. 38. 4. a.

Deus quomodo est causa efficiens respectu motus celi. ibidem.
Deum esse infinitum in vigore potest probari per philosophum. fo. 39. per totum
Deus quod sit infinitus in vigore. ibidem.
Deus si est virtutis infinite quod non possit celum mouere mediate uel immediate. ibidem.
Deum esse infinitum in vigore ponitur a philosopho. ibidem.
Deus quod sit solus vnus. fo. 34. 2. a.
Deum esse omnipotentem potest demonstrari propter quod est homini existenti in via. fo. 35. 3. b.
Deus est omnipotens est propositio medietas. fo. 35. i. c.
Deus non potest immediate omnem effectum causare etiam secundum theologos. fo. 37. i. c.
Deus potest immediate curare omnem cabile sine causa. secundum theologos. fo. 37. 4. a.
Deum posse immediate causare omnem effectum non potest demonstrari. ibidem.
Deus potest entia suis actibus parare secundum theologos. fo. 38. 2. c.
Deum posse omnia producere mediate uel immediate non potest demonstrari via tota. fo. 38. i. b.
Deus et creatura non sunt plura bona quam deus solus. fo. 25. 2. c.
Deus patet intelligit quecumque distincta in se ut prior origine filio. fol. 5. 3. b.
Deus quod necessitate velit quecumque vult. fo. 83. i. a.
Distantia in extrema potest dupliciter sumi. fo. 59. 2. b.
Dependentia alicuius non potest a pluribus in eodem ordine terminari. fo. 25. 3. a.
Dependentia alicuius ut ab aliquo terminetur quot requirunt. fo. 94. 4. p. totum.
Dependentia duplex potest inueniri. ibidem.
Dependentia essentialis duplex est. fo. 96. 3. c.
Dependentie triplex negatio. fol. 97. 3. c.
Dependentia ratio duplex. fo. 99. 2. b. c.
Dilectio naturalis quid sit. fo. 96. i. a. b.
Distinctio uel pluralitas duplex: intensiua et extensiua. fo. 12. 3. b.

Demonstratio duplex quia 7 ppi quid probat ratioe. fo. 34. 4. b. c.
Denominatiuuz aliqn predicat de aliq in pmo mo dicēdi p se 7 de aliquo in 2° modo. fo. 15. 4. a. b.
Denominat aliquid ab aliquo dupliciter. fo. 89. 2. a.
Essentia est ppria rō essendi simplr cui liber psonē in diuinis. fo. 1. 2. a.
Essentia diuina nō pōt deīnari p relationē ad pductū. fo. 1. 1. b.
Essentia diuina sola nō pōt esse p^m p ducendi distincta. fo. 11. 2. c. 7. 3. a.
Essentia diuina quomō est principium formale in pducto 7 termin° formale. ibidem.
Essentia diuina quō dat vniciqz pfectionem ut est capax. fo. 28. 1. a.
Essentia diuina quō mouet nāliter ad intelligendū 7 quid. fo. 72. 3. b. c.
Essentia et voluntas diuina quomodo se habent in mouendo ad actum beatificum. fo. 72. 4. c. 7c. 73. 1. a.
Essentia diuina quomō representat alias res. fo. 73. 3. b. c.
Essentia diuina a nullo intellectu creato pōt nauraliter cognosci. fo. 72. 4. b. 7. 71. 1. c.
Essentia pprius ē in diuinis q̄ substantia. fo. 1. 3. b.
Essentiale aliter accipit a phis q̄ a theologis 7 quomō. fo. 1. 4. c. 7. 2. 1. a.
Essentiale aliqō hēt respectū ad extra: 7 aliqōd nō. fo. 2. 1. c.
Essentiale aliqō ē immediatius simpliciter omī mo immediatōis quocunqz notionali. fo. 4. 2. c.
Essē anime nō est idem esse totius. fol. 50. 3. c.
Essē accipit duob° modis. fo. 50. 3. b. c.
Essē in diuinis accipit duplr. fo. 23. 3. b.
Entitas vna realis absoluta actualis ē ponenda in diuinis. fo. 1. 2. c.
Ens a se ē infinitū fm phm. fo. 39. 4. a.
Ens p se triplr pōt intelligi. fo. 48. 4. c.

Equalitas fm que attendit in diuinis. fo. 29. 1. a.
Equalitas in diuinis videt dicē moduz identitatis. fo. 30. 3. b. c.
Eqlitatis fundamentū verius ē in diuinis q̄ in creaturis. fo. 30. 4. b. c.
Equalitas in diuinis habet extrema re aliter distincta. fo. 31. 4. c.
Equalitas quomō includit relatiōes psonales. fol. 33. 3. a.
Equalitas est in diuinis ex natura rei. fol. 34. 4. a.
Eternitas quomō debz poni in diuinis. fo. 31. 1. a.
Eternitatis diffinitio quomō debet intelligi. fol. 31. 1. b. c.
Efficiens primū quō nō est dependens ab aliquo. fo. 39. 7 per totū.
Forma aliqua pōt recipere diuisionem ex multiplicationē sine mā. fo. 6. 4. c.
Forma pōt hūi multiplici. fo. 12. 1. a.
Forma aliqua exis in aliq nō predicat pprie denōtiatiue de eo. fo. 16. 4. b. c.
Forma naturalis nō est principū agentis per respectum sed p aliquid absolutum. fo. 45. 1. a.
Forma substantialis nō pprie mere in heret hz insit. fo. 48. 1. a.
Forma substantialis quomō habet magis eē q̄ compositū. fo. 50. 2. a.
Fides acquisita 7 infusa in quo cōueniunt 7 quō differunt. fo. 70. 2. b.
Fides infusa non pōt inclinare in aliqō falsum. fol. 70. 1. c.
Finis vltimus uel est opatio uel cōsistit in opatione. fo. 65. 3. b.
Fortuna qd sit 7 que cā. fo. 70. p totū.
Finitum 7 infinitū quomō se habēt ad ens. fo. 24. 3. b.
Generatio dato q̄ nō sit infinita quare nō pōt cōprehēdi. fol. 27. 2. c. 2. a.
Genus operationū intellectuarū quid sit. fo. 64. 7. 23. p totum.

In qua specie sit. fo. 66. 3. b.

Homo in statu isto demonstratione propter quid non potest cognoscere deum esse omnipotentem. fo. 36. 3. a.

Homo dicitur malus duobus modis: punitive et punitarie. fo. 90. 2. a.

Humana natura quomodo dependet ad verbum divinum. fo. 94. 1. a.

Habitus non est causa substantie sed modus actus. fo. 88. 2. a.

Habens aliquid virtualiter aliquando potest esse in potentia ut habeat formam. fo. 80. 3. b.

Intellectus possibilis est actius ad intellectionem: non tamen totalis causa. fo. 76. 4. a.

Intellectus possibilis et obiectum quomodo concurrunt ad causandum intellectionem. fo. 77. 2. a.

Intellectus possibilis quare ponitur a philosopho passivus cum etiam sit actius. fo. 77. 3. b.

Intellectus possibilis non dicitur intelligere in quantum causat sed in quantum recipit intellectionem. ibidem.

Intellectus habet duplicem operationem. fo. 69. 2. c.

Intellectus nostri quid sit obiectum simpliciter. fo. 71. 3. b.

Intellectus agens et possibilis quomodo concurrunt ad causandum intellectionem. fo. 78. per totum.

Intellectus agens et possibilis habent duas operationes ordinatas. fo. 78. 7. 23. per totum.

Intellectus agens et possibilis quomodo distinguuntur in anima. fo. 99. 3. a. b.

Intellectus potest conceptum formare quod non erit absolutus nec respectivus. fo. 20. 4. b.

Intellectus non potest habere duas obiecta eque prima distincta. fo. 25. 4. b. c.

Intellectio quomodo causatur ab aliquo principio activo existente in supposito intel-

ligente. fol. 75. 3. b.

Intelligere aliquid dupliciter perfecte et imperfecte. fo. 35. 4. b.

Intellectio in quo genere et in qua specie sit. fo. 66. 4. a.

Intellectualitas includit per se in essentia divina. fo. 3. 1. b.

Intelligere divinum non includit relativum ad extra. fo. 4. 1. a.

Intelligere aliquid est in deo siue dicitur quod non est in creatura. fo. 8. 4. a.

Intelligere esse operationem immaterialem potest tripliciter intelligi. fo. 49. 1. b.

Intellectio potest competere alicui dupliciter. fo. 50. 2. b.

Intelligere est aliquid absolutum essentia aliter et non sola relatio. fo. 62. 2. c.

Intelligere includit aliquem respectum ad obiectum. fol. 63. 2. a.

Intellectus est passivus quomodo intelligitur. 67. 2. c. 3. a.

Infinite duplex: in vigore et in duratione. fo. 36. 2. a.

Infinite in quantitate quomodo debet accipi. fo. 24. 1. c.

Infinite in perfectione et in virtute quid est. fo. 24. 2. c.

Infinite non est passio eius cui inest. fo. 24. 3. b.

Infinite in perfectione non potest esse nisi unum. fo. 25. 1. c.

Infinite est idem realiter cum eo quod est secum in eodem supposito. fol. 26. 3. a.

Infinite et finitum quomodo se habent circa ens. fo. 28. 3. a.

Instans non potest esse realiter idem quod substantia mobilis. fo. 90. 4. b.

Instans quomodo diversimode comparatur ad res permanentes et successivas. fo. 61. 4. per totum.

Immediatio duplex: positiva vel negativa. fo. 4. 1. c.

Individuationis causa unde sumitur. fo. 73. per totum.

Inherere potest repugnare alicui quod non est substantia. fo. 16. 4. a.

Imperfectio aliqua potest repugnare alii

eni dupliciter. ibidem.
Ingenitū videt p̄stituerē primā p̄sonā
in diuinis. fol. 18. 2. a.
Ingenitū q̄ nō impoꝛtet aliquod posi-
tium. fo. 19. 3. c.
Ingenitū q̄ nō impoꝛtet fontalē pleni-
tudinem. ibidē.
Judiciū quō debeat sumi ab aliq̄ cer-
to. fo. 89. 4. a.
Justi^o accipit duob^o modis. fo. 90. 2. a.
Incipere ⁊ desinere duplici^o possunt ac-
cipi. fo. 61. 4. c.
Imputabile dī aliq̄ duplī. fo. 91. 1. a.

Laudabile ⁊ vitupabile vnde sumit in
aliquo. fo. 90. 3. c.
Libertas ad volendū in voluntate pōt si-
mul esse cū necessitate. fo. 83. 1. c.
Libertatis ratio que sit in voluntate.
fol. 84. 2. a.
Libertas quomō distinguit̄ ⁊ naturā a
pho ⁊ ab Auḡ. fo. 84. 3. c.
Lumen multiplicat̄ aliter q̄ diffundat̄
meritum. fo. 102. 1. p. totū
Lumen quomō requirit̄ p̄p̄i colores
⁊ nō p̄pter mediū solū. fo. 79. 1. b. c.
Loc^o pōt esse sine corpe. fo. 57. 2. b.

Meritū in missa duplex. fo. 100. 1. b.
Meritū misse om̄i modo est quid fini-
tum. fol. 100. 2. c.
Meritū misse dicte p̄ vno plus sibi va-
let q̄ si dicat̄ pro duobus. ibidem.
Meritorū quid sit. fo. 86. 1. c.
Qualis requirit̄ habitudo act^o ad cha-
ritatē ad b^o q̄ sit meritor^o. fo. 86. 3. b.
Quomō actus meritorius se habet ad
ad actū naturalem. ibidē. b.
Memoꝛia immediat^o inest diuine eēn-
tie q̄ dicere. fo. 3. b.
Memoꝛia quō se hz ad intellectū agen-
tem ⁊ possibilem. fo. 78. 3. b. c.
Mensuratū impoꝛtat duplicem respe-
ctum. fo. 64. 1. c. ⁊ 2. p. totum.
Mensurari uel mensurare quid ambo
impoꝛtent. ibidem.

Mor^o q̄ possit esse ad relatiuū. fo. 58.
.i. c. et. 2. a. b.
Motus rei quō sunt incōpossibiles: et
quomō non. fo. 61. 1. c. et. 2. a.
Moueri ⁊ quiescē aliquid in alio et in
alio vbi nō est idem qd moueri ⁊ non
moueri. fol. 54. 4. a.
Mor^o local^o quō dīr ab alia^o. 101. 4. b.
Mor^o nō pōt immediate causari a deo
fm phm. fol. 38. 4. c.
Mouēs p̄m quomō arguit̄ infinite po^o
ex hoc q̄ mouet tpe infinito. fo. 39.
4. c. et. 40. 1. a.
Mobile pōt aliq̄ moueri ad imp̄fectū
us eo quod habet. fo. 80. 1. b. c.
Mā mltis mōis accipi a pho. fo. 10. 1. c.
Materia ut ē quid nō debet intelligi in
distincta. fo. 53. 2. c.
Materia vna nō fit alia p̄pter introdu-
ctionem cuiuscūq̄ forme in ea. ibidē.
Magnitudo realis ē in diuinis ⁊ ex na-
tura rei. fo. 29. 3. a. b.
Magnitudo p̄fectōis in qualibet re in-
uenitur. fo. 29. 3. a.
Magnitudinē molis nō inesse alicui p̄
quid pōt concludi. fo. 22. 3. c.
Mediū in cognoscendo pōt aliquid eē
duplici^o. fol. 76. 4. b. c.
Mediatio cause respectu effect^o pōt in-
telligi duplici^o. fo. 37. 1. a.
Metaphysic^o qualem conceptū pōt ha-
bere de deo. fo. 37. 1. a.
Mali^o quō distinguit̄ in se. fo. 92. 3. b.
Mediū in extrema pōt intelligi positū
ue uel priuatiue. fol. 57. 3. c.

Natura creata quō formalit^o sit p̄sona
uel indiuiduū. fo. 95. 4. b. c.
Nature humane nō repugnat eē in al^o
quo supposito. fol. 99. 2. c.
Nā humana lz sit in alio supposito: nō
inheret. fo. 99. 1. c.
Nā quō determinat̄ ad vnū. fo. 8. 1. c.
Necū a se p̄t duplī itelligi. fo. 46. 2. c.
Necitas i dō q̄druplī in eīf. 83. 1. p. to^m.
Notionale nullū est immediatū eēntie

diuine q̄ aliqd̄ eēntiale. fo. 3. 4. c.
Rationale aliqd̄ ē imēdiat̄ eēntie diuine
ne negatiue quolibet eēntiali qd̄ habz
respectū ad extra. fo. 4. 2. c.
Negatio inspectōis p̄ pus puenit alicui
q̄ terminare depēdētā. fo. 96. 4. a.
Negatio non potest esse p̄ma rō effēdi
incōdicabile. fo. 98. i. a. b.
Negatio triplex. fo. 56. i. a. b.
Obiectū potentie intellectiue dupliciter
pōt intelligi. fo. 71. 2. b.
Obiectū potētie intellectiue nō est q̄dd̄
tas rei mālis. ibidem.
Obiectū cuiuslibet potentie debz poni
aliqd̄ absolutū in quo fundatur respec-
tus ad potētā. fo. 45. i. c.
Obiectum intellectus diuini quid sit z
quomodo se habet ad alia obiecta.
fo. 72. 7. 23. per totuz.
Obiectum primuz potest tripliciter in-
telligi. fo. 25. 4. a.
Opatio intellectiua q̄re a p̄ho dicitur actio
cū nō sit ī genere actōis. fo. 67. i. b.
Opatio intellectiua in quo genere sit et
in qua sp̄ illius generis. fo. 66. 4. a.
Opatio z passio quō differūt. ibidē
Opatio intellectiua quales respectū hz
ad obm̄. fo. 64. i. b.
Omnipotētia que potētia est z quid
includit. fo. 35. i. b. c.
Omnipotētia potest dupliciter intelligi
ibidem.
Omnipotentes quare duo esse non pos-
sunt. fo. 40. 4. a. b.
Ordo duplex in agendo. fo. 46. i. b.
Oculus cecus quare equiuoce est ocu-
lus. fo. 49. 4. a. b.
Oratio potest alicui valere in triplici
gradu. fo. 100. i. a.
Organū sensus quid sit. fo. 48. 4. c.
Phs z theologus nō p̄cordāt in modo
p̄ductōis a deo. fo. 37. 2. a. b.
Phs n̄ posuit s̄bas sepatas infinitas vl̄
necias a se. fo. 41. 3. c. z deinceps.

Phs posuit aliquid necessariū z rati-
causatum. fo. 42. 2. b.
Phs quid senserit de pluralitate ange-
loz in eadē specie. fo. 10. i. b.
Phs quō intelligit si intellectus refer-
tur ad intelligentem idem bis dicere
tur. fo. 66. i. b. c.
Potentia nulla pōt habere plura obiecta
distincta adequata. fo. 25. 4. a. b.
Potentia actiua duplex. fo. 40. 2. b.
Paternitas z generatio q̄ sit vna rela-
tio. fo. 21. 4. c.
Perfectio omnis simplr potest in vno
reperi. fo. 25. 2. a.
Perfectio simpliciter quomō intelligit
eius diffinitio. fo. 26. i. c. 7. 2. a.
Perfectio aie duplr intelligit. fo. 51. i. a.
Perfectio vltima potest dupliciter intel-
ligi. fo. 64. 4. b. c.
Proprietas personalis non potest esse ī
finita intensiue. fo. 25. i. b. c.
Proprietas constituens primā personā
in diuinis quomodo se habet ad eam
fo. 22. i. 7. 2.
Proprietas ipotat r̄loez rōis fo. 21. i. a.
Propōnes in diuinis alique sunt vere ī
p̄creto alique in abstracto alique neu-
tro modo. fo. 26. 3. c.
Prepō ista sim: aliqñ nō: eam formalez
aliqñ eam fundamētale. fo. 33. i. c.
Predicatio denoiatiua nō est pprie in
diuinis z quare. fo. 15. 4. b. c.
Predicatio nō sp̄ eodē mō vificat de deī
mīatōe z de p̄ito s̄b eadē. fo. 15. 3. c.
Propōes duas quibus solūntur incōue-
nientia in ponēdo vnū corpus localiter
in diuersis locis. fo. 54. 3. b. c.
Pluralitas eiusdē rōis p̄xigit p̄luralitē
alteri rōis ut determinet. fo. 8. 2. 7. 3.
Persona diuina quare constituitur per
relatōnem. fo. 9. 3. 7. 4.
Persona prima in diuinis pōt p̄stitui p̄
relatōnem sicut 2^a. fo. 17. 2. a.
Prius origine quō pōt stare cū similitate
nature z quō vnus ordo distinguitur
ab alio. fo. 17. 4. b. c.

Posteri^r gnatioe n̄ sp̄ ē p̄fci^r. fo. 65.2.a
Passio duplex poneda ē i intellectu pos-
sibili. fo. 783.b.
Pctm̄ v^m q̄ ē grau^r alio. fo. 92.3.c.
Pctm̄ addi^m pctō qd̄ d̄struit. fo. 82.3.b
Pctm̄ quō p̄t addi peccato in infini-
tum. fo. 82.4.a.
Possibile d̄ aliqd̄ p̄ respectū ad aliqd̄
z̄ tñ simplr̄ ē impossibile. fo. 52.3.a
Panis quō p̄t conuerti in aliqd̄ p̄e
existens. fo. 53.2.b.
Preexistit aliqd̄ ad aliq̄ effectū; ou-
p̄liciter. fo. 45.4.a.b. fo.
Partes altabil̄ s̄l̄ alianf. fo. 101.4.b.
Promissio s̄i debeat accipi fm̄ intētoz̄
p̄mittit̄ l̄ ei^r cui p̄mittit̄. fo. 104.2.7.4
Quāritas quō ē i vis 7 q̄. fo. 29.2.b.c.
Quāritas rep̄t̄ in oī gnē et̄is ibidem.
Quāritas panis ita posset p̄uerti a deo
in p̄c̄nā sic in s̄bā. fo. 51.4.c.
Quiēs posset eē nullo motu ex̄nte que
h̄et p̄p̄iā mensurā. fo. 57.4.b
Relatio quō trāsīt in cēntiā diuā 7 q̄
mō manet. fo. 17.2.a.
Relatio originis ē solum vna p̄fecta re-
alis iter p̄mā p̄sonā 7 sc̄o3. fo. 20.4.a
Rlō n̄ fundat̄ i actōe 7 passione s̄z̄ in po-
tentia. fo. 22.4.a.
Relatio originis separata quō manet p̄
sona in diuis. fo. 60.2.b.
Relatio in diuis nec ē formaliter infini-
ta. fo. 28.2.c.
Relatio rōnis potest fundari in relatiōe
etiā rōnis. fo. 23.4.a
Relatio q̄ non req̄rit̄ distinctionem in
fundamento. fo. 22.3.c. 7.4.a
Relatio q̄ s̄i rōnis potest multipliciter
intelligi. fo. 86.2.c.
Relatio 7 absolutum non p̄nt̄ facez̄ v^m
p̄ceptum per se. fo. 58.2.c. 7.3.a.
Relatio est res p̄ter suum fundamentū
7 que res. fo. 14.1.c. 7.2.a.
Relatio in diuis cōparata ad cēntiā est
res 7 quō. fo. 14.2.a
Rlō non p̄t a fūdāmēto h̄c̄ entitatez̄
7 ab opposito d̄st̄inctionem. fo. 14.2.c.

Rlō q̄re magis d̄ res cōparata ad opp^m
q̄ p̄parata ad cēntiam. fo. 15.1.b.c.
Rlō d̄st̄inguit a sex p̄ncip̄is. fo. 38.3.b.
Relatio duplex p̄siderat̄ in actu intelli-
gendi. fo. 64.1.a.
Relatioz̄ mōi quō d̄st̄inguit̄. fo. 66.1.a
Relatio tripliciter p̄t ad abso^m compa-
rari. fo. 66.1.c.
Relatio quō p̄t alicui fm̄ suum genus
p̄uenire 7 fm̄ sp̄em non. fo. 68.4.a.
Res aliqua p̄t esse tñ p̄ vnum instās.
fo. 60.4.b.
Res q̄ h̄et eē tñ p̄ instans non annih̄i-
lat̄ in instāi sed in tpe. fo. 61.2.c.
Res q̄ corrūpit̄ non h̄et vltimū suū esse
fo. 61.3.c.
Res in se non variat̄ ex co q̄ intellectus
eā ad aliqd̄ cōparat̄. fo. 14.2.a.b
Res multis mōis accipit̄. fo. 13.2.a.
Reale non p̄t cōstitui p̄ aliqd̄ h̄ns se so-
lu; p̄ modū potentie. fo. 20.1.c.
Repugnat̄ aliqd̄ alicui per multas ra-
tiones. fo. 51.2.a.
Repugnans posteriori non repugnat̄ p̄
ori. fo. 8.4.b.
Rō data de aliquo ex aptitudine q̄ s̄i i
sufficiens. fo. 20.3.b.
Rō accipit̄ duplr̄. fo. 14.4.c.
Reduplicatio aliq̄ notat̄ eām p̄dicat̄
ad s̄b̄m aliq̄ solū modū. fo. 14.3.b.c.
Sacerdos n̄ o3 q̄ sp̄ actu memorat̄ illo-
rū p̄ q̄bus vult orare. fo. 101.1.a.
Sacerdos quō p̄t meritum misse alte-
ri applicare. fo. 103.3.c.
Sacerdos quō o3 p̄ benefactorib^r deū
rogare. fo. 103.4.b.
Sacerdos an p̄us debeat rogare p̄ po-
chiāo an p̄ p̄re 7 m̄re. fo. 103.3.a.
Sacerdos quō o3 se obligat̄ ad d̄o mis-
sā p̄ aliquo. fo. 104.3.c. 7.4.a
Sacerdos obligat̄ duob^r ad d̄o missā
p̄ q̄z̄ non satisfact̄ p̄ vna ibidem.
Substantia 7 accūs nō diuidūt̄ ens quō ē
in diuinis. fo. 16.3.c.
Substantia p̄ma 7 2° quō competūt̄ cēn-
tie diuine. fo. 16.2.c.

Subsistē accipit multipl. fo. 17.4.b.
Spēs qliter importat rlonem ad obm
 fo. 68.2.b.
Supficies ptnēs vt locus qlem h3 res
 pectū ad locatum. fo. 58.i.c.
Successiuuz quomodo differet a pma
 nente. fo. 60.2.b.c.
Simultas potest esse duplex.
 fo. 17.4.p. 10^m. 7. 18.i.a.
Spēs qualem diuisionem potest recipe
 re. fo. 101.2.c.
Totū aliqñ capit cathe' aliqñ syncathe
 goice. fo. 51.4.c.
Termi cuiuslibet mot' sūt forma 7 pti
 uatio. fo. 55.3.b.c.
Termini mot' quō sē incōpossibiles 7
 quō non. 7 ibidē p totum.
Transire 7 manere quō possunt eidem
 rei pūēre. fo. 17.2.a.
Theologia quō est scia in intellectu via
 tois. fo. 36.2.c. 7.4.a.
Vacuū esse est possibile aliquo modo 7
 quō. fo. 57.3.b.c.
Veritas a^o pncipij 7 pconis. fo. 91.4.b.
Veritas eadē obi 7 act'. fo. 91.4.a.
Volūtas vna in aliquib' actib' h3 neces
 sitatē simplr. fo. 81.2.c.
Voluntas nra non serf necio in vltimū
 finem. fo. 82.4.c.
Volūtas nra aliquid n̄ p̄t nolle quō in n̄
 necio vult. fo. 82.2.b.
Volūtas nra 7 intellect' dñt, ferunt in
 sua obā. fo. 82.3. b.c.
Volūtas 7 intellect' hñt dñi rōnē pnci
 pij. fo. 84.4.c. 7.83.i.a.
Volūtas nunq̄ agit nātr. ibidē.
Voluntas nunq̄ diemiat ab aliq̄ agēte
 ad suum actū. fo. 85.2.a.
Voluntas pōt aliquid ad aliud compa
 rare. fo. 86.2.c.
Volūtariū dñ' triplr. 93.2.c. 7.3.a.
Volūtari' oie motō duplr. fo. 72.3. 7.4.
Voluntas dei pōt eē cā cōicandi essenti
 am dei. fo. 73.2.a.
Volūtas qre n̄ distinguit i duas potēti
 as actiua 7 passiuā. fo. 78.1.b.

Verbū solū terminat depēdentiā nē hūa
 ne assūpre. fo. 93.4.a.b.
Verbo dīno non repugnat iminare de
 pēdentiā nāe hūa'. fo. 94.2.a.
Verbum dīnum non pducit p actū in
 telligēdi. fo. 5.4.c.
Verbū dīnū 7. f. f. quō se hñt in pducē
 do creaturā. fo. 54.p. totū. 7. 46.i.
Verqu' dīnū in suo pstitutio n̄ includit
 respectū ad creaturā. 46.2.a.
Verbū dīnū duplīcē re^m ipoztat vnū re
 alē 7 aliū rōnis. fo. 46.4.a.
Vita in deo ē iō quō ipse de'. fo. 3.2.c.
Vbi ē circūscrip' pa' 7 quō. fo. 59.i.b.c.
Vbi quō pōt per motum successiue ac
 quiri. fo. 58.4.b.
Vbi quomō accītaliter uest corpori lo
 cato. fo. 57.i.b.
Vnitatis realis q' non arguat vnitatē for
 malem. fo. 30.2.c. 7.3.
Vnio alicui' ad aliquid fit multis mo
 dis. fo. 93.4.a.b.
Visio duplr ab aug. accipit. fo. 76.4.a.
Vps. quomodo se dicebat esse equalēz
 deo patri. fo. 32.i.a.

In ista tabula p^m numer' corat cā
 tam. 7 corat colūna. lra a. corat p^m co
 lunnā b. mediū. c. finem

Explīcūt qōnes quolibē. edite a fra
 tre Joāne duns. ordinis fratrū minorū
 doctore hūilissimo. ac oīum theologo
 rū pncipe. Per excellētissimuz sacre
 theologie doctore magrū Thomā pē
 leth anglicū ordinis srm hēmitarū scī
 Aug. in gymnasio patauino ordinarie
 legentē maxīma cū diligentia emēdatē
 Impresse Venetijs ope ac impēsa Joā
 nis d' Lolōia. Nicolai Jēson. sociozūq̄
 Curam ac diligentiam adhibuit in his
 sūmus i hac arte vir: magr Joann. s d'
 Selgenstat nō mediocrit' obseruādus.
 Anno salut. i. 48 i. 14. Nouembri.

B. IX. 8.

**Registri sup Quo
libe. Schou.**

A
hma vacat
 Lunete res.
 .f. eentiale
 copleta

B
 ynum p'is
 vt prior
 necessario finita
 2° qz a deo

L
 priuum p'ri.
 suam limitatam
 opposita
 multi ma

D
 siue pdicatio
 qz pdicatioem
 cotinet in se
 qd est numeratio
 aut illud p'inet
 .f. de equalitate

S
 sola cognitio
 deo r hoc
 eet eque
 istas tres

S
 pncipium
 spectum que
 habet filius
 probatur

I
 In generatõe
 que infertur
 si per couer
 variat

I
 extrinseci
 pere vltimũ
 important
 igitur opatio

R
 r p'is
 ppter
 in illis
 sciretur

L
 cum possis
 accidēs
 agens est
 sed etiam

D
 qz esset
 alioquin
 naturalis
 nere nature

N
 conuenientiam
 si inesse
 refertur
 tu aliter

E
 etiam ad ol
 equivalent
 non excederet
 alterius de qua

P
 rō vt dictum
 vel aliud
 eas medias
 Actus ex

B. IX. 8

**Registrū sup Quo
libe. Schou.**

A
pma vacat
 Lunce res.
 .s. eentiale
 cōpleta

B
 vnum p̄s
 vt p̄ior
 necessario finita
 2° qz a deo

C
 p̄tium p̄p̄i.
 suam limitatam
 opposita
 multi ma

D
 sue p̄dicatio
 qz p̄dicatiōem
 cōtinet in se
 qd est numeratio
 n̄e illud p̄inet
 .s. de equalitate

E
 sola cognitio
 deo ⁊ hoc
 eēt eque
 litas tres

F
 p̄ncipium
 spectum quē
 habet filius
 probatur

G
 In generatōe
 que infertur
 si per cōuer
 variat

ertri
 pere
 imp
 igiu
 7 p
 ppt
 in ill
 scire
 cum
 accid
 agen
 sed et
 qz est
 alioq
 natu
 nere
 conu
 si in
 refer
 tuali
 etiam
 equi
 non
 alteri
 rō vt
 vel al
 cās m
 Actu

